

МАРИНА ФИОРАТО БЕАТРИЧЕ И БЕНЕДИКТ

Превод от английски: Антоанета Дончева-Стаматова, 2014

chitanka.info

На Саша, който е моят Бенедикт.

*Докъде стигнахме! Собствените ни ръце
да пишат доноси срещу сърцата ни!*

У. Шекспир, „Много
шум за нищо“, V, IV^[1]

Тази книга е художествено произведение. Имената, персонажите, местата и събитията са продукт на авторовото въображение или са използвани свободно с литературна цел. Всяка прилика с действителни събития, места или хора, живи или мъртви, е напълно случайна.

^[1] Превод: Валери Петров, У. Шекспир, „Всички 37 пиеси и 154 сонета“, КК „Труд“ и изд. „Захарий Стоянов“, София, 2010 г. — Б.пр. ↑

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА

Беатриче — принцеса на Вилафранка ди Верона

Бенедикт — благородник от Падуа

Дон Педро — арагонски принц

Клавдио — флорентински граф

Леонато — губернатор на Месина

Иноджен — негова съпруга, леля на Беатриче

Херо — тяхна дъщеря и наследница, братовчедка на Беатриче

Урсула — компаньонка на Херо

Маргарита — нейна дъщеря

Отец Франциск — свещеник на Леонато

Микеланджело Флорио Кролаланца — сицилиански поет

Джовани Флорио Кролаланца — негов баща

Гулиелма Кролаланца — негова майка

Лудовико де Торес — архиепископ на Монреале, вуйчо на

Клавдио

Диего Енрике де Гусман — испански вицекрал на Сицилия

Филип II Испански — велик крал

Фарук Сикандер — мавър моряк

Фарук Сикандер — гадател, негов едноименен син

Борачио — свита на Дон Педро

Конрад — свита на Дон Педро

ПЪРВО ДЕЙСТВИЕ
СИЦИЛИЯ, ЛЯТОТО НА 1588 ГОДИНА

ПЪРВА СЦЕНА

ДЮНИТЕ КРАЙ МЕСИНА

Беатриче^[1]: Не желаех да отворя очи. Още не.

Седях, отдадена на слънцето, което позлатяваше клепачите ми, и просто слушах гласовете на Сицилия. Приливът и отливът на вълните, галещото дихание на ветровете. Птиците, чуруликащи откъм олеандрите, и щурчетата, отговарящи им откъм дюните. И наред всичко това — ритъмът на собственото ми сърце.

В бузата ми се удари пчела, надяваща сънливата си песен. Стресна ме. Отворих очи и за един кратък миг ярката светлина ме заслепи. Не след дълго обаче гледката най-сетне ме връхлетя. От мястото ми високо върху дюните островът се разстилаше пред мен като полите на роклята ми.

На юг, в Таормина се бяха ширнали древните меднозлатисти камъни на театъра, построен от гърците. На север се разстилаха проблясващите води на пристанището на Месина. Голям търговски кораб подходеше за пристан по тях, а платното му плющеше под напора на южния вятър. Далече зад него, нагоре по хълма, на изток, се виждаха окъпаните в светлина дворове и розовеещите като корали каменни стени на летния дворец на моя чичо Леонато. В другия край, на запад, синееха склоновете на един вулкан, на планината, която тук наричат Етна, димяща кротко с вечната си заплаха. И над всичко това — огромна гореща арка от парлив лазур, достигаща до небесния свод, син като мантията на Мадоната. Да, Сицилия беше красива. Но чужда за мен. И аз се чувствах ужасно самотна.

Очите ми започнаха да се насълзят. Безсъмнено от ярката светлина. Тук дори слънцето беше друго. Тук то не беше дружеската планета^[2], която бе гряла над мен деветнайсет лета, а огнена топка, която бе в състояние да издърпва странни бодливи растения от земята и да подпалва планини. Примигнах, за да прогоня нежеланите сълзи. Слънцето никога не светеше толкова ярко на север, във Вилафранка ди Верона, в моя дом. Той толкова много ми липсваше! Това слънце тук

беше чуждо, а яркото южно море отвеждаше до още чужди земи с още по-чужди имена — Триполи, Тунис, Оран.

Закопнелият ми по дома поглед беше привлечен на север като магнит и аз се обърнах натам, където синевата на небесния свод потъмняваше. Отвъд сапфирения залив се простираха гибелните протоци на Месина, със скалите на Сцила, прегърнали сушата и водовъртежа на Харибда, дебнешц острова. Тази легендарна двойка размирници трошаха кораби още от най-древни времена. За да се добера дотук, ми се наложи да мина с кораба си между тях и сега си давах сметка, че все още продължавам да стоя между тях. Така ми се пада, като съм такава глупачка, да стоя в Сицилия. Когато бях у дома, бях на по-добро място.

Усетих някакъв натиск върху пантофката си и сведох очи — по крака ми пълзеше морски таралеж. Обвивката му беше бодлива като кактусите, които растяха навсякъде около мен. Таралежът завря нос в подметката ми, но аз го сригах лекичко и се изправих на крака, отърсвайки пясъка от полите си. И точно в този момент видях две фигури, излизащи от къщичката надолу по жълтите пясъци. Бяха мъж и жена и вървяха право към мен, хванати за ръце.

Можех да избягам, защото имах време за това. Но предпочетох да се просна обратно върху пясъка и виновно да се сниша. Ако бяха обикновена двойка, нямаше да им досаждам и щях да ги оставя да се разхождат на спокойствие, но онова, което ме накара да се закова на място, беше разликата в цвета им. Защото мъжът беше толкова черен, колкото неговата дама беше млечнобяла.

Мавър.

Просната върху пясъка, аз ги гледах, надничайки над могилката, разделяйки с ръце острите треви, които ме скриваха от погледите им. Виждах ги съвсем ясно малко по-надолу от мен. Те се свлякоха в белия като пращец пясък между хълмчетата едва на няколко крачки от мен и започнаха да се целуват.

Сърцето заби в ушите ми. И преди бях виждала маври, разбира се. Маврите се разхождаха по улиците на Падуа и Болоня като студенти, търговци или пътешественици и никой не ги закачаше. А в нашата Верона дори светецът защитник на града беше черен — свети Дзено, който бе удостоен с полирана абаносова статуя в нашата

базилика. Но маврите, които бях виждала, се държаха настрани — никога досега не бях зървала мавър с бяла жена.

Мъжът и жената бяха облечени по един и същи начин — в свободни дълги роби от бяла батиста, като че ли току-що се бяха надигнали от леглото си, за да си устроят друго тук, в дюните. Сега вече те се целуваха настървено — той отгоре, тя отдолу. Той сякаш я поглъщаше. Веднъж спря, погледна я нежно и погали лицето ѝ, може би неспособен да повярва, че тя е истинска. Забелязах, че пръстите и дланите му бяха бели, а нейните бузи — потъмнели, като че ли неговият цвят се беше пренесъл върху нея. Тя беше красиво създание, с толкова руса коса, че изглеждаше почти бяла, и с очи, бледи като небе при изгрев-слънце. Ала онова, което не ми позволяваше да откъсна очи от тях, неговата красота — кожата му беше лъскава като абаноса на свети Дзено, зъбите му бяха перлени. Очите му бяха тъмни и бездънни, устните му дебели и меки, докато я изпиваха жадно. Косата му беше подстригана много ниско, почти обръсната и черепът му се виждаше. Нейните бели пръсти се бяха вкопчили за главата му и върху един от тях зърнах златен пръстен. Мъжки пръстен. *Неговият* пръстен.

Изглеждаха като два ненаситни ангела в дългите си роби — единият черен, другият бял. Докато гледах, той премести тялото си изцяло върху нейното и повдигна високо бялата ѝ роба. Зърнах мъха по слабините ѝ и белите като кости извивки. Тя също вдигна робата му, като я събра върху кръста му. Видях абаносовия му гръб и задницата му и побързах да извърна очи, но само за да видя как една черна ръка се сключва върху бялата ѝ гръд. И на тази ръка също имаше пръстен, близнакът на нейния, и аз за първи път осъзнах — *те са женени!* Тя изви гръб в дъга, когато устните му заместиха ръката му, и в унеса на екстаза ръката ѝ сграбчи шепа пясък — финият бял прах изтече между пръстите ѝ, когато мавърът стана едно цяло с нея. А после двамата се задвижиха заедно като баржа по вълните, все по-високо и по-високо. В апогея на страстта си тя извърна глава и отвори очи и моите очи бяха изпепелени от синия ѝ поглед.

Смъкнах се надолу по дюната с пламнало лице и изгаряща плът. После се свих вцепенена и зачаках някой от тях да стане и да ми изкрещи. Но не. Изтеклата им един към друг страст бе заменена от тиха размяна на думи и нежен смях, които някак си прозвучаха по-

интимно и от предишната сцена. Разбрах, че нямаше да ме видят, дори и да се бях изправила над тях, закривайки непознатото слънце.

Препъвайки се, стигнах до брега и побързах да се насоча обратно към двореца на Леонато. В ръкава си държах роговото шишенце с мастило, което бях изпратена да взема от Месина, за да се подготвя за поредния учебен ден с братовчедка ми Херо. Светкавичното ми оттегляне от дюните беше разхлабило капачето и когато измъкнах шишенцето, мастилото се разля върху бялата ми ръка. Черно върху бяло, мавърът и неговата съпруга.

Трябваше да продължа пешком, за да укротя бурята от размътените ми телесни течности. Поех по дантеления ръб на прилива, с единия крак в морето, а с другия по брега, почти в неведение, че едната ми кожена пантофка е подгизнала в солена морска вода. Постепенно сърцето ми забави ритъма си, бузите ми се охладиха, но душата ми продължаваше да бъде изпълнена със смут. Искаше ми се едновременно да плача и да се смея. Чувствах се възбудена, но безутешна, внезапно много по-самотна от преди, изключена чрез този съюз. Отправих взор към морския безкрай и умът ми заподскача по вълните.

Живеех в Месина вече цял месец. Бях изпратена тук за лятото, за да правя компания на младата ми братовчедка Херо. Баща ми княз ескал^[3] от Вилафранка ди Верона ме бе изпратил тук при чичо ми, лорд Леонато Леонатус, губернатор на Месина, за да бъда в безопасност. В седмиците преди това Верона се беше превърнала във врящ котел от семейни вражди и насилие. Някакво дребно спречкване бе пробудило вековната вражда между две знатни веронски фамилии и спящите лъвове се бяха превърнали във вилнеещи котки. И когато бях буквално приклепена в собствената ни карета наред една такава свада на улицата, баща ми набързо се разпореда да бъда качена на кораба и изпратена в безопасност в Сицилия.^[4]

Не че не бях щастлива през последните няколко седмици — обичах братовчедка си и семейството ѝ, островът беше приятен, климатът — мек. За мое собствено забавление и за нейна радост бях поела обучението на братовчедка си в свои ръце, защото бях шокирана да узная, че през целия си живот Херо не бе прочела и ред от книга. Но през последните няколко дена се бях превърнала в жертва на дълбока печал и бърза промяна в настроенията. В един миг се заливах от смях,

в следващия се обливах в сълзи. По принцип бях с весел темперамент — може би имах нужда от някакво тонизиращо средство, което да уталожителните ми течности.

Или може би беше от възрастта ми — на деветнайсет години аз си бях отдавна за омъжване. Ала до този момент баща ми не беше подписал нито споразумение, нито брачен договор за мен, защото положението му като княз на Верона не беше никак леко. Другите две знатни фамилии в държавата ни бяха във война, а нашата кръвна линия беше преплетена и с двете. Да ме омъжи в единия род, а не в другия, би означавало за баща ми да се лиши от безпристрастността си и да наруши крехкия баланс на силите във Верона. Моят брат и негов наследник беше все така неженен по същата причина и безсъмнено щеше да си остане ерген и като княз след смъртта на баща ни.

И аз бях много доволна от това състояние на нещата. Досега. Но от днес пред очите ми непрекъснато изникваше бялата жена в дюните, понесла тежестта на своя съпруг. Тя беше на моята възраст. Имаше русата коса и сините очи на севера, точно като мен, а също и моята бледа кожа.

Докато напусках брега, за да поема по крайбрежния път, целият остров изведнъж се оказа неприлично плодовит, изпъстрен с натежали от гроздове лозя и ред след ред зеленчуци. Пътят ми сякаш беше инкрустиран с оранжеви невени, скални рози и тъмнолилави къпини. Даже бодливите кактуси се бяха сдобили с жълти цветове и дълги зелени шипове, които сякаш се присмиваха на моето целомъдрие. Зачудих се как ли ще изглежда детето на мавъра и бялата жена — сигурно някаква красива смесица между тъмнина и светлина. При тази мисъл стомахът ми се преобърна застрашително и предателският ми черен дроб се изпълни с жлъчка. Да, вече със сигурност трябваше да посетя аптекаря за някаква отвара.

Но към момента, когато къщата на леля ми и чичо ми се изправи пред мен, вече бях наясно какъв точно е проблемът ми и знаех, че и всичките отвари на света не биха могли да го изцерят. Искях онова, което имаше онази девойка. Искях мавъра или мой собствен мавър, или изобщо мъж, независимо с какъв цвят — просто някой, който да ме гледа така, сякаш съм единствената жена на този свят.

Хукнах под арката на входа към вътрешния двор, за да потърся Херо. Братовчедка ми беше само на шестнайсет, но беше много мъдра

за годините си, забавно, уравновесено същество с невероятен интелект, но и приятно чувство за хумор под сериозната външност. През последния месец тя се бе превърнала в моя довереница, а знаех, че леля ми и чичо ми вече обмислят да ѝ намерят жених, затова смятах за мой дълг да я образувам и в други сфери на живота, освен спрежението на латинските глаголи. Ако трябва да бъде честна, последната ни седмица всъщност бе запълнена по-скоро с любимите ми италиански народни предания, отколкото с латинска граматика. Темата на всички тези приказки и предания беше неизменно същата — любовта. А днес разполагах с още една приказка, която да добавя към литературния канон — историята за тъмнокожия мавър и неговата съпруга.

[1] Беатриче и Бенедикт са главните герои в Шекспировата комедия „Много шум за нищо“. — Б.пр. ↑

[2] Вижданията на Беатриче отразяват, разбира се, вижданията на епохата. В онези столетия водеща за описанието на видимия космос е била геоцентричната система, при която центърът на Вселената е Земята, а всички останали „светила“ са или планети, или звезди. Поради размерите си Слънцето е било смятано за планета. — Б.пр. ↑

[3] Авторката включва в текста си много Шекспирови герои от негови пиеси и техните имена са изписани по преводите на Валери Петров. Само името на княз Ескал от „Ромео и Жулиета“ се налага да коригираме на княз ескал, защото то означава титла и в този роман князът си има собствено име. Prince escalus (ит.) — абсолютен владетел на независимите италиански градове държави. — Б.пр. и Б.р. ↑

[4] Препратка към избухналата отново фамилна вражда между Монтеки и Капулето в „Ромео и Жулиета“. Князът от тази пиеса е бащата на Беатриче. — Б.пр. ↑

ВТОРА СЦЕНА

ДВОРЪТ В ДВОРЕЦА НА ЛЕОНАТО

Беатриче: Камбаната на параклиса удари девет пъти. Беше време да започваме уроците.

Поех по стълбата към покоите на Херо замислена, както правех винаги, когато се качвах по стълби, за нашата фамилия Дела Скала и за хералдическия ни знак — стълба върху щит. Баща ми често ми бе разказвал, че в римски времена основателят на нашия род Кангранде бил донесъл от Светите земи в Рим Светата стълба на Пилат Понтийски, същата, по която бил преминал Исус Христос, за да бъде съден. Тогава император Константин възнаградил Кангранде с фамилията „Дела Скала“ — „От Стълбата“. И не само това уникално име отличаваше семейството ни от останалите, а и замъкът от червен камък във Вилафранка, чийто връх беше увенчан с огромна кула, съдържаща най-високата стълба в целия регион Венето. „Стълбите ни отделят от обикновените хора — обичаше да повтаря баща ми. — Бедните не притежават стълби, а живеят в коптори, риейки земята. Князете разполагат с кули и множество етажи. Ние сме извисени. Можеш да оцениш един човек по стълбите в дома му.“ Ако това беше вярно, значи чичо ми Леонато би получил доста прилична оценка, защото розовият му дворец представляваше истински лабиринт от стълби, почти толкова на брой, колкото и в нашия замък във Вилафранка ди Верона.

Тази конкретна стълба взех по обичайния си начин (който неизменно всяваше в душата на чичо ми огромен смут) — по две стъпала наведнъж. Но пътят ми внезапно беше препречен. Леля ми Иноджен, съпруга на Леонато и майка на Херо, слизаща за литургия с молитвеник в ръка, ме спря с целувка. Ръката, с която ме прегърна, ме завъртя решително и ме насочи обратно по стъпалата към пъстроцветния двор, където дивни мозайки с делфини, морски змейове и русалки, много по-древни от този дворец, се виеха между краката ни, сякаш понесли се по вълните.

Леля ми приседна на една каменна пейка и ме придърпа до себе си. Върху висящия зад нас гоблен беше изобразена жена, която галеше с ръка бял еднорог. Лекият бриз раздвижваше фигурите така, че те сякаш оживяваха. Знаех, че еднорозите позволяват да бъдат докосвани само от девизи. И внезапно бях озарена от една мисъл — не желяех да бъда омъжена за еднорози до края на живота си.

Още преди леля ми да заговори, разбрах, че съм загазила, при това сериозно. Защото скъпата ми леля Иноджен приличаше на сестра си, моята майка, много повече, отколкото си даваше сметка. Имаше стъклените синкавосини очи на майка ми, същият цвят като Венецианската лагуна в летен ден. Ала точно както във водите на лагуната и в тези очи спокойствието беше само привидно. Под повърхността се вихреха могъщи течения на интелигентност и проникателност. Когато бях в близост до леля ми, не усещах толкова голяма болка от загубата на майка ми, защото имах чувството, че все още се намирам под зоркия ѝ поглед. И сега, вглеждайки се в очите на леля, разбрах, че тя се е досетила къде съм била тази сутрин и какво съм видяла. Бузите ми отново поруменияха. Но когато тя поде разговора, начевайки темата по същия начин, по който го правеше майка ми, обектът на притесненията ѝ се оказа съвсем друг.

— Чувам, племеннице — започна леля ми, — че напоследък си се превърнала във велик разказвач на приказки!

Замълчах, защото нямах представа какво точно е чула, а не желяех да си навличам повече неприятности, издавайки се с нещо. Иноджен повдигна вежди и продължи:

— Любовни приказки, доколкото разбирам. Те не биха могли да се определят точно като латински глаголи, нали, Беатриче? — укорът в гласа ѝ беше примесен със смях.

— Значи Херо ти е казала за уроците си — изфъфлих.

— Не стоварвай вината върху Херо — за нея беше най-естествено да сподели резултата от своите уроци с майка си! — ударението върху последната фраза не ми убягна.

Аз не винях братовчедка си, разбира се. Но дали беше разказала на майка си и последната приказка?

— И което е още по-важно — продължи леля ми, — докато минавах покрай стаята на Херо, с ушите си чух историята за една жена от благороден произход, която успяла някак си да се сгоди за млад

граф, който обаче отказал ръката ѝ, с което я накарал да го *преследва* по крайно *неблагороден* начин! — тук леля ми приглади косата си, тъмна като косата на Херо, но вече посребрена, вкарвайки я обратно под златната мрежичка, и с този жест успя по великолепен начин да изрази неодобрението си. — Не успях да чуя продължението на тази история, но както разбирам, засега е останала неразказана.

— Ах, но това е прекрасна история! — разбъбрих се безразсъдно аз. Приказката буквално плачеше да бъде доразказана, тъй като не я бях довършила пред Херо. — Графът се влюбва в друга, обаче неговата годеница измисля начин да го чака в леглото на любимата му, а той неволно ѝ връчва семейния пръстен и...

— Достатъчно! — извика леля ми, вдигайки ужасено ръце. — Тази история е скандална! — после ръцете ѝ се отпуснаха в копринения ѝ скут и тя започна да върти гривната, която носеше неизменно на китката си — златен обръч с бляскав зелен халцедон. Засмя се меко и добави: — Като че ли някой може да ти измъкне бижутото, без да се усетиш! — говореше тихо, сякаш на себе си. — А и креватните номера *със сигурност* не са за ушите на девица! — изпъна гръб и продължи: — Моят съпруг, твойт чичо Леонато, държи Херо да се превърне в образец на скромност и целомъдрие, със съответстващото на тях благо девиче поведение и уравновесеност на темперамента. Именно той е човекът, който ѝ забрани да чете, по същата тази причина, така че да не бъде изложена на... безнравствени приказки!

Улових някакъв дисхармоничен звън в гласа ѝ и усетих как гобленът зад нас се раздвижва от лекия ветреца и докосва рамото ми.

— А на какво държиш ти? — запитах тихо.

Леля ми сви устни и отсече:

— Не се дръж безочливо, Беатриче! Желанията на моя съпруг са, разбира се, и мои желания. Предвид това аз... *ние*... вече искаме Херо да се образова така, както си била образована и ти, на четмо, писмо и изкуства, подобаващи на дама от благороден произход! А *лично* за теб, племеннице, би било добре да не забравяш, че никога няма да си намериш съпруг с този твой хаплив език!

— Та нима аз искам съпруг? Защо изобщо ми говориш за съпруг? — извиках, внезапно замръзнала наред горещата пещ на двора.

— Херо — започна предпазливо леля ми — е вече на шестнайсет години и по закон може да бъде сгодена. Днес очакваме в нашия дом процесия от знатни гости, пристигащи за празника Успение Богородично, които ще останат с нас до края на лятото. Така Херо ще има възможността да се сблъска с не един и двама млади жребци. А нищо чудно сред тях да се намери жребче и за теб, племеннице.

Настъпи кратка, но многозначителна пауза, запълнена единствено с крясъка на чайките откъм морето. Гобленът зад нас се изду като платно под напора на топлия бриз и дамата с еднорога докосна рамото ми с гамите си. Като предупреждение.

Поех си дълбоко дъх, бавно издишах и изрекох:

— Такова ли е било намерението на баща ми, когато ме е изпращал тук?

— Нямам представа — повдигна вежда леля ми. — Такова ли е било, според теб?

Да, вече всичко се сдобиваше със смисъл. Ако можеха да ме сватосат с някой принц или граф от юга, баща ми нямаше да бъде възприет като разрушител на безценния баланс на силите у дома, във Верона. Усмихнах се мрачно.

— Стига де, лельо! Не съм братовчедка си, едно дете, което можете да подмамите в брачен съюз! Намеренията ви са ми напълно ясни!

— И перспективите не те блазнят, така ли, племеннице? Да имаш до себе си мъж от знатен род, който да ти изповяда любовта си?

Сетих се за мавъра и потреперих. До това лято бях възприемала с облекчение неохотата на баща ми да се раздели с ръката ми, но сега за нищо на света не бих си признала, че се чувствам различно.

— По-скоро бих слушала псе как лае по гарга! — отсякох лъжливо.

Леля ми присви синьо-сивите си очи срещу бързо пъплещото нагоре слънце и ме изгледа и аз отново се изпълних с усещането, че през очите ѝ ме наблюдава майка ми.

— Въпреки това, племеннице, смятам, преди да склопя очи, да те видя със съпруг!

— Кълна се, че ще стане, но на гореща Коледа!

Леля ми се засмя и вдигна примирено ръце.

— Хайде, заемай се с уроците, нещастнице! — отсече и ме плесна през задните части с молитвеника си, при което аз скочих на крака. — И не забравяй какво ти казах!

Но когато се гмурнах обратно в хладината на мраморното стълбище, далече от изгарящото око на слънцето, осъзнах, че май съм прибързала с клетвата си.

Не бих се изненадала в Сицилия и Коледата да е гореща. Ако е така, значи току-що бях дала клетва да се омъжа.

ТРЕТА СЦЕНА

ПОКОИТЕ НА ХЕРО В ДВОРЕЦА НА ЛЕОНАТО

Беатриче: Отново изкачих стъпалата до покоите на Херо, но този път доста по-спокойно. Заварих я седнала в нишата до прозореца, привела дребната си фигурка към сводестия прозорец, загледана в морския път, чакаща. Когато ме чу, скочи и се втурна към мен, прегръщайки ме силно.

— Но къде се забави толкова? Искам да знам какво е станало по-нататък с дамата и графа! Дали накрая е успяла наистина да му вземе пръстена?

Отклоних въпроса ѝ с леко махване на ръка и я върнах обратно в нишата до прозореца. А после, бързо забравила обещанието, дадено на леля ми, избухнах:

— О, красива малка братовчедке, само да знаеш каква приказка имам за теб днес!

Тя сграбчи нетърпеливо ръцете ми и аз както винаги се изпълних с възхита от дребните ѝ кости (аз бях като товарно добиче, а тя — елегантен жребец), от тена на кожата ѝ (аз бях ден, тя — нощ) и от очите ѝ, черни и блестящи като маслини (докато моите бяха сини като птичи яйца). Различни бяха дори косите ни — докато нейната беше черна и лъскава и падаща като плътен воал до кръста ѝ, моята беше руса и къдрава и спираше до раменете ми. Освен това аз бях с три години по-голяма от нея. И въпреки всички тези различия ние бяхме приятелки. Сега аз преплетох пръсти в нейните и тя ми зададе въпроса, който бях сигурна, че ще ми зададе:

— Как започва тази приказка?

— Ами... — и тогава си спомних предупреждението на леля ми. — Това ще рече, че не започва.

Изправих се и отидох право до писалището. Вдигнах прашния учебник по латински и от чистия правоъгълник под него ме изпълни срам — учебникът не беше пипан четиринайсет луни. Поех си дълбоко дъх и заговорих, както изискваше от мен дългът.

— Не и днес, Херо. Защото леля ме предупреди да те обучавам единствено по образователни въпроси! А сега преведи! — отворих учебника и се закашлях от праха. — *Hic ibat Simois, hic est Sigeia tellus...* — занареждах монотонно като пчела в стъкленица, приспивайки и самата себе си.

Тя скръсти нацупено ръце пред гърди и ми отвърна с ответен монотонен напев:

— „Тук течеше реката Симоис, тук е Сигейската земя, тук се възправяше величественият дворец на стария Приам!“^[1]. Стига, Беатриче! Стига толкова мъртви истории за мъртви земи! Моля те, разкажи ми история за нашата скъпа, родна Италия, от днешни времена!

Предадох се и затворих книгата.

— Добре, приказка да бъде, но този път достойна, за морал и религиозни ценности! — и започнах да ровя в ума си за такава, защото, ако трябваше да бъда честна, не бях запозната с нито едно такова предание. По време на литургия обикновено подремвах, а Светото писание не бе сред любимите ми четива. Накрая избрах да разкажа една легенда, която ми бе разказал капитанът на моя кораб, докато минавахме през потоците. — Бих могла да ти разкажа една приказка с поука, която е от нашите земи. В библейски времена самата Дева Мария изпратила на гражданите от Месина писмо, написано на еврейски, навито на руло и завързано с кичур от косата ѝ. В него Мария възхвалявала вярата им и ги уверявала в постоянната си защита. А ето ти и малко латински — завършила писмото си с: „*Vos et Ipsam civitatem benedicimus*“, тоест...

— „Благославям вас и вашия град!“ — прекъсна ме Херо. — Тази история я знам. Писмото се съхранява в катедралата, а ние всяка година празнуваме деня на неговото пристигане. Но аз нямах предвид благочестиви притчи, Беатриче! Искам да чуя *любовна* история!

Въздъхнах и отроних:

— Бях доведена тук, за да те обучавам, защото съвсем скоро може би ще лежиш между чаршафите на брачния договор с някой млад левент!

— Тогава ме обучавай на любов! — примоли се братовчедка ми. — Това може би ще ми помогне най-много! Беатриче, аз *трябва* да знам!

Вгледах се в огромните ѝ, умоляващи тъмни очи. После приседнах обратно в нишата до прозореца.

— Много добре! — кимнах, сниших глас, за да не ме чуе леля ми, ако подслушва, и ѝ разказах историята за мавъра и за дамата в дюните.

Разказах ѝ как двамата лежаха, сплели тела в неподвижните хладни сенки на тревата по плажа и се целуваха настървено.

— И после той я бутна в дюните и се придвижи върху нея, и...

— Не, стига! — извика Херо и скочи от мястото си до прозореца. — Не ми казвай нищо повече! Любов — да, но повече — не! Майка ми и отец Франциск не биха одобрили!

— Отец Франциск ли? — изсмях се презрително аз. — Та той обича историите ми повече от всичко на света, въпреки уж святото си расо!

И това беше самата истина. Пълничкият дребен свещеник на Леонато ми беше станал добър приятел през последните няколко седмици, откакто бях дошла в Месина. Отчасти, защото двамата споделяхме голяма тайна — неведнъж и два пъти го бях засичала да играе *скопа*^[2] с моряците на доковете. Пъстроцветните карти за игра бяха притиснати с камъчета, за да не ги отнесе вятърът, и поставени върху обърната с дъното нагоре лодка. Виждала съм го там, защото и аз самата съм играла тази игра — в ранните утрини, когато рибарите се връщаха с улова си, а аз ходех да купувам рогчето с мастило. Ние със свещеника имахме негласно споразумение, скрепено от погледите ни, срещнали се над седмица мечове или петица чаши — споразумение, че нито един от нас няма да издаде другия пред чичо ми.

Но сега не казах нищо от това на братовчедка си, разбира се. Не че имах причина да се притеснявам — защото Херо беше спряла да ме слуша. Беше впила отново поглед в крайбрежния път и изведнъж посочи възбудено.

— Беатриче, виж!

В далечината на крайбрежния път се виеше бляскав дракон — метални брони и остриета на пики проблясваха под ярките лъчи на слънцето. В началото драконът беше миниатюрен, но с приближаването си постепенно нарастваше.

— Гостите на баща ти за Успение Богородично — изрекох дрезгаво. — Майка ти ме предупреди за пристигането им.

— Значи трябва да се приготвим! — извика Херо и скочи. Опипа късото си палтенце и добави: — Баща ми сигурно ще държи да се преоблечем!

Изправих се, макар и значително по-бавно от нея, и промърморих:

— Ура, ура! Време е да се нагиздим!

— А ти трябва да си измиеш ръцете! — подкани ме Херо. — Виж ги, целите са в мастило!

Обърнах я, за да развържа връзките на роклята ѝ, и с усмивка отбелязах:

— Днес не за първи път виждам черно върху бяло.

— Какво искаш да кажеш? — запита Херо.

— Любовниците. Мъжът е черен, а жената — бяла.

— Той е мавър? Мъжът на плажа е бил мавър? — възкликна тя и се опита да се обърне, но аз я хванах здраво за раменете и не ѝ позволих.

— Стой мирна! Още не съм свършила с тези връзки. И, да, той е мавър. Какво от това?

— Ами... само дето... Този остров беше прочистен от неверници. Мислех си, че в Сицилия не е останал нито един мавър.

— Е, този е останал.

— А той като другите мъже ли е? — запита тя, изгаряща от любопитство.

— Ни най-малко. По ръст, а и във всяко друго отношение ги превъзхожда значително. А сега ти развържи мен!

Обърнах се, ала не и преди да се насладя на изражението на братовчедка си.

— Беатриче! — извика възмутено тя.

— Да? — аз бях самата невинност.

— Но маврите са... *диваци*! Тази дама безсъмнено е в огромна опасност! — и пръстите ѝ започнаха да дърпат ожесточено връзките на роклята ми.

— Недей да повтаряш като папагал глупостите на възрастните! — скастрих я аз и се опитах да изкажа с думи онова, което бях видяла на плажа, близостта между двамата, партньорството им. Накрая завърших: — В дадения случай има любов и благородство, и уважение!

Пръстите ѝ се сковаха и тя възкликна:

— Те са *женени*?!

— Точно така.

— Нямах представа, че белите и черните могат да се женят.

— Е, сега имаш. Мисля, че вече с чиста съвест мога да кажа на майка ти, че съм допринесла значително за твоето образование. А сега бързо извикай Урсула за теб и Маргарита за мен, защото никой не сплита косата ми по-добре от нея!

Облякохме се бързо в любимите си цветове — коралово за Херо, синьо за мен, като нито за миг не изпускахме от очи пътя навън. Урсула, старата дойка на Херо, си беше бърбровка и започна да отговаря на въпросите ни, преди още да ги бяхме задали:

— Водачът им е принц на Арагон, Дон Педро се казвал. Притежава голяма хапка от Испания и е близък на самия испански крал. Целият е покрит в злато, от короната до шпорите, и при това не изглежда никак зле. С него идват и някакви благородници от севера, които се присъединили към процесията му във Венеция. Говори се, че ще останат цял месец в нашия двор.

Маргарита — дъщерята на Урсула, беше млечна сестра на Херо и въпреки разликата в социалното им положение двете бяха така близки, както можеше да се очаква от две девойки на една и съща възраст, особено когато едната е сукала от лявата гърда, а другата — от дясната. Дребните пръстчета на Маргарита бяха успели да овладеят прищевките на своенравната ми коса и сега тя сплиташе и завиваше къдриците ми, улавяйки ги като юзди, с които връщаше главата ми отново напред, защото аз непрекъснато се извъръцах към прозореца, за да гледам приближаването на пъстрата кавалкада. Зовът на тромпетите беше като сладък балсам за кръвта ми, чаткането на копитата ехтеше в гърдите ми и веднага след като тоалетът ми беше готов, застанах до братовчедка си на прозореца.

Испанците се оказаха чудна гледка. Целите в аленочервено, със златни нагръдници, яздещи буйни арабски жребци в мастиленочерно. Смееха се и дрънчаха нагоре по склона, с бели зъби, загорели кожи и безгрижни сърца. Все още не бях в състояние да различа нито едно лице наред процесията. Леко замаяна, се запитах дали и бъдещият ми съпруг не е в тази кавалкада, дали някъде наред всеобщата какофония

не чувам тропота на копитата на неговия кон, неговия смях, звъна на монетите в кесията му.

Внезапно сетила се, че трябва да се покажем в целия си блясък, аз хукнах към ковчежето си и извадих оттам най-добрите си гребенчета за коса — лунни камъни в сребърен обков. Поставих ги на съответните места върху прическата си и грабнах една яка от златен филигран за Херо. Тя повдигна тъмния водопад на косата си, за да ѝ я сложа. Все още се опитвах да я закопча, когато се затичахме по каменните стъпала към двора. Наложих се Маргарита да ми помогне, защото най-неочаквано покритите ми с мастило ръце се разтрепериха.

[1] Препратка към Шекспировата комедия „Укротяване на опърничавата“, където има подобна сцена на обучение по латински. Героите цитират „Героини“ на Овидий. „Сигейската земя“ е другото название на Троя. — Б.пр. ↑

[2] Скопа — италианска игра на карти. Описанието на картите, дадено по-долу, касае картите, които днес се наричат „таро“, но някога игрите на карти са започнали именно от тях. — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА СЦЕНА

ДВОРЪТ В ДВОРЕЦА НА ЛЕОНАТО

Беатриче: В двора заварихме истинско стълпотворение от народ, в чийто център се намираше чичо ми — същинска Земя на сред един пъстроцветен космос.

Дочух плътния му, мелодичен глас и веднага се досетих, че се е впуснал в едно от речовитите си словоизлияния, защото за чичо ми нищо на този свят не беше по-драго от звука на собствения му глас.

Завъртях очи, а после двете с Херо се запровирахме през тълпата, като аз бутах братовчедка си пред мен, както повеляваше разликата в ранга ни. Не след дълго двете застанахме зад леля и чичо, или по-точно в сянката на неговите размахващи се ръце, докато той жестикулираше експресивно като актьор на сцена. След като се уверих, че погледите на всички бяха приковани върху чичо ми, аз реших да се поогледам по-внимателно.

Дворът на чичо ми и дворът на испанците бяха застанали едни срещу други като две враждуващи армии, със съответните си генерали най-отпред в ролята на оратори.

Мъжът, към когото в момента се обръщаше чичо ми, се оказа не чак толкова висок и едър, колкото върху коня, но пък беше облечен великолепно в аленочервеното на неговото знаме. Това трябва да беше арагонският принц Дон Педро. Ръкавите му бяха разцепени, разкривайки отдолу разкошен черен сатен — материя, отличаваща се със същия маслен блясък като черната му коса, подстригана ниско като кепе, и като елегантно оформената му брада. Той се усмихваше, разкривайки перленобели зъби. Правеше му чест, че успя да задържи широката си усмивка през цялото многословно приветствие на чичо ми. Въпреки че към края на елегията забелязах, че угълчетата на устните му потрепват от умора.

С тежък испански акцент принцът изрече в отговор нещо галантно и много кратко — надявал се той и неговият двор да не бъдат в тежест на чичо ми през предстоящия месец.

Чичо ми автоматично отрече подобна мисъл с тежко поклащане на глава и брадата, която оглеждаше — за негова огромна наслада вече сдобиваща се с височайше сребро — последва послушно главата му.

— Когато пристигате в дома ми, принце мой, с вас идва щастието! Напуснете ли ни обаче, скръб ще обгърне стаята ви, защото цялото удоволствие на душите ни ще отпътува с вас!

Докато чичо ми говореше, зърнах зад принца човек, когото преди не бях забелязала, но който сега се помести неспокойно от крак на крак.

Младият мъж не беше в униформа, но и без това би се открил наред натруфената компания, защото беше най-високият благородник в гостувания двор. Южняците и испанците като че ли клонят към пигмеи, така че от цялата солидна група, насъбрала се тук, само леля ми и аз бяхме в състояние да погледнем този странник в очите. Той имаше русата коса на севера, с цвят на зимна пшеница. Косата му беше на вълни и той я носеше достатъчно дълга, за да ѝ позволи да се накъдри над яката му, а не подстригана ниско като косите на испанците. Веждите му бяха по-тъмни от косата, ала очите му бяха зелени и макар да нямаше брада, бузите му не бяха виждали бръснач поне от няколко дена и наболите гъсти косми потъмняваха значително лицето му. Иначе одеждите му бяха безупречни — беше облечен в един от онези дълги до коляното жакети с прилепнали ръкави, които се носеха напоследък във Венеция, изработен от бутилковозелена коприна, а бричовите и ботушите му бяха от черна сърнешка кожа.

Бях толкова заета да го оглеждам, че изминаха няколко секунди, докато осъзная, че той не е сам. Ръката му почиваше дружески върху рамото на младеж, застанал до него — ако се съдеше по разликата в цвета им, надали е негов брат. Само тези двамата от цялата компания бяха изоставили аленочервеното и ярките метални нагръдници на испанците. Младежът изглеждаше на възрастта на Херо, на главата си имаше гнездо от буйна, къдрава черна коса и беше облечен в пурпурното кадифе на фамилията Торнабуони-Медичи. Кое то автоматично ми подсказа, че идва от Флоренция и че е знатен благородник. Докато чичо ми продължаваше да каканиже, забелязах как мъжът стисва леко младежа по кадифеното рамо. Младежът вдигна очи и видя, както видях и аз, как клепките на мъжа до него потрепват и

се затварят, като че ли монотонното слово на чичо ми го приспива. После той направи лека крачка напред, препъна се и очите му се отвориха широко, като че ли се беше стреснал и събудил. Тази малка пиеса бе разиграна с крайно пестеливи движения, така че само публиката му от един да може да я оцени и да не даде основания да бъде обвинен в лоши маниери. Беше изпълнена както с доброта, така и с дискретност и аз не можах да не му се възхитя задето се опитва да накара младежа да се отпусне. Младежът се усмихна, мъжът от севера също се усмихна. А после, като че ли моето движение беше привлякло някак си погледа му, очите му се впиха директно в моите. Видях, че те са светли като моите и много прями. Напомняха ми за родния ми дом и аз не можех да не го гледам. Миг по-късно едно от тези две очи се затвори, безсъмнено намигвайки ми. Едва тогава сведох очи, свих устни, за да скрия усмивката си, и се отместих зад чичо ми, за да се скрия напълно. Сърцето ми заби учестено.

Накрая, когато Дон Педро и чичо ми приключиха сложния си ритуал, започна представянето. Първи от домакините бяхме представени, леля ми, Херо и аз. Принцът целуна ръка на леля Иноджен и на Херо и аз си знаех, че съм следващата. Абсолютно безсрамно му поднесох изцапаните си с мастило пръсти, надявайки се той да не забележи. Но принцът не отлепяше очи от мен, докато устните му целуваха въздуха над ръката ми, поглъщаше ме с черните си очи по начин, който ме накара да се почувствам крайно неудобно.

Младежът от Флоренция — оказа се граф Клавдио Казадеи — ми поднесе безволева и лепкава като скумрия ръка, но аз му се усмихнах топло, за да му помогна да се отпусне.

И накрая високият мъж беше представен като синьор Бенедикт Минола от Падуа. Северняк. Знаех си! Падуа беше на половин ден езда от двореца на баща ми и носталгията ме удари като чук.

Той се ръкува с Херо, а след това и с мен. Ръкостискането му беше твърдо, а ръката — суха и той веднага забеляза моите покрити с мастило пръсти. Изигра малка пантомима, поглеждайки първо пръстите ми, после мен, а след това повдигна усмихнато вежди. Накрая, съвсем целенасочено, обърна ръката ми там, където дланта ми беше чиста и бяла като на мавър. И постави целувката си в самия център на дланта ми, ала не обикновена въздушна целувка като тази на

принца, а топъл, категоричен и ясен поздрав. Задържа за миг покритата с мастило ръка, която беше целунал, а после я пусна.

Цялата тази случка не отне повече от два удара на сърцето и съм сигурна, че в суматохата на поздравленията никой не забеляза епизода между нас. Но с невероятна ловкост на ръцете благородникът от Падуа беше оставил в дланта ми нещо на мястото, където бе положил целувката. И докато Дон Педро водеше цялата компания към двореца, аз отворих ръка и погледнах. Беше една самотна карта за *скопа* — *сетебело*, седмица монети^[1], най-ценната карта от цялата колода. Картата, която, изиграна дори само веднъж, печели играта и поради това позната като „красивата седмица“. Обърнах картата към гърба, но там не видях никакво послание — единствено името на производителя.

Загледах се в самия рисунък — седем кръга, запълнени в синьо, червено и жълто, с по едно цвете върху всеки от тях. *Сетебело*. Какво ли щеше да рече всичко това?

И за първи път през този знаменателен ден аз забравих за мавъра. Загледах се в синьор Бенедикт от Падуа и той се загледа в мен със зелените си очи.

Върху горната му устна се бе лепнало миниатюрно петънце от мастило, като малка рана.

[1] В различните варианти на таро монетите се наричат още дискове, пентакли, или щитове. Това е цветът на благополучието. — Б.пр. ↑

ПЕТА СЦЕНА

ГОЛЯМАТА ЗАЛА В ДВОРЕЦА НА ЛЕОНАТО

Бенедикт: Нямах никакво желание да сложа в уста каквото и да било, но държах отново да видя Беатриче дела Скала.

Оставаше още седмица до празника Успение Богородично със съответните му процесии, банкети и ритуали, ала нашият домакин Леонато, губернатор на Месина, бе решил, че не е добре да пилеем времето си. Беше организиран програма, препълнена от забавления — не дай боже да ни е останал свободен ден! За наше удоволствие се провеждаха ежедневно угощения, театрални представления и рицарски турнири, до едно изглеждащи ми по-скоро като непосилен труд, отколкото като развлечения. Ала твърдо решен да докаже, че гостоприемството му се равнява на това на най-великите благороднически дворове по света, нашият домакин не приемаше отказ. И тази вечер ни беше обещал вечеря, каквато никога не сме опитвали.

Намъкнах се в голямата зала след натруфените и парфюмирани испанци и си намерих място близо до солницата. Залата си я биваше по размери, имаше си дори мръсни кучета под масите и качулати ястреби по гредите отгоре. Масите се огъваха под пирамиди от смокини, бадеми, ябълки, сливи и нарове, а за украса бяха покрити с лозници, преплетени с макове. Дългите дъски бяха подредени като три страни на площад, а на мястото на четвъртата страна седяха музикантите, заразяващи въздуха с безумната си какофония. Забелязах златната глава на лейди Беатриче почти веднага. Стоеше начело на централната маса, която бе поставена върху платформа, редом до леля си, чичо си и братовчедка си, всички до един очакващи пристигането на принца.

Дон Педро се насочи важно към централното място на високата маса, където вече го очакваше висок резбован стол и специална възглавница за задницата му. След като се намести върху нея, насядаха и всички останали. От двете страни на принца седяха съпругата на Леонато и дъщеря му, а самият губернатор беше от другата страна на

жена си, достатъчно близо до принца, за да го изтощи с многословието си.

От другата страна на дъщерята на губернатора бе настанен Клавдио, тъй като бяха на близка възраст, а между нас имаше някаква дама. Докато сядахме, той ме погледна умолително, а аз му се усмигнах окуражително. Със своите седемнайсет години той бе с три години по-млад от мен, но по време на пътуването ни дотук бях започнал да харесвам младия човек, особено след като установих, че сковаността му прикрива осакатяваща свенливост, а надменността му беше маска на веселия му нрав.

И така, след като се настанихме, лейди Беатриче се оказа през шест човека от мен, между чичо си и друг брадат образ, когото помислих за брат на губернатора. Затова почти не я виждах, дори и да си клатех главата като болен от маларична треска. От време на време се сдобивах с мъчително сладка картина на дългите ѝ пръсти, вече почистени от мастилото, как разкъсват комат хляб, или на русите ѝ къдрици, които се повдигаха и отпускаха, докато въртеше главата си. Щях да се чувствам небрежен в дълга си към Клавдио, ако не беше фактът, че малката стопанка на къщата го държеше в плен на разговора си. Странно, но те като че ли говореха за Светото писание, защото съвсем ясно чух как девойката му разказва с момичешкия си глас някаква измислица за Мадоната, някакво писмо и кичур коса. Завиждах на Клавдио, задето той може да разговаря с дамата, която желае. Напълно отчаян, аз се заех да издържа безкрайната процесия от местни деликатеси, обграден от непознати и приклещен в стола си от благоприличието.

Сицилианците се оказаха големи любители на съчетаването на храни, които дори не трябва да се поглеждат. Беше ми сервирано сирене със зелен лимон вътре, спагети, обсипани със стафиди, и аншоа, забъркана с портокали. В приветствената си реч Леонато ни беше обещал храна, каквато не сме вкусвали. И без съмнение удържа на обещанието си, защото аз със сигурност никога не бях изнасилвал небцето си с подобни извратености. Приех следващото блюдо с дълбока въздишка — някакво бледо желе, приличащо на свинска пача, увито в мазен филигран от кравешко було. „Мако“ — изрече услужливо съседката ми, обаче аз не разбрах дали просто ме уведомяваше за името на ястието, или ме предупреждаваше да

внимавам с него. Вътрешностите ми избоботиха и разбрах, че точно в този момент бих дал цялото богатство на Дон Педро за една чиния печени гълъби. Накрая стомахът ми изрева толкова могъщо, че опитах миниатюрно парченце от яхнията — толкова, колкото се събираше на върха на ножа ми. Беше безвкусно, лигаво и небцето ми на северняк моментално се разбунтува. Добре, че се бях сетил да взема малка торбичка огнена падуанска горчица, жълта и гореща като слънцето, с която дискретно, но обилно поръсих това блюдо, както и всяко друго след него.

Но наред този парад от странни блюда късметът ми най-сетне проработи — когато брадатият тип до лейди Беатриче напусна мястото си, за да говори с един от слугите. Изправих се и бързо се вмъкнах в стола до нея, извивайки се като змиорка, така че, когато брадатият се завърна, почти седна в скута ми. Аз му се ухилих, а той поклати с укор глава и се отдалечи към другия край на масата, мърморейки си нещо под нос. После насочих усмивката си към дамата, но тя моментално застана нащрек. Отблизо беше още по-хубава — сините ѝ очи излъчваха прямота, кораловите ѝ устни бяха сочни като розова пъпка, веждите ѝ бяха тъмни и изразителни. Косата ѝ падаше на непослушни къдрици от двете страни на лицето ѝ, бягаща от ограниченията на гребени и плитки — прическа, която в никакъв случай не можеше да се определи като спретната, но която ѝ подходеше невероятно добре.

Когато прислугата донесе поредните блюда с поредната странна бърканица, ние по необходимост замълчахме. Замислих се какво да ѝ кажа — рядко събитие за мен, защото обикновено говорех, без да се замислям. Подаряването на картата *сетебело* беше добро начало. И обикновено сработваше — дамите бяха заинтригувани, поласкани и пълни с въпроси. Винаги започвах с питане за картата, а оттам нататък аз можех да се заема със сериозната задача да ги разсмивам.

Ала тази дама не ме изчака да въведа ред в мислите си. Заговори първа. И изобщо не спомена картата.

— Ще пътувате ли по-нататък, синьор Бенедикт, или ще спрете дотук?

— Лейди Беатриче, този стол под мен е крайната цел на пътуването ми. Единствената причина, поради която пристигнах в Сицилия, бе да седна до вас!

Тя не се усмихна.

— Значи няма да пътувате по-далече? — изрече.

— Утре сутринта трябва да отведе младия си повереник до Монреале, за да посети вуйчо си, който е архиепископ там.

— Но няма да оставате в Монреале, така ли?

— Нито аз, нито той. Там се мъти нещо и неговият вуйчо е преценил, че е най-добре да го остави при чичо ви.

— Значи и вие ще останете тук цял месец.

— Най-малко. И всеки ден от него ще прекарвам на този стол до вас, стига да ми позволите!

Сега вече тя се усмихна и пое ножа си така, сякаш избираше оръжие.

— Ако смятате да го направите, трябва да разполагате с много истории за разказване, за да не станат вечерите ни отегчителни.

— Лейди Беатриче, крача по тази земя вече двацет години и досега никой никога не ме е обвинявал, че съм отегчителен!

Следващото блюдо и следващият въпрос пристигнаха заедно:

— В такъв случай трябва да сте човек с опит. Каква е професията ви?

— Аз нямам професия.

— Никаква? — повдигна тя едната си красива вежда.

— Толкова ли е рядко това за човек от нашата класа? Вие нямате ли лениви братя?

— Имам един, по-голям от мен.

— И какво прави той?

— Зает е предимно да вдига скандали. И да се забърква в боеве. Голям кавгаджия е и ако белята сама не го намери, той хуква да си я търси.

— Но няма занимание?

— Заниманието му е да чака баща ми да умре.

— И дали това усилие скоро ще бъде възнаградено?

— Не — отговори с усмивка тя. — Баща ми не е от най-отстъпчивите. Ако зависеше от него, не би доставил това удоволствие на никого. А нищо друго не го прави по-здрав и по-дълголетен от мисълта да осуетява планове на своя наследник!

— А поне вие не се ли разбирате с брат си?

— Ни най-малко. Караме се като куче и котка.

— А спорът не е ли понякога знак за привързаност?

— Не и в този случай.

— А в други? — побързах да попитам, преди да съм изгубил смелост.

Тя се отпусна назад в стола си, загледа се замислено в мен с лазурния си поглед и изрече:

— Нима вие наричате този наш разговор спор, синьор Бенедикт? На никого не оказвам честта на полемиката още на първа среща!

— В такъв случай трябва първо да бъдем приятели, преди да бъда допуснат до удоволствието на здравословния диспут с вас?

— Именно — отговори самодоволно тя. — Но онова, което ценя най-много в моите приятели, е искреността, а вие, опасявам се, не бяхте особено искрен с мен!

Разтворих ръце като факир, за да покажа, че не крия нищо.

— Говоря простичко и откровено. Кажете ми с какво съгреших?

Тя сведе очи към блюдото пред себе си и изрече:

— Когато казахте, че нямате професия, не казахте истината. След като доставяте един млад граф на неговия вуйчо, значи сте *бавачка*!

— Като вас? — не й останах дължен аз.

— Аз съм компаньонка на моята братовчедка — поправи ме тя. — Освен това я уча на английски, малко латински и още по-малко старогръцки.

Тук вече ми се наложи да сменя темата, защото не бях особено добър ученик и не бих могъл да й бъда равностоен опонент в нито един от тези езици.

— Присъединих се към свитата на граф Клавдио във Венеция, тъй като неговият баща помоли моя да го придружа до Сицилия. Така че аз бях негов компаньон — добавих леко натъртено — и се стараех да го разсмивам през целия път.

— Значи освен това сте платен шут? — изгледа ме тя и кораловите й устни се извиха в усмивка.

— Това не е ли почтена професия?

Вдигнах чашата си по посока на джудже в пъстър шутовски костюм, което въртеше колела между масите, а накрая се поклони дълбоко на принца. Но глупакът беше обърнат в противоположната посока и по негов знак тропетите изреваха, сякаш той току-що ги беше напълнил с въздух. Дон Педро започна да си тактува, като си вееше на лицето с дългите си пръсти. Беатриче се обърна към мен.

— Наистина много почтена — изрече с глас, гарниран с щипка ирония. — В такъв случай сте шутът на принца, така ли?

— Почти не познавам Дон Педро. И с него съм едва от Венеция насам. Присъединихме се към неговата свита, когато избираше кораби за своя крал. С него съм разменил не повече от две думи, но сега, като се замисля, и на двете той се засмя.

Започнах да ровя разсеяно в новото блюдо, което бе поставено пред мен — някакво месо, но толкова недоизпечено, че все още пускаше кръв. Пускането на кръв продължаваше и в разговора ни.

— Щом като нямате никаква професия, значи би трябвало да имате други развлечения. Нямате ли никакви интереси или хобита, с които да запълвате часовете си? Харесвате ли музика например? — и кимна по посока на празното пространство между масите, където музикантите на чичо ѝ продължаваха да измъчват инструментите си за наше удоволствие.

— Намирам за необичайно да ни изнасят серенада с овчи черва, докато ние ядем бутовете на овцата! — отсякох и добавих: — Не, не мисля, че в музиката им има и една нота, която да си струва да бъде чута!

— А какво ще кажете за поезията?

Свих рамене и отговорих:

— Аз съм човек, който говори простичко. От десет думи на чичо ви разбирам най-много една. Думите му са още по-странни и от блюдата му!

И тогава тя се разсмя. И този звук беше като манна небесна за ушите ми не само заради приятния му тон, но и заради почивката от нейното нападение, която ми предостави. Вече бях започнал да се чувствам като мъж с мишена на гърдите, докато цяла армия е насочила мускетите си към мен.

— Яздите ли добре?

— Знам кой край на коня е напред, кой — назад.

— В такъв случай сте пилигрим и вървите по сребърния път с мида в шапката си^[1], така ли? — това вече прозвуча като истинска подигравка.

— Звучите като младия ми приятел Клавдио, който е истински набожен. Но ще ви отговоря така, както отговорих и на него.

Господ не е влизал в разпра с мен, нито пък аз с него, и по принцип двамата предпочитаме да не се закачаме — заговорих басово и мелодично като чичо й, изричайки: — Богът на *любовта*, който седи *над нас*... Бързо, задайте ми пак онзи въпрос за поезията!

Тя се усмихна, но ми зададе друг въпрос:

— А можете ли да въртите меч?

— Ще ви препратя отново към отговора си във връзка с ездата — различавам единия край на меча от другия — след това обаче се смилих и отговорих искрено: — Учил съм се, разбира се, но ако ми дадете рапира и кама, а на моя враг ряпа и стрък целина, победителят от двубоя със сигурност ще бъде той.

— Значи никога не сте служили като войник?

— Не, но мисля, че за вас няма да е зле да опитате. И на брат си ли изнасяте такъв катехизис?

— Синьор Бенедикт, ние двамата с вас *не сме* брат и сестра!

— Така е, това е повече от сигурно — отвърнах, загледан в прекрасното й лице и в раздвижените й от препирнята ни черти.

— Значи животът в броня не ви привлича, така ли?

Вдигнах ръце, за да й покажа, че се предавам.

— Много сте сурова с мен, лейди Беатриче! Питам се обаче дали щяхте да бъдете по-мила, ако пътувах, за да бъда посечен от някой размахващ брадва германец или въртящ ятаган сарацин?

Тя като че ли обмисли въпроса и отвърна:

— Това е един от начините да оцениш един мъж — по продължителността на дните му на бойното поле.

— И ме намирате за недостоеен, така ли?

Тя ме погледна право в очите и отговори:

— Още не съм взела решение.

Прямотата й ми затвори устата и аз предпочетох да я запълня с малко вино. Оказа се гъсто, червено и кисело като кръв. Все пак го изпих, треснах чашата на масата и изрекох:

— В повечето случаи войници стават отегчените от домашния уют по-млади синове на семействата, които се чудят къде да си търсят белята. Разбойниците, онези с горещата кръв. Ако искам да изпусна малко пара в железен обков, по-скоро ще сложа чайник на огъня.

— Е, жалко — въздъхна шумно тя и сви рамене. — Значи не мога да ви дам никакъв залог, след като не сте рицар.

— Какво?

— Залогът за победа е знак за благоволение, който дамата поднася на рицаря, влизащ в битка. Обикновено е панделка или цвете. Или *карта за игра*! — допълни многозначително.

Най-сетне! Най-сетне спомена картата *сетебело*, обаче аз вече бях изгубил предимството на първия ход. Тя я бе държала през цялото време в ръката си, майсторски изчаквайки, за да я разиграе едва след като ме види порядъчно вбесен. Изгубих ума и дума и изрекох:

— Лейди Беатриче, имал съм достатъчно голям късмет да се родя в заможното семейство. Не ми се налага да работя на полето в студ и пек като прост селянин. Затова споделям виждането, заради което вие може и да не ме харесате, че стига да не причинявам неприятности на никого, мога да правя каквото си поискам! Ям, когато ми се яде, спя, когато ми се доспи, и се смея, когато ми се смее. Накратко казано, доволен съм да живея младостта си в безцелна леност!

В този момент осъзнах, че цялата зала се бе смълчала и всички бяха насочили вниманието си към нас. Тя ме изслуша в пълно мълчание, с усмивка, играеща по красивите ѝ, проклетни устни. Беше спечелила и го знаеше. С глас, снишен до тихо съскане, изрекох:

— Но следващия път, когато събират рицари за война, ще дам *вашето* име!

Щях да кажа и още много неща, но на масата настана раздвижване. Принцът започна да се надига от стола си. Поради късния час, дъщерята на домакина бе поискала да се оттегли и Клавдио придържаше кавалерски стола ѝ. Моята лейди Беатриче се изправи грациозно, за да я придружи, но аз, непохватен и закъснял, успях единствено да издърпам нейния стол, с грозно стържение по пода. Тя се обърна и на сбогуване произведе заключителния си изстрел:

— След като аз съм рицарят, благодаря ви за залога! — дари ме с войнишко ухилване. — Но сега, след като дойде краят на турнира и победителят съм аз, имам честта да ви го върна! — кимна към чинията ми и подметна през рамо: — Ако вече не ви се яде, *милейди*, по-добре обърнете чинията си! Сбогом!

Силно обезпокоен, аз обърнах чинията си, както изискваше обичаят, след като си се нахранил.

И под нея ме гледаше моето *сетебело* — седмицата монети.

[1] Мидата е символ на свети Яков Зеведеев и на Пътя на свети Яков — сребърният път. Това е един от най-популярните поклоннически маршрути през Средновековието, по който пилигримите са достигали до Сантяго де Компостела, за да се поклонят на гроба на светеца. За да се различават от останалите и да се разпознават един друг те са носели миди. — Б.пр. ↑

ВТОРО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

ПЛОЩАД ПРЕД ЦЪРКВА В МОНРЕАЛЕ

Бенедикт: След като доставих Клавдио на вуйчо му в катедралата на Монреале, започнах да кръстосвам из светата обител, докато го чакам.

Бях предположил, че от мен ще се изисква да присъствам на литургия, и се бях подготвил да дремя и да се прозявам в продължение на два часа. Но добрият архиепископ, натъкмен в злато и настанен на трона си под гигантска мозайка на Христос Вседържател, бе започнал да рони сълзи от радост, когато зърна племенника си, а към мен се бе обърнал съвсем делово. Благодарих ми от все сърце, че съм му довел Клавдио жив и здрав, и ме помоли да се върна по обяд. Загледах се в безизразното му лице и в бадемовидните очи, неразгадаеми като очите на Христос, който се носеше над него по златните стени, и се изпълних със сигурност, че той има да сподели някакви големи тайни със своя племенник. Затова се завъртях послушно на пета, излязох през импозантните врати и закрачих из манастира.

Манастирът приличаше по-скоро на градина, отколкото на свято място — обширно пространство, засадено с портокалови, маслинови и бадемови дръвчета с лъскави листа. Квадратът между сводестите галерии беше изпъстрен с пътеки от бели камъни, които се пресичаха от миниатюрен тъмнозелен жив плет, подкастрен в сложни фигури и скъсен до нивото на човешкия пищял — подходящата височина, за да препъне всеки, който реши да го прекрачи. В центъра, подръпващи от живия плет с оранжевите си човки, се разхождаха половин дузина снежнобели гъски и наперено крякаха. Безсъмнено бяха свещени или нещо подобно, но самата гледка беше достатъчна, за да накара стомаха ми да изръмжи недоволен. На вечеря не бях хапнал нищо повече от хляб и горчица, а с пиенето бях прекалил. Аптекарите безсъмнено биха казали, че тъкмо недоволният ми стомах допринася за сутрешната ми меланхолия.

Крачех през сводестите галерии, от една сянка до следващата, избягвайки издигащото се по небосвода слънце. По време на дългата

езда до Монреале не бях никак приятна компания на Клавдио. Бях дълбоко замислен върху онова, което ми беше казала снощи лейди Беатриче, и често-често опипвах картата *сетебело*, пъхната в презраменника ми — твърд малък правоъгълник, точно над сърцето ми.

Литургията беше в разгара си — хорът се чуваше съвсем ясно. И тъй като всички обитатели на манастира бяха в църквата, изведнъж аз се почувствах много самотен в това огромно място. Незнайно защо, но когато хорът започна мотета си, даже гъските внезапно замлъкнаха и се изпокриха някъде. А аз не бях свикнал със собствената си компания и изобщо не се харесвах за свой приятел. Когато бях сам, мислите ми започваха да крискат шумно в тишината. Но аз не желаех да чувам собствените си мисли, не исках да надничам в собственото си сърце и не ми доставяше никакво удоволствие да ровя в душата си.

Ала колкото и упорито да се стараех да се концентрирам върху музиката на месата, в ума ми започнаха да се промъкват неканени мисли.

Какво е вашето занимание?

Още от детството си винаги бях вървял натам, накъдето са ме водили другите, като лист по течението на поток. И щях да си остана у дома завинаги, ако на последния ми приятел Себастиан не му беше щукнало в главата да пътешества. След като той замина, самотата и отвращението от собствената ми компания ме убедиха бързо да приема предложението на баща ми и да придружа Клавдио Казадеи до Сицилия. А ето че сега достигнах нов надир. Бях придружил един седемнайсетгодишен *новелино*^[1] през целия път до това чуждо място, но само за да бъда прогонен от Божия дом с указанието да се върна, за да взема Божия племенник след чифт часове. Лейди Беатриче беше права. Аз наистина бяха бавачка — не човек, а обвивка, без ядка, без никаква същина.

Ако под краката ми имаше камъни, със сигурност щях да сритам един, ала перфектно пометените пътеки не ми отредиха нито един подобен отдушник на яда ми. Песента на хора набъбна в гърдите ми като мощен прилив на тъга и докосна очите ми. Търсейки изход, минах

под една от арките на галерията и се озовах на площада от другата страна на манастира.

Там беше достатъчно претъпкано и шумно и меланхолията ми започна да се уталожва. На площада имаше цветове, компания и живот. Оглеждайки се за някакво развлечение, в другия край на площада забелязах ярко боядисана каруца и се насочих към нея. Каруцата беше голяма и боядисана смело в червено, синьо и жълто, а издълбаните в дървото и позлатени арабески и рамки ограждаха фантастични сцени. Частта от каруцата, която беше обърната към площада, се състоеше от сцена с кървавочервени завески, които в момента бяха спуснати. Отегчено на вид магаре стоеше във впряга и преживяше. Около каруцата се бяха събрали хора, оглеждащи я нетърпеливо, като че ли беше факирски сандък, от който всеки момент щеше да изскочи нещо.

Оттеглих се до фонтана в центъра на площада и приседнах на ръба на топлия камък. Плъзнах ръка по кристалните му води и се подготвих да гледам предстоящия спектакъл.

Не ми се наложи да чакам много дълго. Под звука на фанфари червените завеси се разтвориха и на сцената се появи малък манекен, изработен толкова умело, че изминаха няколко мига, докато осъзная, че това не е джудже, а голяма кукла. Куклата имаше златен шлем, позлатена броня и златен щит. Въздъхнах вътрешно. Защо животът непрекъснато трябваше да ме сблъсква със символи на войнишкия живот — за да ме накара да се почувствам по-малко мъжествен ли? Но челюстта на куклата скоро се отвори, тя проговори и набързо ме избави от досадните терзания. Не разбирах и половината от странния южняшки диалект на Сицилия, но от измъчените гласни на куклата в съчетание със синия герб предположих, че би трябвало да изобразява французин. По устните ми заигра усмивка.

Към куклата се присъедини още цяла трупa други такива, с великолепно издялани и съчленени крайници. Не можех да разбера как се управляват тези дребни човечета, тъй като над тях не се виждаха нито връвчици, нито лостове. Едва след като присвих очи срещу яркото слънце, успях да забележа, че към всяка става, била тя голяма или малка, беше прикрепен тънък като косъм конец, който я контролираше. Самата сцена също беше изработена дяволски хитро — издялани релефно, сградите бяха някак си вградени в дъските отзад, поставени една зад друга на нива, така че сцената да може да се

променя. Скоро разпознах огнената планина над залива и същия този площад, на който се намирахме сега, с катедралата, изградена от златист пясъчник, и с малките златни камбанки, които се виждаха в камбанарията. Осъзнах, че започвам да се забавлявам.

Представлението вече беше в разгара си, когато забелязах, че на ръба на фонтана, на няколко крачки от мен, е седнал друг мъж. Той се смееше твърде високо, със самоувереността на човек, роден и израснал сред достатъчно привилегии, за да бъде сигурен, че никой няма да се осмели да му каже да млъкне. Но това беше весел звук и именно той привлече вниманието ми към него — през този ден бях склонен да търся радости и развлечения с надеждата, че ще ме измъкнат от унинието ми. Човекът се оказа Дон Педро.

Изненадах се да го видя тук. Монреале беше доста далече от Месина. Освен това, ако беше пожелал, можеше да пътува заедно с мен и Клавдио. След като нямаше нито придружители, нито свита, значи беше дошъл тук с някаква конспиративна цел. Беше облечен в аленочервено и черно, но днес бе решил да остави бронята си — и по-добре, защото с нея щеше да изглежда като една от куклите.

Когато се смееше, той отмяташе глава назад и отваряше уста така, че да покаже всичките си зъби. Острите им краища ми напомниха за една африканска котка, която веднъж бях зърнал в пътуваща менажерия. Той беше същият — лъскава черна козина, остри като бръснач зъби с цвят слонова кост и естествена грациозност, с която бе опънал тялото си край ръба на фонтана. Не бих се изненадал да го чуя как мърка. Смирено извърнах очи — не бях сигурен дали ще ме познае, тъй като по време на пътуването ни от Венеция насам той общуваше само с офицерите си, а когато говореше с нас, се обръщаше само към Клавдио, който бе по-близък по ранг до него. Не исках да си помисли, че си позволявам твърде много, затова насочих вниманието си обратно към сцената с куклите.

Към абсурдните французи се бе присъединила цяла банда красиви кукли с червени ленти на челото и пъстроцветни тесни панталони като арлекини^[2]. Предположих, че това са сицилианците — героите на представлението. Очевидно сицилианците бяха започнали да разпитват французите, да ги карат да говорят техния език, да изрекат конкретна дума. Но колкото и да се стараеха французите,

сицилианският не им се получаваше. Дон Педро започна да се смее с цяло гърло. Аз също се засмях. Разсмяха се и останалите.

После камбанките на малката църква от декора отзад се раздвижиха и леко звъннаха. И веднага след тях, сякаш решили да придадат достоверност на играта на измислените герои, камбаните на голямата катедрала зад нас гръмнаха и отекнаха чак в ребрата ми. Куклите, представлящи французите, коленичиха и събраха ръце пред гърди, докато сицилианците се настаняха да спят — конците им се отпуснаха, ставите им се сгърчиха и те се превърнаха в купчинки дървени части.

Цялата тълпа се смълча. Ръцете ми, с които галех от време на време водата във фонтана, замръзнаха. Внезапно се изпълних с грозно предчувствие. Изведнъж куклите ми се сториха съвсем истински, пиесата — съвсем истинска, съвсем истински бяха и войниците. Не смеех да си поема дъх, докато наблюдавах със съжаление и ужас коленичилите французи. А когато сицилианците скочиха и извадиха камите си, се изпълних с усещане за неизбежност. През цялото време бях очаквал да се случи тъкмо това.

Сицилианците разкъсаха изработените от златно фолио нагръдници на французите и извадиха оттам малки сърчица от червена хартия, от които висяха червени панделки, символизиращи кръвта и касапницата, на която ставахме свидетели. Панделките литнаха към тълпата и децата — които, както изглежда, знаеха много добре тази история — започнаха да ги събират. Прислужниците дори си ги вързаха в косите. Тълпата завика възторжено и заръкопляска, а кукловодите се показаха, за да съберат овациите и хвърлените монети. Оказа се, че всичките тези кукли са били управлявани само от един възрастен мъж с бяла брада и сина му. Очевидно по тези места кукловодството, подобно на поръчковите убийства, беше семеен бизнес.

Дон Педро започна да ръкопляска бурно като останалите, а после стана на крака и подхвърли към двамата кукловоди цял сребърен реал — жест, който беше толкова щедър, че и бащата, и синът сваляха качулките си и се поклониха дълбоко.

Останах на мястото си, не особено сигурен дали е подобаващо да приветствам принца. Но още докато се чудех, той се обърна към мен и възкликна:

— Синьор Бенедикт, заслужават си, нали?

Сега вече се изправих на крака и се поклоних. Задължителното движение на ръката ми запрати няколко капки вода по неговия жакет, където те останаха върху кадифето подобно на диаманти.

— Напълно, ваше височество!

— Спокойно, спокойно! — махна с ръка той. — Тук съм инкогнито, както казвате вие, италианците. И след като видях тази малка пиеска, смятам за политически по-уместно да не позволявам на тези добри хора тук да разберат, че съм от управляващата класа.

Усмихнах се, както се очакваше от мен. Но истината бе, че Сицилия беше под испанско иго вече близо три столетия, а испанците бяха просто последните от дълга поредица завоеватели, изредили се тук още от древността чак до злополучните французи преди тях. Никой не беше забравил, че онази хартиена кукла — вицекралят — седеше и в този момент на взетия си под наем трон в близкия град Палермо. А що се отнася до прикритието на Дон Педро, на практика то не струваше нищо — от труфилата и обноските му, както и от лекотата, с която раздаваше безбожно едри монети, никой не би могъл да го съберка за нещо друго, освен за испанец.

Сега принцът приседна отново на ръба на фонтана и ми направи знак да се присъединя към него. Очевидно беше в приказливо настроение.

— Поучителна приказка, не мислите ли?^[3]

— Мисля, че някои неща не ги разбрах — признах си неловко аз.

— Сицилианската вечерна служба. Разказват тази легенда на децата си като приказка за лека нощ — поясни принцът и изпъна доволно крака. — Местните накарали французите да произнесат думата *чиричи* — „нахут“. Онези, които не успели да я изговорят, автоматично били разпознати като врагове и през същата вечер, когато камбаните на катедралата ударили за вечерната служба, сицилианците избили французите до един.

— Избити заради един простичък нахут — отбелязах замислено. — Знаех си, че храната тук е отровна, но чак пък толкова...

Малко момиченце се спъна в крака ми и падна. Побързах да го изправа на крака и му се усмихнах. Плитките му бяха превързани с кървавите панделки от пиесата.

— Това изобщо не е случайно — изрече принцът. Първоначално реших, че говори за детето, но после забелязах, че погледът му беше насочен към каруцата на кукловодите. — Никак не е случайно, че представят тази пиеса точно сега. На хората тук им е писнало от завоеватели. Римляни, гърци, араби, нормани, французи. Търпят ги твърде дълго време и очевидно им е писнало — сви изразително рамене и въздъхна. — Тук в Сицилия кръвта тече почти на повърхността на земята. Като онази огнена планина ей там! — и посочи към спящия на хоризонта вулкан, от който се издигаше тънка струйка синкав дим и се сливаше с облаците. — Всичко си е тихо и спокойно, докато изведнъж: „Бум!“ — и разтвори пръст, онагледявайки експлозия.

Вече го разбрах какво иска да каже.

— А днес са архиепископите, вицекралете и принцовете на Испания — промърморих.

— Именно! Бог да ни пази от подобна участ! — възкликна принцът и побърза да се прекръсти няколко пъти, дясно — ляво, горе — долу, дясно — ляво, горе — долу, закрепвайки здраво сърцето си към гърдите с шевовете на вярата.

Кимнах в знак на съгласие, а злокобното предчувствие и меланхолията отново се спуснаха като покров над душата ми. Незнайно защо се сетих за Себастиан и миг по-късно ме връхлетя усещането, че с него се е случило нещо много лошо, че най-вероятно корабът му се е разбил и той се е удавил, иначе досега все щеше да ми прати поне едно писмо.

— Добре ли сте, синьор? — обърна се към мен принцът с много по-искрено приятелско съчувствие, отколкото бих допуснал за него. — Доколкото си спомням, по пътя бяхте доста по-весел.

В този момент се уверих, че той е тук съвсем неслучайно, но точно като мен сега има малко свободно време, което е решил да прекара в наставления.

— Мисълта ми се зарея към един приятел — или по-точно казано брат — който се отправя на опасен път.

— Войник?

Нямаше ли най-сетне да престанат да ми напомнят за това?!

— Не, не такъв. По-скоро човек с приключенски дух.

— Няма по-голямо приключение на този свят от това да се спуснеш с коня си в центъра на бойното поле! Ами вие? Тези ваши градове държави са доста свадливи, доколкото знам, а за войника възможността е всичко на този свят. Участвали ли сте някога в битка?

— Но защо всички ми задават този въпрос?!

Надявах се въпросът ми да е прозвучал по-скоро шеговито. Ала принцът се приведе към мен — толкова близо, че зърнах космите на тъмните му бакенбарди как пробиват кожата му — и заговори със смразяваща сериозност:

— *Защото нещо се мъти!* Дошъл е моментът да се наредим в бойните редици! Всеки да избере на чия страна е!

— Такава ли беше задачата ви във Венеция? — изтърсих, без въобще да се замислям колко нахално звучи въпросът ми. Но принцът очевидно нямаше нищо против любопитството ми.

— Отчасти, да. Но повярвайте ми, имам основателна причина да ви задавам този въпрос: бил ли сте някога войник?

Вече ми дойде до гуша от тези приказки за войниклък. И отговорих на въпроса му така:

— Аз ли, принце? Питате ме дали съм се разхождал нагоре-надолу по картата с гол меч в ръка, търсейки си повод да го размахам? Дали не съм следвал всеки цвят на дъгата, приемайки знамето на всеки принц за свое собствено? Дали не съм пренасял поща толкова дълго, че плътта ми да е заприличала на турски килим?

— Е, какъв е отговорът ви?

— Не — отговорих. — Но веднъж чух експлозията на кестен в огнището на един селянин.

Дон Педро се разсмя, при това много по-високо, отколкото се бе смял на поразените френски кукли.

— Така ви искам, господине! Пак сте си същият като преди! — изрече накрая, триейки очи от сълзите си. — Но повярвайте ми, разбирам болката ви! Аз също имам брат, който много ми липсва — Дон Хуан, който управлява именията ни в Арагон, и съм убеден, че ще се докаже като добър управник. Но може би ние с вас двамата бихме могли да станем другари за известно време, а? — добави и ме загледа замислено. — А вие да облечете войнишка куртка, нищо че не сте виждали бойно поле.

— Какво искате да кажете?

Той свали крака от ръба на фонтана и седна с изправен гръб, като че ли се намираше на трона си. Африканската котка бързо изчезна.

— Само следното — не всички битки се водят на бойното поле. Този урок бе предаден на света от вашия сънародник Макиавели. Понякога, когато битката е за велика цел, мъжът действително има нужда от меч, оръдия и коне. Но понякога има нужда просто от приятен другар, от другар, който е забавен и който изглежда безобиден; от другар, който може да се движи сред херцози и графове, да ги кара да се смеят и да му се доверяват. Понякога — допълни предпазливо — даже един принц се нуждае от другар, който чува разни неща!

— Да не би да имате предвид... шпионин?

— Нека кажем по-скоро агент. Видяхте пиесата с куклите. Въпреки продължилото ни столетия вице регентство по тези земи, ние си оставаме нежелани. Имам нужда от човек, който може да разговаря с тези сицилиански лордове на техния собствен език. Някой — добави с усмивка, — който може да произнесе вярно думата „нахут“.

Предпочетох да не му казвам, че по тези земи един човек от Падуа е точно толкова чужденец, колкото и испанецът. Бях твърде заинтригуван от думите му, за да го признавам.

— *Нещо се мъти!* — повтори принцът. — Скоро, съвсем скоро, може би ще се нуждаем от вас! — натърти многозначително.

Замислих се. Ала не мислех нито за опасността, нито за интригата, нито дори за кесията, която щях да получа за тази работа. Единственото, за което мислех, бе лейди Беатриче. Тя ми се бе присмяла, че нямам никакво занимание, никаква работа. Е, сега обаче ми предложиха най-зашеметяващата от всички работи на света!

Шпионин!

Тази единствена дума с нейната начална шипяща съгласна звучеше пикантно, тайнствено, впечатляващо. Все неща, които аз, Бенедикт, можех да бъда без всякакъв проблем. Бенедикт Шпионина. Я да видим сега какво ще каже Беатриче за това!

По устните ми заигра лека усмивка. Дон Педро ме плесна дружески по гърба и, сякаш бе ударил сърцето ми между ребрата като звънар, големите камбани на катедралата зад нас забиха. Изправих се и с извинителен тон изрекох:

— Налага се да прибера младия си повереник при дванайсет удара на камбаната.

— Името на вашия граф беше Клавдио Казадеи, нали? — това не беше всъщност въпрос. — И е от заможното флорентинско семейство, доколкото знам? — добави небрежно принцът.

— От най-заможното — поясних. — Торнабуони. А чрез брака на майка му и от Медичи. Чичо му Фердинандо е... — започнах, но веднага спрях. Тъмните очи на Дон Педро се впиха в моите и аз стреснато си дадох сметка, че работата ми при него вече е започнала. Затова продължих по-спокойно: — Чичо му е Фердинандо де Медичи, велик херцог на Тоскана, който дърпа конците на цяла Флоренция. А вуйчо му, който пък е брат на майка му и на когото в момента гостува в катедралата, е архиепископ на този град, на Монреале.

Последната информация очевидно беше добре известна на принца, но първата със сигурност беше новост за него.

— Ще тръгна с вас — отсече Дон Педро. — Нашият домакин Леонато е организиран тази вечер в наша чест маскен бал в своите градини, така че ще се наложи да посетя шивачите в Палермо за костюм. Какво ще кажете да отидем заедно, а? — огледа ме от горе до долу, от венецианските ми одежди до флорентинските ми обувки. — И докато сме там, тъй като и без това ще се присъедините към моята кавалкада, ще ви натъквим като войник и ще ви въоръжим като корсар. Ще посетим и бръснарницата! — допълни злорадо, загледан в къдриците ми така, както сицилианските кукли гледаха френските. — Защото руното ви спокойно може да съперничи на онова, което някога е издирвал Язон!

Изкачихме заедно стъпалата към църквата. Пред входа той се закова под сянката на огромна палма и се обърна към мен така, сякаш всеки момент щяхме да се венчаваме. Безсъмнено и неговата мисъл клонеше в същата посока, защото попита:

— И не сте женен, нито сгоден, така ли?

Палмата изобщо не ме пазеше, а слънцето вече беше в зенита си. И сега аз отвърнах очи от неговите лъчи и от очите на принца. В интерес на истината лейди Беатриче бе раздвижила сърцето ми и бях сигурен, че съвсем малко поощрение от нейна страна щеше да бъде достатъчно, за да ме накара да се влюбя в нея. Но нещо в строгия

поглед на принца ме накара да си дам сметка, че е по-добре да отрека този факт. Тръснах глава и отговорих:

— Все още не съм зърнал онова специално лице, което ще ме накара да го предпочета повече от всички останали!

— Даже лейди Беатриче и наследството й?

Значи все пак ни беше забелязал на вечеря. Сбърчих убедително нос и отсякох:

— Най-малко тя! Защо да се обвързвам с такава опърничавост? Ако бяхме женени, само след една седмица щяхме да се подлудим взаимно — и едва тогава осъзнах втората част от въпроса на принца. — Почакайте! Какво наследство?

— Баща й е Бартоломео дела Скала, княз ескал на Вилафранка. Той е кралят на Верона, защото другите две велики фамилии са постоянно във война. Е, в момента тя още не е наследница — има по-голям брат.

— Ах, да. Великият кавгаджия.

— Именно — кимна принцът, схванал погрешно забележката ми. — Той не притежава дарбата на княз ескал да се държи настрани от вечните препирни на веронците. И е много вероятно да не надживее баща си.

Вижте сега, аз не съм набожен човек, но подобни думи, изречени така хладнокръвно на горещите стъпала на една катедрала, ми се сториха доста по-небрежни, отколкото позволяваше приличието.

— И ако той действително превари баща си по пътя към гроба — продължи със същата безстрастност принцът, — тогава тя ще стане принцеса и ще бъде истински трофей! Е, сега какво мислите?

— Мисля, принце, че след като знаете толкова много, надали имате нужда от услугите на шпионин.

Той се разсмя и отвърна:

— Значи голямото й богатство не променя мнението ви, така ли? Не го променяше. Моят баща беше само търговец, но разполагаше с достатъчно монети от всякакъв вид.

— Кълна се, че ще умра като ерген! В противен случай какво ще правят последните останалите дами по света? Защото те ме обожават, а аз съм всепризнат тиранин на техния пол!

Принцът пак се разсмя, показвайки зъбите си.

— Това е добре, защото самотните мъже мислят самостоятелно. А умът ви със сигурност ще ви трябва за задачата, която ви предстои!

Така аз пристъпих в църквата малко по-наперен, отколкото я бях напуснал преди няколко часа. И каквото и да бях казал пред принца, сега в ума ми се въртеше само една мисъл — как лейди Беатриче ще приветства тази вечер новия синьор Бенедикт.

[1] Novellino (ит.) — новак; наивник. — Б.пр. ↑

[2] Арлекин — понякога наричан и Арлекино. Популярен персонаж от италианската комедия дел арте, най-известната маска на италианския площаден театър. Типичното му облекло е съшито от множество кръпки в ромбовидна форма и много цветове. Името бързо започва да се използва и като нарицателно. — Б.пр. ↑

[3] Сцена с многозначителна пиеса в пиесата, но изиграна не от кукли, а от актьори, има и в „Хамлет“. — Б.пр. ↑

ВТОРА СЦЕНА

МАСКЕН БАЛ В ГРАДИНИТЕ НА ЛЕОНАТО

Беатриче: Когато зърнах синьор Бенедикт, прихнах да се смея и се смях, докато стомахът не ме заболя.

А имах толкова добри намерения! Чувствах се искрено разкаяна заради начина, по който се бях отнесла към него снощи на вечеря, и тази вечер се бях натъкмила подобаващо, за да му направя добро впечатление.

Градината също беше натъкмена по превъзходен начин. Нощта беше все още топла и безброй свещи, чиито пламъци се усилваха от полирани оловни ореоли, стояха във всяка ниша и алпинеум като ангелчета на пост. Между дърветата бяха опънати наниз с фенери, а в земята, в нестройни редове покрай всички малки и големи пътеки, бяха подредени факли. Навсякъде из градината се разхождаха музиканти, така че, завивайки зад някой ъгъл на лабиринта или насочвайки се към беседка, човек можеше да попадне на флейтист или на виолист, акомпаниращи на гамата на общия разговор. На различни места из градината, напълно голи, с изключение на препаските около кръста и боядисани в бяло като статуи, стояха в различни пози кастрати^[1]. Когато към тях се зададеше някой гост, те започваха да пеят и чистите им, звънки гласове се понасяха към звездите. Ефектът беше магически.

Двете с Херо бяхме получили задачата да посрещаме гостите и да ги отвеждаме до мястото, където ги чакаха маските. Тъй като от присъстващите на маскен бал се очакваше да се облекат като всеки друг, само не и като себе си, Херо бе предложила тя да облече рокля в моето любимо синьо, а аз да облека една огнена рокля от берберска коприна, която ѝ беше купена в Триполи, но ѝ беше твърде дълга. Роклята се оказа много хубава, а ярката коприна — прохладна и спускаща се на дипли от всички страни. За бижу си бях избрала наниз от жълти диаманти и топаз, които се спускаха върху горната част на роклята ми като водопад от пламъци, като лавата, бликаща от вулкана. Една хитро вмъкната вътрешна платка на кръста и дипли при бедрата

правеха талията ми да изглежда съвсем миниатюрна. Вътрешните ми течности отговаряха напълно на роклята, пламтящи от възбуда.

Чичо беше поръчал от Венеция най-изящните маски и цял следобед градинарите му ги бяха окачвали по клоните на големите черници в центъра на моравата, за да могат гостите да си ги берат като плодове. И сега в мрака боядисаните им лица надничаха измежду фенерите с блестящите си, подобни на скъпоценни камъни цветове — пауни, лъвове, коломбини^[2], шутове. Имаше и небесни лица — луни, обсипани с перли на прах, звезди, напръскани с блестящи диаманти, и слънца, увенчани с позлатени лъчи. Сред маските зърнах и лица от някои от картите за *скопа* — един крал, една кралица и едно вале^[3]. Развързах връзките на кралицата и поставих лицето ѝ върху моето. Запитах се дали синьор Бенедикт би избрал да бъде кралят.

Или валето.

И точно тогава го видях. Вървеше по алеята откъм къщата, придружаван от едната страна от принца, а от другата — от младия Клавдио. И по устните ми заигра усмивка. Защото той действително се бе облякъл не като себе си — зелената гъсеница се беше превърнала в храбра аленочервена пеперуда.

Беше облечен в ливреята на свети Яков, с испански дублет с разцепени отгоре и отдолу ръкави и двоен нагръдник, изрязан като ябълков пай. Ръкавите, впити от лакътя до китката му, се издуваха в горната част като оръдия. Косата над ушите му беше подстригана и като цяло укротена с помада, която усещах дори от мястото си, сресана на страничен път и извита на огромна къдрица, лепната върху челото. Крачеше гордо и надут, по-висок от всякога в ботуши с главозамайващо високи токове. Наболата по лицето му брада очевидно бе отишла за пълнеж на топки за тенис, а от мустаците над устната му беше останала само бледа сянка, но в замяна на малка триъгълна брадичка отдолу. С други думи, той се беше превърнал в Дон Педро.

Херо направи реверанс на принца и на Клавдио, които се поклониха, след което тя ги отведе до дървото с маските, за да си изберат самоличност за вечерта. Видях как чичо ми веднага започва да им се подмазва и да подвиква: „Господа, изберете визьорите си!“, като същевременно им помагаше да се доберат до най-скъпите плодове. Бенедикт изостана малко, а после се приближи към мен и ми се поклати с многократно завъртане на ръката.

Въпреки че не беше с броня, очевидно беше готов за всичко — защото от презраменника му висеше рапира, от колана му надничаше кама, а в долния му колан, подобно на колан на касапин, бяха напъхани няколко малки испански ножа.

— Синьор Бенедикт, — изрекох, едва сдържайки кикота си, — да не сте дошли да ме посетите?

— Облечен съм така, както подобава на новата ми професия — отговори и се огледа, сякаш по черниците растяха не листа, а уши. — Но това е *много голяма тайна!* — и ме изгледа многозначително, при което забелязах, че дори веждите му бяха оформени по друг начин. — Не искате ли да знаете каква е тя?

— Да изглеждате колкото е възможно по-глупаво, може би?

Той настръхна и аз моментално се смилих над него.

— От медала на свети Яков на врата ви допускам — изрекох помило, — че сте минали под испанското знаме и сте приели работа в армията на Дон Педро.

— Това е така, но ролята ми ще бъде много по-важна от това!

— Снощи нямате никакво желание да влизате в армии.

— Човек няма ли право да промени мнението си?

— Очевидно има — срязах го аз. — Но, синьор Бенедикт, войнишките медали се печелят на бойното поле, а най-храбрите дела често носят най-обикновените дрехи — започнах да обикалям около него, за да го огледам от всички страни. — Сойката не е по-добра от славея, защото перата ѝ са по-пъстри, нито пепелянката от змиорката заради изрисуваната си кожа. — Застанах отново пред него. — Униформата не прави войника, а онова, което е под нея. А вашият меч — докоснах с един пръст студената дръжка — е все още неизпробван.

Синьор Бенедикт вирна брадичка и отсече:

— В ножницата си нося остроумието си, от което черпя ежедневно, и именно това мое качество е направило най-голямо впечатление на принца! Езикът е по-добро средство за отваряне на вътрешните врати на управлението и от ключа, и от оръдието!

— Мисля, че по този въпрос ще постигнем лесно съгласие. Защото ми се струва, че на този свят вече няма хора на действието. Всички мъже са се превърнали в езици, при това в доста чевръсти!

— Е, милейди, мислех да ви поканя на танц. Бях ваш и за една разходка, но сега смятам да се разхождам сам! — вирна брадичка. —

Снощи не ме харесахте, не ме харесвате и сега. Не смятам, че в календара ще има и един ден, в който моето присъствие ще ви бъде приятно!

Завъртя се на пета и се отдалечи от мен, но драмата на отдалечаването му беше съсипана — рапирата му се оплете в краката му, обувките го препънаха и той се просна по очи на земята. После се изправи твърде бързо, но се оплете в глупавата си малка пелерина, която се бе завъртяла отпред. Отметна пелерината, обаче дантелата се подпали на близката факла, което го принуди да започне ожесточено да се бие, за да я изгаси, все едно гонеше досадна оса.

И това беше моментът, в който всичките ми опити да бъда учтива се провалиха, и смехът, който бе заплашвал да избухне по време на цялата тази размяна на любезности, изригна като Етна. Започнах да цвиля толкова високо, че чичо ми, който бе зает да сипе ласкателства на принца под черниците, се обърна и ме изгледа. Ала въпреки вледеняващия му поглед аз продължих да вия, привета одве, като удрях по полите си и от очите ми се стичаха сълзи от смях. Бенедикт отново вирна брадичка, оправя пелерината си и се отдалечи наперено.

Веднага съжалих, разбира се, и тъкмо се канех да хукна след него, когато на пътя ми застана жена, облечена в същия цвят като мен. Носеше златна маска, обсипана с позлатени пайети и оформена като лицето на слънцето. Слънчевите лъчи уловиха светлината от факлите, докато тя едва доловимо поклати глава и докосна ръкава ми, като че ли искаше да ме предупреди да не тръгвам след синьор Бенедикт. После стисна леко рамото ми и с едно прошумоляване на аленочервените й поли в тревата изчезна. Огледах пъстроцветната тълпа. Но вече беше твърде късно. Бях изгубила синьор Бенедикт.

И все пак той не пропусна да си отмъсти. Малко по-късно, когато свиращите засвириха, го мярнах с друга дама, с която се разхождаше — някаква херцогиня от Катания, която, ако се съдеше по начина, по който се бе отпуснала на ръката му и се смееше в маската му, имаше точно толкова висок морал, колкото бе деколтето й. Когато той се обърна, видях, че си бе избрал маската на краля от колодата карти. За миг се загледах в тях — тъй като едва крачеше в ботушите си, няха големи надежди за него като танцьор, но бързо ми се наложи да призная, че танцуваше доста добре. От нас двамата щеше да се получи добра двойка за танци. Е, значи и аз трябваше да му го върна

подобавашо — просто трябваше да намеря кавалер за танците и да се уверя, че Бенедикт ме гледа.

Точно тогава до мен застана самият Дон Педро и ме покани на танц. Не бих могла да искам нищо по-добро, защото той беше най-високата карта в колодата, въпреки че незнайно защо си беше избрал маската на валето.

— Вале, ваше височество? — запитах, когато музиката започна и ние се поклонихме един на друг. — Не успяхте ли да намерите по-достойно прикритие за себе си?

— Какво по-достойно прикритие от това да бъдеш пълната си противоположност? — контрира ме принцът. — В крайна сметка аз съм крал в работно време. Не мога ли поне в свободното си време да бъда вале? А виждам, че вие самата сте се издигнали за тази вечер — принцесата вече е кралица!

— Баща ми все още е жив, слава на Бога! — напомних му аз. — Както и брат ми.

— Така е, така е! — закима той и ме заслепи с перлените си зъби.

— А и ако трябва да бъдем честни — продължих, сдобила се с дързост под маската, — колкото вие сте крал, толкова и аз съм кралица. Та нима Испания си няма крал, който е също и император?

— Има си, разбира се. Филип Втори.

— Той достоен владетел ли е? — продължих да изпробвам дързостта си. — Защото съм чувала, че бил крал само на смокини и портокали.

— Той е много повече от това — отговори весело принцът, — защото земите му се простират от единия край на „Моряшкото огледало“^[4] чак до другия.

Опитах се да си представя подобен владетел и попитах:

— И какъв по-точно е той?

Принцът вдигна високо ръцете си — отчасти заради танца, отчасти в отговор на въпроса ми.

— Той е най-могъщият монарх в християнския свят! — отсече.

— Така де — кимнах, без да обръщам внимание на тази хипербола, — но какъв тип е като човек!

Дон Педро се замисли, докато аз се въртях под вдигнатата му ръка, и отговори:

— Противоречива личност. Може да рони студени сълзи по време на молитва или съзерцание, а после да стопли ръцете си на кладата на еретик — в този отговор имаше много по-голяма откровеност, отколкото бях очаквала от нашия гост. — На Бъдни вечер стои цяла нощ заедно с монасите, въпреки студа и леда, а в деня на Корпус Кристи^[5] минава заедно с цялата процесия в изгарящата жегла. В един такъв ден му предложиха сянка, но го чух да отвръща: „Днес слънцето няма да навреди на никого“. Да, такъв си е той, командва дори небесата, лейди Беатриче, и седи високо над всички нас като великото огнено кълбо!

Не повярвах и думица от всичко това. Просто прецених принца като мъж с много големи амбиции и реших да го изпитам.

— Принцесите и принцовете не са нищо друго, освен господари на изчакване. Много е вероятно още преди да са пропели първи петли, вие да успеете да се изкачите на върха на нашата малка Сицилия!

Той ме изглежда през очите на маската и изрече:

— Какво искате да кажете?

— Искам да кажа, че Сицилия си има вицекал, но той вече е стар и твърде неспособен.

Дон Педро се замисли, а аз се запитах дали този път не прекалих. Но после той пак заговори, изтъквайки:

— Има нещо много важно за нашия крал, което пропуснах да ви кажа — той винаги изпробва жакета, преди да назначи майстора му за придворен шивач.

Значи каквото и да беше дошъл да прави Дон Педро в Сицилия, първо щеше да бъде поставен на изпитание и проверен, преди да получи кралска благословия. Нещо ми подсказа обаче, че откровеността му беше дотук. Вече с доста по-лековат тон той изрече:

— Доста е странно да бъдем сериозни, когато сме натруфени така глупаво, не мислите ли?

Сетих се за синьор Бенедикт и отговорих:

— Като опитен политик би трябвало да знаете, че най-проникувателните оценки идват от най-малоумните на вид лица.

А после, по сигнал на музиката, преплетох лакът с неговия и двамата си разменихме местата със съседната двойка.

— И въпреки това не смятате ли, че вече можем малко да се поотпуснем?

— Щом така ви харесва — отстъпих аз, опитвайки се да се реванширам за наглостта си. — За какво да говорим?

— Дамите не желаят ли винаги да говорят за любов? — изрече той и зъбите му блеснаха в отвора на маската.

— Нямам какво да кажа по тази тема.

— Но все пак трябва да имате доста ухажори, лейди Беатриче, нали така?

Сетих се за картата *сетебело* и за синьор Бенедикт. Но вече го бях унижила и отхвърлила два пъти, така че надали можех да се надявам на повече опити за ухажване. Стиснах зъби под маската си и повторих онова, което бях казала и на леля ми:

— По-скоро бих слушала псе как лае по гарга, отколкото да слушам мъж как се кълне, че ме обича!

Принцът само се изсмя изпод маската си.

— Забавлявам ли ви, ваше височество? — изрекох сковано.

— Само защото новият ми другар е на същото мнение.

Заковах се на място, наред едно завъртане и бях скоро ударена отзад от Урсула.

— Синьор Бенедикт ли? И какво каза той?

— Че никога досега не бил зървал лице, което да предпочете повече от останалите, и че като всепризнат тиранин на вашия пол, не би избрал една жена от съжаление към всички останали! — и се засмя тихичко при спомена за разговора.

— И кога по-точно каза това? — запитах, стараейки се да звуча небрежно.

— Тази сутрин — отговори принцът. — И тъй като го изрече пред входа на църква, смятам, че казваше истината.

Стиснах зъби. Това страхливо, безсърдечно, кухо вале! Този мошеник! Да ми поднася сърцето си на тепсия едната вечер, а на следващия ден още със закуската да го отнема! Но, от друга страна, обещавал ли ми е нещо? Даде ми една карта, която отказах, предложи ми приятелството си, на което аз отвърнах с обиди, покани ме на танц, а аз му се изсмях в лицето. Да, както обикновено не можех да виня никого другото за нещастията си, освен самата себе си. Изпълних останалата част от този танц съвсем механично и не си спомням да съм казвала нищо повече на Дон Педро.

Когато музиката свърши, чичо ми се втурна задъхано при мен и с официален тон изрече:

— Племеннице, би ли се погрижила за онези неща, за които те помолих?

Изгледах го слисано — ако не ме лъжеше паметта, той не ме бе молил за абсолютно нищо. Но той кимна многозначително посребрената си глава. И тогава разбрах, особено след като Херо беше натикана в ръцете на Дон Педро в мига, в който аз ги напуснах. Чичо ми просто не желаше принцът да изпълнява и един танц повече с мен.

— Както желаете, чичо — изрекох, поклоних се на Дон Педро и поклатих глава, загледана в неловката картинка, докато се отдръпвах назад в тълпата. Брачният пазар сред благородниците беше причудливо занимание. Не можех да виня чичо си, че е толкова съвестен баща и че държи да се увери, че Херо няма да изпусне принца заради братовчедка си. Но не можех да не забележа, че двамата са странна двойка — знаех, че много испански инфанти са изпращани в брачното ложе още от люлката, но въпреки това сега Херо изглеждаше така, като че ли танцува с баща си.

В този момент забелязах, че леля ми Иноджен, намираща се от другата страна на моравата и в компанията на друга дама, ми прави знаци да се присъединя към тях. Когато се приближих, леля ми свали маската си — покрит с перлен прах полумесец на клечка — и възкликна:

— Беатриче, какво толкова каза на синьор Бенедикт? Господинът, с когото танцувах, ми спомена, че той ти бил много обиден.

Вътрешностите ми се преобърнаха. Увесих глава и промърморих:

— Той дойде да ме покани на танц, а аз му се изсмях.

— Тогава танцувай сама!

Непознатият глас беше плътен и пикантен, а диалектът звучеше чуждо за ушите ми. Собственичката му стоеше в сенките, но леля ми я издърпа напред и аз отново се изправих пред лицето на слънцето. Беше същата дама, която не ми бе позволила да хукна след Бенедикт.

— Това е приятелката ми Гулиелма Кролаланца — представи я леля ми. — Тя ми беше най-добрата приятелка, когато пристигнах още неопитна и зелена от севера като булка — после се обърна към нея и допълни: — Не поощрявай племенницата ми, Гулиелма, защото тя и без това вече е от твоя сой!

Дамата направи знак на минаващия край нас сервитьор, пое една кристална чаша от ръката му и ми я подаде.

— И защо да не се присмива на мъж? — рече. — Мъжете са забавни същества. А щом мъжът е твърде стреснат от езика ѝ, за да танцува с нея, пак ще повторя — да танцува сама!

Силно заинтригувана, аз отпих глътка вино и попитах:

— Без партньор?

— Защо не? Когато бях млада, го правех редовно и танцувах, докато ми се завиеше свят! — поясни, а аз усетих, че и на мен вече започва да ми се вие свят от виното. Слънчевата маска се приближи към мен и допълни шепнешком: — А съм виждала същото да прави и леля ви!

— Гулиелма! — сръга леля ми приятелката си. — Тогава бях млада, а съпругът ми не обича да говоря за онези години!

Беше парадоксално да наблюдавам как слънцето води спор с луната, а когато пронизителните черни очи на дамата се впиха в моите, разбрах, че приятелката на леля ми няма много добро мнение за нейния съпруг.

— И какво толкова му пречи да си спомня за жената, за която е избрал да се ожени? — изрече тя.

— Достатъчно! — извика предупредително леля ми. — Или няма да си изпълня обещанието да ти намеря къща!

Не бях много в настроение за компания, ала в тази дама, тази Гулиелма Кролаланца с нейната прямота и остър език разпознах сродна душа. Освен това тя направи знак на минаващ сервитьор да напълни отново чашата ми.

— Вече не живеете ли в Сицилия, синьора? — попитах.

— Аз съм от стара сицилианска фамилия, всъщност една от най-старите — Аркирафи. Така че Сицилия е в кръвта ми. Но откакто бях момичето, наричащо този остров свой дом, пътувах доста. И да, сега се надявам отново да се устроя в Сицилия. Със съпруга ми и сина ми смятаме да прекараме лятото тук — на север нещата за съпруга ми малко се сгорещиха — след това странно изявление тя се обърна към леля ми и аз видях как двете се спогледаха заговорнически. — В момента сме се настанили в „Русалката“ в Месина, докато чакаме да си намерим къща под наем.

— И в това отношение мога да ти помогна — отвърна леля ми, — стига да престанеш да поощряваш племенницата ми! Съвсем случайно наскоро чух за една свободна къща, намираща се недалече оттук, на плажа. За жалост щастливата случайност се дължи на ужасни обстоятелства, които са сполетели предишните ѝ наематели. Но ако си в състояние да пренебрегнеш тази тъжна история, самата къща е много приятна и гледа към морето.

Това очевидно не направи никакво впечатление на Гулиелма Кролаланца, която изрече:

— В Сицилия рядко има жилище, което да не е пропито с кръв. Къде се намира тази къща?

Аз се извиних и се отдалечих от тях, отегчена от разговора им за къщи. Стиснала здраво бокала и криеща меланхолията си под маската, аз минах между танцьорите и забелязах как синьор Бенедикт преминава с експертна виеща се стъпка от дама към дама. Действително тиранин на нашия пол!

Още по-нещастна, аз се залутах в лабиринта и докато завивах наляво-надясно, изпих и последната капка вино. Накрая се озовах в самото сърце на лабиринта и се отпуснах нестабилно на каменната пейка. Статуята в една от нишите откъм плажа внезапно оживя и слезе от постаментата си. Красивият младеж застана в съответната поза и започна да пее. Думите на песничката му автоматично подразниха ушите ми — нещо за въздишащи дами и измамни мъже. Като че ли всяка дума от нея бе писана за Бенедикт.

— Махай се! — прогоних кастрата.

От този момент нататък всичко ми е като в мъгла. Спомням си как фенерите се размиха пред очите ми и изведнъж се завъртяха. И аз се превърнах в оста на този странен планетарий, а светлините — планетите около мен. Извитите каменни ръце на пейката се оказаха внезапно подканящи като възглавници — отпуснах върху тях глава и чашата в ръката ми се изплъзна, и падна със звън на земята.

— Ето я! — извика един момичешки глас. — Синьор, ще ми помогнете ли? Трябва да я отнесем в стаята ми, преди майка ми и баща ми да са я видели!

И така, през полуотворени клепачи, аз видях как Херо ни води под светлината на фенерите, движеща се уверено из лабиринта, в който беше отраснала. Усетих как главата ми отново се люшва назад, но

силните ръце под мен ме държаха. Тревата шумолеше едва доловимо под сигурните стъпки на мъжа. Последва хрущане на чакъл, а след това и кънтеж на мраморните стъпала, отвеждащи към покоите на Херо. *Стълбите ни пазят, стълбите ни отделят от обикновените хора.*

И накрая бях положена в огромното легло, което споделях с Херо, и ми се присъни някаква неясна фигура в сенките, която повдигна маската на кралицата от лицето ми, а после повдигна и маската на краля от своето и докосна с нежна целувка бузата ми.

[1] Кастрат — певец, кастриран още в юношеството си преди мутирането на гласа, за да се запази звънкото му момчешко звучене. — Б.пр. ↑

[2] Коломбина — персонаж от италианската комедия дел арте. Прислужница, любовница на Арлекино. Облечена в дрипи и кърпки, неизменно замесена в интриги. И това име е станало нарицателно. — Б.пр. ↑

[3] Любопитно е да се знае, че първото значение на английската дума за „вале“ е „мошеник, измамник, негодник“. — Б.пр. ↑

[4] „Marine's Mirrour“ (буквално „Моряшко огледало“) — един от най-прочутите сборници с морски карти от XVI век. Първоначално отпечатан в Холандия, сборникът е преведен и издаден на английски през 1588 година и в продължение на цял век служи на английските моряци. Тук Дон Педро иска да каже, че крал Филип II владее всички познати морета, едва ли не целия свят. — Б.пр. ↑

[5] Корпус Кристи — католически празник на Тялото и Кръвта Христови, популярен още от XIII век, който се отбелязва в четвъртъка след неделята след Петдесетница. — Б.пр. ↑

ТРЕТА СЦЕНА

ДВОРЕЦЪТ НА ЛЕОНАТО И ПРИСТАНИЩЕТО НА МЕСИНА

Беатриче: Не видях синьор Бенедикт на следващия ден (когато пазех леглото с най-отвратителното главоболие, което ме беше сполетявало някога), но нито за миг не престанах да мисля за него.

От Херо научих, че снощи синьор Бенедикт е бил силно притеснен за моето местонахождение, тъй като никой не ме бил забелязал на бала в продължение на повече от час. А после отново той ме бил отнесъл тайно до нашата стая, избягвайки умело ситните зловни очички на чичо ми, и ме бе положил внимателно на голямото легло. Само това бе напълно достатъчно като новина, за да ме накара да се изчервя, а за целувката дори не посмях да попитам. Със сигурност размътеният ми от виното мозък бе създал тази измама. Проклех мислено развинтеното си въображение, като не пропуснах да запазя една ругатня и за приятелката на леля ми — мистериозната жена с маската на слънцето, която с такава готовност ме бе напоила с вино.

Щях да продължа да пазя леглото, обаче беше неделя и Херо настоя да отидем на литургия. Затътрих се след семейството към малкия параклис, разположен в свой собствен, миниатюрен, пълен със зеленина двор, представляващ един идеален тревен квадрат. Сведох глава, когато това се наложи, и притворих очи с изражение на покаяние, ала истината бе, че и при най-дребното движение настрани в главата ми гръмваше цял цигански табор, а пулсиращите ми клепки едва се повдигаха. Като никога бях благодарна на воала от черна дантела, който всички сицилиански жени носеха на литургия, и с удоволствие го пуснах пред лицето си, за да се спася от нападението на ярките слънчеви лъчи в очите ми.

Надявах се, че в църквата ще намеря хладина и мрак, но през пъстрите, ромбовидни стъкла на прозорците проникваха безмилостни лъчи светлина, разцепващи се на всичките седем цвята на дъгата, а позлатата и гиздавите одежди на светците, изрисувани по стените

отстрани, причиниха неопишуема болка на зачервените ми очи. Затворих ги в престорена молитва.

След като ме изгледа с тънка усмивка, отец Франциск избра за тема на днешната литургия сватбата в Кана. При всяко споменаване на думата „вода“ изпитвах изгаряща жажда, но когато дойде ред да се говори за виното, стомахът ми се преобърна. Коленичихме за светото причастие, но от дима, който излизаше от кадилницата, ми прилоша и единственото, което можех да сторя, бе да стисна здраво зъби. Но отец Франциск с многозначителен поглед наклони чашата към мен така, че ме принуди да отпия. За един кошмарен миг си помислих, че ще изплюя Христовата кръв върху олтара, но после побързах да я преглътна, както и следващата глътка. Така от Кръвта Христова не остана почти нищо за останалите, но с мен тя стори истинско чудо — само след още няколко латински реплики аз внезапно се почувствах значително по-добре и дори започнах да мисля за предстоящия обяд с пробуден апетит.

Усещайки се още по-добре след обяда, аз реших да се поразходя към плажа, защото плисъкът на вълните ми помагаше да внесе ред в мислите си. Почти по навик минах покрай къщата на мавъра, но от пъстрите любовници нямаше ни вест, ни кост.

Изминах целия път до пристанището на Месина, защото обичах да ходя там, а и винаги намирах нещо забавно. Както можеше да се очаква, заварих там отец Франциск, запълващ почивката между сутрешната и вечерната литургия с игра на *скопа* с рибарите. Повдигнах леко полите си и се настаних с кръстосани крака до него, както правех винаги. Той ме изгледа приятелски с присвити очи и попита развеселено:

— По-добре ли сте вече, милейди?

Кимнах, макар и засрамено.

— Благодаря ви за доброто дело, което сторихте за мен по време на литургия! — рекох.

Сега беше негов ред да се засрами, когато отговори:

— Добро, но може би не чак толкова свято.

— И въпреки това беше дело на самарянин — успокоих го аз.

— Значи помогна? — запита той, докато раздаваше картите върху обърнатата лодка с пухкавите си пръсти.

— О, да! Но откъде знаехте, че ще помогне?

Той обърна четирите основни карти върху дъното на лодката, а накрая обърна и бойната карта. Оказа се деветка мечове.

— Невинаги съм носил свещенически одежди — отговори накрая. — Някога носех броня.

Това ми напомни с болка за разговора ми с Бенедикт.

— Изплувах на този бряг след битката при Лепанто през 1571 година^[1]. Когато си войник, се научаваш да се биеш, но освен това се научаваш и да пиеш. След всяка победа следва голям запой. След поражение пак следва запой. А за да можеш да продължиш да се биеш, се налага да си в състояние да скочиш от сламеника при първия зов на тръбата на следващия ден — събра колодата пред мен, подканяйки ме да се включа в играта. — Така днес ви помогнах с едно старо войнишко правило — клин клина избива.

Аз предпочетох да не говоря повече по този въпрос, защото с нас играеше и един от стражите на Леонато — досаден тип, на когото постоянно трябваше да му се обясняват правилата, но който непрекъснато повтаряше, че е много печен в тази игра. Останах за няколко раздавания, но днес определено не ми беше ден. Иронията бе в това, че единствената карта, която непрекъснато ми убягваше, беше седмицата монети — картата *сетебело*, докато накрая не се предадох и не се запътих обратно към дома със значително по-потиснато настроение.

Нямах представа какво да мисля за синьор Бенедикт, затова се замислих за картата, която ми бе връчил като залог. Сякаш в мига, в който му бях върнала тази карта, бях захвърлила доброволно късмета си. И докато вълните заливаха ботушките ми, в съзнанието ми изкристализира една мисъл: ако това *сетебело* се окажеше единственото нещо, което някога ще получа от него, по-добре да не му го бях връщала толкова бързо. Щеше ми се да го бях запазила.

Вечерята премина изненадващо тихо и спокойно — полкът не се присъедини към нас. Както разбрахме от Урсула, войниците били изпонатръшкани от преливане и предпочитали да си почиват. Освен това безмилостната програма за забавления, съставена от чичо ми, предвиждаше на следващия ден да се проведе рицарски турнир, затова те искали да бъдат свежи за случая.

— Не можете да си представите какво точене на остриета, лъскане на катарами и плюене върху обувки се вихри при тях! —

отбеляза Урсула. — Принцът им Дон Педро бил обещал на победителя златен реликварий, съдържащ кост от пръст на самия свети Яков! А свети Яков е най-почитаният сред техните светци. За испанците той е по-добър от всички други апостоли, взети заедно.

При тези новини наострих уши. Бенедикт със сигурност щеше да хвърли ръкавица заедно с останалите, защото аз го бях засипала с достатъчно обиди за неопитността му с меча. Извиних се и се запътих отново към леглото си, защото не възнамерявах да го предавам на предстоящия турнир.

[1] Битката при Лепанто — велика морска битка, състояла се на 7 октомври 1571 г. в Патраския залив, в Йонийско море, при която Свещената лига на европейските християнски държави извоюват решаваща победа над османския флот, с което окончателно слагат край на турското господство в Средиземно море. — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА СЦЕНА

РИЦАРСКИ ТУРНИР В ДВОРА НА ЛЕОНАТО

Беатриче: Дворът беше натруфен със знамена в синьо и златно.

Цветовете на знамената подчертаваха още по-силно цветовете на мозайката в краката ни — цветове, които римляните бяха отпечатали тук преди много столетия като знак за имперското си величие.

И сега, цяла вечност по-късно, най-новите завоеватели на Сицилия щяха да докажат уменията си във въртене на меча върху същите тези плочки.

Планираното от Леонато събитие имаше някакво странно, старомодно излъчване. В южния край на двора беше издигнал платформа — дървена структура, натруфена с позлата и украсена с неговия хералдически знак. Гербът на Леонато, представляващ основно лъв, отразяваше варварския му британски произход отпреди много столетия. Неговите предци все още боядисвали лицата си в синьо, когато римските зидари са инкрустирали делфините в тази мозайка.

Над неговия знак се издигаше не знамето на Испания, а Тринакрия — знамето на Сицилия, с което чичо ми демонстрираше смело първостепенната си преданост. На знамето бе изрисувана трикрака химера с глава на горгона на жълт и червен фон. Вече знаех, че трите крака символизират трите региона на острова, но нямаше никаква представа за значението на главата със змиите.

Аленочервеното знаме на Испания също бе изнесено дипломатично на показ и сега се развяваше около Дон Педро, който седеше на голям дървен стол в центъра на платформата. Днес изглеждаше много добре. Над вълнообразните си ръкави носеше бяла къса горна дреха, върху която в червено бе избродиран знак, който не познавах. Първоначално го помислих за кама, но когато принцът се обърна настрани, разбрах, че съм сгрещила. Камата всъщност беше във формата на кръст, чиито дръжки завършваха с хералдична лилия. Над камата кръст се носеше черупка на раковина. И тогава се сетих — това беше кръстът на свети Яков Велики. А до лакътя на принца се

намираше самият светец — или поне дребна част от него. Красивата мощехранителница, която беше наградата за победителя, имаше на капака си рубин колкото моя палец, от който излизаха златни слънчеви лъчи, а под него се виждаше малко прозорче от диаманти. През прозорчето зърнах миниатюрна кафява костица, която контрастираше ярко с разкоша около себе си. Това трябва да беше прочутият пръст на самия свети Яков.

Леонато седеше от другата страна на принца, в стол, който беше почти толкова величествен, колкото този на принца. До него пък се намираше леля ми Иноджен. Херо, моя милост и други високопоставени дами от региона бяхме насядали върху меки възглавници на стъпалото пред нашите господари, а в другия край на ложата зърнах жена в огненочервена рокля, която незнайно защо ми се стори позната.

Тя беше *уна дама ин неро* — смугла лейди. Черната ѝ коса нямаше никакви украси и бе оставена да се спуска свободно на спираловидни къдрици по раменете ѝ. Имаше тъмна кожа, пълни устни и широк нос и изглеждаше чуждоземна и красива. Когато ме погледна, осъзнах, че очите ѝ са черни и успокояващи като тичинката на мак. Усмихна ми се. Но уловена в неприлично взирание, аз побързах да извърна очи. И докато плъзгах поглед, забелязах, че на гърба на платформата се намираше гобленът, който висеше на стената. Дамата и нейният еднорог също щяха да наблюдават турнира.

А той вече започваше. Леонато беше заръчал на церемониалмайсторите си всичко да бъде така, както е било някога, така че сега всеки млад кандидат за участие в турнира трябваше да пристъпи пред ложата, да се представи пред Дон Педро и чичо ми, да получи червеното шалче на принца или синьото на домакина и да го върже на кръста си. Безкрайната поредица испански имена ме накара да започна да се прозявам — то не бяха Алба де Листи, Реквисцени и Гусмани, то не беше чудо. Горкият церемониалмайстор се поизпоти значително, докато ги произнесе всичките.

След това всеки участник получи правото да поиска някакъв знак от дамите на платформата. Когато чух това, се отпуснах, предполагайки, че амбициозните млади жребци ще се постараят да се подмажат на домакина си, като поискат залог от дъщеря му Херо. Но за моя огромна изненада повечето се подредиха пред мен и не след

дълго роклята ми беше оголена от всичките панделки, игли, шалчета и наметала. Наложих се дори да се лиша от малката златна брошка със стълбата на Дела Скала и тъй като претендентите бяха с маски, не хранех големи надежди, че ще си я върна.

Тази случка ме накара да заключа, че русите жени очевидно са рядкост в Испания. Въпреки това се почувствах приятно поласкана. И през цялото време очаквах със затаен дъх пред мен да застане синьор Бенедикт, надявайки се да види колко към популярна. Нагласих чертите на лицето си така, че да изразяват скромна учтивост (без разкажание), но колкото и да се оглеждах, не успях да зърна никъде най-новия рицар на Дон Педро.

Започнах да се изпълвам с кухо разочарование. Но, от друга страна, ако действително беше толкова зле с камата и меча, колкото твърдеше — спомних си духовитата му забележка за рязката и стръка целина — може би е решил, че за него е най-добре да се оттегли, след като не може да разцъфти сред цвета на испанското рицарство.

Сред цялата тази антична превзетост почти очаквах да видя големи мечове и рицарски брони, но всички участници в турнира бяха сложили единствено подплатените си бели нагръдници, металните нагръдници върху тях, специалните яки за отбиване на остриета на гърлото и шлемовете с мрежести визьори. И защо не — в крайна сметка това беше забавление, а не битка, и в този двор благородните бебета бяха точно толкова в безопасност, колкото в люлките си. Може и да не бях забелязала синьор Бенедикт наред с униформената тълпа, но погледът ми най-сетне го мярна благодарение на ръста му, с който се извисяваше над миниатюрните испанци. Видях го как чака реда си, а дори и да беше испанец, пак щях да го позная, защото прекарваше времето си в размахване на меч си или в балансиране на дръжката му на един пръст, сякаш беше карнавален жонгльор.

Почувствах се малко засрамена заради него сред всичките тези войници. Той беше клоун и аз не хранех особено големи надежди за него в бъдещ двубой. Имах чувството, че ми предстои да стана свидетел на неговото унижение, ала сега, когато така жадуваният миг бе настъпил, се изпълних със странно съжаление към него.

И после той внезапно бе тук, пред платформата, хванал шлема си под мишница. В обикновения си бял подплатен нагръдник би могъл да се подреди до всеки войник и изглеждаше коренно различен от

надутия пук от предишната вечер. Поклони се ниско пред Дон Педро, а той, стараейки се да не издаде предпочитанията си, му заговори така, както бе говорил на всички останали войници.

— Името ви, синьор?

— Синьор Моунтанто.

Испанците се разкискаха, макар че смехът им приличаше повече на крякане на чакали. Аз стиснах устни. Шегата беше груба и очевидно такава, която той бе разчитал да бъде разбрана единствено от мъжете — *моунтанто* беше термин от фехтовката и означаваше удар отдолу нагоре, но освен това беше и жаргонна дума за органа на мъжествеността. Презрението ми беше подсилено от факта, че той избра да се бие за Дон Педро — новия му съюзник. Вярно е, че държавите Падуа и Сицилия нямаха кой знае какво да си кажат, но синьор Бенедикт съвсем явно бе засвидетелствал вярност на испанците, което аз възприех като своеобразно предателство.

— Бихте ли желали да измолите благоволение от някоя от дамите, които украсяват нашата ложа? — запита принцът.

— Благодаря ви, ваше височество — отвърна звънко Бенедикт, — но една от тези дами вече ми направи честта да ми окаже благоволение на вечерта след маскения бал.

Ложата отново се заля от смях при тази дебелашка шегата, но като че ли никой не се обиди, защото, доколкото схванах, Бенедикт се беше превърнал във всепризнатия остроумен шегобиец. Никой не ме погледна, а и никой не би могъл да знае за епизода с картата *сетебело*, обаче аз се свих вътрешно и когато той си сложи шлема, и се обърна, без да ме издаде, не изпитах нищо друго, освен огромно облекчение.

След като участниците в турнира се подредиха в кръг на мозайката около инкрустираната глава на Медуза, имената престанаха да имат значение. Останаха единствено цветовете — червеното и синьото. Беше като кръвта срещу морето, Испания срещу Сицилия и аз си казах, че вероятно не бях права да наричам това игра — изглеждаше доста по-сериозно. Дворът беше пълен не само с гостите на Леонато, но и с много граждани от Месина, а те нямаха особена причина да обичат испанските си поробители. Голяма част от тях развяваха знамето Тринакрия, всички до един скандираха за сините и нито един не извика за червените. Всяка кама и всяко острие бяха опаковани във фолио — това беше сериозна работа, но предрешена като забавление.

Всичко това изглеждаше като упражнение, като репетиция за нещо по-значимо. Ала какво?

Докато утрото се изнизваше и слънцето се издигаше по небето, лъчите му докоснаха рубина върху капака на реликвария на свети Яков и той сякаш пламна. Искреше подобно на Светия граал за най-достойния рицар — награда, която си заслужаваше да се биеш за нея. И колкото и невероятно да звучеше, с всеки следващ удар на остриетата ставаше все по-неизбежно пръстът на светеца да бъде връчен на синьор Моунтанто.

Забелязах как Дон Педро седна на ръба на дървения си трон, загледан с наслада в новото си протеже. Защото, докато импровизираната битка течеше, даже аз бях принудена да призная, че синьор Бенедикт надскачаше значително всички, които се изправяха срещу него. Не че питаех особен възторг към испанския начин на въртене на меча — беше твърде красив, с твърде много излишни движения. Беше привлекателен за гледане, но му липсваха силата и чистите удари на добрата италианска битка, а излишните размахвания на ръцете оставяха гърдите открити. Така синьор Бенедикт се оказа водещ на майсторски клас по фехтовка. Неговата *стоката* беше непробиваема, неговата *имброката* — впечатляваща, неговата *пунта реверса* — невъзможна за избягване. И не само това, ами изнасяше и истинско представление — прехвърляше меча си от едната ръка в другата, направи един рунд дори с лявата си ръка. Един от противниците си победи само с камата си, без да бъде докоснат дори от фолиото на чуждото острие. Друг срази с гръб към него, буквално бийки се назад. Турнирът започваше да се превръща в огромна шега.

Тълпата постепенно замлъкна. Физиономията на чичо ми Леонато ставаше все по-кисела, а тази на Дон Педро блестеше от щастие. Бенедикт може и да беше италианец, но сега се биеше под флага на Испания, а с тази скорост Дон Педро съвсем скоро щеше да излезе победител.

Моята собствена физиономия стана не по-малко кисела от тази на чичо ми, защото докато гледах накъде вървят нещата, си дадох сметка, че синьор Бенедикт ме бе заблудил сериозно по време на онази вечеря. Бе избрал да омаловажи талантите си в областта на фехтовката и по неизвестно каква причина да се престори на неопитен дилетант. А ето че вместо това се оказа млад мъж, безсъмнено през цялото си

детство изучавал всеки отделен аспект от изкуството на фехтовката. Нямах представа обаче защо толкова се изненадах — момчетата от неговата класа минават през задължително обучение по фехтовка — собственият ми брат тренираше всеки ден... Размислите ми изведнъж секнаха. Бях озарена от една идея.

Положението на брат ми беше уникално с това, че след като братовчедите му бяха изпратени на война, за да охладят страстите си, а някои от тях дори затворени като убийци след кървава улична свада, брат ми беше останал без противници, с които да тренира. Така Тибалт дела Скала, лорд на Вилафранка, точеше острието си срещу своята сестра.

Поради което аз от много ранна възраст бях обучена как да блокирам удар с кинжал, как да разкъсвам кръг от противници с рапира, как да защитавам гърдите си и как да скачам и с двата крака, за да избегна замах на противниковия меч. Бях обучена също така и на ударите *стоката*, *имброката* и на *пунта реверса*. Ах, да, и на *моунтанто*. И имах голям опит в дуелирането с млад мъж на двайсет години.

Погледнах към Херо, но тя бе потънала в задълбочен разговор с Клавдио. Седмица по-рано бих ѝ казала какво планирам да правя, но днес не го сторих. Почти за една нощ тя се бе превърнала в младата жена, каквато искаше да я види баща ѝ. Но не мисля, че за това беше виновен Леонато. Виновникът по-скоро беше Клавдио. Защото онази вечеря с испанците на първата вечер след пристигането им се бе оказала ключова не само за мен, но и за Херо. Младежът се бе оказал много набожен и бе отхвърлил нейните италиански любовни истории, но бе слушал с наслада легендата за писмото на Мадоната. Имах усещането, че тя вече не би ме помолила да ѝ разказвам любовни истории, а по-скоро притчи от Светото писание; че би предпочела сборник с църковни химни пред древни легенди. Та нима не беше тя, въпреки разликата в годините ни, която в неделя сутрин ме бе накарала да отида на църква? Подобно на опал, Херо бе променила цвета си от близостта на Клавдио. Дори и в този момент главата ѝ беше извърната изцяло към него, защото предпочиташе да се радва на турнира не чрез собствените си наблюдения, а през неговите очи. Знаех, че изобщо няма да забележи изчезването ми.

Бавно, много бавно се прокраднах към задния край на платформата и слязох по временните дървени стъпала. Дамата с еднорога ме погледна, а аз ѝ отвърнах с пръст на устните си. Проправих си път през пътечките към портиерската къщичка, която бе превърната за днес в оръжейна. Церемониалмайсторите бяха на двора, а тук бяха останали само две момчета от кухнята, които да охраняват оръжието. Взех си рапира, кинжал и броня от рафтовете и се измъкнах, преди тъпаците да са се сетили да ме спрат, като пътъм промърморих:

— Заповед на чичо. Пристигнал е нов рицар.

Очаквайки да бъда спряна във всеки един миг, аз се шмугнах бързо под арката, минах през малкия църковен двор и се вмъкнах в отключения параклис.

Отнесох плячката си до олтара, за който знаех, че ще бъде празен в този час, защото свещеникът не беше от хората, които си изтъркваша коленете от молитви между две служби. Освен това вече го бях зърнала сред тълпата отвън. Въпреки това минах зад паравана, за да се преоблека, а отгоре цяла плеяда светци се вторачи неодобрително в мен. Един от онези, които гледаха осъдително, беше и свети Яков Велики — предупреждаваше ме може би със същия пръст, който сега чакаше да бъде спечелен по време на турнира. С треперещи ръце аз свалях роклята си колкото бързо можах, а после със същата бързина нахлузих бронята и шлема си. Ако ме хванеха в църквата като Беатриче, можех да кажа, че се моля за рицарите. Ако ме хванеха като рицар, най-лесното беше да заявя, че се моля за собствения си успех. Но да бъда открита по бельо и чорапи, щеше да изисква малко по-сериозно обяснение.

Белият подплатен нагръдник ми пасна като втора кожа. За щастие бях висока, имах прилични рамене и малки гърди, така че, след като нахлузих всичко и завърших с металния нагръдник, вече нищо не издаваше женската ми същност. Сложих шлема си и спуснах визъора, след което прокарах ръка пред него, за да проверя как се вижда. От наблюдението ми на другите рицари ми беше ясно, че никой не би могъл да види в обратната посока, отвън навътре, заради гъстата решетка.

Когато се върнах в двора, сервитърите бяха започнали да раздават пълни чаши, а в битката беше настъпил застой. Обърнах се

към един мъж от тълпата, когото не познавах, но който бе завързал знамето Тринакрия на врата си като шалче, и го попитах:

— Какво става тук?

Той се обърна към мен и с мрачна физиономия изрече:

— Синьор Моунтанто спечели. Освен ако не се появи някой друг, който да се осмели да го предизвика.

Реших, че трябва да действам, преди куражът да ме е напуснал, затова моментално се запътих към платформата и се поклоних на принца.

Дон Педро остави бокала си до мощехранителницата и извика възторжено:

— Нов участник! — направи знак с натежалата си от пръстени ръка на церемониалмайстора, а мен попита: — Ще ни покажете ли лицето си?

Вдигнах ръка пред визъора си и поклатих глава. Това изостри още повече интереса на Дон Педро.

— Тайнственият рицар значи! Е, щом не можем да видим лицето ви, може ли поне да знаем името ви, синьор?

— Синьор Аркобалено — изрекох с променен, дрезгав глас, макар че за преправянето ми помагаше и шлемът. Реших, че този псевдоним е остроумен, при това ми беше хрумнал на момента от гледката на толкова много и различни знамена, които се вееха тук днес. Синьор Дъга. Аз не бях един цвят, а всичките, взети заедно.

Сред дамите настъпи брожение. Дон Педро повдигна едната си тъмна вежда и отбеляза:

— Синьор Аркобалено, въпреки името ви се налага да изберете цвят!

— Тъй като ваше височество побеждава, аз ще избира цвета на нашия домакин!

Дон Педро доволно кимна и чичо ми Леонато ми поднесе небесносиньото шалче, без изобщо да ме познае^[1]. Вързах го около твърде променената си талия и се обърнах с лице към синьор Бенедикт, който в момента жонглираше с няколко кайсии.

Когато ме видя, че приближавам, той хвърли плодовете в тълпата, където те бяха уловени с радостен възглас от три деца. После се обърна към мен. Само аз стоях между него и безценния реликварий и изведнъж той беше станал сериозен до смърт. Двамата се

поклонихме един на друг, а след това заехме начална позиция — вдигнати рапири, спуснати кинжали.

Първият му удар ужили ръката ми чак до рамото и този първи удар ме накара да си дам сметка, че съм допуснала огромна грешка. Той беше по-висок от мен и много по-силен, отколкото бях очаквала, и тези силни ръце ме накараха да си спомня как ме бе отнесъл до стаята ми онази вечер. Коленете ми омекнаха, докато с рапира и кинжал правех отчаяни опити да отбия жилещите му удари. Разполагах с предимството единствено на теглото и пъргавостта си, така че реших да ги използвам в максимална степен, за да избягвам ударите му, движейки се бързо. Освен това бях позагубила форма — все пак беше минал месец, откакто за последен път бях размахвала меч заедно с брат си. Накрая усетих, че нямам какво повече да дам за този дуел — рапирата на синьор Бенедикт докосна нагръдника ми отново и отново, докато церемониалмайсторът броеше сериозните попадения. Накрая влязох в близък бой с противника си, за да си откупя няколко мига почивка от размахването на оръжията, и за момент ръцете ни бяха толкова близо, сякаш се бяхме прегърнали, и двамата се клатехме ту напред, ту назад, докато накрая церемониалмайсторът не ни раздели.

И тогава се случи чудо. Не знам дали синьор Бенедикт изведнъж се умори или нещо друго, но вятърът определено обърна посоката си. Внезапно аз вече пробивах гарда му, ударите му станаха безцелни, а аз постигах попадение след попадение върху нагръдника му, докато накрая церемониалмайсторът не вдигна флагчето си. Беше синьо!

Сицилия беше победител в този двубой и целият двор изригна. За момент бях оглушена от мощния прилив на възгласите и заслепена от десетките знамена Тринария, които започнаха да летят към мен в чест на моята победа. Преди синьор Бенедикт да успее да стисне ръката ми, аз бях вдигната от тълпата и понесена на раменете на хората за победната обиколка на двора. Накрая, едва поемаща си дъх, бях оставена пред платформата, за да получа наградата си. Чичо ми се беше ухилил до уши и дори Дон Педро — не можеше да не му се признае — не успяваше да сдържи усмивката си.

— А сега, синьор, вероятно ще ни покажете лицето си?

Аз просто се поклоних церемониално, силно надявайки се той да не повдигне повече този въпрос. И той не го направи. Просто се обърна към тълпата и извика високо:

— Този рицар е храбър като Хектор и скромнен като Юпитер! — тълпата пак изригна с възгласи. — Мисля, че няма какво повече да кажа, освен че, ако решите да се запишете в моя полк, синьор, лично аз ще ви дам препоръките!

Аз пак се поклоних и докато го правех, забелязах, че смуглата дама с косата на масури и огненочервената рокля ме гледа вторачено, а по устните ѝ играе лека усмивка. После вдигна към мен ръка за поздрав, но го направи по странен начин — със свити три пръста и изпънати единствено показалец и кутре, като рогата на дявола. Зачудих се какво ли означава този знак, когато изведнъж осъзнах — това беше Гулиелма Кролаланца, приятелката на леля ми и същата, която онази вечер на бала беше с маска на слънцето. Осъзнах и още нещо — че тя единствена от всички събрани тук знаеше точно коя съм.

— Синьор Аркобалено? — обърна се към мен Дон Педро, вдигнал реликвария високо като нафора. После ми го подаде с такава тържественост, сякаш ми връчваше кръста на Христос.

Аз грабнах наградата си и побягнах, може би без достатъчно почитание към испанците. Пръстът на свети Яков подрънкваше в дървената кутия. Буквално се пържех под проклетия шлем и визьора, но не смеех да го вдигна, преди да вляза в стаята си и да завъртя ключа — толкова се страхувах от гнева на чичо ми. Защото номерът, който направих, не беше както добър пример за момински свян за Херо, така и поведение, което той би търпял от племенницата си.

Вмъквайки се под арката, аз буквално се сблъсках със синьор Бенедикт, който идваше срещу мен. Ругаейки, направих опит да мина покрай него, но той беше не само висок, но и широкоплещест, така че пътят ми беше блокиран. Беше свалил визьора си и видях, че косата му отново е започнала да се къдри около лицето му. Два дена растеж на брадата му бяха погълнали онази смешна брадичка, а бузите му бяха поруменели от продължителното дуелиране и контрастираха рязко с белите връзки на врата му. С други думи, изглеждаше забележително добре.

— Поздравления за победата ви! — изрече той.

Приех поздравленията му единствено с кимване и отстъпих встрани, но той беше твърде бърз за мен и стъпи в същата посока.

— Вие извършихте лъвски подвиг в кожата на агне! — продължи и плъзна очи по тялото ми, а аз започнах да се гърча, като че ли ме бяха

полазили бълхи. — Защото сега вече мога да прошепна в ухото ви, че никога досега не бях побеждаван по такъв начин! Все едно държах в ръцете си *ряпа и стрък целина*.

Нещо в този негов поздрав ме изпълни с безпокойство. Избутах го и този път той ми позволи да мина, но през цялото време, докато трополях нагоре по стълбите, усещах погледа му в гърба си. Едва след като влязох в стаята, която споделях с Херо, вдигнах визъора, свалих шлема си и отпуснах връзките на нагръдника си. От него изпадна нещо на пода.

Беше картата *сетебело* — седмица монети.

Наведох се и бавно я вдигнах. А после застинах, стиснала здраво картата. Единственото, което се чуваше сред възцарилата се гробовна тишина, беше цвърченето на дребните бързолети изпод стрехите на прозорците.

Той беше разбрал.

Прехвърлих отново дуела в ума си. Когато се бяхме оборили и бяхме така близо до прегръдка — очевидно тогава се беше досетил. Защото това беше повратният момент в дуела. От този момент нататък той се беше променил напълно — беше допускал глупави грешки, беше замахвал неправилно към мен, беше парирал удари, които не съществуваха, беше се препъвал в камъни, които ги нямаше.

Той беше разбрал. И ме беше оставил да спечеля.

Беше разбрал, когато очите му бяха срещнали моите иззад визъора и когато беше видял синия им блясък — защото никой в този двор нямаше очи като моите. И именно тогава, в тези няколко удара на сърцето, бе пхнал картата под нагръдника ми, точно между гърдите ми. Изчервих се, въпреки че бях съвсем сама и кръвта заби в ушите ми заедно с песента на бързолетите.

Можеше да ме победи. Можеше да спре дуела и да смъкне шлема ми, защото правилата на турнирите гласяха, че жена няма право да върти меч. Можеше да отнесе реликвария у дома си, както и честта за спечелването му в семейната си църква в Падуа. Можеше да ме изложи на гнева на чичо ми. Но не беше направил нито едно от тези неща. Беше ми позволил да спечеля. Негодникът се беше държал повече от благородно — беше се държал като *кавалер*!

Победителят днес бях аз и поради това той ми беше върнал залога. Но най-достойният рицар беше той.

[1] Предрешването на героите в противоположния пол и невъзможността да бъдат разпознати е един от любимите похвати на Шекспир в неговите комедии. — Б.пр. ↑

ПЕТА СЦЕНА

СВАТБА В СИРАКУЗА

Беатриче: Пътят до Сиракуза беше кратък — тръгвайки в зори, нашият кортеж от карети достигна крайната си цел още на обяд. Но когато навлязохме в този град, все едно се бяхме озовали в нова страна — или по-скоро стара, в Древна Гърция от митовите и легендите.

Камъните на града бяха обезцветени от времето и стихииите до нежно златисто, навсякъде около нас се виждаха древни стълбове и разрушени храмове, странни бодливи дървета растяха измежду самите плочи, а капителите на храмовете бяха украсени с гирлянди скални цветя, като че ли камъкът подхранваше корените им. Слязохме от каретите и преминахме по застлан с плочи път до древния остров Ортиджия, заобиколен от небе, бледосиньо като патешко яйце. Беше денят след рицарския турнир и мускулите ме боляха ужасно, но покрай чичо ми трудно някой би могъл да почива. Каза ни се, че трябва да присъстваме на сватбата на един от синовете на херцога на Сиракуза, наскоро завърнал се от дълго пътешествие в Ефес.

Катедралата също беше бивш старогръцки храм, с гигантски колони, образуващи обширна колонада, която в по-късните епохи е била покрита с покрив. В църквата бяха натъпкани стотици гости. Както беше обичаят, благородниците седяха най-отпред, търговците бяха зад тях, а най-отзад бяха селяните на Сиракуза с децата, хрътките и ястребите по китките си, готови да си тръгнат в мига, в който младоженците хвърлят монетите.

Венчавката се водеше от архиепископа на Монреале, когото наблюдавах много внимателно, докато каканижеше на латински. Беше се качил на амвона преди малко, но не изглеждаше да има желание скоро да слезе от него — по време на проповедта му камбаните удариха два пъти. Беше избрал до болка позната тема — злините на жената както преди, така и след брака. Цитатът от Новия завет, който му служеше за вдъхновение, беше от „Първо послание към Тимотея“, глава 2, стих 12: „А на жената не позволявам да поучава, нито да владее над мъжа, а нека бъде мълчалива“^[1].

И тъй като темата на проповедта изобщо не ми беше по вкуса, бързо затворих ушите си и се заех да изучавам външността на архиепископа. Той беше странно, влечугоподобно същество — гладко избръснат, с плътни лилавеещи устни, жълти бадемовидни очи и пепелява кожа. Възрастта му беше много трудна за определяне, но като се имаше предвид, че е вуйчо на Клавдио, би могъл да бъде и на двайсет, и на петдесет години. Когато най-сетне слезе от амвона и започна с молитвите, заедно с цялото паство и аз застинах в очакване на традиционния му номер — защото архиепископът беше прочут с една физическа особеност. И наистина в мига, в който започна да реди молитвата „Отче наш“, очите му се насълзиха и сълзите закапаха по прежълтелите му бузи. Присъстващите започнаха енергично да се кръстят — архиепископът беше известен като дълбоко набожен човек и се смяташе, че сълзите му носят на паството Божието благоволение. Енергичното кръстене на множеството, изпълни със странно шумолене древния храм.

Предпочетох да не постъпвам като стадото и се заех да издира с поглед синьор Бенедикт. Не беше никак труден за откриване сред смуглите сицилианци с неговата руса глава, но седеше няколко редици от мен. Утеших се с мисълта, че със сигурност ще го видя на банкета, след това, и сърцето ми претупа. Примигнах няколко пъти, за да прочистя очите си и да го видя по-добре — главата му беше наклонена под странен ъгъл към съседа му. Беше дълбоко заспал.

Под покрива на огромната катедрала влетя дребен бързолет и започна да цвърчи. Миг след него един от ястребите на селяните се издигна след него и не след дълго малката птица се оказа в ноктите на хищника. По сребърната рокля на булката покапа кръв и невъздържаните сицилианци незабавно започнаха да крещят така, че буквално щяха да съборят църквата — както стана ясно, това било добра поличба за бъдещия брак. Архиепископът се засмя и се развика заедно с останалите, но когато вдигна малкото птиче телце от стълбите пред себе си, сълзите му отново рукохнаха.

След безкрайната църковна служба бащата на младоженеца поведе гостите си през древния гръцки град. Процесията приличаше по-скоро на вакханалия на Дионисий, защото всички бяхме получили гирлянди с цветя, които трябваше да носим на вратовете си, а начело на процесията вървяха музиканти, подпрели под мишниците си

позлатени лири. В краката ни пристъпваха важно бели пауни, хвърлящи силно притеснени погледи към белите леопарди, които се дърпаха на каишките си, и отговаряха на рева им с жалостиво писукане.

Процесията ни завърши във величествен палат, облицован с бял камък, който се изправяше на нос, вдаден директно в морето. При портите на палата настъпи кратка бъркотия, тъй като етикетът изискваше да влизаме по ранг и старшинство, ала двамата синове на дома бяха близнаци и, разбира се, бяха излезли на този свят заедно. Всички стояхме търпеливо и се пържехме под яркото слънце, докато домакините си разменяха любезности, а ние бяхме твърде учтиви, за да им извикаме да приключват по-бързо. Накрая въпросът беше разрешен, когато младоженецът и брат му се хванаха за ръце и влязоха първи в палата си така, както бяха дошли на този свят, а съпругите им ги последваха отзад.

В единия край на голямата зала, където щяха да се проведат пиршеството и танците, имаше огромна открита арка, благодарение на която помещението беше светло и просторно. От нея се откриваше приятен изглед към фара — скалист издатък земя, завършващ с антична кула. В самата зала бяха подредени дълги маси, украсени с гирлянди от лозници. Надявах се Фортуна да ме постави до синьор Бенедикт, но тъй като не бях готова да оставя нещата изцяло в ръцете на тази своенравна богиня, успях да се провря в суматохата точно зад него и побързах да се тръшна на стола до неговия. От другата ми страна седеше непознат, който нямаше да ни създава проблеми, така че аз със затаен дъх зачаках момента, когато щяхме да започнем веселата си словесна война. Всички се изправихме с шумно тътрене на крака, за да посрещнем булката и младоженеца, а Бенедикт, най-сетне освободен от вниманието на принца, се обърна към мен. За миг зърнах върху лицето му изражение на приятна изненада, но веднага след това то бе прогонено от характерната му крива усмивка. Направи ироничен дълбок поклон и изрече:

— Синьор Аркобалено!

Аз се поклоних сковано и отговорих подobaващо:

— Синьор Моунтанто!

Очите му изпепелиха роклята ми — бях отново в любимия си цвят. Синьото на горната ѝ част беше като нощното небе и обсипано с

огромен куп диаманти при гърдите, сипещи се в значително по-малки количества към талията ми, имитирайки звездите в ранното вечерно небе. Самата пола падаше на дипли надолу, преминавайки във все по-светли нюанси на синьото, така както нощта постепенно се превръща в ден.

— Изглеждате още по-добре и отколкото изглеждахте в доспехи! — отбеляза Бенедикт съвсем искрено. — Надявам се, че днес ще използваме остриетата си за ядене, нали?

Вдигна ножа си и разряза с него парче хляб. Архиепископът на Монреале, намиращ се през стол от него, от другата страна на принца, го изгледа на кръв, защото още не беше казал задължителната молитва. Бенедикт побърза да стисне хляба между пръстите си.

Чашите и бокалите, подредени по масата, бяха от корал, слонова кост и грубо стъкло и изглеждаха така, сякаш бяха достигнали до нас от античността. Храната беше не по-малко странна, вероятно поредната останка от гръцкото влияние тук — защото имаше предостатъчно сухи плодове, малки шлемове и лозови листа, но не достатъчно — или поне по моя вкус — от онези неща, които имат крила и са доста по-хранителни. Човърках неохотно в чинията си, но желанието ми да говоря със синьор Бенедикт беше много по-голямо от това да напълня стомаха си.

— Благодаря ви за реликвария! — започнах накрая, изоставяйки всички преструвки. — Ако желаете, ще ви го върна, защото по право е ваш!

— Задръжте го, както и картата, защото и двете бяха спечелени честно — изрече той и се престори, че поглежда под чинията си, където преди беше намерил картата *сетебело*, с което ме накара да се усмихна. — Пък и ако тази играчка съдържа пръста на свети Яков, да не се казвам Бенедикт! Всяка църква, в която съм влизал, твърди, че има такъв пръст. Ако всичките бяха истински, свети Яков трябва да е имал ръце колкото Бриарей^[2], всяка от тях завършваща с поне десет пръста!

Всичко това беше изречено шепнешком, за да не би Дон Педро да чуе как хулят безценния му идол, но непознатият вляво от мен определено чу, защото се изсмя в знак на съгласие.

— Но победата си беше ваша! — запротестирах аз. — Не заслужавате ли награда?

— Ако мога да избирам наградата си, бих предпочел единствено вие да признаете, че мога да предложа на бойното поле много повече, отколкото доскоро сте предполагали!

— Това безсъмнено го признавам, с цялото си сърце! — отсякох с готовност, но той беше безмилостен.

— Вероятно Дон Педро е видял в мен неща, които вие не сте забелязали.

Беше прав. Трошейки засрамено хляба между пръстите си, аз се чудех как да му се реванширам. И по едно време като че ли се сетих.

— При това положение няма ли вече да ми кажете естеството на новата си работа в армията на Дон Педро? — запитах с подобаващо смирение.

Той ме изгледа развеселено и отбеляза:

— Аха! Но сега, когато искате да знаете, аз може и да не искам да ви кажа!

Дотук с покорството ми.

— Синьор Бенедикт, очевидно много обичате да противоречите! Но позволете ми да ви кажа приятелски на ушенце, че опърничавостта не може да бъде заместител на остроумието!

— Скъпа лейди Беатриче, аз не съм полагал никакви усилия да бъда остроумен. Ако беше така, вече щяхте да се заливате от смях!

Изсмях се презрително на арогантността му.

— Просто наскоро стигнах до едно заключение за новата ми професия, което смятам да изложа пред вас. Можете да го наречете и загадка, защото по сватбите и без това е прието да се играе на думи. Тя гласи следното: професията ми е такава, че ако ви кажа за нея, моментално ще се проваля в изпълнението ѝ.

Въздъгнах шумно и смотолевих:

— След като така грубо ми отказвате, тогава каква да бъде темата на разговора ни?

— Скъпи ми синьор Аркобалено, като мъж вие бяхте ням като стрида, но като жена съм сигурен, че нямате проблеми в провеждането на разговори. Бихте могли да изразите мнение, например, за храната, за компанията, за музиката...

Тъкмо се канех да кажа нещо остро за музиката, но, сякаш призован чрез магия от него, пред нас изникна музикант с лютия и с писклив глас обяви:

— Химн за младоженците!

Удари струните, поклони се на младите, седящи на най-украсената от всички маси, и започна да пее още преди акордът да беше утихнал.

Стиховете бяха красиви и много по-добри от самия певец. Накрая, при последната нота пискливият му глас се извиси чак до гредите на високия таван. Завършвайки, той се приви одве, като че ли не издържащ тежестта на аплодисментите. Аз се обърнах към доскорошния си събеседник и попитах:

— Какво мислите за този музикант? По-добър ли е от музикантите на чичо ми, които, доколкото си спомням, не ви доставиха особено удоволствие?

Синьор Бенедикт, който изслуша въпроса ми, докато гложгаше агнешки кокал, насочи кокала към свирача на лютня и възкликна:

— Кой, този дрънкащ глупак ли? Много по-лош е!

— Но поезията не беше ли превъзходна? — не се предавах аз. — Не ви ли пренесе буквално в небесата?

Не можех да си представя, че съществува човек, който е в състояние да изслуша подобни думи напълно безстрастно.

Той въздъхна раздражено и отвърна:

— Лейди Беатриче, виждахте ме като войник и аз станах такъв. Сега и поет ли искате да ме направите? Защото, ако е така, ще трябва на мига да се запиша в някоя академия на умни глави, за да мога до следващия ни съвместен банкет да съм научил поетичната стъпка! Но дотогава мога само да кажа, че не чух и думица от въпросния стих, защото ни беше поднесен от некадърен певец!

Сега непознатият вляво от мен се разсмя без всякакви задръжки. Тъкмо отворях уста, за да възразя подobaващо на Бенедикт, когато Дон Педро прекъсна разговора си с архиепископа и се обърна към своя приятел.

— Синьор Бенедикт, време е! — бе единственото, което изрече.

Без да каже каквото и да било и без капчица колебание Бенедикт прекъсна разговора ни. Изправяйки се и само с някакво вяло подобие на извинение към мен се запъти да изпълни заповедта на господаря си, каквато и да беше тя.

Дълбоко разочарована, аз вирнах брадичка — хубаво, ще си намеря друга компания. Забих поглед в масата на младоженците.

Жените бяха разделени и поставени от двете страни на мъжете си. Седяха, горкичките, като мен, оглеждайки се със стъклени очи, лишени от компанията си, с която да се утешават.

Запитах се дали между сестрите и приятелките съществува същата връзка, каквато съществува между мъжете. Нещо ми подсказваше, че не е така. Напомних си с болка, че откакто испанците бяха пристигнали, с Херо не бяхме прекарвали заедно и няколко часа. Предпочитахме да пилеем дните си в мислене за новите си компаньони Клавдио и Бенедикт, а малкото общо време, с което разполагахме, посвещавахме на разговори за тях. Но това беше напълно изгубено време. Жените не разполагаха с ни най-малък шанс да прозрат и на йота същността на мъжките връзки. Мъжете бяха обвързани по кръв, от знамената си или от жартиера на ордена си.

— Братя по оръжие — изрекох на глас с дълбоко презрение.

— Точно така — изрече непознатият вляво от мен. — Най-силната от всички връзки на този свят.

Обърнах се и едва сега го погледнах истински, ала той вече беше зает да записва било моята забележка, било своят отговор. Беше извадил книжка за писане с елегантно малко изострено перо — само един бог знае къде точно ги беше крил до този момент — и аз се загледах в него, докато пишеше.

Беше свел глава, докато драскаше с перото си, затова забелязах, че тъмните му къдрици са започнали леко да олисяват към темето. Косата му беше дълга и падаше от двете страни на главата му, а проследявайки къдрицата, извиваща се над ухото му, зърнах на него и малка перлена обеца, която потрепваше, докато той пишеше. Жакетът му беше червеникавокафяв, а около врата си носеше надиплена яка в английски стил, която вече беше започнала да излиза от мода. Пръстите му бяха дълги и нервно потрепваха, докато нижеха наниза на буквите.

Сигурно беше усетил погледа ми, защото вдигна глава и едва тогава осъзнах, че въпреки оредяващата на темето коса той надали беше много по-стар от синьор Бенедикт. Имаше красиви, макар и леко мекушави черти, малка изострена брадичка и тънки мустаци. На врата му висеше нещо много интересно — кожено калъфче, съдържащо резервно малко перо и няколко капки мастило в миниатюрно

кристално шишенце. Любезността ми влезе в противоборство с любопитството. Спечели любопитството.

— Какво е това? — попитах.

Той се усмихна и тази усмивка изведнъж озари иначе леко меланхоличните му черти. До този момент той беше маска на Трагедията, защото крайчетата на устните му бяха обърнати надолу, а клепките — леко спуснати. Ала усмивката изведнъж обърна посоката на всичко това — очите и устните му се вдигнаха и като че ли цялото му лице се отвори и светна — сега вече беше олицетворение на Комедията.

— Това е символът на моята професия. Не е армейски медал, нито жартуер, не е и докторски очила. Просто перо и мастило.

Това ми напомни за разговора ми със синьор Бенедикт. Този приятел тук трябва да беше адвокат или може би писар.

— И каква е вашата професия? — попитах.

— Аз съм писател — отговори той. — Поет и драматург.

— Поет ли? — възкликнах и усетих, че жизнеността ми се завръща. — Дали случайно не познавам някое ваше произведение?

Той посочи с перото си към музиканта и отвърна:

— Аз съм авторът на сватбения химн, който така силно допадна на вашия компаньон — и се усмихна. Очевидно не се беше обидил.

Това ме впечатли не на шега, защото, за разлика от Бенедикт, аз бях харесала изключително много одата.

— Значи пишете и пиеси, така ли? Това трябва да е много... трудно, нали?

— Не и ако следваш правилата. В една трагедия всички трябва да умрат. А в една комедия всички трябва да се оженят или омъжат.

Не може да бъде! Няма как да е чак толкова просто!

— Ами ако някои от героите се споминат, а други се оженят все в една и съща пиеса?

— Това вече ще бъде проблем!

Замислих се върху думите му и по едно време отбелязах:

— Питам се каква ли ще бъде пиесата на моя живот.

Той не отговори, само се загледа замислено в мен. Този поглед ме изпълни със странно безпокойство и за да го разсея, аз продължих да го разпитвам.

— А къде намирате музата си?

— Моята муза е Италия — отговори той. — Аз съм събирач на истории. Чета Данте, Бокачо, Бандело^[3]...

— Бандело ли?! — писъкът ми се оказа далеч от добрите обноски на една дама. — Но той веднъж беше гост на баща ми, в нашия замък!

— Във Верона? — светнаха изведнъж очите на поета.

— По-точно Вилафранка, в покрайнините на Верона. Аз съм Беатриче дела Скала.

И този мой акт беше в крещящо нарушение на добрите обноски — за дама не беше допустимо да се представя сама. Но точно сега изобщо не ми беше до любезности.

— В такъв случай вие сте сицилианец, така ли? — продължих. — Имам предвид, след като сте написали одата за тази млада двойка?

— Роден съм в Месина, но образованието си получих на север. Първо учих в Англия, а след това във Витенберг. После бях дворецов поет на датския крал в Елсинор^[4].

— В такъв случай с чиста съвест мога да ви причисля към нас, северняците! Радвам се, че се запознахме, синьор...

И интонацията ми се повдигна въпросително. Но това беше просто намек — защото той беше точно толкова скаран с етикета, колкото бях и аз. И сега, макар и със закъснение, той ми подаде изцапаната си с мастило ръка и най-сетне се представи:

— Микеланджело Флорио Кролаланца.

Тази фамилия автоматично ме накара да застана нащрек.

— В такъв случай майка ви е...

— Да, Гулиелма Кролаланца — кимна той и посочи към другия край на залата, където вече познатата ми жена с къдриците седеше до леля ми в така предпочитаната от нея огненочервена коприна.

— Баща ви също ли е тук?

— Не — отговори поетът. — Той не обича обществото. Предпочита да си стои в странноприемницата със своите книги.

— Чете или пише? — продължих да любопитствам.

— И двете.

— И на север за него е станало твърде горещо, така ли?

— Откъде вие... — изгледа ме слисано новият ми събеседник.

Аз само се усмихнах и продължих:

— А откъде познавате семейството на младоженците?

— Майка ми е добра приятелка с майката на младоженеца — отговори поетът. Имаше странен акцент, всяка каденца, от който очевидно бе спечелена по време на пътешествията му, подобно на джобни монети, събирани от всеки народ, за да зазвучат заедно в своя специфична музика. — Но иначе лично аз не познавам жива душа на този банкет — посочи с гъшето си перо към централната маса, където испански и сицилиански благородници вдигаха наздравици. — Но какво е това съзвездие от благородници, лейди Беатриче? Откакто за последен път гледах тази пиеса, действащите лица са претърпели драматична промяна!

Огледах отрупаната в злато и скъпоценни камъни компания и изрекох, но по-скоро на себе си:

— Смятате ги за играчи в пиеса, така ли?

— Всички сме играчи на сцената на живота. Но този конкретен състав от действащи лица изобилства на особено подходящи персонажи за заговор! Политика, амбиции, алчност — все черти, буквално изписани по лицата им.

Погледнах със съвсем нови очи храбрите персонажи на централната маса и изведнъж видях всички крале от колодата карти за *скопа*, скупчена заедно. Започнах да ги изброявам за новия си приятел така, както биха могли да бъдат прочетени в списъка с действащи лица за една пиеса:

— Дон Педро, арагонски принц — Бенедикт кръжеше до рамото на принца като сянка, но предпочетох да не го включавам. — Лудовико де Торес, архиепископ на Монреале. Точно до височайшия прелат е неговият племенник — граф Клавдио Казадеи от Флоренция, до когото пък седи самият вицекрал на Сицилия — посочих към внушителната фигура на мъжа със забележителните мустаци и добавих: — Диего Енрике де Гусман. До вицекраля се намира Леонато Леонатус, моят чичо, следван от бащата на младоженеца — Егеон^[5], нали така се казваше? Е, това са играчите. Но какви са ролите им?

Поетът насочи изгарящите си тъмни очи към мен и отвърна:

— Това вече не мога да кажа, защото долавям, че в момента се разиграва едва прологът на тяхната драма. Цялата история засега е недописана, персонажите са във фазата на скиците. При такова кратко запознанство с тях не съм в състояние да ви кажа какъв човек е всеки един от тях — само какво обича.

— Прекрасно! Слушам ви!

Поетът си пое дълбоко дъх, присви очи и започна да сочи последователно всеки от играчите в новата драма с върха на гъшето си перо.

— Принцът обича себе си твърде много, за да остави място в сърцето си за някого другиго. Архиепископът обича Бога и златото в равна мяра. Младият граф обича единствено Бога. Вицекралят обича своя крал, но би предпочел той да е на негово място. Вашият чичо, ако ме извините, обича само собствения си глас.

Бях невероятно заинтригувана и от думите му, и от самия него.

— А вие какво обичате? — възкликнах.

— Думите — отговори той. — Думите и само думите.

— А как узнахте същността на сърцата на онези мъже там?

— Предимно чрез наблюдения, но и мъничко катехизис — призна си той. — Разпитвах графа за дома му във Флоренция и както става при всички разговори за този велик град, не след дълго се насочихме към темата за изкуството. Запитах го дали е виждал платното „Атина Палада и Кентавърът“ на синьор Ботичели, тъй като Атина Палада е от особен интерес за мен. Той призна, че е виждал това платно, но добави, че според него библейските платна на Ботичели били по-добри, и натърти на факта, че към края на живота си самият художник се бил отрекъл от езическите си произведения.

Замислих се за онова, което ми беше казала Херо за първата им среща с графа — че не искал да слуша истории за любов, а за светите писания. Но тя беше разговаряла толкова дълго с Клавдио и го беше опознала, а този поет до мен бе надникнал буквално в душата на младежа само след няколко разменени думи! Зачудих се какво ли е прозрял относно *бавачката* на графа.

Точно в този момент обаче насред невъобразим шум, тракане на столове и поредното тътрене на крака цялата компания в залата наставя за танците. Съвсем скоро щеше да се раздели на жени и мъже. Налагаше се да не се бавя с въпроса си.

— Ами синьор Бенедикт? — постарях се да звуча небрежно.

— Кой?

— Компаньонът на принца. Високият рус северняк, който кръжи до рамото на господаря си като берберски папагал.

— О, това е лесно! Той обича *вас*!

И с тези думи той си тръгна тържествено, с неподражаем драматичен талант за напускане на сцената.

Зашеметена от чутото, аз моментално плъзнах поглед сред гостите в търсене на синьор Бенедикт. Истина ли бе, че той ме обича, макар да бе отрекъл това пред Дон Педро? Бе ми подарил безценен реликварий и карта за игра без всякаква стойност, която даже в този момент носех в роклята си под диамантите звезди на корема си. Бе ме спасил в лабиринта и ми бе спестил големия срам по време на турнира. Възможно ли бе Микеланджело Кролаланца да бе прав? Може и да ме заблуждаваше, разбира се, но не ми се стори особено хумористично настроен.

Търсенето ми се оказа напразно, защото Бенедикт беше далече, чак до фара, застанал на стража встрани от събралите се малко по-нататък благородници, безнадежден като кокетна къщичка наред бордей. Затова аз се принудих да се присъединя към дамите, като никога постъпвайки така, както изискваше етикетът. Но само защото Бенедикт беше зает да служи на господаря си, а синьор Кролаланца беше изчезнал, почувствах порив да потърся обществото на майката на поета.

Заварих я в компанията на леля ми и безспорната близост на връзката им беше почти достатъчна, за да ме накара да преосмисля неотдавнашната си оценка на женското приятелство.

— Лельо! — поздравих аз леля си Иноджен с целувка по бузата.

Синьора Кролаланца, която очевидно винаги говореше съвсем откровено, предпочете да не си губи времето с любезности и отсече:

— Лейди Беатриче, изглеждате много по-добре без маската си!

На пръв поглед тя говореше за маската ми на кралицата по време на бала, но аз знаех, че има предвид появата ми на рицарския турнир в ролята на синьор Аркобалено.

— Синьора Кролаланца, мога да кажа същото и за вас!

Което беше вярно. Черната ѝ коса, както винаги без нито едно украшение, имаше блясък и плътност от вид, какъвто никога не бях виждала.

— Току-що имах удоволствието да се запозная със сина ви — рекох.

Катраненочерните ѝ очи омекнаха и тя отвърна:

— Радвам се. Микеланджело мисли твърде много.

— Възможно ли е подобно нещо?

— За жена — не. Но за мъж — да.

— Като че ли му е приятно да наблюдава другите.

— Тук няма почти нищо, което да го развлича, затова се радвам, че все пак се наслаждава на празненството.

Доловила особения й тон, аз попитах:

— Ами вие?

Тя се усмихна и изрече в ухото ми:

— Много по-удобно е да наблюдаваш, отколкото да бъдеш наблюдаван. В отговор на вашия въпрос, наслаждавам се на празненството много повече сега, когато неодобрителните погледи се отлепиха от мен и се занесоха към фара — загледах се към групата благородници на скалите, сбрани на куп като ято корморани. — Говоря, разбира се, за архиепископа.

Вече бях успяла да си изградя неблагоприятно впечатление за този висш прелат въз основа единствено на проповедта му, но бях изненадана, че Гулиелма е приела думите му толкова лично.

— Но защо да не ви харесва? — възкликнах.

— Има много причини да ме мрази. Като начало, защото съм жена. В неговите очи това принципно е достатъчно. Но освен това аз съм свободна и в поведението си, и в начина си на обличане и на говорене. На всичко отгоре във вените ми тече известно количество мавърска кръв, а той се е заклел да прочисти острова от моя вид. Произхождам от семейство на роби, а никой не се радва толкова на свободата, както онзи, на когото тя е била отказвана. Омъжена съм за калвинист, който не само не споделя убежденията на архиепископа, но и е достатъчно умен, за да изложи своите в проза. И накрая, отглеждам сина си по образ и подобие на баща му!

Бях шокирана — никога досега не си бях представяла някаква друга вяра, освен тази на католическата църква, и съзнателно си бях затваряла ушите за проповедите на протестантите. В този момент си спомних и местата, където поетът ми каза, че е учил — Англия и Дания. Все люлки на протестантството. На всичко отгоре Витенберг — прочутият дом на еретичното учение на Лутер. Очевидно мислите на Гулиелма бяха следвали моите, защото тя изрече:

— Слънчевите лъчи, които изгориха толкова много съпруга ми на север, бяха огньовете на вярата. Но усещам, по-скоро съм

изпълнена с грозното предчувствие, че тук също ще започнат да горят!

Надявах се тя да не притежава дарбата на пророчица. Думите ѝ и оракулският ѝ тон ме подтикнаха да се прекръстя, ала предвид темата на разговора ни прецених, че е най-добре да се въздържа.

Сега тя се усмихна като палаво дете и изрече:

— Вашият чичо също не ме одобрява. Смята, че съм лош пример за дъщеря му и че отклонявам съпругата му от праведния път.

— А така ли е наистина?

Гулиелма погледна през рамо, но леля ми се беше посветила на пристягане на пантофката на Херо, защото братовчедка ми нямаше какво друго да прави, след като Клавдио, за разлика от Бенедикт, беше приканен да се присъедини към тайната завера на фара. И по тази причина Херо се беше превърнала отново в ученичка, хленчеща, досадна и тормозеща майка си с панделките и капризите си.

— Вашият чичо не иска Иноджен да си спомня миналото си, но като жени нашето минало е част от нас. Нека ви разкажа нещо за леля ви! — отсече Гулиелма, хвана ме под ръка и ме отведе под една гръцка арка, обсипана с цветя. — Когато двамата се сгодиха, чичо ви ѝ подари една гривна, онази с халцедона, която тя носи всеки ден — познавах добре това бижу. Камъкът действително беше много красив, с нефритен матов цвят като око на котка. — По едно време тя изгуби гривната и чичо ви реши, че не му е била вярна. Обаче леля ви не го остави на мира, докато не възстанови доброто си име, не си върна благоволението му, а накрая и самата гривна!

Представих си леля ми — толкова праволинейна, същински образец на добрите маниери. Не можех да си я представя да преследва безсрамно чичо ми. Дали техният край е бил щастлив? Комедия ли е била историята им? Сякаш доловила отново мислите ми, загледана в приятелката си и бижуто ѝ, Гулиелма изрече:

— Тази гривна се превърна в нейните окови. И същевременно тя напомня на чичо ви за времето, когато съпругата му е била свободна.

Откровеността ѝ ме остави без дъх. И когато се върнахме до леля ми, аз не бях в състояние да изрека каквото и да било повече. Единственото, за което си мислех, бе за цената на брака, която за жената означаваше да се откажеш завинаги от себе си.

Със сгъстяването на мрака отвън господата се върнаха от фара и се присъединиха към останалите гости. Клавдио моментално застана

до Херо и тя отново се трансформира от хленчецо хлапе в млада жена. Но за мое огромно раздразнение синьор Бенедикт не стигна до мен. След първия танц го забелязах, потънал в задълбочен разговор с херцог Егеон.

Твърдо решена обаче да се забавлявам, аз се гмурнах сред гостите и танцувах с брата на чичо ми — Антонио, с младия Клавдио, с няколко от арагонците и няколко пъти с поета Микеланджело Кролаланца, който се оказа отличен танцьор, с лека стъпка.

Доста по-късно, наред една енергична жига, при смяна на партньорите си се оказах ръка за ръка със синьор Бенедикт. Зачервена, развеселена и с измъкнала се почти изцяло от гребените коса, аз бях готова за следващия ни словесен рунд. Но обноските му бяха станали много хладни, сякаш зъл вятър го бе довял откъм морето. Ала още първите му думи ми подсказаха причината за това — бе забелязал продължителния ми разговор с поета на нашата маса.

— Къде е онзи драскач, приятелчето ви? Да не би да се е уморил от танци, а? Или чака да топне перото си в мастилницата ви?

Реших да не обръщам внимание на крайно нескопосания му опит за обида и изрекох:

— Предполагам имате предвид синьор Микеланджело Кролаланца.

— Исусе, Марийо и Йосифе! — изсмя се презрително той. — Името му пълни устата повече и от вечерята ми!

— А къде са вашите безценни приятели? Надявам се, че са си поговорили добре на фара.

— Нямам представа — призна сдържано той. — Аз бях натоварен единствено със задачата да охранявам пътеката към фара, за да бъдат оставени на спокойствие.

— О, изключително важна мисия!

— Точно така.

На този етап от танца трябваше да мина зад гърба му, което за мен беше добре дошло, защото така прикрих усмивката си.

Когато се върнах пред него, темата се беше променила заедно с темпото и той се върна на болната си тема.

— Но кой нормален човек кръщава сина си „Микеланджело“?! Да не би родителите му да са се надявали, че и той ще стане мазач на параклиси?

— Щом толкова се интересувате, можете да попитате майка му. Тя е някъде тук, танцува.

Направих пирует под вдигнатата му ръка и зърнах разлетелите се къдрици на синьора Кролаланца. Взирайки се по-внимателно в нея, забелязах, че тя няма партньор, а танцува сама в центъра на залата, въртейки се като дервиш, огнените ѝ поли описващи яркочервен кръг. Беше като слънцето в центъра на небето и, подобно на слънчогледи, главите започнаха една по една да се обръщат към нея. Изглеждаше прекрасна и свободна. Канех се да отбележа нещо по повод тази уникална гледка — въпреки че в момента синьор Бенедикт се правеше на сърдитко — но други събития прекъснаха нашия танц.

Архиепископът на Монреале се запровира между танцьорите заедно с целия си антураж и прекъсна танца. Настъпи кратко объркване, докато двойките се препъваха, спирайки, а инструментите на музикантите затихваха един по един в пълен дисонанс, за да млъкнат напълно. Архиепископът се закова точно пред Гулиелма Кролаланца. Тя престана да се върти и очите ѝ се впиха в неговите. Старата вражда стана напълно осезаема.

— Жени — изрече високо прелатът така, че всички да го чуят, — подчинявайте се на мъжете си така, както се подчинявате на Бога!

Не казваше нищо ново на никого, а и тези думи се чуваха често по сватби. Ала тонът, с който бяха изречени, ме изпълни със страх чак до мозъка на костите ми. Не изглеждаше отправен към всички, а насочен конкретно и само към тази жена, жена, която се бе осмелила да дойде тук без съпруга си и най-вече — да танцува сама.

Но Гулиелма изглеждаше много спокойна. Просто се усмихна любезно, а после се поклони на архиепископа, но сгъвайки се от кръста, като мъж, сякаш изказваше благодарност за невероятен комплимент. Той я изгледа с неприкрито презрение, а после извиси глас така, че да бъде чуто и от седящия на подиума херцог Егеон.

— Моля да ме извините, милорд, но този танц не е по вкуса ми!

И напусна светкавично залата, следван плътно от свитата си.

Небето в залата моментално се проясни и всички се обърнаха към домакина на тържествата. Старият херцог махна небрежно с ръка и се провикна раздражено:

— Свирете, музиканти!

Леонато, който до този момент беше гледал с шокирано изражение на лицето, побърза да измъкне жена си от дансинга.

Когато отново започнахме да танцуваме, физиономията на Бенедикт излъчваше безразличие от случилото се, но аз бях дълбоко разтърсена. Тръснах леко глава, за да дойда на себе си. Партньорът ми ме изгледа с лека усмивка и заговори доста помило отпреди.

— Предвид проповедта на архиепископа, не би трябвало да се изненадвате от подобна намеса.

Погледнах го през рамо, защото беше моментът, в който дамите трябваше да се завъртят, и попитах:

— И смятате, че е прав в порицанието си, така ли?

Той сви рамене и отвърна:

— Мъжът и жената трябва да бъдат заедно. Всеки от нас си има своята роля в този живот.

— Той каза същото! — възкликнах.

— Кой?

— Микеланджело Кролаланца. Поетът.

Гневът отново разтърси физиономията на Бенедикт.

— В такъв случай, след като той се е изразил в този дух, вие безсъмнено ще обърнете внимание на него, защото никога досега не сте смятали и едничка моя дума за заслужаваща вниманието ви! — Бях напълно наясно с причината, поради която той се вбеси — споменаването на поета. Но не бях в състояние да се въздържа, сякаш ме беше обладал демон. Бях се опитала да го накарам да ревнува и бях успяла, но твърде добре. Сега се постарях да смекча простъпката си. — Хайде, синьор Бенедикт, успокойте се! Нека бъдем приятели! Веднъж ми казахте, че съм ви накарала да бъдете поет и войник. Кажете ми тогава каква трябва да бъде ролята ми на „жената“? Ще науча дословно думите си и ще ги изговоря с подобаващ тон.

Той се закова на място. Аз се заковах точно пред него. Превърнахме се в неподвижните оси, около които продължиха да се въртят останалите танцуващи.

— Много добре — изрече накрая. — Една жена не трябва да обстрелва мъжа с въпроси така, сякаш праща стрели. Жената не трябва да танцува сама. Жената не трябва да се бие в мъжко облекло. И не трябва да се стреми на всяка цена да вдига скандали. Жената трябва да бъде сдържана, възпитана и скромна.

Вцепених се. Усетих, че ме побиват тръпки. Дали и Леонато бе изрекъл подобни думи, когато се бе оженил за Иноджен и я бе опитомил, превръщайки я от волен сокол в домашна птица с качулка?

— Не е възможно да мислите това, което казахте! — изрекох накрая. — Тези думи са вложени в устата ви от новите ви другари! — разфучах се, без изобщо да ме интересува кой ще ме чуе и кой — не. Но преди спорът ни да бъде забелязан, танцът завърши и дойде време да се поклоним един на друг.

Той се поклони, а аз направих реверанс — така, както трябваше да бъде. Но малко по-нататък от нас, демонстрирайки безразсъдно пренебрежение към факта, че музиката беше замлъкнала, Гулиелма Кролаланца продължаваше да танцува. Сама.

[1] Библия. Библейско дружество, 1990 г. — Б.пр. ↑

[2] Бриарей — един от тримата хекатонхейри, великани с по 100 ръце и 50 глави, синове на Уран и Гея. — Б.пр. ↑

[3] Матео Бандело (1480 (85?) — 1562) — автор на стихове и сборник от новели и разкази, написани в стила на „Декамерон“ на Бокачо. Някои от пиесите на Шекспир (пр. „Ромео и Жулиета“, „Дванайсета нощ“) са написани по истории на Бандело. Но предвид хронологията на авторката на този роман, реална среща между Бандело и Беатриче е малко вероятна. — Б.пр. ↑

[4] Замъкът Елсинор, Дания, е мястото, където се развива действието в „Хамлет“. — Б.пр. ↑

[5] Егеон от Сиракуза, близнаците и Ефес са елементи от Шекспировата „Комедия от грешки“, която стои в основата на тази глава от романа, само че в оригиналната комедия, действието се развива в Ефес, не в Сиракуза. — Б.пр. ↑

ШЕСТА СЦЕНА

РЕПЕТИЦИЯ В ДРЕВНОГРЪЦКИЯ АМФИТЕАТЪР

Бенедикт: В дните след сватбата в Сиракуза почти не виждах лейди Беатриче.

От една страна, прекарвах безброй часове в служба на Дон Педро в двора на вицекраля в Палермо. Осъществяваше се велико влизане и излизане, и срещи, и разговори, и постоянна смяна на благородни персонажи на сцената. Масивните мраморни зали бяха достоен декор за истински антични пиеси, но понякога се получаваха по-скоро фарс от комедия дел арте. Докато една важна особа напускаше сцената през едната врата, от противоположната влизате друга, обикновено смъртният му враг. И през цялото време нито един от двамата не знаеше, че другият също е в двореца.

Така задълженията ми ме задържаха дълго в Палермо, но и когато бях в дома на Леонато, на вечеря или на литургия, забелязах, че лейди Беатриче се старае да се отдалечи от мен колкото е възможно повече. На няколко пъти ми се стори, че зървам русата ѝ глава, докато се разхождаше по плажа или береше портокали с братовчедка си в градината. Ала нито веднъж не успях да се доближа до нея достатъчно, за да ѝ кажа, че съжалявам.

Защото наистина съжалявах. Онази вечер в Сиракуза бях много ядосан. Преди нямах никаква представа, че на въпросната сватба няма да бъда свободен, а ще трябва да работя за Дон Педро. Вярно е, че докато знатните особи се бяха събрали при фара, аз нямах какво друго да правя, освен да наблюдавам и пазя, но след това се наложи да включа в действие уменията си. Дон Педро ме натовари с мисията да проведе разговор с херцог Егеон, привидно приятелски и изобилстващ на хумор, но с основната цел да науча размерите и разпределението на флотата му. И докато намеря време да се върна на дансинга, Беатриче вече беше затънала здраво с онзи млад драскач, с когото се беше запознала. Изгарях от ревност, а езикът ми, напълно неканен, беше изговорил пред нея онези горчиви думи, които изобщо не мислех.

Нямам представа дали бях повлиян от проповедта на архиепископа, или възненавидях свободата, която леля й и чичо й бяха благоволили да й позволят — угаждане към племенница, което не би било допуснато за дъщеря. Но важното бе, че именно тази свобода й беше предоставила възможност да изгради близост със синьор Кролаланца за недопустимо кратко време. Бащините очи, които щяха да бдят над дъщерята така, както ястреб следи мишка, само биха намигнали на една племенница, решила да се облече като рицар и да участва в турнир. Но тогава изобщо не ми беше хрумвало, че същата свобода, която й бе позволила да се сближи толкова бързо с онзи поет, й бе предоставила простора да се сближи и с мен. А в известен смисъл аз бях съучастник в тази свобода, защото имах шанса да изложа на показ истинското й лице по време на турнира, но не го сторих. Тогава можех просто да повдигна визъора й и да я оставя на общественото презрение и на гнева на чичо й. Но собствената ми липса на последователност не беше никакво успокоение за душата ми.

Поне през онази вечер се бях доказал като полезен за Дон Педро при разговора си с Егеон. Стана ясно, че херцогът имал огромна флота, при това не само в Сиракуза, но — и това беше още по-важно — в пристанището на Марсилия, на южния бряг на Франция. Освен тази флота очевидно разполагал с флотилия от търговски кораби във всички пристанища на картата. Дон Педро ми бе поръчал да разбера дали херцогът дава под наем корабите си и накъде клонят политическите му симпатии. Според принца някои местни лордове не били големи приятели на испанската корона и макар външно да се държали приятелски, да подслонявали цели полкове под покривите на къщите си и да канели знатните особи на сватбите на синовете си, ако имали шанса, като нищо биха скочили по вечерня с ножове в ръце, за да върнат Сицилия на сицилианците.

На следващия ден в Палермо, докато чакахме архиепископа на Монреале в обширна зала от порфир и злато, Дон Педро ме запитва какво съм научил от херцога на Сиракуза. Така успях да му кажа, при това напълно искрено, че според мен старецът би бил податлив на всякакво влияние и че сега, след като и двамата му сина са се върнали при него, както и съпругата му, би проявил отзивчивост към всяка кауза, стига тя да не изисква синовете му отново да го напуснат. Дотолкова, че би приел крайно благосклонно идеята да позволи на

корабите си да увеличат богатството му, докато той си седи вкъщи и се наслаждава на компанията на своето отново събрано семейство. Дон Педро не спести похвалите си към мен, но аз приех с известен срам тези благодарности — защото всъщност не бях сторил нищо повече от онова, което обикновено правех по време на вечеря: да се държа любезно с домакина си, да пусна няколко пикантни шеги и да го попитам за работата му.

Днес обаче Дон Педро ми постави задача, с каквато никога не бих могъл да се сблъскам в обичайния си живот. Беше ми възложено заедно с другите арагонци да извърша подготовката за един неவிждан спектакъл за местните благородници. Една *наумахия* — пищно представление на морско сражение, която трябваше да се проведе в древния гръцки амфитеатър в градчето Таормина. Аз не разбирах особено целта на това представление, тъй като то изискваше много време и още повече усилия, а както схванах от случайно изпуснатите мрачни намеци на принца, имаше далеч по-важни и сериозни неща, с които да се занимаваме. Но заради приятеля си реших да отдам на тази мисия цялото си внимание. Ако трябва да бъда честен, интересът, от който бях воден, беше сигурността ми, че през въпросната вечер най-малкото ще мога да зърна лейди Беатриче.

Театърът се оказа много красиво място и второто, което би повдигнало духа ми, освен мисълта, че ще видя Беатриче. Сцената се намираше на дъното на приятната естествена купа на оголения хълм, а каменните редици от пейки се виеха една над друга в зашеметяващ полукръг. Отвъд сцената, или може би точно под нея се разкриваше заливът на Таормина, а зад него от синкавите сенки се издигаше вездесъщият вулкан Етна, дишащ кротко с белия си дъх.

Самата сцена — огромен плосък полукръг, покрит с плочи, се бе превърнала в ключов логистичен проблем за арагонците. На Дон Педро му бе хрумнала идеята да пресъздадем древна римска морска битка между провинциите Иберия и Албион. Трябваше да има две флоти дървени корабчета, плаващи в миниатюрен океан, но скоро се оказа, че няма такова нещо като лесен начин да напълним с вода дъното на амфитеатъра. Върху плочите бяха излети безброй бурета с вода, докарани от брега на морето от мулета с докачлив нрав и още подкачливи мулетари, но само за да потънат моментално в сицилианския пясък. Дори и в този момент, от мястото ми на най-

горната редица каменни пейки, виждах испанските инженери как крачат на сцената под мен като раздразнени актьори, забравили репликите си, как поглаждат нервно бради и чешат озадачено теметата си.

Очаквахме принца малко по-късно, но без вода не можехме да репетираме, така че нямахме какво да му покажем, а камбаните на катедралата в Таормина ми напомниха, че времето напредва. Инженерите бяха изпратили да доведат някакъв велик мореплавател, който да ни даде съвет — някакъв венециански адмирал, който обаче бил местен и живеел в покрайнините на Месина. Аз трябваше да го посрещна, когато пристигне, но засега от него нямаше ни вест, ни кост. Дотогава можех просто да си почивам необезпокояван от никого.

Очевидно същото беше решил и Клавдио, седнал няколко реда по-надолу от мен. Вятърът развяваше къдриците от лицето му и му придаваше напълно безгрижен вид, почти на момче, нямащо нищо общо със скования, сериозен младеж, когото бях видял да изниква на негово място в Сиракуза и Палермо, с неопитния държавник, опитващ се да проумее великите дела, от които, както ставаше ясно, щеше да бъде част. Въпреки че го бях довел жив и невредим при вуйчо му и на практика вече не му бях бавачка, както благоволи да се изрази лейди Беатриче за мен, все още не го изпусках от очи и доколкото ми беше възможно, се стараех да го развеселявам и да му позволявам колкото може по-често да се чувства като нормален младеж.

Искаше ми се поне от време на време да захвърля пурпурното, което носеше, и да облича различен цвят. Но наскоро за него беше пристигнал цял сандък с флорентинско платно и от седмица насам шивачките не спираха да се суят около него, за да приготвят премяната му за тази вечер, защото той щеше да играе важна роля в това представление. Довечера трябваше да бъде граф, обаче днес му бях намерил туника от памучно кадифе и му бях направил *фионда* — прашка, каквато имах, когато бях малък, изработена от цепната в единия край пръчка и ремък от ботуш. По лицето му беше заиграла колеблива усмивка, докато му демонстрирах колко далече този катапулт можеше да хвърля камък, и оттогава насам цяла сутрин графът сновеше между редовете на амфитеатъра, събираше камъните, изхвърлени от небрежните гърци, и изстрелваше тези древни снаряди

към нищо неподозиращите чайки. Усмихнах се, когато го видях най-сетне да се забавлява.

Слънцето вече прежуряше, в разцъфналите храсти жужеше пчела и аз усетих, че очите ми започват да се затварят. Мигове или може би часове по-късно дочух зад гърба си скърцане на ботуши и над главата ми падна огромна сянка, предоставяща ми краткото удоволствие на прохладата. Отворих очи с мисълта, че това трябва да е пристигналият адмирал, но не беше той — беше някакво странно привидение, каквото никога досега не бях зървал.

Непознатият беше на около петдесет години, със съсухрена кожа и измършавяло лице. Беше облечен в броня, покрита с плесен и петна от ръжда, очевидно прекарала години наред забравена в някой ъгъл. По-голямата част от шлема липсваше — от оригиналния беше останала само горната част за главата, но човекът беше наваксал липсата с изобретателност, изработвайки нещо като полушлем от твърда хартия, която придаваше на шлема завършен вид. Предположих, че е някой от актьорите, вече облечен в костюма си, защото имаше чудата външност на древен рицар. Впечатлението се подсилваше от факта, че страдаше от липса на пълен комплект ръце — имаше само една. Затворих отново очи, но привидението се обърна директно към мен:

— Вие ли сте синьор Бенедикт от Падуа?

Пак отворих очи и примижах срещу него. Испанският му акцент беше много по-тежък от този на Дон Педро, архиепископа и вицекраля, взети заедно, но въпреки това го разбрах.

— Да — отговорих аз, но не станах, защото той не ми беше равен по ранг. Но пък напредналите му години събудиха състраданието ми и аз го поканих да седне до мен и да си почине, защото дишаше много тежко и дробовете му издаваха хриптящ звук подобно на мишка, прегризваща акордеон.

Той се отпусна тежко до мен със силно дрънчене на бронята си, а аз не бях в състояние да отлепя очи от мястото, където би трябвало да бъде лявата му ръка. Не ми се стори склонен да достави някакво съобщение, нито да си тръгне, затова се наложи да започна разговор.

— Очевидно доста си се бил на времето по кръчмите, старче — изрекох.

Беше на шега, разбира се, но непознатият моментално настръхна.

— Какво? — изломоти, силно докачен.

— Съжалявам! — побързах да се извиня и вдигнах ръце, но после побързах и да ги сваля, за да не би той да реши, че се хваля с наличието на две ръце. — Съвсем естествено е с натрупването на годините да се натрупат и раните от кавгите и боевете. Не се обиждай!

— Онова, за което не мога да не се обидя — изрече старецът, — е, че ме обвинявате в това, че съм стар и еднорък, като че ли е било по силите ми да спра времето за себе си или загубата на ръката ми е станала в някоя долнопробна кръчма, а не в най-великото събитие, което са виждали миналото и настоящето, а бъдещето може само да се надява да види. Но все пак ще се смиля да ви уведомя, че изгубих ръката си във великата битка при Лепанто, когато страните от Свещената лига се изправиха срещу турчина неверник! — при тези думи докачливият рицар се наежи и поизпъна рамене, но развали достойнството на момента, като почеса потната коса под импровизирания си шлем с мръсните си нокти. — Ако моите рани не притежават никаква красота в очите ви, то знайте, че поне за онези, които знаят къде са получени, те носят огромна чест!

Сега беше мой ред да се изправа, защото неговият ранг се оказа по-висш от моя и му дължах уважение като на достоен рицар. Поклоних се и изрекох:

— Простете, господине. Взех ви за свадлив селянин, а вие се оказахте истински герой!

Той ми се ухили с изпочупените си зъби и ми направи знак отново да седна. После рече:

— Може би съм и двете. Доста войници са точно такива.

— Значи вие сте адмиралът, когото ми беше заръчано да посрещна?

— Не съм — отговори той. — Но мога да ви предам съобщение от вашия адмирал. Той не е тук и няма да дойде. Никога няма да дойде.

— Нещо го е забавило, така ли?

— Вечността. Мъртъв е.

Изгледах го смаяно и отбелязах:

— Изглеждате ми много спокоен за такова съобщение!

— Нямам навика да се правя на скръбна баба. Но можете да ми вярвате, когато ви казвам, че наистина много скърбя за него. Защото той беше най-добрият сред мъжете и ветеран от същата онази битка при Лепанто, за която ви казах. Още оттогава, а и след това съм се бил до него и за Свещената лига.

— Дълбоко съжалявам, че светът е изгубил такъв войник! — отбелязах съвсем искрено. — Но сега нямам представа какво да правя, защото той трябваше да ни каже къде да сложим корабите, за да изобразим морска битка в колкото е възможно по-автентична формация!

Странният рицар ме плесна по рамото и извика:

— Не се косете! Вашият господар Дон Педро изпрати да ме повикат тъкмо с тази цел. Засега съм се устроил на острова, защото след Лепанто прекарах доста време в болницата в Месина.

Погледнах надолу към сцената и отбелязах:

— Най-големият ни проблем засега обаче е, че нямаме дори локва, а какво остава — езерце!

— Вече го разрешиха — отсече старецът и се изправи с дрънчене на бронята си. — В момента прокарват канал от реката и изграждат резервоар. Някой с повечко ум в главата се е сетил да им напомни, че водата обича да тече надолу, а не нагоре, следователно е по-добре да отклонят водата от реката, която изтича от вулкана, отколкото да товарят нещастните мулета със задачата да изпразнят морето, което открай време ми се е струвало невъзможна задача.

Аз също се изправих и поех бавно надолу по стъпалата след стария рицар, придържайки се към умерената му стъпка.

— Но предполагам, че тази идея е хрумнала за първи път на някогашните гърци — продължи старецът, — защото мулетарите откриха вече съществуващ канал и акведукт под основите на колоните. Май гърците са обрали всички велики идеи хилядолетия преди нашето време.

Подадох му ръка, за да слезе от ниската стена в самото дъно на амфитеатъра.

— Когато резервоарът се напълни, аз имам задачата да ви помогна с подредбата на корабите, а освен това съм написал няколко стиха за хора. Този актьор си пада доста многословен, но за театър с тези размери бива. А каква е вашата роля във всичко това, господине?

— Когато корабите се срещнат, трябва да се проведе импровизирана битка, в която аз трябва да поведе атаката и да организирам боя. Знам, че за тази моя роля е виновно представянето ми на турнира, но иначе никога не съм се качвал на кораб по-голям от гондола.

— Импровизирана битка, така значи? Участвали ли сте някога в морска битка, господине?

— Не — въздъхнах аз, уморен да чувам този въпрос. — Нито в каквато и да било друга битка.

— Но трябва да умеете да въртите добре меча, щом са ви избрали за тази роля, нали?

Може би достатъчно добре, след като сразих всички испанци на турнира. Но предпочетох да не го изричам на глас. Вместо това отговорих предпазливо:

— Само толкова, колкото да създам впечатлението за великите морски битки на Албион и Иберия.

— Албион и Иберия значи — промърмори той и срита жълтия пясък на арената с обувната част на бронята си. — Е, някои ще го преглътнат — добави и завъртя глава. Огледа тълпите инженери, които пълнеха резервоарите, а след това отправи критичен поглед към морето, вулкана и камъните, сякаш всички тези природни създания ни подслушваха. Накрая сниши глас и изрече: — Знаете ли истинската цел на това пищно представление?

Не схванах напълно този енигматичен коментар, но предадох инструкциите си на странния дребен старец така, както ги бях получил.

— Знам единствено, че силите на Албион трябва да изглеждат като напълно съкрушени, а аз трябва да водя битката и да скачам от кораб на кораб с меч в ръка — последното, което исках, бе да се намокря пред Беатриче, но предпочетох да не споменавам този свой каприз и довърших само: — Получих инструкции да изглеждам героично!

— Аха! — дълга, провлачена втора сричка. — Да изглеждате героично! Е, героичният вид е наполовина спечелена битка, както казват. Да не мислите, че когато войникът скача в зейналата паст на смъртта, не е ужасен? Коленете му омекват, орехчетата му се свиват, червата му се отварят. И това е всеки път, при всяка битка. Но

тайната — натърти и вдигна един мръсен пръст пред лицето си — в това да *изглеждаш* храбър е да замениш сърцето си на заек със сърце на лъв!

Мисля, че разбрах какво иска да каже.

— Е, ще имаме и храбри костюми — отбелязах. — Шивачите на принца се занимават с тях вече цяла седмица.

Той поклати глава и изрече:

— Преманата, бронята и труфилата не означават абсолютно нищо! Очевидно не схванахте какво искам да ви кажа. Можете да отидете на война и със стар чайник вместо шлем и оловна чиния вместо нагръдник. Ето, вижте мен! — и обгърна с широк жест на единствената си ръка древната си броня. — Не е необходимо да бъдете изрисуван на ивици като тигър, за да повтаряте движенията на тигъра. Защото рицарят живее ето тук! — и се прасна по бронята, зад която беше сърцето му. — Както и тук! — плесна и опърпания си шлем, който изкърна като чан. — Ако ще и навлечен със зебло да се биете, важното е въображението ви! Помислете си само от какви примери за рицарски подвизи изобилства италианската история! Нима сте забравили вашия маркиз от Мантуа, Бесния Орландо? Е, спомнете си ги и ги въплътете в ролята си! При всяка кръчмарска свада със собственика измамник, взел ви за чаша бира два реала вместо един, вие се превръщате в рицар, отвърщащ на грабителя господар. Дори падналата уличница трябва да изправите на крака така, сякаш е принцеса, и да кажете: „Как сте, госпожо? Надявам се, че не се ударихте много зле!“. И всичко това можете да сторите даже в ежедневните си дрехи!

Седяхме един до друг и гледахме как пълнят основния резервоар, а после инженерите бутнаха един от бутафорните кораби върху водата. Стори ми се тревожно неустойчив.

— Когато довчера застанете в онази черупка, направена от корк и платнище — продължи новият ми събеседник, — си представете, че сте начело на огромна флота в протока Патрас, както бях аз някога, а турците са се надвесили от позлатените носове на техните кораби и размахват извитите си ятагани. Усетете миризмата на барут в носа си — изкрещя, привличайки вниманието на инженерите, които го помислиха за актьор, — усетете еката на оръдията в ребрата си, чуйте

пищящите греди, когато корабите се сблъскват, и тогава ще осъзнаете, че нямате друг избор, освен да размахате меча си и да скочите!

Обърнах се и го изгледах, опитвайки се да си го представя по време на битка.

— Какво си мислехте тогава, при Лепанто? — попитах.

Той се замисли. Чудатият му шлем не ми даде възможност да видя очите му. Накрая отговори:

— Че за един войник е по-добре да умре в битка, отколкото да спаси живота си чрез бягство. Когато скочих от нашия кораб в кораба на врага, изобщо не допусках, че ще се върна тук.

През останалата част от този горещ следобед ние репетирахме усилено за тържественото представление довечера. Ако трябва да бъда честен, аз не схващах напълно посланието на пиесата, нито имах представа за някоя друга роля, освен за своята — бях прекалено притеснен за морската битка, за да отдавам мисъл на реториката или алегорията. Никога не съм си падал по класиците — на мен ми дайте една хубава сценка от комедия дел арте, нещо смешно за слуга и господар или за Арлекино и Коломбина, а не тези надуты превъзнасяния.

Обаче знаех, че освен битката има и един кон. Защото видях силен бял боен кон да се носи наоколо из тунелите под сцената, подмятайки като кукли на конци конярите, които се опитваха да удържат юздите му. Знаех също така, че Клавдио има много по-важна роля от моята, както и че хорът, който започваше пиесата, ръсеше големи глупости. Но иначе няхах никаква представа за значението на драмата, която трябваше да представим пред височайшата ни публика.

Малките кораби, измайсторени в Таормина и изнесени по склона от мулетата, бяха подредени по повърхността на езерото и образуваха приятна гледка. Въпреки първоначалните ми страхове те се оказаха издръжливи нещица, от дърво и платнище и ние стояхме върху тях съвсем спокойно, макар че не ми беше много ясно, как едновременно щяхме и да ги управляваме, и да се бием. Корабите на Иберия бяха от лъскаво, покрито с лак дърво и с копринени аленочервени платна, обаче лодките на Албион, макар на практика също толкова издръжливи, колкото и испанските кораби, бяха състарени нарочно и направени да изглеждат като изгнили старомодни морски съдове. Тук-

там дори се виждаше по някой нос във формата на дракон, каквато е била някога модата сред северните племена.

Стана ясно, че Клавдио, щеше да играе краля на испанските сили и да стои на носа, обаче нямаше да взема участие в битката. Аз трябваше да скоча през него и да се приземя върху дървената палуба, на боядисания в синьо разнебитен флагмански кораб на Албион, за да вляза в битка със силите на врага, които, както стана ясно, щяха да бъдат водени от червенокоса царица на амазонките. Както преди, така и за тази сцена притесненията ми се въртяха не толкова около значението на въпросната алегория, а относно скока, който би трябвало да изпълня. Два пъти успях да се намокрят, когато корабите не бяха достатъчно близо, за да успея да прескоча разстоянието между тях, а веднъж възседнах оръдието, увесил крака в изкуственото море, докато моят учител, старият испански рицар се превиваше от смях в края на сцената. Гордостта ми беше наранена и единственото, което ми оставаше, бе да се моля да не се изложи по този начин и пред Беатриче.

Когато слънцето пое по пътя си към хоризонта, беше време да се превърна в Бенедикт актьора. Нахлузих леката си римска броня от фолио и платнище, която не беше предназначена за оглед отблизо, но изглеждаше достатъчно достоверна от пейките на амфитеатъра. Арагонските войници на Дон Педро бяха преоблечени било като храбри иберийци, било като езичници с големи уши или като мръсни маври. Нахлуха даже местни жени и деца, които срещу обещанието за няколко реала, се бяха съгласили да бъдат облечени в пъстроцветни дрехи и лицата им да бъдат почернени с орехи.

При основните актьори се появи личният бръснар на Дон Педро, за да нарисува очите и лицата ни. Примигнах, докато той разнесе по лицето ми въглен, а после с четчица, фина като опашката на земеровка, обрамчи очите ми с черни линии и изрисува извити мустаци под носа ми. Един поглед в огледалото ме увери, че приличам на една от куклите, които бях видял на кукленото представление в Монреале, но се надявах, че от високите редове на амфитеатъра ефектът няма да бъде чак толкова абсурден.

Погледнах към Клавдио — изражението му беше измъчено и сериозно, лицето му преbledняло от напрежение. Бръснарят изрисува и него — неговите очи също бяха описани с черни кръгове, а за по-голямо внушение получи спретнатата брадичка и мустаци. Ала той не се

разсмя — само се загледа в далечината. Умиращото слънце обагри очите му в жълто като на лъв. След това му метнаха великолепно наметало, което този път не беше пурпурно, а в испанско червено, и тежестта на това наметало легна върху раменете му като непосилен товар. Предметът в предната част на пелерината, който беше виновен за тежестта ѝ, защото беше изработен от перли и скъпоценни камъни с огромна цена, беше кръст. А после и още нещо го отличи окончателно от всички нас — помощниците поставиха на главата му тежка златна диадема.

Внезапно в гърдите ми се надигна грозно предчувствие, точно на мястото, където върху гърдите на Клавдио лежеше кръстът. Какво всъщност пресъздавахме ние тук?

Някой ме потупа по рамото. Беше странният, зле облечен испански рицар.

— Трябва да тръгвам — каза той и подаде единствената си ръка.

Разтърсих я, силно озадачен. Той беше посветил целия си ден на подреждане на нашите бойни формации, на насочване на всеки удар на мечовете, а сега, когато всички актьори бяха облечени за ролите си, бе решил да си тръгне?

— Но ние всеки момент ще започнем! — възроптах аз. — Няма ли да останете, за да видите спектакъла?

Той поклати глава и погледът му се плъзна покрай мен по посока на крал Клавдио.

Усетих, че той би могъл да ми каже нещо, което искам да зная.

— Предполагам — започнах да увъртам, — че след всичко, което сте видели, ви изглежда глупаво да наблюдавате подобно нещо на сцена.

Той сви рамене и бронята му изтрака при врата.

— Обичам театъра не по-малко от всеки друг и с удоволствие бих седял в галерията, за да пляскам, да дъвча фъстъците си и от време на време да замерям с тях актьорите. Ала тази вечер не желая да остана, защото това не е представление — очите му, впити в момчето крал, се върнаха върху мен. — Това е съвсем истинско!

И с тези думи той се обърна и куцукайки, се отдалечи, преди да бях успял да го попитам какво точно има предвид.

Докато слънцето слизаше все по-ниско към хоризонта и засипваше морето с пламъци, забелязах как старецът със смешния

шлем се спуска по хълма с удивително чевръста за куция му крак походка. Срещу него вървеше Дон Педро, който бе дошъл да гледа генералната ни репетиция, и въпреки разликата в ранга двамата се прегърнаха като братя. Спомних си как бях позволил на принца да ме придума и да ме наконти за вечерта на маскения бал. Но тогава бях в много по-голяма степен кукла на конци, отколкото сега. Заешкото ми сърчице се сви. Нищо чудно, че лейди Беатриче се беше смяла толкова много. Загледан в двамата мъже надолу по пътя, аз се запитах кой ли от тях би бил тигърът — старецът в ръждясалата броня или напереният принц в аленочервеното и златното.

Приближавайки към нас, Дон Педро поздрави първо мен, като негов най-близък приятел, даже преди Клавдио. Затопленото ми от този жест сърце укроти потракващите ми зъби, опасенията ми се изпариха.

— Разбрахте ли се с Дон Мигел? — попита принцът. — Уникална фигура, нали?

Замислих се, загледан в отдалечаващия се старец.

— Действително уникална фигура — отвърнах.

Но от страх да не обидя височайшия си приятел, предпочетох да не изричам на глас онова, което всъщност си мислех. А то бе, че този Мигел — ако това беше истинското му име — само за един следобед ме беше научил на много повече неща за рицарството, отколкото всичките натруфени *кабалерос* на Дон Педро, взети заедно, за целия дълъг път от Венеция дотук.

СЕДМА СЦЕНА

НАУМАХИЯ В ДРЕВНОГРЪЦКИЯ, АМФИТЕАТЪР

Беатриче: Изкачвах бавно стъпалата на гръцкия амфитеатър и се дивях на гледката.

За любител и разказвач на истории това беше върховното място на мечтите — камъните още таяха спомените за същите онези легенди, които бях чувала в учебната стая и дори се бях опитвала да чета на оригинален старогръцки, а сцената беше станала свидетел на стотици изиграни пиеси през вековете. Превъзбудена и леко задъхана от вълнение, аз заех мястото си сред пременените в тоги призраци и зачаках с нетърпение вечерните забавления — не на последно място, защото, имайки предвид, че предстоящото пищно представление на живи картини беше идея на Дон Педро, Бенедикт със сигурност щеше да бъде някъде из тълпата, тъй като напоследък кръжеше около принца като заразна болест. Копнеех да го видя, защото нещо се беше объркало много при последната ни среща. Държах да разбера дали действително е мислел горчивите слова, които беше изрекъл на сватбата в Сиракуза, или сантиментите му са произлизали от криворазбрана ревност. Искях да се върнем към веселата си размяна на хапливи закачки и да забравим за този сериозен конфликт, който се беше породил между нас.

Следвайки леля си и братовчедка си Херо, аз се озовах на най-горния ред на пейките за зрителите. И моментално пред мен се разкри величава панорама. Беше на залез-слънце и вулканът беше единствено синкав силует, приведен над града, а пушекът, който излизаше непрекъснато от гърлото му, се беше превърнал в корали и рози. Небето имаше цвят на шафран, морето беше покрито с пламъци. Единствено нетърпението ми да зърна синьор Бенедикт бе в състояние да ме накара да отлепя очи от тази неземна красота, но за съжаление не го мярнах никъде. От Херо знаех, че приятелят ѝ Клавдио би трябвало да се появи в спектакъла в някаква роля, но тъй като нито бях виждала синьор Бенедикт, нито бях разговаряла с него вече повече от седмица, нямах представа къде би трябвало да бъде той.

Докато се оглеждах обаче, не пропуснах да забележа, че тук се бяха събрали всички знатни персони на Месина — разпознах много лица от маскения бал у чичо ми, както и от сватбата в Сиракуза.

Трите с леля ми и Херо бяхме насочени към местата ни от местно дете, облечено в бяла тога и с венец от лозови клонки в тъмните къдрици. Нямахме как да не забележа, че бяхме настанени далече от чичо ми. Той и Егеон бяха насядали около златен трон, поставен в малък страничен балкон, от който се разкриваше най-добрата гледка към сцената и където най-вероятно някога бяха седели античните императори. Помислих си, че позлатеният стол е предвиден за вицекраля, но скоро видях, че това дребно кралче е седнало между чичо ми и вездесъщия архиепископ на Монреале. Усмихнах се незабележимо на трона — отдавна подозирах Дон Педро в тщеславие, но си мислех, че дори и за него не би било дипломатично да седи на трон в присъствието на вицекраля. Ала когато принцът се присъедини към високопоставените особи, той също не седна на трона. Така златният стол остана празен, дори когато факлите в амфитеатъра бяха изгасени от децата в белите тоги и венците, и когато музикантите опънаха струните си, подсказвайки, че представлението ще започне всеки момент.

Една по една бяха запалени факлите около сцената. И ни разкриха истинско чудо на чудесата. Сцената не беше от камък, нито дори от дървени дъски, както се прави при комедия дел арте. Беше от вода — обширен плитък резервоар, пълен догоре, с бели и сини вълни, изрисувани отпред. Дървената основа на самия резервоар също беше боядисана в синьо, така че водата, осветена от свещи, зад които бяха поставени огледала във формата на раковини, излъчваше лазурен блясък. Върху вълните стъпи разказвачът, облечен в тога като моите въображаеми призраци — хитроумно изработена скрита платформа го караше да изглежда така, сякаш ходеше по водата като Христос.

Актьорът — мъж на средна възраст с оредяла брада, разви старовремския свитък в ръцете си и занарежда на висок глас, който се понесе нагоре по редиците и отекна в целия амфитеатър:

— Хорът съм аз, ваш за тази вечер и коленопреклонно прося от вас търпение към моя пролог, внимание към нашата пиеса и благосклонна преценка на нашия епилог! Тъй щото, макар да ни предстои да чуем за велики кrale и блажени светци, и за дела, отдавна

отминали, нищо чудно за всеки от нас все още да има шанс да стане част от историята в идните дни!

След тези прокобни слова хорът отстъпи от водата и пиесата започна. Лазурният басейн потъна отново в мрак. Огледалните лампи бяха насочени към пространството пред него. Пред сцената се събра тълпа войници, които викаха и пееха на непознат език. Със засилването на светлината видях, че кожата им е оцветена като че ли със сока на орехи, а на главите им имаше пъстроцветни тюрбани, кожата ми настръхна от грозни предчувствия въпреки топлината на вечерта. Това бяха маври.

Отгоре, във водата или по-точно — по нея, отново се появи разказвачът и занарежда:

— В Древна Испания добрите хора на кралство Астурия^[1] са били силно тормозени от злия мавър. Храбрият крал Рамиро влязъл в битка, ала бил обграден.

Напред излезе фигура в алено — беше Клавдио. С кървавочервена пелерина, с инкрустиран със скъпоценни камъни кръст на гърдите вместо брошка и с корона на главата. Херо ме сръга с костеливия си лакът толкова силно, че ребрата ме заболяха. Аз стиснах ръката й, а през това време маврите го обградиха и напевите им придобиха заплашителен оттенък.

Вече окъпан целият в светлина, Клавдио коленичи и започна да се моли за чудо. Силният му глас достигна дори до нас, най-високо над арената.

— Благословени свети Якове, спусни се над нас в нашия час на нужда и ни избави от тези гибелни орди, от тази усойница в пазвата на Испания!

Извърнах очи към Херо, но тя очевидно изобщо не схващаше значението на думите — само съзерцаваше с кротка възхита своя приятел в кралските му одежди. А Клавдио, със затворени очи и движещи се набожно устни, като че ли се молеше, истински. И се получи, чудото стана! По водата плъзна светъл лъч и образува пътека, а маврите се уплашиха и спряха да пеят. Кожата ми настръхна, докато гледах тази сцена. В задния край на сцената изведнъж се появи бял боен кон и сякаш тръгна по водата. Знаех, че ставам свидетел на хитроумна машина, че под повърхността на водата има някаква твърда повърхност, но ефектът действително беше магически. Конят носеше

на гърба си ездач, облечен в бялата роба на светостта, с бяла качулка на главата. Качулката покриваше дори лицето му и двете дупки му придаваха истински призрачен вид. Над главата си ездачът имаше златен ореол, а на гърба му беше метната бяла мантия със странен знак — червен кръст, който приличаше в основата на кинжал, с мида над него — знакът на свети Яков. В ръка светецът държеше свръхестествено чудо — горящ кръст, покрит умело с пламъци, които обаче не изгаряха облечената му в ръкавица ръка. А конят, въпреки огъня точно над главата му, вървеше внимателно напред и елегантно слезе от изкуственото езеро под възторжените ахкания на публиката. След което създаването остана напълно неподвижно, докато светецът размахваше меч си и сечеше всеки мавър, дръзнал да се изправи срещу него. Всеки от боядисаните актьори очевидно бе скрил в пазвата си мехур с животинска кръв, защото не след дълго краката на коня и дори снежнобялата мантия на светеца се покриха с тъмночервени пръски. А после стана още по-страшно — жени и деца, носещи мавърски мъниста и къдрици, се втурнаха, за да оплачат мъжете си, ала те също бяха посечени от светеца. Към момента, когато свети Яков приключи със сечта, мантията му беше станала от снежнобяла в кървавочервена. Накрая той поднесе огнения кръст на благодарния крал, който го прие на колене.

Прилоша ми. Значи този светец, този образец и защитник на испанците, беше убиец на маври. Този орден, на който Дон Педро беше член, това свещено братство, в което той беше подмамил синьор Бенедикт, беше бичът за онзи прекрасен човек на плажа, за онзи красив мавър. Значи свети Яков би погледнал Гулиелма Кролаланца по същия начин, по който я беше гледал архиепископът на Монреале — би огледал широкия ѝ нос, изумителната ѝ коса на масури и пълните ѝ устни с цвят на черница, и би видял срещу себе си животно, а не жена.

И за момент не се бях замислила, когато Херо ми беше разказала съвсем спокойно за прогонването на маврите от Сицилия. Тогава бях приела, че това е било необходимо от военна гледна точка. Но сега тази пиеса ме накара да видя нещата по съвсем различен начин. Осъзнах, че маврите са били прогонени, защото са били *различни*. Но аз познавах жена, която беше наполовина мавърка и която имаше бял съпруг и син. Как е възможно да са чак толкова различни от нас?! И прогонването им

е било благословено от свети Яков. Пак ми прилоша. А аз държах негов пръст в писалището в моята стая!

След като касапницата приключи, пространството пред големия резервоар отново потъна в мрак и синьото море отново беше осветено. Хорът се появи пак върху вълните и пак започна да рецитира. Аз се заслушах напрегнато, чудейки се какво още предстои, дали би могло да стане още по-зловещо.

— Получил благослова на свети Яков — нареждаше хорът, — Рамиро се закле да продължи делото по прочистване на империята от безбожниците и така вдигна платна към Албион, за да срази червенокосата вещица Будика^[2] заради езическите ѝ вярвания!

По една случайност обаче аз бях учила история на Римската империя и веднага усетих, че тук нещо не е наред.

— Това е пълен абсурд! — прошепнах на Херо. — Будика е живяла през първи век, а Рамиро много по-късно от нея!

Херо махна с ръка, игнорирайки възраженията ми, и аз предпочетох да замълча. Защото, както добре знаех, художествената измислица е с изменчив нрав и редица величайши автори са виждали във въображението си срещи между велики личности от историята, които иначе е нямало как да се срещнат. Та сега зачаках да видя как ще се разгърне тази драма.

Пред очите ни се разигра същински спектакъл. По синьото езеро се появиха десетки малки кораби, около една десета от размера на галеас, тримачтовата галера, но иначе пълно копие на този морски съд. Публиката отново ахна. И всеки от тези кораби си имаше екипаж — армия, въоръжена до зъби и готова да убива.

Водач на силите на Албион беше Будика — мъж, облечен като жена, чийто нагръдник имаше два конуса вместо гърди, с покрито с бяла оловна паста лице като на уличница и шлем с рога върху буйна червена перука. Навитата на ситни масури коса ми напомни отново за Гулиелма Кролаланца. Огледах насъбраните височайши особи по редиците, но като че ли тази вечер нито тя, нито синът ѝ бяха поканени на събитието. Кое то изобщо не ме изненада — враждебността, която бях забелязала между нея и архиепископа на Монреале, подсказваше за страховит конфликт.

Начело на корабите на Астурия, или по-точно на носа на флагманския кораб отново беше Клавдио в ролята на крал Рамиро, но

сега държеше огнения кръст пред лицето си. Благославяше го свещеник в покрито със скъпоценни камъни бяло расо, който подозрително силно напомняше на архиепископа на Монреале. В корабите на Албион се виждаха езичници, облечени в памучни туники и зебло, а Будика беше благославяна от друид с лешникова пръчка, който пък подозрително силно напомняше на Зеления човек. Червенокосата кралица като че ли се гърчеше в екстаз при тази неверническа благословия, плезеше език и търкаше конусовидните си гърди по крайно сладен начин. Въпреки съвсем явното послание, спектакълът беше изпълнен чудесно — флотилиите на иберийските кораби и езическите баржи плаваха съвсем убедително една към друга върху сапфиреното море. Тимпаните на невидимите музиканти подсказаха за разразяваща се буря, а после, със силен удар на цимбали, двете флоти най-сетне се срещнаха.

И тогава на носа на флагманския кораб се появи един героичен персонаж — висока фигура с широки рамене и дълги крака. Носеше броня и шлем на римски центурион и по лицето му беше изрисувана тъмна брада, но очите под тази боя бяха светли.

Това беше Бенедикт.

Изненадах се не на шега, когато го зърнах, защото историята на маврите го бе прогонила от ума ми за първи път, откакто се запознахме. Въпреки спора между нас не можех да не призная, че изглеждаше много внушително в римските си одежди в червено и златно. И докато той стоеше на носа като статуя, публиката затаи дъх, а аз потръпнах в очакване. И тогава той скочи по най-героичен начин, прекосявайки невъзможното разстояние от вода от едната флота до другата, и се зае да коси езичниците. Долових някакво скимтене откъм Херо и едва тогава осъзнах, че съм стиснала толкова силно ръката ѝ, че едва не я счупих, и съм се наклонила толкова много напред, че почти бях влязла в предния ред.

Сега вече видяхме истински бой, когато и двете страни извадиха мечовете си и остриетата им заискриха. Очите ми не се отлепаха от Бенедикт, докато той се носеше сред мелето като вихрушка, демонстрирайки всичките си умения, като косеше враговете неверници. Бях наясно, че това е театър, но тъй като го бях виждала да действа по същия начин на турнира, ролята му като че ли беше най-достоверна. Освен уменията по фехтовка беше демонстрирана и

отлична стратегия за морски бой — испанските кораби заобиколиха от три страни флотата на Албион, така че езичниците бяха принудени да се върнат обратно на хартиения си бряг, където обаче ги чакаха изкусно изработени хартиени камъни, които започнаха да падат отгоре им от близките скали. Победата беше толкова съкрушителна, че червенокосата кралица падна на колене пред Клавдио — Рамиро и жалостиво започна да се моли. Бенедикт вдигна меч си над врата ѝ, но кралят заговори и рече, че ще пощади живота ѝ, ако тя предаде цялото си богатство на Испания и приеме Единствения истински Бог. Пиесата завърши със сцена, в която кралицата пое огнения кръст от ръцете на Рамиро, а нейните сподвижници обсипаха потисниците си с езическо злато.

И после настъпи гробовна тишина. А след това някъде зад нас, откъм позлатения балкон, се чу пляскането на един човек.

Всички глави се извърнаха към него и из целия амфитеатър се понесе жужене като от пчелен кошер.

Сух и елегантен, не по-висок от Дон Педро, той имаше красива брада, покриваща тежка хабсбургска челюст и обрамчваща непреклонно стиснати уста с изпъкнала долна устна. Чупливата му черна коса беше сресана назад, разкривайки лицето му. Въпреки че не носеше корона, сред тълпата нямаше никакво съмнение относно самоличността му, даже сред онези от хората, които не бяха виждали лицето му в памфлет или на монета. Защото на този свят нямаше друг мъж, на когото вицекралят би отстъпил своя трон. Това беше Филип Втори, кралят на Испания.

Върху аленочервения му дублет беше избродиран тежък кръст от перли и скъпоценни камъни, твърдата му надиплена яка сякаш осветяваше лицето му и като че ли за да изтрие и последните съмнения около самоличността му, през челото му минаваше тясна златна диадема. Стреснато осъзнах, че той изглеждаше точно като Клавдио. Или по-точно Клавдио беше облечен нарочно така, за да изглежда като него.

Кралят помахна благосклонно на публиката — но изражението му остана абсолютно каменно, като че ли усмивката бе под нивото му — след което пак започна да пляска. Херцозите и останалите знатни особи побързаха да се изправят и бързо подеха ръкоплясканията, следвани от тълпата. И след като вече всички присъстващи в

амфитеатъра бяха започнали да аплодират, кралят хитро спря и се зае да маха на екзалтираната тълпа, присвоявайки овациите, иначе дължими на актьорите, за себе си. Аз никак не бързах да ставам, обаче Херо ме задържа за ръкава и накрая, макар и неохотно, бях принудена да се изправа.

Но един човек от публиката изобщо не се изправи. Седеше три редици пред мен под прикритието на пелерина с качулка, но докато аплаузите продължаваха да кънтят, той се изправи на крака и се изкачи по стълбите до последния ред, за да се измъкне незабелязано през задния вход. Докато минаваше покрай мен (наистина ли кимна, или ми се е сторило?), вятърът повдигна леко пелерината му и аз зърнах на врата му перо и кристална бутилчица с мастило в нея.

Тогава се изправи и кралят, съпроводен от тържествен сигнал на фанфари, и се насочи надолу към сцената, за да се запознае с актьорите. На крачка зад него забелязах подлизурстващия архиепископ как шепти, представяйки му Клавдио. И тогава негово величество се издаде за първи път, че е човек — докосна бутафорната корона. След това направи комплимент на синьор Бенедикт, който стоеше на крачка зад Клавдио, и докато Бенедикт се покланяше, аз се опитах да разчета изражението му, но не успях.

След това кралят беше изведен от театъра, а облечените като гърци разпоредители препречиха всички пътеки между редовете, за да ни задържат по местата.

Глъчта и врявата, които настанаха миг по-късно, бяха оглушителни. Херо нареждаше нещо за това каква чест било за нея да види с очите си испанския крал. Аз бях не по-малко удивена от останалите, но към горчивия вкус в устата ми, останал от пиесата, се прибави и нещо друго — някакво странно безпокойство в стомаха ми. Какво изобщо правеше кралят тук? От къде на къде ще идва на посещение на незначителния ни остров и не само ще гледа тази безумна бутафория, наречена пиеса, но и ще натрапва на своите поданици посланието й?

Актьорите започнаха да се изнизват от сцената и аз бързо се изправих. Искях да се видя със синьор Бенедикт, преди да си тръгне. Появата на краля ме бе накарала да забравя за нашия спор — имаше много по-важни неща от него. Може би той, като един от актьорите, да успее да хвърли някаква светлина върху странната вечер. Докато

вървах нетърпеливо след леля ми и Херо, които слизаха надолу, едва разбутвайки кипящата от екзалтация тълпа, се опитвах толкова отчаяно да зърна Бенедикт над главите на останалите, че изгубих опора по коварните, ронещи се стъпала, залюлях се и се проснах по гръб върху древните камъни. Херо изпищя по начин, който надали можеше да се определи като достоен за дама. Но преди тя или леля ми да успеят да ми помогнат, една силна ръка ме издърпа и ме изправи на крака.

Сведените ми от срам очи попиха всеки детайл от външността на моя спасител — позлатени бронирани ботуши, червеникавокафяви кожени бричове, позлатен нагръдник. Лице, изрисувано чудновато с червени бузи и очи, описани с черно, които изглеждаха по-зелени от всякога под сянката на шлема на центурион. Това беше центурионът от Иберия — синьор Бенедикт.

Изглеждах го на кръв — колко навременно да се окаже мой спасител, след като последния път, когато беше държал ръката ми, двамата танцувахме, а той ме беше обидил по най-безсрамен и безпардонен начин. Ала сега той впи зелените си очи право в моите и изрече:

— Как сте, милейди? Надявам се, че не сте се наранили?

Предпочетох да си задържа езика зад зъбите и само поклатих глава, защото падането ми беше довело моментално до мен леля ми и братовчедка ми и сега няха никаква възможност да го разпитвам по въпросите, които ме вълнуваха. Защото, каквато и да беше целта на посещението на краля на острова ни, чичо ми също беше включен в този заговор. Освен това, докато Бенедикт се обръщаше, за да предаде елегантно ръката ми на леля ми и докато се покланяше, за да ни напусне, на гърдите му забелязах проблясък на орден — орденът на свети Яков. Значи той също беше въввлечен в голямата тайна.

[1] Кралство Астурия — историческа държава в северозападната част на Иберийския полуостров, просъществувала от 718 до 925 г. Това е първата християнска държава на Иберийския полуостров след завладяването му от маврите. — Б.пр. ↑

[2] Будика — велика кралица на келтското племе ицени, населявало Източна Англия, която през 60 г. н.е. организира въстание срещу Римската империя и срещу римските издевателства върху народа. В невиджана битка нейната армия избива 70 000 римляни.

Въпреки това въстанието е потушено, но от този момент нататък римляните се изпълват с неописуем страх от червенокоси жени. Нищо чудно, че християните след тях нарочват тези жени за вещици. Днес в центъра на Лондон има огромна статуя на безстрашната кралица Будика. — Б.пр. [↑](#)

ТРЕТО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

ДЮНИТЕ КРАЙ КЪЩАТА НА МАВЪРА

Беатриче: Утрото след пищната *наумахия* ме завари будна след неспокойна нощ, пълна с кошмари и кръв.

Излязох да се поразходя по брега, за да прогоня грозните предчувствия, и неусетно стигнах до пристанището, където заварих свещеника да играе *скопа* с рибарите. Реших да се присъединя към тях за няколко раздавания. Този път късметът ми беше решил да проработи. Докато държах картата *сетебело* в ръката си, се сетих за другата карта в стаята ми, скрита в чекмеджето на писалището редом до пръста на свети Яков. И двете съкровища ми бяха подарени от синьор Бенедикт — едното за победа, другото за поражение.

След като през първата ни вечер го надвих в словесния двубой, се почувствах много щастлива — смятах, че е започнал да ме уважава като противник. Но когато танцувах с него, се изпълних с огромна тъга — струваше ми се, че в обидите му долавям влиянието на архиепископа на Монреале и на останалите му влиятелни нови приятели. И накрая вчера, когато ме беше вдигнал, след като паднах по древните каменни стъпала на амфитеатъра, ми беше заговорил така, сякаш изобщо не ме познаваше, с перфектна учтивост и благоприличие, като същинско олицетворение на странстващия рицар. Лично аз предпочитах обидата, защото за мен зад една такава обща любезност не би могло да се скрие никое истинско уважение. Зачудих се дали пък новият му военен орден няма някакъв стил на поведение, към който той се стреми да се придържа. И ако случаят беше такъв, дали и сърцето, което биеше под медала на свети Яков, не се беше променило завинаги.

— Госпожо — обърна се към мен свещеникът, който никога не използваше истинското ми име пред рибарите от страх малкият ми порок да стигне до ушите на чичо ми, — вие сте наред!

Едва сега осъзнах, че в продължение на няколко мига изобщо не бях помръднала. Събрах картите си от дъното на обърнатата лодка, размесих ги и изрекох:

— *Скопа!*

Бях спечелила тази ръка и беше време да си тръгвам. Същността на *скопа* се състоеше точно в това — да знаеш кога да излезеш от играта.

Отклоних любезното предложение на свещеника да ме придружи до двореца на чичо ми — имах нужда да остана сама на плажа. Спомних си последния път, когато се бях разхождала тук — с единия крак в морската пяна, а с другия на брега, и как едната ми пантофка беше подгизнала. Това беше в деня, в който се беше появил Бенедикт. А тогава дори не го бях посрещнала. Сърцето ми беше изпълнено от мисълта за храбрия мавър. Но от онзи ден насам, чак до днешния, сърцето и умът ми бяха пълни единствено със синьор Бенедикт. Бях длъжна да призная поне пред себе си, че по време на турнира, а след това и снощи, по време на театралното представление Бенедикт беше сразил не само враговете си. За мен той се беше превърнал в единствения мъж в цяла Италия, в мъжа, с когото единствено исках да прекарвам времето си, било то в съгласие или в лют спор. По-скоро бих водила нескончаеми битки с него, отколкото да проявявам любезност към когото и да било друг на този свят.

Но признаването на истината не би ме довело доникъде. Той си имаше своите братя по оръжие и своя най-добър приятел — Дон Педро. И бе направил чувствата си към мен и към моя пол пределно ясни. Никога не бих могла да се надявам да изпитам сладкото блаженство, споделяно от мавъра и неговата бяла като лилия любов. В момента тъкмо минавах покрай техния дом. И тогава ме озари една мисъл — щом той беше адмирал, а тя — от благородно потекло, защо тогава не ги бях виждала от онзи ден насам? Защо не бяха присъствали на никое от множеството забавления на чичо ми, след като адмиралът имаше толкова висок ранг във военните среди? Дали защото беше мавър? И сега реших да се изкатеря по дюните, за да проверя дали няма да успея да ги зърна.

На пясъка край къщата на мавъра действително имаше човек, но само един. Беше седнал в подножието на дюните, с лице към безкрайното море, и вятърът развяваше тънката му коса. Около него имаше истинско чудо — беше си създал собствено море. Само че то се състоеше от стотици кремави листове хартия, всеки от тях преливащ от нанизи ситно като паяжина писмо, всеки от тях притиснат с по един

камък, за да осуети играта на вятъра. Спрях и се загледах в човека. Беше сложил в скута си рогова подложка с друг лист хартия — от време на време драскаше нещо по листа, от време на време вдигаше поглед към морето, като че ли търсеше в него вдъхновение. След като изписа листа, го вдигна с два пръста на вятъра като пране, за да изсъхне, а накрая се обърна, за да потърси камък и за него. И точно тогава ме видя. Беше, разбира се, Микеланджело Кролаланца, поетът.

Не бях много сигурна дали да не си продължа по пътя, но той ми помахаше с листа и аз поех бавно към него, пристъпвайки предпазливо върху листовите. Канех се да му кажа изобщо да не си прави труда да се изправя заради мен, ала и той самият не показаше нищо, че има намерение да го направи. Както и при първата ни среща, така и сега се изпълних с подозрението, че задължителните обноси на обществото за него не съдържат никакъв смисъл — черта, която безсъмнено беше наследил от майка си.

— Какво пишете? — попитах.

— За една неправда — отговори той и се усмихна горчиво с крайчеца на устните си, както го бях забелязала да прави и на сватбата в Сиракуза.

— Ама и вие сте избрали място за писане, а?! Защо не пишете вътре?

Той поклати глава и отговори:

— Единственият кабинет в къщата е зает от баща ми. Майка ми пък обича да стои навън. Твърди, че никога не се чувства удобно в стая.

Това го разбих напълно. От няколкото срещи, които имах с Гулиелма Кролаланца, останах с впечатлението, че в нея има нещо диво и необуздало, като че ли се чувства по-добре сред природата.

— Неговата работа е по-важна от моята — продължи поетът за баща си. — Затова с готовност му освобождавам наличното пространство. Той също изправя неправди.

— Какви неправди? — изгледах го озадачено аз.

— Испанците са лоши управници на този остров. Присвоили са си общата земя и не се свенят да газят бедните, за да строят великите си имения.

Макар и непоканена, аз се отпуснах до него и попитах:

— Какво имате предвид?

— Да вземем за пример снощното пищно представление — отвърна той. — Колко, според вас, е струвало, а? Знаете ли, че само един скъпоценен камък от бутафорната корона на онова смешно подобие на крал щеше да бъде достатъчен, за да храни цяло семейство в продължение на една година? А колко изискани ястия ви бяха сервирани през последната седмица? Може би мед от Ибла, карфиол и тученица? А имате ли представа какво ядат бедните? — Не изчака отговора ми и отсече: — *Мако*, яхния от нахут! А ако не намерят и *мако*, ядат трева, като добичетата! — изтръгна туфа трева от земята и пясъкът напусна с въздишка корените ѝ. Изглеждаше суха и горчива, нещо, което човек не би дал дори на муле. — Тук хлябът е толкова безценен, че сицилианците са измислили приказка за него — казват, че ако изпуснеш на земята дори трошичка хляб, до края на живота си ще бъдеш прокълнат да се опитваш да я вдигнеш с миглите си! Но ето че вицекралят направил предложение по въпроса — заявил, че щом бедните са толкова гладни, да пият пикнята си! И ако щете вярвайте, но понякога някои го правят! А в Сперлинга има дори хора, които живеят в пещерите, като зверове!

Никога досега не се бях замисляла за тези неща и сега се изпълних с неописуем срам — срам заради всичките ястия, които бях оставила почти недокоснати и в двореца на чичо ми, и на сватбата в Сиракуза. И защо? Защото се чувствах преяла, или защото няхах апетит, предварително задоволен от закачките с Бенедикт.

— Затова ли се върна баща ви тук? — попитах предпазливо.

— Затова. Не можеше да седи отстрани и безразлично да наблюдава случващото се. Освен това ни предупредиха, че на север той се намира в огромна опасност.

Спомних си какво беше казала Гулиелма Кролаланца за съпруга си. *На север нещата за съпруга ми малко се сгорещиха. А после си спомних и нещо друго. Той не споделя религиозните убеждения на архиепископа, но е достатъчно умен, за да изложи своите в проза.* След снощната пиеса обаче подобни различия започваха да стават доста опасни.

— Заради религиозните му убеждения ли? — попитах на глас.

— Да. Той е последовател на вижданията на Джон Калвин.

Не знаех почти нищо за пререканията между католици и протестанти в Европа, но от какъвто и характер да бяха те, ми

изглеждаха твърде далече от Сицилия.

— Чак дотук ли оказват влияние тези неща? — смотолевих.

При този въпрос поетът ме изгледа така, сякаш ме виждаше за първи път. Накрая отговори бавно:

— Тези неща влияят върху всички нас, независимо къде се намираме!

— Не и на мен — отбелязах съвсем убедено.

— Но снощи гледахте цяла пиеса, посветена на този проблем.

— Значи наистина бяхте вие! — изригна възклицанието ми, преди да успея да го спра.

— Да, аз бях. И онова, което видях, никак не ми хареса!

В този момент си спомних, че освен поезия той пиеше и пиеси.

— Е, темата може би наистина беше малко грубичка за театър.

Той изсумтя презрително. Изглеждаше много по-враждебно настроен от предишната ни среща на сватбата, много по-докачливо и доста по-ядосан. И той ли се беше променил? Беше ми дошло до гуша от мъже ветропоказатели и от изменчивите ветрове на техния пол. При други обстоятелства щях да го оставя да си драска творбите, но сега исках да науча нещо повече.

— Публиката обича грубостта и насилието — отбеляза Микеланджело. — На обесване винаги има по-голяма тълпа, отколкото на литургия. Но както вече казах, пиесата не беше за насилието, а за религията, макар че двете вървят ръка за ръка. Скоро, съвсем скоро всички ще бъдем хвърлени във вълните на тази драма, всички, до най-незначителния сред нас.

Полагах неимоверно големи усилия, за да го разбера, защото мисълта му скачаше изключително бързо. За съжаление, това не бяха духовитите забележки на синьор Бенедикт — Микеланджело Кролаланца не само че не ми беше равен по интелект, ами и беше много по-добър от мен. Бях принудена да изложя крайно скромните си познания, отбелязвайки:

— Но все пак това беше просто стара история или по-точно две истории, защото, както всички добре знаят, Рамиро и Будика никога не са живели по едно и също време!

— Именно! — махна с перото си към мен той, очевидно доволен от познанията ми. — Това беше амалгама от легенди, омесени безразборно, за да паснат на техния коварен сюжет! Те просто ни

продаваха стока, точно както пекарите ни продават хляб, и всички я налагахме на една хапка!

— Чий сюжет имате предвид?

— Събудете се, лейди Беатриче! Испанците!

— Ама... — запелтечих. — Нали това беше само пиеса! Една глупава пиеса!

— Тогава защо испанският крал беше в театъра?

Добър въпрос.

— Значи не беше пиеса? — запитах колебливо.

— О, пиеса беше, разбира се! Всичко там беше една голяма пиеса. Иберия беше Испания, Албион — Англия. И всички до един бяха актьори — от самия Филип Втори до неговия двойник на сцената, Клавдио.

— Клавдио ли?

— Когато попитах графа дали е виждал „Атина Палада и Кентавърът“, въпросът ми не беше зададен като част от празнодумен светски разговор. Знаех, че това платно виси в палата на Медичите. А той отговори, че го е виждал в дома на чичо си. Следователно чичо му е Медичи.

Загледах се в една чайка, която в момента кацаше върху изхвърлено на брега парче дърво. Със синьор Кролаланца се чувствах точно толкова в свои води, колкото и чайката на брега.

— И какво означава това? — изломотих засрамена от невежеството си аз.

— Означава пари, лейди Беатриче! Много пари! Опитах се да подреда парченцата от тази мозайка.

— Значи Филип Втори Испански възнамерява да съкруши Англия и има нужда от парите на Медичите, за да постигне тази цел, така ли? — попитах и изгледах поета.

Той кимна и добави:

— От пари и от кораби. Точно затова никой сицилиански благородник не може да избегне ухажванията им. Заели са се даже с търговците — задъвка замислено стръкчето трева, което беше откъснал, но после направи отвратена гримаса и го изплю. — Филип се нуждае също така и от пристанище. Ето защо вашият чичо сега е домакин на Дон Педро. Удостоен е с тази чест в замяна на дълбините на пристанището в Месина. Както знаем, това е най-дълбокият залив

на седемте морета, а и Месина е удобна спирка между Испания и Англия. Леонато може да даде на Филип разрешение за акостиране — все пак е губернатор на Месина. А когато разполагаш с края на нишката, значи разполагаш с цялата гранка!

Втреших се. Когато се бях запознала със синьор Кролаланца, той почти не познаваше всички онези мъже. А сега като че ли знаеше всичко, сякаш бе в състояние да разчете мислите им само по лицата им.

Аз също бях гледала вчерашната пиеса, бях слушала внимателно, но не бях разбрала нищо.

— Значи Будика от Албион е всъщност кралица Елизабет от Англия — промърморих колебливо.

— Естествено! Червенокоса кралица с неверническа религия!

— А Рамиро от кралство Астурия е Филип.

— Именно. Младият Клавдио беше почти негов двойник не само по външност, но и по всичко. Знаете ли, че в Испания Филип е въвел строга забрана за използването на образа му в театъра? Но ето че тук това беше не само позволено, но и поощрено. Режисурата на държавата и на сцената не са чак толкова различни. И не са пропуснали нито един детайл, мътните ги взели!

Синьор Кролаланца беше отново бесен и аз не можах да не се запитам защо приема толкова лично този заговор на най-високо ниво. И тогава си спомних. Онази част от пиесата, която ме беше разтърсила най-силно, онази част, която беше изпълнила сънищата ми, тази нощ с толкова много кръв. Маврите. Неговата майка беше наполовина мавърка.

— И какво общо имат маврите с цялата тази високопоставена суетня?

Той като че ли не желаше да бъде въвличан в тази тема. Само тръсна няколко пъти глава, очевидно съзирайки ужаса, докато накрая старомодната му английска яка не се сви като крило на чайка.

— Онази касапница е била в римско време — отбелязах. — Преди много столетия.

— Ах, да. Горките мъртви маври. Стара история.

На пръв поглед като че ли се беше съгласил с мен, но тонът му ми подсказа, че не беше.

— Или имате предвид — продължих. — Дали пък не е... — елементите от мозайката се завъртяха за миг в главата ми като планети в планетарий и за момент се подредиха в перфектна редица, но само за да поемат след миг по своя път и да се разделят. След като съвпадът на проумяването ми приключи, в главата ми отново се възцари непрогледен мрак. — Дали това няма нещо общо с прогонването на маврите от Сицилия? И това не е ли било също много отдавна, през първите години от испанското господство тук?

— Така е, било е преди много години — съгласи се той. — При първите вицекрале. А дали продължава и до ден-днешен, дори на това място, където сме сега? Да, продължава. Испанците открай време са се старали да намерят враг за сицилианците, защото иначе току-виж сицилианците се надигнали и прогонили своите окупатори обратно в морето. Точно както са сторили някога с французите — захвърли ядовитото стръкчето трева към морето, но миг по-късно вятърът го върна обратно в скута му. — Монреале си въобразява, че ако всички можем да бъдем научени да мразим маврите, испанците могат да си продължат необезпокоявани да си организират военната кампания срещу Елизабет като същински спасители на острова и на единствената истинска религия — и се изплю презрително.

Не разбрах напълно цялата тази проповед, но се налагаше да задам още един въпрос.

— Но защо крал Филип мрази толкова много английската кралица?

— Искаше да се ожени за нея, но тя му отказа. Ако му беше станала съпруга, можеше и да се престори, че не забелязва религията ѝ. Но като жена, която го е отхвърлила, нейната вяра вече става анатема за него! Омразата е добър кон, който може да бъде язден чак до Англия. А както сигурно добре знаете, разстоянието между любовта и омразата е само една крачка. Нищо на този свят не раздвижва горчилката на мъжа така, както презрението на жената!

Така той отново бе изпълнил пред мен любимия си факирски номер — бяхме преминали от политическото към личното.

— Да не би да говорите за синьор Бенедикт?

Той плесна с ръце и възкликна:

— Да! Хайде да си говорим за любов! На омразата вече посветихме достатъчно думи.

Усетих как бузите ми пламват и промърморих:

— И кой е казал, че в случая става въпрос за любов?

— Любовта често е неизказана.

Доловила, че мога да бъда искрена с него, довърших:

— И както изглежда, ще си остане такава.

Той ме изгледа внимателно и изрече:

— Та вие сте едва в средата на вашата история! Кой може да знае как ще завърши тя? Никой няма представа дали една пиеса е комедия или трагедия, докато завесата не падне. Ключът е в края!

Това ме подсети за сутрешната ми игра на карти и отбелязах:

— Като при *скопа*!

Предположих, че трябва да му обясня, но после се сетих, че той всъщност е сицилианец.

— Именно! — кимна поетът. — Когато *сетебелото* попадне в ръцете ти, просто събираш всички карти и си тръгваш!

И сякаш за да подкрепи действията си с думи, той започна да събира листовете. Докато му помагах, зърнах неволно един фрагмент:

*И тъй обикнахме се ние двама,
тя — мен за туй, че мъки срещал бях,
аз — нея, че пожали ме за тях...*^[1]

Усетих как някаква студена ръка сграбчва сърцето ми. Вдигнах очи от листа и извиках:

— За какво се разказва в пиесата ви? — но поетът вече беше далече пред мен, изкачвайки дюните към къщичката. Хукнах да го догоня. Изведнъж за мен беше станало много важно да знам отговора на въпроса си. — Микеланджело! За какво се разказва в пиесата ти?

Препънах се в пясъка и едва не изпуснах листовете, които държах. В момента поетът вече отваряше малката вратичка на къщата на мавъра. Сигурно се познаваше с адмирала.

Последвах го до малката веранда на къщичката и надникнах през прозорчето. Стените бяха покрити с всякакви писания — текстове, диаграми и памфлети, забодени по тях от пода до тавана. В ъгъла се виждаше машина от дърво и метал, с валяци, скоби и някаква преса. В центъра на стаята имаше бюро от тъмно дърво, претрупано с книги с

кожени корици, върху които едва-едва се крепяха един глобус и един планетарий. На бюрото седеше мъж с черна роба и малка бяла надиплена яка, върху която се спускаше дълга бяла брада. На главата си имаше прилепнала черна шапчица и в момента се беше привел и пишеше нещо с перото си. Всичко това видях само за един миг, но половината от него не забелязах. Единственото, за което можех да мисля, бе: къде е мавърът? Къде е бялата дама? Като че ли усетил, че го наблюдават, старецът спря да пише, вдигна глава и ме погледна право в очите.

Отстъпих като ударена. Но после се чуха стъпки — появи се поетът, за да прибере листовите си от мен и видя изражението ми.

— Кой е този? — попитах, посочвайки с брадичка към стаята.

— Баща ми — отговори простишко той. — Джовани Флорио Кролаланца.

— Значи ти... *ти* живееш тук?

— Да. От една седмица.

Имах чувството, че съм се върнала в съня си.

— Ами тогава... къде е мавърът?

Гневът изпълни отново лицето на поета. Докосна с брадичка листовите, които държеше, и отвърна сдържано:

— Живее само на тези страници.

— В какъв смисъл?

— Мъртъв е.

* * *

Отпуснах се тежко между корените на едно маслиново дърво. Листата му шептяха над мен, а сенките им се плъзгаха по кожата ми като пасаж тъмни риби.

Поетът седна до мен и отпусна рамене, както го бях заварила и преди, с очи, впити в хоризонта.

— Мислех, че знаеш — изрече с глас, сух като жълтите пясъци в краката ни. — Всички знаят. Ние наехме къщата точно след това. Всъщност тъкмо твоята леля казала на майка ми, че къщата е свободна.

Опитах се да стана. Не успях.

— Никога не ми е казвала — промърморих. А и не е имало причина да ми казва. Леля ми не знаеше нищо за моите приключения на плажа, за това как бях надничала и подслушвала хората, за глупавата ми фантазия за мавъра и неговата съпруга. — Горката му жена! — прошепнах. — Как сега ще живее без него?

Поетът сведе очи към неизброимите песъчинки в краката си и промърмори:

— Няма да ѝ се наложи. Тя също е мъртва, при това от неговата ръка. Удушил я е, защото я мислел за невярна.

Отпуснах глава в ръцете си. Но как изобщо са стигнали до това? Жената, която бях видяла, живееше само за своя мавър. Как е възможно той изведнъж да изгуби доверието си в нея? И изведнъж, напълно необяснимо, се почувствах непоносимо ограбена — не от компанията на това семейство, защото изобщо не ги познавах, а от *идеята* за тях, от *представата* за идиличен брак, изграден на основата на истинската любов и на пълната равнопоставеност. А тогава изглеждаха толкова щастливи, толкова влюбени!

Слънцето вече се издигаше високо в небето и знаех, че леля ми ще ме порицае, ако не се прибера навреме. Но не можех да си тръгна, без да разбера. Морето проблясваше като лунен камък. Представих си бялата жена как седи тук и чака завръщането на кораба на своя съпруг. Сега това никога повече нямаше да стане. Усетих, че не мога да понеса тази невероятна трагедия.

— Какъв край! — бе единственото, което изрекох.

Поетът пхна ръка под косата си и разтри тила си.

— Или прелюдия към последното действие — рече.

— Какво искаш да кажеш?

Той се огледа, като че ли се опасяваше, че дърветата имат не само уши, но и езици.

— Утре е Възнесение, денят на Вара и на Великаните в Месина. Сигурен съм, че там ще видим кулминацията на пиесата. И в центъра на сцената ще има мавър. Както вече ти казах, най-важен е завършекът.

Знаех, че Вара е ежегоден парад в Месина, провеждащ се в Деня на възнесението — кулминацията на всичките ни досегашни тържества. Херо беше определена да играе много важна роля в него тази година. Всяка година градът избираше по едно момиче с благороден произход да играе ролята на възнасящата се Дева Мария,

така че Херо се гордееше и вълнуваше много заради избора си, не на последно място, защото парадът щеше да бъде наблюдаван от Клавдио, а той беше силно религиозен. Но лично аз не бях в състояние да свържа този местен фестивал с броженията срещу маврите.

— Това не е ли просто религиозна процесия? — попитах.

— Даа — провлачи Микеланджело. — Но има и още един елемент, който Църквата от десетилетия насам се опитва да изкорени. По улиците минават две гигантски фигури на коне — Мата и Грифоне. Едната фигура е бяла дама, а другата — мавър.

Потреперих от ужас.

— Легендата разказва — продължи той, — че някога, много отдавна един мавър великан, чието име било Хасан ибн Хамар, пристигнал с кораб в Месина и започнал да граби и плячкосва. Един ден, по време на поредния набег зърнал момиче на име Марта — което сицилианците произнасят като „Мата“ — и моментално се влюбил в нея. Накрая жестокият сарацин станал християнин, сменил името си на „Грифоне“ и приел светото кръщение.

Замислих се и накрая отбелязах:

— Но този край е щастлив! Комедия, както би се изразил ти! Мавърът приел християнството и се оженил за голямата си любов.

— Така е — кимна поетът. — Това е история за обръщане в правата вяра и за облагородяващата сила на християнството, която Църквата спокойно би могла да използва. Ала след прогонването на маврите от Сицилия нашите прелати, в това число скъпият ни архиепископ на Монреале, забраниха изнасянето на фигурата на мавъра.

— Ама... — започнах, опитвайки се да облека мислите си в думи — процесията няма нищо общо с трагедията, която се е разиграла в тази къща! Онези фигури не символизират *този* мавър и неговата съпруга!

— Вярно — съгласи се поетът. — Но смятам, че утре ще бъде точно така.

Усетих, че от тези испанци и техните подли заговори започва да ме боли глава. И със сигурност ми писна от тях. Мислех единствено за мавъра, за неговото благородство, за нежността му. Как бе гледал съпругата си така, сякаш тя бе едничка за него на света. Как бе галил бузите ѝ и пазвата ѝ, как я бе обсипвал със сладки целувки. Как

изобщо бе изминал разстоянието, от тази нежност, до това да сложи ръце на гърлото ѝ с омраза и да стиска дотогава, докато не прогони светлината от очите ѝ, докато животът окончателно не напусне любимата му?

— Не мога да повярвам, че той я е убил.

— Но много по-важно от това е, че е убил една представа, нали?
— изрече Микеланджело, сякаш разчел мислите ми. Вдигна едно черно камъче от пясъка и започна да го плъзга по дланта си. — Сега, след като знаеш историята на мавъра, имаш само два изхода. Първият е да решиш, че най-безопасно е никога да не се влюбваш.

Тази перспектива ми се стори крайно безрадостна.

— А вторият? — попитах.

— Да сграбчваш любовта винаги когато ти се предостави тази възможност.

Загледах се в морето, в стотиците различни нюанси на синьото, които играеха по безкрайната повърхност. Цял живот ли щях да бъда страхлива? Щях ли да позволя кошмарният край на бялата дама да ме уплаши? Но аз никога досега не бях изпитвала страх в живота си!

— И как по-точно да я сграбча? — изрекох тихо.

Сега Микеланджело се усмихна, за първи път през този ден.

— Макар и неизказана, любовта може да бъде записана!

Извади перото от приспособлението на врата си и го сложи в ръката ми, а след това разстла пред мен на пясъка лист хартия. И аз забравих напълно и за леля ми, и за късния час.

— Покажи ми как! — възкликнах възторжено.

[1] Шекспир, „Отело“, I действие, 3 сцена. Превод: Валери Петров. — Б.пр. ↑

ВТОРА СЦЕНА

ПРАЗНИЧНА ПРОЦЕСИЯ В МЕСИНА

Бенедикт: Месина се беше превърнала в море от синьо и бяло.

Днес беше Денят на възнесението, ден за празнуване на издигането на Дева Мария към небето. Отлично знаех, че това е важен ден за всеки град в Италия, но се осмелявам да се закълна, че през целия си живот не бях виждал такова пищно представяне на събитието, както в Месина.

По пътя от цивилизования си дом в Падуа дотук видях как венецианците забравят напълно за морала на Дебелия вторник^[1] от карнавала с боядисаните си лица и разпасаното си поведение. Видях също така и как на Луперкалиите^[2] гражданите на Рим се завръщат към времената на езичеството, тичайки по улиците на града като побъркани диваци. Но никога досега не бях зървал нещо от рода на празника Вара.

Както стана ясно, беше ми оказана голяма чест, като бях избран да помагам за дърпането на самата Вара — странна, огромна машина, която щеше да води процесията. Машината разказваше историята на възнесението на Дева Мария към небето чрез сложна апаратура във формата на пирамида. В основата на пирамидата имаше плосък сиво-кафяв надгробен камък, върху който беше изобразена смъртта на Мадоната, а над него следваха седемте небеса, символизирани от кръгли платформи във все по-малки размери, през които очевидно преминаваше душата ѝ по време на възнесението. Вселената беше представена чрез изрисувани хартиени планети, в чийто център беше Земята, а около нея се въртяха Слънцето, Луната и останалите планети. На върха на тази импозантна структура се намираше Исус Христос, който с дясната си ръка издигаше майка си към небето. Както схванах, някоя бедна местна девица трябваше да застане в дървената ръка на Христос, докато машината се търкаляше по улиците. Огледах подозрително тясната платформа, оформена като дланта на Христос, и мислено благодарих на Бога, че не съм нито местен, нито девица. Имах чувството, че което и момиче да изберат, щеше скоростижно да

последва съдбата на Мадоната, но не чрез възнесение към небето, а като се строполи от тази невиждана височина.

За разлика от тази роля, моята беше лесна. Аз бях един от повече от хилядата стрелци и дърпащите въжетата, облечени в бели роби със сини ширити на кръста, които чакаха да изпълнят ролята си. При вика „Вива Мария“ Варата трябваше да потегли, дърпана от две дебели корабни въжета. Встрани щяха да ни ескортират помощници, бутаци дълги дървени валове под каруцата, за да не ѝ позволят да се наклони настрани или да се отклони от правилния път. Пътищата бяха намокрани от стотици водоносци, за да може Варата да се плъзга върху металните си плоскости.

Докато чакахме сигнала за потегляне, вдигнах глава към импозантната апаратура. Всяка от кръглите платформи беше достатъчно голяма, за да побере по няколко от местните деца, облечени като светци и апостоли. Ето го там Петър със своите ключове и Яков с мидата си, Тома, държащ истинска риба, която беше започнала да воня под силното слънце, и всички до един въртящи се неспокойно и нетърпеливо хленчещи. Всички неженени и здрави мъже от града бяха привързани към страничните ремъци като коне или за да бутат приспособлението напред с огромни весла, или за да дърпат дебелите възлести въжета, всяко от които беше с дебелината на мъжка ръка. Днес бях изоставил испанските си одежди, защото традицията изискваше участващите в процесията да бъдат облечени единствено в цветовете на Дева Мария, поради което всички бяхме в бяло, на кръста с ширити в синьо и бяло и със сини шалчета, завързани на вратовете.

На всички ни беше съобщено обаче, че ако желаем, бихме могли да носим броеници или религиозните медали на съответния си светец, поради което аз бях поставил върху пелерината си в бяло и синьо, медалът на свети Яков — моя рицарски символ. Плюх върху медальона и го изтрих в кърпичката си, след което го сложих върху дланта си и го огледах. Аз ли си въобразявах, или той наистина беше изгубил част от блясъка си от *наумахията* насам? Спомних си с безпокойство сцената с касапницата на маврите — кръвта действително беше впечатляваща и цялата сцена беше изпирана перфектно. Самите маври загинаха достойно в битка, а на мен не ми беше работа да поставям под въпрос жаждата на апостола за мавърска кръв. Но след това, докато гледах как жените и децата се гърчат в

мелето, ми беше прилошало. Благодарих на намиращия се върху дланта ми свети Яков, че днес живеем в по-цивилизовани времена, а след това закачих убиеца на маври обратно на врата си.

Съседът ми в ремъците — огромен мургав мъж с врат, широк колкото черепа му, и броеница, завързана на челото му — изрече нещо на толкова силен диалект, че изобщо не го разбрах. Само се усмихнах нервно и за моя радост той ми върна усмивката, показвайки ми уста, в която дупките бяха повече от зъбите. Осъзнавайки, че с него надали бих могъл да проведа сносен разговор, с който да запълня времето си, аз се огледах за лейди Беатриче. Но наоколо не се виждаха никакви жени и аз предположих, че те ще се присъединят към процесията на пристанището. Вицекралят, Дон Педро и останалите височайши особи от острова трябваше да ни чакат при позлатената статуя на Мадоната на Писмото край пристанището, водени — неизбежно — от архиепископа. Ала най-значимият персонаж в днешната пиеса щеше да бъде не принцът, не губернаторът, нито дори вицекралят, а младото момиче, което щеше да бъде избрано за Девицата на Вара и което щеше да бъде смятано за Кралицата на празника. Клавдио също имаше някаква роля в процесията — напоследък не минаваше ден, в който той да може да си отдъхне от заповедите на вуйчо си.

Намирахме се на красив площад — главният площад на Месина, до бляскава катедрала с назъбени купички и камбанария с остър връх, която милостиво хвърляше сянка над потящите се граждани. Имаше и красив фонтан с етажи точно като Варата и мистични зверове, приклепнали в основата му, които се радваха на водните пръски. Изпълних се със завист към тях. И тогава нещо привлече вниманието ми.

Край фонтана стоеше някакъв мъж. Въпреки горещия ден беше облечен в дълга черна роба с малка бяла якичка в падуански стил и прилепнала черна шапчица. Той беше единственото тъмно петно наред морето от синьо и бяло и изглеждаше мрачен като надгробната плоча на Мадоната. Имаше дълга бяла брада и умни очи и приличаше на натурфилософ, аптекар или адвокат, въобще на човек със сериозна професия. В обсипаната му с пръстени ръка се виждаше купчина кремави памфлети, които потрепваха, въпреки че нямаше вятър. Сигурно страдаше от някакъв тремор, което ме накара да се запитам дали не е болен от треска.

Сякаш призован от погледа ми, той се приближи до нашата редица и рече:

— Нещо за четене, докато чакате, господа?

Акцентът му беше сицилиански.

Благодарен за това средство за запълване на времето, аз му кимнах учтиво и огледах памфлета в ръцете си, докато той продължаваше да раздава екземпляри от него на останалите. Пожелав му успех в мисията му, защото можех да се обзаложа, че нито един от мъжете на моето гребло не би могъл да прочете и собственото си име, а какво остава — нещо по-сериозно.

Никога не съм бил голям любител на писмената, но този памфлет се четеше лесно, защото беше отпечатан със силен, черен шрифт. Първият раздел като че ли беше за религиозната толерантност. „Всички чада на обета — зачетох, — преродени от Бога, които са се подчинявали на заповедите на вярата и са действали чрез любов, са принадлежали на Новия завет, откакто свят светува.“ Това не беше предназначено за мен, защото аз съм най-толерантният човек по тези въпроси, когато познавах, затова продължих напред. Но в долната част на листа на вниманието ми се натрапи думата „испанци“ и там прочетох сурови обвинения — за незаконно присвояване и жестокост към сицилианския народ, за това как испанските господари карат сицилианските си васали да умират от глад, за съсипвания десетък и за другите данъци. Памфлетът завършваше, наричайки испанските господари „скверни кучета, които глупаво поглъщат всички богатства на земята с тяхната необуздана алчност“.

И като пълен глупак авторът се беше подписал с името си — без титла, само „Гарденио“.

Огледах се за мъжа в черно, но той беше изчезнал като същински некромант, на какъвто приличаше. Ако можех да разменя няколко думи с този синьор Гарденио, бих го посъветвал да изчезва, преди да са се появили испанците. Стражите на Леонато бяха сбирщина глупаци, но войниците на Дон Педро бяха съвсем друга работа — ефективни, облечени в стомана професионалисти, които щяха да го приклепят в мига, в който го зърнат, дори и само за едничка от обидите, изписани тук. Пъхнах памфлета в наметалото си, защото всеки би могъл да го прочете дори от земята, а аз не желаех да слагам на съвестта си ареста на този човек.

Въпреки съмненията ми скоро стана ясно, че някои от моите другари по ремъци не само можеха да четат памфлета, но дори се съгласяваха с настроенията, изложени в него. Чух сицилианската дума за „испанец“ да се издига над гълчавата десетки пъти и никак не ми се стори да беше изречена с особена любов към господарите. Атмосферата изведнъж се зареди с напрежение и кожата ми настръхна. Замолих се скоро да започнем да дърпаме, преди тези луди глави да са се разгорещили още повече, но знакът още не беше даден. Бих могъл да се закълна, че дочух стичането на детска урина по платформите на Варата — очевидно за някого от малките светци чакането беше дошло твърде дълго.

И тогава, откъм пристанището, по пътя, който тук наричат Виа Лепанто в чест на великата битка, зърнах приближаването на процесията. В мига, в който очите ми започнаха да различават отделните фигури, погледът ми падна върху лейди Беатриче. Тя изглеждаше забележително добре в цветовете на Мадоната. Бялата лента през челото ѝ стоеше много хубаво на фона на русите ѝ къдрици, а цветът на роклята ѝ съвпадаше с цвета на очите ѝ. Бях твърдо решен, че дотолкова, доколкото свобода ми позволиеше този празничен ден, непременно ще разговарям с нея, ще прекарам известно време с нея въпреки суматохата наоколо и ще ѝ призная истинските си чувства. Ще ѝ се извиня за онези думи, които не бяха мои, и ще ги заместя със собственото ми, извиращо от сърцето вричане.

Беатриче вървеше заедно с леля си и чичо си точно зад Дон Педро и вицекраля. Първоначално не успях да зърна Херо, но скоро след това осъзнах, че тя се намира между родителите си — дребна, но могъща фигура, защото беше облечена като Мадоната. Така ми стана ясно, че честта да бъде централна фигура в днешната празнична процесия е била дадена на дъщерята на губернатора Леонато. С бледната си кожа и тъмната коса тя беше същинска Дева Мария, оживяла и слязла от фреските, в която и да е църква по тези земи. Огледах се за архиепископа, защото бях сигурен, че ще бъде в центъра на това събитие, но и него не успях да забележа веднага. Докато не разпознах фигурата, намираща се далеч пред парада, следвана от някакъв вестносец в червено.

Когато фигурата приближи, онова, което съзрях, ме накара почти да забравя за Беатриче.

Беше архиепископът, облечен в проста бяла роба, но къса, до бедрата. Никога досега не го бях виждал по този начин — нямаше ги нито митрата, нито филонът, нямаше ги наметката от злато и жезълът. На главата си носеше проста корона от тръни, а когато наближи, забелязах, че остриетата им вече бяха проникнали в челото му и то кървеше, и което беше още по-зловещо, в ръка държеше нещо, с което непрекъснато шибаше бедрата и прасците си — предметът трябва да беше остър, защото и той беше пронизал кожата му така, че кръвта му се стичаше отвсякъде. Зад себе си архиепископът оставяше следа като добиче в кланица.

Точно зад него вървеше Клавдио, с лице, пребледняло като мляко под тъмните му къдрици, също с корона от тръни и роба, червена като кръвта на вуйчо му. В ръце държеше висок кръст, който хвърляше двойната си сянка над архиепископа.

Краката на архиепископа вече изглеждаха като драни, а когато приближиха Варата, забелязах, че по лицето му се стичаха прословутите му сълзи, смесвайки се с кръвта от тръните. Но изобщо не го съжалих, защото той безсъмнено беше в екстаз от собственото си страдание. Далеч по-притеснен бях за Клавдио, тъй като дървеният кръст, който той носеше, се поклащаше не на шега. Спомних си колко млад беше графът и че никога не беше виждал битка, и се притесних да не вземе да припадне от вида на кръвта.

Когато стигнаха до Варата, архиепископът се обърна към Херо, Дон Педро и вицекралят целунаха ръка на девицата, след което архиепископът я предаде на здравеняците при въжетата, които я вдигнаха от надгробния камък до първата платформа на съоръжението. Насъбралият се народ, гробовно притихнал от тази крайна проява на набожност, изведнъж се раздвижи и започна да приветства възнесението на Херо. Виковете се усилиха, а памфлетите бяха пуснати и стъпкани в прахта и кръвта.

Докато всички очи бяха насочени към Херо как се издига до самия връх на Варата, придружавана от все по-извисяващите се викове на тълпата, само аз гледах нещо друго — как Клавдио пада на колене в прахта. Но после започнаха да гърмят фойерверки и нашият началник, застанал върху надгробния камък, даде сигнала за тръгване. Всички, освен мен поставиха ръце върху греблата и натиснаха, и машината се люшна напред.

Дървените лостове, които започнаха да ме удрят в гърба, изведнъж ме вбесиха. Отказвайки се от честта, която ми беше оказана, аз пуснах греблото и се мушнах под въжетата на вече движещата се Вара. Сграбчих Клавдио под мишница, вдигнах го на крака, преместих го от пътя на машината и го затътрих към фонтана. Хванах ядосано тръните от главата му и ги захвърлих, а после наплюнчих палеца си и изтрих засъхналите петна кръв. Въпреки прежулящото слънце той трепереше.

— Беше парче корк — изломоти по едно време. — Вуйчо ми държеше в ръката си голямо парче корк с тринайсет парчета стъкло, забити в него. По едно за всеки апостол — зъбите му започнаха да тракат. — Не беше чудо... И ме накара да вървя в кръвта...

Граф или не, аз не можех да не му помогна. Сложих го да седне на ръба на фонтана и започнах да му мия краката така, сякаш бях Мария Магдалина пред Исус. Скоро водата почервения. Внезапно над нас падна голяма сянка — човекът с памфлетите отново се беше появил. Застана до нас като страж, загледан сурово напред, като че ли решил да защити Клавдио от погледа на вуйчо му. Когато свърших с миенето на краката и вдигнах глава, за да му благодаря, видях само памфлетите му, разпръснати по паважа. Той беше изчезнал.

Обърнах се към Клавдио и рекох:

— Поне ти стъпваше по земята. А твоята приятелка Херо ще бъде ангел в небесата!

Той се усмихна бавно, цветът на бузите му постепенно се върна, а след това и ние се върнахме в процесията.

Междувременно Херо вече беше достигнала опасната тясна платформа на върха на Варата — дланта на гипсовия Христос. Махащата ѝ ръка докосваше небето.

Виковете „Вива Мария!“ разлюляха тълпите и се понесоха в оглушителен напев. Стрелци със златни лъкове запратиха цветя към кулата и подадоха букет от бели рози, който трябваше да бъде предаден на Херо. Със синята си роба, бяла монашеска забрадка и цветен венец на главата младото девойче изглеждаше много по-миловидно, отколкото го бях виждал някога. Тъмната коса, която извираше изпод забрадката, се спускаше почти до коленете ѝ, бузите ѝ бяха разцъфнали като рози. Да, тя действително символизираше обещанието.

В ръка държеше сърце от червен кристал — предполагам, че това трябваше да се тълкува като святото сърце на Христос.

А след това се задвижиха и две големи позлатени колела, върху чиито оси бяха поставени изображения на Слънцето и Луната. Все по-малките кръгли платформи на огромното съоръжение се завъртяха умопомрачително в посока, обратна на движението на машината. Небесните тела, планетите и звездите се задвижиха като планетарий и от това усложнение от суеверни въртележки, на горките малки апостоли им прилоша. Някои от тях заспаха от движението, голяма част започнаха по крайно мъчителен начин да повръщат, а на други им се случи и нещо още по-лошо. Ала тези неприлични изблици на телесни течности не повлияха ни най-малко на религиозния екстаз на народа. Малкият свети Яков, който като че ли беше най-жалният случай от всички, просто беше предаден на майка му в тълпата.

Засега не исках да изоставям Клавдио, а в неговата компания не можех да проведа разговора си с Беатриче, затова просто го придърпах в процесията, за да не я изпускам от поглед. Когато стигнахме до пристанището, следвайки кървавата следа на архиепископа, и обградихме позлатената статуя, най-сетне спряхме и пак зачакахме. Очевидно предстоеше още нещо.

Докато чакахме, по хълма към нас се затъркаляха два великана. За един наивен момент ги взех за съвсем истински, но почти веднага след това видях, че представляват две огромни статуи на колела — два коня с големината на Троянския, единият бял, другият черен, с ездаци на гърбовете. Ездачите бяха изработени от дърво, боядисани и лакирани. Белият кон носеше бяла дама със синя рокля със златни бродерии над кръста и бяла престилка. Черният кон носеше мавър в римска броня, с аленочервена мантия на раменете и лавров венец на победата на главата. Пристигането им беше призрачно — може и да се движеха на колела, но изглеждаха така, сякаш се носят по въздуха, защото виковете на тълпата заглушаваха напълно шума от машините им. Сякаш два гигантски левиатана бяха напуснали необятните си дълбини, за да поемат с конете си по пясъците.

С приближаването им тълпата утихна. Огледах се и побързах да придърпам Клавдио по-близо до себе си — атмосферата отново се бе нажежила, докато народът на Месина оглеждаше смръщено великаните. Черният мъж и бялата дама им отвърщаха с неумолими

погледи. После някой изкрещя: „Мата морос!“. Огледах се, защото ми се стори, че разпознах този глас — и наистина, беше един от знаменосците в полка на Дон Педро. Останалите подеха вика — или по-точно я подеха всички испанци, защото думата, която крещяха, беше на испански. Но аз я бях чувал и преди — това беше прозвището, с което те наричаха своя медал на честта, изобразяващ техния патрон свети Яков Велики. *Мата морос* — „Убий мавъра!“.

Войниците, подредени зад нас, започнаха да замерят черния ездач. Хвърляха над главите ни към великаните лимони и пръчки с такава точност, сякаш изпращаха стрели. След това дойдоха и камъните.

— Ела! — прошепнах на Клавдио и го задърпах към вратата на катедралата. Облечен отново в позлатените си труфила, пред нея стоеше архиепископът и наблюдаваше сцената безстрастно и без никаква изненада. Веднага разбрах, че именно той е виновникът за този обрат на тържеството. Бутнах Клавдио към него и без изобщо да се впечатля от ранга му, изсъсках: — Приберете го вътре!

Архиепископът само кимна и подхвана племенника си под мишница. Изчаках ги да влязат вътре и да залостят вратата, като че ли бяха наясно, че приближава буря.

Втурнах се през тълпите само с една мисъл в главата — Беатриче. Хората пищяха и бягаха. Някои от тях обаче се бяха събрали около краката на дървения кон на мавъра и вече крещяха заедно с испанците: „Мата морос!“. Конят се клатеше застрашително и скоро щеше да бъде съборен. Погледнах към Варата зад конете — децата вече бяха започнали да скачат в обятията на майките си. И тогава се озовах лице в лице с Беатриче.

Без изобщо да се замислям, аз я притиснах крепко в обятията си, изпълнен с облекчение. Когато се отдръпнахме за малко един от друг, зърнах по лицето ѝ същото облекчение. Кое то, за съжаление, скоро беше заменено от панически ужас.

— Бенедикт! — извика тя и аз осъзнах, че никога досега собственото ми име не беше звучало така сладко. Но тя посочи нагоре: — Херо!

Обърнах се и веднага видях причината за нейния ужас. Варата се клатеше застрашително, хартиените планети падаха една по една, като че ли беше настъпил краят на вселената. Херо се беше хванала за

платформата си, но постепенно губеше опора. Венецът ѝ от рози беше паднал на една страна, по бузите ѝ се стичаха сълзи. И като че ли времето изведнъж забави своя ход и аз видях как дървеният мавър и конят му бяха съборени бавно на земята, стъпкани и наплюти от арагонците. Беатриче все още беше до мен, но аз я избутах и изкрещях:

— Махай се оттук! Бягай! Аз ще те намеря!

Не очаквах от нея да ми се подчини, а тя не излъга очакванията ми — стоеше и гледаше с ням ужас как наскоро писъците и водовъртежа от тела Херо се изплъзна от дясната ръка на Христос и полетя към земята като камък. Накрая все пак се приземи в ръцете ми и ме събори, но Беатриче веднага ни подаде ръка и ни изправи. Сграбчих ръцете им и ги повлякох дружно към катедралата, след което заудрях с юмруци по подсилените с големи гвоздеи врати. Херо беше предадена по живо, по здраво на майка си и баща си, а аз щях да натикам вътре и Беатриче, обаче тя дръпна многозначително ръката ми.

Без думица повече двамата се върнахме обратно в мелето. Хванати ръка за ръка, поехме през хаоса. Мавърът лежеше напълно разбит в прахта — черната боя беше излющена, разкривайки отдолу лице, оказало се чисто бяло. Но небето, сякаш решило да обърне равновесието на силите, изведнъж бе погълнато от мрака на вечерта. Над главите ни започнаха да гърмят фойерверки, а аз се зачудих какво изобщо празнуват. Голямата Вара лежеше на една страна, а хората се бяха заели да режат с ножчета дебелия въжет на дребни парчета, които после раздаваха на стрелците и на онези, които бяха участвали в дърпането. Това може и да беше част от обичая на този ден, но точно сега изглеждаше по-скоро в синхрон с общата анархия. Двамата с Беатриче напуснахме тази лудост и докато завивахме в една малка уличка, усетих, че под крака ми нещо изхрущява.

Червеното кристално свято сърце на Исус Христос лежеше разбито в съсирената кръв на архиепископа.

[1] Дебелият вторник — познат в Ню Орлиънс като „Марди Гра“. Шумен и необуздан празник, отбелязван 7 седмици преди Великден, в последния ден преди началото на великите пости. — Б.пр. ↑

[2] Луперкалии — празници на изобилието в Древен Рим, посветени на покровителя на вълците Луперк. Отбелязват се на 15 февруари, като се сливат с отбелязвания предишния ден, празник на

богинята на жените и майчинството Юнона. На Луперкалиите жреците намятали прясно одрани кози кожи и обикаляли Палатинския хълм, където се намира пещерата на вълчицата, откърмила Ромул и Рем, като гонели и завързвали с ремъци от същата кожа онези от жените, които успявали да хванат — за плодовитост. От тези празници произтича днешният Свети Валентин. — Б.пр. [↑](#)

ТРЕТА СЦЕНА

ДЮНИТЕ ПРЕД КЪЩАТА НА МАВЪРА

Беатриче: Не бях в състояние да спра стичащите се по бузите ми сълзи, докато пристъпвах, залитайки, по брега, поела към къщата на мавъра.

Бях убедена, че поетът и неговото семейство са в огромна опасност, че тълпата, която току-що бях видяла, не би направила разлика между минали и настоящи наематели и фактът, че къщата някога е била дом на мавъра убиец, би бил напълно достатъчен за тях, за да я изгорят до основи.

Изкатерих се по дюните, провирайки се между кактусите и роклята ми се разкъса на няколко места. Няколко бодливи месести листа бяха съборени на земята й попаднаха под краката ми, разнасяйки сладникавата си гнилост. В бързината бях издърпала ръката си от ръката на синьор Бенедикт, но знаех, че той продължава да ме следва, защото от време на време викаше името ми. То звучеше толкова прекрасно в неговите уста, че ревнивият зефир моментално го грабваше и го отнасяше. По устните си усетих солена вкус — сълзите и морските пръски се бяха слели. Ширналото се небесно поле от звезди правеше нощта светла като ден, обсипано сякаш в хиляди кристали в египетско синьо.

Примигнах, за да прогоня сълзите, и насочих очи към къщата пред мен — беше си съвсем наред, светеше единствено в кабинета. Джовани Флорио Кролаланца безсъмнено се беше заел отново с памфлетите си. Никакви факли не бяха докоснали дъските, никакви камъни не чупеха стъклата, никакви гневни граждани не размахваха остриите си кинжали. Сребърното море беше спокойно и равно като огледало, плисъкът на вълните беше като шепот, а врявата от града — почти недоловима.

Отпуснах се безсилно на същото място, където едва вчера бях седяла и разговаряла с поета. Бенедикт коленичи пред мен и изтри нежно една от сълзите по бузите ми.

— Лейди Беатриче, през целия път дотук ли плакахте?

— Да. И имам достатъчно сълзи, за да съперничат на звездите по небето.

— Но братовчедка ви е в безопасност! — увери ме той.

Да, и човекът, който я беше спасил, беше той.

— Какви почести само се полагат на онзи, който я изправи на крака! — възкликнах и сграбчих пръста, който беше изтрил сълзата ми. Не бях в състояние да обясня истинската причина за сълзите си — падането на коня на мавъра, самият гипсов мавър, разбитото му лице, побеляло от човешката жестокост... Пуснах пръста и промърморих: — Ала има и други неправди, които трябва да бъдат изправени!

— Има ли някакъв начин да помогна? — Застанал на колене, той приличаше на човек, който се моли. — Може ли човек да изправи тези неправди?

Сетих се за поета и отвърнах:

— Това е задължение на всеки мъж, но не е по вашите сили.

Той се изправи толкова рязко, че засипа полите ми с пясък.

— Чие задължение е тогава? — извика гневно. — На драскача ли?

Седях под благите звезди, чиято светлина се удвояваше и утрояваше през лещите на сълзите ми. Като че ли звездите падаха. Пропуснах да чуя опасността в гласа му и продължих да говоря, но по-скоро на себе си:

— Той знаеше! Знаеше какво ще стане. Каза ми го точно тук, вчера!

Загледах се в ядосаната, затворена физиономия на Бенедикт, в открояващите се ярко под лунната светлина ъгли на челюстта му. Как бих могла да му обясня, че само преди две седмици щях да се чувствам поласкана да седя тук с него, в онези времена, когато толкова силно копнеех за свой мавър? Че поетът ми помагаше да напиша за него сонет, който изразяваше точно онова, което исках да му кажа? Че преди смятах да му го подаря точно тук и точно тази вечер, на тези дюни? Но сега всичко се беше объркало, защото престъплението срещу природата, което бе извършил мавърът, бе разтърсило съзвездията, разкъсвайки подредената орбита и на моя живот.

Но ако поетът беше прав, всичко това беше започнало всъщност много отдавна, още с касапницата на Рамиро от кралство Астурия преди много столетия, извършена с небесната благословия на свети

Яков, убиеца на маври — свети Яков *Мата морос*, и с прогонването на маврите от Испания и от Сицилия. А сега цялата тази грозна история за маврите в Сицилия окончателно беше завършила — последният жив мавър беше загинал от собствената си ръка, а дори гипсовият мавър Грифоне — онзи великан от парада на Възнесението, беше напълно разбит. Пиесата беше завършила — и ако се съдеше по нейния край, беше трагедия. Слънцето, денят и любовта се бяха превърнали в нощ, мрак и смърт и на мен ми се искаше планетите да могат да се завъртят обратно, за да се върнем отново към деня, ала нямах ни най-малка представа как бихме могли да постигнем това.

Мислех си, че отговорът се крие в Бенедикт. Бях го довела тук нарочно, защото смятах, че той по някакъв начин е ключът към този небесен обрат. Някога го бях смятала за глупак или за шут, за олицетворение на безгрижното веселие, а сега той изглеждаше побеснял като тълпата в града.

— Кой е казал тези неща? — изрече накрая той и коленичи до мен, ала този път доминиращ, не подчинен. Сложи ръце на раменете ми и продължи: — Вчера ти си разговаряла с мъж, тук?

Въздъгнах. Дължах му истината, макар да знаех, че ще го ядосам още повече.

— Беше поетът. Микеланджело Флорио Кролаланца. Къщата му е ей там! — и посочих към светлината между кактусите.

Той пусна раменете ми и се обърна към прозореца, като че ли не можеше да се довери на самия себе си.

— И сега ти тичаш към *него*! Това е твоето изправяне на нещата, така ли?

— Не! — извиках възмутено аз. — Всъщност да. Но не в този смисъл. Искях да го предупредя!

— За какво да го предупредиш?

Сетих се за всичко, което Микеланджело беше казал за испанците, за приятелите на Бенедикт, и отговорих:

— Не мога да кажа.

— Значи си имаш *тайни*, така ли? — изгърси злобно той.

Ставаше все по-зле и по-зле.

— Не ми вярвай, ако искаш, но да знаеш, че не те лъжа... — започнах да бръщолева безсмислено аз. Но Бенедикт беше толкова свързан с цялата тази работа, толкова затънал във всичко това,

обвързан с Дон Педро чрез онези неумолими връзки на братството и приятелството, свързан и със свети Яков — убиеца на маври, чрез медала, който и сега носеше на врата си. Каква гаранция имах, че ако му кажа за подозренията на поета, той няма веднага да побегне, за да ги сподели със своя принц и брат по оръжие? Замислих се и реших да му кажа половината истина: — Говорихме за любов. Че за какво друго могат да говорят поетите?

Тогава той се приближи към мен с очи, проблясващи с някакъв неопределим мрак. Помислих го за ядосан, ала той просто хвана ръцете ми и зашепна страстно:

— Аз може и да не притежавам хленчещите строфи на мосю Любов. Мога да говоря само като почтен човек и войник, но също знам що е любов! — пое си дълбоко дъх, сякаш се канеше да се гмурне наред морските дълбини, и изрече: — *Няма нищо на този свят, което да обичам повече от теб!*

Ето го моментът! Той беше сторил невъзможното! Беше преобърнал хода на света! И аз отново бях наред яркото синьо небе на деня, преливаща от радост.

— Господ да ме прости — извиках щастливо, — но и аз тъкмо се канех да ти заявя, че те обичам!

И после устните му се озоваха върху моите, и телата ни се сляха в едно. Между нас се настани небесният огън, слязъл от звездния свод и превърнал се в смъртен — сърцата ни станаха два въглена, горящи от любов. Целувахме се дотогава, докато останахме без дъх, а после се отпуснахме върху пясъка, преплели ръце. Звездите заблестяха само за нас. Аз им намигнах в отговор, неспособна да повярвам на такова щастие, а след това видях и него — извитото съзвездие, което ми беше най-скъпо на този свят.

— Ето там, виждаш ли? — посочих. — Онази група от пет звезди във формата на буквата „V“?

Той проследи пръста ми и рече:

— Да.

— Това е тронът на Касиопея. А в дъното му има една друга звезда, шестата.

— Да, виждам я — потвърди той. — По-малка е от останалите, но по-ярка.

— Това е, защото е млада — няма дори дваисет години!

Той се подпря на лакът и ме загледа ласкаво.

— Откъде знаеш?

— Знам, защото е моята звезда — отговорих. — Родена е, когато съм се родила аз.

Той започна да целува врата ми — леки, пърхащи като пеперуди целувки, толкова сладки, че едва ми позволяваха да говоря.

— Разкажи ми! — рече накрая.

— Майка ми ме е родила в покоите си, на върха на кулата в нашия замък. Докато се мъчела, погледнала към звездите за утеха, а после, в самия момент на раждането ми, се появила и тази нова звезда, пламнала изведнъж като пламък на свещ. Винаги съм смятала, че това е било игра на фантазията ѝ, но въпреки това реших да наричам тази звезда своя. И се радвах, защото тя беше нещо, което ни свързваше с майка ми, дори след като се спомина — леките целувки спряха за миг, а после отново започнаха. — После дойдох тук и нашият отец Франциск, който е нещо като астроном, ми каза, че майка ми не ме е излъгала — звездата била наистина *стела нова*, родена на 11 ноември като мен. — Въздъхнах като зефира, но вече изпълнена с щастие. Ако не броим свещеника, Бенедикт беше единственият, с когото бях споделила тази своя тайна за звездата. Все пак звездата беше на мен и на майка ми. Не бях казвала дори на баща си за това, а още по-малко — на брат си. Но сега, най-сетне, имах до себе си човек, на когото можех да кажа, някой, който ме обичаше. Истинското ѝ име е Суперновата на Тихо Брахе, но аз предпочитам да мисля за нея като за диамант, инкрустиран в трона на Касиопея — усмихнах се на небесата. — Подходящо украшение за една богиня, която се хвалела с ненадминатата си красота.

— Но сега си има достойна съперничка! — прошепна Бенедикт и устните му отново потърсиха моите.

Аз бях легнала върху дюните, гърбът ми беше притиснат върху поддаващия се пясък, едновременно мек и твърд, оформящ се според тялото ми. А той беше върху мен. Устните му бяха толкова меки, а тялото — толкова твърдо, две състояния едновременно, като пясъка. Одеждите ни в синьо и бяло бяха преплетени и превърнати в едно цяло. Пръстите ми се плъзнаха в топлата му коса и научиха формата на тила му. Очите ми се затвориха, главата ми се отметна назад и шията ми се повдигна от удоволствие и страх. А после устните му се

преместиха надолу и ръцете ми се превърнаха в хищнически нокти, сграбчващи пясък в своя екстаз. Усетих как песъчинките се втвърдяват в шепата ми, а после, неизбежно, започват да ми се изплъзват, докато накрая не остана нищо.

Очите ми се отвориха рязко. Бенедикт беше над мен и звездите бяха изчезнали. Всичко беше потънало в мрак. Той беше прогонил светлината.

Прогонил светлината.

Седнах рязко, избутвайки го от себе си със сила, каквато не подозирах, че притежавам. Сърцето ми биеше така, че щеше да се пръсне.

Бенедикт легна по гръб на пясъка и ме загледа неуверено.

— Беатриче, любов моя? Какво не е наред?

Как да му кажа? Как да обясня на Бенедикт, че не мислех нито за моето целомъдрие, нито за репутацията си, нито за девствеността си? Аз не бях никаква по-голяма християнка и от папата, че да стигна дотук, без да искам да продължа нататък. Но в момента единственото, за което можех да мисля, бе, че всички подобни актове на любовта имаха един и същи завършек. Милувката се превръщаше в прегръдка на смъртта, любовта прегаряше в ревност. Вече бях виждала мрачната ѝ сянка в очите на Бенедикт, на сватбата в Сиракуза, когато той ме беше разпитвал за поета, а после и тази вечер, когато си беше помислил, че съм хукнала към Микеланджело Кролаланца, въпреки факта, че в сърцето си няхах дори и мъничко място за него. А дори и да имах, то това място беше в онази част, отредена за приятелството, а не за любовта — защото цялото ми сърце беше заето от силата на един-единствен, Рицар на свети Яков.

Сведох поглед към легналия до мен Бенедикт, който дишаше тежко, подпрян на лакът. Косата му беше разрошена, дрехите — омачкани, усмихваше ми се ласкаво, но несигурно. Никога досега не бе изглеждал по-красив и аз бих дала всичко на света, за да се отпусна обратно до него и да оставя вселената да следва своя ход. А после той протегна ръка към шията ми и аз осъзнах, че там бяха всъщност моите пръсти, като някакъв щит. Бенедикт свали нежно ръката ми и аз най-сетне преглътнах и си поех дъх, а той ме докосна така леко, както ме беше целувал преди мъничко. Сега обаче докосването му ме ужаси.

Дръпнах се рязко.

— Макар да съм тук, вече ме няма — изрекох дрезгаво, като че ли се бях задавила с истината.

Той се засмя и сложи отново ръце на раменете ми, за да ме придърпа към себе си, и аз почувствах отново силата му, и зърнах отново онзи мрак в очите му.

— В теб няма и капка любов! — изсъсках. — Не, умолявам те, пусни ме да си вървя!

Последната дума беше крясък.

Запрепъвах се напред през пясъка, цялата разтреперана. После се обърнах и започнах да вървя назад, уплашена, че той може да ме последва, почти надявайки се да го направи.

— Почакай, сладка Беатриче! — подвикна той наполовина през смях, наполовина загрижено, като че ли играех някаква любовна игра.

Но залогът беше моят живот.

Опитах се да си възвърна самообладанието. Бръснах пясъка от роклята си и изпънах гръб.

— Не! Наистина ще вървя.

И побягнах към къщата сред дюните, мислейки си през цялото време, че точно както аз бях гледала любовниците в пясъка преди две седмици, така и ние сме били наблюдавани от любопитни очи.

ЧЕТВЪРТА СЦЕНА

КАБИНЕТЪТ В КЪЩАТА НА МАВЪРА

Беатриче: Вървах към светлината от прозорчето на къщичката, сякаш следвах Витлеемската звезда.

За мен тя означаваше убежище, защото знаех, че Бенедикт ще тръгне да ме търси, а ако ме хванеше, аз вероятно нямаше да се дърпам. Не бях бронирана срещу него, не бях бронирана и срещу собствените си чувства. Не исках нищо друго на този свят, освен да се втурна обратно в обятията му, защото само в тях за първи път от детството си насам се бях почувствала спокойна и желана. За един безкраен миг се бях почувствала като център на вселената, като Земята в планетария, около която се въртят всички звезди и планети. Около мен и около нас. Но така се бе чувствала и съпругата на мавъра, когато е била огрявана от слънцето на неговата любов, а сега вече лежеше студена в земята.

Стигнах пред осветеното прозорче. Не знам дали очаквах да видя Джовани Флорио Кролаланца да работи над своите памфлети или дори самият поет, възползващ се от освободеното за малко, бюро на баща си. Но най-малко от всичко очаквах да видя там жената, за която ми бяха казали, че не се чувства добре, затворена в стая — Гулиелма Кролаланца.

Седеше на бюрото на съпруга си наред с листовите и памфлетите му, подпряла брадичка на едната си ръка. Черните ѝ къдрици скриваха лицето ѝ. По едно време вдигна другата си ръка и докосна планетария върху купчината книги. Медните пръстени се завъртяха от докосването ѝ и малките планети поеха по своя път около Земята в центъра. Забелязах, че въпреки тъмnozлатистия цвят на кожата ѝ ръката ѝ беше много тъмна отгоре, а дланта и пръстите ѝ отдолу бяха бели. И едва сега ме осени мисълта, че на острова е останал още един мавър.

Изглеждаше като човек, който си има лични неприятности, но въпреки това почуках по прозорчето. Тя се обърна бързо, като че ли очакваше някого. Очевидно аз не бях този човек, но въпреки това тя се насили да се усмихне, свали ръка от планетария и ми направи знак да

вляза. Огледах се за някаква врата, но единствената, която видях, беше през малката веранда. Влязох и поех през тъмната къща към осветената стая. Газената лампа на бюрото беше единствената светлина тук.

Когато прекрачих прага на кабинета, Гулиелма изобщо не вдигна очи към мен. Белите ѝ зъби дъвчеха замислено долната ѝ устна с цвят на черница.

— Джовани не се прибра от процесията — започна директно. — Микеланджело отиде да го търси.

В тази къща видях проблем, значително по-голям от моя, и отстъпих крачка назад.

— Ще вървя — рекох.

— Не, остави! — спря ме тя. — Имам нужда от компания! — Едва сега ме огледа изпитателно и попита: — При сина ми ли си дошла?

Извадих от корсажа на роклята си сонета, който синът ѝ вчера ми беше помогнал да напиша. Бях смятала тази вечер да го подаря на Бенедикт. Но вместо това го връчих на нея с думите:

— Той ми помогна да напиша това!

— Може ли? — попита тя.

Кимнах, като леко се изчервих, защото чувството беше все още прясно, а основанието му — погрешно. Докато тя разгръщаше листа, картата *сетебело*, която бе седяла в корсажа ми заедно със сонета, падна върху коженото покритие на бюрото и на мен ми се стори, че тя не го забеляза.

Докато четеше, в кабинета не се чуваше нищо друго, освен тежкото ѝ дишане. Пълните ѝ устни се помръдваха от време на време.

— Много е красив! — отсече накрая и черните ѝ като катран очи се впиха право в моите. Изчервих се още повече. — Но не е предназначен за Микеланджело, нали?

— Така е. Не той е обектът на посланието — побързах да поясня. — Но той ми даде мастилото и хартията и тъй като са негови, дойдох, за да му ги върна.

— Но най-важните тук са не мастилото и хартията, а думите! А те са твои!

— Но Микеланджело ми помогна! — отбелязах, стараяйки се да бъда честна.

— Не, познавам стила му! Това са думи, излезли от твоето сърце! Това е твоята дефиниция на любовта! Обектът е отказал думите ти, така ли?

— Изобщо не му ги поднесох.

Тя остави листа на бюрото и едва тогава видя картата за игра.

— *Сетебело!* — отбеляза, като че ли приветстваше стар приятел, когото не бе виждала дълго време. Обърна я в двуцветните си пръсти и седемте монети от лицевата страна сякаш проблеснаха. — И това ли беше от него?

— Да — сведох засрамено очи.

— Значи той е победителят. А ти е трябвало да бъдеш наградата.

— Да.

— Но не сега?

Закрачих из стаята в търсене на подходящите думи.

— Но аз *не искам това! Не искам* да го обичам! Не желая да се превръщам в робиня на това чувство! — извъртях се на пети и впих очи в нея. — Възможно ли е да разлюбиш някого?

— За мен не е. Но в Сицилия е, да.

Отговорът ѝ беше със странен словоред.

Изправи се и отсече:

— Наблюдавай прозореца! Защото ще направя нещо, което не трябва да бъде виждано от никого, и ще кажа нещо, което не трябва да бъде чувано!

И се насочи към уреда в ъгъла, онзи, който бях видяла от прозореца (нима беше едва вчера?) с големите железни валяци и дървените преси. Приблужи се до дървената рамка и започна да вади от нея някакви дребни железни блокчета, да им сменя местата, да ги разменя или да ги хвърля в някакъв кош на пода. Присвивайки очи под слабата светлина, най-сетне схванах какво прави тя — защото предметът беше печатна преса, една от онези новоизмислени машини, които иззеха занаята на писарите, а като разместваше блокчетата, тя премахваше доказателствата за памфлета, напечатан от съпруга ѝ. Какво ли е пишло в него? Дали комбинацията между тези опасни малки метални блокчета е възхвалявала любовта му към Джон Калвин? Или омразата му към испанците?

Никога нямаше да разбере, защото Гулиелма действаше бързо и говореше за други неща. Докато наблюдавах чевръстите ѝ черни ръце,

си казах: „Тя е правила това и преди!“. Бях толкова хипнотизирана от това движение, че изобщо не я чувах какво говори. Накрая обаче музикалният ѝ акцент проби мислите ми:

— Жените от този остров си имат един ритуал за утре, деня след Възнесението. Става въпрос за... танц, наречен „тарантела“ — преобърна думата с езика си. — Кръстен е на някакъв паяк, представи си! — протегна черните си ръце и раздвижи пръсти. — Танцувала съм го през всяка година от моя живот, която съм прекарала тук, както са правили и бабите ми, и техните баби преди тях — въобще всички жени от фамилията Аркирафи. Можеш да го играеш за забавление или на сериозно — изтри малките блокчета с грубо платно, премахвайки завинаги мастилото и всички доказателства. — Аз наричам тарантелата танц. Но това е най-малкото, което е. Тарантелата всъщност с призоваване чрез движения. Тя е цяра.

— Цяра за какво?

— За всичко, от което искаш да се освободиш. Включително мъж.

— И действа ли?

Тя спря и ме погледна право в очите — бялото на очите ѝ беше много бяло, зениците — черни като пръстите ѝ.

— О, да! — отсече накрая, като изтри ръце в полата си след съзнателното унищожение на всички доказателства за памфлета на съпруга ѝ. — Ние, жените, прекарваме целия ден заедно, на залез-слънце поемаме към подножието на хълма и там започваме да танцуваме.

Стори ми се безобиден начин за прекарване на деня, затова отвърнах:

— Добре, ще дойда.

В началото Гулиелма не каза нищо повече. Само започна да навива останалите памфлети на руло. После свали друга газена лампа от кукичката ѝ на стената и я запали с дълъг тънък фитил от първата. После ме подкани навън. Нощта беше все още топла, звездите се бяха върнали на съответните си места.

— Мога да ти помогна! — прошепна и тревите в дюните ѝ отвърнаха. — Но трябва да бъдеш сигурна, че го искаш! Защото не е никак маловажно нещо. Ще призовем една древна природна сила от кратера на вулкана и от недрата на самия остров! — целуна ме бързо

по бузата и аз забелязах, че кожата ѝ е зърнеста като пясък. — Ако си сигурна, че го искаш, ела утре призори на Виа Катания, точно пред портата на чичо ти. На леля си кажи, че искаш да извършиш лично покаяние пред Дева Мария — подобни неща са нещо обичайно за Възнесение. Пък и не е чак толкова голяма лъжа, защото Мария е символ на женствеността, а утре ние ще се посветим именно на нея!

Бях леко шокирана, защото никога досега не бях чувала да наричат Мадоната така, с рожденото ѝ име, като че ли е някаква слугиня или перачка.

— Ако леля ти не беше омъжена за Леонато Леонатус — продължи Гулиелма, — лично щях да ѝ съобща истината — стрелна ме с очи. — Ако не беше омъжена за Леонато Леонатус, щеше да дойде с нас, както направи веднъж, наскоро след сватбата им.

Ококорих се от изумление.

— Леля ми? Леля ми е танцувала тарантела?

Зачудих се от какви ли демони е искала да се отърве леля ми преди толкова много години. Но Гулиелма беше започнала да се оглежда като преследвана. Определено бързаше. Не отговори, а ме отпрати:

— А сега трябва да си вървиш вкъщи, преди леля ти да е започнала да се тревожи, а аз трябва да си гледам моята работа!

Погледнах към навитите на руло памфлети в ръката ѝ. И ме осени мисълта, че любовта към Джовани Флорио Кролаланца би могла да се окаже точно толкова смъртоносна, колкото и любовта към мавъра. От друга страна, Микеланджело беше поне на двацет години, така че тази странна двойка влюбени бяха прекарвали заедно най-малко двацет години. Погледнах към звездите и морето — небето беше тъмно, но Гулиелма беше по-тъмна, само силует на фона на небосвода. Не виждах очите ѝ, затова събрах дързостта да попитам:

— А на теб никога ли не ти се е приисквало да разлюбиш?

— Не, никога не ми се е искало да разлюбя, макар че щеше да бъде по-добре, ако ми се беше приисквало. Защото Джовани се е запътил стремително към гроба и ще повлече натам всички ни! — Не виждах изражението на лицето ѝ. Сега тя беше само един глас, глас, който мислеше всяка дума, която изричаше. — Но по-скоро бих умряла заедно с него, отколкото да живея с когото и да било друг. А това е моята дефиниция за любовта!

С тези думи тя пое надолу по хълма, оставяйки ме зад себе си и отнасяйки лампата, фитила и наръча памфлети към брега. Аз се обърнах и се затътрих бавно към крайбрежния път, внезапно изпълнена с непонятна умора.

Когато няколко минути по-късно се обърнах и погледнах през рамо, видях, че светлината от къщата на мавъра се беше разцепила на две — на квадрата светлина от прозореца на кабинета и на огъня на плажа, чиито пламъци танцуваха весело във всички посоки като пладнешки дявол.

ПЕТА СЦЕНА

СТАЯТА НА БЕНЕДИКТ В ДВОРЕЦА НА ЛЕОНАТО

Бенедикт: Още на следващата сутрин се запътих при Дон Педро.

След като лейди Беатриче бе избягала от мен, аз се бях запътил обратно към дома на Леонато, вървейки покрай брега, с единия крак по пясъка, а с другия — в черната като нощта вода. И докато стигна до двореца, вече бях взел решение.

Знаех отлично какво беше смутило Беатриче. Беше ясно като бял ден. Познавах сърцето ѝ също като моето — бях го чул как бие, притиснато до моето, докато устните ѝ разцъфваха под моите целувки. Нямаше никакво съмнение, че тя ме желае. Беше ни писано да бъдем заедно, ние бяхме двете страни на едно сърце.

И тя нямаше никаква вина — бе демонстрирала достатъчно голяма доза девичи свян, като побягна от мен. Виновният бях аз, защото бях позволил на страстта си да надделее над почтеността ми. И щеше да бъде крайно погрешно, ако там, на дюните, бях отнел девствеността ѝ. Тя не беше родена, за да бъде въргаляна в прахта като уличница от римския квартал Трастевере или като венецианска куртизанка. Тя беше принцеса на Вилафранка и племенница на Леонато и макар че той ѝ беше дал голяма свобода, аз не можех да я обезчестя и за нищо на света не бих го сторил. Исках да я направя своя съпруга. А после, след като ни венчаят, тя щеше да ме прегърне вече като съпруг и така да изтрие предишния грях.

Бях решил да се оттегля от служба и да ѝ поискам ръката. Вече нямах никакво желание да бъда странстващ рицар — и без това през последните няколко дена просто играех роля. Нямах никакво желание да вадя меч и да скачам от кораб на кораб, без изобщо да знам дали ще се върна у дома. Не можех да се съглася с онзи заслужил ветеран Дон Мигел, че за войника е по-добре да загине в битка, отколкото да остане жив, като побегне. Исках си обратно живота и исках да го проживея с Беатриче. Ще заминем на север, далече от свирепия поглед на южното слънце, и с нейното богатство и моя... ум бихме могли да се справяме

доста добре. Бих могъл да си намеря даже друга професия, след като приключа с войниклъка.

Не бих могъл да си позволя да замина на война и да се върна с безсмислени почести и покрит целия е бойни рани, защото, ако потегля с войската на Дон Педро, само след две седмици тя ще бъде в обятията на онзи мосю Любов, а аз нямах никакво желание да я губя заради глупавия драскач.

Бях поискал да се видя с Дон Педро веднага след сутрешната служба, а принцът ме изненада, като ме последва до стаята ми, като че ли той желаше да говори с мен не по-малко, отколкото аз с него.

Веднага щом останахме сами, аз започнах без всякакви заобикалки.

— Бих искал да напусна службата при вас и да се оженя!

В началото той не каза нищо, затова аз коленичих и му целунах ръка, след което свалих медала на свети Яков и го закачих на пръстите, които бях поздравил. В мига, в който се освободих от медала, усетих, че от раменете ми е паднал воденичен камък. Осъзнах, че още от *наумахията* насам не съм искал да го нося, тъй като оттогава насам той бе висял на врата ми като верига на лихвар.

Медалът се залюля на пръстите на принца, проблясвайки под утринната светлина, обгърнал с панделката си ръката, окъпана в тъмnozлатисто от сицилианското слънце. Очите му бяха прихлупени. Зачудих се дали не се е ядосал, защото в деня, в който се срещнахме, аз го бях уверил, че сърцето ми не принадлежи на никоя. Но той очевидно прие новината доста спокойно — запъти се към прозореца и се загледа през него, като че ли вече виждаше как корабът му отплава. Зачаках, без да казвам нищичко. Накрая той се обърна и попита:

— На коя си се спрял?

— На лейди Беатриче.

Тъмните му вежди скочиха рязко нагоре и за един момент най-сетне успях да видя изражението в очите му. Вече открити, те излъчваха искрена изненада, а за миг като че ли зърнах и неподправена завист. После очите отново бяха прихлупени и аз разбрах, че съм се излъгал.

— Приеми моите поздравления! — изрече съвсем чистосърдечно той. — Разигра своята седмица монети и си спечели принцеса!

За първи път ми се прииска да не бях споделял с него обичая си да давам картата *сетебело* на дамите и наругах проклетия си порив да карам всички да се смеят.

— Богатството ѝ не означава нищо за мен — изрекох сковано. — Както ваше височество знае, фамилията Минола от Падуа са доста заможни търговци. Перспективите ми за бъдещето са много добри и разполагам с достатъчно злато.

Той кимна, като че ли изобщо не ме беше слушал, и попита:

— И дамата се чувства по същия начин, така ли?

— Така мисля.

Усмивката му стана още по-широка, погледът му — още по-тежък.

— В такъв случай ще ти кажа следното: ако в деня, в който вдигнем котва, ти се чувстваш по същия начин, по който се чувстваш и сега, то тогава ще си вземем довиждане с моята благословия! Ако обаче промениш решението си, ще отплаваш с мен натам, накъдето ни запрати волята на краля!

Сделката ми се стори честна — защото знаех, че нищо на този свят не би могло да ме отклони от решението ми.

— Съгласен съм — кимнах.

Той се обърна с гръб към прозореца и продължи:

— Но тъй като си все още на служба при мен, бих искал да те помоля да изпълниш една последна мисия.

— Мисия ли? — не бих искал да привличам обвинения в страхливост, но сега, след като вече бях решил да оставя на закачалката почти неупотребяваната си войнишка куртка, не желях да се излагам на каквито и да било опасности.

— Грешка на езика — побърза да се поправи принцът. — Поскоро шега или облог, а аз много добре знам колко обичаш този род неща. Изобщо не е опасно. Там, където те пращам, няма да има никакви оръжия. Никой там не би се сетил да носи такива.

Обърна се към прозореца и за мен вече бе невъзможно да видя изражението му.

— Случи се така, че приех един облог от моя приятел архиепископа на Монреале.

Смръщих се, представяйки си окървавеното създание, което бях видял едва вчера и което налагаше собствената си плът с онзи

кошмарен бич. Не ми изглеждаше от хората, които приемат облози.

— Залагането не влиза ли в противоречие с клетвите му пред Бога? — попитах мрачно.

— Прав си — побърза да се поправи Дон Педро. — Имах предвид вицекраля.

За вицекраля не знаех почти нищо, защото, макар да присъстваше на почти всички наши събирания и празненства, до момента не го бях чул да отрони и думица. Постепенно и въпреки титлите му аз го прецених като една от онези кукли от кукленото шоу — облечен храбро, ала ням, докато някой кукловод не вложи определени думи в устата му.

— Та се хванах на облог с него — имам предвид вицекраля, разбира се, — защото надали ще напуснем тези брегове поне до другия понеделник, а не смятам да позволя да скучаем дотогава — занарежда в странен словоред принцът. — Има една традиция, един безбожен ритуал, който жените от Сицилия изпълняват всяка вечер след Възнесение.

— Довечера?

— Да, довечера. Събират се, за да изпълнят езически танц. На никой мъж не е позволено да вземе участие в него, нито дори да го наблюдава! Та аз се хванах на бас, че познавам един мъж, който ще може да го наблюдава и ще ни разкаже какво става там!

Не казах нищо, защото нямаше как да споделя какво точно мисля. А то бе, че тази игра ми изглеждаше твърде недостойна за принцове като тях.

— Ако успееш, ще те даря със сто златни реала!

Зяпнах. Сто златни реала щяха да бъдат отлично начало на брака ми с Беатриче! Въпреки протестите ми нямаше никакво съмнение, че една принцеса на Вилафранка е много по-богата от някакъв дребен търговец от Падуа, а сто златни реала бяха доста солидна сума. Зачудих се каква ли е сумата за самия облог, щом моят дял щеше да бъде толкова голям.

— И как по-точно да проникна в подобно сборище? — запитах.

— Би могъл да се облечеш като жена — предложи Дон Педро, но зърнал съмнението в изражението ми, добави: — Актьорите го правят непрекъснато. А само преди две вечери видяхме дори един от моите кавалеристи, облечен като Будика!

Спомнях си го много добре — един шегобиец на име Хуан, който беше навлякъл червената перука и металния нагръдник на британската кралица с твърде подозрителна готовност. Но Хуан беше нисък и дребничък, а аз бях като върлица.

— Но защо аз? — възкликнах.

Принцът ме плесна по рамото с ръката, която държеше медала, и той се удари със звън в една от катарамите ми.

— Скъпи ми приятелю, та кой друг е по-подходящ от теб?! Всички те знаят като човек, блестящ от остроумие. Ако те хванат, всички ще решат, че това е шега!

— А какво е всъщност? — изгледах го с присвити очи.

— Точно това, скъпи ми друже — просто шега!

Дон Педро беше лош лъжец и за момент си спомних мрачните намеци, които Беатриче бе подхвърлила снощи на дюните. Но испанските хитрини вече не ме интересуваха — съвсем скоро изобщо нямаше да ми влизат в работата. Каквато и да беше причината за облога обаче, аз не виждах в него и капка почтеност, но тъй като принцът ми беше върнал свободата с такава лекота, аз му дължах тази мисия ако не в името на свети Яков, то поне в името на приятелството ни. И цената беше нищожна в сравнение с наградата — може и да ми се наложеше да изкарам още една вечер без лейди Беатриче, но с помощта на Бога и на късмета щеше да ми бъде последната.

— Много добре — кимнах и целунах отново ръката му, същата, която продължаваше да държи медала на свети Яков. Този път медалът се удари в зъбите ми.

Принцът видя това и изрече тържествено:

— Веднъж рицар на свети Яков, завинаги рицар на свети Яков!

Завъртя се театрално, за да напусне стаята ми, и наскредрехите от предишния ден зърна една хартийка. Наведе се и я вдигна. Зачете се в нея и буквално се вкамени. Накрая изрече бавно:

— Откъде взе това?

Надникнах към ръцете му. Беше памфлетът, който бях получил на празника на Възнесението от онзи тип, облечен като маг или некромант. Синьор Гарденио.

— Беше ми връчено край Варата — отговорих смутено. — От един старец.

Дон Педро отново плъзна поглед по черните букви, безсъмнено запаметявайки всяка обида и епитет, изказани по адрес на испанците. Когато заговори обаче, тонът му беше безгрижен, напълно противоречащ на изражението на очите му.

— Аха, на Варата! Не е било много отдавна. А би ли могъл да разпознаеш този човек, ако отново го видиш?

Никак не ми допадаше посоката, към която клонеше разпитът, но изрекох предпазливо:

— Да, бих могъл, но няма да го направя, ако знам, че така ще му причиня нещо много лошо. Защото той направи голяма добрина на Клавдио и на мен!

Спомних си как той ни заслони със сянката си, докато миех краката на Клавдио — действие, което в дадения религиозен контекст би могло да се възприеме като светотатство от вуйчото на Клавдио. Архиепископът очевидно държеше да види племенника си облян в неговата кръв, в буквален знак за тяхното родство.

— Лоялността ти прави чест! — изрече принцът. — Но не си ме разбрал. Аз не му мисля лошото. Приветствам опозицията, особено когато е изразена толкова умно! Тезата му е интересна и добре аргументирана. Бих могъл да му възложа малка задача в Испания, това е всичко — поясни Дон Педро и добави: — А не заслужавам ли и аз твоята лоялност? Все пак сме братя в името на свети Яков!

Очевидно беше забравил, че вече му бях върнал медала си, но пък иначе беше прав. Той наистина беше мой приятел, а аз го обиждах с подозренията си — просто го бях сбъркал с приятеля му, архиепископа.

— Висок е — отвърнах — и носи малка падуанска якичка и черна роба като школар. Има бяла брада, дълбоко поставени очи и черна прилепнала шапчица. Говори със сицилиански акцент и името му е Гарденио.

— Ето, виждаш ли! — възкликна принцът, като ме плесна доволно по рамото. — Казвах ти аз, че от теб ще излезе отличен шпионин! Да знаеш, че много ще липсваш на армията ми!

Поклоних се, успокоен, че той очевидно се беше примирил с напускането ми. Ала останах с впечатлението, че мисълта му беше вече далече от тази стая. И съвсем скоро я последва и той, разсеяно прибирайки памфлета в джоба си на излизане.

ШЕСТА СЦЕНА

НОЩ КРАЙ ВУЛКАНА

Беатриче: Станах още на зазоряване и се облякох в петънцето от позлатена светлина, прокапващо като кръв през щорите.

Херо спеше спокойно и непробудно, дългите ѝ черни мигли се бяха отпуснали като паяци върху бузите ѝ. Не исках да я будя. Казвах си, че вчера беше преживяла твърде бурни моменти на Варата и сега се нуждаеше от почивка, но истинската причина беше съвсем друга — ако ѝ кажех, че отивам на поклонение пред Мадоната, колкото и да е уморена, тя щеше да започне да ме умолява да дойде с мен, защото Мария вече се беше превърнала в нейна лична богиня, неин крайъгълен камък и основен светец. Благодарение на Клавдио, Херо се беше сдобила с добродетелта на... ами, добродетелта.

Излизането ми от стаята вече беше съвсем друга работа — налагаше се да пристъпвам изключително тихо и на всичко отгоре да внимавам да не събудя Маргарита, която спеше свита на кълбо върху рогозка пред вратата. Затворих беззвучно вратата зад гърба си и поех боса по хладните мраморни стъпала към двора, където най-сетне се осмелих да се обуя. За съжаление пантофките ми бяха с кръстосани каишки и с тези треперещи ръце обуването им ми отне доста повече време, отколкото ми се искаше. Бях изпълнена със страх, че Урсула ще се появи внезапно отнякъде, а Урсула беше голяма клюкарка и любимото ѝ занимание беше да си пъха носа в хорските работи. Все пак извадих късмет и никой не ме видя. Измъкнах се от портичката на покрития с мозайка двор и се насочих към параклиса. Прекосих малката зелена градинка пред него и вътре заварих отец Франциск да подготвя нафората за сутрешната литургия.

— Лейди Беатриче! — възкликна изненадано той, когато ме зърна. — Много рано сте станали на този свят ден!

Изгледах го виновно изпод миглите си и промърморих:

— Решила съм да изкарам този ден в покаяние.

Той изтри ръце в расото си и излезе иззад паравана на олтара, загледан внимателно в мен под светлината на пъстроцветните стъкла.

— Какво покаяние по-точно? — попита.

— О, едно местно поклонение — отговорих небрежно. — Местни жени с добра репутация ме поканиха да се поразходя заедно с тях към хълмовете. Било символично представяне на пътя на Христос към кръста.

Свещеникът почеса рехавата си брада и очите му проблеснаха.

— Предай от мен на добрите жени, че са подрали значително с това свое поклонение. По-точно с шест месеца, защото подобно поклонение обикновено се прави преди Великден!

— Имах предвид възнесението на Мария към небесата — изломотих объркано, а после побързах да го уверя: — Грешката е в моето писание, не в тяхното!

— Може би трябва да се старая повече в проповедите и наставленията си — отбеляза замислено на глас той и на мен ми се стори, че поне сега говореше сериозно.

— Не исках да будя леля ми толкова рано...

— Колко съобразително от ваша страна...

— Така че, ако започне да ме търси, вероятно бихте могли да й предадете, че съм добре и че до вечерта ще се върна?

Той сви загрижено устни и изрече:

— Чул ви Господ! — и лешниковите му очи, обикновено светли и благи, сега ме пронизаха като две шила. Обърнах се и поех по пътеката към вратата, преди да съм му казала всичко. — Лейди Беатриче!

Спрях, но не се обърнах.

— Всички действия имат последици! Надявам се, че сте сигурна в онова, което правите!

Гулиелма Кролаланца беше казала абсолютно същото. Аз продължих да вървя, но на излизане виновно се прекръстих по посока на статуята на Мария. Докато се измъквах през малката странична портичка към крайбрежния път, си дадох сметка, че май вече бях свикнала да наричам Мадоната с малкото й име. Като прислужница. Като перачка. Като жена.

На Виа Катания се присъединих към групата, която ме чакаше. Оказаха се весело сборище от жени на всякакви възрасти, от съвсем малки девойчета, на които първото причастие все още им предстоеше, до тежки матрони. Всички бяха облечени точно като мен, в

сицилианска носия — червена пищна пола с кринолин, бяла блуза с буфон ръкави, плътно прилепнала черна жилетка и черни пантофки с кръстосани каишки. Поздравих Гулиелма с целувка, което ми се стори нормално след размяната ни на тайни. И отново почувствах зърнестата ѝ като пясък кожа.

Двете поехме към хълма рамо до рамо. Тя беше донесла пръчка от трънка и сега я размаха като меч, и през смях извика:

— Пътят е труден, момиче!

А аз отвърнах:

— Във Верона има една приказка за моето семейство — казват, че Скалидджерите никога не се страхуват от планина, стълба или стъпалата към девиче легло, защото винаги си носят стълба. Стълбата е основният знак от герба на моята фамилия — Дела Скала.

Тя кимна, издишвайки шумно.

— По-късно може и да опрем до твоята стълба, защото отиваме чак на върха — рече. — Това се налага заради секретността. В старите дни жените са извивали танца си пред катедралата, пред очите на всички свещеници. От тях разбрах обаче, че откакто се появил сегашният архиепископ, се наложило всичко това да протича в пълна тайна. Той никак не долюбва нашите ритуали и ако можеше, би ги забранил — и при тези думи ми намигна, нещо, което до този момент не бях виждала да прави жена. И през цялото време се усмихваше. — Но подобни неща тук не могат да бъдат забранени толкова лесно. Сицилианските жени са танцували тарантелата си още откакто островът е бил част от Древна Гърция.

Погледнах надолу към пристанището на Месина. Денят беше слънчев, заливът — син и позлатената статуя на Мария проблясваше като маяк, сякаш благославяше начинанието ни.

— И всичките ли жени тук искат да се отърват от някой мъж? — попитах.

Тя отново се засмя безгрижно и отговори:

— Не, разбира се. Първоначално танцът е започнал с лечебна цел, за да отърве тялото от ухапването на паяците. Когато потта започне да тече от порите ти, което ще стане, гарантирам ти, изхвърля навън всичката отрова от ухапването на паяците или каквато и да било друга болест. Отдаваш на планината всичко онова, което не желаеш. А ти специално ще изхвърлиш от себе си твоя мъж — удари пътешката

пред себе си с пръчката си от трънка и добави: — Аз пък ще благодаря, че отново получих своя.

Заковах се на място и възкликнах:

— Съпругът ти се върна?

— Да. Както се опасявах, испанците са го разпитвали, но не е имало нищо, което да го свърже с памфлетите, които е раздавал, защото ги подписва с псевдоним, а и не може да се открие нито един човек, който да го разпознае със сигурност като автор на тези послания. А аз, както винаги, изиграх ролята си у дома, като се постарях доказателствата да изчезнат — тук тя сниши глас, защото това беше разговор между приятелки, а и нещо ми подсказваше, че през последните двайсет години потайността се беше превърнала за нея в навик. — Веднъж прочетено, едно послание никога не може да бъде забравено, така че думите му са постигнали целта си! Мъжете, които дърпаха Варата, изобщо не били склонни да говорят по този въпрос, защото Джовани Флорио е сицилианец и по рождение, и по диалект, и по акцент, а сицилианците никога не изоставят своите! — потупа с пръст носа си, което беше жест за секретност, и продължи: — В онзи ден са били раздадени шейсет памфлета, но нито един от тях не е бил предаден на Инквизицията, нито пък е бил открит на земята, за да се използва като доказателство. Улиците били чисти като на Лазаровден!

Куражът ѝ ме изпълни с непонятно смирение. Както и огромното ѝ доверие, защото информацията, която споделяше с мен, беше много опасна.

— Джовани е постъпил много глупаво, естествено, но той си е такъв — не е в състояние да се сдържи, когато види някаква неправда — вдиша дълбоко от разреждащия се въздух наоколо, а после бавно издиша. — Мисля, че няма да се задържим още дълго на този остров.

Не се зарадвах да чуя това. Не исках да я изгубя, както и не исках да изгубя компанията на сина ѝ. Зачудих се какво ли е да си омъжена за човек, за когото, където и да отиде, сгорещяването му е гарантирано. Имах чувството, че Гулиелма и нейното семейство щяха да бъдат постоянно в движение. Нищо чудно тогава, че разполагаха с толкова малко мебели — мисля, че щеше да им бъде най-добре в циганска покрита каруца или просто да носят малкото си покъщнина на гърбовете си, като костенурките.

Склонът стана още по-стръмен и за известно време ни накара да замълчим. Пръстта по склоновете на вулкана беше очевидно богата на минерали, защото не само беше оцветена с ивици охра, но и поощряваше развитието на растителността. Доволни пчели жужаха над главите ни, а жълтите храсти бяха избуяли толкова много, че бяха по-високи от всички нас — тоест от всички, с изключение на една. Върлинеста перачка държеше лицето си скрито — сигурно имаше някакво заболяване на кожата, което искаше да отдаде на вулкана.

Минахме през пищна горичка от златни кестени, а отвъд нея, с височината растителността драстично се промени. Тревата вече не беше зелена, а изгоряла, цветята станаха рядкост, а имаше някакви, които изобщо не познавах. Въздухът изведнъж се изпълни с миризма на сярa и камъните под краката ни станаха черни и шупливи. Слънцето се сниши зад хребета и дори и най-малките сипеи започнаха да изпращат плоски ивици сенки откъм върха. Вече виждах отлично кратера на вулкана — назъбена пропаст, от която непрекъснато се виеше бял дим.

Накрая застанахме на ръба му и погледнахме надолу към долчинка, която не беше нищо друго, освен гол, черен кратер. Осъзнах, че освен ако някой не предприеме трудното и мъчително изкачване дотук и не надникне през ръба, действията ни щяха да останат скрити за очите на всички останали.

Вероятно беше от миризмата на сярa, не знам, но изведнъж ме изпълни необясним страх, като че ли в този кратер живееше някакво неназовано зло. Имах чувството, че ни предстои да танцуваме на гърба на голям спящ дракон, който би могъл всеки момент да се събуди от неспокойния си сън, да ни сграбчи в каменните си обятия и да ни погълне с огнения си дъх. Но какво изобщо правех аз тук?!

Музикантите, до една жени, се събраха на място, малко по-високо от кратера. Видях жена, която носеше мандолина, а друга държеше някакъв местен инструмент, наречен китара. Зърнах още и акордеон, флейти, цигулки, тромпети и кларнети, а онези с посредствени музикални умения си бяха донесли дайрета. Гулиелма ме хвана за ръка и отчасти с плъзгане, отчасти с препъване, двете слязохме по покрития с дебел слой пепел хълм и образувахме кръг с останалите танцьори в дъното на кратера. И зачакахме, вдишвайки парливия въздух.

Изведнъж сред кратера отекна странный вибриращ звук на еврейската арфа^[1], която отмерваше такта и задаваше тоналността, и веднага след нея музикантите започнаха. Нашият танцов кръг се задвижи и страховете ми бързо се изпариха. От какво толкова се страхувах? Музиката беше заразителна — сърцето ми заби в такт със завладяващия ритъм, краката ми последваха послушно стъпките, показвани от другите. Ако трябва да бъда честна, много бързо забравих защо сме тук — преживяването беше щастливо, весело, жизнено. За първи път участвах в танц, изпълняван само от жени, и това ми доставяше безкрайна наслада. Бяхме освободени от необходимостта да спазваме приличие, да се опитваме да не губим от поглед кавалерите си наред тълпата. Бяхме освободени и от тревогите за тоалетите си, и от мисълта, че трябва да спазваме точно стъпките, и от необходимостта да помним последователността на всяко завъртане или смяна на партньорите. Сега аз се движех във всички посоки, освен в правилната, и ако успях да изпълня добре стъпките, то беше по чиста случайност. Но бях направлявана от приятелски ръце, които бяха стиснали моите и ме въртяха, направлявайки ме чрез докосвания по лакътя или по гърба. През тази нощ си спечелих много нови приятелки, макар и без думи, защото тук танцът беше нашият разговор. Получавах само усмивки и одобрителни кимвания както от момичета на годините на Херо, така и от достолепни старици, развяващи буйно полите си, показвайки без свян косматите си пищяли.

Докато се въртях за пореден път, зърнах за миг Гулиелма, която ме сграбчи за ръка и прошепна в ухото ми:

— Кажи на музиката, кажи на планината от какво искаш да се отървеш! Името ѝ е Етна!

А после, докато музиката ставаше все по-бърза и по-бърза, и все по-силна и по-силна, жените започнаха да падат по дъното на кратера. И едва тогава разбрах защо танцът беше кръстен на паяк — те всичките лежаха и се гърчеха в екстаз на земята, размахващи крака във въздуха. Пепелта почерни дрехите им и под неясната светлина те заприличаха на Тринакрия — емблемата на техния остров, с много крака и една женска глава.

Макар и чувствайки се ужасно глупаво, изтръгнала се от екстаза на момента, аз паднах на земята и започнах да се въргам като останалите. Скоро бях покрита цялата с пепел и горчивият му мирис

изпълни носа ми, но се чувствах силно превъзбудена. Не се бях държала така необуздано, откакто бях дете. Аз бях музиката и музиката беше аз. Аз бях планината и планината беше аз. Смеех се на глас. Въргаляща се до мен, Гулиелма изкрещя:

— Виждаш ли сега?

— Да! — изкрещях в отговор. Нямах нужда от никой мъж на света. Аз бях Беатриче дела Скала и по-скоро бих слушала как псе лае по гарга, отколкото мъж да ми се кълне, че ме обича. Навсякъде около себе си чувах как жените се молят на планината. *Етна, помогни ми да не обичам доктора, защото е женен... Етна, помогни ми да се освободя от джелепина Анджело... Нека никога повече да не се сещам за Салваторе...* — *Етна, помогни ми да се освободя от него!* — изкрещях по-силно от всички останали. — Нека да се освободя завинаги от синьор Бенедикт!

И в този момент зърнах при устието на кратера някакъв проблясък и спрях, изтръгната от истерията си сякаш чрез шамар. Седнах, уплашена от изреченото, и като виновно дете ми се прииска да си взема думите обратно. Да не би точно моите думи да бяха подпалили вулкана, да бяха пробудили дракона от дрямката му? Навсякъде около мен лудостта продължаваше, музиката ставаше все по-силна и по-бърза. И само аз единствена видях как пламъците стават два, после три и накрая обкръжиха цялата паст на кратера, осветявайки всичко наоколо, и всяка факла разкриваше зад себе си по един испански войник.

И тогава към дъното на кратера, на бял кон като свети Яков, се появи архиепископът на Монреале, като че ли беше планирал появата си на сцената като актьор. Той сведе поглед към сборището, но прикова очи единствено върху Гулиелма Кролаланца. Музикантите един по един замлъкнаха. Музиката спря. Във внезапно възцарилата се тишина заповедта му се чу така ясно, сякаш изнасяше проповед:

— Арестувайте мавърката!

И после настана всеобща паника. Някои от жените побягнаха, други се разпищяха, моментално превърнати в кудкудякащи кокошки от появата на мъжки авторитет в такива количества. Всички, с изключение на Гулиелма, която продължаваше да стои гордо и мълчаливо, очаквайки съдбата си в центъра на оста — неподвижният център, около който се въртеше хаосът. Аз направих крачка, за да се

присъединя към нея, но нещо ми попречи — един железен захват върху рамото ми.

Обърнах се, готова да окажа съпротива, защото си мислех, че ме е хванал войник. Но се оказа високата перачка.

— Напусни веднага това сбиреще! — изсъска тя с дълбок и много познат глас. И докато ме тикаше нагоре по склона към кратера и към обръча от факли, дрехите ѝ се разлетяха около нея като огромни сенчести птици, и докато стигнем върха, перачката се беше превърнала в Бенедикт.

И въпреки далеч по-големите неприятности, единственото, за което обърканият ми ум се сети, беше каква част от думите ми бе чул.

— *Капитано* Ескобар — обърна се Бенедикт към най-близкия до нас конник, — мисля, че познавате добре лейди Беатриче. Тя ме доведе до това място и няма никаква вина за заговора. Моля, погрижете се да стигне жива и здрава до дома си!

Капитанът слезе от коня и ми поднесе галантно ръка.

— Такава приятелка на Испания може да пътува дори в каретата на архиепископа, защото негово преосвещенство предпочита да язди.

И ме ескортира до каретата, зад която видях как жените в сицилиански носии слизат бързо по хълма, бързайки да се слоят с нощта, преди испанците да са успели да ги разпознаят. Всъщност можеше да бъдат хванати много лесно, но кавалерията просто ги пусна. Архиепископът бе изловил единствения паяк, който го интересуваше.

Опитах се да възразя. Обърнах се назад и извиках:

— Бенедикт!

Той ни изгледа безстрастно. Погледът, който ми отправи под светлината на факлите, беше твърд като кремък. Поклони се отсечено и ни обърна гръб и тогава разбрах, че бе чул всяка моя дума в кратера.

През целия път надолу по планината в каретата на архиепископа аз бях разкъсвана от ужас и от вина. Ръцете ми трепереха толкова силно, че се наложи да ги стисна. Изобщо не мислех за неприятностите, които ме очакваха у дома — за срама на чичо ми, за промяната в отношението на леля ми и за разочарованието на братовчедка ми. Единственото, което ме измъчваше, беше въпросът какво правеше тази вечер Бенедикт на тарантелата. Толкова ли голям испански блюдолизец беше станал, че да се реши да шпионира

Гулиелма заради архиепископа? Или просто ме беше видял да се измъквам от къщата и беше тръгнал след мен, за да ме защити, и така за пореден път ме беше спасил? Вече не знаех какво да мисля.

Тръскането на каретата беше непоносимо. Стомахът ми се преобърна, догади ми се. Бях обляна в потта на танца и на ужаса — ужас не само от онова, което бях изрекла пред Бенедикт, а и от този злокобен обрат в историята. Тази пиеса все повече се превръщаше в трагедия, достойна за най-добрите театрални традиции на Древна Гърция. Какво беше навлякло присъствието ми на главата на Гулиелма Кролаланца, какво беше това мое високомерие, което позволи нейният немезис^[2], архиепископът да я хване по такъв начин? Тя беше паяк, да, но паяжината беше негова.

[1] Малък, подобен на лира музикален инструмент, който се поставя между устните и се подръпва. Може да произвежда само един тон, но тоналността се задава чрез промяна формата на устата. — Б.пр.

↑

[2] Немезис — агент на отмъщението за неправда или високомерие. Архивраг, основен противник. От древногръцката богиня на възмездието Немезида. — Б.пр. ↑

СЕДМА СЦЕНА

СЪДЕБНА ЗАЛА В МЕСИНА

Бенедикт: В гърдите ми, на мястото, където доскоро беше сърцето ми, подобно на камък се настани ледено, грозно предчувствие.

Нито едно място не беше останало свободно в залата, където добрите граждани на Месина се бяха събрали, за да наблюдават как Инквизицията съди една мавърска вещица. Заглавието на събитието беше достойно за театър и тъкмо това беше събрало толкова много посетители — възможността да се забавляват. Дори и в църква не бях виждал толкова народ.

Ала и тук над всички се извисяваше свещеник — архиепископът на Монреале оглавяваше трибунала на Инквизицията. Седеше зад невъзможно висока дъбова маса, поставена на платформа. От едната му страна, целият в злато и кадифе, се кипреше вицекралят. Неузнаваем в скромното си монашеско расо, от другата му страна седеше Леонато Леонатус, губернатор на Месина. И над тях се развяваше испанското знаме. От знамето на Сицилия — Тринакрия, нямаше и следа.

Бяха изминали три дена от нощта в планината и през цялото това време, където и да се озовях в дома на Леонато — в градините му, в параклиса му, във вътрешния му двор, бях преследван и умоляван от лейди Беатриче. Пъхаше в ръцете ми бележки, които ѝ връщах непрочетени. Веднъж ми пъхна дори картата *сетебело*, но аз я оставих да падне на земята. Не желяех да чувам нищо повече от нея. Бях чул предостатъчно в кратера на вулкана. Тя искаше да се отърве от мен и желанието ѝ щеше да се изпълни.

Виждах я и сега — в другия край на съдебната зала, до леля си. Като че ли само за три дни се беше свършила — дори и под синята рокля кокалите ѝ буквално стърчаха. Кожата ѝ беше бяла като слонова кост. Бузите ѝ бяха хлътнали и дори златните ѝ къдрици се бяха отпуснали в гладки, сдържани вълни. Под очите ѝ се виждаха огромни тъмни сенки. Сякаш усетила погледа ми, тя вдигна глава към мен.

Очите ѝ се бяха превърнали в черен турмалин. Скрих състраданието си под каменната маска на безразличието.

Въртях се неспокойно върху полираната дървена пейка. Мавърката изобщо не ме вълнуваше и, слава богу, не бях призован за свидетел. И нямаше защо — аз вече бях изпълнил неволно задачата си, проследявайки Беатриче до върха на планината в ролята на вярна хрътка на Дон Педро, водеща ловната дружина към набелязана жертва. Те не се нуждаеха от моите описания на случилото се, защото тук имаше доста по-знатни свидетели, включително един от самите съдии. Бях дошъл просто за да проследя съдебното дело, защото, ако някой решеше да въввлече лейди Беатриче във всичко това, със сигурност щях да се намеся. Независимо че тя се бе отрекла от мен, независимо че беше взела участие в онзи безбожен танц, аз все пак държах да се уверя, че тя е в безопасност, преди да напусна завинаги този прокълнат остров.

И разполагах с достатъчно амуниции за целта. През последните няколко седмици бях слушал и гледал много внимателно всичко, което се разиграваше в разкошните позлатени зали на Палермо и Монреале, и вече не бях толкова зелен и неопитен като преди. Докато двамата с Беатриче си предавахме весело прословутото *сетебело* в нашата любовна игра (как ми се искаше тези безгрижни мигове да се върнат!), в двора на вицекраля се разиграваше една доста по-сериозна игра на *скопа*. Испанският крал беше намислил нещо голямо, нещо, което налагаше участието и на Леонато.

Огледах внимателно чичото на Беатриче, губернатора, седящ на масата на трибунала. Изглеждаше болен, като че ли би бил навсякъде, само не и тук. И аз моментално разбрах защо. Образованието ми от последните няколко седмици ми се отплащаше добре. Бях се научил да мисля не по правия път на логиката, а по изобилстващия на завои и обрати сложен път на политика, път, който се виеше в неочаквани посоки като съзвездие Касиопея.

Знаех, че архиепископът беше прозрял играта ми. Бях настанил Беатриче в каретата му и бях казал на капитана, че именно тя ме е отвела до тези танци, за да я оневиня. Но незнайно как архиепископът беше разбрал, че тя е отишла там по собствена воля. И сега с това свое знание той държеше Леонато. Аз знаех, както знаеше и той, че оттук нататък Леонато ще прави точно това, което му се каже, защото в

противен случай Беатриче също щеше да бъде обвинена от Инквизицията. Така Леонато се беше превърнал във вярно кученце на Испания. Беатриче беше спасена и аз можех да си тръгна. Но не го направих.

Загледах се отново към галерията на публиката, където седеше тя. И до нея видях друга дама, която изглеждаше още по-пребледняла и измъчена от Леонато и още по-съсипана от безсънни нощи и сълзи от Беатриче — нейната леля, лейди Иноджен. Едва тогава си спомних, че на някои от събиранията ни я бях засичал с мавърката. Двете сигурно бяха приятелки, защото лелята на Беатриче очевидно се беше поболяла от грозни предчувствия. През главата ми премина мрачната мисъл, че има основания за подобни тревоги.

От останалите не познавах почти никого, но иначе познавах породата им. Бяха от онези същества, които с удоволствие се стичат на обесване — възмутените, любопитните, жадните за кръв, безразличните. И между тях разпознах две лица, които определено бях изненадан да видя — поета Микеланджело, а до него, сякаш бяха приятели, автора на памфлети синьор Гарденио. Зачудих се каква работа имат тук. Може би поетът търсеше драма и ако беше така, беше попаднал на най-подходящото място, а ученият най-вероятно искаше да събере още доказателства за произвола на испанците. Но незнайно защо и двамата изглеждаха така, сякаш причината за присъствието им беше далеч по-важна. Изглеждаха, ако това изобщо беше възможно, още по-съсипани и сломени и от лейди Беатриче и леля й.

Поради младостта си Херо беше пожалена и това дело й беше спестено, но не същото можеше да се каже за горкия Клавдио — очевидно наблюдаването на църковни дела, беше част от обучението му. Той седеше два реда пред мен и изглеждаше пребледнял, изпит и безкрайно млад.

Точно пред мен, сред антуража си, седеше Дон Педро. Поведението му беше уникално. Полагаше неимоверни усилия да се разграничи от случващото се. Беше загрижен и състрадателен, но аз за първи път имах чувството, че ме беше използвал. Макар никога повече да не беше прибягнал до онази история с облога, упорито настояваше, че не е имал никаква представа за доста по-мрачната игра на архиепископа — да хване друг паяк в паяжината си. Много ми се искаше да му вярвам, защото сега, след като вече няхах никакви

шансове за женитба, изглеждах обречен да следвам знамето му натам, накъдето ме отведе. Вече изобщо не стоеше на дневен ред вариантът да започна да ухажвам лейди Беатриче, така че за мен беше далеч по-добре да замина и да бъда убит в грандиозната завера, която бяха измислили донът и неговият крал, независимо каква беше тя. А каквото и да беше това „Велико начинание“ на Филип Втори, за което само се намекуваше, но никога не се говореше открито, с новопридобития си инстинкт съзнавах, че този съдебен процес срещу местна жена от мавърски произход, колкото и дребен, и скромнен да беше той, има нещо общо с великия план — така, както малките колелца от търбуха на Варата въртяха големите зъбчати колела.

Но това всъщност не ме интересуваше. Не ме интересуваше дали народите по света ще се разбият един друг на дребни парченца, на колкото парченца беше разбито моето сърце. Чувствах гърдите си кухи. Усещах, че съм изгубил Беатриче и съм бил жестоко подлъган от най-скъпия си приятел. Дали той изобщо ме беше харесвал някога? Ами тя?

Изражението ми трябва да е било в пълен синхрон с протичащия в тази зала мрачен съдебен процес, защото никой от компанията на принца не започна да ми досажда за шега. На мен обикновено можеше да се разчита за разведряване на ситуацията, но не и днес. Днес като че ли всички присъстващи си бяха сложили сериозните маски.

Единственият друг човек в залата, който изглеждаше невъзмутим от ставащото наоколо, беше самата обвиняема. Тя стоеше безстрастно, с разкъсана от трите дена в тъмницата сицилианска носия. Червената пола беше раздрана, някога бялата блуза — подгизнала, а черната жилетка — разнищена при дантелата. По тъмните ѝ китки, завързани пред нея, жестоките белези на мъчението, наречено *стрападо*, говореха сами за себе си. Познавах методите на Инквизицията и веднага разбрах, че жената трябва да е прекарала доста време, увесена от тавана на килията си с ръце, извити зад гърба, спускана надолу и издърпвана нагоре по каприза на мъчителите си. Пълните ѝ устни бяха разранени, а в угълчетата им се виждаше засъхнала кръв.

Но въпреки всички тези ужаси, на които е била подложена, тя стоеше с гордо вдигната глава, вперила непреклонно черните си очи в своите обвинители. И изведнъж, напълно неволно, аз осъзнах, че започвам да се вълнувам за съдбата ѝ.

Архиепископът на Монреале се изправи на крака и тълпата утихна.

Очите наред пепелявото му лице бяха прихлупени. Облиза вече мокрите си лилавеещи устни, така, сякаш се канеше да прекрати поста си. Прочете молитвата за Божията милост на бърз латински, а после превключи на тежкия си сицилиански. Каквато и да бе целта на тази драма, очевидно държеше гражданите на Месина да разберат всяка дума.

— Следните обвинения касаят мавърската жена, позната като Гулиелма, която виждате пред себе си — започна той, посочвайки с костеливия си пръст към затворничката.

Забелязах две неща, че я наричаше „мавър“ без основания, въпреки факта, че от външността ѝ ставаше пределно ясно, че тя има в себе си и бяла кръв; и второ, че не я удостои с фамилия. Едно фамилно име би я очовечило, а особено сицилианското би разбунило автоматично лоялността на местните.

— Трябва да изслушате обвиненията, преди да преминем към присъдата. Имаш ли да кажеш нещо?

С непоколебим поглед тя изрече:

— От каква присъда да се страхувам, след като не съм сторила никакво зло? — гласът ѝ беше музикален и мощен, с музикалния напев на юга.

Архиепископът изсумтя и отвърна:

— Обвинена си, че на шестнайсетата нощ от август, от сегашното лето господне хиляда петстотин осемдесет и осмо, ти си водила ритуал по склоновете на планината Етна за призоваване на Дявола!

Сред тълпата премина опасен ропот. Кръвта ми се смръзна. Тази работа се оказваше много по-сериозна, отколкото я мислех. Бях очаквал да я използват за нещо като назидание, като евентуално я оковат на площада или я подложат на публично бичуване. Но очевидно тук залозите бяха най-големите — жената играеше за своя живот. Надявах се да ѝ се е паднала силна ръка.

— Обвинена си, че си извела определени жени от града Месина по склоновете на планината Етна и там, в мрачно и безбожно място си извършила ритуалите си. Музиката е свирела с темпо, забранено от църквата, и се е извисила до неприлични висоти. На този етап ти си

изпаднала в езически екстаз и си паднала на земята, за да пълзиш и да се въртиш като паяк — същество, което, както всички знаят, е близко на Сатаната. След това си започнала да изричаш магиите и заклинанията си, призовавайки Бога да напусне тялото ти, за да може в плътта ти да влезе Дяволът със своя огнен демон!

Чух как лейди Беатриче изпищява и почти се надигна в знак на протест, но беше издърпана бързо надолу от леля си, в чийто поглед се четеше неистов страх. Но преди змийският поглед на архиепископа да успее да идентифицира източника на това прекъсване, аз се изправих на крака.

И внезапно всички очи се насочиха към мен, а моята уста беше пресъхнала като буре с барут.

— Не е така, както казвате! — изрекох неуверено. Чух как Дон Педро ми изсъсква да седна, усетих ръцете му върху себе си. Отърсих се от тях и продължих: — Те просто изпълняваха танц. Народен танц, който ставаше все по-бърз и по-бърз. Накрая те наистина паднаха на земята, но беше заради екстаза на музиката — проклех се мислено заради неподходящата в случая употреба на думата „екстаз“, — а не защото са призовавали дявола! — обърнах се към Дон Педро. — Ето, принцът сам ще ви каже! Сир, вие сам ми говорехте за невинен народен танц, нали? — той мълчеше. Само мускулите на челюстта му ритмично пулсираха. — Кажете им! На мен ми казахте, че ако стана свидетел на този танц, ще ви спечеля някакъв облог с вицекраля!

Принцът се помести неспокойно в позлатения си стол и едно изкискване откъм тълпата му подсказа начина за бягство.

— Бенедикт! — изрече с престорен укор. — Вечният шегобиец!

Ала смехът му беше точно толкова неестествен, колкото и неубедителен.

Обърнах му презрително гръб и продължих:

— Дамите просто се наслаждаваха на музиката! А на мен ми беше казано — обърнах се към принца, — че това е народен обичай. И че тези така наречени заклинания не са нищо повече от имена на мъже — тук преглътнах болезнено, — които трябва да бъдат прогонени от сърцата им.

— Какво искате да кажете? — изрева архиепископът.

Погледнах към Беатриче и тя сведе очи.

— Дамите просто изричаха имената на онези, които не желаеха повече да обичат — изломотих.

— Например Христос?

— *Не!*

— Но аз казвам *да!* — изрева архиепископът и удари с юмрук по масата пред себе си. — Това наистина е екзорсизъм, но на Господ и на всички светци! Подобни ритуали се изпълняват, за да може Христос да напусне тялото и на негово място да се намести Дяволът!

— Ама...

— *Синьор Бенедикт от Падуа!* — надвика ме умело архиепископът. — Благодарни сме ви за разузнавателната работа по това сборище! Вие свършихте забележителна работа, като изведохте испанските войски до върха на планината. Но свидетелските ви показания не ни трябва! Необходимите два-сет и пет свидетели, до един кавалеристи от ордена на свети Яков, плюс аз самият сме напълно достатъчни като свидетели за призоваването на Дявола!

Усетих, че очите на Беатриче са все така впити в мен и се опитах да протестирам, но за съжаление не можех да кажа нищо повече от онова, което вече бях казал. Дон Педро ме задържа пак за късата ми пелерина и аз се отпуснах на мястото си.

Но в мига, в който седнах, се изправи друг.

— Трябва да говоря! — изрече той с глас, който звънна в залата като опитен глас на актьор. Всички се обърнаха към новия оратор, като че ли следяха игра на тенис. Беше Микеланджело Флорио Кролаланца. Поетът слезе от мястото си на дъските пред затворничката и с изражение, което подсказва ясно на събралите се колко му струва този жест, коленичи пред архиепископа и изрече:

— Сега архиепископът трябва да бъде милостив!

— Поради какви по-точно причини? — извиси безстрастно глас прелатът. — Е, ще кажете ли?

— За всеки един от вас има основателна причина! — отсече поетът, изправи се на крака и се приближи към масата на трибунала. Първо се обърна към вицекраля: — Вие, вицекралю! Знайте, че милостта подхожда на монарха много повече, отколкото короната му! — после, като адвокат, се насочи към Леонато. — Вие, губернаторе! Знайте, че милостта подсказва за силата на властта! — Леонато отказа да го погледне в очите, така че синьор Кролаланца се насочи към

архиепископа. — А вие, архиепископе, знайте, че милостта е същност на самия Господ Бог!

Залата замлъкна от удивление, но малко след това се понесе шепот на съгласие и одобрение. Бях във възторг от речта на поета. Не просто от красноречието, нито от ерудицията, а от чистосърдечната природа на тази молба. Той изглеждаше като човек на ръба на сълзите. Но каква му беше тази жена или той на нея? Или може би беше просто защитник на справедливостта, навик, който беше прихванал от приятеля си с памфлетите? Както и да стояха нещата обаче и колкото и да не харесвах този човек, не можех да не призная, че той беше изнесъл прекрасна реч. Много по-добра от моята. Призна го дори архиепископът.

— Добре казано, майстор Кролаланца — изрече този велик прелат. — Но законите на Испания... на Сицилия — побърза да се поправи — не позволяват помилване за едно толкова гнусно престъпление, колкото е поклонничеството пред Дявола. Но — вдигна той обсипаната си с пръстени ръка, за да спре недоволното мърморене на тълпата — законът е справедлив! Ако ти, Гулиелма, можеш да ни предоставиш двацет и петима свидетели, които да докажат невинността ти, и ако те излязат пред нас, то тогава си свободна!

Затаих дъх — онази нощ на танца имаше най-малко толкова жени и безсъмнено някои от тях бяха в момента тук, в залата. Но усетих номер — ако тези жени се разкриеха, те също щяха да бъдат обвинени в поклонничество пред Дявола. Скоро след това лейди Беатриче — точно както знаех, че ще направи — тръгна да се изправя, но този път не беше лелята, а самата Гулиелма бе онази, която я спря.

— Не! — отсече обвиняемата. — Вината е изцяло моя! Нито една друга жена не е правила паяка!

Архиепископът кимна, като че ли беше очаквал точно този отговор.

— Но пред теб има още един път за спасение — отсече и прониза с очи обвиняемата. — Това е рибарски остров. И всички знаят, че понякога, когато рибарят хване малка рибка, а после хване по-голяма, пуска малката обратно в морето. Тук, в Месина има един още по-голям еретик и от теб, който пише зловредни клевети за мен, вицекраля и дори за самия крал на Испания! Да знаеш случайно кой би могъл да е той?

Сега вече прозрях гнусната му цел. Бе решил да размени живот срещу информация, а кой би могъл да бъде гарант на подобна размяна? Огледах тълпата и погледът ми падна върху облечения в черно автор на памфлети. Но архиепископът не беше отчел смелостта на жената. Тя тръсна глава и отсече:

— Не познавам никого, който да пише клевети срещу испанците!

— Не познаваш дори съпруга си Джовани Флорио Кролаланца?

— изсумтя архиепископът. — Или може би трябва да кажа „Гарденио“?

Парчетата от мозайката паднаха рязко на мястото си. Значи авторът на памфлети в черната роба, беше нейният съпруг.

— Съпругът ми е просто поет, ваше преосвещенство — изрече тя и в обръщението се долови лека ирония. — Най-великата му творба носи заглавието „Вторите плодове“. Сигурна съм, че негово преосвещенство е достатъчно начетен, за да я е чел.

— Нямам навика да чета ереси!

— О, но това не е ерес! — поправи го тя. — Това е колекция от весели поговорки, остроумни изречения и златни пословици! Моят съпруг проповядва хумор, а не омраза! А ако вие разполагате с доказателства за противното, моля, представете ги!

Поместих се неспокойно на мястото си, сещайки се за памфлета, който Дон Педро беше взел от моята стая. Ако не можеха да представят памфлета пред съда, не разполагаха с нищо, което да свърже писанието с неговия автор. Очевидно с жена от мавърски произход можеха да си правят каквото си поискат, но да обвинят бял мъж от Сицилия, от древна фамилия, се нуждаеха от сериозни доказателства. А той — или неговата изобретателна съпруга — вероятно вече са покрили всички следи.

Архиепископът замълча. Но си личеше, че не е победен. Отказът на обвиняемата да сътрудничи бе събудила у него злоба и отмъстителност, като дете, на което са отказали любима играчка. За момент той се вкамени, а после очите му станаха стъклени и накрая проблеснаха, докато сълзите започнаха да се събират върху рехавите му мигли и после поеха в кристални водопади по бузите му. Всички присъстващи в залата застинаха и зяпнаха пред очите на чудото в иначе обикновения ден.

— Днес е тъжен ден. Бих проявил милост, но ти завърза ръцете ми така, както аз съм завързал твоите — сълзите му, безчувствени и неволни, продължиха да се стичат по расото му. — Юрисдикцията на Църквата не може да отнема живот. Само държавата може да го направи, а за тази цел трябва да се обърне към останалите членове на този трибунал — и веднага приведе думите си в действие. — Вицекралю, наказанието за поклонничество пред Дявола е смърт чрез огън. Вие какво казвате?

Без да се колебае, Лудовико де Торес скочи на крака и извика с писклив испански акцент:

— Виновна! — това беше първият път, в който го чух да говори. И щеше да си седне веднага, ако архиепископът не си беше прочистил многозначително гърлото. — Но ние, испанците, сме гости на този велик остров — побърза да продължи вицекралят. — Поради което по този въпрос и аз, и вие, архиепископе, трябва да се допитаме до местното управление!

— Губернаторе?

И архиепископът се обърна надясно. Леонато изглеждаше побелял и съсипан, като че ли внезапно се беше смалил под тежестта на неизброими десетилетия. Лицето му беше пепеляво като пепелта на вулкана. Почти незабележимо и без изобщо да вдига очи той кимна. Веднъж.

Съдебната зала изригна. Поетът се разкрещя, но гласът му беше удавен в какофонията на тълпата. Някои от жените в галерията, разтърсени до дъното на душите си от присъдата, започнаха да протестират — можех да се обзаложа, че всички до една са били с обвиняемата онази нощ. Аз също се разкрещях, макар да не си спомням точно какво. Опитах се да разбутам тълпата, за да стигна до Беатриче, като едва не се качих на гърбовете на хората, които препречваха пътя ми. От време на време я зървах и видях, че е в обятията на леля си. И над цялата тази врява се възправи архиепископът и удари силно с жезъла си по подиума. Ударът изкънтя в цялата зала. И точно както Мойсей беше разделил водите на морето, така и сега тълпата се смълча и раздели, разкривайки в сърцевината си една неподвижна фигурка — самата обвиняема, с високо вдигната брадичка и несломими черни очи.

— Тишина! — изрева напълно излишно гневният прелат. — Длъжен съм да попитам осъдената дали има да каже нещо!

Настъпи гробовна тишина. Всички погледи се насочиха към смуглата дама. Осъдената жена погледна право към архиепископа на Монреале, директно в очите му. Очите ѝ горяха като два въглена. И заговори съвсем ясно и отчетливо и дори през пластовете на странния ѝ акцент присъстващите разбраха прекрасно думите ѝ.

— *Ти манчу 'у кори!* — изрече бавно тя. — Ще изям сърцето ти! — след това насочи пръст и към вицекраля и повтори: — *Ти манчу 'у кори!*

Очаквах да насочи пръста на проклятието си и към Леонато, третия от трибунала, но тя се завъртя рязко като ветропоказател и през морето от хора погледна право към мен. За един смразяващ момент си помислих, че ще прокълне и мен, но изгарящият ѝ поглед се фиксира право върху Дон Педро и тя потрети:

— *Ти манчу 'у кори!*

Всички обърнаха погледи към трите жертви на това най-страшно от всички проклетия, нетърпеливи да видят реакциите им. Видях, че руменото лице на Дон Педро изведнъж пребледнява, а вицекралят се наду и сви глава в пластовете на врата си като пуяк. Реакцията на архиепископа като че ли беше по-очаквана — от очите му отново закапаха сълзи, но с тази разлика, че този път те бяха истински.

И в този момент разбрах, че той се страхува от нея. Великият архиепископ със златната си мантия се страхуваше от една завързана мавърка с разкъсана рокля. Сред настъпилата тишина се чу единствено шепотът му:

— Отведете я!

И докато извеждаха жената от залата, тълпата започна да се бута нетърпеливо напред, като че ли очакваше присъдата да бъде изпълнена веднага, като че ли хората не желаеха да пропуснат пламъците. Насочих се отново към лейди Беатриче — след като гневът ми беше отшумял, държах да ѝ обясня, че бях просто един голям глупак, а не предател.

Но бях спрял от Дон Педро, който постави ръка на рамото ми. Приведе се напред и аз усетих топлия му дъх в ухото си. Помислих си, че ще търси съчувствие пред лицето на такова страшно проклятие или

ще ме порицае, задето защитих мавърката. Но той изрече нещо съвсем различно.

— Онзи човек, който ти е дал памфлета по време на процесията — рече, — виждаш ли го тук днес?

Огледах тълпата. Виждах съвсем ясно съпруга на мавърката — прегръщаше поета, който пък изглеждаше така, сякаш сърцето му беше разбито като моето. Човекът беше с гръб към мен, но въпреки това го познах и спокойно можех да го посоча на испанския принц. Но си помислих за жената Гулиелма, за нейната храброст пред лицето на предстоящия ужас, за категоричния ѝ отказ да издаде Беатриче и собствения си съпруг. А после извърнах поглед не към очите на Дон Педро, а към медала на свети Яков, който висеше на гърдите му. Но мислех по-скоро за свети Петър, докато се отричах три пъти:

— Не. Не го виждам. Той не е тук.

Отърсих се от ръката на принца и последвах хората към площада пред катедралата.

ОСМА СЦЕНА

КАТЕДРАЛНИЯТ ПЛОЩАД В МЕСИНА

Беатриче: През онази сутрин не можех да стоя и миг повече далече от катедралния площад.

Измъкнах се безшумно от леглото, метнах си пелерината с качулката и тихо прекрачих спящата Маргарита, която се беше свила на прага.

Вървах покрай сребристия бряг с разтуптяно от мъка и болка сърце. Молах се да съществува нещо, което да мога да сторя, за да спася Гулиелма Кролаланца. Щеше ми се да се бях обърнала за помощ към Бенедикт — след неговата непохватна, но страстна защита на Гулиелма по време на съдебния процес съжалявах дълбоко, че го бях отхвърлила. Исках да имам възможността да обясня, да го помоля за прошка. Вече знаех, че той е истински мъж, че ако можеше, би сторил всичко по силите си, за да ми помогне в това утро, но не можех да рискувам да го потърся в стаята му, защото имаше голяма вероятност да ме хванат и върнат в стаята ми.

Нямах представа защо беше дошъл на тарантелата, нито как беше довел испанците при нас, но постъпката му по време на процеса ми беше подсказала, че предателството му не е било по негов избор и че той е точно толкова виновен, колкото и аз. Вярно е, че тарантелата щеше да се проведе независимо дали аз бях там или не, но именно това мое безразсъдство бе навлякло на Гулиелма тази огромна беда.

Утрото беше сиво и свъсено, небето — натежало от злокобни поличби. Макар да беше сутрин, луната все още се виждаше — сребърен диск, спотайващ се зад стрелкащи се сребристи облаци, ала слънцето все още не беше показало лицето си. Денят и нощта си бяха разменили местата.

На катедралния площад камбаните скръбно звъняха и песента им отекна в гърдите ми. Голяма човешка тълпа вече беше наобиколила една кошмарна нова структура — клада от плътно наредени цепеници с огромен прът, пъхнат в средата ѝ. От отворените врати на голямата

катедрала се носеха последните ноти от литургията на прочутото аутодафе.

Не след дълго от там се заизнизваха височайшите лица — първо вицекралят, след него архиепископът, а зад него и Клавдио. Гледки като тази, която обещаваеше денят, не бяха за очите на девици, поради което Херо си беше вкъщи с леля ми. Но горкият Клавдио очевидно беше принуден да бъде свидетел на този ужас. Накрая от сенките на катедралната порта изплува и чичо ми, но сенките като че ли останаха с него и започнаха да го следват плътно като собствената му сянка. Изглеждаше прекършен и победен.

Съжалявах го, защото знаех, че тъкмо моето участие в тарантелата го беше принудило да вземе участие в тази присъда. Не беше лош човек, но беше слаб, а да се опълчи на испанците би означавало да изгуби поста си, двореца си, богатството си, както и това на Херо. Надявах се, че синьор Кролаланца няма да вини чичо ми чак толкова много, но никъде наоколо не виждах нито Микеланджело, нито неговия баща. Здравият разум би трябвало отдавна да ги е прогонил от този остров, но, от друга страна, знаех, че нито един от двамата не би оставил любима майка или съпруга на подобна съдба без битка, затова огледах по-внимателно тълпата, опасявайки се, че до края на деня те също ще бъдат заловени.

И тогава зърнах Гулиелма, заобиколена от непробиваема фаланга испански войници. Едва се виждаше през плътната колона от аленочервените им наметала. Беше дребна, боса и облечена в *санбенито* от жълто зебло с цвета на слънчевите лъчи. Каква ирония, че цветът, който тя толкова много бе обичала в живота си, щеше да се превърне в неин покров. Върху власеницата бяха нарисувани груби черни дяволи, засилващи червените рисувани пламъци, които се издигаха към сърцето ѝ. Лицето ѝ излъчваше неземно спокойствие, а на челото ѝ беше изрисувано червено „Е“ за „еретик“. Около врата ѝ беше метната примка, в ръцете ѝ бяха пъхнали жълта свещ. След това хора закриха гледката и в продължение на известно време не виждах нищо друго, освен свещта, а тя не помръдна в ръцете ѝ. Наблюдавах пламъка, докато тя вървеше към кладата, и доколкото успях да преценя, той изобщо не трепна.

Когато застана пред кладата, тя се обърна към насъбралото се множество. Въпреки грубите си дрехи изглеждаше някак си по-

благородна от съдиите си, власеницата ѝ беше по-величествена от техните златоткани дрехи, примката ѝ — по-скъпа от веригите на техните медальони, свещичката ѝ — по-тежка от техните скиптри на властта. Архиепископът я анатемоса и нейните устни се задвижиха в отговор. Не ми беше трудно да разбера какво казва, докато не изпускаше от поглед архиепископа, можех да чета по пълните ѝ устни. Тя просто повтори проклятието, което му беше отправила в съдебната зала — отмъщение, старо колкото острова, на който стояхме: *Ти манчу 'у кори*. Ще изям сърцето ти!

Когато приключиха молитвите, испанските войници — тези благородни кавалери на свети Яков — започнаха да подвикват неприлично и да се кискат. Чух думата „Матаморос“ неведнъж и два пъти.

И точно тогава две фигури се отделиха от тълпата и се втурнаха към кръга от испански пики. Беше безумен, напълно необмислен опит за спасяване, който не постигна абсолютно нищичко. Вероятно аз единствена от всички присъстващи знаех самоличността на отчаяните баща и син под монашеските качулки.

— Арестувайте ги! — извика архиепископът, но преди някой да успее да реагира, висока, облечена от глава до пети в броня фигура с шлема на свети Яков хвана ръцете на двамата мъже. Те спокойно можеха да се измъкнат от него, но рицарят им заговори бързо, а те и без това нямаше къде да отидат. След това ги изведе от кордона и въпреки немия си ужас аз знаех, че поне те са в безопасност. Защото бих познала стойката и осанката на синьор Бенедикт навсякъде, ако ще и под плътна броня.

Но сега за Гулиелма вече нямаше никакво спасение. Наблюдавах вцепенена как я бутат грубо към кладата. Изглеждаше толкова жестоко, толкова в разрез с обикновеното приличие и здравия разум. Толкова отчаян ли беше архиепископът да премахне и последните останки от мавърска кръв от острова? Ръцете ѝ бяха извити назад и стегнати здраво за пръта на кладата. И изведнъж, съвсем ясно, аз видях, че и с двете тя прави знака на рогата — поздравът, с който ме беше приветствала на турнира. Никога не ми беше казвала какво означава този знак, но мисля, че се досещах — това не беше знакът на Дявола, а знак за неподчинение, за отказ от покорство, знак на жените, които пращат по дяволите мъжката власт.

Зачаках народът да се вдигне на бунт, някой ангел да разцепи облаците, някой светец да се спусне на кон откъм вулкана и да среже въжетата ѝ с огнения си меч. Нямаше ли на небето друг светец, който да се противопостави на свети Яков Матаморос? Нямаше ли свети Дзено, черният светец от Верона, да се спусне от небето като абаносов отмъстител и да защити един от своите? Но не видяхме никаква намеса, нито земна, нито небесна. Онова, което предстоеше да се случи, изглеждаше немислимо, неправдоподобно, отвъд човешкото въображение.

Не знам какво бях очаквала — че подобен кошмарен край по необходимост ще бъде бавен. Но в мига, в който цепениците бяха запалени, власеницата ѝ моментално пламна и тя се превърна цялата в погребален покров от огън. Когато пламъците слязоха надолу, видях, че пръстите на ръцете ѝ са все така извити в знака на рогата. Тя изгоря беззвучно. Сред тълпата също цареше мъртвешка тишина. Не знам кога точно бе умряла, но вече празното ѝ тяло започна да издава странни плътски — звуци — пукот и свистене, докато въздухът напускаше обгорените ѝ кости. А после стана още по-лошо, защото горящата плът се размириша. И аз чух около себе си множество къркореши стомаси, когато прегладнелите граждани на Месина усетиха миризмата на печено месо. Спомних си какво ми беше казал Микеланджело на дюните — че хората умирали от глад.

Изглеждах обвинително архиепископа с неговите втръснали на всички изкуствени сълзи, стичащи се по лицето му. А после огледах и лицата около себе си. Те вече не гледаха към Гулиелма. Гледаха него. Не можех да не си дам сметка, че планът му, какъвто и да беше той, се беше провалил; че въпреки присмеха на испанските войници гражданите на Месина изобщо не харесваха спектакъла, организиран заради тях.

Вероятно беше заради това, че на кладата беше завързан един от тях — един Аркирафи, един Кролаланца. С други думи — сицилианец. Вероятно гладът в коремите им ги беше пробудил твърде късно за бунт. Каквато и да беше причината обаче, важното бе, че въздухът изведнъж се нажежи от народното недоволство и заедно с праха на Гулиелма влезе във всички очи и всички уста, неумолим. Почувствах натиск върху гърба си и осъзнах, че тълпата напирала по посока на катедралата. Беше призрачно — това беззвучно движение напред, стотиците

измъчени погледи, неумолимо тътрещите се напред крака, движещи се напред в безмълвен протест. Рицарите на свети Яков вдигнаха пиките си и се разкресяха предупредително, но тълпата изобщо не спря. Това беше протест, беше бунт.

Архиепископът, вицекралят и чичо ми скочиха бързо от троновите си и побързаха да се оттеглят обратно в катедралата. Вратите се затвориха зад гърбовете им с трясък. Почти очаквах хората да разбият вратите и да влязат, но макар да не уважавах самия свещенослужител, уважавах поне светостта на църквата и затова не продължиха.

Огънят постепенно изгуби силата си и слънцето най-сетне се показва, като че ли светилото беше погълнало пламъците, за да изгрее. На кладата не беше останало нищо повече от прах и тълпата започна да се разпръсква, носейки се през площада заедно с въглените на мъченическата плът.

Това беше краят на историята на Гулиелма. А нейната пиеса беше трагедия, както и цялата история на маврите в Сицилия. Микеланджело беше смятал, че празникът на Възнесението ще бъде кулминацията на историята, иконоборството на образа на мавъра, хаосът на тълпата. Аз смятах същото. Но и двамата бяхме сгрешили. Подобно на велик импресарио, архиепископът бе заредил драмата с кулминация, достигаща до самите дълбини на човешкия ужас.

Но историята си имаше и епилог. Защото, когато от главната героиня не беше останало нищо друго, освен прах, се появиха жените — същите жени, които бяха танцували заедно с Гулиелма, жените, които нейният кураж беше спасил от фалшивите обвинения на архиепископа. Те изпъзяха мълчаливо от всеки ъгъл на площада, облечени целите в черно — цветът на скръбта, неуловими и безшумни, като същински паяци. Коленичиха наред въглените и започнаха да събират изстиналия прах с ръце. Без да казвам и думица, аз се присъединих към тях, пресявайки пепелта, докато ръцете ми не почерняха така, както бяха в деня, когато за първи път видях мавърката, когато синьор Бенедикт целуна изцапаните ми с мастило пръсти. Накрая жените откриха смразяващия си трофей — горещ и почернен череп, от чиито празни орбити струеше небитието. Изглеждаше невъзможно онези изгарящи очи да са загасени завинаги, поредната светлина да се е превърнала в черен мрак.

Жените предадоха черепа на висока жена с качулка, която държеше отворен, обшит с кадифе малък ковчег. Качулката на жената се свлече леко назад, за да разкрие алабастровата кожа и синьо-сивите очи на леля ми.

Приближих се до нея и поставих за миг глава на рамото ѝ, без да казвам каквото и да било. Нямаше какво да се каже. След това продължих да събирам заедно с останалите жени костите, които също положихме в малкия ковчег. А накрая, покрити с пепел като на покаяние, ние тръгнахме след леля ми, която ни изведе от площада.

Вървях нагоре с наведена глава и колкото повече се увеличаваше височината, толкова повече нарастваше чувството ми за вина. Пепелта по челото ми подхождаше напълно и ако можех да сменя роклята си с власеница, щях да го сторя. От всички тези каещи се, от всички жени, които не се бяха обадили навреме, аз бях най-лошата. Аз бях привлякла Бенедикт на тарантелата, а след него и испанците. Моето присъствие там бе лишило чичо ми от воля по време на съдебния процес, така че той не можеше да стори нищо друго, освен да осъди Гулиелма или да издаде мен. Как е възможно аз, чийто език иначе се носеше като див кон по всички други теми, да остана няма в онази съдебна зала, задържана от твърдата ръка на леля ми?!

Погледнах напред към високата фигура, която ни водеше нагоре по склона. Дали и леля ми усещаше товара на вината така, както го усещах аз? Беше слаба утеха да си повтарям, че в съдебната зала и молбите на сина на Гулиелма, и тези на синьор Бенедикт бяха останали напразни. Нямаше никакъв смисъл да си напомням, че архиепископът, възприел за своя върховна мисия унищожението и изкореняването на нейната раса, щеше да осъди на смърт Гулиелма, дори и да се беше намесил самият Господ Бог. Защото аз бях виновна не по-малко от него.

Изкачихме малкия хълм от Виа Катания до място, за което бях чувала, но никога не бях виждала — некропола *Чимитерио Монументале* — семейната гробница на фамилията Леонати. Върхът на хълма беше увенчан от малък каменен мавзолей, а встрани от него се виждаше тъмна рана, зейнала в земята. Пазачът на некропола, застанал зад могилната от прясна пръст с лопата в ръка, беше вече изкопал гроба. Леля ми постави малкия ковчег в земята и старецът го

засипа с пръст така, сякаш погребваше куче, без изобщо да мисли какво прави.

Всички се събрахме около гроба и наред прежуриящия пек на слънцето леля ми извади от ръкава си малък свитък и започна да го чете — беше стих за убийствената сила на езиците на клеветата. След това постави листа върху могилката на гроба и метна отгоре му шепа пръст, за да не му позволи да отлети. След нея всички сицилиански дами хвърлиха своята шепа пръст върху листа и така, постепенно, той изчезна, думите се събраха с костите. Беше напълно уместно думите да споделят нейния гроб, защото именно думите я бяха убили. Вещица. Поклонничка на Дявола. Еретичка. Все фалшиви обвинения, които я бяха пронизвали едно по едно като мечове.

Накрая, една по една, жените поеха обратно надолу по хълма — скръбна черна процесия, обратно по пътя, откъдето бяха дошли. Аз седнах до леля ми върху топъл надгробен камък и се загледах в Урсула, която малко по-нататък от нас береше цветя. Изведнъж почувствах мъртвешка умора, като че ли скръбта и ужасът бяха изсмукали всичката сила от крайниците ми. Можех единствено да седя, онемяла. Не говорех. Като никога нямах какво да кажа. Но леля ми имаше.

— Този стих го написа синът ѝ — каза.

Синът ѝ. И аз бях усетила, че красивите, печални слова носеха почерка на Микеланджело, защото никой друг не бе в състояние да изрази болката така, както него. Запитах се как ли се е чувствал, докато ги е пишел, особено след като е знаел кога ще бъдат изречени. Зачудих се и как ли ще се изправя очи в очи с него — ако това изобщо стане — след като знаех, че аз нося голяма вина за смъртта на майка му. Леля ми пак заговори:

— Снощи я видях, Беатриче. Този стих всъщност ми го даде Гулиелма и тъкмо тя помоли да изпълним ритуала, който направихме току-що. Искаше да бъде тук, за да може винаги да вижда острова. Нейният остров!

И от гърдите ѝ се изтръгна продължителна и болезнена въздишка.

— Наистина я видя, така ли?

— Да. Държаха я в Палацо Киарамонте. Беше съвсем сама в огромна варосана стая. Не се беше предала, Беатриче! Беше намерила отнякъде въглен и през трите дена преди изпълнението на присъдата

беше покривала стените с рисунките си. Ама какви рисунки само, племеннице! — синьо-сивите ѝ очи проблеснаха като речни камъчета наскреж бързей. — Такива, че когато пазачите ги видели, веднага ѝ дали бои! Беше нарисувала кораби, цветя, ангели! И жени, много, много жени. Послание до всички нас!

Хвърлих крадешком поглед към профила ѝ — силен и уверен, като женска фигура на носа на кораб.

— Чичо ми знае ли, че си се виждала с нея?

— Не и никога няма да узнае! Беше ми изрично забранено да влизам там, въпреки че съм съпругата на губернатора. Но отец Франциск беше получил позволение да посети Гулиелма за последното причастие, така че той на свой ред ми даде позволение да облека неговото расо и да отида вместо него.

Очите ми се навлажиха и аз се загледах в морето, дълбоко развълнувана. Пред лицето на смъртта на приятелката си леля ми се беше превърнала отново в старата Иноджен.

— Тя беше толкова храбра, Беатриче, толкова храбра! Единственото, което искаше, бе да предадем на съпруга ѝ и сина ѝ по-скоро да бягат на север, за да бъдат в безопасност. Когато се прибрах у дома, започнах да умолявам чичо ти да отмени смъртната присъда. Молах му се часове наред, докато небето не просветна и не дойде време да тръгваме за литургия. А той все повтаряше, че ако се намеси, ние сме щели да изгубим всичко. И въпреки това аз не бях изгубила надежда, чак до момента, когато видях да я извеждат на площада.

И лицето ѝ посърна — корабът сякаш се разби. Как можах да я мисля за силна и решителна?

— Обличат ги в специални одежди — продължи след малко. — Имам предвид еретиците. Когато са били помилвани, пламъците сочат надолу. Наричат тези власеници *фуего реполто*. Молах се, Беатриче, молах се след литургията да я видя в такава дреха, да разбера, че са я помилвали! Но после първо видях пламъците. И те сочеха нагоре, към сърцето ѝ!

Очите на леля ми бяха сухи, но болката струеше от всяка нейна дума. Сетих се за обилните, но напълно безсмислени сълзи на архиепископа и ги сравних със сухата, но кошмарна мъка на леля ми.

— Тя имаше такъв дух, Беатриче, такъв дух! А сега я няма!

Изглеждах я и се опитах да изразя на глас една мисъл, която ме беше следвала по целия път нагоре по хълма.

— Няма я само ако го позволиш. Възпитай Херо като нея — с кураж, стремеж към свобода и възможност да мисли, говори и диша самостоятелно! Не ѝ позволявай да се превърне в покорната госпожичка, каквато иска да я вижда чичо ми! Позволи ѝ да живее като образ и подобие на Гулиелма Кролаланца!

Леля ми не каза нищо. Но определено обмисляше думите ми.

Загледах се отново към брега и къщата на Гулиелма, къщата на мавъра, мислейки си за предсмъртното ѝ желание. И изведнъж усетих, че трябва да действам веднага. Трябва да отида там, да намеря двамата останали Кролаланца и да се уверя, че ще напуснат острова, преди да бъдат заловени от хрътките на архиепископа.

Взех си довиждане с леля ми, като я целунах нежно по слепоочието, оставяйки я във верните ръце на Урсула. След това поех надолу по хълма. Горещината, беше унищожителна и аз съблякох пелерината си. Беше крайно нечестно от страна на слънцето изобщо да се показва през този ден. Би трябвало да скрие лицето си, засрамено от неправдите, сторени днес от неговия братовчед — огъня.

* * *

Когато стигнах до къщичката на плажа, вратата ѝ беше отворена.

Втурнах се директно в кабинета. Заварих там и бащата, и сина — събираха листовите си. Обърнаха се виновно, но когато ме видяха, облекчението им беше осезаемо. Израженията им се оказаха странно еднакви. С бащата не се познавах лично, но сега не беше време за любезности и представяния. Той изглеждаше съсипан, очите му бяха кухи като на горещия череп, който бяхме погребали. Не бях в състояние да облека в думи съболезнованията си, не знаех какво да кажа.

— Отплаваме довечера с прилива — каза Микеланджело.

Приблжих се до печатната преса, до невинните метални блокчета, които Гулиелма беше прочистила от еретичните думи. Притиснах пръсти в едно от тях — силно, толкова силно, че ме заболя. А после се загледах в отпечатъка върху пръста си.

„Е“ за „еретик“. Същата буква, с която беше белязано челото на Гулиелма.

— Това е последната ни възможност да поговорим — прошепнах, изпълнена с нов повод за скръб през този ден.

— Върви! — каза бащата на сина си. — Аз ще довърша тук.

Двамата с Микеланджело седнахме върху дюните, на мястото, където той ми беше разказал за мавъра, на същото място, където бях прегръщала Бенедикт. Искях по някакъв начин да се реванширам, но като че ли не разполагах с никакви шансове да изкупя престъплението си.

А после той ме улесни. Започна да плаче, както не би могъл да плаче пред баща си. И тогава аз разбрах точно какво трябва да направя — прегърнах го, сякаш беше дете, както майка му никога повече нямаше да може да го прегърне.

Все така прегърнала поета, в далечината, отвъд дюните видях някаква фигура. Яздеше по посока на двореца на Леонато. Познах първо коня, а едва след това ездача — защото това беше белият боен кон на Дон Педро.

ДЕВЕТА СЦЕНА

СТАЯТА НА БЕНЕДИКТ В ДОМА НА ЛЕОНАТО

Бенедикт: В двореца цареше суматоха.

Домът на Леонато се беше превърнал във врящ котел. Всички си събираха багажа и се подготвяха за потегляне. Подковаваха се коне, интендантът беше изпратен да събира храна от избите и килерите, секвестираха се каруци и бали със сено за нашата велика мисия. Както изглеждаше, на следващия ден трябваше да потеглим. Докато онази жена гореше на кладата и всички очи бяха обърнати към нея, испанските кораби се бяха струпали незабелязано в пристанището.

За мен нямаше никакво значение кога щяха да потеглят. Но колкото по-скоро си тръгнаха оттук, толкова по-добре. Смъртта на последния мавър от този остров беше променил коренно отношението на местните жители към техните господари и испанците отлично си даваха сметка, че дните им в Сицилия са преброени. Архиепископът на Монреале беше надценил влиянието си.

Но тази смърт беше променила и мен. Дадох си сметка, че животът е кратък и човек може да изиграе в него само една ръка. Бих предпочел да прекарам остатъка от живота си, ежедневно обиждан от Беатриче, отколкото да бъда обсипван със сладки комплименти от която и да било друга жена на света. Върнах се в стаята си, за да си събера бронята и да я върна на оръжейника — бях я взел временно, за да измъкна поета и неговия приятел, автора на памфлети от военния кордон, и да ги отведа по живо, по здраво у дома след крайно глупавия им опит да спасят мавърката, и сега вече няхах нужда от нея.

В стаята си заварих Дон Педро. Седеше в нишата до прозореца, свит и дребен, и някак си смален, какъвто никога не го бях виждал. Кадифените му дрехи изглеждаха не толкова нови, косата му — не толкова лъскава, златистата му кожа — нездравно бледа. Но аз не изпитвах никакво съжаление към някогашния си приятел — той и неговите приятели заговорници бяха убили една невинна жена, а зад подобни деяния не се крие никаква слава. В ръката му висеше медалът

на свети Яков и проблясваше под лъчите на слънцето. Когато влязох, не се обърна, а само пхна нещо между възглавниците в нишата.

— Твърдо ли си решил? — попита, загледан към хоризонта.

— Да — отговорих твърдо. — Трябва да остана! — всички маски вече бяха свалени и аз усещах, че е време за пълна откровеност.

Той се разгъна от мястото си до прозореца и се изправи пред мен, някак си по-равен на мен, отколкото досега.

— Бенедикт — изрече, — ако оставаш, за да ухажваш лейди Беатриче, не бъди такъв глупак! Защото със сигурност притежавам известна информация, която ще те накара да преосмислиш решението си!

Побиха ме хладни тръпки. Макар и леко в сянка, очите му излъчваха искреност.

— Чуй ме — продължи, — защото, независимо дали искаш или не, аз съм най-добрият ти приятел и като такъв гнети ме срам, че бих могъл да сватосам своя пръв приятел с улична жена!

Сложих ръка на дръжката на меча си, който още не бях предал на оръжейника, и извиках:

— Ако говориш за лейди Беатриче, трябва да те помоля да оттеглиш думите си! Може и да е прокълнатата, но със сигурност е целомъдрена!

Той поклати глава и отвърна:

— Няма нужда да се хващаш за меча! Защото дойдох тук, за да ти кажа, че дамата ти е невярна!

— Кой, Беатриче ли? — ахнах.

— Същата. Беатриче на Леонато, твоята Беатриче, Беатриче на всеки мъж тук!

— Невярна?

С искрено нещастна физиономия той изрече:

— Ела с мен и ще видиш! И ако все още я обичаш и след това, утре се ожени за нея. Но мисля, че повече ще подхожда на репутацията ти да промениш решението си — погледна ме право в очите, като противник. — Има... връзка с поета Микеланджело. Видях ги с очите си. В момента се прегръщат на дюните пред неговата къща.

На нашите дюни? На дюните, където тя ми беше разказала за нейната звезда? Не можех да повярвам. Той сложи съчувствено ръка на

рамото ми, но аз го отблъснах и се загледах през прозореца, като че ли можех да я видя оттук.

— Отказвам да го повярвам! — изсъсках.

— Ако дойдеш с мен, ще ти покажа. И няма да казвам и думица повече срещу нея, докато ти не се увериш с очите си!

Избутах го и се втурнах надолу по стъпалата. Той ме последва. Слязохме бързо в двора, където неговият боен кон беше оседлан и го чакаше, задържан от един коняр. Бабиека — големият дорест кон, който той ми беше дал заедно с униформата, стоеше до кралския кон и също чакаше, като че ли принцът беше планирал всичко това. Метнах се на гърба на Бабиека с едно бързо движение, без помощта на дървения блок.

Изфучахме през портите и се понесохме бясно по крайбрежния път. Усещах Дон Педро до лакътя си, конят му ми дишаше във врата. Това се беше превърнало в бясна, лудешка надпревара, сякаш който стигнеше пръв до Беатриче, щеше да се окаже прав за нея.

Спечелих аз, но и загубих. Тя наистина беше на дюните, точно там, където я бях прегръщал онзи единствен път, в онази прекрасна нощ. Беше прегърнала поета и той се беше притиснал до нея, сякаш бяха един човек, и потрепваше в обятията ѝ. Тя го беше придърпала към себе си толкова силно, че чак кокалчетата на ръцете ѝ бяха побелели. Очите ѝ бяха затворени и напяваше сладки думички в косата му.

Дон Педро застана до мен, дишащ почти толкова тежко, колкото и любовниците.

— Ела! — рече и подръпна пелерината ми за езда.

Бях видял достатъчно и вече напълно послушен, му позволих да обърне Бабиека в обратната посока. След това поведе коня ми за юздите, защото аз внезапно бях забравил как се язди.

При крайпътния параклис той докосна лицето ми и рече:

— Трябва да се върна в двореца, за да ръководя подготовката за отплаване. Защо не вземеш малко да пояздиш, за да ти се проясни умът? Аз ще се погрижа за всички неща от твоята стая.

Кимнах автоматично и пришпорих леко коня по посока на Месина. Принцът потегли в обратната посока, към дома на Леонато. Единственото, за което вече можех да мисля, бе, че трябва да сложа колкото е възможно повече левги между себе си и лейди Беатриче.

ДЕСЕТА СЦЕНА

ДВОРЪТ В ДОМА НА ЛЕОНАТО

Беатриче: Трябваше непременно да се срещна с него, преди да замине.

Трябваше да му върна картата от *скопа*, да му кажа, че в крайна сметка той се оказа най-достойният рицар. Малката пъстроцветна карта беше най-скъпият ми спомен, но с радост щях да се разделя с нея — за мен беше по-ценна и от реликвария, дори от хиляди реликварии. Тя беше уникален символ на нашата любов.

Да, любов! Повтарях си тези две срички безброй пъти, докато се носех през градината, замаяна като пумпал. Бях сигурна в чувствата си, а от сигурността ми ставаше невероятно хубаво. След като бях утешила Микеланджело, той ми беше казал, че той и баща му са невероятно задължени на Бенедикт, задето ги е извел от площада и ги е довел живи и здрави в къщичката. Не бил казал и думица, само бил сложил в ръката на поета заплата си от армията, за да могат да заминат за Неапол. След това Микеланджело ми беше показал златната монета, все още носеща белезите от ухапката на Бенедикт. Преди да му върна монетата, я целунах. Скъпият Бенедикт! Не трябваше да слушам единствено думите му, а да гледам постъпките му.

— Сега ще му дадеш ли сонета, който написа за него? — бе попитал Микеланджело.

Аз кимнах и сега смятах да приведа думите си в действия.

Сонетът ми и картата бяха само за Бенедикт и за никого друго. Но няха никаква представа дали той е наясно накъде го води неговият приятел Дон Педро, дали знае, че великото начинание на краля ще го отведе право в челюстите на английската флота — флота, която се славеше като най-добрата в целия свят. Но както и да стояха нещата, той трябваше да знае какви са чувствата ми, преди да потегли. Хукнах през градините. Денят проблясваше. С отпътуването на двамата Кролаланца сякаш мракът от смъртта на Гулиелма изведнъж се вдигна. Смятах да ѝ отдам почитта си, като изживея своя в пълна мяра. Щях да се втурна към любовта и да я прегърна. Да прегърна *него*!

Любезното слънце проблясваше по фонтаните на чичо ми, лъчите му си играеха с водните пръски, спорейки коя от тях е по-ярка. Плодните дръвчета, натежали от летния си товар, простираха огромните си клони сякаш за прегръдка. Знаех, че тази вечер ще видя Бенедикт, защото чичо ми и леля ми бяха организирали голямо прощално пиршество за испанците — последното събитие от техния безкраен календар на забавленията. Но не можех да чакам до вечерта, не можех да чакам дори час, дори една минута. Не можех да понеса мисълта, че той ще замине, не можех да си представя, че трябва да се върна към стария си живот. Вече не познавах онази Беатриче отпреди месец, живееща тихо и незабележимо като компаньонка на Херо, чийто единствен по-интересен момент от живота беше да види обречения мавър и съпругата му на плажа. Те си бяха заминали, светът се беше променил и аз също се бях променила.

Поех към конюшните, защото знаех, че там войниците се подготвят за отпътуването си. Огледах се за Бабиека, дорестия кон на Бенедикт, но никъде не го забелязах. Разочарована, аз излязох от конюшните и на прага се сблъсках с Дон Педро.

Принцът ме задържа за раменете и ме изгледа озадачено. През изминалия месец не бях успяла да го опозная много добре, но иначе той винаги се беше държал галантно с мен. А един или два пъти по време на разнообразните ни срещи по забавленията суетата ми беше подсказала, че гледа на мен с очи, различни от войнишките.

Сега той се усмихна широко както винаги и ми целуна ръка. Беше купил три великолепни жребци като прощален подарък за Леонато, Херо и Иноджен, и оставяше трима от най-добрите си испански коняри, за да се грижат за тях. Зачаках нетърпеливо, докато той бърбореше нещо за качествата на конете (защото никой не може да прекъсва принц), но междувременно установих, че тези негови дарове намирисват на неизказана вина — по време на пребиваването си тук той беше счупил нещо, като непохватно дете — играчка, и сега правеше несръчни опити да се реваншира. Държеше се галантно както винаги, но очите му бяха прихлупени, а изражението — затворено. Нещо не беше наред. Едновременно с това изглеждаше изненадан, неспокоен и изпълнен с някакви свои мисли, нещо, което нямаше нищо общо с породисти коне и коняри. Направи пауза в хвалебственото си слово и аз се възползвах от шанса си.

— Милорд — изрекох задъхано, защото все още не се бях успокоила от тичането си през градината. — Виждали ли сте синьор Бенедикт? Трябва да говоря с него.

Той се огледа така, сякаш никога досега не беше чувал за този господин. Забелязах, че през лицето му преминаха десетки различни изражения, а очите му ми подсказаха, че междувременно през главата му преминават същият брой отговори, докато не се спря на един.

— Мисля, че е в стаята си — рече. — А ако не е, значи изпълнява някаква задача и скоро ще се върне — втренчи се в мен и добави: — В неговата стая има една много приятна ниша в прозореца. Бихте могли да го изчакате там. Тъкмо ще го видите как идва по пътя.

Благодарих му, а той ми се ухили — този път с искрена, брилянтна усмивка, която ме накара да се изпълня с леко безпокойство. Това беше усмивка на победител.

Тръгнах по стъпалата по посока на войнишкото крило на двореца. Никога досега не бях ходила в стаята на Бенедикт, нито дори се бях разхождала по коридорите тук, защото благоприличието не позволяваше на една дама от благороден произход да се мотае из крилото на войниците без придружител. Но в течение на месеца бях разбрала къде точно се намира стаята му, защото често се взирах към нея през нощта, опитвайки се да отгатна по златистия квадрат светлина дали чете, или се занимава с нещо друго.

Отгатнах коя трябва да е неговата врата и докато натисках бравата, изричайки името му, нито веднъж не ми хрумна защо Дон Педро, след като беше израснал с етикета още от люлката, ще смята за напълно уместно една дама да чака мъж в стаята му.

Стаята беше празна и точно толкова разхвърляна, колкото очаквах да бъде. Но иначе имаше същото приятно излъчване като нашата стая с Херо, с голям сводест прозорец и балкон, гледащ право към крайбрежния път. В момента Бенедикт не беше тук, но Дон Педро ми беше обещал, че той скоро ще се върне. Затова се настаних доволно в нишата и зачаках.

Загледана в проблясващата вода на залива, аз прехапах устни и пощипах бузите си, за да ги зачервя, но всъщност вътрешностите ми се бунтуваха, а сърцето ми биеше толкова лудо, че сигурно и без това бях поруменяла достатъчно. Дори оправих корсета си, за да пада прилично, и потупах къдриците си. Но какво изобщо ми ставаше?

Докато пригладях платката над корема си, шумолене на хартия ми напомни за сонета, който бях написала за него. Извадих го и разтворих листа, за да го прочета за последен път, преди да стане негов. От гънките му изпадна нещо. *Сетебелото*.

Поместих се малко на възглавниците в нишата и се пресегнах към празното пространство между касата на прозореца и тапицираната седалка, за да извадя картата. Но извадих не една карта, а цяло тесте карти за *скопа* в малка кутийка. Отворих кутийката бавно и с дълбока нега — това трябва да беше колодата, от която той беше извадил *сетебелото*, за да ми го подари. Разтворих тестето. Смръщих се. А после с треперещи пръсти започнах една по една да ги поставям в скута си, докато не се разпиляха по пода.

Всяка една от тях имаше по седем монети върху лицевата си страна, изрисувани в червено, жълто и синьо.

Всяка една от тях, всяка отделна карта беше седмица монета — *сетебело*.

Обърнах кутията, за да видя производителя. Там пишеше „Треviso“. Значи беше купил картите на север, още преди да знае, че съществувам. Беше купил от Треviso измамническо тесте.

Сърцето ми се разтуптя като лудо, мозъкът ми забави ход. Значи той беше спечелил сърцето ми с фалшиви зарове. На колко ли други жени беше подарявал такава карта от дворовете на Падуа и дворците на Венеция насам? Колко ли други глупави девойки бяха носили картата си навсякъде с тях, като мен? Символ на любовта ни, как пък не! Открих моята карта и я поставих до една от съвсем новите. Моята карта беше с омекнали ръбове, едното ѝ ъгълче беше леко скъсано и подгънато, монетите се бяха зацапали. Беше обичана и беше предавана между нас на вечери, сватби и турнири, значима при всяка смяна на собственика. А всъщност не е означавала нищо.

Почервенияла от гняв, аз се изправих с моето опърпано *сетебело* в ръка, а останалите оставих да се свлекат на земята — истински порой от червени, сини и жълти монети. После минах с мръсните си пантофки по разпръснатите по пода карти и напуснах стаята.

ЕДИНАЙСЕТА СЦЕНА

ПРОЩАЛНО ПИРШЕСТВО В ДВОРЕЦА НА ЛЕОНАТО

Бенедикт: Още преди да се появя на пиршеството, бях върло пиян.

Бях прекарал следобеда в „Русалката“ — известна кръчма в Месина, заедно с някои от моряците, които товареха испанските кораби. Играх *скопа* с безразсъдството на човек, на когото изобщо не му пука дали ще изгуби *сетебелото* или не, а и чувствах, че конкретно тази карта ще изгори ръката ми. Но по някаква странна приумица на съдбата започнах да печеля и колкото повече печелех, толкова повече пиех.

Напуснах масата в кръчмата само веднъж, за да пусна една вода на кея. И без да искам, видях как поетът и авторът на памфлети се качват на кораба за Неапол, без съмнение плащайки с осемте реала, които им бях подарил. Както бях виждал да правят всички сицилианци, те двамата също докоснаха позлатената статуя на Мадоната, преди да се качат на кораба — за късмет. Видях ги как преминаха заедно по трапа, как се прегърнаха на палубата и как после по-младият се върна обратно на брега. Корабът вдигна котва и поетът помахна на приятеля си, и продължи да маха, докато коработ не се превърна в точка на хоризонта.

Изплюх се накриво на земята и неволно уцелих единия си ботуш. Каква ирония, че неволно бях спасил любовника на Беатриче! Ако испанците бяха успели да изпържат и него, вече нямаше да имам съперник. Очевидно беше решил да остане, за да я ухажва. Зачудих се колко ли бързо ще се втурне обратно при нея, дали скоро ще се оженят. Но всъщност нямаше никакво значение дали ще се оженят или не, защото тя и без това беше изгубена за мен — покварена жена, греховна твар, ябълка прогнила. Искаше ми се да се втурна към него и да започна да го налагам дотогава, докато не падне в морето и поетичните му кокали не се превърнат в корали. Но злината вече беше сторена, а в настоящото си състояние си нямах никакво доверие. Завлякох се обратно в кръчмата, твърдо решен да изпия печалбата си.

В крайна сметка бях спасен от един другар по карти, когото, в настоящото си замаяно състояние, успях да си спомня едва след две раздавания, въпреки че беше облечен в обикновено памучно расо. Беше отец Франциск, свещеникът в параклиса на Леонато. Той промуши могъщите си тела между каците и пируващите моряци и ме измъкна от кръчмата на чист въздух. Едва тогава, докато стоях на стълбите отпред, си дадох сметка, че звездите се въртят около мен като че ли бях самата Земя, прашната малка планета в центъра на планетария. Някъде над главата ми беше и звездата на Беатриче и аз се опитах да се фокусирам върху нея, ала тя упорито ми се изплъзваше като капка дъжд. Добрият отец ме държа за раменете дотогава, докато космосът не си застана на мястото. Ръцете му се оказаха изненадващо силни.

— О, слабост — изфъфлих, препъвайки се на всяка дума и размахвайки неопределено ръка по посока на трона на Касиопея, — твоето име е жена!^[1]

Свещеникът въздъхна и рече:

— Така върви светът — прегърна ме през рамо и ме поведе към коня ми. Бях забравил да вържа Бабиека, но умният кон се разхождаше послушно около буретата на пристанището. — Някога — допълни, пъшкайки, докато ми помагаше да пхна крак в стремето — бих се съгласил напълно с теб. Точно затова сега нося това расо.

Погледнах го, опитвайки се да се фокусирам, размахвах треперещ пръст пред лицето му и изломотих:

— Няма. Живот. С тях.

— Може би. Но няма живот и на дъното на бутилката. Можеш да ми вярваш, защото съм пробвал и това!

Опитах се да поклатя глава, защото рейнското вино беше подобрило значително следобеда ми. Но едва не паднах от седлото, затова накрая реших просто да се отпусна напред върху топлия врат на Бабиека. Конят се беше наслушал достатъчно на оплакванията ми по пътя насам и сега наостри уши, за да получи допълнителна мъдрост.

— Приспиващи напитки — промърморих в меката грива.

Усетих как свещеникът премията юздите през главата ми и повежда коня по крайбрежието. Може и да съм заспал, защото следващото, което си спомнях, беше неочакваното ми приземяване във

вода, когато отец Франциск ме бутна в коритото за водопой близо до двореца на Леонато.

Значително изтрезнял, аз изплюх погълнатата вода и излязох на повърхността. През тази лятна вечер водата беше доста топла и дори приятна, но победите ми на карти ми даваха кураж и аз реших, че не мога да му остана дължен.

— За какво беше това? — извиках възмутено.

Той приседна на близката могилка, без да изпуска юздите на коня, който наведе глава и кротко започна да пасе.

— Имаш да ходиш на пиршество — рече.

Измъкнах се от коритото, целият вир-вода, и отговорих троснато:

— Не желая да я виждам!

Той не попита коя имам предвид. Очевидно вече знаеше. Само отвърна:

— Това е последният ти шанс.

Аз се качих обратно на коня с толкова достойнство, колкото успях да събера, а той не каза нищо повече, докато не влязохме през портите на двореца. Нощта беше толкова топла, че докато стигнем двора, бях почти изсъхнал. Луната беше паднала ниско и имаше цвета на балтийски кехлибар, с жълтеникаво болнаво лице като моето.

И първият човек, когото видях, беше лейди Беатриче, крачеща към мен между две колони войници със запалени факли. Изражението ѝ беше буреносно. Свещеникът побърза да изчезне, предупреждавайки ме:

— И нито глътка повече!

Беатриче се закова пред мен и аз се загледах хладно в нея, търсейки промени. Дали конструкцията на лицето ѝ би била различна сега, когато мосю Любов беше покорил девствеността ѝ? Вярно е, че забелязах някакви следи от любов, но вече не към мен.

— Пряко волята си съм изпратена, за да ви покана на вечеря! — изстреля злобно тя.

— Прекрасна Беатриче — изрекох с глас, натежал от ирония, защото лицето ѝ вече ми беше омразно, — благодаря ви за усилията!

Тя ми обърна гръб, но толкова бързо, че мозайката под пантофките ѝ буквално изхрущя.

— Ако беше усилие — подметна злобно през рамо, — никога нямаше да го предприема!

Последвах я към голямата зала, където космосът продължи да си отмъщава. За първи път през тази въртележка от празненства исках да бъда навсякъде другаде, само не и близо до Беатриче, но ето че бях поставен да седна точно до нея. И поради това моментално се пресегнах за чашата си. От другата ми страна седеше Клавдио, а от нейната друга страна — Херо, сякаш с оглед на предстоящата ни раздяла и на факта, че съвсем скоро животът ни щеше да се върне в предишното си русло, както е бил месец преди това. Новите приятелства щяха да бъдат забравени и заменени от старите, но и това беше илюзия.

Защото всичко беше различно от онова, което беше преди месец, дори самата атмосфера. Тогава имаше надежда и смях, и сладостно очакване на лятната отпуска. А сега цареше горчивият вкус на разочарованието и вонята от кладата на смуглата дама беше увиснала над масите като погребален покров. Беатриче и аз бяхме завинаги отчуждени и аз никога повече нямаше да позная сладостта, която бях открил с нея на дюните. Тя беше направила своя избор и ѝ предстоеше да стане съпруга на поета.

Леонато се беше превърнал в пионка на испанците — те му бяха отнели парите и репутацията, и за мен беше повече от ясно, че той нямаше търпение да им види гърбовете. Лъвът беше превърнат в кротко агънце. Междувременно съпругата му Иноджен изглеждаше точно толкова отчуждена от него, колкото Беатриче от мен, защото той я беше предал и не беше успял да спаси нейната скъпа приятелка.

Вицекралят и архиепископът отсъстваха от това събиране. Не бих се изненадал вече да са отплавали, защото през месеца, който прекараха тук, отношенията между Сицилия и нейните завоеватели се бяха влошили до такава степен, че те най-вероятно са преценили за най-разумно да не дочакат биенето на следващите камбани.

Само Клавдио и Херо, благодарение на невинността на младостта, бяха намерили в лицето на другия скъп приятел и си бяха създали отношения, които най-вероятно годините нямаше да могат да унищожат. Но ето че съдбата им беше отредила огромна пречка за последната им вечер заедно — Беатриче и моя милост, настанени между тях, студени и войнстващи като Сцила и Харибда.

Честно казано, бях изненадан от враждебността на Беатриче към мен. Все пак аз бях видял нея на дюните, а не обратното и бях научил

страшната ѝ тайна, и което беше още по-важното, тя не трябваше да ме критикува, а да ми благодари, защото именно аз спасих любовника ѝ и неговия приятел от неминуем арест. Не че това имаше някакво значение. Всъщност враждебността ѝ улесняваше значително раздялата ни. Затова не след дълго ние започнахме отново нашия словесен дуел, но този път беше напълно сериозно.

— Ще се радвате да узнаете — започнах първия рунд, — че синьор Гарденио успя да хване вечерния прилив за Неапол.

— Наистина се радвам за него — изрече хладно дамата, — но ми е мъчно за Сицилия, защото той беше достоен човек.

— Тогава ми позволете да повдигна духа ви още мъничко, като допълня, че мосю Любов, поетичният синьор Кролаланца не хвана този кораб!

— Микеланджело? — възкликна искрено изненадана тя. — Сигурен ли сте?

— Дотолкова, доколкото мога да вярвам на очите си — изрекох многозначително, — а мисля, че мога!

— Но... — започна тя, но спря. — В такъв случай се радвам за себе си, защото островът ще се радва поне на един достоен мъж!

Тези нейни думи ме жегнаха дълбоко и аз отвърнах:

— На този остров има и други достойни мъже, освен него! Тя ме изглежда смръщено и сините ѝ очи проблеснаха.

— Ала ето че един от тях ме направи на глупачка!

Бях заинтригуван. Да не би поетът вече да я е изоставил? Защото нямаше никакво съмнение, че никога преди не я бях виждал толкова тъжна, колкото тази вечер.

— Залозите високи ли бяха?

— Най-високите. Играех за сърцето си.

— И изгубихте?

— Той спечели срещу мен с фалшиви зарове. Или по-точно — с фалшива колода карти. Така че, би могло да се каже, че изгубих.

Изпълних се с мрачно задоволство, но унинието ѝ изобщо не ми даваше покой — не можех да понеса предателството на друг мъж.

— Но пък спечелих нещо друго — продължи тя.

— И то е?

— Мъдрост. Научих се никога да не вярвам на мъж, ако ще и да е най-благородният! — и вдигна чаша по посока на Дон Педро и чичо

си, намиращи се начело на пиршеството. Забелязах, че принцът ни наблюдава много внимателно и изглежда погълнат от нашия разговор. — Принцове и графове! — изсумтя презрително тя. — Мъжеството им се е разтопило в любезности, доблестта се захаросва в комплименти, а от мъжете са останали само езиците, и то до един лъжливи и празнословни!^[2]

— Това не е мъжки порок! — не й останах дължен аз. — Във вените на жената е да лъже и да мами! И женският език е този, който празнословно любезничи, докато сърцето почернява от презрение! — бях започнал да крещя, докато изброявах недостатъците й, макар че не бяха ли това недостатъците на всички жени? — Амбиция, алчност, клеветата и изменчивост! Всички поквари на ада са в женски род! — приведох се към нея така, както бях, когато я целувах. Но сега единственото, за което можех да мисля, бе как седи в обятията на поета, как го целува и му реди галювни слова на дюните. — Но дори и на пороците й не може да се разчита — вдигнах назидателно треперещия си пръст, — защото и те се менят ежедневно!

Тя ме изгледа с такова съжаление, че аз побеснях още повече.

— Променили сте се — прошепна тя.

Изгледах я. Лицето й се люлееше пред погледа ми и като че ли очите й бяха станали доста повече от чифт.

— Солените ветрове на този остров довяват промени — съгласих се аз, докато се опитвах да уцеля чашата си с гарафата. — Удивително е обаче какво са в състояние да доведат мръсните ветрове на брега, например на дюните! Вие сте права, аз наистина претърпях морска промяна. Превърнах се от Бенедикт Любовника в Бенедикт Войника — размахвах чашата си неопределено, включвайки цялата компания, като че ли се канех да направя съобщение. — Замених лютнята и кларнета за барабана и тропета! От днес нататък ще вярвам само на братята си по оръжие и никоя жена няма да заслужи благоволенieto ми! — скочих на крака и едва не паднах. После застанах мирно и вдигнах чашата високо над главата си в поздрав. — Дон Педро! — изкрещях. — Принце, братко, приятелю!

Принцът вдигна глава, а после в отговор вдигна и чашата си. Трогнат от вниманието му, аз се размекнах още повече, макар да усещах презрителния поглед на лейди Беатриче в гърба си. И започнах да изнасям сърцераздирателна реч за нашия орден на свети Яков, за

нашето войнишко братство. Чувствата ми бяха толкова красиви, че извикаха сълзи в собствените ми очи, но думите ми предизвикаха само смях и подвиквания откъм масата на полка, защото войниците бяха свикнали да ме виждат по-често остроумен, отколкото лиричен. Не помня точно колко къшея хляб ме удариха по главата, но в крайна сметка речта ми накара Дон Педро да стане на крака и да се озове бързо до мен. Поклони се на Беатриче, която ме наблюдаваше с обичайното си презрение, и изрече:

— Простете обноските на приятеля ми. Очевидно е прекалил с чашите.

— Чаши, мечове, жезли и монети! — изрече загадъчно тя, изброявайки боите на картите за *скопа*. — В такъв случай, ваше височество, просто го махнете оттук!

Той отново ѝ се поклони и после ме отведе на масата си. Знам, че щеше да ми даде и стол, ако разполагаше със свободен, но все пак ми позволи да стоя прав зад неговия, което ме изпълни с огромна гордост. Поклацах се леко и не откъсвах очи от лейди Беатриче, която си беше разменила мястото с Херо, за да позволи на семплото девойче и на Клавдио да поговорят. Нещастиято ми беше пълно, когато си дадох сметка, че завиждам на младия си приятел — неговото лятно приятелство беше засадено добре и беше разцъфтяло през този месец, пускайки дълбоки корени за бъдеща употреба, ала приятелството между лейди Беатриче и мен се беше оказало разяждано от язви, достойно да бъде единствено изрязано и забравено.

А когато музикантите дръннаха инструментите си, ознаменувайки началото на танците, забелязах, че и те бяха заразени от неразположението на вечерта — защото не засвириха някоя шотландска жига, а спокойна, достолепна павана, модерна преди петдесет години. Само шепа двойки излязоха на дансинга и като цяло скръбното великолепие продължи да владее залата.

Внезапно лейди Иноджен се изправи. Помислих си, че ще поведе съпруга си за танца на домакините, но тя изобщо не го погледна. Насочи се към самия център на дансинга, без да се оглежда нито наляво, нито надясно.

Всички разговори замряха. Всички ръце замръзнаха над чашите и чиниите си. Всички погледи се отпавиха към нея. Даже музикантите объркаха такта, чудейки се дали да свирят, но тя им направи знак да

продължат с елегантен жест на ръката си. А после започна да танцува. Сама. Бавно, грациозно. Ръцете ѝ се вдигаха в красиви арки над главата ѝ, краката ѝ описваха широки кръгове по пода.

Танцът не беше нито непристоен, нито скандален, а необичайно трогателен. Дон Педро свъси неодобрително вежди, но не каза абсолютно нищо. Леонато изглеждаше като вулкан — мрачен, кипящ и готов да изригне всеки момент, но приличието не му позволяваше да нахока жена си публично.

Погледнах към Беатриче, за да видя как приема подобно необичайно поведение. Тя се усмихваше. За първи път тази вечер. Очите ѝ блестяха от едва сдържани сълзи. Внезапно стомахът ми се сви в копнеж. Извиних се на принца и понесох жалкото си същество към леглото.

[1] Шекспир, „Хамлет“, I действие, 2 сцена. — Б.пр. ↑

[2] Шекспир, „Много шум за нищо“, IV действие, I сцена. — Б.пр. ↑

ДВАНАЙСЕТА СЦЕНА

ДВОРЪТ НА ЛЕОНАТО

Беатриче: В утрото след пиршеството ние бяхме отново в двора, където преди един месец бяхме посрещнали испанците.

Стоях върху същите миниатюрни скъпоценни плочки, инкрустирани в мозайката под мен, и наблюдавах същите действащи лица, играещи под погледа на Медуза. От същите главни герои от испанска страна — Дон Педро, Клавдио, до епизодичните образи — кльощавият Конрад, внушителният Борачио. Само знамената бяха различни. Сега испанският флаг в червено и златно властваше навсякъде, сицилианската Тринакрия не се виждаше никъде. А аз присъствах тук по принуда, защото няхах търпение испанците да напуснат острова и да си вземат и верния помощник.

За разлика от мен Херо беше отчаяна. Хвана нежно ръката на своя приятел Клавдио и го целуна по бузата. Отдалечих се, за да ги оставя насаме. Както винаги, испанците изглеждаха величествено в своите червени плащове. От толкова много червено ме заболяха очите. Огледах се, но не зърнах никъде Бенедикт.

Дон Педро си взе сърдечно сбогом с Леонато, който не приличаше и наполовина на човека, който беше посрещнал кавалкадата преди един месец. Принцът беше чаровен както винаги, но непрекъснато поглеждаше към небето, където прежурящото слънце вече се беше вдигнало високо сред валмата на облаците. Оглеждаше се, пристъпваше притеснено от крак на крак и почукваше с ръкавица по зъбите си.

В този момент към него се приближи заместникът му и му пошепна нещо в ухото. Бях достатъчно близо, за да чуя:

— Сир, трябва да потегляме! Приливът не чака!

Дон Педро поклати едва забележимо глава и отвърна:

— Още съвсем малко, капитане. Той ще дойде!

Бях напълно сигурна, че въпросният „той“ наистина ще дойде, защото никой, който бе чул вдъхновената реч на синьор Бенедикт от снощи, не би могъл да се съмнява, че сърцето му е изцяло отдадено на

неговия полк. Просто снощи господинът беше обърнал достатъчно чаши, за да не може да надигне глава тази сутрин. Но аз внезапно осъзнах, че с всеки следващ момент се надявам все по-силно той да не замине. Да остане.

Кавалерията яхна конете си — всички, с изключение на Дон Педро — и пазачът отвори големите порти на двореца. В мига, в който светлината нахлу в двора и подхвана жадно златото в мозайката, на стълбите се появи една фигура.

Той беше висок, облечен до последния детайл в аленочервената със златно униформа на Рицарите на свети Яков. На кръста му, в ножниците си, висяха рапирата и мечът му. Около лицето косата му беше влажна и леко накъдрена, бузите му бяха гладко избръснати. Това беше синьор Бенедикт.

Във внезапно настъпилата тишина той се насочи право към Дон Педро. А после войниците отново се развикаха възбудено, а конете започнаха да цвелят и да удрят с копита по земята, заливайки красивата мозайка с пресни изпражнения. Аз се примъкнах по-близо до принца и Бенедикт, защото в мелето никой не ми обръщаше внимание и можех да чуя лесно какво си говорят.

— Е, Бенедикт? Ще останеш ли, за да се ожениш за дамата, или ще тръгнеш с мен, за да се обкичиш със слава?

С разтуптяно сърце аз побързах да се скрия зад едрият тип, когото наричаха Борачио.

— По-скоро бих живял в ада, отколкото да се оженя за нея! Всъщност чудя се какъв грях бих могъл да извърша най-лесно, за да бъда изпратен моментално там, далече от очите й!

— Сигурен ли си? — запита меко принцът.

— Напълно! — дойде бързо отговорът. — Защото по-скоро бих живял спокойно сред Велзевул и всичките му демони, отколкото да остана близо до нея!

Не можех да повярвам какво толкова съм направила, че да заслужа подобно отрицание. Защото аз бях тази, която беше измамена, аз бях тази, която откри неговата измамническа колода карти, аз бях тази, която беше спечелена фалшиво, с номер, който сигурно е използван върху всяка девица от Тренто до Неапол.

Борачио се помести и Дон Педро ме забеляза. Усмихна се и ме погледна леко засрамено, със същото изражение, с което го бях

уловила вчера. После промърмори под нос на Бенедикт:

— Внимавай! Идва!

Нямах друг избор, освен да се престоря, че отивам право при тях, за да се сбогувам.

Но Бенедикт просто се обърна и ме изгледа така, сякаш бях непознат човек. После извиси глас и се обърна към принца, но без да сваля очи от мен:

— Сега ще отплавам с ваше височество ако ще и до края на света, на всяко пътешествие, което решите! — вече играеше ролята си за народа в галерията. — И не желая да чувам и думица повече от тази харпия! Кажете ми, че имате работа за мен!

— Знаеш, че имам — отговори тихо Дон Педро. — Хайде, тръгвай!

Но Бенедикт очевидно имаше още една обида за мен, която изрече право в лицето ми:

— С удоволствие! Защото не мога да понасям повече тази госпожица Празнодумие!

Стоях вцепенена на мястото си, сякаш пуснала корени. Горещите сълзи вече пареха под клепачите ми. Всички очи в двора изведнъж се бяха обърнали към мен, всички уши чува как ми се подиграват.

В този момент леля ми, безсъмнено схванала отчасти какво става, се спусна към мен. Беше достатъчно висока, за да погледне синьор Бенедикт право в очите, и аз очаквах да се застъпи за мен. Но очевидно тя беше на различно мнение относно виновника за всички горестни изпитания от последния месец.

Сведе очи към Дон Педро, с презрение, което напълно размиранговете им, и изрече твърдо:

— Принце, напуснете този дом и докато съм жива, кракът ви да не е стъпил тук!

Дон Педро отстъпи назад като ударен. И дори вдигна ръце, като че ли да се предпази от шамар.

— Госпожо... — започна, но не успя да довърши. Испанците до един млъкнаха и сведоха засрамено глави като виновни момченца. Дори синьор Бенедикт си глътна езика.

Погледнах лицето на леля ми — неумолимо, безстрашно — и от очите ѝ видях да наднича Гулиелма Кролаланца. И тогава разбрах, че с Херо всичко ще бъде наред.

Със слисано изражение и без да каже думица повече, Дон Педро се метна на коня си. Бенедикт стори същото. После двамата едновременно пришпориха конете си и се гмурнаха под арката на двореца, като двама тамплиери, следвани плътно от цялата кавалерия. В своята пурпурна мантия Клавдио се обърна и помахна на разплаканата Херо, но Бенедикт не помръдна от седлото си — изпълнал гръб, дори не се обърна.

Стиснах отчаяно юмруци. Трябваше да получа своя отговор!

Хукнах през портата толкова бързо, колкото ме държаха краката, а оттам поех по пътеката с кактусите, която беше пряк път към завоя с параклиса. Там застанах върху скалната издатина високо над пътя. И кавалкадата скоро мина под мен.

Не знаех какво искам да кажа, но знаех, че последната дума трябваше да е моя. Зърнах златорусата глава на синьор Бенедикт и се развивах като рибарска жена:

— Хей, върви, върви! — той вдигна глава и Бабиека се препъна.
— Обещавам ти да изям всичко, което убиеш!

Но той извърна обратно каменното си лице към пътя и пришпори коня си, за да настигне заклетия си брат Дон Педро. Беше направил своя избор.

Слязох до параклиса и се загледах след конниците, докато не изчезнаха от погледа ми. Изпълнена с дълбока покруса, аз започнах да бръскам прахта от полите си. Изведнъж почувствах, че някой ме наблюдава, и се обърнах към иконата на Мария. Тя ме гледаше изпитателно с бадемовите си очи.

Изпънах гръб и вирнах брадичка. Нямах нужда от съпруг. Можех да живея свободно, да казвам, каквото мисля, и оттук нататък да танцувам сама.

ЧЕТВЪРТО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

ЕЛ ЕСКОРИАЛ, МАДРИД

Бенедикт: Аз, Бенедикт, роден в семейство на търговци от Падуа, седях в тронната зала на мъжа, когото наричаха най-могъщия монарх в целия християнски свят.

Пътувахме от Месина до Мадрид, а оттам — до Ел Ескориал, огромен дворец и манастирски комплекс от жълт пясъчник, с кули, кубета и покриви, покрити с оловносиви плочи. Тук, докато слънцето се снишаваше зад подкастрените корони на дърветата, заедно с всички испански благородници и ние трябваше да присъстваме на легендарния *Хунта де ноче* на крал Филип Втори — Съветът на нощта.

Наименованието на съвета беше повече от иронично — защото мълвата твърдеше, че негово испанско величество има толкова голяма власт, че в неговите земи слънцето нито изгрява, нито залязва, а е постоянно ден. С други думи, за него се смяташе, че той командва дневното светило. И аз искрено се надявах да е така. Защото от дочутите по време на пътуването ни намеци и бегли коментари относно начинанието, което той щеше да обяви тази нощ, ставаше ясно, че би било наистина добре да може да контролира и слънцето, и луната, че и четирите ветрове.

Аз си давах съвсем ясна сметка за честта да присъствам на подобен съвет, а и очаквах с нетърпение да служа на един толкова велик монарх. Но докато седяхме в голямата зала с изглед към прекрасните градини, златният следобед постепенно се стопи. Издържах безброй отделни съвещания по темите за мунициите, оръжията и броните, както и за снабдяването на корабите с провизии. Както ставаше ясно, беше помислено за всеки детайл и докато седях и слушах, единственото, което можех да правя, бе да се прозявам дискретно по време на безкрайните разговори. Съветниците от канцлерството бяха помислили даже и за точните думи, които трябва да бъдат изречени, ако някой случайно попадне на съкровище в процеса на тази мистериозна мисия. „Нека всеки мъж, който намери съкровище, да сложи ръка върху него и да изрече следните думи...

Негово величество ще гарантира една десета част от съкровището на намерилия го, както и ще го включи в регистрите на благородниците на Испания.“ Не слушах особено внимателно, защото подобна уговорка ми се струваше твърде оптимистична.

Благородници и принцове бяха привиквани напред, за да дадат мнението си или да споделят информацията от провинциите си. Но аз нямах нищо, с което да допринеса за събирането на данни за негово величество, поради което се бях отдал на мечти и спомени, докато чакахме появата на краля при залез-слънце.

Бях настанен далече от принца и Клавдио, защото ни бяха подредили по ранг — най-висшите благородници бяха най-близо до празния трон. Но не съжелявах за мястото си, защото в затъntenите краища на залата в близост до вратите към градината можех да подремвам незабелязано. Слънчевите лъчи позлатяваха стъклата, а ливреята на моя орден държеше доста топло. Отпуснат, аз се носех в сънищата си из тази сладникава, претъпкана зала, представяйки си в полубудното си състояние, че стъклото се е разтопило и ме е обгърнало, приклещвайки ме като пчела в течен кехлибар. Бях събуден едва на залез-слънце от камерхера, който с лаещ глас обяви пристигането на краля.

Вече бях виждал Филип Втори, разбира се — на *наумахията* в античния театър на Таормина. Тогава той беше в аленочервено, обсипан целият в скъпоценни камъни, с черна коса и румени бузи. Но когато всички се изправихме и кралят влезе, видях, че оттогава насам той се е променил толкова, че е станал неузнаваем. Кожата на лицето му беше пепелява, бузите — хлътнали, а повечето му зъби ги нямаше. Темето му оплешивяваше, а останалата част от косата му беше напълно побеляла. Зачудих се през какви ли изпитания трябва да е преминал през тези месец-два, за да стигне до това положение. През краткото време, откакто бях в двореца Ескориал, чух какви ли не приказки за него. Научих, че е изгубил много деца, както и доста войни. Може би всички тези неща си бяха взели своето, а може би омразата му към английската кралица да е била силата, която е разяла тялото му по толкова жесток начин.

Седнал нестабилно в позлатения си трон, Филип Втори представляваше тъжна картинка. Беше облечен от глава до пети в черно, хабсбургските му устни бяха още по-изпъкнали и от портретите

му, които се взираха в нас. Беше крал на контрастите. Беше старец, но изглеждаше като нацупено дете, което не е успяло да се наложи и да постигне своето. Беше велик крал, но настояваше всички да се обръщат към него с титлата „синьор“. Беше се посветил на най-сериозната работа на света, но в краката му беше приседнала една комична и гротескна фигура.

Беше жена джудже, облечена до последния детайл като Елизабет Английска. Пищната ѝ рокля беше с цвѳета на огъня, със сложна сребърна бродерия и обсипана с топази. Зад огромната ѝ глава имаше твърда филигранна яка, инкрустирана с перли. Поглъщаше ягоди, поставени в купа пред краката ѝ. Миниатюрните ръце тъпчеха плодовете в разкривените ѝ устни, от които течеше червен сок така, сякаш дъвчеше плът. Бях принуден да извърна очи от тази гнусна гледка.

Кралят зарови дългите си пръсти в червените къдрици на джуджето. Представата вероятно му допадаше — Елизабет, смалена и унижена, да седи като вярно кученце в краката му. Но очевидно беше развълнуван дълбоко от нещо, защото не след дълго пръстите му започнаха да барабанят нетърпеливо по перуката на джуджето. После започна да говори с писклив глас на съскащия си език. Кастилският, който говореше, беше достатъчно близък до италианския, за да го разбере отлично какво казва.

Най-сетне ми предстоеше да науча значението на този често повтарян напоследък израз — „Великото начинание на краля“. Бях го слушал цяло лято, но дори и по пътя към Мадрид не ми беше обяснено съвсем ясно точно какво означава. Очевидно секретността беше от основно значение и за него, защото това беше първата дума, която изрече.

— Секретност — започна. — Скорост и секретност! — между липсващите му зъби съскащите съгласни прозвучаха като съскане на змия. — Трябва да действаме бързо, така че от утре до събота да успеем да стигнем до решението, за което ви помолих. Времето минава много бързо, а изгубеното време никога не може да се върне! — погледна през прозореца към залязващото слънце, а после сведе очи към своя шут. — Магдалена също е нетърпелива. Нали, Магдалена?

С изпоцапано с ягоди лице джуджето кимна. Кралят го потупа пак по главата.

— И да бъдем *потайни*! — продължи. — Защото опасността може да възникне и от най-дребното невнимание, дори и при онези, които умеят да пазят тайни! — говореше сякаш на джуджето, но всъщност се обръщаше към присъстващите в залата. — Хайде, започвайте! — размаха обсипаната си с пръстени ръка към своите съветници. — Кажете ми докъде сме стигнали. И нека отсега е ясно на всички ви, че толкова много държа да стигнем до изпълнението на това начинание, толкова съм привързан към него със сърцето си, че не мога да бъда разубеден от привеждането му в действие! Ще превземем Англия по море, с една велика армада!

Така вече знаех. И всичко си дойде на мястото. Пиесата, която изпълнихме за краля в античния театър на Таормина, се оказа като изявление на неговото намерение. А сега пиесата щеше да се превърне в реалност. Главните съветници на краля, които седяха пред него на дълга полирана маса, бяха длъжни да я осъществят.

Преди да започне да говори, всеки благородник се представяше. Дон този, дон онзи, дон трети. Всички бяха с едни и същи имена, едни и същи дрехи, едни и същи гласове. Беше ми невъзможно да ги различа, събрани около онази маса, сякаш позираха за платно на холандски майстор. Облечено в черно ято врани, вещаещо смърт за обикновените моряци на Англия. Всички говореха един през друг и единственото, което успях да чуя, бяха числата:

— ... един милион дуката...

— ... седемнайсет хиляди доброволци ветерани...

— ... петстотин и шейсет кораба и деветдесет и четири хиляди мъже...

— ... сто и трийсет кораба и трийсет и три хиляди мъже...

С едно махване на ръката кралят ги накара да млъкнат.

— Но нали черпим и от плодовете на Америките! — възкликна.
— Само от Перу получаваме годишно над един милион дуката!

— Така е, синьор — кимна един от съветниците. — Златото ни е в изобилие. Но корабите и войниците са съвсем друга работа. Затова отново повтарям — при това критическо положение няма как да продължим!

При тези думи кралят буквално скочи от трона си и джуджето изпусна купата си с ягоди, която падна с трясък на пода.

— Да не смятате, че ще позволя онази английска уличница да ме прави на шут?! Нейното вярно псе Дрейк прекара цялото лято в обикаляне из Азорските острови, за да напада корабите ми и да краде от моето злато! Твърди се дори, че опърлил брадата ми!

И подръпна вбесено рехавите си мустаци.

Настъпи мъртвешка тишина, нарушавана единствено от Магдалена, която започна да събира ягодите си от пода, от шумоленето на коприните ѝ и от въртенето и спирането на купата. Дишайки тежко, кралят зае отново мястото си, а джуджето побърза да се настани обратно в краката му, поглъщайки и мръсните ягоди с не по-малка наслада, отколкото чистите.

— Дон Педро от Арагон! — извика кралят насред възцарилата се тишина, доволен, че никой не е проявил дързостта да заговори пръв. — Какво ще кажете за вашето лято в Сицилия?

Преглътнах мъчително. В интерес на истината не исках никога повече да си спомням за Сицилия, а още по-малко — да стъпвам на този отровен остров. Зачудих се дали лейди Беатриче вече се е омъжила за поета. Представата за нея като омъжена матрона беше толкова мъчителна, че побързах да прокудя тази мисъл далече от главата си и се концентрирах, за да изслушам представянето на Дон Педро. Мислите за война би трябвало да прогонят всички помисли за Беатриче от ума ми. Все пак бях на служба при принц, който беше на служба при крал, а и вече се бях заклел във вярност. Дължах му поне това.

— Колко кораба? — запита кралят.

Дон Педро се изправи и в светлината на залеза медалът му на свети Яков проблесна. В ливреята си на нашия орден той беше самото олицетворение на цвета на испанските аристократи.

— Двеста кораба, синьор — отговори и в залата се чу колективно ахване. — От губернатора на Месина, вицекраля в Палермо и от херцог Егеон на Сиракуза — оттам нататък той продължи с изреждането на броя на мъжете и оръдията, а аз слушах гордо силния му и ясен глас, най-сетне напълно сигурен, че съм постъпил правилно, като съм се подредил под неговите знамена. — Позволете ми също така да ви представя моя млад приятел, граф Клавдио Казадеи, който ни осигури допълнителна флота от великия херцог на Тоскана!

Клавдио се изправи смутено, изпъкващ ярко на фона на черните врани наоколо в своето флорентинско пурпурно. Изглеждаше уплашен като човек, който се кани да подложи глава на дръвника.

— Точно така, ваше свещено католическо величество — запелтечи нервно. — Искам да кажа... *с-с-синьор*.

И млъкна.

Дон Педро веднага му се притече на помощ.

— Достойният чичо на Клавдио има честта да ви предостави шейсет мощни кораба от името на град Флоренция, съоръжени с оръдия, кулверини^[1] и други образци на оръжейното изкуство. Флагманският кораб „Флоренция“, който ще имам честта да командвам, е истинско чудо на модерното корабостроене! — добави спокойно и гладко.

В този момент не можех да не се възхитя на принца, което пък ме наведе на размисъл за разликата между онези, които са родени аристократи, и другите, които са станали благородници чрез занаят. Вярно е, че Клавдио беше граф, но произхождаше от търговска фамилия, от семейство на банкери. Но при Дон Педро благородството беше в кръвта му, плод на стотици години най-фина селекция.

— Най-сърдечно ви благодарим! — изрече кралят. — Е, Медина Сидония, ще преосмислиш ли сега оценката си?

Мъжът, към когото се обърнах, се изправи. Голямата му надиплена яка се раздвижи около кльощавия му врат, когато той преглътна мъчително и отговори:

— Съжалявам, синьор, но дори и с тези особено ценни допълнения, отговорът ми трябва да бъде, не!

В залата се чу отново колективно ахване, но този път като знак за удивление пред човек, който се е осмелил да се опълчи на краля.

— За да може вашето велико начинание да бъде успешно — продължи смело Медина Сидония, — ние трябва да имаме толкова голямо числено превъзходство, че да се превърнем в непобедими. Оценявам високо приноса на нашия принц на Арагон и на граф Клавдио, но дори и събрани в ролята си на забележителна демонстрация на испанската мощ, тези флоти не са достатъчни, за да ни гарантират успех!

Кралят го изгледа сърдито и започна да гризе ноктите си, а неговите съветници започнаха да спорят помежду си. После той

изведнъж заговори и те моментално се смълчаха.

— Ами ако... — започна да разсъждава на глас — не нападнем директно Англия? Разполагаме с над седемнайсет хиляди бойци ветерани в Холандия под командването на херцога на Парма. Те вече са събрани, обучени и екипирани. Ако нашата армада достигне до бреговете на Фландрия, би могла да преведе ветераните през Ламанша. И ако нашите сили успеят да се съберат — склучи ръце пред гърди като за молитва, — ние *наистина* ще станем непобедими!

Съветниците се спогледаха. Заговори отново Медина Сидония, най-храбрият сред тях:

— И после какво, синьор?

— *После* страховитият Парма ще се спусне през графство Кент и ще превземе Лондон, заедно с Елизабет и всичките ѝ министри! С ябълката върви и червеят, както знаете — направи пауза за задължителния подмазвачески смях. — И тогава нейните врагове от севера, запада и Ирландия също ще се надигнат. Нашите шпиони вече работят усилено в тези региони.

Изпълних се с възхищение към краля за първи път, откакто го бях видял в театъра. Може и външно вече да не притежаваше старото си могъщо излъчване, но интелигентността му си беше останала все така изумителна, тъй като точно този негов план действително имаше много големи шансове за успех. Улових неволно погледа на Дон Педро през залата. Той ми се усмихна и съвсем незабележимо кимна. Като че ли казваше: „Ето, виждаш ли?“. Да, виждах.

Медина Сидония пак заговори:

— В такъв случай ще се наложи да се снабдим с изключително точни уреди за навигация, синьор. И за тази цел съм довел тук някого, когото да ви представя — огледа насядалите в моята група и направи знак на един от тях. — Това е Мартин Кортес де Албакар, един от нашите водещи астрономи.

Напред излезе мъж в дългата тъмна роба и квадратната шапка на учен, понесъл със себе си книга, голяма почти колкото него самия. Астрономът коленичи пред краля и му поднесе огромния том. Сянката му закри напълно жената джудже и тя започна да мърмори, докато кралят не я накара да млъкне с лек шамар през лицето, после пое книгата, разгърна я и попита:

— Какво е това?

— „Изкуството на навигацията“, синьор, книга, написана лично от мен. Това са астрономически карти, които могат да направляват вашите кораби и през най-бурни води!

Проточих врат над рамото на господина с надиплената яка и ръкави, седнал пред мен, опитвайки се да зърна картите. Успях да различа фините черни линии, позлатените съзвездия, изписаните със ситен шрифт указания. Тази книга беше истинско произведение на изкуството.

— Синьор, това са картини на звездите в северното полукълбо — посочи астрономът. — Точно тук виждате основните звезди, които ще бъдат видими след пролетното равноденствие в Британско море. С помощта на правилните инструменти и тези карти вашите кораби ще намерят лесно бреговете на Фландрия, а след това, също толкова лесно, и бреговете на Англия.

— Но каква е целта на тези карти? — изгледа го кралят.

Крайно смутен, астрономът се изчерви и започна да обяснява:

— Подобен тип навигация, синьор, ви освобождава от необходимостта да следвате бреговата линия. Големи кораби от вида, какъвто има на разположение ваше величество, може да се сблъскат с големи неприятности с плитчините. Съществува голям риск от пробиване. Но с помощта на астрономическата навигация вече няма никаква нужда да се придържате към бреговете и да следвате земните карти!

— Добре, да видим...

Кралят вдигна книгата към очите си, като че ли искаше да разучи по-внимателно картите. А после, с абсолютно бездушие, откъсна една страница от книгата. Всички в залата се вцепениха. После кралят скъса и следващата страница, и тази след нея. Джуджето започна да се киска и да пляска, улавяйки красивите карти по пътя им към пода, за да ги смачка в миниатюрните си юмручета. Астрономът стоеше зяпнал от изумление и болка, докато наблюдаваше как трудът на живота му си отива пред очите му.

Когато приключи, а в ръцете му остана единствено корицата на книгата, Филип заговори любезно на съсипания учен:

— Благодаря ви за труда. Но аз вече си имам навигатор — посочи към небето. — Господ Бог!

След това скрита джуджето с изящните си обувки и го накара да коленичи. Унил и напълно съкрушен, астрономът също коленичи. След това настана голямо тътрене на столове и изправяне, а после всички присъстващи коленичиха един по един на пода.

— Получих божествено откровение, че ми е писано да върна Англия към правата вяра! — обяви кралят със звънък глас. — И съм толкова сигурен в благословията на нашия Спасител, че смятам за напълно достатъчно Той да ни води! — сведе поглед към коленичилите си съветници и отсече: — Станете и се заемете със задачите си! Аз трябва да отида на литургия.

Стъпи върху картите, които бе разпилял по пода, изгледа предупредително джуджето, като че ли то бе виновно за разкъсването на книгата, хвана го за ръка и така странната двойка напусна стаята.

Докато се изправях на крака, усетих, че в гърдите ми се надига лошо предчувствие. Пропътувал съм моретата от край до край и бях наясно, че навигацията по звездите вече се превръща в обичайна практика. Какъв смисъл имаше тогава от един добър план, щом не включваше науката, създадена за осъществяването му?

След като кралят излезе, реших, че и аз мога да изляза. Измъкнах се дискретно през една от вратите с кристални стъкла, водещи към градината. Навън вече цареше абсолютен мрак, така че, каквото и да твърдяха за краля, слънцето със сигурност беше залязло над Испания.

Поех с пълни гърди от чистия въздух и вдигнах очи към изпъстреното със светлинки небе, опитвайки се да преброя безбройните безполезни звезди, които един крал беше решил да отхвърли. Тръгнах по перфектно преплитащите се алеи, отърсвайки безкрайните часове разговори от главата си и сметалото от числа — от ушите си. Продължих да си поемам дълбоко въздух, като че ли бях прекарал целия ден под вода. Насочих се нарочно в посока, обратна на двореца, с намерението да се изгубя. Прекосих границите на безупречно поддържаните градини и навлязох в пущинака от тръни и треви.

Но не след дълго меланхоличната магия на собствената ми компания ме застигна. Започнах да чезна в тъга и в песимистични мисли. Все по-засилващото ми се впечатление, че нито една от онези испански врани (с изключение на една) не знае какво приказва, начена да се втвърдява около мен като кехлибара от следобедната ми

метафора. Филип Испански тънеше в мрака на невежеството точно толкова, колкото в момента и аз в мрака на нощта.

Тъкмо установих, че наистина съм се изгубил, когато едва не се спънах във фигура, която като че ли беше коленичила в тревата, опряла чело о земята.

— Хей! — извиках изненадано и изправих човека на крака.

Нищо чудно, че не го бях забелязал. Защото той беше облечен в тъмна роба, падаща до петите му, и единственото, което се виждаше от него, бяха зъбите и бялото на очите му. Косата му беше прилепнала на къси къдрици върху главата му. Беше мавър.

Спомних си призива на краля за пълна секретност и сграбчих здраво момчето, сигурен, че съм заловил шпионин.

— Какво правиш тук? — попитах рязко.

— Работя за краля.

— Малко вероятно. Какво си намислил? Кажи ми бързо и ясно, преди да съм те отвел при стражата!

Аз говорех на италиански, той — на кастилски, но като че ли се разбирахме много добре.

Той сви рамене и изрече:

— Водете ме, където искате, синьор, защото стражите ме познават.

Но това не ми беше достатъчно.

— Каква е работата ти?

Веднага, след като зададох въпроса, се почувствах като пълен глупак, защото той надали имаше повече от петнайсет години.

— Вече ви казах, синьор, работя за краля.

— Не ти вярвам! Ти си мавър. Кралят никога не би взел на работа някого от вашия вид!

— Ще го направи, ако знаем неща, които неговите хора не знаят.

Последното изявление ми се стори крайно подозрително. Поведох момчето към двореца, с щастливата мисъл, че залавянето на един мавър шпионин би било славно начало на службата ми при краля. Но момчето вървеше съвсем спокойно и с желание, така че лека-полека решимостта ми започна да се топи. Дали пък не казва истината?

— Какви неща знаеш? — подхвърлих грубо.

— Как да намирам вода — отговори спокойно то.

— Вода ли?

— За градините. Негово величество има планове да построи канали, езеро и още фонтани. Но първо трябва да намерим източниците на вода.

Хванах го за раменете и го обърнах към себе си. Не носеше никаква пръчка за намиране на вода, никакви други инструменти.

— Как се казваш? — попитах.

— Фарук Сикандер.

— Е, Фарук Сикандер, да предположим, че казваш истината. Как откриваш вода?

Момчето сви тесните си рамене и отговори:

— Просто знам къде е. Чувам я.

— Чуваш вихрите и потоците под земята?

— Не точно. Просто ги усещам къде са. Чувствам ги. Това е дарба. Баща ми Фарук също я притежава.

Огледах обширните, призрачни по това време на нощта градини, сребристорозелени като листа на маслиново дръвче под лунната светлина. Значи тук има още един мавър? Космите ми настръхнаха.

— Къде е баща ти?

— Замина — отговори момчето и увеси нос.

— Мъртъв ли е? — попитах, вече доста по-любезно.

— Може и така да се каже. Взеха го за армадата.

Съгласих се с него — това действително си беше като смъртна присъда. Като корабен роб бащата на това момче имаше най-малки шансове за завръщане от войната в сравнение с всички нас. Прецених, че е по-милостиво към детето да се върнем на темата за водата.

— Колко време ще ти бъде необходимо да намериш водните източници, които са нужни на краля?

Фарук ме изгледа косо и отговори:

— Толкова, колкото е необходимо, но без да поставям на изпитание търпението му. Защото, когато работата ми тук бъде приключена...

Разбрах. Той беше принуден да се прави на полезен за краля колкото бе възможно по-дълго, защото веднага след това също щеше да бъде изпратен на корабите. Осъзнах, че наистина не е шпионин. Продължихме да вървим, потънали в странно приятелско мълчание. При задния вход стражът извика от поста си:

— Още ли се разхождаш, Фарук?

— Водата говори по-ясно през нощта, синьор.

Вече окончателно разполагах с уверението, от което имах нужда. Чувствайки се като пълен глупак, аз смъкнах ръка от рамото на момчето и изпънах робата му, където пръстите ми я бяха смачкали. Но някак си нямах никакво желание да си взема сбогом с него.

— Когато попаднах на теб, ти се молеше, нали?

Не виждах изражението му, но, както казват, мракът е родител на истината.

— Да — отговори то.

После пак спряхме и се погледнахме в очите. Бяхме стигнали до мястото, където пътищата ни се разделяха.

— *Буона фортуна*^[2]! — рекох.

— *Ас-салам алейкум* — отговори то и зъбите му проблеснаха за миг под лунната светлина.

После се обърна и продължи в своята посока. И двамата бяхме на служба при един своенравен крал, за когото човешкият живот не значеше абсолютно нищо. Аз се обърнах към двореца, воден от светлината на звездите. Може би всичко щеше да бъде наред. Може би Медина Сидония — единственият испанец в двора, запазил здравия си разум — имаше част от дарбата на този млад мавър. И може би той би могъл да подскаже пътя напред, да измисли нещо, което да предотврати разгрома на армадата. Но колкото повече мислех за това Велико начинание на испанския крал, толкова по-силно ставаше грозното предчувствие в гърдите ми.^[3]

Единствената ми утеха — ако изобщо можеше да се нарече утеха — бе, че лейди Беатриче бе в безопасност в онази затънтена дупка на света, наречена Сицилия.

[1] Кулверина — далекобойно огнестрелно оръжие, създадено през началото на XV век. След усъвършенстването ѝ в по-малък размер се появява мускетът. Разработен в по-голям вариант, тя се превръща в оръдие, което става най-разпространеното оръжие на военните и пиратски кораби. — Б.пр. ↑

[2] Късмет (ит. ез.). — Б.пр. ↑

[3] В исторически план по времето, когато се развива действието в тази част от романа — месец август — решителната битка между испанската армада и английския флот е минала отдавна. Сблъсъкът

започва още в края на юли, а на 8 август 1588 година корабите на Елизабет I окончателно унищожават армадата на Филип II. Авторката „изоставя“ най-малко с месец от историческите факти. — Б.пр. [↑](#)

ВТОРА СЦЕНА

ДВОРЪТ В ДОМА НА ЛЕОНАТО, МЕСИНА

Беатриче: Пробудих се посред нощ, без да знам защо.

Обърнах се в леглото си, простенвайки тихо. Това беше първата вечер от заминаването на Бенедикт насам, в която бях заспала в мига, в който бях отпуснала глава върху възглавницата. Четири седмици подред аз се въртах и хвърлях в леглото, неспособна да затворя очи до първи петли. Денем се придържах към решението си да живея и да говоря свободно, и да дарявам с презрение мъжете. Ала нощем предателският ми ум започваше да си припомня всяка дума и всеки жест от месеца, прекаран с Бенедикт. Като пиеса, бях гледала отново и отново в съзнанието си всяка весела размяна на хапливи фрази, всеки наш смях, обяснението ни в любов на плажа. Все още усещах устните му върху моите и тежестта на тялото му върху моето, притискащо ме в дюните. Но за съжаление театралният афиш включваше и друга пиеса — трагичното продължение на комедията. Неговите прощални думи към мен, с които той ме отхвърли. Картината как язди по крайбрежния път, следван от принца и кавалерията. В мечтите ми той обръщаше глава назад. А в реалността знаех, че не го направи.

Нямах с кого да споделя мъката си. Гордостта и взетото наскоро решение за независимост не ми позволяваха да си призная пред никого страданието си. А Херо — единствената ми останала компания, беше заета да лекува собственото си разбито сърце от загубата на Клавдио. Имаше още един, с когото бих могла да споделя, но Микеланджело Флорио Кролаланца така и не се беше върнал в къщичката. Каквото и да казваше Бенедикт, поетът трябва да бе напуснал острова заедно с баща си.

И така, аз си страдах сама, а тази вечер си мислех, че магията най-сетне е разрушена. Мислех си, че най-накрая ще мога да затворя очи, без да виждам непрекъснато Бенедикт, отпечатан зад клепачите ми, като блокче от печатарска преса. Затова беше особено дразнещо да се събудя по средата на нощта.

Свих се под завивката, призовавайки отново съня. Но един внезапен, неопределен звук ме накара да скоча като попарена, изпълнена с абсолютната увереност, че в двора има някой.

Метнах завивката на гърба си и се отправих боса към прозореца. Краката ми моментално замръзнаха върху студения под. Надникнах към двора. Там, в средата на мозайката, се виждаше човек, държащ запалена факла. Първоначално ми се стори, че го познавам и глупавото ми сърце побърза да се разтупти, нашепвайки ми, че Бенедикт се е върнал. Но още следващият му удар ми подсказа, че става нещо друго.

Факлата хвърляше топъл кръг светлина около приносителя си, осветявайки и мозайката. При други обстоятелства гледката щеше да бъде красива, но за мен огънят вече не беше символ на успокоение. Пламъците вече не ми говореха за дом и огнище, а за кладата, отнела живота на Гулиелма Кролаланца. Не виждах лицето на човека, който държеше факлата, но той стоеше напълно неподвижно и като че ли гледаше право към мен. Внезапно бях обляна в студена пот. Той не помръдваше, аз също. Движеше се единствено пламъкът — ужасяващ спомен за факлите, които някога подпалиха кладата на вярата.

Докато гледах, факлата описа дъга в мрака на нощта и докосна друга. Пламна втора факла, осветявайки втори човек, а тази факла докосна трета. Не след дълго наред двора се очерта кръг от мъже и всички делфини, русалки и морски чудовища в краката им светнаха в синьо, сякаш факлоносците вървяха по вода, а в центъра на всичко това се виждаше голямата глава на Медуза. Впрочем лицето на Медуза беше единственото, което успях да зърна, а очите ѝ, направени от миниатюрни смолисточерни плочки, просветваха предупредително.

Без да помръдвам крака и без да свалям очи от мъжете на двора, аз приклекнах и разтърсих Херо, която спеше в леглото под прозореца. Не исках да я плаша, но знаех, че трябва да тръгваме. Още докато тя се изправяше, мърморейки, в стаята влетя леля ми.

— Бързо! — извика тихичко. — В двора нахлуха селяни! Тръгвайте!

И подбра Херо с дрехите и одеялата, сякаш беше дете. С разтуптяно сърце аз ги последвах. Бях наясно, че не можем да напуснем двореца, тъй като всички изходи към външния свят тръгваха от двора, а дворът вече беше завладян от факлоносците.

— Розовата кула! — заповяда леля ми и аз я последвах по тясната виеща се стълба към розовата кула с бойниците на върха.

Докато се изкачвахме, пак си спомних думите на баща ми за нашата фамилия Дела Скала. *Стълбите са власт. Стълбите са богатство. Те ни издигат над бедните. Стълбите ни отделят от обикновените хора.* А сега аз си допълних наум тази мантра: *Стълбите са убежище.* Онези господари от Сан Джиминяно, със стоте кули на двореца си, е трябвало да имат къде да се скрият от селяните. По същата причина беше построена и стълбата от червен камък в нашия замък във Вилафранка. „Аз съм Беатриче на Стъпалата — казах си сега. — Ако успея да се изкача до розовата кула, ще бъда в безопасност.“

С невероятна сила и издръжливост леля ми изнесе Херо като бебе по стоте стъпала. Тъмната копринена коса на братовчедка ми беше толкова дълга, че метеше стъпалата пред мен. Изкатерихме се чак до малката стаичка с камбаната, която беше празна, с изключение на кожа от животно на дъските и бронзовата камбана. Имаше само едно сводесто прозорче, през което нахлуваше вятърът и превръщаше кулата в каменна флейта. Призрачният звук не допринесе с нищо за успокоението ни.

Леля ми отговаряше на прошепнатите въпроси на Херо, сред които най-често се повтаряше един: „Какво искат?“.

— Не знам. Но скоро ще си заминат, скъпа — успокояваше я леля ми с гальовен глас, сякаш тя отново беше дете.

Надникнах през прозореца. Вятърът грабна косата ми и я вдигна, а аз проточих врат, за да погледна надолу. Обръчът на факлоносците си стоеше все още там, неподвижен, а пламъците хвърляха вихрени сенки върху слънчевия часовник под прозореца на кулата. Беше всички часове едновременно, а после нито един.

Дворецът под мен беше тъмен, но нащрек. Усещаше се напрегната тишина, която ме убеди, че всички в къщата са будни и наблюдават факлоносците от всеки прозорец. Но никой не отвори прозорец, никой не извика, никой не се опита да предизвика натрапниците. Зачудих се защо чичо ми не излезе и не се изправи очи в очи с тези бандити, но никой не изпрати стрела, никой не размаха кинжал. По някакъв странен начин факлоносците като че ли си бяха присвоили цялата власт над това място. Запитах се защо, тъй като те

бяха като омари във врящ казан — стражите на чичо ми досега можеха да ги обградят поне десет пъти и да им видят сметката още на двора.

И тогава видях защо. Портите на двореца се отвориха, а зад тях имаше още народ. Една още по-голяма тълпа факлоносци започна да си предава пламъка. Приведох се още повече, за да видя колко са — бяха в градините, по алеите, край фонтаните, в много по-широк кръг. Оказа се, че кръгът в двора е само оста и че ние сме обградени от огромно колело огън.

И изведнъж се изпълних с ужасната увереност, че допуснахме огромна грешка, като се изкачихме на кулата. Защото така тъкмо ние се оказахме омарите във врящия казан. Всички щяхме да изгорим в този дом, всички щяхме да се сблъскаме със смъртта на Гулиелма. Преглътнах и за един кошмарен миг си казах, че трябва да избира между това да се изпека като пържола или да си счупя всички кокали, скачайки от кулата. Но докато гледах, кръгът в двора като по чудо се разкъса.

Все така безмълвно факлоносците се заизнизваха от двора.

— Тръгват си! — възкликнах изумена.

Леля ми и Херо се присъединиха към мен на амбразурата и трите мълчаливо проследихме с погледи мъжете как минават през портите. Вече навън, всички се събраха и факлите им образуваха сякаш един огън. „Сега! — казах си. — Сега, когато са вече извън стените, ще хвърлят факлите си и целият дворец ще пламне като купчина съчки.“ И една неповикана мисъл изплува в съзнанието ми — образът на Бенедикт. Никога повече нямаше да го видя.

Ала пламъците извън портите се раздвижиха отново и един виещ се златен дракон се отправи надолу по хълма, по Виа Катания, по посока на Месина.

Всички имахме чувството, че е минала цяла вечност. Аз стоях и втренчено наблюдавах все по-смаляващите се в далечината светлилки, неспособна да повярвам на очите си. Накрая, хванали се една за друга, заслизахме по стълбите. Не след дълго ни пресрещна чичо ми.

— Добре ли сте, милейди, дъще, Беатриче?

Иноджен хвана лицето му с две ръце и го целуна по бузата — най-ярката проява на интимност между тях, която някога бях виждала.

— Съвсем добре, милорд. А останалите? — попита тихо.

— Както изглежда, всичко и всички са наред.

— Но защо дойдоха тук, татенце? — обади се Херо, прибегвайки в страха си към детските думички.

— Просто театър, миличка — отговори баща ѝ, но гласът му трепереше.

Последвахме го на двора. От всички посоки се чуваха хора, които все викаха. *Лоренцо! Тук, господарю! Маргарита! Тук, майко!* Все едно си разменяха пароли, за да се уверят, че най-близките им са добре.

Облекчението ме стопляше все повече, докато Херо не се насочи към центъра на мозайката, където беше изобразена главата на Медуза. Първоначално ми се стори, че върху горгоната е проснато тяло, може би някой слуга, решил да се отблагодари. Но когато се приближих, видях страховитата истина — три човешки крака, изрязани до тялото, бяха подредени около главата в мозайката, пресъздавайки заедно с нея знамето на Сицилия.

Кръвта се втурна в главата ми и, сякаш под вода, чух Херо да изрича с необичайно писклив глас:

— О! Но това е Тринакрия! Какво означава това?

А после, осъзнала най-сетне какво вижда, тя се разпищя. Чичо ми се озова до нас като вихър.

— Вътре! — изкрещя в лицата ни. — Веднага влизайте вътре!

Дворът моментално се изпразни. Леля ми и Херо хукнаха към двореца, но в тъмнината и объркването аз се оказах сред мъжете извън портите, които се въоръжаваха с пики и вили. Зарадвах се на случайността. В подобен момент не бих могла да понеса да не правя нищо. Трябваше да помогна. Трябваше да знам какво се е случило.

Започна масирано издирване на жертвите. По едно време установих, че вървя през среднощните градини до отец Франциск. Той носеше тънка жилава пръчка и с нея биеше ожесточено по растенията, покрай които минавахме. Тази нощ обаче не изглеждаше толкова склонен да търпи присъствието ми, както обикновено и беше твърде груб в отговорите си.

— Трябва да се приберете в къщата, лейди Беатриче — изрече не след дълго. — Никой не би могъл да остане жив след подобни рани. Това не са обикновени порязвания, които да бъдат защити с тънка нишка! Търсим трима мъртъвци, ако още не сте разбрали!

Това съобщение охлади значително ентусиазма ми и стъпките ми се забавиха. Но въпреки това упорито продължих напред.

Кимнах на момчетата на винаря, които наскоро се бяха присъединили към нас откъм винарната — близнаци, но все още голобради.

— Не виждам причина една жена да не може да издържи на подобна гледка, след като момчета като тях могат! — извиках по едно време.

Свещеникът се обърна и хвана грубо ръката ми. Очите му бяха черни като бездни под светлината на факлите.

— Лейди Беатриче, чуйте един съвет от човек, който е бил на война — веднъж видени, някои гледки никога не могат да се забравят! — вкамених се от потрес. Той никога досега не ми беше говорил по такъв начин. Посочи с пръст към групата хора пред нас и добави: — Тези мъже са на работа при чичо ви, така че аз съм длъжен после да се погрижа за бедните им души, каквото е задължението ми като свещеник на нашия господар — погледна към небето и бързо се прекръсти. — Но знайте, че човек, който капи нарочно в ума си подобни картини чрез безсмислено бабаитство, независимо дали е мъж или жена, е голям глупак!

Едва тогава се заковах на мястото си и останах така, докато не изпратих с поглед всички мъже. Обърнах се отново към двореца и за първи път от заминаването на Бенедикт насам усетих сълзи, напирасци в очите ми. А после чух сърцераздирателни писъци — но не момичешките писъци на Херо, а писъците на момчета, които още не бяха готови да бъдат мъже.

Близнаците на винаря.

Побягнах от онова, което те трябва да са видели, изкачих бързо стъпалата до стаята на Херо и веднага се скрих под завивките — така, както бях правила като дете, като че ли завивките можеха да ме защитят от демоните и дяволите, които бях видяла по стените на нашата църква.

Тази нощ сънят не ме посети отново. Виждах отново и отново трите отрязани крака, но също така — и като че ли още по-стряскащо — мъжа с факлата, който ме беше погледнал, и после ме гледаше ли, гледаше, и отказваше да извърне поглед. Не бях в състояние да се

отърся от чувството, че този факлоносец е бил Микеланджело Флорио Кролаланца.

На сутринта научих новините от Урсула — в конюшните били открити тримата испански коняри, оставени от принца. Всеки от тях бил завързан за по една гредка, а след това, докато били все още живи, им били отрязани левите крака. Кръвта им изтекла върху сламата като прасета, а единият дори бил все още жив, когато ги намерили. Но не живял много дълго. Нито една капка сицилианска кръв не била пролята, добави Урсула, така че сега островът бил напълно прочистен от испанци. И всичко това беше издекламирано с въодушевление и плам, които ме накараха да се замисля много сериозно. Започнах да наблюдавам по-отблизо чичо ми Леонато — носеше се из дома си като призрак, сив и кух призрак. Само за една нощ косата му беше побеляла напълно.

Издирих свещеника в малкия параклис, където той се подготвяше непоколебимо за литургия, като че ли нищо не беше станало. Седнах на студените пейки на първия ред и попитах:

— Какво означава всичко това?

Той се намираше пред олтара, с гръб към мен. Нито се обърна, нито избра да си губи времето, за да ме пита какво означава „това“.

— Чичо ви престана да вдига знамето Тринакрия — рече. — Затова разбойниците му го донесоха на крака, така да се каже. Това беше предупреждение — нещо, в което сицилианците са ненадминати майстори.

Замислих се. После попитах:

— Заради Гулиелма Кролаланца ли?

— Да. Лорд Леонато осъди една сицилианка на смърт, предаде своите. И не коя да е сицилианка, а една Аркирафи! Семейството на синьора Кролаланца е старо колкото времето, все благородници и разбойници. Много опасни, ако станат твои врагове — наля вино в бокала и аз извърнах очи. Имах чувството, че налива кръвта на конярите. — А вашият чичо предпочете знамето на Арагон пред това на Сицилия. Заложи на испанците, обаче сега тях ги няма тук, за да го защитят — остави на олтара нафората и виното и приседна до мен на пейката. — Лейди Беатриче! — и докосна ръката ми със своите груби пръсти с къси, квадратни нокти. Под копринената ми рокля се криеше синината, която ми беше направил през нощта. Но днес отново ми

беше приятел, очите му отново бяха лешникови, а не черни, и бръчиците отново струяха настрани от тях като слънчеви лъчи, знаци за един живот, пълен с усмивки. Ала днес той не се усмихваше. — Трябва да се приберете у дома — рече тихо.

Думите бяха същите като снощните, но този път ми се стори, че влага в тях друго значение.

— Обратно в двореца? — попитах смръщено.

— Не. Обратно в родния ви дом, във Верона!

Вцепених се. Вече считях за свой дом само Сицилия. Не казах нищо, но поклатих глава. Като последна глупачка свързвах острова с Бенедикт. И дълбоко в себе си осъзнавах, че очаквам завръщането му.

Свещеникът въздъхна и усмивката му се върна.

— Не съм се и надявал да се съгласите лесно — отбеляза. — Но може би на този свят има поне един мъж, който е в състояние да ви заповяда!

И до края на деня отец Франциск изпълни онова, което си беше наумил. Говори с леля ми, която на свой ред писа на баща ми. И в рамките на седмица аз вече държах в ръцете си писмо от единствения мъж на този свят, на когото не можех да противореча.

„Дъще — започваше писмото. Умилителните думички не бяха в стила му. — Държа и ти заповядвам да се върнеш у дома колкото е възможно по-скоро!“

ТРЕТА СЦЕНА

КОРАБЪТ „ФЛОРЕНЦИЯ“, КАЛЕ, КРАЙ ФРЕНСКИЯ БРЯГ

Бенедикт: Испания владееше моретата.

Като господари на света, ние отплавахме от Лисабон. Мисията ни беше да отведем армадата до Гравелин на фламандския бряг, където вече ни очакваха херцогът на Парма и още стотици кораби, с които армадата ни вече щеше да стане наистина непобедима. Трябваше да бъде проста задача, почти като разходка по пиацата.

Особено с подобен кораб. „Флоренция“ беше прекрасен кораб, във всяко едно отношение последната дума на модерното мореплаване. В първия ни ден на борда му принцът, Клавдио и аз имахме честта да бъдем разведени навсякъде от боцмана. Огледахме с възторг луксозните офицерски каюти, с нормални легла от полирано дърво и пухени дюшеци, просторните спални помещения за моряците с елегантни люлеещи се хамаци от платно с цвят на крем, светещата от чистота палуба със стегнатите редици на оръдията с блестящи медни дула. Гребци нямаше. Боцманът ни обясни, че Лепанто е била последната битка с кораби, управлявани от гребци. А сега безбройните платна и най-новите системи за управление можеха да ни отведат във всяка една точка от картата на света.

След това добрият боцман ни изброи наименованията на всички платна, и квадратните, и триъгълните, както и на всяко въже, но аз не запомних нито едно от тях. Иначе имената бяха доста поетични, бих казал почти музикални. Но това беше различен език — езикът на морето. Чувах новите думи, оглеждах въжетата и платната, но го правех безстрастно, без никакъв интерес. Бях напълно доволен да си остана невежа по корабите — когато ме призоват, щях да вляза в битка, но не изпитвах необходимост да знам как работи корабът. Това беше работа на по-висшите и по-низшите от мен. Аз бях Бенедикт Войника — Бенедикт Моряка не съществуваше.

Преди корабът да бъде пренасочен за военни цели към Сицилия, екипажът му беше работил за чичото на Клавдио години наред,

обикаляйки търговските маршрути по света. Капитанът беше мъж от Генуа на име Лоренцо Бартоли — прям и способен човек, който веднага ми допадна. Той действаше в тясна връзка с опитен португалски кормчия на име Гаспар да Суса и под тяхно ръководство екипажът работеше като ефективна машина. Всеки моряк вършеше задачите си умело и безстрастно. Но по време на това Велико начинание на испанския крал командният ред щеше да претърпи лека промяна. Капитан Бартоли беше морският капитан, но Дон Педро беше военният капитан, поради което той притежаваше върховната власт на кораба. На борда на „Флоренция“ не можеше да се случи нищо без изричното разрешение на принца.

Ние, офицерите, се радвахме на изключителни удобства на този кораб. Каютите ни бяха добре подредени и уютни, вечерите — пищни и весели. На всяко сервиране ни очакваха блюда от дивеч, говежди пържоли и овнешка яхния, които прокарвахме с бяло испанско вино, портвайн и рейнско вино. Не беше много ясно от кое сме опиянени повече — от приключението или от виното. Морето беше гладко като огледало, нямаше дори леко вълнение, което да помести сребърните свещници на масите, и докато лъкатуших по посока на каютата си, си знаех, че не мога да вървя не заради движението на кораба, а заради пиенето на масата.

Благодарение на щедрите инвестиции на великия херцог на Тоскана корабът „Флоренция“ се радваше на петдесет и две медни оръдия, които блестяха храбро под вечното слънце, благословило пътешествието ни. Изглеждаха невинни като играчки, красотата им прикриваше изцяло смъртоносната им цел. Капитанът караше Дон Педро да провежда стрелкови учения — беше решил да му напомня всеки ден. А Дон Педро го дразнеше с непрекъснатото си отлагане. Всеки ден обещавахе да започне такива тренировки, но всеки ден слънцето изгряваше и залязваше, без да бе чуло нито един изстрел от оръдията. В единствения ден, в който принцът най-после удържа на обещанието си, гледах как артилеристите изкарват оръдията върху двуколесните им лафети, как ги обръщат, зареждат ги, обръщат ги обратно, бутват ги напред и стрелят — и всичко това, без нито веднъж да се замислят. Беше като меден балет, нещо, достойно единствено за наслада. Изглеждаше напълно церемониално и дори оглушителните учебни оръдейни изстрели бяха като че ли повече за перчене,

отколкото за атака. Дон Педро обяви, че е напълно доволен от проведеното учение, и между Лисабон и Кале нито веднъж повече не досади на артилеристите с подкани за учебни стрелби.

Пътешествието ни изглеждаше като излет, като приятна разходка. Изобщо не мислех за бъдещето, а се наслаждавах на всеки следващ ден сред проблясващите води на морето. Щях да изпълня достойно ролята си, а и вярвах на Медина Сидония, с когото имах удоволствието да се запозная по-отблизо по време на пътуването ни до Лисабон. Бяхме членове на неговата флота — на португалската флота, и аз се чувствах спокойно да бъда под неговото върховно командване. След първите няколко дена странни пристъпи на прилошаване, които според капитана се дължаха на движението на кораба, аз свикнах напълно с морето и вървах из големия морски съд абсолютно уверено.

Преди всичко обаче вярвах на Дон Педро. Принцът бе в състояние да подкара всичко и всички пред себе си. Беше неустоима сила. Светеше като слънцето. Беше славен водач, но същевременно се държеше като равен с всички нас — имаше дума за всеки, от капитана до последния пълнач на оръдията. Познавах това негово качество и отпреди, защото, макар да бе мой принц, бе и мой приятел — бе нарушил десетки свои принципи, за да ме предупреди за лейди Беатриче. Бе проявил интерес към личните ми проблеми, въпреки че бях просто благородник от Падуа. Ако не беше сторил всичко това, сега щях да бъда женен за пропаднала жена.

Понякога Дон Педро сядаше на самия нос на кораба, обкравил фигурата отпред като огромен фалос, докато „Флоренция“ пореше вълните. Останалите кораби — някои от тях толкова близо, че можехме да ги наплюем, а други — дребни точки на хоризонта, му махаха възторжено и го поздравяваха със звън на корабни камбани, а понякога дори с весели моряшки песни. Той беше много по-силно олицетворение на Испания от немощния крал. Той беше бъдещето, онова, за което всички те отиваха да се бият. Това приключение вече си имаше своя герой и това беше той. В приятелската надпревара между флотите най-добрата беше португалската, а в приятелската надпревара между корабите в португалската флота безспорният победител беше „Флоренция“. Най-добрият кораб, най-красивият и най-харизматичен водач. Всички обожавахме принца, ослепителната му усмивка, увереността му. Клавдио и аз го следвахме с готовност и радост.

Знаехме, че той беше роден и подготвян тъкмо за тази битка и винаги ще знае какво да направи — както по интуиция, така и от стратегическа гледна точка. И ние за нищо на света нямаше да загубим.

По време на това пътуване двамата с Дон Педро се сближихме, още повече. Говорехме си по цял ден, смеехме се по цяла нощ. Говорехме си за славата, която го очакваше при завръщането ни, за това как ще го възнагради кралят. Земите му в Арагон (управлявани в негово отсъствие от верния му брат Дон Хуан), щяха да се разширят, богатството му щеше да набъбне значително. Той подхвърляше, че дори може да се завърне в Сицилия като вицекрал (при което аз обикновено мълчах).

Много често отхвърляше молбата на капитана за аудиенция, само и само да не прекъсва разговора си с мен. Вечер ме превръщаше в звездата на вечерите в неговата каюта, поощряваше ме в остроумията и шегите. Най-големият смях обикновено падаше за сметка на английската кралица — достатъчно беше само да поставя под въпрос законността на раждането ѝ или да подхвърля, че Елизабет прекарва нощите си, работейки в прочутите вертепи на Лондон в Съдърк, за да накарам цялата маса да се залее от смях. После, в леглото, понякога се въртах неспокойно от чувство за вина, представяйки си дамата, за която така безогледно злословех и която беше прочута по целия свят като девица. Но на следващата вечер отново се отдавах на същите шегите, копнеейки да чуя звънливия смях на принца.

Дон Педро изобщо не ни ограничаваше на вечеря. Когато капитанът направеше опит да дръпне юздите на щедростта му с някакви досадни притеснения за порции, Дон Педро махваше безгрижно с ръка и отвърщаше:

— На връщане ще похапваме кентски бифтек и ще прием английска бира. Така че няма никаква нужда да правим икономии!

Обичахме го заради тази негова самоувереност.

Накрая, една вечер, дежурният на наблюдателната кула зърна очертанията на Кале и ние хвърлихме котва в плитчините, съзнавайки, че на зазоряване ще се срещнем с нашите подкрепления и най-вероятно ще влезем в битка с англичаните. Дон Педро излезе на бака в топлата вечер и събра целия екипаж с камбаната.

Всички вперихме очи в него. Слънцето беше зад главата му като скръбен червен диск, красивият френски бряг беше зад рамото му, но ние всички зяпахме само него. Слънцето превръщаше шлема му в златен, зъбите му — в перли, косата му — в катран. Беше величествен! А после той заговори:

— Прекарах целия си живот, съжалявайки брат ми. Той е копеле, при това са като, роден извън брака вследствие на една недискретност на баща ми. Заради любовта си към него аз посветих целия си живот на опити да смекча мъките му и да размия петното от раждането му. Но съжалението ми към него е най-силно тази вечер. Защото, докато той спи спокойно и в безопасност в леглото си в Арагон, ние ще започнем нападението си срещу Англия и срещу кралицата неверница! — скочи от платформата, на която се беше качил, и тръгна между мъжете, пощипвайки буза тук, дръпвайки ухо там. — Независимо дали сте родени в палат или в коптор, независимо дали сте законни или копелета, днес всички вие сте истински принцове! В името на Бог, краля и Сантяго^[1]!

Ответният рев едва не наду платната на кораба:

— В името на Бог, краля и Сантяго!

Аз кресях по-силно от всички и аплодирах по-шумно от всички, и усетих, че в гърлото ми се събира буца. Дон Педро скочи обратно на платформата, ловък като леопард. След миг аз бях вече до него.

— Милорд, вие бяхте... — нямах думи.

Той ме прегърна крепко, а после, когато се отдръпна, рече:

— Имам нещо за теб в замяна на вярната ти служба при мен. Някога ти ми даде това. Сега мисля, че е време да ти го върна, защото утре ще трябва да облечем униформите си!

Стисна ръката ми, а когато я отдръпна, в дланта ми имаше хладен малък диск. Моят медал на свети Яков.

— Нашата униформа ли? — изрекох с треперещ глас.

— Разбира се — отговори той с дрезгав глас. — Веднъж рицар на свети Яков, завинаги рицар на свети Яков!

От момента на вдъхновяващата реч на Дон Педро наш патрон стана Сантяго. Тази вечер името му се споменава по-често и това на Бога, а аз придобих навика да попишвам от време на време медала на врата си, за да се уверя, че е там. Бях още веднъж рицар на свети Яков, но вече не само по име — утре щях да заслужи това звание. Щеше ми

се лейди Беатриче да може да ме зърне за миг, да ме види как ще изпълня своя войнишки дълг. Дали би съжалила за избора си, когато види какъв съм станал?

Тази вечер беше най-веселата и най-шумната от всички предишни в луксозната каюта на Дон Педро. Изпихме цяло буренце в тостове за нашия специален светец, като че ли възлиянията ни можеха да го подкупят да спаси кожата ни.

На сутринта всички се оказахме с лепкава кожа, провиснали бузи и кухи очи. И не допринесохме с нищо за престижа на униформите си, които навлякохме за първи път, откакто се бяхме качили на борда. Корабната камбана ни събуди призори и с първите лъчи на слънцето всички вече бяхме строени на палубата. Сякаш като отражение на общото настроение времето бе претърпяло коренна промяна. Беше достатъчно студено, за да бъдем благодарни на кадифетата и кожата от ливреите на Сантяго, морето беше оловносиво, а корабът се поклащаше заплашително. Нямаше как да узнаем дали слънцето бе успяло да оцелее през нощта, защото гъста бяла мъгла блокираше светлината като погребален саван. Испания, Сицилия и лятото изведнъж ни се сториха съвсем други светове. Като че ли се бяхме озовали в различни, много по-мрачни води; като че ли потискащата, влажна Англия имаше власт над моретата тук.

Зачакахме, потънали в неловко мълчание, докато дежурният на наблюдателницата не накара сърцата ни да се разтуптят. Но се оказа, че възвестява само появата на вестоносец от Медина Сидония, който доплува до нас с бърза лодка. Беше офицер, облечен в цветовете на херцога, който ни предаде последните заповеди и ни даде паролите на флота.

— Неделя е Исус — започна той монотонно, — понеделник е Светият дух, вторник е Светата троица, сряда е Сантяго, четвъртък са Ангелите, петък — Все светии, събота — Мадоната.

Тъй като бях изгубил напълно представа за дните по време на пътешествието ни, попитах:

— А днес какво е?

— Сряда — подсказа ми кратко и делово капитан Бартоли. — Сантяго.

— Това е поличба! — възкликнах възбудено към принца.

Дон Педро не ми върна усмивката. Днес изглеждаше съвсем различен от човека, когото видяхме предишната вечер. Беше с пепеляво лице, неспокойно тяло, а маслиненочерните му очи се стрелкаха във всички посоки като на обладан. Като че ли само за една нощ се беше стопил, униформата му определено му висеше. Надявах се, че не е болен, защото знаех много добре колко нетърпелив е да се впусне в битка и да докаже мъжествеността си. Реших, че страда от виното като всички нас.

Загледахме се във вестоносеца как се отдалечава в лодката си — мъглата го погълна почти веднага. Надявах се, че все пак ще успее да намери пътя към флагманския си кораб, след като предаде съобщението на всички. Когато се уверихме, че той е достатъчно далече, ние вдигнахме котва и опънахме платна. Този процес бе винаги много вълнуващ за всички нас, но най-вече днес, когато се готвехме да се включим в битка. Свирките засвириха, камбаната звънна и екипажът увисна по гредите като стадо маймунки, за да опъне кремавите платна на вятъра. Днес вятърът беше доста по-силен и, със скърцане и свистене, платната се издуха много бързо и корабът се спусна напред. Но поради мъглата не виждахме на повече от човек разстояние от нас, дори фигурата на носа на кораба изчезна от погледа ни. В цялото море около нас, подобно на камбаните при чумата, звъннаха корабни камбани, за да указват местоположението на другите кораби и да не се сблъскаме.

В продължение на три дена се носехме на сляпо през мъглата. Никой не можеше да каже накъде пътуваме, защото нощем нямаше звезди. Нямахме също така нито карти, нито инструменти, защото те бяха обявени за долна ерес от негово католическо величество. Разбирахме за отминаването на дните само защото от време на време се доближавахме до друг кораб от нашия флот и боцманите им си разменяха пароли. Ангелите, Все светии и Мадоната минаха, а англичаните продължаваха да танцуват около нас, отказвайки да влязат в бой, водейки ни само един бог знае накъде.

А ние вече не бяхме спокойни и уравновесени. Навсякъде около нас имаше призраци. От време на време мъглата се разкъсваше за миг и ние зървахме ъгли и фрагменти от огромни, страховити форми. Мачта, висока колкото дъб. Ъгълът на огромно платно. Английско знаме. Понякога ни се струваше, че сме обградени и че силите на врага

всеки момент ще се стоварят върху нас. В други моменти призрачните флоти изчезваха. А ние непрекъснато бяхме на пост, подредени по цялото протежение на перилата, от бакборда до щирборда, от десния до левия борд. Нервите на офицерите бяха съсипани, екипажът започна да се побърква.

Най-лоши обаче бяха тъмните часове. От мъглата понякога се чуваше невъобразим шум, сякаш някой удряше тенджери и тигани, и това ставаше обикновено в най-тъмния час от нощта и в най-дълбокия сън. Или се понасяше някоя призрачна английска песничка, но толкова близо, че и най-опитният моряк излизаше от кожата си и започваше да бърбори за русалки. А сивата зора ни показваше примамливи картини от една адска брегова ивица — черни скали, изправени нагоре като игли, вероломни отсечени скали, сиви езера и естуари с мъртва вода. В подобни мигове гледахме да се отдалечим колкото бе възможно по-бързо от брега и съвсем реалния риск да затънем в плитчините. В други моменти нищо не ни предупреждаваше за подобна опасност, освен адското стържене на корабното дъно в скалите, при което гредите започваха да стенат толкова силно, че решавахме, че това е краят. Подобни инциденти будеха грубо спящите и изнервяха безкрайно будните.

След един ден на подобни изпитания Дон Педро влезе в каютата си и повече не излезе.

— Да ви държим ли в течение на събитията, ваше височество? — провикна се след него капитанът, докато принцът се отдалечаваше от щурвала.

Дон Педро не отговори. Стопи се в мъглата като призрак.

Един по един всички останали благородници го последваха, докато накрая на палубата не останахме само моя милост, капитан Бартоли и обичайният екипаж. Както и — за моя голяма изненада — Клавдио. Младият флорентинец грабна хартия и въглен и започна да рисува очертанията от бреговата ивица, които успяхме да зърнем, съставяйки една предполагаема морска карта, така че да успеем да се ориентираме, ако повторим навигационните си грешки.

През тези три дена научих много повече за корабите, отколкото през всичките три седмици преди това. Лишени от възможност за ориентация чрез очите, ние обърнахме погледите си навътре — поддържането на самия кораб придоби водещо значение. Започнах да

разбирам терминологията, да правя разлика между кливер и утлегари, между стенга и брамсел, между бизанмачта и гротмачта. Вселената се беше смалила до този кораб и „Флоренция“ беше станала целият ни свят. Не виждахме нищо друго, така че корабът беше и изток, и запад, и север, и юг.

Във влажното утро на третия ден незначителният ни страх кристализира в ужас. Клавдио беше този, който в края на две последователни дежурства първи забеляза блясъка. Свъсеното сърце на мъглата се беше подпалило и блестеше подобно на въглен в сърцевината на огън, и трептящата златиста струя, заскрежена и разсеяна, се виждаше като пламък под лед.

Клавдио изкрещя. С три крачки бях при него. Само след миг до рамото ми застана капитан Бартоли, който се движеше доста чевръсто за такъв едър мъж. Сега вече чувах прашене като от голям огън наред полето в разгара на лятото, а към златистата струя се присъедини втора, след нея трета. Тъкмо се канех да реша, че тези огнени струи са въображаеми, че това е някаква легенда за моретата, която бях пропуснал да прочета в училище. Но веднага след това зърнах мачтите и платната, които горяха, напречните греди, които пращяха като подпалена гора. Вече разбрах как трябва да са се чувствали маврите от Астурия, когато са зърнали горящия кръст на свети Яков — разбрали са, че това е краят.

— Огнени кораби — изрече бавно капитанът. И във възцарилото се ледено мълчание ги преброихме — бяха осем. Или те плаваха неумолимо към нас, или ние се носехме неволно към тях. В тази кошмарна, обърната с краката нагоре вселена не можех да преценя.

Вирнах брадичка и сложих ръка на дръжката на меча. Ако това беше смъртта, трябваше да я посрещнем достойно.

— Да влезем ли в бой? — попитах капитана.

— Няма с кого — отговори мрачно капитанът. — Тези кораби са без екипажи. Стари черупки, намазани с катран и смола, и после подпалени.

— Каква дяволска тактика! — възкликна изумено Клавдио.

— Дяволска и още как! — изсумтя капитан Бартоли. — Пълни са със сярра. Ако някой се осмели да се прехвърли на тях, действително ще попадне в ада!

— Какво може да се направи тогава?

— Огнените кораби могат да бъдат отклонени от по-малки съдове с весла, а „Флоренция“ разполага с два такива, завързани за перилата от двете страни. Ще имаме нужда от двама гребци за тях.

— Аз поемам едната лодка! — извиках.

— А аз — другата — предложи си услугите Клавдио.

— Медина Сидония сигурно също ще пусне лодките си, но досега нямаме никакъв сигнал. Последните ми заповеди от флагманския кораб гласят, че плавателните съдове на португалската флота трябва да поддържат полукръглата си формация на всяка цена.

— В такъв случай ще се изпържим като бекон — отбелязах. Осемте огнени кръста приближаваха все повече. — Капитане, вие какво предлагате?

— Предлагам да помолите принца да разреши пускането на спасителните лодки колкото е възможно по-бързо! — излая той. В този напрегнат момент акцентът му от Генуа стана още по-осезаем. — Само той може да отмени вече издадена заповед от висшето командване.

Хукнах към Дон Педро и заудрях с юмруци по вратата на каютата му.

— Принце! Голяма опасност! Нуждаем се от вашите заповеди! Никакъв отговор. Заудрях по-силно.

— За бога, сир, трябва да издадете заповед!

Дочух движенията му вътре — тътрене на крака, скърцане на стол.

— Принце, отворете! — извиках. И реших да пробвам едно последно средство: — В името на Сантяго!

Вратата се откряна мъничко и в пролуката се появи неговото аристократично око. Подпрях с крак вратата и хванах ръката на принца.

— Трябва да видите нещо!

Усещах го как се дърпа неохотно. Погледнах го право в очите — за да знае, че каквато и да беше болката му, не трябва да се срамува да я сподели с екипажа. След това го избутах до бакборда, където ни чакаха Клавдио и капитанът, и му показах осемте горящи кръста — мачтите на английските кораби.

Той падна на колене и извика:

— Слава на Бога! Спасени сме! Горящите кръстове на свети Яков! Сантяго ни дойде на помощ!

Погледнах го ужасено — да не би да си беше изгубил ума? Помогнах му да стане на крака, внимателно, като на инвалид.

— Това са английски огнени кораби, сир — рекох тихо. — Капитанът иска да знае какви са заповедите ви.

Дон Педро изглежда всеки от нас с широко отворени очи. Устните му се движеха беззвучно. Кожата му се бе сдобила с пепелявия блясък на страха. Забелязах, че капитанът е силно обезпокоен от реакцията на принца.

— За да запазим мястото си във формацията на флотата — изрече Бартоли ясно, но настойчиво, — трябва да пуснем на вода лодките и да се опитаме да отклоним огнените кораби.

Аз вече разкопчавах катарамите, коланите и ножниците си и събличах жакета си в очакване на солидно гребане. Клавдио следваше примера ми в очакване на официалната заповед. Но заповедта така и не дойде — Дон Педро мълчеше, вторачен напред, с огнени кръстове в очите си.

— Сир! — изрева капитанът. — Имаме ли вашето разрешение да пуснем спасителните лодки?

— Не — дойде по-скоро като шепот. — Смятам, че е най-добре да потеглим колкото е възможно по-бързо напред и да се върнем в Испания.

Зяпнах слисано. Клавдио ме последва. По обветреното лице на капитан Бартоли презрението започна битка с подчинението. Очевидно само от мен зависеше да науча основанията на принца, защото капитанът нямаше никакво желание да му говори.

— Ами нашата бойна формация? — попитах. — Ами останалата флота?

— Останалата флота да върви по дяволите! — извика той. — Обръщайте!

И тогава обясних на принца онова, което бях научил през последните три дена.

— Не можем да обърнем, сир — изрекох търпеливо, — защото имаме платна, а не гребла! Отиваме натам, накъдето ни завее вятърът.

— Освен това — осмели се да се намеси Клавдио — моите импровизирани карти ми подсказват, че сме близко до брега, най-вероятно английския. И огнените кораби биха могли да ни набутат в плитчините!

Лицето на Дон Педро се сдоби с изражение на дивеч, приклещен от всички страни от ловните хрътки. Изглежда ококорено Клавдио, после мен и накрая капитана.

— Тогава какво бихме могли да сторим? — почти изблея той с глас, напълно различен от спокойните и ниски тонове, с които се бе обърнал преди три вечери към екипажа.

— Можем ли да им избягаме? — обърнах се към Бартоли.

— Да — отговори капитанът. — Но само ако действаме *веднага*! Единствената ни възможност е да вдигнем всички платна и да изхвърлим всеки възможен баласт, който не ни е нужен.

— Конете ли? — попитах, очаквайки с ужас отговора. Трюмът беше пълен с коне, от моя любим Бабиека до най-простото муле. Но щом нямаше да излизаме на брега, каква нужда имахме тогава от тях?

Капитанът помисли не повече от един удар на сърцето.

— Не! — отсече. — Конете остават. Порционите ни са много малко. Може да се нуждаем от храна — Бартоли последва това зловещо изявление с друго. Погледна към Клавдио, защото „Флоренция“ беше кораб на неговия чичо, и допълни: — Но трябва да изхвърлим в морето оръдията. Битката свърши!

Саможертвата беше голяма, защото съвсем новите оръдия не бяха изстреляли още и един залп.

— Ще се погрижа за това — кимна Клавдио и аз му се възхитих от все сърце.

— Но не и преди принцът да ни даде заповед, графе! — спря го с жест капитанът. Тонът му беше жлъчен и всяка дума — болезнена, защото, както съвсем ясно виждах, вече беше взел мярката на Дон Педро. Обърна се към принца: — Сир, умолявам ви, нямаме време! Издайте заповедта! Котвата ни бави, а огнените кораби са по-бързи от нас, защото нямат нито екипаж, нито товар! Може да ни настигнат, каквото и да опитаме!

— Дайте заповедта — повторих тихо и аз.

Дон Педро вече съвсем видимо трепереше.

— Трябва да бягаме — изфъфли. — Погрижете се!

— Да, принце! — кимна капитанът, събрал в тези две думи цял един свят на презрение.

Нямаше никакво време да размишляваме върху току-що случилото се. Двамата с Клавдио хукнахме заедно с капитана и целия

екипаж. Всички рангове бяха забравени, платната трябваше да бъдат вдигнати. Задърпах едно хлъзгаво въже и дърпах дотогава, докато мускулите ми не започнаха да пищят, без да знам какво точно правя, борейки се с вятъра, докато въжето се клатеше и плющеше като камшик. Агонизиращо бавно усетих, че корабът започва да отговаря и постепенно се отдалечихме от ужасните огнени кръстове. Зърнах Клавдио как спокойно надзирава изхвърлянето на оръдията и как петдесет и две медни красавици падат една след друга в морето. Изгубих от поглед принца, но прималялото ми сърце ми подсказваше, че се е скрил отново в каютата си, за да продължи да трепери на спокойствие. Но грешах.

Зърнах го на булверка на кърмата, облян в пръски пяна да замахва по нещо с меч на баща си. Помислих си, че здравият разум съвсем го е напуснал и че вече се бори с призраци. Но когато пуснах въжето и хукнах към него, видях, че удря по въжето на котвата, дебело колкото мъжка ръка. Беше успял да го среже наполовина.

— Принце! — изкрещях, надвиквайки всеобщия шум. — Това е лудост! Без котвата оставаме на милостта на вятъра!

Той ме изгледа за миг с очите на душа, вече попаднала в ада — бях сигурен, че в този момент дори не ме позна. И в този момент със сигурност, която легна като камък върху сърцето ми, осъзнах, че Дон Педро е долен страхливец.

И тогава до мен застана Клавдио.

— Какво става? — изрева той.

— Реже котвата! — изревах и аз. — Бързо доведи капитана! Мечът на Дон Педро вече беше успял да среже въжето почти до края. Опитах се да прекратя размахването на меча, но едва не изгубих ръката си.

— Помогнете! — изкрещях на моряците наблизо, но никой от тях не смееше да противоречи на принц.

В този момент се появи капитанът.

— Сир! — изкрещя. — Ако изгубим котвата, всички сме мъртъвци!

Но беше твърде късно. Дон Педро замахна с меч си за последен път, като езекутор. Въжето се разцепи докрай, завъртя се, котвата полетя към дъното на морето, а корабът ни се втурна напред.

Кошмарните огнени кръстове останаха в далечината зад нас. А единственото, което остана за нас, бе да се осланяме на милостта на морето.

[1] Сантяго — испанското наименование на свети Яков. Днес това име носят много географски обекти в испанско и португалско говорещия свят. — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА СЦЕНА

ЗАМЪКЪТ СКАЛИДЖЕРО, ВИЛАФРАНКА ДИ ВЕРОНА

Беатриче: Никой не посрещна каретата ми, когато пристигнах във Вилафранка ди Верона.

Кочияшът дръпна юздите на конете при кулата Мاستио, до голямата червена арка на градските порти. Слънцето беше в зенита си, следователно трябва да беше точно пладне — уговореният час на пристигането ми. Но наоколо не се виждаше никой в ливреята на баща ми. Бях очаквала да видя Вентимиля — майордомът на баща ми, или поне някой от управителите на двореца.

Наведох се напред и потупах кочияша по приведеното рамо.

— Бихте ли ми помогнали да занеса пътническия си сандък до замъка?

И посочих към арката, зад която се възправяше замъкът, с назъбени кули с бойници и знамена, развяващи се гордо под яркото слънце. Обширното червено укрепление доминираше над целия пейзаж. Малкото градче, изникнало в сянката му подобно на гъби след дъжд, изглеждаше като недоразумение. Замъкът беше толкова голям, че се виждаше най-малко на час път оттук. Като всички постройките на фамилията Дела Скала, той имаше стени от червени тухли отгоре с ивица бял мрамор отдолу. Замъкът Скалиджеро беше най-голямата забележителност на региона. А също така беше и мой дом.

Кочияшът обмисли молбата ми, а после промърмори нещо иззад изпочупените си зъби. Прозвуча като:

— Защо? Да не съм длъжен?

Изпънах гръб и отговорих:

— Защото аз съм Беатриче дела Скала!

Кочияшът звучеше като флорентинец. Акцентът му беше селска версия на този на Клавдио. Това обясняваше всичко. Само чужденец не би знаел кой е баща ми — принц, чиято власт се простираше над целия регион Венето.

— Че мен какво ме касае това? Ако даваш пара, нося сандък. Не даваш, не нося!

Истината беше, че не разполагах с никакви монети. Надявах се, че Вентимиля ще ме чака с кесия жълтици, защото леля ми беше изпратила вестonosец пред мен.

Въздъгнах.

— Аз съм Скалиджери! — изрекох разговорното наименование на фамилията ми, в случай че селяндурът не е наясно с по-официалната форма Дела Скала.

— Е, и?

— Ами, да видим... — изрекох търпеливо и посочих към каменната кула, която се възправяше пред нас. — Виждаш ли онази стълбичка на архитрава? Това е семейният ми герб. Този замък е замъкът Скалиджеро. А аз съм Беатриче Скалиджери. Семейството ми *притежава* този град!

Селският идиот сви рамене и бутна сандъка ми от каретата. Той се приземи с трясък върху паветата. Побързах да го последвам, защото селяндурът вдигна камшика си и каретата се понесе напред. След като отпавих подире му една типично мъжка ругатня, аз се стегнах и метнах сандъка на гръб. За щастие той съдържаше съвсем малко неща — мощехранителница на свети Яков, карта за игра и една рокля.

Знаех, че у дома, в замъка, имам цяла стая с рокли, затова оставих сицилианския си гардероб там, където си беше. Единствената рокля, която взех, беше онази, с която бях облечена на сватбата в Сиракуза. Наричах я моята звезда рокля, онази с преливащите се нюанси на синьото и със съзвездието от диаманти на корсета. Казвах си, че съм я взела, защото ми беше ушита от леля ми, но си знаех, че причината за привързаността ми към нея бяха думите на Бенедикт — че в нея изглеждам зашеметяващо. А между гънките на роклята почиваше онази карта от *скопа*, онова *сетебело*. Нямам представа защо бях взела и него. Трябваше да го оставя с останалите карти от измамническото тесте на Бенедикт на пода в стаята му или да го хвърля в морето, когато отплавах за Неапол. Но по сантиментални причини бях помъкнала и него и сега то си седеше там, в мощехранителницата, скрита в гънките на роклята, точно до костицата на свети Яков, върху синьото копринено легло.

И въпреки това самият сандък беше тежък — здрав дъб с меден обков. И аз пъшках и охках под тежестта му, докато се влачех към портите на замъка, който носеше моя герб.

Вилафранка си беше все същата. Спомних си как като дете тичах по същата тази улица, а брат ми Тибалт ме гонеше, размахващ дървен меч. Но имах и друг спомен — как го гоня аз, когато уменията ми на фехтувач станаха не по-лоши от неговите. Двамата никога не се бяхме харесвали, карахме се като куче и котка. Давахме си дори прякори — аз го наричах „Принц на котките“, а той мен — „Кралица на псетата“. И после започвахме да се бием за превъзходство във всеки един свободен час от училище. Запитах се дали той ще се отнася по-любезно към мен сега, когато вече бяхме пораснали.

Стъпвах тежко и не само заради тежестта на сандъка. Истината бе, че не изпитвах кой знае какво желание да се връщам у дома. Не че не обичах Вилафранка, напротив — обичах и градчето не по-малко от замъка. Беше достатъчно далече от Верона, за да може баща ми да остане над нестихващата семейна вражда между Монтеките и Капулетите — двете велики фамилии на града, а в същото време достатъчно близо, за да може да им служи като посредник. Но колкото и да обичах замъка, не можех да забравя, че брат ми ме ненавиждаше, а баща ми не мислеше за никого друго, освен за любимия си наследник и за собствената си значимост като княз ескал. Затова не трябваше да се изненадвам особено, че баща ми не беше изпратил слуга, който да ме посрещне. Той никога не ме беше забелязвал, а какво остава — да ме обича. Аз бях едно от онези редки явления в нашия свят — дъщеря, която не може да бъде използвана даже като разменна монета за брачен договор.

Запитах се дали той и Тибалт не бяха допринесли донякъде за оформянето на моя характер, защото бях отгледана в големия замък с червените тухли, пълен с мъже. Майка ми почина веднага след като започнах да се осъзнавам и да задавам въпроси. Точно когато започнах да се превръщам в жена, тя престана да бъде такава — сдоби се с треска и умря в рамките на едно-единствено лято, в същото, в което прокървих за първи път.

Тогава няхах представа какво да правя, как да удържа този поток. И нямаше кого да попитам. Лутах се из целия замък, плачейки за майка ми, и кръвта се стичаше между краката ми четири дена подред. Баща ми, който не прояви абсолютно никаква загриженост, безстрастно извика лекар и в мое присъствие му заяви, че според него аз вероятно също умирам. След като лекарят с нескрито отвращение ми обясни

нещата за женския цикъл и очерта същността на проблема пред княз ескал, баща ми се върна към обичайното си отношение към мен — да ме игнорира.

От този момент нататък бях станала по-твърда и доста по-пряма в приказките си. Реших, че никога повече няма да проявя слабост пред хората. И сега, след цяло лято, прекарано в компанията на жени, ми се налага отново да се пренастроя. Братовчедка ми Херо беше за мен най-близкото до сестра, каквото съм имала, в леля ми бях видяла отново майка си, а в лицето на Гулиелма Кролаланца бях открила модел за подражание. И въпреки това, въпреки тези женски образци около себе си аз бях продължила да търся и компанията на мъже. Може би се бях спряла на Бенедикт, защото ми липсваше размяната на удари с Тибалт. Дали сега компанията на брат ми щеше да запълни по някакъв начин празнината, останала след дезертирането на Бенедикт?

Вече бях пресякла моста и се намирах в сърцето на града. Вляво от мен се издигаше малката църква, в която бях кръстена и където получих първо причастие. Вдясно бяха стените на менажерията с отбранителните кули, надвиснали над реката.

Намирах се на главната улица и предполагах, че тук все щях да намеря някой, който да ми помогне със сандъка ми — все пак за няколко месеца не се бях променила чак толкова много, че жителите на Вилафранка да не ме познаят, а те бяха все поданици на баща ми. Свалих качулката на пътническата си пелерина, за да видят къдриците на Дела Скала — със същия цвят на пшеница като косата на баща ми. Гербът, изрисуван върху капака на сандъка ми, беше същият, който бях показала и на кочияша, същият като на знамето, което се вееше от червената кула на замъка — стълбата на Скалиджери. *Стълбите ни издигат над бедните. Стълбите ни отделят. Стълбите ни пазят.*

Ала нещо не беше наред.

Вместо да усетя спокойствието и сигурността на дома, аз долових опасност, пълзяща под къдриците на тила ми.

Улицата беше абсолютно пуста. Не се виждаше жива душа.

Всяка врата беше залостена, всички кепенци на прозорците бяха спуснати, като че ли очакваха буря. И въпреки всичко денят беше светъл и ярък, а през детството си не бях виждала нито една затворена врата и всички жители на града се поздравяваха. В една от уличките

зърнах момиченце с къдрици като моите — извиках му, но от тъмната врата наблизко се стрелна ръка и издърпа детето вътре.

Продължих да си мъкна сандъка чак до замъка. И докато минавах през мрачната сянка на часовниковата кула, кожата ми настръхна от грозни предчувствия. Познатият часовник в синьо и златно ме наблюдаваше предупредително — защото тук също нещо не беше наред. Нямаше никакви стражи. Само тъмните кипариси стояха на пост при стената. Голямата порта зееше широко отворена като застинала от ужас уста.

Сърцето ми заби лудо и болезнено. Това ми напомни за нощните посетители в двореца на Леонато и за един кошмарен, но глупав миг си помислих, че сицилианските разбойници са ме последвали. А после кракът ми се спъна в нещо, което издрънча. Сведох очи. Беше кървава рапира.

Оставих сандъка си на земята и приклекнах, за да огледам оръжието. Острието беше добро, дръжката — фино изработена и обсипана с рубини. Но острието беше наполовина обагрено с прясна кръв.

И внезапно се озовах отново в двора на замъка от детството си, наблюдаваща сутрешния урок по фехтовка на Тибалт.

— До половината! — предупреждаваше синьор Арканджели, оръжейникът на баща ми. — Ако си решил да убиваш, забий острието в тялото на противника си до половината, а после бързо го извади! Ако натиснеш още малко и човекът падне, ще вземе със себе си и меча ти!

Вдигнах оръжието и проверих тежестта му. Докоснах острието — кръвта беше все още течна, не се беше съсирила. Очевидно някой е бил промушен с този меч, при това съвсем наскоро. Огледах паветата в краката си и забелязах, че между тях беше паднал един рубин, очевидно отчупил се по време на битката. Малко по-нататък видях още един. Но след малко истината настигна съзнанието ми — това не бяха рубини, а капки кръв.

Следата от кръв прекосяваше подвижния мост и влизаше директно в замъка. Развързах пелерината си и я пуснах върху сандъка, оставяйки ги извън крепостните стени, като взех единствено меча.

В сянката от къщичката на пазачите ме побиха мразовити тръпки. Но когато погледнах напред към ярко осветения от слънцето двор, веднага разбрах защо градът е празен. Всички жители бяха тук.

Десетки, стотици, но необичайно мълчаливи. Всички до един бутащи се да видят нещо в средата на кръга. Вече бях на север, така че тук гражданите бяха високи колкото мен и не успявах да видя нищичко. Но по едно време един човек се обърна и ме забеляза.

— Пуснете я да мине! — отсече. — Това е сестрата.

Това е сестрата. Странен начин да бъда описана. Нямах представа какво искаше да каже човекът с тези думи, но въпреки това тръгнах напред. Тълпата се раздели почтително и аз тръгнах през нея като в някакъв сън, все така хванала здраво меча.

Там, в центъра на двора, се намираше големият фонтан. А на дъното му лежеше брат ми и спеше. Баща ми стоеше над него като рус великан и го чакаше да се събуди. Тибалт открай време си е бил поспаланко, затова сега аз отидох право до него и го разтърсих, както правех често, когато бяхме деца. Гърдите му се разтвориха като риза и зърнах в тях стотици червени змии. Водата във фонтана беше червена.

— Това е краят — изрече баща ми. — Тибалт е мъртъв.

ПЕТА СЦЕНА

КОРАБЪТ „ФЛОРЕНЦИЯ“, ОТКРИТО МОРЕ

Бенедикт: Студът беше непоносим.

Напредвахме през оловносивите води, подмятани от вятъра и ежедневно обстрелвани от кулверините на английските кораби. Не можехме да им отвърнем, тъй като всичките ни оръдия бяха на дъното на протока. Не можехме също така нито да спрем, нито да обърнем, защото няхме котва. Бартоли и Да Суса правеха каквото им беше по силите с кормилото на кораба и с платната, но в крайна сметка бяхме като лист по повърхността на водата. Вятърът подхващаше вълните, превръщайки ги в гневни сиви планини, а понякога ние се озовавахме толкова ниско в подножието им, че не виждахме даже небето. Прекрасният ни кораб „Флоренция“, корабът, който беше владял водите от Лисабон до Кале, нямаше никаква власт в Ламанша. На него ние бяхме като приклепени в черупка, като мишки на въртележка.

Часовете ми на палубата минаваха в катерене по въжетата или пързалане по дъските, станали хлъзгави като стъкло. Кратките ми часове в каютата минаваха във въртене в койката и в неспособност да склопя очи.

Всеки ден слизах в трюма, за да видя верния си жребец Бабиека. Като всички останали коне, той също беше завързан от четирите страни с въжета. Бутовете му бяха подгизнали в пот, от очите му се виждаше почти само бялото. По задните му крака се стичаха фъшкии, зацапващи кадифената му кожа. Миризмата наоколо беше непоносима. Въпреки това аз оставах при него, галех го и му пеех тихичко, и в успокоението му намирах успокоение и за себе си.

Защото на борда на кораба цареше пълен хаос. От другарството и взаимопомощта, характеризиращи първата част на пътуването ни, нямаше и следа. Всички бяхме замръзнали и уплашени. Бойният ни вик вече не беше „Сантяго“ — беше заменен от думата „Парма“, която обаче се шептеше по-скоро като молитва.

Херцогът на Парма идваше към нас от Ниските земи. С хиляди мъже. Огромна флота. Сякаш отмятащи молитвена броеница, мъжете

изброяваха числата, както в двореца Ескориал, а после завършваха с „Парма, Парма!“. Вече не вярвахме на нито един светец, а на земен спасител. Херцогът на Парма щеше да дойде, Парма щеше да ни спаси.

Дон Педро не се показваше от каютата си. Приемаше храна три пъти на ден от някой моряк, но отказваше да говори с когото и да било. След като нанесе смъртоносния удар на нашия кораб с бащиния си меч, той никога повече не си показа носа.

Бартоли, Клавдио и аз се срещахме всяка сутрин в капитанската каюта. И всяка сутрин започвахме с паролата, за да следим отминаващите дни. Изброяването им беше също като молитвена броеница: Исус, Мадоната, Светия дух. Когато отново дойде Сантяго, разбрахме, че е изминала седмица от нападението на осемте огнени кораба при Кале. Разбрахме също така, че херцогът на Парма няма да дойде.

Беше време за действие и ние се захем да стегнем кораба толкова, колкото ни беше по силите. Изпратихме пълначите на оръдия, които и без това вече нямаха работа, в трюма, за да се грижат за конете. Прегледахме понесените поражения по корпуса и изпратихме дърводелеца да ги поправи. Разделихме вахтените на смени, за да разполагаме с денонощно наблюдение. Защото колкото пъти зървахме друг пострадал кораб от нашите, толкова пъти виждахме след него и английски кораб със знамената на Дрейк, Ефингам или Хауърд.

Започнах да познавам цветовете на флагите на врага, както и корабите им. Преминах от блажено неведение към неспокойно познание. Така се появи за научаване нова молитвена броеница, броеница, изрисувана със златно на планшира на всеки вражески морски съд: „Победа“, „Елизабет“, „Златният лъв“, „Мери Роуз“, „Неустрашим“, „Лястовица“. Въпреки че винаги предприемахме обходни маневри, за да избегнем атаката, на практика бяхме като риби в каца с вода, очакващи издйнически гърмеж на оръдията, безсилни да отвърнем на ударите, в състояние само да лижем рани след свършен факт и да се надяваме, че няма да ни уцелят под ватерлинията.

Зърнахме флагманския кораб на Медина Сидония само веднъж. Тогава капитанът извади далекогледа си, за да разчете заповедите, предавани от момчето с флагчетата. Присвих очи, проследявайки странните движения с многоцветните флагчета, но нямах абсолютно никаква представа за смисъла им. Когато Бартоли свали далекогледа,

около окото си имаше червен кръг, но лицето му беше преbledняло като платно.

Изглежда последователно мен и Клавдио, а после само кимна с глава по посока на каютата си. Веднага тръгнахме след него.

Когато влязохме, капитанът отиде право до малкото кръгло прозорче. Държейки се за стените, ние с Клавдио се настанихме в столовете. Капитанът се загледа продължително през люка към високите морски вълни. Той нямаше нужда да се държи за нищо — през цялото време, откакто бихме на кораба, нито веднъж не го бях видял да се държи за каквото и да било. Планетарият върху малкото му бюро се въртеше и плъзгаше с движенията на „Флоренция“. Каква ирония да разполагаме с подобен инструмент, когато ни беше забранено да се ориентираме по звездите! Накрая капитанът заговори:

— Трябва да потеглим на север.

Двамата с Клавдио се спогледахме.

— На север? — възкликнах аз.

Капитанът се обърна, но отказа да ме погледне в очите. Просто се насочи към бюрото си, отвори с трясък чекмеджето и измъкна оттам някаква карта. Отвори я пред нас и постави грубия си пръст върху нея.

— Ние сме тук... или някъде тук — добави унило. — Заповядано ни е да тръгнем на север, да заобиколим Шотландия, а след това и западния бряг на Ирландия и да се върнем в Испания през Атлантическия океан.

Пръстът му измина маршрута и ние го проследихме с ококорени от ужас очи. Изглеждаше невъзможно. Да обърнем и да се върнем в Испания (ако имахме котва, разбира се) би изисквало най-малко трите седмици, за които стигнахме дотук. Но да изминем този нов маршрут би отнело месеци, ако изобщо успеехме да издържим толкова дълго. А тази карта не би могла да ни помогне абсолютно с нищо, защото, макар Испания и Португалия да бяха описани подробно, Англия и островите ѝ бяха просто незначителни петна.

Погледнах капитана и възкликнах:

— Може ли да се направи?

Той потри тила си под голямата яка.

— Завръщането ни в Испания по принцип би било доста трудно с наличната храна. Вашият принц... моят капитан... беше твърде щедър със запасите ни по пътя насам — винаги съблюдаващ

командния ред, той млъкна, преди да се бе осмелил да критикува висшестоящ. — Но да тръгнем по този маршрут... — проточи многозначително. — Е! — плесна с ръце. — Вече разполагаме със заповеди. Отивам да съобщя на екипажа.

Тримата с Клавдио и капитана прекарахме остатъка от деня в трюма, описвайки наличните провизии. Нито един член на екипажа не беше допуснат до съвещанието ни, даже интенданта, защото капитанът се страхуваше за бойния дух на момчетата.

— Нека първо се запознаем с положението — ни бе предупредил.

Мен никога не ме е бивало с числата, но Клавдио се оказа с ум като сметало, а тъй като и пишеше по-лесно от мен, той се зае със съставянето на списъка с наличните провизии. Засега нямаше никаква опасност за конете, защото тяхната храна беше повече от нашата, но пък нашите запаси бяха притеснително намалели. Стомасите на всички ни започнаха да се надпреварват да ръмжат, когато зърнаха купчината храна. Имаше сушени меса, корабни бисквити, сирена и салами, даже буре с консервирани портокали за офицерите. Клавдио измъкна един — слънчева, ароматна сфера. Но палецът му веднага проби кората.

— Изгнили са! — обяви.

Разделихме провизиите си на три, за всеки от месеците, в които вероятно щяхме да бъдем на вода. След това разделихме всяка от камарите на четири, за всяка от седмиците, а после направихме по седем купчини за всеки ден. Същото сторихме и с буретата с испанско и рейнско вино, както и с тези с бирата. Стигнахме до заключението, че дневната дажба на всеки от нас се равнява на храна с размерите на орех и напитки, състоящи се от половин чаша вино или бира и половин чаша вода. Никой от нас не посмя да изкаже на глас мнението си — че никой човек не би могъл да живее с толкова малко храна и напитки, а какво остава — да поддържа с тях силите си, за да управлява кораб с подобни размери. Бяхме обречени.

Проклинах наум екстравагантните пиршества на Дон Педро по пътя ни от Лисабон до Кале, както и нощите, когато само аз бях изпивал по цяло буренце рейнско вино.

— Тази вечер спете с кинжалите си — посъветва ни капитанът, докато вдигаше вратичката, за да се върне на палубата. — Мъжете няма да бъдат никак доволни.

Задържах му стълбата и попитах:

— Но те са лоялни, нали?

— Донякъде — отговори капитанът. — Но до момента най-голямото разстояние, което са изминавали, е от Ливорно до Рагуза и обратно. Всеки човек си има граници.

Последвах го мълчаливо на палубата. Схванах веднага какво иска да каже, защото на борда вече имаше поне един човек, който беше достигнал отдавна своите.

Три дена по-късно, в деня на Исус, ние отново зърнахме „Сан Мартин“ — кораба на Медина Сидония, флагманския кораб на португалската флота. Приехме нов сигнал от миниатюрния сигналист, който с флагчетата си подпечата съдбата ни. Вътрешностите ми, и без това вече къркореши от глад, се преобърнаха — защото бях изгубил всякаква вяра в нашите командири и се чудех каква ли друга лунатична заповед ще издадат.

Капитанът свали далекогледа си.

— Трябва да изхвърлим конете и мулетата — изрече, тръскайки глава сякаш от шамар. Беше обучен да приема безрезервно всички заповеди, но този път устните му потрепваха и очите му просветваха гневно.

— Поради каква причина?

— Заради скоростта — отговори. — Ако не олекнем максимално, няма да успеем да се приберем при тези порции.

И сега аз бях принуден да повторя пред него кошмарните думи, които той беше изрекъл, когато побягнахме от запалените кораби.

— Но нали... нали вие сам казахте... че... че конете биха могли да се използват за... храна?

— Вече не, както става ясно — промърмори той.

А аз бях наясно, че по никакъв начин не бих могъл да го накарам да оспори заповедта на Медина Сидония, независимо от личните му чувства.

Брулен от вятъра, аз се насочих към каютата на Дон Педро. Както и преди почуках, но не получих отговор. Тогава ми хрумна една идея.

— Вечерята ви, сир — изрекох с флорентински акцент.

Вратата се откряна и, както бях направил и преди, аз сложих крак в нея. Принцът се оттегли бързо назад в сенките и аз едва не

паднах през вратата. След ярката светлина на палубата първоначално не го забелязах, но накрая го зърнах, свит в стола до малкия люк. Приблжих се до него и коленичих.

Вече го виждах малко по-добре. Косата му беше разрошена, дрехите му бяха измачкани. Елегантната му брада беше изгубила формата си сред пепелявите наболи косми между нея.

— Е? — изрече той. — Къде е вечерята ми?

Погледнах го косо, сякаш беше изрекъл шега.

— Това съм аз, Бенедикт — прошепнах. Сърцето ми заби бясно в гърдите ми. Той да не би да си беше изгубил ума?

— Да — смотолеви принцът. — Вече можеш да ми донесеш вечерята.

Реших да подбирам внимателно думите си.

— Вечеря няма. Нашите командири заповядаха да се върнем в Испания по северния маршрут, а за да го направим, се налага да търпим големи лишения. Освен това — продължих, когато той изобщо не реагира, — Медина Сидония заповяда да изхвърлим конете и мулетата в морето.

Мълчание.

— Истината, ваше височество, е, че през предстоящите месеци те биха могли да се превърнат в разликата между живота и смъртта за нас. Но ако вие изпратите сигнал... ако се намесите... защото никой друг, освен човек с вашия ранг не би могъл да отмени заповед на Медина Сидония...

Той се приведе напред. Вече виждах и очите му, все така черни като маслини, но променени във всяко друго отношение — блестяха налудничаво и фанатично.

— Ще бъда ясен — изръмжа. — Аз, Дон Педро, принц на Арагон и херцог на Кастилия, да изпратя съобщение на Медина Сидония, херцог на Ниебла от династията Оливарес, за да го моля да ми позволи да ям муле! Един принц не яде мулета! — отсече. — А сега *ми донеси вечерята!*

Изпълни ме отчаяние. Знаех, че няма никакъв смисъл да протестирам, но все пак се чух да го правя.

— Но, принце, помислете за хората си! Всички ще умрем от глад!

Той ме изглежда така, сякаш ме виждаше за първи път, и изрече безстрастно:

— Не ме интересува! Оставете ме на мира!

Осъзнаването на думите му дойде бавно, а когато това стана, се изпълних с неописуем ужас. Побързах да се отдръпна от него и да напусна тази прокълнатата каюта. Не желяех да го виждам никога повече.

Заповедта трябваше да бъде изпълнена на залез-слънце, когато морето се успокои. Пълначите, превърнати в коняри, заплакаха без свян, когато започнаха да развързват животните едно по едно. Аз изведох лично Бабиека, защото не можех да го оставя на никого друго. Големият жребец ме последва доверчиво, както беше правил винаги, щастлив, че е освободен от миризливия си затвор, пръхтящ и поглъщаш с радост чистия въздух. Копитата му тракаха по хлъзгавите дъски, докато танцуваше весело. Побутна с нос подмишницата ми, както беше правил толкова често по съвместния ни път, питайки ме на какво ново приключение ще се отправим заедно.

Но горкото животно не знаеше, че следващото приключение ще му бъде последно и на него ще трябва да замине само — по широката рампа, завързана за открития болверк, която не водеше наникъде. Всеки от конете се надигаше уплашено на задни крака, с пяна на устата, цвилейки и протестирайки, преди да бъде бутнат в морето със силен плясък. Конят пред нас — сивият жребец на Дон Педро, скрита толкова силно със задните си крака конярчето, което го водеше, че го простря на палубата. Момчето остана да лежи неподвижно върху дъските, позеленяло, с перфектен отпечатък от конска подкова върху лицето. Беше хвърлено след коня — единствената разлика бе, че то получи кратка молитва.

Дойде редът на Бабиека. Беше ми подарен в Сицилия от Дон Педро, в деня, в който ме направиха рицар на свети Яков. Животното беше с мен в най-щастливите ми мигове, носело е на гърба си дори Беатриче, когато двамата го яздехме по брега като тамплиери. А в най-лошите ми мигове, когато я изгубих, бях шептял мъката си само в неговите уши.

Сега аз го поведох към рампата и спрях, за да притисна устни в копринената му буза. Бях благодарен на морските пръски, че скриват сълзите ми. Свалих оглавника му и го плеснах по задницата. Но се

наложи да се включат и още трима мъже, за да го избутаме напред. Когато започна да пада, той изпищя. Никога до този момент не ми беше хрумвало, че конете могат да пищят. Но знаех, че няма да забравя този писък, докато съм жив.

Залязващото слънце обагри морето в кръв. Стоях и гледах, и слушах кошмарните писъци на конете и мулетата. Водите кипяха от коне — не само от нашата флота, но и от всички останали. Заповедта важеше за цялата уж непобедима испанска армада. Стотици, хиляди коне и мулета плуваха отчаяно, опитвайки се да се задържат над повърхността на водата, но постепенно потъваха — с ритаци копита, въртящи се от ужас очи, уста, пълнещи се с вода. Не изпуснах от поглед Бабиека дотогава, докато все още виждах прекрасната му кремава глава — докато накрая и той не се превърна в един от белите коне, които яздят вълните.

Не мигнах цяла нощ. Въртях се и мислех за онова, което изгубих. Беатриче, Бабиека. И Дон Педро, приятелят ми, онзи блестящ принц, когото бях срещнал на стълбите пред катедралата в Монреале. Тогава трябваше просто да го оставя, да го поздравя, както изискваше етикетът, след което да се оттегля. Така той винаги щеше да си остане за мен блестящ принц. Защото от всички ужаси, които бях видял през този ден, по-голям и от ужаса на момчето, простряно на палубата, по-голям и от ужаса на конете, потъващи в морето, беше ужасът от погледа на Дон Педро, когато беше казал: „Не ме интересува“ и ме беше изхвърлил от каютата си.

ШЕСТА СЦЕНА

ЗАМЪКЪТ СКАЛИДЖЕРО, ВИЛАФРАНКА ДИ ВЕРОНА

Беатриче: Гневът на баща ми заради смъртта на Тибалт беше по-голям от скръбта му.

Разказите на хората от града до един повтаряха една и съща история — Тибалт се бил замесил в някаква улична свада във Верона, в която убил един Монтеки. Нито един момент от тази история не ме изненада, но доста по-интересно беше продължението ѝ. Защото най-скъпият приятел и роднина на въпросния Монтеки яздил чак до Вилафранка, за да хвърли ръкавицата на Тибалт за това убийство. И не само я хвърлил, но влязъл в двубой с него и го убил. И именно този факт, това грубо нахлуване в цитаделата на княза ескал, това нарушение на мира на мястото, което наричаха „Стария свободен град“, бе вбесило баща ми много повече от смъртта на сина му.

Той събра моментално дванайсет въоръжени мъже и ги поведе като вихър в посока на Верона, където най-вероятно щеше да удрия по портите на Монтеките, докато не открие злодея, убил неговия наследник.

Затова през нощта след убийството на Тибалт аз се оказах сама в замъка, но не можех да заспя. Сякаш ядосана от престъплението, извършено през деня, нощта беше довяла буря, която бушуваше около кулата от червен камък. Стаята на върха беше някога на майка ми, в нея съм била родена и аз. Тя ми беше разказвала десетки пъти как тогава е гледала през самотния сводест прозорец към звездите.

Върнах се в спомените си към онази нощ преди толкова много време, когато майка ми ме беше завела в тази стаичка в кулата и ми беше показала моята звезда, точно до трона на Касиопея. Намирахме се толкова високо, че звездите бяха съвсем близо до нас — толкова близо, че тогава протегнах пухкавата си ръчичка, за да ги сграбча, но само уплаших птиците, които се разлетяха.

— Мъчих се с теб цяла нощ — беше казала тогава майка ми. — С теб мина по-трудно, отколкото с Тибалт. Затова през цялото време гледах звездите и им се молах да ме вземат от тази земя, за да ме

избавят от болката. И в момента, в който се роди ти, се роди и *тази звезда!*

Тя посочи и аз проследих дългия ѝ бял пръст към небесата. Да, тя беше там, блестяща като диамант, млада, жизнена и силна, а не като по-мътните остаряващи звезди.

— Когато ти излезе от мен — добави майка ми и ме целуна по главата, — тази нова звезда започна да танцува танца на радостта.

Сега седнах в леглото и се огледах. Опитах се да си спомня лицето на майка си, но не успях. Баща ми не беше голям привърженик на портретите. Надникнах през сводестия прозорец, за да видя моята звезда, но небето беше покрито с намусени виолетови облаци и съзвездията не се виждаха.

Отпуснах се отново върху възглавницата, призовавайки съня, но той не идваше. Дълго след полунощ аз все още бях будна и слушах камбаните, звънящи на всеки четвърт час. В леглото си имах книга — това ми беше станало навик още от мига, в който се научих да чета — но нямах светлина. Метнах си на гърба една пелерина и заслизах надолу по стъпалата към кухнята, за да запала свещта си.

На връщане от огнището, тъкмо минавах покрай големите порти на кулата от червен камък, когато чух почукване. Мислейки си, че това е баща ми, аз вдигнах голямото желязно резе, без да чакам появата на слуга.

И видях млад мъж, с коса и дрехи, почернели от дъжда, с бледо лице и толкова подгизнали обувки, че от петите и пръстите им струеше вода. Зад него пристъпваше черен кон, завързан за една от халките в стената.

— Аз съм онзи Монтеки, когото търсите — изрече бързо той. — Аз отнех живота на Тибалт.

Ако баща ми си беше у дома, това сигурно щяха да бъдат последните думи на младежа. В яростта си князът ескал щеше да го свали моментално в калта и да го рита, докато не издъхне. Дори да беше отворил Вентимиля, майордомът, момчето сигурно щеше да се озове в тъмницата на замъка било на дибата, било в желязната девица, било на някой друг от вече остарелите уреди за мъчение. Но нито единият, нито другият бяха отворили — бях отворила аз. И аз имах правото да се разправа с този млад човек така, както преценя за уместно. Хванах го за ръката, издърпах го вътре и съвсем безшумно го

отведох в кухнята, където го набутах пред огъня, от който току-що бях запалила свещта си.

В кухнята нямаше никой друг, освен глупака, когото бяха наели да поддържа огъня. А той беше толкова олекнал в главата, че бе в състояние да изрече единствено думата „огън“, така че не би бил способен да повтори нашия разговор. Но за всеки случай реших да го изпратя да доведе Вентимиля.

— Огън — кимна послушно глупакът и излезе.

След като останахме насаме, младежът заговори:

— Това е много по-добър прием, милейди, отколкото имам правото да очаквам от вас!

За пореден път бях впечатлена от начина му на изразяване. Той не беше от обичайните улични луди глави, които си разменяха непрекъснато удари. Налях му чаша бира от бурето в нишата и отговорих:

— Засега не ми благодарете, защото още не съм решила какво да правя.

— Какво да правите ли?

— С вас — поясних. — Защото аз съм господарката на този дом.

Той коленичи пред мен и изрече:

— В такъв случай копнея за прошката ви! Аз нападнах брат ви в защита на приятел, когото той на свой ред беше намушкал!

Не смятах да се оставя да бъда предумана от любезни думи.

— Да, знам легендата. Спестете си обясненията за съда! Чашата застина по средата на пътя към устните му.

— Ако ще бъда съден, още сега искам да подам молба за помилване — рече той и заедно с огъня, в очите му проблесна надежда. — Защото във Верона има една дама, на която съм дал обет, девица на име...

— Шшшт! — предупредих го аз с вдигнат пръст. — Оставете ме да помисля!

Само през последната година Монтеките и Капулетите бяха влизали в улични боеве поне три пъти, поради което баща ми беше издал декрет, че всеки, който убие някого, ще бъде наказан също със смърт. Но аз си давах сметка, че няма никакъв смисъл да отнемаме живота на този млад мъж. Бих предпочела да спра завинаги кръвопролитията. Ако сега осъдех този младеж на смърт, то тогава

отмъщението щеше да се стовари върху някой Капулети, и така докрай, докато Верона опустее. Освен това, ако този млад Монтеки останеше тук до сутринта, скоро щеше да бъде мъртъв — в това нямах никакво съмнение. Налагаше се да действам още тази нощ.

Глупакът на огъня се върна обратно в кухнята, следван от Вентимиля, който в нощницата си изобщо не изглеждаше толкова важен, колкото бях свикнала да го виждам.

— Милейди? Да не би баща ви да се е върнал? — запита, като все още не забелязваше младежа, скрит в сенките край огнището.

— Не още. Но искам да ви питам нещо. Когато брат ми беше жив, ако възникнеше някаква... работа, свързана с държавните дела, а баща ми го нямаше, как точно се процедираше?

— Ами — започна объркано Вентимиля, — ако настъпеха подобни обстоятелства, вашият господар, брат ви мятеше на гърба си манията на баща си.

— И по този начин е можел да издава определени декрети и да раздава присъди?

— Разбира се!

— И за подобни декрети не е трябвало да чакат, за да бъдат ратифицирани с печата на баща ми, така ли?

— Не, милейди. В подобни случаи пръстенът на брат ви беше напълно достатъчен.

Изправих се и заявих:

— В такъв случай аз, принцеса Беатриче дела Скала, при отсъствието на баща ми княз ескал Бартоломео дела Скала, свиквам съдебния съвет на Свободния град Вилафранка ди Верона, за да разгледа убийството на Тибалт дела Скала — посочих към сенките и изрекох: — Това е виновникът. Оковете го!

Младият Монтеки спокойно остави чашата си и застана до Вентимиля. Подобно достойнство му правеше чест. Вентимиля премести поглед от младия мъж към мен и възкликна:

— Но това е невъзможно, милейди! Няма ли да е по-добре да почакаме до сутринта, когато ще се върне баща ви?

— Вентимиля, в момента тук командвам аз! Намери ми задължителните трима съдии и дузина свидетели!

— Откъде, милейди?

— Кметът, свещеникът, старейшините. Ако трябва, довлечи ги тук с леглата им! Ще се чакаме в червената кула в три часа!

Майордомът се поколеба. Изправих се в цял ръст и го погледнах право в очите.

— Веднага!

За първи път се надявах очите ми да приличат на тези на баща ми. И трябва да е било така, защото след миг останах само с глупака и пламъците.

— Огън — изрече той.

— Да — съгласих се аз и го оставих до работното му място.

* * *

В замъка цареше суматоха и аз успях да се измъкна и да сляза в параклиса напълно незабелязана. Още една поредица стъпала надолу и се озовах в криптата. Там, върху голяма каменна плоча, лежеше Тибалт. Свещите му горяха непрекъснато като огъня на глупака. Бузите му бяха започнали да хлътват, плътта му — да омеква, а изражението му беше станало много по-благо, отколкото беше приживе. Повдигнах покрова над дясната му ръка. Беше лесно да измъкна пръстена от пръстта му, тъй като смъртта вече беше започнала да откъсва плътта от костите му. После пак го завих, сякаш беше заспал, и отново по стъпалата се измъкнах от подземния свят. Пръстенът с печата, този с малкия герб на стълбата върху него, вече беше на моя пръст.

Поех председателската роля в осветения със свещи съдебен съвет с компетентност, но и с бързина, защото всеки момент очаквах баща ми да изтреци с отряда си по подвижния мост.

Изслушах свидетелските показания на младия Монтеки, както и на бургерите от Вилафранка, и накрая отсъдих. Написах заповедта, капнах отгоре й восък и я подпечатах с пръстена на Тибалт, с моя пръстен.

Изпратих лично виновника до вратата. Младият Монтеки коленичи и целуна пръстена с печата, все още топъл от восъка.

— Имате ли кон? — попитах.

— Вързан е отвън.

— Тогава вървете! — а после, спомнила си най-важното, допълних: — И не поемайте по пътя към Верона!

* * *

Докато баща ми се върне, дойде утрото и небето придоби цвета на очите му. Аз го чаках в червената кула, седнала в дървения му трон, по който бяха гравирани стълби.

— Беатриче?

Изправих се с тяло, натежало от умора и грозни предчувствия.

— Татко, убиецът на Тибалт дойде тук, за да се предаде сам.

— Той е тук?

— Вече не — отговорих. — Осъден и освободен. От мен.

Очите на баща ми проблеснаха убийствено.

— Мъртъв?

Можех да го излъжа. Много ми се искаше да го излъжа, но опитът ми щеше да бъде напразен, а и щях да бъда спасена от гнева на баща ми само дотогава, докато не чуе цялата история от Вентимиля.

— Изпратен в изгнание. В Мантуа. Със заповед никога повече да не се връща тук.

Започнах да обяснявам основанията си, но неговите бледи очи отново проблеснаха, ръката му се стрелна и ме зашлеви с обратната си страна, запращайки ме право на пода.

Когато слънцето изгря напълно, установих, че върху бузата си имам белег от стълба.

* * *

Този шамар погълна напълно гнева на баща ми, но сега на повърхността излезе мъката. Стана равнодушен и апатичен. Сякаш се смали. Дори не проводи пратеник до Мантуа, за да изиска връщането на беглеца. Мисля, че към този момент вече си беше дал сметка, че това няма да промени абсолютно нищо. Тибалт все така щеше да си остане мъртъв, спящ върху онази плоча долу в криптата, отново носещ онзи пръстен, който бях откраднала през първата нощ.

Баща ми беше изгубил основната цел в живота си, ролята на фамилията Дела Скала. Столетия наред князът ескал беше служил като посредник. Сякаш поддържането на равновесието между Монтеки и Капулети, двете противостоящи сили на Верона, бяха го държали изправен подобно на два камшика, замахващи към пумпал. А сега, след като балансът беше нарушен, въртящият се пумпал се беше наклонил и паднал. Той седеше в големия си дървен трон, обсипан със стълбите на неговия герб, и отказваше както да спи, така и да яде. Не изглеждаше в настроение да се заеме с управлението на замъка, така че аз продължих да председателствам съвета. Той ме наблюдаваше с бледите си сини очи и почти не помръдваше, и със сигурност не изричаше и думица.

Всяка вечер двамата вечеряхме заедно на голямата маса в кулата от червен камък и аз имах чувството, че съм се върнала във времето. Замъкът Скалиджеро винаги ми беше изглеждал като реликва от друга епоха, но сега вече като че ли се превърна във фосил от скръб. Червеният камък излъчваше студ, огньовете бързо изгасваха. На мястото на килимите по пода имаше животински кожи, а на мястото на гоблените по стените — животински глави и рога. Музикантите свиреха дискретно от галерията на инструменти от региона, които не се бяха променяли от столетия, а месата, които поднасяха на масата, не бяха нарязани, а цели, с всичките си карантии, единствено без главите, които се вираха от стените, и без кожата, които застилаха подовете.

Дни наред ние се хранехме в гробовна тишина и аз започнах да забравям как звучеше гласът на баща ми и да се чудя дали все още може да говори. Затова, когато една вечер той неочаквано изрече нещо, имах чувството, че някоя от главите по стените беше оживяла и ми говореше.

— Тибалт танцуваше със смъртта ежедневно — рече баща ми. — Беше влюбен в нея. Търсеше я.

Кимнах, защото думите му бяха самата истина. А веднъж заговорил, той вече не можеше да спре.

Докато седмиците се нижеха и смъртта на Тибалт се отдалечаваше все повече, подобно на бесилка край пътя, забелязах в поведението на баща ми неочаквана промяна. Той започна да се опитва да бъде любезен с мен и да заменя суровостта в обноските си с хумористични забележки. Сам подхващаше разговор, говорейки за

проблемите от деня или коментирайки някой хубав бут, който ни бяха поднесли на масата.

Понякога след вечеря двамата играехме *скопа*. Баща ми всъщност не одобряваше жените да играят мъжки игри. „Една жена трябва да държи пред лицето си ветрило, а не карти“ — казваше. Беше изненадан, че знам правилата, но след като установи, че притежавам известни умения в тази игра, започна да се отпуска и като че ли му стана приятно, може би защото преди много обичаше да играе карти с Тибалт. Стараех се той винаги да побеждава — понякога просто го оставях да победи, други път той наистина беше по-добър от мен, а в редки случаи дори се усмихваше. Но за мен дори докосването на картите събуждаше сладка болка, защото картите бяха от абсолютно същия модел като онази, която ми беше подарил Бенедикт, чак до картината на гърба и до печата на производителя от Тревизо. Което всъщност доказваше, че Бенедикт бе купил картите си на север и бе раздавал измамническото си тесте на всяка приятна дама от Болцано до Неапол.

Стараех се да не мисля за Бенедикт, но всъщност копнеех за новини от Испания, от Англия и изобщо откъдето и да е, където беше Бенедикт и където го беше отвело великото начинание на арагонския принц, откъсвайки го от мен. Но интересите на баща ми не се простираха даже до Милано или Флоренция — беше отдаден единствено на малкия си свят в регион Венето, свят, който изглеждаше не по-голям от орехова черупка.

Затова той ми разказваше за политиката на Верона, за произхода на тази велика вражда между Монтеките и Капулетите и за това как те били не просто две враждуващи фамилии, а политически фракции. Разказваше ми и за историята на князете ескал, както и за неутралния статус на Вилафранка като свободен град.

Говореше ми за неща, които вече знаех, защото бях израснала, слушайки го как наставлява Тибалт, докато вечеряме. Не след дълго обаче установих, че в онези години баща ми изобщо не е съзнавал присъствието ми на масата около тях. Тогава не е мислел за никого друго, освен за Тибалт, така че мен все едно ме е нямало. Като че ли сега ме опознаваше за първи път, сякаш току-що бях родена, сякаш майка ми току-що ме беше донесла, увита в пелени, от онази осветена от звездите стаичка на върха.

И мисля, че разбрах защо е така. Започнах да осъзнавам, че колкото и да бе обичал Тибалт, баща ми бе гледал на него не толкова като на личност, колкото като на наследник. А сега той нямаше наследник. Възможно ли бе през последните няколко седмици да му се бях доказала като такава? Възможно ли бе, докато управлявах замъка и председателствах съвета, той да бе разбрал, че макар и жена, аз притежавам необходимите качества да заема мястото му, когато си замине? Бих могла да бъда принцеса ескал и да поддържам мира. Бих могла да взема пръстена от ръката на Тибалт и вместо него да балансирам между меча и везните. Сърцето ми се разтуптя. Дали пък това не беше моята съдба? Дали на този трон не би могла да седне и жена? Какво тогава биха означавали мъже като Бенедикт за принцесата ескал на Вилафранка?

Една вечер реших да повдигна този въпрос пред баща ми, но той ме изпревари. Пресегна се и хвана ръката ми през масата — нещо, което никога досега не беше правил.

— Беатриче, толкова се радвам, че се върна у дома! Сега, когато брат ти вече го няма, на теб ти се полага да поемеш много важна нова роля!

И за първи път през живота си аз изпитах обич към него. Стиснах и аз ръката му и отговорих с усмивка:

— Скъпи татко, тъгувам за сина и брата, когото двамата загубихме в лицето на Тибалт. Но с радост приемам мантията, която ти ми предаваш! Ще ти бъда достоен наследник!

— Една жена? — избухна в гръмък смях той. — Жена, наследник на замъка и посредник на Верона? Не, скъпа, не!

Увесих нос, но не се предадох.

— Ама... нали ме чу? В съвета, в конклава...

Той поклати глава и отвърна:

— Изобщо не съм те слушал. Не чух и думица от изреченото. Само те *наблюдавах*! Превърнала си се в красива и аристократична дама. Това лято в Сицилия е сложило цвят на бузите ти и живот в очите ти. Имаш прекрасна фигура, здрави бедра — потупа ръката ми, а после дръпна своята и допълни: — Ти никога няма да бъдеш моя наследница, разбира се, но пък *ще родиш* моя наследник! Сега единственият проблем е да те омъжим и скоро да завъдиш в утробата си мъжко дете!

СЕДМА СЦЕНА

КОРАБЪТ „ФЛОРЕНЦИЯ“, ОТКРИТО МОРЕ

Бенедикт: Ангелите, Все светии, Мадоната, Исус, Светият дух, Светата троица, Сантяго.

Седмиците минаваха, а ние повтаряхме седемте пароли, докато накрая не забравихме истинските имена на дните. В някои от тях имяхме усещането, че сме абсолютно сами в това самотно море, приклепени в печален сив водовъртеж, обречени да плаваме цяла вечност на нашия кораб на глупците, без да зърнем друго корабно платно. В други дни забелязвахме на хоризонта друг кораб и капитанът вдигаше далекогледа си и четеше надписа. „Сан Хуан де Сицилия“ — казваше — от флотата на Леванта“. Или: „Възнесение“, от кастилската флота“. Понякога мъглата се вдигаше, за да ни покаже десетина или двайсетина подобни кораба и аз разбрах, че има много такива като нас в тази зловеща флотилия. И не всички се радваха на нашия късмет — когато „Сан Хуан“ се отдалечи от нас, тласнат от бурния вятър, остави след себе си кървава следа. Корабът плаваше ранен и аз не можах да не се запитам какви ли ужасни неща са сполетели екипажа, за да оцветят с кръвта си чак морето.

Времето беше отвратително, въпреки че беше разгарът на лятото, и аз се запитах как ли издържат англичаните по цяла година да не виждат слънцето. Ние треперехме в одрипавелите си копринени одежди, защото на никого не му беше хрумвало да си вземе коженото палто през юли^[1]. Бяхме подмятани денонощно от виещи ветрове, смразяващ дъжд и дори градушка.

Питейна вода не ни липсваше, защото в това мрачно време каците ни за дъждовна вода бяха винаги пълни. Най-трудна беше липсата на храна. Никога през живота си не бях изпитвал такъв неистов глад, както през онази кошмарна седмица. Въпреки че семейството ми бяха обикновени търговци от Падуа, масата ни винаги се беше огъвала от храна, а аз открай време съм се славел с репутацията на лакомник и унищожител на блюда. При моята височина гладът не ми се отразяваше никак добре. Стомахът ми

непрекъснато къркореше от глад, устата ми винаги беше суха като прах, а нощем не можех да заспя от болки. През първата седмица сънищата ми се въртяха най-вече около пиршествата на Леонато — сега дори странните блюда на Сицилия ми се струваха като манна небесна. През втората седмица започнах да сънувам как си пека шиш с месото на Бабиека на открит огън и как си похапвам от бутовете на верния си кон, докато соковете му се стичат по брадата ми. На третата седмица се появиха ужасните зловещи сънища, които ме караха да се будя от срам — сънища, които не бих посмял да разкажа на никого, сънища за това как разкъсвам другарите си на борда от крак до ръка и как забивам зъби в още топлата им, сурова плът.

Намирах утеха в мечтите си. В тях обикновено се отправях обратно в Сицилия. Преди бях смятал, че никога повече няма да стъпя там, че не желая дори и да чувам за онази адска дупка. Но сега прекарвах целите си дни там. Често си предлагаш услугите на интенданта за охрана на нашите порции и с удоволствие се настанявах върху вратичката към трюма. Лишен от възможност за сън през нощта, през деня дремех, опрял гръб о гротмачтата, загърнат с обикновен чувал, за да се защитя от вятъра. И си мислех или мечтаех за слънцето, неизменно за слънцето. Сега лятото в Месина придоби златен отблясък в съзнанието ми. Носейки се през онези дни, виждах само Беатриче, винаги Беатриче, въртяща се в нейната звездна рокля, слънцето отскачащо от русите ѝ къдрици. Вече нямаше никакво значение, че си мечтаех за съпругата на друг. В сънищата и мечтите ми тя беше моя. Това бяха фантазии, разбира се, копнежи без покритие. Но не бях длъжен да ги споделям с никого. Най-вече защото изглеждаше много вероятно да умра на този кораб. Или по-точно — всички да умрем. Спомените ми бяха моят последен пристан.

Спомените ми от Сицилия ме накараха да си спомня и за принца. Не бях виждал Дон Педро от деня, в който удавихме конете. Знаех, че е жив, защото се стараех той да получава двойни порции всеки ден, но изпращах при него някого от екипажа.

Нямах никакво желание да го виждам, а и той не се появи навън нито веднъж.

Започнах да си припомням и различните ни моменти в Месина. Дали винаги е бил безупречен? Спомних си момента, когато той ме беше подлъгал да шпионирам Беатриче и жената Гулиелма на

тарантелата — „невинната шега“, която доведе до смъртта на смуглата дама. А щом тогава е сгрешил, дали не е възможно да е сбъркал и за лейди Беатриче? Не, няма как, защото я бях зърнал с очите си как прегръща поета на същото място, на което беше прегръщала мен. Нима трябваше да се съмнявам в собствените си очи? Все пак не можех да хвърля вината за всички злини върху принца.

И въпреки това никой не би могъл да му оспори друга злина — че като сръза котвата ни (един акт на паника, но и, разбира се, на страхливост), той изложи живота на всички ни на огромна опасност. Той не беше принцът, за когото го бях мислил. Той беше марионетка, като онези, които гледах в Сицилия — помпозна кукла в бляскави доспехи, но без съдържание. И тогава се сетих за странния испански рицар, който ни беше помогнал в подготовката за *наумахията*. Той се беше опитал да ми каже, че истинското достойнство не се крие в показността. И въпреки това аз бях избрал да се обвържа с кух човек. Ето такива мисли ме държаха по цяла нощ буден, освен постоянния глад.

Постепенно започнах да бягам от моето легло на мъченията и да прекарвам и нощите си на същото място, където прекарвах и дните си — облегнат на грота. Пак се увивах в чувала и съзерцавах небето. На луната изобщо не можеше да се разчита — менеше се всяка нощ, ту се пълнеше, ту намаляваше, служеща единствено като напомняне за безмилостния ход на времето и за това, че и нищожните ни порции стремглаво намаляват. Днес пак беше Сантяго. До следващия Сантяго щяхме да разполагаме с още по-малко храна. Дали тогава щяхме да се нахвърлим един върху друг, както правеха диваците в Африка и както правех аз в сънищата си, за да започнем да ръфаме взаимно ръцете си?

Загледах се в събратята си моряци, които в момента използваха същите тези ръце, за да играят безцелна игра на *скопа* на осветената от луната палуба. Нямах сърце да се присъединя към тях. Не можех да хвана в ръка *сетебелото* — картата щеше да ме изгори. Бях подарил най-добрата си карта на една-единствена жена и сега не можех да я връча на някакъв си неугледен моряк. В този момент мисълта за Беатриче се превърна в неописуема болка и тъй като тя не беше до мен, реших да я потърся сред звездите.

Започнах да се оглеждам за съзвездията, което тя ми беше показала в онази прекрасна, в онази ужасна нощ на дюните. Облегнах

глава на мачтата зад себе си и затърсих сред звездите дотогава, докато очите ми не се насълзиха от напрежение. До тази нощ бях смятал, че звездите са постоянни, еднакви диаманти, разпръснати по небето. Ала тази нощ разбрах, че някои от тях примигваха и просветваха, а други — не. Някои бяха наистина диаманти, но други бяха жълти, трети червени, а имаше дори и зелени. Небето се оказа истинска съкровищница.

Накрая сред всички тези скъпоценни камъни открих трона на Касиопея — беше точно над наблюдателността на върха на мачтата. Спомних си легендата за суетната царица, седнала в сребърния си трон, която била влюбена в собствената си красота. В подножието на трона проблясваше звездата на Беатриче — онази *стела нова*, която се била появила в часа на нейното раждане. Тя светеше ярко и постоянно. Но щом луната беше толкова изменчива, на звездите можеше ли да се вярва? Можех ли да разчитам на звездата на Беатриче?

Върнах се в каютата си и извадих няколко листа. Бях ги взел с намерението да напиша няколко безгрижни писма до дома или даже до Беатриче, за да ѝ разкажа за невероятните си подвизи. Сега ги изнесох на палубата заедно с една ветроупорна лампа и на нейната светлина записах курса ни и паролата за деня, след като нарисувах съзвездие Касиопея, намиращо се точно над голямата мачта. Добавих към тази импровизирана карта скоростта ни и посоката на вятъра. Ако звездите наистина бяха фиксирани, както са ни учили, значи постоянните звезди биха могли да ни отведат у дома. „Постоянни звезди — започнах да пиша, — в тях разчитам истинско изкуство...“ Продължих да пиша до малките часове, но незнайно как в най-тъмната част на нощта, когато звездите бяха най-ярки и най-големи, научното ми писане се превърна в поезия, а моят секстант — в сестет^[2]. И преди да се усетя, в полетата на моя алманах започна да се заражда сонет. Призори се събудих, вкочанен под чувала си, и прочетох още веднъж строфите си под сивата светлина на зората. Поезията ми като че ли се оказа повече за Беатриче, отколкото за звездите, виждаше се също къде перото беше започнало да се уморява и най-сетне съм заспал. Но поне бях спал, необременен от породени от глада кошмари.

Но в тази поредна утрин от деня на Ангелите намерихме още един мъртвец. Гладът беше покосил вече десетина човека от екипажа и

също като тях, и този беше хвърлен през борда без дори една молитва. Бяхме твърде слаби, за да отбележим кончината му подобаващо.

А ние, останалите, представлявахме жалко подобие на бивши рицари. Косите и брадите ни бяха пораснали и сплъстени, не можехме нито да се изкъпем, нито да се изперем, освен ако на някого не му се рискуваше да се гмурне в леденото море. А дори и да се решеше, начинанието щеше да бъде твърде опасно, тъй като се налагаше някой да му държи въжето, за което никой от нас нямаше сили. Освен това, ако не го отнесяха вълните, със сигурност щеше да хване настинка, треперейки по цели нощи в мокрите си дрехи. На борда върлуваха и всякакви болести, така че трупове, които изхвърлихме през последния месец, бяха колкото на починали от някаква болест, толкова и на пукнали от глад. Без никакво чувство на отговорност един от първите, които умряха, беше корабният ни лекар, така че тези след него бяха принудени да издържат неописуеми страдания — кървящи и сълзящи рани, раздираща кашлица, окуцели крака. Не беше необичайно да зърнеш на палубата зъб, изпаднал от нечий болни венци. Сякаш оставени без храна за дъвчене, резците ни бяха станали излишни.

С приближаването на Шотландия времето за лентяйстване отмина. Поради лошото качество на малкото ни налични карти бяхме принудени да се движим близо до брега, което от своя страна пораждаше постоянната опасност да налетим на някоя подводна скала. Шотландската брегова ивица се оказа безкрайна поредица от същите надвиснали сипеи, същите скалисти брегове и същите непознати морски птици, които ни се присмиваха с писъците си и денем, и нощем, но никога не се снишаваха достатъчно ниско, за да ги уловим за храна. Понякога някакви странни диваци в кожи и плисирани полички нагазваха в плитчините и започваха да ни обстрелват с камъни. За щастие като че ли никой в Шотландия не притежаваше аркебуз или оръдие, така че като цяло не бяхме в опасност поне в това отношение. Но въпреки че камъните им така и не ни настигаха, не същото можеше да се каже за силата на тяхната омраза, което ме накара за първи път да поставя под въпрос теорията на крал Филип за лоялността на северняците.

Клавдио, капитанът и аз често обсъждахме възможността да се опитаме да попълним хранителните си запаси в Шотландия, защото

Филип Втори все беше повтарял, че в северните земи местните били по-лоялни към истинската религия, отколкото към червенокосата кралица. Обаче тези диваци с огнените очи проявяваха съвсем открита враждебност и изглеждаха като хора, които биха се прекланияли по-скоро пред дърво или скала, отколкото пред католическия бог. Не можех да не се запитам обаче как изглеждахме ние в техните очи — предвид външния ни вид, обзалагам се, че те също ни мислеха за диваци. Лично аз не се бях молил, откакто за последно помолих Бог да ни избави от огнените кораби. Екипажът също беше безбожна пасмина — капеланът беше последвал бързо корабния лекар във водния им гроб, като с това двамата оставиха на произвола на съдбата както телата, така и душите ни. Откакто се бях качил на кораба, нито веднъж не бях чувал литургия. Чудех се дали испанците действително са понабожни, отколкото населението на този остров.

Клавдио беше единственият искрено набожен християнин на този кораб на еретици. Често го заварвах да се моли, когато почуквах и влизах в каютата му, а той винаги завършваше съвсем спокойно молитвата си, прекръстваше се и едва тогава се изправяше, за да ме поздрави. Колкото повече останалите се отдалечаваха от Бога, толкова повече той се приближаваше. И може би в отговор именно на диваците и на мрачните и остри зъбери срещу нас, той започна да чете литургия на палубата всяка сутрин и всяка вечер с усърдието на мисионер. Някои от мъжете идваха и го слушаха, стиснали здраво очи, молейки се страстно на Бог и Сантяго за спасение. Други се появяваха заради утехата на познатото — поне за половин час то ги пренасяше отново в тяхната селска църква или в семейния им параклис. Трети (като мен) присъстваха само за да минава времето, за да се отърват от неописуемата скука на часовете по студеното сиво море, за да направят разлика между часа преди това и часа, който предстоеше. Клавдио си беше странно на мястото — беше брадясал и с дълга коса като всички нас, но при него състоянието на остър глад придаваше нови измерения на излъчването му, приближавайки го по-скоро до религиозен аскет. Водеше изключително добре службата и аз стреснато си припомних, че всъщност той беше племенник на архиепископ.

Сега, когато стана прекалено студено да се седи навън през нощта, двамата с Клавдио започнахме да се събираме вечер в неговата или в моята каюта. Канехме и капитана, но всеки път той отклоняваше

поканата ни, докато накрая просто престанахме да го каним. Предполагам, че с неговата мания по строго придържане към йерархията Бартоли смяташе, че не трябва да общува с офицери. Мислех, че вече сме надраснали отдавна подобни условности, а освен това двамата с Клавдио не бяхме аристократи. Аз бях просто благородник, а Клавдио беше граф, но на търговията, с титла, дадена му от лихварството, нещо като барон на банкнотата. Но капитанът се държеше за идеята за командния ред така, сякаш тя беше спасителното въже, което щеше да го избави от дълбините. След време си дадох сметка, че вероятно тъкмо тя се беше превърнала в неговото средство за утеха, както аз търсех утеха в Сицилия и Беатриче, и ако изпуснеше това въже, щеше да бъде загубен.

Затова двамата с Клавдио започнахме да прекарваме всяка вечер заедно. Всеки от нас полагаше някакви грижи за външния си вид преди „вечеря“, като поизчистваше косата си и изпъваше дрехите си, успокояван от придържането към добрите обноски. След това сядахме заедно на масата пред празните чинии пред нас и започвахме да въртим между пръстите си празните винени чаши. И тъй като нямахме нищо нито за ядене, нито за пиене, говорехме.

За много кратко време научих всичко за него, много повече, отколкото бях научил през предишните месеци във Венеция и по пътя към Сицилия. Научих за детството му, прекарано във Флоренция, където е бил обучаван от монаси. За майка, която изоставила баща му заради друг. За по-голям брат, починал на двайсет години. За баща, който прекарвал времето си в управление на хазната на Медичите и мислел повече за лихвените си таблици, отколкото за синовете си. Научих и подробностите — видях белега на коляното на Клавдио, когато паднал от коня на десетгодишна възраст; разбрах за кожения рицар, който баща му веднъж му донесъл от Ломбардия, със свалящ се шлем — единственият подарък, който някога му бил давал. Аз също говорех — за моята крайбрежна къща в Падуа и за любящите ми родители, за моя приятел Себастиан. За това как като дете веднъж бях успял да разсмея здраво децата на аристократите и после те ме направиха свой приятел и ми позволиха да споделям с тях уроците им по фехтовка, които моят баща не можеше да си позволи.

И накрая, неизбежно, заговорихме за Сицилия. През онази вечер, след литургия, аз му зададох въпроса, който се бе завъртял в ума ми

още първия път, когато го бях чул да напява молитвата „Отче наш“ и бях забелязал успокоението, което се бе разляло по лицата на измъчените от глад моряци и войници.

— Ако някога успеем да напуснем този кораб — започнах с обичайния ни увод, с който напоследък начевахме разговорите си за бъдещето, — ще се отдадеш ли на Църквата?

Той завъртя леко елегантната кристална чаша между пръстите си и отговори с усмивка:

— Не. По-рано имах подобни идеи, преди брат ми да почине. Но сега от мен се очаква да се отдам на банката.

— И ти нямаш нищо против?

— Ни най-малко! — възкликна той и ме изгледа изненадано. — Плановете на баща ми съвпадат напълно с моите, което ще рече да се ожения за жена от знатна фамилия и да имам деца.

Ето как разговорът ни се върна по естествен път в Сицилия, като че ли никога не я бяхме напускали.

— Херо, нали? — попитах.

— Естествено. Знаеш колко я харесвах, преди да тръгнем на война. Ако някога успеем да напуснем този кораб, ще отида право в Сицилия и ще поискам ръката ѝ, стига още да е свободна.

Сърцето ми се сви.

— Сигурен съм, че тя ще те чака — изрекох. — Защото ми се струва, че между вас двамата се зароди привързаност, която прерасна в искрена любов, доста преди да напуснем дома на баща ѝ.

Опитах се да бъда щастлив заради него, бях щастлив заради него, но дълбоко в себе си изпитвах болка, която нямаше нищо общо с глада.

Клавдио ме изгледа изпитателно и отбеляза:

— Принцът ми каза какво се е случило между теб и лейди Беатриче. Дълбоко съжалявам, че дамата ти е била невярна!

Беше истински шок да чуя името ѝ, истински шок да чуя, че е наричана така — невярна.

В мислите ми Беатриче винаги си оставаше безгрешна и моя. Но сега, докато разговаряхме с моя приятел, бляновете ми по Сицилия се стопиха и се показаха като такива, каквито всъщност си бяха — несъществени, вятърничави фантазии, златни мехури, които реалността на острите думи пука. Неизречени, мечтанията ми бяха за

мен — безкрайна утеха, но веднъж облечени в думи, аз бях длъжен да приема голата истина — Беатриче ми беше *невярна*.

Без да мисля, аз вдигнах празната чаша към устните си, за да спечеля време — рефлекс, който бях изграждал като втора природа години наред. Държа да подчертая, че не бях изрекъл нито дума пред Клавдио за простъпката на Беатриче. Нямах никакво желание да петня репутацията ѝ, ако не се омъжи за нейния поет, а ако се е омъжила, това щеше да удължи давността на предишния грях. Не бях очаквал принцът да клюкарства за подобни неща като проста перачка — ето че и в това отношение ме беше предал. Погледнах към Клавдио над чашата. Нито един от двамата ни не беше споменавал името на Дон Педро, откакто постъпката му на страхливец ни беше запратила на това пътешествие на глупците. Но може би точно сега беше моментът да започнем да говорим.

— Мислех си — започнах, но после изоставих всякаква предпазливост. Какво значение имаше какво щях да кажа? И без това шансовете някога да се доберем до дома ставаха все по-нищожни. — От известно време се питам дали принцът не е допуснал грешка. За лейди Беатриче.

— В какъв смисъл?

— Не знам точно в какъв. Просто... вече ми става ясно, че той не е... непогрешим.

Клавдио сведе очи. Виждаше се, че възпитанието му се биеше с желанието му да изкаже мнението си за безчестната постъпка на Дон Педро.

— Съгласен съм, че принцът допусна известни... грешки при това пътуване. Но в случая с дамата, доколкото ми е известно, ти си видял тази простъпка с очите си, нали?

— Да.

— И какво точно видя?

— Видях я да прегръща на плажа един мъж.

— Мъж, когото тя познава?

— Да.

— Мъж, който е свободен? На възраст и от класа, достойна, за да я ухажва?

— Да.

— И няма никаква вероятност той да е бил неин брат или друг кръвен роднина?

— Не. Той беше поетът, който присъстваше на няколко от забавленията на Леонато — името му е Микеланджело Флорио Кролаланца.

Клавдио въздъхна дълбоко и отвърна:

— В такъв случай се опасявам, приятелю, че действията й се класифицират като непростими. Ако аз видя жена, в която съм влюбен, да прегръща друг мъж по такъв начин, от този момент нататък за мен тя ще бъде мъртва! Една жена трябва да бъде безупречна и да не дава никакви поводи за подозрения. Дори и най-дребното отклонение от изтънченото поведение би трябвало окончателно да я отдалечи от твоя обсег на внимание! Заключение е, че ако се омъжи за този господин, значи е невинна, но омъжена. Ако пък не се омъжи, тя пак е изгубена за теб, защото подобно поведение не може да бъде пренебрегнато — приведе се напред и светлината на свещите се плъзна по хлътналото му от глад лице. — Помисли си за следното: след година или две ти вече ще бъдеш рогоносец! Ще започнеш да поставяш под въпрос бащинството на собствените си деца. И през целия си живот ще бъдеш женен за безпокойството!

Понякога ми беше трудно да си спомня кой от двамата ни беше по-голям — Клавдио или аз. Той притежаваше мъдрост, далеч надскачаща възрастта му. До този момент бях готов да й простя, но сега си дадох сметка, че той е прав. Оставих чашата си и изрекох:

— В такъв случай се заклевам, че никога няма да се ожения! И те моля с тази празна чаша да вдигнеш заедно с мен един тост и да се присъединиш към моето решение — допълних с усмивка, която не знам откъде успях да измъкна. — Но тъй като знам, че няма да го направиш, ако някога успеем, с този кораб ще ти помогна да влезеш в светото тайнство на брака с лейди Херо, защото за нея поне можем да сме сигурни, че е изключително почитана!

И под маската на радостта двамата вдигнахме кристалните си чаши, а след това продължихме да говорим за други неща.

След тази вечер се изпълних с още по-голямо униние. Вече не можех да мисля дори за Беатриче безнаказано. Клавдио беше прав — независимо дали беше вече омъжена или не, за мен тя беше изгубена. В такова тъжно настроение ме завари и сивият следобед, когато седнах

отново на пост върху вратата към трюма и се загледах в негостоприемното крайбрежие. Пред погледа ми се нижеха зъбери и крайбрежни езерца, и чудати сиви създания, отпуснали се върху скалите, с мустаци като кучета и с човешки бой. Създанията отвърнаха на погледа ми и докато корабът минаваше покрай тях, те се отправиха непохватно по чакъла към морето. Веднъж озовали се във водата обаче, станаха гъвкави като русалки. Зачудих се дали не са омагьосани моряци, защото по брега нямаше жива душа в продължение на миля.

А после, докато наблюдавах, наистина видях някого.

Там, върху скалистия бряг, имаше тяло — измършавяло, облечено в нещо, което някога очевидно е било униформа на испански моряк и много, много мъртво. До него лежеше още едно тяло. И по-нататък още едно.

С натежало сърце и още по-натежали крака аз доведох тихо капитана и Клавдио и посочих към гробището на брега.

— Можем ли някак си да разсеем мъжете? Да ги накараме да слязат долу? — попитах, защото знаех, че тази гледка ще се отрази много зле на духа на моряците ни.

— Ще изпратя долу всяка работна ръка, с изключение на вахтените — кимна капитанът, но преди да успее да изпрати за своя помощник, Клавдио се обади: — Вече е твърде късно.

И кимна към кърмата на кораба, където мъжете вече се събираха и крещяха.

Не можехме да сторим нищо друго, освен да наблюдаваме, докато корабът ни напредваше бавно покрай десетките и стотици трупове.

— Трябва да ги преброим! — отсече Клавдио със завидно присъствие на духа и извади тефтера си.

Нямах представа какво бе сполетяло мъжете на брега, но телата им бяха преплетени сякаш в зловеща прегръдка. Невиждащи очи се взираха в небето и отразяваха синьото в него. Сред тях не се виждаше нито един ранен, нито капчица кръв. Да не би да бяха умрели от глад? Или да са били удавени? Или просто са се предали и са приели дружно края?

— Хиляда човешки души. Приблизително — изрече Клавдио, след като минахме поредното заливче и мрачната гледка остана далече зад нас.

Докато се връщах обратно на мястото си върху капака на трюма, до грота, не можех да не си помисля, че чрез някакво зловещо надникване в бъдещето ние бяхме зърнали собствената си съдба — че мъжете на плажа всъщност бяха екипажът на кораба „Флоренция“.

[1] Тук в цялата глава авторката отново допуска непоследователност в описанието на хода на изминалото време. — Б.пр. ↑

[2] Сестет — втората част от италианския сонет, следваща октавата. Би могло да означава и просто строфа от шест стиха, която се нарича още „сикстина“. — Б.пр. ↑

ОСМА СЦЕНА

ЗАМЪКЪТ СКАЛИДЖЕРО, ВИЛАФРАНКА ДИ ВЕРОНА

Беатриче: Стоях зад трона на баща ми и го наблюдавах как изписва името ми в намиращия се пред него *импалмаменто* — брачният договор.

Хлъзгавото черно мастило изсъхна още под ръката му, подпечатвайки завинаги съдбата ми. Бях хваната в капан от тези думи, тези черни, тънки като паяжини линейки бяха нишките, които ме приклепваха като Ариадна. Името на господина нямаше никакво значение, но все пак се загледах в ръката на баща ми, докато го изписваше — ПАРИС.

Баща ми не ми беше казал почти нищо за този човек, за това име в договора, който току-що се беше превърнал в моето бъдеще. Знаех само, че Парис е млад граф от Верона, много заможен и с много земи, при това не само в Италия, но и в германските земи на Хабсбургите, от чиято династия произхождал. Ала онова, което го правеше особено приемлив за брак, бил фактът, че бил роднина на Капулетите и напълно верен на партията им. Очевидно баща ми беше решил да изостави окончателно безпристрастността и да се разправи бързо и решително с Монтеките.

Баща ми отсъства от замъка ни за два дена — отиде във Верона, за да се срещне с бъдещия ми съпруг за задължителната *спонзалия* — среща на мъжките членове на двете сродяващи се семейства. На подобни събирания не се допускаха никакви жени, даже булката. Аз никога не бях виждала Парис, въпреки че бях израсла сред каймака на веронското общество, защото тогава той е бил в университета. Затова бях принудена да измъквам късчета информация за бъдещия си съпруг от слугите, които придружаваха баща ми. Но единственото, което чувах да се говори за този господин в кухните, а и в двора, бе, че той бил „восъчен човек“ — толкова перфектен образец за мъж, не само по тяло, но и като характер, че все едно бил излят от восък. Опитвах се да се утешавам с мисълта, че макар и да не знаех почти нищо за него, репутацията му беше добра. Но истината бе, че никак не ми харесваше

идеята да имам восъчен съпруг. Восъкът беше изменчив, восъкът крееше, восъкът се топеше и можеше да бъде счупен като печат. Но аз нямах никакво право на мнение по този въпрос. Бях приклепена в капан, така че се чудех защо баща ми изобщо си беше направил труда да ме вика от стаята ми, за да го гледам как подписва брачния договор. Направи го със замах, изля малко восък до името си и натисна в него пръстена с печата. Стълбата на рода Дела Скала се втвърди заедно с восъка, в капан като мен.

— Подписан и подпечатан — изрекох презрително, с почти неприкритата арогантност, която бях започнала да демонстрирам, откакто научих съдбата си. Първоначално го бях умолявала и бях крещяла, но баща ми беше неумолим. Бях длъжна да се омъжа и толкова. Тогава бях избрала презрението и арогантността. — Сега вече мога ли да вървя?

— Не — отговори баща ми, докато оставяше пергамента настрана, за да изсъхне.

— Но нали това е всичко? Сделката е приключена?

— Не съвсем.

И посочи с перото си към обкованата с гвоздеи голяма врата. Сякаш очаквала именно този жест, вратата се отвори като по магия и вътре се изнизаха осем странни фигури. Бяха облечени в червени роби и всички до един носеха бели ръкавици. Всички, с изключение на един — мъжът, който ги водеше, носеше хирургическа шапчица и ръцете му бяха без ръкавици.

По гърба ми преминаха студени тръпки.

— Какви са тези мъже?

Баща ми мълчеше.

— Татко, кои са тези господа? — повторих.

— Ти изкара цялото лято в Сицилия. Налага се да се уверим, че някой непрокопсаник не е отнел девствеността ти!

Изсмях се. Кухо. Звукът обгърна червеното стадо, събрало се пред нас: Първоначално реших, че той се шегува. Но после се сетих за Бенедикт, за вечерта на дюните и за това колко близо бях до подобен момент.

— Думата ми не е ли достатъчна? — попитах.

Той вдигна поглед към мен. Очите му бяха премрежени.

— Граф Парис е много могъщ мъж — изрече. — Съюзът между нашите земи ще надвие завинаги Монтеките! Не можем да си позволим да му дадем изгнила ябълка!

— Но аз съм принцеса на Вилафранка! — възроптах на висок глас. Но червените фигури ме обградиха. До този момент червеното винаги бе означавало за мен удобство, червеното беше нашето знаме, червеният камък беше нашият замък Скалиджеро. А сега то се превърна в цвета на страха. — Не! — извиках ужасено, когато фигурите ме доближиха. — Не, татко, моля те, не им позволявай!

Баща ми махна с дългите си пръсти към човека с шапчицата, онзи без ръкавиците.

— Балди е хирург — обясни, — а останалите до един са хора на медицината. Седемте задължителни свидетели на твоята девственост. Легни!

— Ама, татко...

— *Легни!*

Не извика. Баща ми никога не викаше. Дори при смъртта на Тибалт не го чух да повиши тон. Но тихият му глас режеше въздуха като кинжал и аз се страхувах от него. Накацалите по гредите отгоре кани изпищяха, сякаш ми се присмиваха.

Напълно безпомощна, аз легнах на голямата маса, където всяка вечер се хранехме. Хирургът Балди внимателно започна да вдига полите ми нагоре — едната, втората, сякаш оправяше легло.

Срама го бях очаквала, но не бях очаквала толкова да боли. Ръцете му бяха студени и твърди. Докосна ме там, където никой досега не ме беше докосвал, където дори и аз не се бях докосвала.

Впих поглед в гредите на червената кула над главата ми и видях сенките на каните, прелитащи от коничните си гнезда. Мислено избягах далече, в Сицилия, в Сиракуза, където едно врабче беше паднало мъртво в краката на архиепископа на Монреале. Всичко, което би могло да ме отведе далече от това срамно бърникане.

От очите ми бликнаха горещи сълзи и се застичаха към ушите ми. Ужасната ирония на този акт не ми убягна — за да се увери, че съм недокосната от мъжка ръка, този мъж, този непознат си позволяваше да бърника в най-интимните ми женски части! Сякаш след цяла вечност зловещите пръсти се измъкнаха от мен, далече от мен, и полите ми бяха върнати на място.

— Недокосната е! — отсече доволно хирургът.

Останалите закимаха в знак на съгласие. Аз бях девствена. Но те грешаха — вече не, вече не бях девствена! Не и след този техен акт. И което беше още по-отвратителното, този мъж, този Балди, някакъв си нищожен хирург на княз ескал, се оказа първият мъж, който ме е докоснал интимно. Каквото и да криеше бъдещето за мен, за когото и да се омъжех, този непознат щеше да си остане първият! А аз дори не знаех малкото му име.

Баща ми отново хвана перото и го подаде на хирурга — на същата ръка, която беше бърникала в мен. И Балди изхаби още малко мастило заради мен — за да потвърди девствеността ми. Този път баща ми подпечата думите с пясък, след което издуха пясъка. Този документ трябваше да изсъхне много добре, защото доказателството за моята девственост щеше да бъде занесено във Верона и поставено в ръцете на бъдещия ми съпруг. Който щеше да използва още мастило, за да ме окове. А след седмица аз щях лично да поема по тази следа от мастило, за да бъда венчана за граф Парис.

Лекарите се изнизаха обратно навън, докато накрая в залата не останахме само аз и баща ми, и каните, които крякаха от гредите над главите ни. Аз се смъкнах внимателно от масата, въпреки че вътрешностите ме боляха. Изправих се и закрачих нестабилно към него.

— Какво щеше да направиш?

Баща ми имаше един номер — да те гледа право в очите със светлосините си очи, без да мига, като хрътка. И сега ме погледна точно по този начин, поглаждайки с показалец дългия си, благороден нос.

— Какво щеше да направиш, ако се беше оказало, че не съм девствена? — повторих докрай въпроса си.

Без да откъсва очи от моите, той отговори:

— Щях да се окажа мъж, изгубил децата си.

Много добре разбрах смисъла на думите му — ако една жена не беше девствена преди брака, по-добре би било да е мъртва.

И внезапно му се ядосах ужасно. Направо побеснях. Вече не се страхувах от него. Сега, когато девствеността ми беше доказана, аз нямаше да му позволя повече да управлява живота ми. Но на този етап гневът ми беше безсилен. Имах нужда от план от начин за бягство.

— Кажи ми нещо за него. За Парис — рекох.

Без да вдига очи от онова, което пишеше, баща ми отговори:

— Той е възсърчен човек.

— Възсърчен човек! — провикнах се презрително. — Чувам това из целия замък, от тъмницата до кулата! Искam да знам нещо повече!

Баща ми продължаваше да записва своята част от договора, вероятно зестрата ми.

Аз сложих ръка върху пергамента, точно пред перото му, спирайки пътя на влажната черна нишка.

— Кажи ми още нещо за него! Дължиш ми го, особено след онова, което току-що преживях!

Едва тогава той вдигна очи и ме изгледа замислено с бледите си очи.

— Много е учен — изрече. — Много обича книгите си.

После вдигна ръката ми от пергамента и продължи да пише. Ръката ми беше изцапана с мастило както в деня, когато срещнах за първи път Бенедикт и той премахна мастилото с целувка. Баща ми не каза нищо повече, нито вдигна повече глава. Но беше казал достатъчно. Вече знаех какво трябваше да направя.

Заизкачвах се по виещата се стълба, вградена в стената на кулата от червен камък — най-високата стълба в целия регион Венето. Колкото повече се отдалечавах от онази маса и сцената на кошмарния преглед, толкова по-уверена започвах да се чувствам. Съзерцавах червения камък на Дела Скала и на всяко следващо стъпало си повтарях думите на баща ми: *Стълбите ни отделят от бедняците, стълбите ни пазят*. А после, на следващия завой: *Много е учен. Много обича книгите си*. И постепенно нещата в главата ми започнаха да се изясняват, започна да се оформя план.

Когато стигнах в библиотеката, тръгнах покрай рафтовете и започнах да оглеждам книгите, стигащи до тавана на коничната кула. Въпреки старомодния вид на замъка баща ми винаги е бил безупречен по отношение на колекцията си от книги. Минах покрай неговите истории на Венето, но после размислих, върнах се при тях и взех любимия му том. След това избрах Катул — най-прочутият син на Верона. После „Новият живот“ на Данте, след нея „Историите“ на Бандело, „Изкуството на любовта“ на Овидий, „Декамерон“ на Бокачо и „Владетелят“ на Макиавели. Реших, че това е добре като за начало.

Отворих първата книга — на Катул. Приятелски настроено мастило. Думи, които не бяха за мен, нито за моето наследство, нито за моята девственост. Страници, където името ми не беше написано нито веднъж. Мастилото ме беше оковало, мастилото щеше да ме освободи. Започнах да чета, а на твърдия библиотечен стол бедните ми женски части все още потръпваха от болка.

ДЕВЕТА СЦЕНА

КОРАБЪТ „ФЛОРЕНЦИЯ“, ОТКРИТО МОРЕ

Бенедикт: Гледката на хилядата мъртъвци на брега подкопа драстично бойния дух на екипажа.

Двамата с Клавдио правехме всичко възможно да повдигнем този дух. Графът четеше литургията всеки ден, но паството му с всеки изминал ден оредяваше. Някои бях твърде слаби, за да присъстват, други — болни от мъка, ала трети започнаха съвсем открито да поставят под въпрос един Бог, който е в състояние до такава степен да накаже начинанието им, че да захвърли хиляди испански мъже на чуждия бряг като водорасли. Аз се опитвах да разказвам шеги, които вече не пораждаха усмивки, като че ли тези мъже бяха забравили що е това усмивка. Въпреки това продължавах да се шегувам, но пресиленият ми хумор стана дразнещ дори за мен. Тъй като продължителността на пътуването ни беше надскочила първоначалните ни очаквания, бяхме принудени отново да намалим порционите до такава степен, че с тях не би могъл да издържи и корабен плъх. Хората започнаха да измират ежедневно от глад.

Докато седях край гротмачтата, за да управлявам кораба, доколкото мога, от време на време на булверка кацваше по някоя и друга тлъста чайка и се взираше в мен с дребните си черни очички. Аз нямах сили дори да се пресегна към нея и да я сграбча, но ако имах, щях да я изям цялата — с перата, човката и всичко останало. Вече бях сигурен, че мъжете на онзи бряг не се бяха удавили, а бяха умрели от глад.

На онзи бряг и при онези мъже остана и нещо друго — моето добро настроение, вечният ми оптимизъм. Изпитанията на лятото, загубата на единствената жена на този свят, която ми бе отредена от небесата, вече не ми се струаха нищо особено. Защото вече бях научил какво е да си войник, да гледаш смъртта в очите.

Но в битката, в която се бях записал, нито веднъж не бях извадил меч си, нито веднъж не бях стрелял с оръдие. Петдесет и двете красиви медни оръдия на „Флоренция“ почиваха завинаги на дъното на

Ламанша, обгърнати от водорасли, площадка за игра на рибите. Припомних си онзи разговор с Беатриче и как после щастливо бях приел медала на свети Яков, като че ли да бъдеш войник не означаваше нищо повече от това да носиш униформа. Потреперих вътрешно, когато си спомних как се бях появил на бала у Леонато, облечен като натруфен войник, как после си бях играл с думите на вечеря и бях нарекъл рицарите кухи лейки. За нощта, когато бях участвал в *наумахията*, облечен като маймуна. Но сега вече знаех, че младежкото ми безгрижие беше останало на брега с хилядата тела. Вече бях наясно с войнишката надница. Всичките хиляда мъже бяха облечени с куртки точно като моята. И въпреки това всяка вечер се взирах в звездата на Беатриче и в кратките си сънища продължавах да виждам лицето ѝ. Заклех се, че ако някога я видя отново, тя ще види пред себе си един различен Бенедикт.

Времето беше в пълен синхрон с настроението на мъжете на борда. По мои изчисления вече беше месец ноември, а аз никога досега не бях виждал такъв студ. Дъжд, градушка и мокър сняг, понякога всичко това заедно. Един ден — беше на Ангелите — нашият вахтен падна от наблюдателното гнездо, вкочанен и вече мъртъв. Когато го вдигнахме, за да го метнем през перилата на борда, краката и ръцете му си останаха напълно вцепенени, докато не го хвърлихме в оловносивото море и солената вода не го разтопи.

Вероятно беше добре, че не разполагаме със свободно време, за да се отдаваме на скръбни мисли — навлязохме в някакъв воден канал, в който беше адски трудно да се навигира. От всички страни бяхме обградени от милиарди скални островчета — един смъртоносен архипелаг, който заплашваше всеки момент да ни разкъса и погълне. Не минаваше и четвърт час, без дъното ни да задере в поредния подводен зъбер, и сърцата ни се смръзваха в очакване корабът да се разцепи всеки момент. Капитан Бартоли разполагаше с неблагоприятния избор да свали платната, за да ни забави и да не се разбием, но порционите ни никога да не успеят да ни закарат обратно в Испания, или да продължи с настоящата скорост, но при постоянния риск от разбиване. Накрая той издаде заповед — всички платна бяха свалени, с изключение на най-горните. Но онова, което спечелихме по отношение на безопасността, изгубихме по отношение на скоростта, което доведе до силно брожение сред екипажа. Мрачните им погледи никак не ми

харесваха, не ми харесваше и начинът, по който недоволството им ги обединяваше. Бяха се превърнали от улични псета в глутница вълци.

В утрото на деня на Светата троица се понесе вик. Скалистите острови се бяха разтворили към широк проток и още по-широк залив, сякаш отхапан от брега. На брега му се бяха сгушили малки колиби, от чиито комини се виеше дим. Като страж над този залив се възправяше красив замък, зад който следваха тъмни планини. Но нито планините, нито къщичките бяха обектите, които привлякоха вниманието ни. А корабът, който се бе сгушил в залива.

Капитан Бартоли автоматично разгъна далекогледа си.

— Испански — изрече почти веднага, успокоявайки ни. — „Сан Хуан де Сицилия“.

Спомних си кораба от инвентарния списък — един от флотата на херцог Егеон, построен в Рагуза. Но също така си спомних, че оттогава насам и други път бях чувал това име — бяхме видели кораба да се отдалечава от нас още в северните части на Ламанша, също „насочен на север“, но влачещ след себе си кървава следа, подобно на ранена хрътка, прибираща се вкъщи от лов.

Клавдио се присъедини към компанията ни на щурвала и промърмори:

— За провизии ли са се отбили?

— Нямам представа — отговори капитанът.

Мъжете до един бяха напуснали поста си и се бяха стълпили на десния борд, бръщолевещи до един за топли огньове, храна и подслон.

— Щом друг наш кораб се е отбил за провизии, защо и ние да не можем? — запита лоцманът.

Усетих, че съвсем неволно устата ми започва да се пълни със слюнка.

Капитанският глас гръмна:

— Дългът ни повелява да се върнем в Испания! Такива бяха заповедите ни от Медина Сидония и досега не сме ги нарушавали. Няма как да знаем дали тези северни народи са лоялни на своята кралица или не. Защото ако са, ние сме мъртъвци!

Това даде на мъжете повод за размисъл, но тук отново се обади лоцманът Да Суса:

— И без това сме си мъртъвци, ако останем на борда. Как ще оцелеем още една седмица, даже още един ден?

Капитанът имаше отговор и на този въпрос:

— Но „Сан Хуан“ си има котва, а ние — не. Как предлагате да спрем, а?

— Можем да срежем бизанмачтата — отговори Да Суса, доловил вкуса на победата. — Триъгълното платно ще падне и ще ни задържи. Това ще създаде достатъчно тяга, за да ни спре в залива. Виждам съм как се прави — веднъж, на Азорите. В момента е отлив — ще останем на пясъчния насип до прилива, а после ще се върнем в морето. След това ще вдигнем всички платна и ще се втурнем към Испания!

— Всички платна, с изключение на едно — поклати посребрената си глава Бартоли. — Не можем да си позволим да пожертваме цяло платно заради провизии, които може и да не съберем. Крайно невероятно е да успеем да стигнем до Испания при настоящите си порции и при издути платна, а без триъгълното платно направо добавете още една седмица към пътуването! Не, синьор Да Суса! — отсече. — Трябва да продължим! Вдигайте платната!

Да Суса не помръдна. На борда се възцари пълна, мъртвешка тишина.

Лоренцо Бартоли очевидно за първи път през кариерата си се сблъскваше с необходимостта да повтаря заповед.

— *Вдигайте платната!* — изревах аз.

Мъжете се разпръснаха нахално бавно, а капитанът се върна на кормилото. Аз се настаних край гротмачтата, изчаквайки добре познатия тласък в гърба, когато платната се издуят. Поне тук можех да се надявам на някакъв подслон, защото издутото платно беше като военна палатка, когато ставаше въпрос за отблъскване на дъжда. Обаче нещо не беше наред. Постоянният ситен дъжд си падаше необезпокояван върху главата ми. Вдигнах глава и видях голи мачти и отпуснати греди. Платната не бяха вдигнати.

Обърнах се, за да извикам на капитана, и точно тогава дойде ударът.

ДЕСЕТА СЦЕНА

ПАЛАЦО МАФЕИ, ВЕРОНА

Беатриче: Пътувах до Верона сама, за което бях благодарна — не можех да приведа в действие плана си под погледа на баща ми.

От мен се очакваше да позирам за сватбения си портрет, да пирувам с Капулетите, а баща ми щеше да се присъедини към мен след седмица на стълбите на базиликата, за венчавката. Но аз се бях заклела, че този ден никога няма да настъпи. Не можех да се опълча на баща си, щях да изпълня своята част от сватбения ритуал — но само до вратата на църквата. Не можех да откажа на граф Парис, но можех да го накарам той да се откаже от мен. Разполагах само с една кратка седмица, за да му изясня, че не аз съм подходящата за него съпруга.

Единствената ми компания в каретата беше моят *касоне* — сандъкът със зестрата ми. Той беше огромен и не оставяше място дори за прислужница. Съдържанието му беше толкова безценно, че с кочияша пътуваха двама въоръжени стражи, а отзад ни следваха двама ездачи в цветовете на Дела Скала. Сандъкът се удряше в краката ми и причиняваше болка на пръстите ми в моите модерни, покрити със скъпоценни камъни ботушки. Обикновен и без никакви украси, сандъкът напомняше на ковчег. Един *касоне* би трябвало да символизира начало, но за мен той символизираше край.

Докато сандъкът подскачаше по пътя, в него подскачаше и съдържанието му, подобно на съживен труп. Семейното ни богатство заплашваше да се измъкне оттам — безценни гоблени, жартиери, скъпоценни камъни, златоткани дрехи. Медни лампи от Византия, огледала от Венеция, подправки от Индиите — все неща, донесени от четирите краища на света, за да бъдат погребани в този сандък. Моята зестра, моята цена като булка. От всичките тези скъпоценности ме хващаше мъничко страх.

Сърцето ми ускори в крак с копитата на конете — приближавахме градските стени. Вече виждах чинарите близо до Порта Палио, а отвъд стените — римския амфитеатър като огромно каменно „О“. След като преминахме под сянката на портата, потърсих утеха в познатите

сгради, защото, точно както и у дома, символите Дела Скала бяха навсякъде, изписани в червен камък. Ето го Понте Скалиджери с най-голямата мостова арка в целия свят. По-нататък беше нашата семейна църква „Санта Мария дела Антика“, с гробниците на Скалиджери с орнаментираните им сводове в малкия църковен двор. Някога обичах да идвам тук и да слушам разказите за предците си. Кангранде I, известен като „голямото куче“ и първият владетел на Верона от фамилията Дела Скала. Кансиньорио дела Скала, Мастино II дела Скала. За мен тези имена бяха като музика, караха ме да се чувствам като собственичка на това място. Дори като дете мисълта, че някой ден ще умра и ще легна тук, никога не ме беше плашила. И сега всяка червена тухла, която виждах, всеки герб със стълба, издълбан в камъка, ми напомняше колко ценна съм всъщност. Аз бях трофей. А не съдържанието на някакъв си *касоне*. Аз не бях себе си. Аз бях този град. И моята зестра беше *Верона*! Кой не би искал да присъедини към земите си подобна зестра? Едва сега си дадох сметка, че може би ще ми бъде много по-трудно да откажа Парис от себе си, отколкото си мислех. Защото, докато приближавахме неговия двор, с красивите фрески, които се плъзгаха по фасадите като пълзящи лози, аз си дадох сметка, че фамилният дом на Дела Скала — червената Каза деи Мерканти, беше играчка в сравнение с белия Палацо Мафеи, дома на Парис. Съюзът ни действително беше издялан в камък.

При портите един от хората на баща ми слезе и ми подаде ръка, но за отнасянето на сандъка със зестрата ми в двора бяха необходими усилията и на тримата. Палацо Мафеи беше последната дума на модата в света на архитектурата и изглеждаше на столетия разстояние от замъка от червен камък, който доскоро беше мой дом. Имаше много модерни подобрения, включени в елегантната му, филигранна фасада — три галерии от кремав камък с елегантен балкон над всяка аркада, тънки колони и големи орнаментални гипсови маски. Вътре елегантността продължаваше — към изписаните със стенописи тавани се издигаха мраморни колони, а подовите от порфир бяха излъскани като стъкло. В атриума огромна мраморна стълба се виеше спираловидно към горните етажи, завъртайки се около себе си като черупка на раковина. На целия този фон дяланият камък и животинските кожи на моя замък изглеждаха примитивни и груби.

Любезна камериерка ме отведе в покоите ми — истинско пиршество от позлата и стъкло с херувимчета на всеки корниз. Върху завивките на леглото зърнах прекрасна бяла рокля, произведение на шивашкото изкуство със стотиците си миниатюрни плисета. До нея ме чакаха също така и колан във формата на златна Лозница, както и малка коронка със същата позлатена растителност. Камериерката ме помоли да се преоблека веднага, защото сватбеният портрет трябвало да бъде започнат още този следобед. Макар и уморена от пътуването, аз се съгласих, облякох бялата рокля и позволих на прислужницата да разпусне къдриците ми. След това я последвах обратно по величественото бяло стълбище към салона — огромна зала с красиви фрески. Изглеждаше ми странно да се запознавам с годеника си в присъствието на художника, но, от друга страна, това не ми пречеше, тъй като и без това няхах никакво намерение да се омъжвам за Парис.

В залата нямаше никого друго, освен самия художник, който се въртеше около палитрите си. Но моят *касоне* ме беше изпреварил и вече заемаше мястото си върху някакви преплетени греди, подобни на триножник, очакващ да бъде украсен с традиционния сватбен портрет на булката и младоженеца. От мисълта за подобно картинно заявление за намерение леко ми прилоша, но (както си напомних, вирвайки брадичка) поставянето ми до Парис в картина ни свързваше в брачен съюз точно толкова, колкото и левгите мастило, които видях да се изписват по повода. Договорите можеха да бъдат разкъсани, връзките можеха да бъдат развързани, дървените сандъци можеха да бъдат пренарисувани. Почуках по сандъка — кънтеше на кухо. Значи съкровището вече беше извадено, инвентаризирано и прието. Още няколко левги мастило.

Тръгнах около аранжировката, поставена в средата на залата — римски колони и растения, разположени като декори за пиеса, украсени с гирлянди от цветя и подредени като своеобразна пасторална фантазия от антични времена. Протегнах пръст и докоснах една от гипсовите колони — изкънтя, защото беше куха и бутафорна.

— Харесва ли ви фонът?

Това беше художникът — висок мъж, доста добре изглеждащ за човек на изкуството и облечен в дълга селска риза. Бърникаше с четката си из цветовете, подредени пред триножника му — дълга редица черупки от стриди, всяка от тях с различна на цвят локвичка на

дъното. Всички цветове, които можеха да се видят в дъгата, както и редица други, които ги нямаше там.

Обърнах се и го изгледах надменно, изненадана, че се осмелява да се обърне така директно към една принцеса.

— Достатъчно — изрекох сдържано. — По кое платно се предвижда да бъде?

— По „Решението на Парис“^[1], разбира се — отговори художникът.

Изсмях се. Графът безсъмнено беше голям егоист. В повечето случаи сандъкът се украсяваше с някоя антична алегория, обикновено такава, която разказваше за някаква сватба — особено популярна напоследък беше станала историята за Естер^[2]. Рядко се случваше женихът да бъде толкова самовлюбен, та да избере история, която на всичко отгоре се свързва директно с името му.

— А сега, след като ви видях, не мога да си представя някоя друга да символизира избора на сърцето му — Елена от Троя! — допълни художникът.

Игнорирах комплимента му, защото не му отговаряше на общественото положение да ми го прави. Вместо това попитах:

— А кой ще позира за другите две богини, които Парис отхвърля?

— Младите братовчедки Капулети — Розалина и Жулиета. Но те са звезди на фона на слънцето, което сте вие! Във ваше присъствие просто не би могло да има друг избор! — възкликна той и кафявите му очи се плъзнаха одобрително по мен.

Това вече беше прекалено!

— Вие сте твърде нахален, господине! Изобщо не ме познавате! — извиках и отстъпих назад. — Понякога външната ни показност не отговаря на вътрешната ни същност! И най-красивият съд би могъл да се окаже кух! — добавих, мислейки си за колоната. — Ако Парис си беше направил труда да *разговаря* с Елена от Троя, преди да се оженят, със сигурност щеше да установи доста липси в същността ѝ! И е много вероятно да му се бе приискало да си избере друг трофей!

— Не мисля! — отсече той, излезе иззад триножника, хвана ръката ми и я целуна. — Този Парис тук е изключително доволен от избора си!

И тогава разбрах. Това беше самият граф и моят годеник. Изругах наум, че бях позволила да ме хванат неподготвена. Иначе беше прекрасно начало на нашето контра ухажване. Възвърнах самообладанието си и изрекох:

— Простете, милорд!

— Няма какво да прощавам, защото грешката е изцяло моя! Аз бях този, който се възползва от вашето погрешно впечатление. Просто се забавлявах, за което съжалявам. В интерес на истината аз съм запален художник, макар и с не особено голям талант, а синьор Каляри — нашият многоуважаем художник, ми угажда в интереса ми към неговите пигменти. А, ето го и Каляри! Води дори и дамите!

В залата се появи мъж с кадифена барета, понесъл платна, шишенца и четки. Зад него вървяха две млади дами, облечени в бели рокли с дълги шлейфове като мен, прегърнали се през кръста, като че ли държейки се една за друга, можеха по-лесно да се справят с девичия си свян.

— Може би ще се реванширам, като този път извърша представянето както трябва — рече графът. — Милейди, позволете ми да ви представя Розалина Капулети-Мафеи, моя братовчедка. А Жулиета Капулети вярвам вече познавате — доколкото знам, една прекрасна ваша братовчедка.

Лично аз бих използвала определението „прекрасна“ по-скоро за неговата братовчедка, а не за моята — Жулиета, която познавах като малка, се беше превърнала в невзрачно момиче с жълтеникава кожа и толкова скръбно изражение, че се притесних да не би всеки момент да избухне в сълзи. Но като ме видя, тя се отскубна от прегръдката на Розалина и ме удостои с толкова страстна прегръдка, че едва не ми скърши ребрата. Бях изненадана от подобно сърдечно посрещане, защото никога не я бях познавала особено добре — беше твърде малка, за да ми бъде другарче в игрите, а и аз си падах повече по мечовете, отколкото по тоалетите. Но Парис ме дръпна деликатно настрани и тихо прошепна:

— Опасявам се, че прие твърде присърце смъртта на брат ви Тибалт и сега скърби твърде силно за своя братовчед!

Това също ме слиса — та Жулиета познаваше Тибалт дори по-малко от мен! От друга страна, аз отсъствах известно време от Верона, така че нищо чудно между тях да се е зародило нещо. Може би е щяло

да има друга сватба, преди онзи млад Монтеки да отнеме живота на Тибалт и да бъде изпратен в изгнание за престъплението си. Изгледах мило младата девойка — скръбта ѝ със сигурност щеше да добави голяма доза достоверност на портрета ѝ на отхвърлена жена.

През останалата част от следобеда всички стояхме колкото бе възможно по-неподвижни, докато художникът рисуваше подобията ни върху широкия преден панел на сандъка от зестрата ми. Самият Парис, вече облечен в пелерина с цвят охра, седеше в позлатен стол и ми поднасяше лъскава зелена ябълка. Аз бях застанала малко пред Розалина и Жулиета и му се усмихвах, докато бузите ми не ме заболяха. Този следобед не беше от най-спокойните, които съм прекарвала, защото синьор Каляри ме бе накарал да отпусна тежестта си върху единия си крак и леко да изпъна другия в гръцка поза, като, разбира се, трябваше да протягам и една ръка към ябълката. Но за щастие двамата с Парис поне можехме да си говорим през това време, макар и с доста стиснати челюсти, и аз като че ли бях наясно как да започна нападението си.

Иронията на ситуацията изобщо не ми убягна — трябваше да играя пълната противоположност на богинята от прочутата картина, която уж изобразявах. Задачата ми в случая беше да подтикна Парис *да не ме избере*.

Бях обмислила надълго и нашироко начина, по който да постигна тази цел. Не бих рискувала репутацията си, преструвайки се на лека жена, особено след като онзи унизителен преглед на масата в червената кула беше обявил девствеността ми извън всякакво съмнение. Не можех да се преструвам също така и на религиозна — богонабожна дамичка, копнееща за манастира, защото само едно просто запитване до баща ми щеше да издаде веднага лъжовността на шарадата. Не, аз трябваше да бъда себе си, само че в малко по-голяма степен от обикновено — в по-ярки, по-дръзки краски, като дъгоцветно стъкло след дъжд. И без това винаги съм си била умна, винаги съм си била пряма, винаги съм си била начетена — и сега щях да бъда същата. Планът ми беше простичък. Изхождах от идеята, че никой мъж не би поискал жена, която е по-умна от него и говори достатъчно смело, за да го покаже на целия свят. За тази цел бях изчала всички книги от библиотеката на баща ми, както старите, така и новите. А една от

историите, която бях чела многократно — и в Омир, и в Овидий, и в Лукиан — беше тъкмо тази. Решението на Парис.

— Милорд — започнах, — опасявам се, че съм длъжна да започна познанството ни, като ви поправа за нещо.

Двете девойки Капулети ахнаха — първият и последен звук, който ги чух да издадат през целия следобед — очевидно шокирани, че говоря по този пряк начин с техния знатен братовчед. Дори художникът застина с четката си по средата на разстоянието между палитрата и сандъка.

— Моля — кимна сдържано графът, — кажете ми в какво съм сгрешил!

— Преди малко говорехте за Елена от Троя — изрекох през зъби, усмихвайки се, за да улесня синьор Каляри, — но Елена не е сред дамите, от които Парис е трябвало да избира. Били са само трите богини — Хера, Атина и Афродита! Отсъждането, което в момента изобразяваме, се е случило по време на сватбата на Пелей и Тетис, родителите на Ахил — сведох очи към графа, дългокрак и чувстващ се съвсем естествено в своята гръцка роба и сандали. — Ериния, богинята на раздора, не била поканена на сватбата и за да си отмъсти, тя хвърлила сред компанията ябълка с надпис „За най-красивата“, както, сигурна съм, добре знаете. Богините започнали да спорят коя е най-красивата и помолили Зевс да отсъди, обаче Зевс прехвърлил тази чест върху вашия съименник Парис — тук усмивката му застина. — После богините се опитали да подкупят Парис, като Атина му предложила Елена от Троя, считана тогава за най-красивата жена на света. Така Парис избрал Атина и тя получила ябълката. И така сам разбирате, че макар да ви благодаря сърдечно за комплимента, той се крепи на леко погрешна основа.

И тук вече си поех дълбоко дъх.

— Разбирам — отвърна сковано Парис. — Простете!

— Не се притеснявайте — изрекох мило. — Често срещано недоразумение.

И замълчах, давайки възможност на моделите да се отпуснат и да решат, че изумителната ми лекция е приключила. Но изобщо не бях свършила.

— Един бърз преглед на Колот или Апулей вероятно ще ви предостави необходимите детайли. Мисля, че Апулей беше този, който

е казал: „Там и тогава фригийският младеж спонтанно възнагради момичето със златната ябълка, която беше знак за отсъждането на победата“.

— Дълбоко съм ви задължен — отговори Парис. — Със сигурност ще проуча този пасаж.

Ябълката, която той ми поднасяше, започваше леко да потреперва, но дали беше от естествената умора или от раздразнение, нямаше как да знам.

— Разбира се — продължих настъпателно, — ако трябва да се придържаме към легендата, ябълката не би трябвало да е зелена.

Единствено безспорното възпитание на Парис беше в състояние да прикрие въздишката в гласа му, когато изрече:

— Защо не?

— Защото ябълката идва от Градината на хесперидите, личните владения на Хера. И ябълките, които дарявали с безсмъртие, били всъщност златни!

— Е, да се надяваме, че синьор Каляри ще се сети навреме да смени цветовете.

Пак мълчание.

— А някои твърдят, че плодът може дори да не е бил ябълка!

Този път годеникът ми не разполагаше с никакъв отговор.

— Тези така наречени златни ябълки най-вероятно са били портокали. Но в древни времена извън Леванта и Източните земи никой друг не познавал портокалите, поради което преводът е може би неточен.

Вече започвах да дразня дори себе си, но съзнавах, че представлявам приятен контраст на нашите две братовчедки — безмълвни като гроб, със сведени очи, перфектният пример на девича свенливост.

— Опасявам се, че при това положение портретът върху сандъка ще се окаже огромно разочарование за вас, лейди Беатриче — отбеляза графът и до края на позирането не се обади.

Аз също млъкнах, но вътрешно ликувах. Планът ми работеше!

Когато слънцето отвън тръгна към заниз, Каляри остави четките си, а Парис ни освободи.

— Благодаря ви, дами — рече. — Сега си починете, а довечера ни очаква пиршество!

За един триумфален миг си помислих, че той ще излезе от залата без по-нататъшни любезности. Но точно тогава той се обърна към мен.

— Мисля, че това по право се пада на вас, *Атина*! — изрече и сложи в ръката ми ябълката — гладка, кръгла и тежка. Погледнах го и той ми намигна, а по устните му заигра лека усмивка.

Останах сред фалшивите цветя и кухите колони дълго след като всички други си бяха отишли. Стиснала ябълката, прехапала устни.

Оказа се, че изобщо не го бях ядосала, а по-скоро го бях забавлявала.

Това щеше да се окаже доста по-трудно, отколкото си представях.

[1] „Решението на Парис“ — картина на фламандски художник Рубенс, творил през XVI-XVII век. Представя легендарният спор между древногръцките богини коя е най-красива, при който те вземат за арбитър Парис, надпреварвайки се да го обсипват с различни блага. — Б.пр. ↑

[2] История на Древна Персия, разказваща за любовта между цар Асуир и бедната селянка Естер, която той прави царица. — Б.пр. ↑

ЕДИНАЙСЕТА СЦЕНА

КОРАБЪТ „ФЛОРЕНЦИЯ“, ЗАЛИВ ТОБЕРМОРИ

Бенедикт: Събудих се със силно главоболие.

Локализирах центъра на болката точно над дясната си вежда — в ъгъла на окото ми капеше лепкава течност и всичко пред него ставаше червено.

Опитах се да вдигна ръка, за да изтрия кръвта, но не успях. Бях завързан за мачтата и същото конопено въже държеше до мен Клавдио и капитана. Бартоли все още беше в безсъзнание, но Клавдио се беше събудил. Той също имаше рана на слепоочието.

— Правят го — прошепна. — Секат дървото.

За миг си помислих, че разумът му се е объркал нещо от удара, но после вдигнах глава и видях, че Да Суса и останалите, въоръжени с брадви, секат бизанмачтата. Още докато гледахме, гредата поддаде и големият дънер падна — кремавото триъгълно платно се стовари в морето като опашка на кит, запращайки нагоре висока струя морски пръски. Платното застина и се понесе бавно в морето, пълнейки се с вода така, както преди се беше пълнило с вятър. А аз си казах, че с това отсичане на мачтата бяха посечени и последните ни мечти да се върнем в Испания и при слънцето.

Лоцманът се втурна покрай нас и ни погледна без никакво чувство за вина. Само хвана кормилото, завъртя го силно и насочи десния борд към залива. Маневрата беше изпълнена перфектно — дъното на корпуса задра в пясъка и корабът се разтресе. Гредите изскърцаха, въжетата се разлюляха и спряха и корабът застина на място. За миг настъпи пълна тишина, през която единственият звук беше от плискането на вълните по корпуса. А след това настана суматоха, когато разбунтувалите се моряци спуснаха корабните лодки и започнаха да гребат срещу отлива, в посока на брега.

— Сега ще разберем със сигурност дали шотландците са въоръжени — обади се Клавдио.

Но на брега наизлязоха само жени и деца — децата сочеха към нас, жените криеха децата под полите си. Бях чувал да се говори, че

Елизабет предупредила поданиците си, че испанците ядат деца. Предположих, че мъжете от селото са за риба или работят на полето, и се изпълних със страх към тези простички шотландци. Зачудих се защо мъжете им са ги оставили толкова уязвими, особено след като в залива им вече има един испански галеас. Може би мъжете от „Сан Хуан де Сицилия“ вече бяха победили местните мъже. Но после си спомних червената диря и факта, че ние сме почти умрели от глад, и си казах, че много по-вероятно е шотландците да са победили испанците.

След като екипажът замина, ние се опитахме да се освободим, но напразно. Двамата с Клавдио не можехме да стигнем кинжалите си — нито своите, нито на другия. Капитанът беше все така в безсъзнание и невъоръжен. Аз разбих с крак близката ветроупорна лампа и отчаяно започнах да се опитвам да стигна парчетата стъкло, но те се оказаха също извън моя обсег. После започнахме да се опитваме да се измъкнем от въжетата, но единственият резултат от това беше, че ожулихме ръцете си до кръв, защото не можехме по никакъв начин да противостоим на огромното туловище на капитана, отпуснато напред през въжетата. Бяхме в капан, завързани като мулета, малка троица в този масивен кораб, който се поклащаше и скърцаше. Ако „Флоренция“ бе успяла да се пробие при удара, щяхме да потънем заедно с нея и ако екипажът не се върнеше обратно до прилива, щяхме да бъдем отнесени натам, накъдето ни завейт ветровете, докато не умрем от глад.

Нямаше какво друго да правим, освен да гледаме и да чакаме. Първо обърнах поглед към брега.

А там нашите моряци сееха разруха. Една от къщичките в малкото селце вече гореше. Чуваха се писъци на жени и деца и лай на кучета. Видях един моряк да преследва козел по плажа — от джобовите му падаха яйца, от колана му висеше наниз наденици. Щеше да бъде комично, ако не беше толкова долнопробно. Не ми се струваше някой от тях да успее да изкара жив нощта и най-лошото бе, че те застрашаваха не само себе си, но и нас, тъй като пораждаха съвсем основателна омраза към всички испански войници.

После погледнах към другия кораб — „Сан Хуан де Сицилия“. Изглеждаше като черен скелет на фона на мрачното небе, сякаш беше изгорял, а движението на мъглата разкри разкъсани на ивици платна. Беше галеас от класа на нашия, макар и малко по-малък от

„Флоренция“. Изглеждаше като призракен кораб — впечатление, което се подсилваше и от факта, че на борда не се виждаше жива душа. Извивайки тялото си максимално, колкото позволяваха въжетата около мен, забелязах, че е останала поне една лодка — малка, като онези, в които нашите метежници заминаха на брега. И внезапно ми хрумна една идея.

— Дали Бартоли е мъртъв? — обърнах се към Клавдио, но само с мърдане на устни. Незнайно защо усещах, че е добре да не говорим високо.

— Не мога да разбера — отговори също така шепнешком Клавдио. — Ако се събуди, заедно ще можем да се освободим. Но после какво? Не можем да стигнем до брега — те взеха лодките!

— Можем да отидем на другия кораб. Техните лодки са още там.

— Как?

— Със стола на боцмана — изрече бавно един несигурен глас. Беше Бартоли, който бавно се изправяше.

Без да губим време, тримата се заехме да се освободим от въжетата, но ако се съдеше по движението на бледия слънчев диск, надничаш иззад оловносивите облаци, пак ни беше необходим повече от час, докато праметнем първия кат през раменете си. Оттам нататък беше лесно — освободихме се моментално и се изправихме нестабилно. Ставите ни скърцаха, ударените ни глави пулсираха, краката и ръцете ни боляха от втурналата се обратно към тях кръв и други телесни течности.

Бартоли веднага се зае да приготви стол на боцмана. Откъм десния борт на нашия кораб метнахме въже с една абордажна кука към перилата на другия кораб и като най-слаб, Клавдио премина по него, държейки се с ръце. Въжето беше праметнато и укрепено добре за кораба, след което абордажната кука се озова обратно на нашия кораб, и към двойното въже чрез макара беше прикрепено столче, което можеше да се движи между двата кораба.

Бартоли, който беше по-възрастен и повече пострадал от нас, остана да брани кораба си, както се беше клел. Щеше да посрещне и накаже всеки метежник, осмелил се да се върне на борда, както и да управлява стола на боцмана за нас, когато дойде време да се връщаме. Но едва когато увиснах над открити води, седнал на столчето, и едва когато видях златния надпис „Сан Хуан де Сицилия“ да се приближава

все повече и повече към мен, се сетих да се запитам какво всъщност ще открием на този призракен кораб.

На палубата нямаше жива душа. Минах зад гротмачтата и вдигнах капака, за който предполагах, че води към трюма, тъй като корабът беше огледален образ на нашия. Но веднага усетих, че нещо не е наред. Още докато го повдигах, ме връхлетя същото усещане, което бе съпътствало гледката на хилядата тела на брега. По гърба ми пролазиха тръпките на грозното предчувствие и долових, че откъм трюма се надига неизразимо зло.

Скочих в тъмното, приземявайки се леко на крака, и веднага вдигнах високо фенера, който бях взел. Онова, което се разкри пред очите ми, ми напомни ни повече, ни по-малко на фреските в църквата „Санта Мария дела Кармине“ в Падуа, от които не бях откъсвал поглед като дете по време на литургия. Кошмарни, изпосталели, сгърчени скелети, с широко отворени очи, не успели да избегнат зловещата си съдба. Тук-там зървах по някоя униформа на ордена на свети Яков — същите цветове, с които бях облечен и аз. Ала техният светец ги беше изоставил. И което беше най-лошото, забелязах белези от зъби и нагризани крайници, там, където мъжете се бяха опитвали да откъснат от собствената си или нечия друга плът.

Наложи се да повдигна ризата си, за да си закрия носа и устата, защото смрадта беше непоносима. От зараза не се страхувах, защото бях наясно какво беше отнесло тези нещастни души от нашия свят. Но картината пред мен беше поредното предупреждение за мъжете на нашата „Флоренция“, защото тези нещастници тук бяха умрели от глад.

— Всички са мъртви! — извиках на Клавдио. Собственият ми глас ми подежда по необичайно утешителен начин. — Ето защо не са излезли на брега.

— Някакви провизии? — провикна се в отговор той.

Нямаше нужда да търся — никой човек не би тръгнал да гризе свой събрат, ако наоколо има нещо друго за ядене.

— Не — отговорих и се обърнах да си вървя, но в този момент нещо привлече погледа ми.

В дъното на трюма имаше купчина сандъци е месингов обков. Оставих фенера си на пода, отворих един от тях с кинжала си и отвътре ме посрещна мътен проблясък. Бръкнах в сандъка и между

пръстите ми изпадаха безброй монети. Отнесох една от тях до отвора на трюма и я вдигнах, за да я огледам на светло. Златен реал. Обърнах се. Почти забравих за труповите.

Съкровище!

Стотици сандъци! Ужасно, негодно за ядене съкровище. Сандъци със злато, които всеки от тези нещастници тук е можел да замени за един-едничък самун хляб. Безполезен, излишен баласт, който безсъмнено е забавил значително пътуването им, така че не са успели да изкарат дори дотук.

— Клавдио! — провикнах се аз, но този път доста по-тихо. Изобщо не ми хрумна да запазя находката за себе си, както биха постъпили повечето хора на мое място. Клавдио скочи при мен и първоначално се отдръпна ужасено от мъртъвците, но аз бързо го отведох в ъгъла и му посочих намереното. Очите му се ококориха.

— Колко са? — попита тихо.

— Цяло съкровище!

Той се обърна и отсече:

— Кажете думите!

Погледнах го неразбиращо.

— Кажете думите, с които го обявяваш за свое!

— Ами ти? — попитах. — Ти го намери заедно с мен!

— Скъпи Бенедикт — отвърна той, — ако от този момент нататък започна да харча по кесия злато на всеки час и продължа в този дух чак до смъртта си, на Медичите пак ще им останат купища пари! Но за теб това злато би могло да бъде разликата между скромното и богатото бъдеще! С него ще се издигнеш от благородник до принц! Ако заявиш правата си над него, според испанския закон за намиране на съкровища кралят трябва да те възнагради с голям дял! Кажете думите! — повтори настойчиво. — Защото аристократичната титла може да бъде и купена, ако не знаеш! Мисля, че поне на мен можеш да ми вярваш!

И изведнъж сякаш се върнах обратно в двореца Ескориал, в онзи сънлив, кехлибарен следобед до вратите на градината. И отново чух гласа на съветника от канцлерството: „Нека всеки мъж, който намери

съкровище, да сложи ръка върху него и да изрече следните думи... Негово величество ще гарантира една десета част от съкровището на намерилия го, както и ще го включи в регистрите на благородниците на Испания“.

И сега аз сложих ръка върху хладното, негодно за ядене съкровище и изрекох необходимите думи:

— Аз, Бенедикт Минола от Падуа, предявявам правата на Филип Испански върху това съкровище!

С края на това изречение вече бях много богат.

* * *

С Клавдио се заехме с непосилната за изпосталелите ни тела задача да изкараме всички тежки сандъци на палубата. Мускулите ни протестираха, ръцете ни заплашваха всеки момент да ни предадат.

Накрая все пак се справихме, но в мига, в който изнесохме и последния сандък, от мрака се материализира една фигура, родена сякаш от съкровището. Две бели очи се вторачиха в нас и ние с Клавдио се отдръпнахме ужасени. Проблесна и острие на кинжал, но аз бързо хванах ръката и я обезоръжих с лекота, сякаш принадлежеше на дете. Човекът се срина в здравия захват на китката ми и се разрева като бебе.

Извлякохме го на светло, но и той не оказа никаква съпротива — беше кожа и кости, въздушен като птица. Изкарахме го на палубата с лекота, защото в сравнение със сандъците тежеше колкото перце. Мътната светлина очерта контурите му, но не успя да освети кожата му. Беше мавър.

Заговорих му на италиански и испански. Клавдио знаеше малко английски и още по-малко френски. Но мавърът само завъртя очи и се опита да раздвижи езика си, изсъхнал като месо и по-бял от кожата му. И тогава си спомних последния мавър, когото бях срещал, и поздравя, с който той си бе взел сбогом с мен в градините на Ел Ескориал:

— *Ас-салам алейкум!* — изрекох.

Сякаш в някакъв сън човекът ми отговори:

— *Ва алейкум!*

Седнах на дъските, за да бъда на неговото ниво, защото той не ми изглеждаше способен да се изправи. Клавдио остана прав до нас, оглеждащ неуверено тъмното създание, което бяхме открили. И съвсем основателно, защото мавърът изглеждаше почти толкова страшен, колкото и трупове в трюма. Бялото на очите му беше пожълтяло, а самите му очи се насълзиха незабавно от внезапната светлина и аз потреперих, когато се опитах да си представя колко ли дълго е стоял в тъмното. Кожата му беше пепелявосива, не абаносовочерна като на гадателя в Ел Ескориал, и висеше от кокалите му като щавена. Ситните къдрици на косата и брадата му бяха станали бели като брашно, нелепо контрастиращи с тъмната му кожа.

— Говориш ли каталонски? — попитах не особено уверено аз.

— Да — отговори той. — А също така италиански и френски.

— Какво е станало тук? — продължих на родния си език.

— Всички умряха от глад — отговори той на доста приличен тоскански.

— Откъде ви е това съкровище?

— То е на краля.

— Вие ли го намерихте?

— Не — отговори той, въртейки мъчително изсъхналия си език.

Опита се да седне. — То принадлежи на негово величество Филип II Испански!

Господи, биваше си я лоялността на този човек, дори и след толкова много изпитания!

— Добре. А ние ще му го върнем — изрекох търпеливо. После му показах медала си и добавих: — Виждаш ли? Аз съм рицар на свети Яков. И ще се погрижа съкровището да бъде върнато на краля.

При тези мои думи той се срина обратно върху дъските като човек след къртовски труд, сякаш с това мое признание неговите отговорности свършваха.

— Заплатите — бе единствената дума, която успя да изрече.

И тогава разбрах. Това бяха заплатите за славните рицари от непобедимата (и непобедена) армада.

Оставихме го да дойде малко на себе си, а през това време се заехме да натоварим сандъците в корабните лодки. Докато товарехме, обсъждахме шепнешком какво да правим с този странен оцелял.

— Да го оставим — прошепна Клавдио. — Нямаме храна за него! Кимнах по посока на брега и изтъкнах:

— Не забравяй, че днес изгубихме дваисет гърла! И може би ще имаме нужда от опитен моряк, който да замени дезертъорите!

Клавдио изгледа присвитата одве фигура върху палубата и промърмори:

— Стига наистина да е опитен моряк. Прилича ми на дивак.

— Е, това само той може да ни каже. Хей, отдавна ли си по корабите? — провикнах се към нашия пленник.

Макар и едва чуто, доловихме отговора:

— Седемнайсет години. От Лепанто насам.

— Видя ли! — обърнах се към Клавдио. — Със сигурност ще ни бъде от полза!

Някъде по това време обаче се наложи да се забързаме, защото приливът бавно настъпваше и корабът започваше да се олюлява. Кое то щеше да рече, че „Флоренция“ съвсем скоро ще се озове в открито море. Срязавме стола на боцмана, свалихме лодките на вода и Клавдио пое едната, а аз другата. В моята, освен петдесетте сандъка имаше и един мавър. Когато се качихме на борда на „Флоренция“, видяхме, че единайсетима от метежниците се бяха върнали с провизии и най-безсрамно се правеха на заети с такелажа, след като капитанът очевидно им беше обещал да отложи боя с камшик за утре. Но от другата лодка нямаше и следа, а и никой от нас нямаше желание да чака останалите дезертъори. На залез-слънце корабът се отдели от брега.

— Отсечете напълно триъгълното платно! — провикна се капитанът и мъжете се хванаха на работа с брадвите. Не след дълго платното и гредите на някогашната ни бизанмачта се завъртяха и бавно потънаха във водата.

Докато се отдалечавахме от Тобермори, по хълмовете над селцето се появиха факли и се спуснаха надолу като падащи звезди. Мъжете наистина се връщаха от полето след работния си ден. Светлината беше точно толкова, колкото да ги видим как клъцват гърлата на останалите на брега метежници от нашия кораб — до последния испанец — и захвърлят телата им на плажа.

ДВАНАЙСЕТА СЦЕНА

ПАЛАЦО МАФЕИ, ВЕРОНА

Беатриче: През следващата седмица успях да опозная Парис доста добре.

Сутрин обикновено позирахме за нашия портрет върху сандъка и аз се изпълвах с все по-голяма възхита от картината, която излизаше изпод талантливата ръка на синьор Каляри. Следобедите, след като Парис беше отделил няколко часа за управление на имотите и делата си, излизахме в часа на *паседжата*^[1]. По този начин се смесвахме със знатните жители на Верона, кръстосващи бавно по улиците в най-красивите си премени. А аз винаги бях придружавана от младите братовчедки Капулети — Жулиета и Розалина.

Парис полагаше големи усилия да забавлява жените си — водеше ни в различни домове на свои познати, за да ни покаже някоя свещена реликва, уреждаше да ни пуснат в тайни градини, за да зърнем някой особено красив декоративен фонтан, или ни отваряше вратите към малки параклиси, за да се насладим на някой красив стенопис. Веднъж ни заведе в частна менажерия в една вила в Сант Амброджо, за да ни покаже камелопард — голямо, нежно създание на точки като арлекин, с толкова дълъг врат, че се чудех как успяваше да го държи изправен. На другия ден ни отведе да разгледаме колекцията от редки предмети на един от неговите германски чичовци. Надниквайки в тази „камера на чудесата“, ние зърнахме бълхи, които танцуваха на миниатюрна сцена под звуците на оркестър от миниатюрни инструменти. Така графът ни показваше чудеса от всякакви размери така, сякаш бяха *негова* зестра.

В друг ден ни качи на златна баржа по реката, за да вечеряме под моста на моята фамилия — Понте Скалиджери, под звуците на музиканти, които свиреха от арките, осветени от светулките, които танцуваха в такт с музиката. Парис правеше всичко възможно на мен никога нищо да не ми липсва — непрекъснато пъхаше в ръцете ми някакви лакомства като сочни скариди, тлъсти маслини, фини малки сладкиши. Осъзнах, че стомахът ми непрекъснато се чувства като

преял, така че, когато съвсем естествено започна да ме прерязва, аз започнах да крия тези деликатеси в полите си и после дискретно да ги хвърлям на улицата или в реката.

И през цялото това време говорех. Беше изтощително. Поправях безмилостно горкия граф на всяка крачка, дори по въпросите за произведенията на изкуството, чийто собственик беше самият той. При обиколката ни из града преразказвах всичко, което бях чел в книгите на баща ми за историята и гражданската политика на Верона, изпреварвайки Парис всеки път, когато отваряше уста, за да ни разкаже за някоя сграда или друга забележителност.

В замъка Скалиджеро във Вилафранка имаше мрачна, влажна тъмница. Когато бях малка, Тибалт обичаше да ме влачи там и да ме кара да пища, като ми показваше различните инструменти за мъчение, оставени да ръждясват там от варварските времена. За мен най-кошмарна сред всички тях, по-кошмарна и от уредите, които пронизваха плътта и разкъсваха крайниците, беше юздата, изкована от черно желязо и предназначена да затвори завинаги устата на много говорещите жени. Веднъж Тибалт успя да ми я сложи и аз хукнах из замъка, удряйки глава в стените наоколо като муха в бутилка, неспособна дори да изпищя, докато накрая дойката ми не ми я свали. След това дни наред усещах в устата си металния вкус на желязото и кръвта и имах чувството, че металният език на юдата все още притиска моя.

Ако сега разполагах с такава юзда, лично щях да си я сложа и със собствените си ръце щях да щракна ключалката. Гласът ми се беше превърнал в клепало и за първи път разбирах възраженията на мъжете, отказващи да бъдат обвързани с постоянно бърборещи жени.

Но търпеливият Парис понасяше възхитително нестихващите ми поправки и като че ли изпитваше удоволствие да чува нови неща в областта на музиката, литературата, архитектурата и изобразителното изкуство. Понякога скърцах със зъби. Планът ми изобщо не сработваше.

В нарастващото си отчаяние добавих към репертоара си на бърбровка и превземките — започнах непрекъснато да се оплаквам ту от горещина, ту от студ, изисквайки ту да ми донесат пелерината, ту да я отнесат, настоявайки ветрилото ми да бъде ту отворено, ту сгънато, изпращайки хората на графа ту за ледени сорбети, ту за греяно вино.

Въобще стараех се максимално да си противореча. Но и в това отношение бъдещият ми съпруг продължи да угажда на всяка моя прищявка, без нито за миг да се оплаче или смръщи.

И в интерес на истината, въпреки всичко, аз започнах да го харесвам. И в не един и два случая от сърце си мечтаех да го бях срещнала преди Бенедикт. Защото, дори и с отсъствието си, въпросният благородник от Падуа продължаваше да ми бъде трън в петата, защото ме принуждаваше непрекъснато да правя сравнения между него и Парис. Парис беше висок, но не толкова висок, колкото Бенедикт. Беше забавен, но не чак толкова остроумен. Имаше красиви очи и приятно лице, но чертите му изобщо не можеха да се сравнят с единственото лице на този свят, за което си мислех. Единствената подробност, в която графът със сигурност би бил по-добър съпруг от Бенедикт, се състоеше в това, че неговата идея за развлечения и области на интереси съвпаднаше напълно с моята. Парис обичаше четенето, изкуството и музиката, докато Бенедикт никога не отваряше книга, не поглеждаше картина и не желаше да чува и тон. Парис беше точно онова, което говореха за него — беше восъчна фигура, мъж, който беше толкова перфектен във всяко едно отношение, че самият той би могъл да се подреди сред колекцията на чичо си от редки предмети. Но нищо повече.

Жулиета и Розалина бяха неотлъчно до мен, ревниви пазителки на честта ми. Всяка нощ спяха до мен, всеки ден вървяха само на няколко крачки след мен и Парис, докато се разхождахме из града. Почти не говореха, а ако изобщо кажеха нещо, беше толкова тихо, че понякога дори не ги чувах. На една тяхна дума аз изричах хиляда. Представлявах прекрасен баланс на моя развилнял се език, но въпреки това аз продължавах да копнея за жизнерадостната компания на леля ми или на горката Гулиелма Кролаланца. Защото Жулиета безсъмнено се бореше с някаква своя огромна мъка, а Розалина, която беше крайно набожна, непрекъснато си мърмореше молитви. Коленете ѝ се бяха разранили от часове наред коленичене пред олтарите на църквите, а сред пръстите ѝ непрекъснато се въртяха зърната на молитвената броеница.

Не можах да науча почти нищо за тези млади жени. Веднъж успях да чуя мнението им за брака — както и можеше да се очаква, Розалина възнамеряваше да влезе в манастир, а с отнесения си поглед

Жулиета мечтателно отговори, че бракът бил най-висшето състояние на единство, към което един мъж и една жена биха могли да се стремят.

Седмицата ми във Верона свърши по-бързо, отколкото бих желала, и за мен беше пределно ясно, че пиршеството, което предстоеше тази вечер, щеше да бъде моят последен шанс да отблъсна бъдещия си съпруг. Утре пристигаше баща ми, за да присъства на брачната церемония, а аз си знаех, че под зоркия му поглед бе напълно изключено да се държа така, както се бях държала досега.

Докато с младите девойки се гласяхме за предстоящото веселие, аз бях мълчалива почти колкото тях, защото имаше доста неща, за които да мисля. Както подобаваше на възрастта и непорочността им, Розалина и Жулиета бяха облечени в бяло. Розалина носеше колан от маслинови клонки, напомнящи за гълъба на Ной, а роклята на Жулиета беше общита умело с пера, напомнящи за оперението на лебед.

А аз извадих от раклата край леглото си моята звездна рокля. Девойките ми помогнаха да се облека, а аз със задоволство забелязах, че въпреки лакомията ми от последната седмица роклята ми стоеше все така добре, както и преди. Пригладих с обич тъмносиния копринен корсет със съзвездието му от диаманти и проследих трона на Касиопея с пръст. Водопадът от поли се спусна към пода, разливащ се във всички нюанси на синьото — нежното като патешко яйце бледосиньо на обела за най-долната пола, следвано от синьото на следобеда за средната пола, а накрая вечерно синьото за най-горната, завършващо с полунощно синьото за корсета. Дори мълчаливите ми помощнички възкликнаха хорово, оценявайки красотата на роклята. Според традицията косата ми трябваше да бъде спусната свободно до сватбата, така че сега двете братовчедки се заеха да я решат продължително, докато накрая тя не падна на големи златисти вълни върху гърба ми. Обух на краката си чифт пантофки със сребърни върхове и сякаш подканена за танц от тях, аз се завъртях така, че роклята ми се изду в красив кръг.

От гънките ѝ, заедно с клончетата лавандула, поставени между тях от прислужниците на Парис, изпадаха картата *сетебело* и сонетът, който бях написала за Бенедикт през онзи ден на плажа с Микеланджело Кролаланца. Картата пъхнах в корсета си, по-скоро по навик, отколкото нарочно, но сонета оставих настрана, преди

момичетата да са успели да го прочетат. Вече се срамувах от него. Мисълта за тези думи, толкова страстни, че едва не изгаряха хартията, извика буйна руменина по бузите ми. За мое голямо раздразнение обаче огледалото веднага ми показа, че тази руменина ми подхожда — по някаква превратна причина споменът за Бенедикт ме бе направил по-приятна за Парис. Искаше ми се да можех да прикрия тази червенина с маска, но Парис беше постановил, че гостите му имат пълната свобода да си изберат облекла, но са длъжни да дойдат на тържеството без маски. Може би човекът от восьък смяташе чертите си за твърде прекрасни, за да бъдат крити. Уверила се, че всички сме напълно готови, аз поведох момичетата надолу по виещата се стълба — същинска падаща звезда.

* * *

Голямата зала изглеждаше така, както никога досега не я бях виждала. В чест на фамилията Капулети и като хитроумна игра с името им^[2] тя бе подредена като параклис. Във всяка по-голяма и по-малка ниша горяха свещи, а по някакъв изобретателен начин от тавана бяха провесени още толкова, разположени на различни височини, осветяващи кръстополния свод като същински съзвездия. Воськът им капеше върху гостите, дарявайки ги с бели петна, достойни да съперничат на онези на каните, които живееха между гредите на тавана в нашата червена кула. Вече нямаше никакво съмнение, че Капулетите са богове.

Тук се беше събрал каймакът на веронското общество или поне онази част от него, свързана по някакъв начин с Капулетите. Баща ми никак не обичаше светските събирания, но ролята му на посредник бе изисквала от него да присъства на всички семейни събирания и на Монтеките, и на Капулетите, така че аз познавах повечето от тях още от детството си. Ето там беше синьор Martino със съпругата и дъщерите му; граф Анселме и красивите му сестри; вдовицата на Витравио, синьор Плаченцио и прекрасните му племенници — Ливия, Лучия и веселата Елена. Зърнах също така и чичо ми Капулети със съпругата му — родителите на Жулиета, седнали един до друг на централната маса на два позлатени стола. Високи и кльоцави, и

двамата гледаха презрително към насъбралите се гости над дългите си носове. Все едно бяха брат и сестра както по външен вид, така и по маниери — вдигаха едновременно напълно еднаквите си бокали и съзерцаваха надменно веселието около тях. Поздравиха ме най-почтително, но усмивките им не достигнаха до студените им като кремък очи. Гледаха ме така, сякаш им бях отнела трофей, който след година-две е можело да договорят за дъщеря си.

Настаних се до Парис без никакъв апетит за изобилието от блюда, които се изреждаха пред мен. Трябваше да действам сега или никога. Но за първи път се сблъсках с големи трудности, когато реших да му привлека вниманието. Той почти не ме забеляза, защото от другата му страна се бяха подредили всички чичовци и вуйчовци Капулети, които като че ли в един глас му крещяха все една и съща история — някакви новини от Англия. Скърцаща със зъби от нетърпение, аз все пак си казах, че трябва да изчакам. Вляво от мен беше Жулиета, затова сега се обърнах към нея, макар да не хранех големи надежди за провеждане на разговор. Но като никога тя се оказа нетърпелива да говори.

— Отдавна чакам подходящ момент, за да поговоря с теб, братовчедке — изрече тихо момичето, — но досега Розалина все се влачеше с нас, а тя е твърде набожна, за да понесе онова, което искам да ти кажа. Искам да ти благодаря!

— Да ми благодариш ли? — изгледах я слисано. — И за какво?

Тя се огледа предпазливо и с още по-тих глас отвърна:

— Защото спаси живота на един човек! Чрез милостта си ти прости на най-добрия сред мъжете!

Бях в пълно неведение за онова, което ми говореше, а изобщо не бях в настроение за загадки. Имах си твърде много проблеми и сама.

— Не съм сигурна, че...

— Ти прогони един... млад мъж в Мантуа! Баща ти щеше да го осъди на смърт!

Сега вече разполагаше с цялото ми внимание. Спомнях си добре младия Монтеки — интелигентен, красив и което беше най-примамливото в него, напълно забранен плод за момиче от рода Капулети.

— Жулиета, да не би да имаш някакви отношения с този младеж?

Мълчанието ѝ беше повече от многозначително. Не беше от типа мълчание, което я бе придружавало цяла седмица. Това не беше мълчанието на покорна девица, а упоритото мълчание на категоричното потвърждение. Очевидно си бях направила погрешен извод за нея — привързаността ѝ не е била към Тибалт, а към неговия убиец, и не само към убиеца му, а към един Монтеки! Но това момче щеше да ѝ донесе само отчаяние и смърт! Ако кракът му стъпеше пак във Верона, баща ми моментално щеше да поиска главата му. Наложих се да се направя на строга и изрекох:

— Жулиета, не можеш да слушаш сърцето си, а единствено баща си! Само той може да ти избере подходящия съпруг! А онзи Монтеки по-добре го забрави веднъж завинаги!

Тези думи едва не ме задавиха, особено като знаех по себе си колко е трудно да забравиш избора на сърцето си.

Жулиета ме изгледа. Благодарността все още не беше избягала от тъмните ѝ очи, но вече беше примесена с разочарование. Очевидно беше търсила в мое лице съюзник, а аз ѝ бях казала нещо, което тя изобщо не желаше да чува. Затова окончателно млъкнах. Та коя бях аз, че да ѝ давам съвети? При това съвети, каквито самата аз отказвах да слушам! Ето, моят баща бе направил за мен превъзходен избор — Парис, годеник, който ми подхождаше както по ранг, така и по характер, но аз бях твърдо решена да му откажа. Всъщност къде ми беше умът?

Огледах величествения Палацо Мафеи, красивите му орнаменти, прекрасните фрески по стените. Погледнах и Парис — особено красив в синьото си кадифе, за да бъде в тон с мен. Дръпнах го лекичко за ръкава. Трябваше да му кажа нещо. Решението ми не ме правеше щастлива, но събуденият ми разум ми подсказваше, че е за добро.

Бях готова да му се предам.

Парис беше добър човек, мил и търпелив. А през изминалата седмица ме беше видял в най-отвратителната ми светлина. Не хранех никакви илюзии — мъжът е в състояние да изтърпи подобно поведение у една жена по-скоро докато я ухажда, отколкото след като тя стане негова съпруга. Но от онова, което бях видяла досега, смятах, че от графа щеше да излезе добър и съобразителен съпруг. Ако не го приех, тогава какво ме очакваше? Да вляза и аз в манастир заедно с Розалина? Никога не съм си падала особено по религията, а

посещенията ми по църквите и параклисите винаги са били изцяло по задължение. А единственият си шанс за любов бях изгубила при една ръка на *скопа*. И носех губещата карта в корсета си. Бенедикт беше на война, биейки се за крал, който дори не беше негов, а дори и точно в този момент да беше до мен, си оставаше напълно изгубен, все едно беше в Индиите — защото при последния ни разговор той ме беше направил на пълна глупачка, отхвърляйки ме по най-груб начин. Ако сега отхвърлех Парис, баща ми със сигурност щеше да ми намери нов съпруг — веднъж решен на нещо, той никога не се отказваше. И като го познавах, можех да бъда сигурна, че следващият кандидат щеше да бъде стар или жесток, напълно глух за музика, изкуство и поезия и въобще за всички неща, които обичах. Ако станех графиня на Верона и принцеса на Вилафранка, със сигурност щях да разполагам с някаква власт. А баща ми нямаше да е вечен.

Беше настанало време да приема съдбата си.

Когато най-сетне се опитах да заговоря Парис, той постави ръка върху моята, за да ме помоли да изчакам, и не я свали. Бях длъжна да изчакам търпеливо мъжете да свършат разговора си. Загледах се в ръката, която бе отпусната върху моята, в пръстена с герба на графа — същият пръстен, който до края на вечерта щеше да се озове върху моята ръка. А после чух една-единствена дума.

Армада.

Всички наоколо се заливаха от смях и странна възбуда, затова не успях да чуя нищо повече. Необичайната дума изскачаше, потъваше и отново се появяваше на повърхността на буреносното море на разговора. Приведох се по-близо към Парис, а той потупа ръката ми със своята. *След малко, скъпа, бъди търпелива! Мъжете говорят!* И тогава един от чичовците ми, плюещ пилешки кокали, докато говореше, успя да надвика останалите. Току-що се бил завърнал от Норич, където тази „армада“ била в устата на цялото графство. Филип Испански се бил опитал да нападне Елизабет Английска с огромна флота кораби.

Ръката ми се скова под ръката на Парис. Значи *това* било Великото начинание на краля, заговорът, за който Микеланджело

Кролаланца веднъж ми разказа на сицилианския бряг. Наострих слух, за да чуя повече, защото днес за първи път през живота си ставах свидетел на това как новини от големия свят са успели да достигнат до нашия малък свят, наречен Верона. Безсъмнено нещо се е объркало, при това много. И се оказа точно така.

— Корабите на Филип попаднали в буря и английските оръдия ги направили на парчета. Херцогът на Парма се оказал твърде голям страхливец, за да им се притече на помощ, и флотите били разпръснати като карти при *скопа*!

— Побягнали са, така ли? — възкликна Парис.

— Дори и това не успели да направят! — извика чичо ми. — Синьор Хауърд блокирал южния изход на Ламанша и всички испански кораби, които успели да се спасят, били принудени да поемат на север към замръзналите земи на Шотландия! — Отпи голяма глътка вино. — Сигурно вече всички са мъртви — дори и да са успели да избегнат острите подводни скали и морските чудовища, разполагали са с порции само за месец. Говори се, че бреговете на Шотландия били затрупани с испански трупове, изхвърлени от северното море като черупки — тук лицето на чичо ми се озари от щастие и той победоносно възкликна: — Представете ли си? Великото начинание на испанския крал е било направено на пух и прах от английските ветрове! — изплези език и издуха вулгарно през устни.

Парис избухна в неистов смях.

И тогава аз разбрах, че не мога да се омъжа за него.

Изправих се и напуснах бавно залата. Той изобщо не забеляза.

[1] Passeggiata (ит.) — разходка. — Б.пр. ↑

[2] Играта е свързана с думата „cappella“ — „параклис“, която уподобява звуково името „Capuletti“. — Б.пр. ↑

ТРИНАЙСЕТА СЦЕНА

БАЗИЛИКАТА „САН ДЗЕНО“, ВЕРОНА

Беатриче: Лутах се по улиците на Верона, в компанията единствено на звездите.

Луната беше сребърен галеон, носещ се през архипелага на индиговосините облаци. Потърсих моята звезда в подножието на трона на Касиопея и тя се разми сред сълзите ми, както в една друга нощ — в нощта, когато бях с Бенедикт на дюните, в нощта, когато той ме бе прегръщал. А сега най-вероятно беше мъртъв.

Представих си безжизненото му лице и ококорените му невиждащи очи, докато е потъвал под вълните. Тези звезди сигурно са били последното, което бе видял. Затова аз вече не можех да ги гледам. Вмъкнах се през огромен мрачен вход. Вътре всичко беше от мрамор, на черни и бели ивици като северен тигър. Катедралата.

Черните плочки ме отведоха като отпечатыци от стъпки към криптата, където в сърцевината на новата църква се криеше една доста по-стара. Това беше личната базилика на свети Дзено, раннохристиянската църква, върху която беше издигната новата катедрала. Коленичих пред олтара на светеца и се вторачих в иконата на Дзено със светото семейство, която висеше над него. Докато съзерцавах черното му лице, блеснало под светлината на свещите, в съзнанието ми нахлуха изведнъж всички събития от лятото — мавърът, балът с маски, сватбата, поетът, *наумахията*, процесията на Варата, кладата. И Бенедикт. Бенедикт на вечеря, Бенедикт на дюните, а сега Бенедикт на дъното на морето.

Спомних си го от деня на рицарския турнир в ролята на синьор Моунтанто. Беше толкова хладнокръвен, толкова прекрасен с меч, толкова уверен, че ще победи всеки, който се осмели да му се изпречи. Тогава винаги бях смятала безрезервно, че той ще се върне жив и здрав от всяка битка, независимо каква е била тя. Бях убедена, че той е безсмъртен. Може и никога да не е бил мой, но някак си ми беше достатъчно да знам, че крачи някъде по тази земя, безгрижен и жизнерадостен, измъквайки се дипломатично от всички неприятности.

Потърсих в сърцето си и най-бледия лъч надежда, но далеч по-силно беше опасението ми, че Бенедикт най-сетне се е сблъскал с единствения враг, когото не би могъл да победи нито със слово, нито с меч. Защото какво би могъл да стори той срещу природните стихии? Не би могъл да измами ветровете, не би могъл да омае моретата.

Свети Дзено ме гледаше безстрастно, докато агонизирах пред него, изчакайки мълчаливо мига на молитвата ми. Затворих очи и стиснах ръце пред гърдите си, коленичила върху студения камък. Кристалите върху полунощните ми поли изпукаха под коленете ми, докато си припомнях легендата за светеца, която ми бяха разказвали като дете. Свети Дзено някога бил спасил един подплашен кон с каруца, успокоявайки водите на река Адидже, разделяйки ги като Мойсей. И по магически начин не позволил на водите на прилива да залейт равнините на областта Венето и да нахлуят в катедралата. С такива способности не би имал никакви проблеми да спаси една злочеста душа, един крайно досаден мъж, нали така?

Нямах представа кой е светецът на Падуа. Познавах само моя светец — един мавър, пристигнал чак от Африка, за да изгради тази базилика със собствените си ръце. В името на Свети Дзено всеки мавър имаше право на свободно преминаване по улиците на Верона — тук маврите не бяха подложени на преследванията, съпътстващи ги в много други градове и региони (Месина, о, Месина!). Дзено беше дошъл от много далече, но се беше превърнал в неразривна част от града, точно като баща ми. Всеки рибар от Верона бе увесил медал с лика на светеца на въдицата си, всеки обуцар отпечатваше символа му върху обувките, които изработваше. Така, за първи път през живота си, аз се замолих на светеца на Верона съвсем искрено, с абсолютна вяра в способностите му и увереност в думите си:

— Свети Дзено — започнах, вторачена в черното му, лъскаво като абанос лице, — моля те, спаси го! Спаси Бенедикт!

Той ме изгледа с очи, черни и бели като мраморните стени наоколо. Безстрастността му беше до известна степен утеха. Щеше да ми помогне, а може би не, в зависимост от напълно лишения от логика избор на божественото. Аз бях сторила всичко, което беше по моите сили. Сега беше негов ред да реши. Изправих се бавно на крака, напуснах голямата катедрала и на стълбите спрях. Утре можех да стоя тук, за да се превърна в Беатриче Мафеи. Колко интересна беше тази

нощ — изведнъж се беше обърнала с краката нагоре, както беше станало и в една друга нощ, когато с мен беше Бенедикт. Небесата изведнъж се бяха завъртели, подобно на циферблат на часовник или на двете полукълба. Преди вечеря, макар да смятах Бенедикт за съвсем жив, обмислях брак с граф Парис. След вечеря, когато бях почти сигурна, че е мъртъв, знаех още и че не мога да се омъжа за графа. Защото, след като не можех да се омъжа за Бенедикт, нямаше да се омъжа за никого друго. Ако съществуваше и най-малката надежда, че той може да се завърне, аз щях да го чакам!

* * *

Върнала се в Палацо Мафеи, аз се изкачих по величествената бяла спирала и се насочих право към стаята си. Разрових раклата си, докато не открих онова, което търсех — парчето забравен пергамент. Пригладих сонета върху завивката си и започнах да го чета. Но сега всяка отделна дума вече носеше съвсем друг смисъл и сълзите ми закапаха върху мастилените редове.

Когато се успокоих, аз оправих звездната си рокля и слязох още веднъж по виещата се стълба. Веселбата в голямата зала беше станала още по-шумна и след тишината и хладината на нощта този шум се стовари върху мен като вълна.

Първият човек, когото зърнах вътре, беше Жулиета — както винаги замечтана. Това ми даде една идея. Тя също беше обичала и изгубила любимия си — защо да не можех да спася и нея, и себе си? Минавайки покрай стола ѝ, аз свалих шапчицата ѝ и разстлах тъмната ѝ коса по раменете ѝ така, че да падне върху бялата ѝ гръд.

— Така е по-добре, миличка! — рекох.

Тя ми се усмихна свенливо.

Седнах отново до Парис и моментално, сякаш не бях отсъствала цял час, ръката му с пръстена се озова отново върху моята. Но този път долових в жеста друго значение — беше по-скоро собственически. Зачаках удобния момент да му съобщя, че не мога да се омъжа за него. Този път нямаше да има никакви игрички, само директен отказ. А с баща ми щях да се разправам по-късно. Но мъжкият разговор не спираше — все така за Англия и за проваленото нападение на армадата

на крал Филип. За херцог Парма, за някаква контраатака, за това какво щяла да направи кралицата, че какво щял да направи папата, че какво щели да направят търговците от Ломбардия.

— Техният безценен свети Йоан май е забравил да защити рицарите си, а? — злорадстваше Парис.

Заговорих безцелно, без дори да се замислям, изцяло по навика от последните дни.

— Свети Яков — поправих го. — Рицарите на свети Йоан са от Франция, а Рицарите на Жартиерата — от Англия. А свети Яков е светецът защитник на Испания.

По странната случайност на приливите и отливите в един разговор аз бях заговорила неволно в период на затишие, така че сега гласът ми се понесе из цялата зала.

Настъпи кратка, напрегната тишина, а после моите роднини се засмяха.

— Внимавай, графе! — подвижна един. — Току-виж, както наставлява в учебната стая, лейди Беатриче да започне да наставлява и в спалнята!

И мъжете Капулети отново се разсмяха.

Парис се усмихна, но едно малко мускулче в челюстта му потрепна. Обърна се най-сетне към мен и заговори тихо, през стиснати зъби, така, както ми беше говорил, докато позирахме за портрета. Но проблясващите му гневно очи бяха достатъчно красноречиви.

— Повече да не си се осмелила да ме поправяш пред моите роднини! Когато сме насаме, можеш да си бърбориш, колкото си искаш, но *никога*, за *нищо* на света не ме прави на глупак пред двора ми!

Сведох очи, за да не му позволя да види триумфа ми в тях. Мъжът от възък се беше разчупил, точно както става с печатите по писмата. Отговорът на моята дилема се беше оказал много прост — той беше приемал благосклонно поправките ми насаме, но в мига, в който го бях поправила пред други хора (най-вече мъже!), се оказа, че бях прекалила. Колко ли от тук присъстващите съпруги надговаряха мъжете си у дома, макар пред хората да мълчаха като риби? Това ли беше единственият начин, по който една жена можеше да управлява — чрез тази лична, домашна власт?

Ако действително вече бях съпруга на Парис, това негово избухване сигурно щеше да ме накара да си затворя устата, но сега, когато бях толкова близо до целта си, не можех да бъда принудена толкова лесно да замълча. Сърцето ми заби така, че той сигурно го виждаше в гърлото ми, обаче изрекох:

— Простете, милорд. Езикът ми открай време е бил мой враг. Но винаги съм била на мнение, че е по-добре да бъдеш говореща жена с ясно изградено мнение, което можеш да споделиш със съпруга си винаги, когато поискаш, отколкото мишчица, която само си мълчи! Че кой би желал някаква си свенлива девица, която няма нищо за казване — дори и думица, с която да се опълчи на съпруга си? Коя е толкова тъпа, че безропотно да се съгласява с всяка дума, която каже съпругът ѝ? — кимнах вдясно от себе си. — Погледнете само братовчедка ми! Абсолютно неподвижна, нищо не казва! От една седмица не съм я чувала да изрича и думица!

Парис проследи погледа ми, гледайки през мен, сякаш вече изобщо не ме виждаше.

До мен седеше Жулиета. Очевидно не беше чула абсолютно нищо от текущия спор. Тъмните ѝ очи се взираха надалече, през стените и през тъмните полета, чак до Мантуа. Тази вечер изглеждаше забележително добре — вече не беше безличното девойче, което бях видяла при пристигането си тук. И знаех, че тя мисли за любимия си. Както споменът за Бенедикт бе извикал руменина по бузите ми, така и нейните спомени бяха изрисували бузите ѝ с приятен загар — така, както слънцето обагрят кремовия цвят на магнолията с леко розово. Белият ѝ врат беше дълъг и елегантен, гърдта ѝ — висока и бяла. Но нямах никакво съмнение, че в очите на графа най-хубавото ѝ качество беше нейното свенливо мълчание — Жулиета седеше тихо и кротко, без дори да помръдне, няма като лебед.

Парис се изправи и прошепна нещо в ухото на чичо ми Капулети, бащата на Жулиета. После двамата мъже излязоха в осветения от луната двор, за да поговорят насаме. А когато се върнаха, от триумфа по лицето на таткото Капулети разбрах, че аз съм свободна.

ЧЕТИРИНАЙСЕТА СЦЕНА

КОРАБЪТ „ФЛОРЕНЦИЯ“, ОТКРИТО МОРЕ

Бенедикт: С всяка следваща левга, която слагахме между себе си и обречения „Сан Хуан де Сицилия“, настроението ни се подобряваше.

Тъй като вече се брояхме на пръсти, порционите ни, макар и все още доста скромни, за да задоволят напълно глада ни, бяха като кралско угощение в сравнение с предишните. Всички метежници бяха донесли със себе си храна от шотландския залив, поради което, както и в името на бойния дух, двамата с Клавдио успяхме да убедим капитана да им спести бичуването. Това беше първият и последен път, в който видях Лоренцо Бартоли да се отклонява от любимия си команден ред.

И всъщност се радвахме на завръщането на лоцмана Да Суса, защото имахме нужда от опитен моряк, който да ни преведе през коварните протоци. Своенравният ни кормчия беше качил на борда жива коза — жертвоприношение, с което да се покае за прегрешенията си, и засега всички се радвахме на гъстото ѝ мляко, очаквайки с нетърпение да опитаме и месото ѝ. Вятърът вееше с пълни гърди и пълнеше останалите ни платна и колкото по на юг отивахме, толкова по-щадящ ставаше климатът, толкова по-открити водите. Все още ни преследваше проблемът с навигацията, но благодарение на звездата на Беатриче, която аз проследявах и отбелязвах всяка нощ, можех с доста голяма степен на увереност да информирам капитана, че пътуваме право на юг.

А те двамата с Клавдио се опитваха да се ориентират по крайно неадекватните ни карти и така накрая попаднаха на един знак, подсказан им от сушата — дълго и тясно парче земя, което Клавдио обяви за Корнуол. Ветровете ни подхванаха от всички страни и капитанът даде заповед да приберем платната наполовина. Бяхме се върнали в Ламанша.

Не че бяхме извън опасност, разбира се. Провирайки се през покрайнините на канала, ние следяхме непрекъснато с далекогледа за английски кораби. Но въпреки зрелищния разгром на нашата армада англичаните като че ли бяха изгубили бързо желание за битки —

зърнахме няколко търговски шхуни и рибарски корабчета, но нито един боен кораб. Така за първи път от Шотландия насам започнахме да се изпълваме с надежда, че може и да успеем да се доберем до дома.

Всеки мъж беше наясно с новите си задължения, така че сега имах възможността да отделя по-голямо внимание на най-новия член на нашия екипаж. Дадох на мавъра каютата на корабния ни лекар и в продължение на цяла седмица той не можеше да прави нищо друго, освен да лежи. Съмнявах се дали ще успее да оживее, но въпреки това разрових запасите на мъртвия ни лекар, за да открия някакви церове за множеството му болести. Скоро стана ясно, че мавърът знае много повече за медицинските смеси от мен. Бързо отказа с жест гнусните буркани с пиявици и хлъзгав сребърен живак и посочи към стъклениците със стрити корени от Западните Индий^[1] и към червения живак.

Докато налагах раните по тялото му с избраните от него мазила, забелязах, че ръцете му са покрити с някакво черно писмо, но никакво триене с гъба не бе в състояние да го премахне — имаше леко синкав нюанс и изглеждаше така, сякаш мастилото беше приклещено в капана на кожата. Не разпознах странните букви от нито една от азбуките, които бях учил, и се чудех от какъв ли чужд лексикон произхождат тези думи. И за известно време няхах никаква надежда, че някога ще успея да науча отговора на този въпрос. Възстановяването му беше значително затруднено от факта, че нещастникът не можеше да спи — всеки път, когато затвореше очи, се пробуждаше с писък. Веднага схванах, че когато заспиваше, той се връщаше обратно в трюма на „Сан Хуан де Сицилия“.

Ала въпреки страховете ми състоянието на мавъра започна да се подобрява. И докато набираше сили, аз научих доста подробности от неговата история. А тя беше такава, че би разплакала дори камък. Бил докаран като роб от северните части на Африка още като момче и бил подарен на бащата на настоящия крал — Карлос.

— Имах таланта да намирам вода — рече той и аз моментално наострих уши — и работех за краля в Пардо, а по-късно и в Ел Ескориал. Но с раждането на сина ми този дар ме напусна — добави с пресъхнала уста, — като че ли премина изцяло в него.

След като не успял да довърши водните градини за краля, бил прехвърлен на корабите, в които гребал до Лепанто и обратно. А сега,

в тази епоха на кораби без гребла, бил взет за работа на спасителните лодки, като по този начин още веднъж се заклея във вярност към краля. И действително продължавал да отстоява клетвата си — не изоставил кораба, останал плътно до съкровището. По моите изчисления и доколкото си спомнях паролите за дните, той е престоял на онзи шотландски бряг и в онзи мъртвешки кораб поне една седмица, преди да пристигнем. Не исках да си представям ужасите, с които се беше сблъскал.

— И никой ли не дойде за съкровището? — попитах, седнал на ръба на койката му. — Шотландците не се ли опитаха да ограбят кораба?

— Само веднъж — отговори той. — Но аз ги видях, че идват. Метнах си един огромен плащ и запалих една ветроупорна лампа. Излязох на палубата и се качих на едно буре, за да изглеждам висок. Когато те приближиха, аз отметнах назад качулката си и протегнах ръце така, за да видят писанията — протегна ръце настрани, като разпънат и аз наистина зърнах надписите, но той беше твърде слаб, за да ги задържи в тази поза. — Беше на смрачаване — добави. — Откъм трюма светеше. Когато ме видяха така, те се обърнаха и никога повече не се приближиха.

Не бях изненадан. Бях виждал доста маври през живота си, защото в университета в родния ми град Падуа имаше мнозина. Но точно този определено ме беше уплашил, когато беше изникнал от мрака на трюма в „Сан Хуан“. Можех само да си представям въздействието на вида му върху онези простички шотландски селяни. Погледнах към ръцете му и попитах:

— Какво е написано там?

— Молитва — отговори. — Молитва в плътта. Ако е написана върху теб, значи е написана *вътре* в теб!

Замислих се за предаността, която беше показал към своя крал, и за предаността, която беше показал към своя бог, за да се остави словото му да бъде изписано в плътта му. Този иначе низш човечец се оказваше най-верният от всички слуги и беше демонстрирал лоялност и кураж, достойни за истински принц!

— Никога ли не ти се е приисквало да избягаш? Да вземеш една от лодките и да стигнеш до брега? — попитах.

Той ме изглежда с искрена изненада, като че подобна мисъл никога не му беше хрумвала.

— Но нали дължа на краля си вярност до последния си дъх! Защото, докато бях на корабите, той взе на работа моя син като негово протеже!

Беше дошъл моментът да му кажа, че знам.

— Ако името му е Фарук Сикандер, значи го познавам. Той си е все още там, в Ел Ескориал.

За първи път, откакто беше легнал на тази койка, мавърът се изправи с блеснали очи.

— Да! — извика. — Да, той е мой син! Носи името ми! Аз също съм Фарук Сикандер.

Разказах му за срещата с младия откривател на вода и завърших:

— Той е един прекрасен младеж и се чувства много добре в двореца.

Човекът ме накара да повторя разказа си отново и отново. Напрегнах се да си спомня всяка подробност, но онова, което не си спомних, измислих. И накрая горкият успя за първи път да заспи — за първи път, откакто бе напуснал кораба „Сан Хуан“.

След още няколко дена приемане на нормални порции Фарук вече беше в състояние да работи на борда на кораба, а само след седмица се превърна в най-силния и най-способния моряк на „Флоренция“. Забелязах, че екипажът го прие без всякакви възражения и дори започна да се отнася към него с респект заради големия му опит — хората бяха свикнали да виждат моряци от всякакви цветове и нации, затова ни най-малко не се страхуваха от него. Фарук беше много вискателен към чистотата си и всеки ден вадеше по кофа с вода от морето, за да се къпе. Коленичеше за молитва по няколко пъти на ден, докосвайки с чело дъските на палубата. Никой не си позволи нито един коментар по този въпрос.

Единственият човек на борда, който се отнасяше към Фарук с подозрение, беше Клавдио. Докато изнасяше литургията, той започна да избира текстове от свети Яков и да говори за еретици и диваци, без да откъсва очи от мавъра. Лично аз бях изненадан, защото той произхождаше от Флоренция — люлка на всякакви нации и рани, а и в Сицилия нито веднъж не се бе присъединил към осъждането на маврите. Но сега, докато го наблюдавах как гледа Фарук, си спомних

деня, в който бе играл ролята на младия крал Рамиро от Астурия в *наумахията*, където бе призовал гнева на свети Яков върху маврите. И въпреки всичко това само веднъж си позволи да даде гласност на чувствата си по този повод пред мен.

— Трябваше да го оставим на „Сан Хуан“ — рече.

— Защо?

Клавдио проследи с поглед Фарук, който умело вдигаше платната, и отговори:

— Попитай го! Попитай го защо само той е оцелял!

Не разбирах напълно враждебното отношение на Клавдио. Но и не зададох въпроса, който той искаше от мен. Въпреки това след този кратък разговор оставих мавъра да си гледа работата, а аз се концентрирах върху моята. И се стараех кинжалът ми винаги да ми е под ръка.

* * *

През тази нощ сякаш от нищото се изви силна буря, която започна да подмята кораба на всички страни. Вместо обичайното си звездобройство реших да се отдам на койката си, защото бурята със сигурност щеше да ме изхвърли от борда. Лежейки в леглото си, срещнах големи трудности, докато извикам съня — не беше честно точно когато бяхме толкова близо до дома, да станем жертви на бурята, след като не успяхме да станем жертви на глада.

Сигурно накрая все пак съм заспал, защото внезапно се събудих от непогрешимия звук от допир на метал в метал. Под лунната светлина видях как бравата на вратата ми започва да се движи. Побързах да извадя камата си изпод възглавницата. Беше си стояла там още откакто поделихме порционите. В каютата ми се появи фигура, подпираща се на стената, за да не падне от постоянното люлеене на кораба. Изпостелял човек, с дълга брада — би могъл да бъде всеки от екипажа. Но натрапникът не носеше оръжие. Само приседна неуверено на ръба на леглото ми.

— Ти ли си, Фарук Сикандер? — прошепнах.

— Поздрави, Бенедикт!

Беше Дон Педро.

Бях напълно забравил за присъствието му на борда. По време на всичките ни изпитания той не беше напуснал нито за миг каютата си — изолиран от всички ни, забравен. Когато беше избухнал бунтът, можехме да се обърнем към него, за да го потуши. Когато бизанмачтата беше отсечена, най-вероятно се беше стоварила точно върху неговата каюта. Когато бяхме завързани за грота с капитана и Клавдио, той можеше да ни освободи. Но в отчаянието и заетостта си бяхме забравили напълно за най-важната особа на този кораб — и най-маловажната.

Седнах в леглото, не особено сигурен как да се обърна към него. Той все още ли ми беше господар?

— Имах видение — рече той. — В разгара на бурята на прозореца ми се появи мавър — кошмарно, хлътнало лице с пламтящи очи. Говореше ми нещо, някакви непознати думи, но в съня си аз ги разбрах. Каза ми да си изкупя греховете.

Не знаех какво да кажа. Знаех, че надникналият през прозореца му трябва да е бил Фарук — никакво видение, а мъж от плът и кръв. Но ако принцът бе започнал най-сетне да изпитва някакви угризения, не смятах да пресичам покаянието му.

— Бенедикт — рече той пак, — ще стигнем ли до Испания?

— Не съм сигурен — отговорих, защото моментът не ми се струваше особено подходящ за лъжа. — Но мисля, че може би ще стигнем.

Той извърна поглед към малките прозорчета и към морето, и светкавицата откри право кухините в бузите му. Тогава разбрах, че и той трябва да е страдал по свой собствен начин — бил е съвсем сам през всичкото време, умиращ от глад, докато и ние умирахме, но без утехата на компанията. Всяко тяло, което беше хвърлено в морето, трябва да бе прелетяло покрай неговия прозорец, всеки удар на корабната камбана му бе помагал да не забравя колко смърт беше причинил.

Едновременно с това му се е налагало да преживее още един край — кончината на собствената му чест. Всеки ден е трябвало да живее с мисълта, че именно той ни е докарал до това положение и че след катастрофалната загуба на котвата е отказал да поеме командването на своите хора. Тази роля се беше паднала на други — на един морски капитан, на един банкиер и на един благородник. И на

един мавър. Благородството на принца се беше изпарило заедно с плътта му.

— Никой не трябва да знае! — изрече сега той. — Никой не трябва да знае какво се случи на този кораб! Закълни ми се! Закълни ми се във вярност!

Замислих се за думата. Вярност. Бях облякъл ливреята на свети Яков, бях сложил медала му, бях вървял под знамето му. И този безполезен принц на Арагон продължаваше да бъде мой господар. Оказваше се, че бях грешал напълно за него. Той не се беше покаял в самотния си затвор. Каквото и шок да му беше причинила появата на мавъра на прозореца, угризенията му бяха отстъпили много бързо пред чувството за самосъхранение. Сега, когато изглеждаше много вероятно да се върнем в Испания живи, той държеше да излъска отново образа на новия Дон Педро пред света. Очевидно от известно време насам се бе опитвал да измисли как да запази престъпленията си в тайна от обществеността, как да прикрие факта какъв фалшив принц беше всъщност. И беше открил отговора в тази едничка дума — вярност. Аз бях негов васал, а щом той искаше мълчанието ми, можеше да ми го заповяда.

— Заклевам се — съгласих се, тъй като няхах никакъв друг избор. Но клетвата ми прозвуча като въздишка.

Той склочи ръце пред гърди, сякаш се молеше. „Облекчение — казах си аз, — не разкаяние.“ Сведе глава и промърмори:

— В замяна трябва да ти призная нещо.

Обгърнах коленете си. Вече нищо, изречено от него, не би могло да ме заинтригува. Стомахът ми се преобърна от неудобство и нещо, доста сходно със срама. Вече имаше клетвата ми. А сега аз исках да ми се махне от очите.

— Свързано е с лейди Беатриче.

Изправих се рязко в леглото.

— Беатриче дела Скала? — за първи път произнасях името ѝ от онази вечер, когато бяхме говорили за нея с Клавдио.

— Да — и после мълча толкова дълго, че реших, че се е отказал да говори. Накрая обаче си пое дълбоко въздух, като че ли се канеше да се хвърли в морето, и изрече: — Дамата не ти е била невярна. Аз бях този, който ви раздели.

— Ама... ама... аз нали я видях? С поета?

— Не знаеше какво виждаш — промърмори Дон Педро и леко се помести на леглото ми. — Жената, която загина на кладата, беше негова майка. Казваше се Гулиелма Кролаланца.

Жената, която бях проследил на тарантелата.

— Онази мавърка е била *майката* на поета?! — възкликнах изумено.

— Да. И Беатриче го прегръщаше просто от съчувствие. И съвсем невинно.

Спомних си онзи кошмарен ден, когато принцът ме беше завел при Беатриче на дюните. Спомнях си всеки жест и всяко докосване, разменени между Беатриче и поета и сега си ги повторих в съзнанието като пиеса. Сега, когато вече разполагах с реалните факти, бях принуден да призная истината — той просто е бил скърбящ син, ограбен от живота по най-жестокия начин. Разглеждайки сцената в тази нова светлина, аз осъзнах, че не бях видял в нея нищо, освен сестринска загриженост и съвсем целомъдрена утеха. Стиснах юмруци.

— Има и още нещо. Знаех, че си й подарил онова *сетебело*. Затова поръчах да изработят цяла колода само от тях и ги оставих в стаята ти, за да може тя да ги намери.

Имах само един въпрос. Състоящ се само от една дума.

— Защо?

— Исках компания за това приключение. Исках брат.

Но нито едно от тези неща не звучеше искрено. А сега беше дошъл моментът на истината. Не казах нищо — и с това казах всичко.

— Много добре — отговори той на незададения ми въпрос. — След като аз не можех да я имам, не желаех да я имаш и ти!

Не бях в състояние да кажа каквото и да било. В мислите ми настъпи хаос. Вселената изведнъж се завъртя над главата ми.

— Вече ми се закле във вярност! — напомни ми назидателно той.

Тогава разбрах защо ме беше накарал първо да се закълна, преди да си признае истината. Усетих, че се изпълвам с омраза към него.

— О, имаш я! — изрекох през стиснати зъби, с толкова презрение, колкото успях да вложам в тези три думи.

— А в замяна ти имаш моята! — каза и сложи ръка на рамото ми. — Ако се доберем до родината, ще се погрижа да бъдете възнаградени,

ти и Клавдио. И първото ни пътуване ще бъде до Сицилия, за да оправим всичко, което развалихме. Май там ви чака по една булка, а? Теб и графа, нали?

Звучеше неестествено весело. Нямах си доверие да му кажа каквото и да било, затова след известно време той стана и си излезе. Но аз продължавах да усещам ръката му върху рамото си.

Мястото пареше като жигосано.

[1] Западни Индии — наименование, което Христофор Колумб дава на Карибския регион, убеден до края на живота си, че е достигнал Азия. Това име продължава да се използва столетия след него. — Б.пр.

↑

ПЕТНАЙСЕТА СЦЕНА

ЗАМЪКЪТ СКАЛИДЖЕРО, ВИЛАФРАНКА ДИ ВЕРОНА

Беатриче: Когато се върнах в замъка Скалиджеро отново като неомъжена жена, не бях посрещната от топла рапира и от рубините от кръвта на брат ми. Този път бях посрещната от дълга диря съкровища.

На подвижния мост ме чакаха две медни лампи от Византия, нащърбени от хвърлянето. Край къщичката на пазача бе разстлан цял топ коприна, съдрана от край до край. В двора лежеше венецианското огледало, разбито на милион парченца, които проблясваха на слънцето. Стълбите към червената кула бяха хлъзгави от разлетите масла. Тръгнах внимателно по тях — стълбите към безопасността сега се бяха превърнали в стълби на опасността.

Баща ми стоеше наред залата, върху купчина есенни листа, които вятърът често довяваше вътре. Във всяка от ръцете си държеше по едно писмо. Ръцете му бяха протегнати настрани като везни, сякаш двете послания го уравновесяваха, сякаш се беше върнал към старата си роля на посредник на справедливостта.

Вместо поздрав той приближи едно от писмата към очите си и зачете на глас:

„До Бартоломео дела Скала, княз ескал и лорд на свободния град Вилафранка ди Верона. Уважаеми княже и благородни родственико, знай от това писмо, че вече не предлагам брак на лейди Беатриче, принцеса на Вилафранка. Държа да те уверя, че с това не искам да обидя с нищо нито твоята почитаема дъщеря, нито теб самия и завиждам на мъжа, който ще се сдобие с подобен трофей. Само моля да бъда разбран, че колкото и усърдно любящите бащи да правят планове си, никой не може да знае къде точно ще падне стрелата на Купидон. А любовта е господар, на който не можем да противоречим. Утешавам себе си, че новият ми брачен съюз все така ще ни

приблужи в родството. Ще се ожения за твоята племенница, лейди Жулиета Капулети, в църквата «Свети Петър» следващия четвъртък, и те каня сърдечно да присъстваш граф Парис Мафеи.“

Предпочетох да замълча.

— А аз не мога да си позволя да го обидя — допълни баща ми, — защото вече загърбих Монтеките. Ако сега изгубя и Капулетите, ще изгубя цялата власт на Дела Скала! Затова сега аз и ти трябва да присъстваме на тази сватба и да се скъсваме от усмивки, докато онази малка кучка Капулети отнема трофея, който по право трябваше да бъде за теб! Четиринайсет! — изкрещя. — Тя е само на четиринайсет! Още негодна да задържи дете в утробата си! — изгледа ме отвратено и изръмжа: — Ти ме предаде!

Сведох очи в престорено покаяние.

— Аз нямам никаква вина! — извих. — Просто бях напълно отхвърлена! Как мислиш, че се чувствам аз, да бъда отхвърлена заради някоя, която е с цели пет лета по-млада от мен? Най-големите ми надежди да бъдат съсипани от собствената ми братовчедка?

И изтрих една сълза, която я нямаше.

Това вече беше наистина прекалено. Бях стигнала твърде далече и баща ми веднага го разбра. Прекоси бързо довените вътре листа и стисна брадичката ми — силно, болезнено. Принуди ме да го погледна в очите.

— Как стана, опърничава моя дъще? — изръмжа. — *Какво точно направи?*

— Нищо! — извисих глас в протест, пицейки като овца на заколение. — Той просто отсъди и избра друга!

Той пусна едновременно и брадичката ми, и първото писмо. Листът се завъртя и спря върху покрития с листа под. И едва тогава видях, че това по пода не бяха листа, а листи хартия. Различих думите от моя брачен договор, изписан с красив писарски почерк, нахъсан на хиляди парченца. До масата стоеше обикновен кафез, натъпкан с овча вълна, и от нея надничаше останалата част от зестрата ми. Значи Парис беше изпратил обратно всичко, с изключение на моя *касоне*. Беше задържал ценния сватбен сандък с красивата картина на капака, а

моето съкровище бе изпратил обратно в обикновена щайга за маслини. Вече си ги представях, всички позиращи в голямата зала на Палацо Мафеи за „Решението на Парис“, само дето този път ролята на Атина се играеше от Жулиета. Вероятно нейната предишна роля беше заета от друга братовчедка Капулети, а синьор Каляри, художникът, беше получил задачата да нанесе лицето на Жулиета върху моето.

Смятах, че съм направила услуга на братовчедка си. Тогава не поставях под въпрос решението си да подаря на Жулиета съдба, която аз бях отхвърлила. Мислех си, че съм ѝ осигурила мил и богат съпруг, който ще я пази. Изобщо не се питах какво би се случило с Жулиета, ако и тя като мен реши да се опре на някаква мъглява мечта, вместо да се отдаде на ясната реалност. Много повече ме интересуваше собствената ми съдба, затова сега наблюдавах внимателно баща ми.

Той се отпусна тежко в дървения си стол, обсипан с дървените стълби на фамилията му, и потъна в размишления. Второто писмо седеше смачкано в ръката му. Това ми напомни да го питам.

— А другото писмо?

Той вдигна очи и ме изгледа враждебно.

— Какво?

— Другото писмо? Още лоши новини ли?

— Че кои други новини биха могли да бъдат по-лоши? — изсъска злобно.

— В такъв случай радостни? — възкликнах с престорена веселост.

— Нещо, което за мен няма абсолютно никакво значение — отговори той. — Леля ти е мъртва.

За момент се обърках, тъй като имах много лели, а повечето от тях бяха снощи на пиршеството.

— Сестрата на майка ти, Иноджен. В Сицилия — заяви баща ми. И сякаш не ми беше казал нищо особено, замахна с второто писмо към мен. Хванах го и хукнах навън.

* * *

В двора беше горещо, но аз бях замръзнала от шок. Приседнала на ръба на фонтана, който някога беше пълен с кръвта на брат ми, аз

четях и препрочитах писмото отново и отново.

Беше написано от Леонато и разказваше тъжна история — че леля ми се разболяла от треска и само за една седмица починала. Тленните ѝ останки щели да бъдат положени в *Чимитерио Монументале*, в семейната гробница.

И изведнъж бях отново в Сицилия, на онзи хълм в деня на смъртта на мавърката и погребвах прахта на Гулиелма Кролаланца на мястото, където сега щеше да бъде положена леля ми. Представих си Иноджен — единственото подобие на майка ми, което ми беше останало. А после си представих Херо. Как сега щеше да се развива братовчедка ми, без майка ѝ да я научи как да бъде независима и силна? Кой щеше да я научи, че може да танцува и сама?

Върнах се обратно в залата. Баща ми изобщо не беше помръднал.
— Татко, трябва да говоря с теб!

Той ме изгледа неவிждащо с бледите си очи.

— Искам да се върна в Сицилия, за да отдам почит на паметта на леля ми!

Той си пое дълбоко въздух през носа си и изрече:

— Дотогава ще бъде погребана. Всъщност вече може би е погребана. На писмото му е трябвало цяла седмица, докато стигне дотук. А на юг труповете бързо се вмирисват.

Никак не ми хареса начинът, по който се изказа, но пък и не можех да го виня.

— Това е въпрос на чест за нашето семейство — казах. Мислех си, че така ще го убедя. Но грешах.

— Когато преди те пуснах да отидеш там, имах наследник. А и ти беше под крилото на леля си. Сега леля ти я няма, а и без това преди се наложи да те повикам у дома заради опасността, която е сполетяла дома на чичо ти. Не мога да си позволя да те изгубя!

В последното изявление нямаше никаква страст, никаква емоция — просто политическа целесъобразност. Аз бях булка трофей.

— Значи през лятото можех да загина, без да ти създам неудобства, но сега не, така ли?

— След като ти го каза, да, така е.

Този отговор ме заля като ледена вода. Бях толкова слисана, че като никога замълчах.

Но мълчанието ми не продължи много дълго. В продължение на цялата следваща седмица не го оставих на мира. Бях научила доста от разходките си из Верона с Парис и вече отлично знаех как да се превърна в непоносима за мъжете. Затова сега хленчех, мрънках, досаждах му и го врънках. Понякога имах усещането, че пак ще ме удари с опакото на ръката си. Но той никога не повтори този шамар. Просто продължи да ми отказва. Упорито и непреклонно. В отчаянието си опитах друга тактика — опитах да бъда почтителна, послушна и скромна. Вечер се правех на добра компания, като му говорех на любимата му тема — Верона и околностите ѝ. Даже веднъж подхванахме отново нашата игра на *скопа* и забелязах как той намира известна утеха в дребните ми поражения.

И тогава ми хрумна една идея. Една вечер пак извадих тестето карти и изиграх последния си отчаян коз.

— Татко — започнах, след като чиниите бяха отнесени и прислугата беше напуснала залата, — тази вечер ще играя с теб за един залог! Ако спечеля, искам да ме пуснеш да отида в Сицилия, за да се поклоня пред гроба на леля ми!

Той отвори уста, за да ми откаже за пореден път, но аз вдигнах ръка, като побързах да го прекъсна.

— Ако ми позволиш — рекох, — ще се върна след месец и ще се омъжа за онзи, когото ми избереш!

Той се почеса по носа и попита:

— Но без никакви хитри номера, така че да накараш човека да те отхвърли, така ли?

Погледите ни се срещнаха и тогава разбрах, че той вече бе наясно какво бях сторила с Парис.

— Точно така. Без никакви номера! — обещах тържествено.

— А ако откажа облога?

Поех си дълбоко дъх и рискувах.

— Тогава ще вляза в манастир и така династията ти ще умре заедно с теб!

В продължение на няколко минути той мълча. Но не бях много сигурна дали мълчанието му се дължи на гняв или на неохотна възхита. А после:

— Ами ако аз спечеля?

— Никога повече няма да ти противореча! И още утре ще се омъжа, за когото ти ми определиш!

Вече бях сложила картите си на масата. Но пък баща ми обичаше куража и честността.

— Тогава раздавай! — кимна той с почти невидимо свиване на рамене и почти невидима усмивка.

И аз раздадох картите, както бях правила многократно преди.

Размесих картите и помолих баща ми да цепи. После раздадох три карти за него и три за мен. Накрая обърнах между нас четири други карти. Останалата част от колодата оставих близо до лакътя си. И започнахме да играем *скопа*. Само баща ми и аз. В тронната зала. Пред огнището.

Около нас нямаше нищо от модерния свят. Нищо, което да ни напомня, че вече не живеем в света на чашите и мечовете, на жезлите и монетите, в света на рицарите, кралете и кралиците. Усетих как призраците на замъка надвисват над главата ми, господарите и господарките на миналото, надничащи да видят картите ми, които държах пред себе си като ветрило. Един по един двамата изигравахме своя ход, опитвайки се да „уловим“ важните карти — деветка за деветка, рицар за рицар. Поставяхме трофеите си на кръст до десните си ръце. Баща ми водеше, после бяхме равни, накрая той пак поведе. И всичко можеше да бъде изгубено, само дето аз изобщо не се притеснявах. Направих своя ход при последното раздаване — с едно незабележимо тръсване на ръкава, което бях упражнявала дълго време в стаята си. И на масата пред мен се плъзна моето *сетебело*, *сетебелото* на Бенедикт.

Не изпусках баща си от поглед — в изменчивата светлина от огнището не беше забелязал нищичко. И аз изиграх своята основна карта.

— *Скопа!* — изрекох тихо, но твърдо.

Баща ми погледна първо картата, после мен. За момент не можех да си поема дъх и имах чувството, че сърцето ми ще се пръсне. Дали ще отгатне какво направих? Самата карта беше все още здрава, само ръбовете ѝ бяха леко зацапани от многото ѝ пътувания. Но не изглеждаше чак толкова нова, че да се открие от останалите в колодата наред сумрачната ни тронна зала. За един безкраен миг баща ми изобщо не помръдна. Накрая се изправи и събори всички карти от

масата и те се разпръснаха по пода. Насочи дългия си пръст към мен и отсече:

— Но само месец! И нито ден повече!

И после напусна с гръм и трясък залата. Аз станах, за да събера разпръснатите по пода карти, а *сетебелото* на Бенедикт върнах в корсета си — там, където му беше мястото.

ШЕСТНАЙСЕТА СЦЕНА

КОРАБЪТ „ФЛОРЕНЦИЯ“, ОТКРИТО МОРЕ

Бенедикт: В утрото след срещата ми с Дон Педро бурята в главата ми беше утихнала. Вече виждах ясно пътя напред.

Времето и умът ми бяха в синхрон. Вятърът бе заминал нанякъде много далече и морето след него бе станало гладко, спокойно и синьо. По хълмовете откъм десния ни борд се виждаха вятърни мелници — Да Суса, който бе плавал и преди през тези води, каза, че мелниците се намирили по бреговете на полуостров Бретан. Значи се намирахме недалече от френските брегове.

От този момент нататък аз започнах да се отбивам ежедневно в каютата на Дон Педро, за да го държа в течение на пътуването ни, както подобаваше на верен васал. И обикновено го заварвах станал от леглото, облечен и седнал на бюрото си — като че ли пишеше писма, и във всеки един детайл бе станал отново принц. Все още не излизаше от каютата си, но вече изпращаше съобщения на капитана и пишеше писма на брат си Дон Хуан — пазителя на имотите му в Арагон, които трябваше да бъдат изпратени при пристигането ни на сушата. Писа също така и на краля.

Информирах капитана, че порционите на принца трябва да се увеличат, и той само кимна. По-късно установих, че Лоренцо Бартоли, прецизен във всичко, касаещо командния ред, беше осигурявал порциона на принца всеки божи ден, откакто бяхме на вода — с изключение на деня на бунта, а и тогава не бил успял да му занесе храна само защото беше вързан.

Когато екипажът вдигна всички платна, а Да Суса обърна кормилото към Сантандер, аз вече бях взел решение какво ще правя по-нататък. Моят принц си беше все още мой принц, независимо от постъпките му на борда на „Флоренция“. Ако стигнем Испания, аз щях да прибера наградата си — Бог ми е свидетел, че си я бях заслужил. За Беатриче не хранех никакви илюзии — като нищо вече можеше да е омъжена. Така първата ми задача оставаше да служа на принца, втората — да се прибера у дома. Ала нощем, под звездата на Беатриче,

нищо не беше в състояние да окове надеждите ми, нищо не беше в състояние да удържи полета на мечтите ми.

Фарук Сикандер работеше ефективно и безмълвно. Не бях го питал за нощта, когато беше надникнал в каютата на Дон Педро, но се чудех дали не би могъл да вижда греха така, както някога бе виждал скритата вода. Наблюдавах мавъра в ежедневните му пречиствания и молитви, съзерцавах писанията по ръцете му, докато ги обливаше с морска вода, и така, както бях решил вече веднъж, заключих, че е по-добре да не се бъркаме в някои неща.

А после, в деня на Сантяго, зърнахме Сантандер. И бордът на кораба ни бе залят от възторжени възгласи и победоносни викове.

Най-топлата ми прегръдка беше за Клавдио, защото сега той беше за мен много повече от приятел. Когато се откъснахме един от друг, очите му бяха влажни. Моите също.

— Вече имам брат — каза.

— И аз — отговорих.

Не си дадохме обети, нито смесихме кръвта си, както правят испанците. Просто си стиснахме ръцете — жест, който ни свързваше завинаги.

После се нахвърлихме като освирепели върху остатъците от порционите ни и с радост изпълнихме заповедта на капитана да изтъркаме кораба, да лъснем подпорите и въобще да приведем корпуса колкото е възможно в по-приличен вид за неизбежното празнично посрещане.

Едва когато наближихме брега, принцът се показва на палубата, успял да се стегне донякъде на вид, за да помахва на очакваните посрещачи. Но завръщането ни у дома беше жалко — никакви тромпети, никакви радостни тълпи, само един ранен кораб, навлизащ куцукайки в пристанището. Да Суса стори всичко по силите си да задържи кораба без котва и да забави спирането, но въпреки това се ударихме толкова силно във вълнолома, че пробихме дупка в носа. Изнизвайки се един по един от кораба, следващи Дон Педро, всички нападахме на сушата като бебета, защото бяхме забравили да вървим. И аз целунах твърдата земя.

Не ми е много ясно как бива посрещан обикновено кораб, завръщащ се от дълго пътуване, но истината е, в този ден нямаше почти нищо, което да ни зарадва. Представителите на Короната

липсваха, затова ние оставихме мъжете в кръчмата, а мавъра — пред нея, и се запътихме да намерим кмета на града. В огрените от слънцето кристално бели улици децата ни посрещнаха с подигравки и започнаха да ни замерят с изгнили зеленчуци. Само преди ден-два аз бих уловил тези зеленчуци, за да ги изям, благодарен на всичко, което ми хвърлят. Само невероятната радост, че сме живи и че крачим, макар и нестабилно, по твърда земя, успяваше да смекчи срама от посрещането ни у дома. Кметът отсъстваше от кметството, но неговият секретар ни запозна с жалката истина — че разбити кораби са започнали да пристигат в пристанището им още от октомври и затова хората отдавна били спрели да обръщат внимание на подобни гледки. Заповедите били да се явим пред краля в Ел Ескориал колкото ни бе възможно по-скоро.

На пристанището купихме няколко мулета и натоварихме на тях моето съкровище, и през седмицата, която ни отне, докато стигнем до Ел Ескориал, светът окончателно си дойде на мястото. Земята стана отново твърда земя, дните на седмицата си върнаха истинските имена, но ми бяха необходими години наред, докато отвикна да наричам срядата Сантяго.

И там, в двореца на краля много месеци, след като го бях напуснал, за мен беше удоволствие да изпълня единствената задача, с която се чувствах горд от цялото това пътуване. Събрах отново Фарук Сикандер със сина му, който носеше същото име. Двамата се прегърнаха в градините под арка с вода, която тъкмо те бяха открили.

Оставих ги да се наговорят и се отправих към параклиса „Свети Яков“ за благодарствената литургия, където седнах между Дон Педро и Клавдио. Капитан Бартоли не беше с нас — беше починал в крайбрежната кръчма в Сантандер на следващия ден след пристигането ни. Изпълнил докрай дълга си да докара кораба, той просто беше заспал, за да не се събуди никога повече. А последният кораб, който беше управлявал — „Флоренция“, гордостта на херцога на Тоскана, трябваше да бъде превърнат на трески.

Дон Педро седеше и слушаше литургията с блажена усмивка на лице. Още по пътя насам бях научил от Клавдио, че принцът бил измъкнал същата клетва и от него още на кораба — да не говори с никого за онова, което се бе случило на борда. В знак на благодарност към чичо му, великия херцог, и като компенсация за загубата на красивия му кораб Клавдио щеше да бъде обявен за героя на тази

експедиция. Сега, когато двамата с флорентинския граф бяхме положили обет за мълчание, а капитанът беше мъртъв, Дон Педро можеше отново да се превърне в принц — славен, красив, добре облечен и добре нахранен. Лицето му се беше сдобило с някаква бляскава лъскавина, като че ли беше лакиран — като грейналите лица на светците навсякъде около нас. Вдигнах очи към свода на църквата, където между колоните се виждаше розетка на свети Яков. Свети Яков Велики — *Матаморос*. Извърнах очи от изображението. Нямаше нищо, за което да му благодаря.

Не лелеех никакви надежди, че Дон Педро ще изпълни обещанията си, но за всеобща изненада той удържа на думата си, която беше дал в онази буреносна нощ в моята каюта. Докладва подвизите ми на краля и така Филип ми дари една десета от съкровището, което намерихме на „Сан Хуан де Сицилия“. Установих, че е щяло да бъде голям срам, ако сандъците със заплатите на армадата са били изловени от Елизабет, така че благодарността на краля за намирането им не знаеше граници. Удостои ме с благородническата титла херцог на Леон, тъй като предишният херцог много удобно бил загинал при бягството на армадата. Така аз вече бях аристократ със солидна титла и което беше още по-важното — доста богат.

В допълнение към всичко това Дон Педро повтори намерението си да се върне в Сицилия през именията му в Арагон, защото стана ясно, че никакви нови обстоятелства му били отворили обратния път към двореца на Леонато.

— Майката на лейди Херо ми забрани да се връщам там, докато е жива — изрече той с такава жизнерадост, сякаш пътуването ни около остров Британия никога не се беше случвало. — Но наскоро получих вест, че тя се разболяла от треска и се споминала, така че ние сме отново добре дошли там!

Не ми харесаха нито чувствата му, нито новините, защото питаех най-топли чувства към лейди Иноджен. Но се бях примирил с този нов Дон Педро, защото бях установил, че човек не е длъжен да харесва някой друг, за да му служи.

В деня, в който трябваше да потеглим към Сицилия, аз издирих Фарук Сикандер, за да му връча един от сандъците със съкровища. Имах доста от тях, а и смятах, че си е заслужил парите.

Но той само изгледа подозрително сандъка в ръцете ми така, сякаш щеше да го изгори.

— Щом не искаш да приемеш парите ми — рекох, — може ли поне да ти дам един съвет?

Той кимна и по устните му премина лека усмивка.

— Вземи сина си и заминете за Верона! Там хората се прекланят пред един черен светец и в негово име защитават живота на всички маври на тяхна територия!

Бях наясно, че в Испания маврите бяха изложени отново на огромна опасност, защото тъкмо в този ден кралят беше издал декрет, обявявайки, че армадата се била провалила, защото му е отнело твърде дълго време да прогони маврите от Гранада. Така с първия реал, който похарчих от богатството си, аз купих на бащата и сина по едно муле и ги изпратих по живо, по здраво към Верона. Докато гледах как Фарук се отдалечава по северния път със сина си, му помахам, но той не се обърна нито веднъж назад и не видях поздрава ми. Не можех да му се сърдя. Ако и аз бях видял онова, което беше видял той, и аз не бих искал никога повече да зървам човек, който е бил някога на борда на „Сан Хуан де Сицилия“.

Защото вече знаех отговора на въпроса на Клавдио. Знаех как Фарук бе оцелял на борда на онзи мъртвешки кораб. Бил е принуден да прави онова, което разправяха за него. Трябвало е да се вживее в ролята на онези черни диваци, за които моряците разказваха, че поглъщали човешка плът, и да си я приготвя като яхния в казана. Трябвало е да прави онова, което е правел, сам, в отчаянието на мрака, и това цял живот щеше да го преследва.

— Бенедикт! — подвикна неуверено Клавдио. — Идваш ли? Сицилия ни очаква!

Сицилия. А сега вече можех да мисля за Беатриче и най-сетне да дам воля на надеждите си. Но не хранех никакви илюзии — в крайна сметка тя наистина може да се е омъжила за поета, след като аз я отхвърлих така грубо. Или да се е върнала у дома си, във Верона и там да е намерила някой друг. Единствената ми надежда сега беше, че тя се е върнала в Сицилия, за да отдаде почит на паметта на леля си и че все още е свободна.

И тогава? Тогава бях напълно наясно какво ще направя. Нито ще хленча, нито ще се мотая, нито ще въздишам като романтичен

любовник. Приключих с натруфените дрехи и превзетите маниери. Ще бъда просто себе си, онзи Бенедикт, който се научих да бъда. И сигурно отново ще започнем словесните си битки, но аз тайничко ще се надявам ударите да се превърнат в целувки — така, както стана и преди.

Обърнах коня си и застанах до коня на Клавдио и после двамата се срещнахме с принца при портите на двореца Ескориал. Дон Педро пришпори коня си пред нас, развял високо своето знаме. И така, както бях сторил преди година, аз отново последвах принца, Клавдио и слънцето — към Сицилия.

ПЕТО ДЕЙСТВИЕ
СИЦИЛИЯ, ЛЯТОТО НА 1589 ГОДИНА

ПЪРВА СЦЕНА

ДВОРЕЦЪТ НА ЛЕОНАТО, МЕСИНА, СИЦИЛИЯ

Беатриче: Не трябваше да идвам. Защото сега, когато бях отново в Сицилия, Бенедикт беше навсякъде. И никъде.

Веднага щом оставих пътническия си сандък в дома на чичо ми и прегърнах скърбящата си братовчедка, въпреки прежурящото обедно слънце аз се отправих към могилата, където беше гробницата на леля ми. И макар че пътешествието беше кратко, по пътя ме връхлетяха един след друг спомени за Бенедикт. Плискането на морските вълни звучеше като гласа му, приятните ветрове шептяха името му. Птиците напяваха любимата му песен от олеандрите, щурците имитираха смеха му откъм дюните.

Гледах право пред себе си, докато се катерех по хълмистия некропол *Чимитерио Монументале*. Стараех се да не се поддам на ширналата се във всички посоки панорама, която се откриваше зад гърба ми. Не исках да гледам. Засега. Не исках да оглеждам тази земя на крайности — мястото, където се бях смяла най-силно, но и където бях плакала най-горко. Мястото, където бях открила любовта, само за да я изгубя. Мястото, където бях подарила на Бенедикт сърцето си. И сега, когато отново бях тук, осъзнах, че със заминаването си той бе оставил това сърце точно тук. А когато се бях върнала, за да си го поискам обратно, то се бе оказало безполезно — самотно сърце вместо двойно такова.

Накрая стигнах до семейната гробница на фамилията Леонати, където мъртвите ѝ членове се бутаха между студените стени, за да бдят над живите си роднини долу. Беше ми трудно да си представя, че леля ми Иноджен, сестрата на майка ми, вече лежи зад тези бледи камъни. Сплетох пръсти в извивките на вратите от ковано желязо на входа, символизиращи портала между живите и мъртвите, през който, веднъж преминал, никой не се завръщаше. Около цветята от ковано желязо бръмчаха земни пчели, но никоя от тях не минаваше през решетката. Дори такива низши създания знаеха, че да влезеш в една гробница означава никога да не излезеш.

— Приветствам те, леля! — изрекох и извадих от ръкава си комат хляб.

Бях дошла да изпълня един ритуал. Ритуал, който преди се бе сторил доста странен на мен, севернячката. Струваше ми се непонятно как в Сицилия могат да почитат мъртвите не чрез букети цветя, молитви и църковни песнопения, а като повеждат със себе си хлапетата си, кучетата си и дори бабите си, натоварени с кошници с храна, и си правят пикник върху гроба на покойния. Зачудих се дали приятелството и близостта не продължават и под земята, дали зад каменните мемориали и скръбните епитафии семействата не се прегръщат в приятелска размяна на кокали, за да спорят после кой пищял или плешка на кого е.

Докато разчупвах хляба пред портата, изведнъж си спомних, че в тази конкретна гробница лежат всъщност две жени. Леля ми беше положена тук по право и традиция. Но Гулиелма Кролаланца — или поне шепа въглени от нея — беше положена също тук преди една година.

И това сложи край на апетита ми. Захвърлих последната хапка от хляба през железните решетки към мъртвите и изтупах решително трохите от полите си. Всичко си има край. Не можеш да започнеш отново. Засвидетелствах почитта си и вече можех да си вървя. На Херо щеше да ѝ се наложи да се оправя сама. Тя нямаше нужда от мен. А аз щях да грабна и без това неотворения си сандък и да се върна на пристанището, откъдето да взема кораб, който щеше да ме върне обратно при баща ми. Сицилия се беше променила до неузнаваемост. Защото Бенедикт не беше тук, а без него нещата нямаше как да бъдат такива, каквито бяха преди една година.

Жуженето на пчелите се превърна в далечен звук на тромпет.

Сякаш призовавала видение, поглеждайки надолу, зърнах процесия от войници, която се виеше по крайбрежния път откъм пристанището. Броните им блестяха, алените им знамена се вееха под топлите южни ветрове. От това разстояние не бях в състояние да различа герба върху знамената, но сърцето ми ги позна много преди очите ми. Това бяха парадните знамена на царската династия Арагон.

Истина ли беше това? Или беше извикано от спомените ми отпреди година? Защото именно тази процесия ми бе довела тогава Бенедикт. И всичко друго беше забравено, когато, точно както и преди

година, зърнах в строя една руса глава, която подскочаше леко на коня си. Но този кон беше сив. А любимият жребец на Бенедикт — Бабиека, беше дорест. Щом конят беше различен, дали същото важеше и за ездача?

Налагаше се да се уверя. С разтуптяно сърце аз се спуснах надолу по склона, разпръсквайки стадо мършави овце, които после се заковаха на място и ме проследиха с погледи, докато не им омръзнах и не се върнаха към любимото си занимание — да пощипват трева.

Когато най-сетне слязох от хълма, хукнах колкото сили имах обратно по Виа Катания към двореца на Леонато.

Минах под тунела от преплетена зеленина, покрай фонтаните и през прекрасните градини. Изрядно подкастрените плодни дръвчета стояха на стража като войници. Изведнъж ме обзеха лоши предчувствия — защо полкът се връщаше в Месина? Да не би да предстоеше нова война?

Втурнах се в пъстроцветния двор, където заварих чичо си, облечен в черните копринени роби на траура. Беше застанал в самия център на римската мозайка, точно върху лицето на Медуза. В едната си ръка държеше писмо близо до старите си очи, с другата поглаждаше побелялата си брада. Пред него беше коленичил вестоносец в алена ливрея, вперил почтително поглед в мозайката. Когато ме видя, чичо ми вдигна глава и размаха писмото към мен.

— Както изглежда, ти няма да бъдеш единствената ни гостенка, племеннице — рече. — От това писмо научавам, че Дон Педро от Арагон пристига в Месина. Клавдио също е с него, след като се е покрил с голяма слава в последната война.

Усетих, че някой стиска ръката ми. До мен беше застанала Херо. Не я бях усетила да влиза в двора, нито я бях забелязала — досега. Очевидно се бе научила да се слива перфектно със сенките през последните дни и да стои, потънала в благоприлично мълчание, точно както искаше чичо ми. Погледнах я. Траурните одежди не ѝ подходяха — тъмните цветове изпиваха и без това бледия ѝ тен, от скръб бузите ѝ бяха хлътнали. Но сега тя изведнъж сякаш пламна отвътре — по пепелявото ѝ лице плъзна руменина и очите ѝ блеснаха като на чайка. Името на Клавдио беше напълно достатъчно, за да я върне към живот.

Чичо ми пак заговори:

— Вуйчото на Клавдио ще се зарадва много на завръщането му! Трябва веднага да му проводя вестоносец!

„Значи архиепископът на Монреале е все още жив“ — помислих си аз, свивайки презрително устни. Надявах се за тази една година да е умрял, но сега предпочетох да изхвърля прелата от ума си. Не ме интересуваше нито принцът, нито Клавдио, нито неговия зъл вуйчо. Интересувах ме само новините за един-единствен човек — но сега, когато се стигна до това, не успях да събера сили да изрека думите.

— Каж ми, чичо — започнах и се замислих, преструвайки се, че не помня името му, — дали и синьор Моунтанто се е върнал от войната?

Чичо ми ме изглежда сачисано — както и би трябвало.

— Но кой е този, за когото ме питаш, племеннице?

— Братовчедка ми има предвид синьор Бенедикт от Падуа — подсказа колебливо Херо, като че ли се страхуваше да говори пред хора.

Чичо ми се засмя тихичко — звук, който беше в ярък контраст с меланхоличните му одежди.

— О, върнал се е и още как! — възкликна. — И безсъмнено отново ще кръстосате шпагите на вашето остроумие!

Облекчението заля гърдите ми така, както топлият прилив заливаше бреговете на Месина. После се чу сигнал на тропет и сърцето ми скочи в гърлото ми. Кавалкадата приближаваше.

Войниците яздеха в боен ред, водени от знаменосеца, пред който, както обикновено, се намираше тъмнокосият Дон Педро. Всички бяха облечени в ливреите на свети Яков и медалите им потракваха върху броните на гърдите им, докато вървяха в тръс, но аз не срещнах никакви трудности да различа сред този строй един конкретен рицар. Беше Бенедикт, наистина беше Бенедикт. Вдишващ и издишващ, повдигащ се и отпускащ се на седлото. Това беше най-прекрасният миг в живота ми — за първи път от цяла година имах сигурно доказателство, най-неоспоримото от всички доказателства — това на очите ми, че той е жив!

Но беше значително променен. Лицето му беше обветрено и загоряло като на моряк. Косата му беше по-дълга и в близост до лицето му изрусена до цвят на зимна пшеница. И беше доста по-слаб, всъщност тънък като вейка. Ахнах тихичко, ругаейки наум Парис,

задето ме угои като коледна гъска. Елегантното тяло на Бенедикт го правеше да изглежда по-висок, а раменете му бяха някак си пошироки. Конят, който яздеше, не беше старият му кон Бабиека и аз се запитах какво ли се е случило с любимия му жребец. Нямахше помен и от безгрижната усмивка, която помнех, но когато се приближи и ветрецът повдигна къдриците от челото му, затаих дъх. Сега видях, че очите му изглеждат по-зелени от всякога на фона на загорялото му лице. Не можех да отлепя очи от него. Жизнеността бликаше от цялото му същество.

Дон Педро слезе от коня си върху римската мозайка и поздрави чичо ми:

— Драги, синьор Леонато — възкликна, прегръщайки топло стареца, — приемайки ме повторно, вие отваряте вратите си за грижата!

— Никога грижата не е посещавала дома ми, скрита под образа на ваша светлост — избърбори традиционните любезности чичо ми.

Но това беше далече от истината, защото си спомнях много добре събитията от предишното лято. Надигнах се на пръсти, опитвайки се да зърна Бенедикт, но за жалост предстояха още представяния. Напред излезе някакъв злочест и меланхоличен на вид човечец, който беше представен като Дон Хуан — братът на Дон Педро. Като че ли между двамата братя имало някакъв раздор, който впоследствие бил разрешен, но техните проблеми не ме интересуваха. Сега напред излезе Херо и принцът топло ѝ целуна ръка, но над сведената му глава тя и Клавдио си размениха щастливи погледи. Това ме подсети, че преди да заминат на война, графът я харесваше. И едва сега си дадох сметка защо кавалкадата се беше появила отново тук — те не бяха дошли да обявяват война, а да ухажват. Кое то щеше да рече, че сърцата им бяха точно толкова в опасност, колкото и преди една година.

После тълпата се раздели като Червено море и аз зърнах Бенедикт в мига, в който той зърна мен. Той се усмихна — с толкова сладостна и щастлива усмивка, че облаците се отвориха и от тях нахлуха ангели. Аз също се усмихнах. И после двамата се втурнахме един към друг, защото знаехме, че това ни е писано. Сигурна съм, че щяхме да се прегърнем, ако не се беше намесил чичо ми, пляскайки го толкова силно по гърба, че едва не го събори на земята.

— Драги, синьор Бенедикт, ето ви тук една дама, която поиска новини конкретно за вас! Обзалагам се, че тя веднага ще ви подкани да изберете оръжията си, за да продължите дуела, който започнахте преди една година, и съм сигурен, че ще изберете същото оръжие, което има и тя — езика си.

Хората наостриха уши в очакване като тълпа, събрала се да гледа мечка. Очевидно всички се надяваха на някакъв спектакъл, поради което намерението ми да посрещна Бенедикт с любезност и усмивка се налагаше да претърпи промяна. Изтрих щастливата усмивка от лицето си и свих рамене като боксьор.

— Аз ли, чичо? Аз не подканвам синьор Бенедикт за нищо по-различно от онова, за което бих подканила готвача си — да ми съобщи какво има за вечеря!

Насъбрали се изкискаха и Бенедикт се смръщи. Тъмните му вежди почти се срещнаха така, както ги помнех.

— Лейди Беатриче, радвам се да ви заваря все така жизнена и непроменена! Ала нямам удоволствието да ви разбера.

— В такъв случай вие сте този, който не се е променил, защото и преди не можехте да ме следвате.

— Не и с този език, така си е. Защото вашият бърз и неуморен език би накарал дори Бабиека... — замълча и се поправи — дори и най-бързият кон да изглежда като заседнал на едно място. Защото вашите приказки са само смях и никакъв смисъл, както е било винаги. И аз не съм готвач, а войник!

— Намесвам смеха само тогава, когато обещанията не са се сдобили със смисъл! И особено съм доволна, че наричате себе си войник, защото ми се искаше да ви попитам колко мъже сте убили в тези ваши войни! Ако си спомняте, бях ви обещала лично да изям всеки, когото вие сте убили! А аз държа на обещанията си, за разлика от вас! И да си кажа правичката, пропуснах закуската, така че очаквам с нетърпение какво ще ми сервирате за вечеря!

Той пребледня като морска пяна. И аз веднага съжалих за думите си, когато видях каква промяна предизвикаха у него моите въпроси за убитите. Да не би да бе убил двайсетима в тази тяхна армада? Или може би стотина? Какви ли гледки беше видял, че да го уплашат толкова много и да потиснат веселата му природа?

Ужасена, аз исках да му се извиня, но колкото той бе в състояние да върне изстреляното гюле от оръдието си, толкова и аз можех да върна непремереното си остроумие. Но той бързо дойде на себе си и зае отбранителна позиция.

— Е, скъпа ми госпожице Презрение, освобождавам ви от клетвата ви! И се надявам, че ще запазите здравето си в прилично състояние и без подобна страховита вечеря!

Усмихнах се сладко — но с пародия на усмивката, която всъщност исках да му даря.

— Сърдечно ви благодаря! Но смятам, че презрението ми ще се засити доволно, след като има такава чудесна храна в лицето на синьор Бенедикт!

Тълпата се разсмя, от което ми прилоша. Тази фалшива размяна на удари не ми доставяше никакво удоволствие.

— Госпожице, опасявам се, че презрението ви ще умре от глад, защото аз повече няма да нахлувам неканен в пространството ви, нито ще ви поставям в неприятната необходимост да ми говорите подобни учтивости. Защото учтивостта е ветропоказател, при това не първият, който съм виждал!

При тези думи той стрелна с многозначителен поглед принца, който обаче разговаряше с брат си и като че ли пропусна шегата — ако изобщо беше шегата.

Но Клавдио видя всичко и дръпна Бенедикт за ръкава.

— Ела! — рече, сякаш разговорът беше започнал да става твърде опасен. — Трябва да се подготвим за вечерята! Госпожици! — обърна се към нас и се поклони.

Бенедикт не си направи труда и двамата последваха господаря си към своите покои.

Това беше майсторски удар, перфектна стратегия. Както правеше и преди година, така и сега Бенедикт беше спрял рязко като тичащ в галоп жребец и ме беше прехвърлил през юздите си. Лишени от забавления, останалите започнаха да се разотиват, говорейки помежду си. Останала сама в центъра на двора, аз се загледах след Бенедикт и мислено го целунах.

Чичо ми плесна с ръце и възкликна:

— Тази вечер ще имаме пиршество и маскен бал в чест на принца, точно както направихме преди една година! И в името на

забавленията постановявам всички да свалят траура си!

Изгледах бързо Херо, за да проверя как ще приеме тази проява на неуважение към майка ѝ. Леля ми Иноджен беше легнала в земята преди не повече от седмица и с това темпо ястията за погребението съвсем спокойно биха могли да се използват за банкетните маси. Но братовчедка ми прие новините доста спокойно и поглеждайки я още веднъж, внезапно осъзнах, че тъкмо тя беше причината, поради която чичо ми Леонато беше постановил свалянето на траурните одежди. Очевидно аз не бях единствената, която беше забелязала копнежа в погледите, разменени между нея и Клавдио. И Леонато беше преценил, че е най-добре за дъщеря му да я изкара от черните дрехи и да я облече в пъстрите, защото една райска птичка имаше по-големи възможности да щракне в капана си благороден съпруг, отколкото обикновен черен кос.

— Ела, братовчедке, да се приготвим!

Оставих се на Херо да ме извлече от двора, защото знаех, че ще настане голяма суетня, докато успеем да се приготвим до залез-слънце. Последвах я през пъстроцветния двор със сърце, биещо от вълнение. Сега, когато Бенедикт се беше завърнал жив и здрав от пътешествието си из моретата, и сега, когато знаех, че ще го срещна довечера и утре и че двамата ще продължим да се срещаме толкова дни и нощи, колкото сме тук, се налагаше да призная истината поне пред себе си. Аз може и да се бях научила да го обичам през тази една година, но това не означаваше, че и той е обикнал жена, която толкова жестоко беше отхвърлил. Колко истинска беше тази внезапно грейнала усмивка, с която ме дари, когато ме видя? Изобщо не бях забравила горчивите думи, с които ме беше нарекъл, когато за последно седяхме в този двор. Беше умолявал Дон Педро да го отведе далече от мен. Беше казал, че не може да ме търпи. А сега се беше измъкнал с Клавдио, оставяйки ме да си отговарям на въздуха. Мръснишки номер, с който аз самата бях запозната много отдавна.

Тръгнах след Херо по стълбите към стаята ѝ с доста по-изтрезнял ум. Бенедикт имаше нов кон и нов заклет брат. Силно се опасявах, че се е превърнал в Рицар на огледалото, с огледална броня, за да отразява всеки другар, до когото избере да застане.

ВТОРА СЦЕНА

БАЛ С МАСКИ В ГРАДИНИТЕ НА ЛЕОНАТО

Бенедикт: Нямах търпение да видя Беатриче на бала с маски довечера.

Беше истинско чудо, че тя също беше тук, а в онази нейна първа усмивка бях зърнал нещо, което ми даваше известни надежди. Оттам нататък отново започнахме да играем роли. Тя ме беше лишила напълно от почва под краката ми още с първото си изречение. Невинната ѝ шега за убиването и изяждането на войници ме бе върнала директно на борда на „Сан Хуан де Сицилия“, съдбата на Фарук Сикандер и онези кошмарни, нахапани трупове. Всъщност на онзи призрачен кораб всички бяха жертви, а една шега, която само допреди година би била съвсем невинна, сега се бе сдобила със силата да ме бодне право в сърцето. Даденото отпреди година обещание на Беатриче да изяде всеки, когото убия, се беше сдобило със съвсем ново значение, като че ли тя имаше пророческа дарба и беше видяла предварително ужасите, които ми предстояха. Но тази вечер, стига да можех да я хвана насаме, се надявах да започнем начисто.

Беше изминала почти точно година от деня, в който бяхме танцували в същата тази градина, осветена от същите факли и същите светулки. Тогава се бях появил в униформата си на свети Яков. Днес бях дошъл като Бенедикт от Падуа. Макар все още да носех ливреята на този светец, тя вече не носеше мен. Бях избрал за лицето си маската на делфин, защото бях зърнал много от тези приятни създания в морето и те бяха повдигали настроението ми в мрачните дни с вечните си усмивки. Можех да облека дамаски, скъпоценни камъни и дори златен жартуер в новия си облик на херцог на Леон, но все още не бях успял да събера смелост да облека одеждите на новия си ранг, нито да използвам титлата си.

Някои от останалите актьори си бяха все същите. Дон Педро и Клавдио се бяха отдали отново на ролите си на ухажори, техните пажове — тънкият Конрад и дебелият Борачио, отново се бяха заели с любимото си занимание — да се наливат до припадък. Появи се и

Херо, но съвсем различна от обикновеното момиче, което ни беше посрещнало на двора. Бледорозовата рокля затопляше кожата ѝ, тъмната ѝ коса беше сплетена със златни нишки и вдигната на главата ѝ, а на нежния си врат имаше най-малко петдесет фини златни верижки. Леонато, който също беше изоставил черното, я наставляваше на някаква сериозна тема. Дочух само фраза от тази проповед:

— Ако принцът ти заговори в оня смисъл, знаеш какво да му отвърнеш!

Други актьори на сцената вече ги нямаше — нямаше ги смуглата дама и лейди Иноджен. Питах се дали духовете им не събеседват някъде сред живия плет, привели глави един към друг, както приживе правеха двете. Поетът също отсъстваше (слава на Бога!) и аз имах причина да се надявам, че лейди Беатриче все още е неомъжена.

А някои от актьорите бяха съвсем нови в тази драма. Маргарита, дъщерята на Урсула, която миналото лято беше изглеждала като дете, се беше превърнала в млада дама. Почти същата по височина и цвят на лицето като господарката си Херо, тя се беше сдобила със съблазнителен поглед в очите и приятна закръгленост на фигурата. Преди година не бих се поколебал да я поканя на танц. Но тази година ме интересуваше само една жена.

Най-сетне зърнах Беатриче сред тълпата — в онази нейна рокля с множеството сини нюанси, която си спомнях много добре от сватбата в Сиракуза. Бих познал осанката ѝ навсякъде, но маската ѝ също я издаде. Беше прекрасна — звезда, с дупки за очите в страничните лъчи, обсипана с кристали и перли.

И точно като звезда тя непрекъснато изчезваше зад облаците — в един миг се изгубваше в множеството, в следващия се появяваше отново наред галактиката от гости. През присвитите си ревниво очи забелязах, че танцува, но скоро след това осъзнах, че танцува сама, без кавалер, който да държи ръката ѝ. Вихреше се сред тълпата и се въртеше ли, въртеше, докато полите ѝ в цвета на небето не се издигнаха около нея като сфера, а диамантените съзвездия на корсета ѝ не се превърнаха в блестящ планетарий. Беше пленителна и аз реших да не прекъсвам танца ѝ. Във всеки един момент знаех къде е, усещах блестящото ѝ присъствие, което беше като съзвездие, отвелo ни в крайна сметка у дома. Бях спокоен — двамата с нея вървахме по един

и същи път, бяхме в една и съща орбита. Рано или късно щяхме да се срещнем насаме — беше ни предназначено.

Междувременно намерих необичаен компаньон в лицето на Дон Хуан — брата на Дон Педро. Той беше не особено привлекателен господин, дребен колкото палец, с огромна глава върху кльощавото тяло и изсъхнал крак, заради който куцаше. Изпитвах известно съчувствие към положението му — през изминалата година не беше управлявал добре именията на Дон Педро, което беше довело до значителни загуби на семейното богатство. Вследствие на това Дон Педро беше разпоредил брат му да бъде бичуван публично на градския площад в Сарагоса, след което отново го беше взел под крилото си. Дон Хуан беше като затворник, облечен в коприна, в изражението му непрекъснато се бореха негодувание и уважение.

Във всяко едно отношение той беше точно толкова обикновен, колкото брат му беше аристократичен. Знаех, че той е копеле, незаконно дете на бащата на Дон Педро. Фактът, че беше отгледан — не само толериран, но и възпитаван — рамо до рамо с принца през цялото му детство и юношество, говореше много за добротата на баща им. Като наблюдаваше двамата братя, човек би си помислил, че благородството има физически проявления — Дон Педро, с чиста кръв, плод на съюза между две аристократични фамилии, беше толкова красив, колкото брат му беше недъгав. Но аз вече бях научил по трудния начин, че благородството няма нищо общо с външния вид. Благородството не се носеше с кръвта или възпитанието, а беше нещо доста по-осезаемо. Благородството не беше ефирен позлатен облак, а нещо доста по-твърдо — част от костите, част от биещото сърце. Благородството не беше махване на бяла ръка, нито лесно раздавано благоволение — то беше трудно, неповратливо изпитание за тялото и душата. Изхождайки от всичко това, аз поздравих любезно Дон Хуан. Цялата ми информация за позора му и последващото му помилване беше дошла от устата на Дон Педро, а аз бях разбрал, че на принца не може да се вярва много, много. Затова сега реших, че човекът заслужава нов шанс.

Кимнах му приятелски и учтивостта ми веднага го привлече към мен. След него се повлякоха Конрад и Борачио. — Не сте ли вие синьор Бенедикт?

Дон Хуан изглеждаше много странно в коприни и златоткан брокат — като селяк, подготвен за мумифициране.

— Познахте, аз съм — кимнах и се поклоних.

Дон Хуан се огледа и рече тихо:

— Вие сте много близък с брат ми, нали?

— Имам тази чест — изрекох сдържано.

Дон Хуан се приближи до ухото ми и аз усетих вонящия му на вино дъх, когато прошепна:

— Той се е влюбил в Херо, дъщерята на нашия домакин, и дори в този момент я ухажва. Ако сте му истински приятел, отклонете го от нея — тя не му е равна по произход!

Нощта беше топла, но на мен внезапно ми стана хладно. Дон Педро би трябвало да подпомага каузата на Клавдио. Възможно ли беше да ухажва Херо за себе си?

— Сигурен ли сте? — попитах.

През последната година се бях научил да подлагам на съмнение думите на принцовете, въпреки че този незаконен дон носеше всички външни белези на честността.

— Чух го, като й се признаваше.

— И аз го чух — обади се Конрад, излагайки мнение, за което не беше помолен.

— Аз също — потвърди Борачио. — Кълнеше й се, че щял да се ожени за нея още тази вечер.

Изглеждах ги един след друг. Всичките бяха вдигнали маските на главите си и всичките бяха с едни и същи сериозни изражения под тях. С Дон Хуан току-що се бях запознал, но Борачио и Конрад познавах от миналата година — бяха хора от арагонските имения на Дон Педро. Прекаляваха с пиенето, но иначе бяха почтени мъже. И макар за толкова кратко време бях по-склонен да вярвам на Дон Хуан, отколкото на брат му.

Сега вече откъслечната фраза от разговора между Леонато и дъщеря му, която бях уловил на минаване покрай тях, се сдоби със значение. *Ако принцът ти заговори в оня смисъл, знаеш какво да му отвърнеш.* Миналата година Леонато се беше опитал да улови принца за Херо и сега очевидно бе решил да доведе сделката докрай. Наскоро овдовял и нетърпелив да осигури потомството си, как би могъл да знае, че ние вече си бяхме поделили дъщеря му на борда на кораба и й

бяхме избрали съпруг? Вярно е, че Клавдио имаше несметни богатства, но дълбоко в себе си той беше син на банкер. А Дон Педро беше аристократ и освен това се носеха слухове — леки слухове, но плъзгащи се като вълни от Ел Ескориал до Месина — че принцът скоро ще бъде издигнат до вицекрал на Сицилия като справедлива награда за храбростта му в армадата. Като съпруга на вицекраля, Херо щеше да живее в близкия Палермо, но ако се омъжеше за Клавдио, Леонато щеше да изгуби дъщеря си за Флоренция.

Ами принцът? Да, на борда на кораба той се беше заклел да спечели Херо за Клавдио, както и да оправи нещата между лейди Беатриче и мен. Но нещата се бяха променили значително. Оставяйки брат си за управител на своите имения, той бе изгубил по-голямата част от богатството си, докато бяхме по море. Какво по-изгодно тогава за него от наследница, чиито сандъци със съкровища се равняваха на земите му?

Трябва да съм мълчал доста време, защото след предупреждението си Дон Хуан се поклони и се оттегли, вземайки отново със себе си Конрад и Борачио.

Започнах да наблюдавам принца. Ако Беатриче беше звездата на вечерта, то той беше станал отново слънцето, очаровайки всички около себе си, ласкаейки наляво и надясно, раздавайки на воля белите си усмивки. Все едно беше принцът от миналата година, носеше дори същата маска — рицарят от картите за *скопа*. Единствено аз бях в състояние да видя, че блясъкът му значително беше помътнял. Забелязах, че беше потънал в разговор с Херо, държеше бялата ѝ ръка в своята кафява и от време на време я вдигаше към устните си. Изпълних се с безпокойство.

И изведнъж Беатриче се оказа до рамото ми. Цяла вечер я бях следил, а ето че тя бе успяла да изгрее от мрака като *стела нова*.

— Да не би да сте се хранили само с лимони, синьор Бенедикт, докато сте били в Испания? От киселото ви изражение и млякото ще се пресече!

Отърсих се от мислите си и ѝ се усмихнах.

— Търсите ли ме, милейди?

Очите ѝ под маската проблеснаха.

— И защо, за бога, ще ви търся? Търся новия ви заклет брат, граф Клавдио, по молба на принца.

Изсумтях и отговорих:

— Ще го откриете под първата плачеща върба, като ранен бухал.

— И защо?

— Принцът взе неговата Херо.

— Така е — изрече търпеливо тя, говорейки ми като на дете, — но я ухажваше от името на Клавдио!

Замълчах.

— Вие не смятате ли така?

Пак нищо не казах. Нямах право да оглася подозренията си и от безсилието онемях. Бях искал да говоря с нея цяла нощ, но сега, когато най-сетне бях до нея, тя беше отворила същата онази тема, по която се бях заклел да пазя мълчание.

— Е, нямам време да разговарям с ням стълб! — възкликна тя. — Останете си със здраве!

Запътих се към принца, изпълнен с грозни предчувствия, защото той беше сплел ръка в ръката на Херо, сякаш бяха пред църквата, и тя се смееше в очите му. Да го вземат мътните това ухажване чрез посредник! Всеки мъж трябваше да преговаря за себе си. Защото изправен пред красотата на Херо, Дон Педро очевидно беше забравил обещанията си.

Когато ме забеляза, принцът се стресна и сведе виновно очи.

— О, Бенедикт! Къде е графът, виждал ли си го?

Реших да защитя приятеля си. Бях се заклел във вярност пред Дон Педро, но с Клавдио се бяхме заклели да бъдем братя.

— Отиде по посока на първата върба, ваша светлост. За да намери камшик за наивник, заслужаващ бой.

Принцът се засмя и възкликна:

— Бой? За какво? Да, това действително е нощ, в която всичко е с краката нагоре!

— Наистина — кимнах сериозно. — Това е нощ, когато графовете могат да бъдат ученици, а принцовете — рицари. Но неговата грешка беше грешка на глупаво учениче, а не на граф. Защото намери гнездо с пиленце и го показва на приятелчето си, без да предполага, че то ще му го задигне!

Херо се усмихна развеселено, плъзгайки поглед от принца към мен. Добре че не схващаше за какво точно си говорим. Но очите на Дон Педро се превърнаха в кремък, когато изрече:

— Аз само ще накарам пиленцето да пее, след което ще го върна на притежателя му. Не е престъпление да повериш нещо подобно на приятел!

— Но е престъпление да предадеш доверието му!

В този момент се появи Беатриче, следвана от Клавдио.

— Честна дума, тази вечер наоколо има доста кисели господа! Да не би ухаждането да е толкова сериозна тема, че всичките изглеждате като глътнали бастуни?

Клавдио ме изгледа накриво, а после погледна и към принца, който продължаваше да държи ръката на Херо.

— Дватама с принца просто си говорим за *доверие*! — отвърнах назидателно.

Принцът погледна към Клавдио. Клавдио погледна към принца. И в този момент, незнайно как, сякаш отново се върнахме на „Флоренция“. Надявах се да съм направил чувствата си максимално ясни. Ако принцът не изпълнеше обещанието си към Клавдио да спечели Херо за него, Клавдио щеше да обяви на целия свят какъв всъщност е Дон Педро.

— Ето, Клавдио — побърза да изрече Дон Педро. — Направи признание на Херо от твое име и я спечелих за теб! Определете деня на сватбата и Бог да ви дава щастие!

Но задържа ръката на момичето малко по-дълго от нормалното и на нея ѝ се наложи да си измъкне ръката със сила, след което едва не падна в обятията на Клавдио.

Всички гости започнаха да ръкопляскат и да засипват младите с поздравления. А Клавдио и Херо се ухилиха до уши.

— Виждаш ли, Бенедикт — изрече дрезгаво Дон Педро в ухото ми, — можеш да имаш доверие на принцовете!

Поклоних се и се обърнах и едва не се сблъсках с Беатриче.

Тя тръгна до мен.

— Наистина ли смятахте, че принцът щеше да предаде граф Клавдио? Та той е почтен мъж, нали?

Зададе въпроса съвсем сериозно, като че ли за нея наистина имаше значение.

— О, да — отвърнах иронично. — Той е най-добрият сред мъжете. Тя прие думите ми за чиста монета.

— А дори да беше най-лошият сред мъжете, пак щеше да бъде най-добър сред жените, нали? — проблеснаха очите ѝ под маската. — В крайна сметка вие вече го предпочетохте веднъж пред друга жена. Или може би сега граф Клавдио е този, който държи лоялността ви?

Отново се наложи да замълча. Бях безсилен да ѝ отговоря.

— Аха! Мълчите като лишена от песен птица, но оперението ви говори достатъчно много за вас! Виждам, че все още носите ливреята на ордена на принца. А сега Клавдио ще се ожени и ще напусне компанията ви. Срамота, че в дублета ви няма достатъчно плат, че да си скроите от него пола! Защото тогава вие пък бихте могъл да се ожените за принца и тогава Бог да дари на вас щастие! Двойна сватба за единичните мъже! — тръгна напред към обгърнатата в нощен мрак градина, но по едно време се обърна и добави: — А можете да му подарите и *сетебелото*! Сигурна съм, че все ще намерите отнякъде още една — две подобни карти!

И този път потъна в мрака.

— Беатриче... Почакай!

Тя не се обърна. И може би по-добре, защото на този етап не можех нищичко да ѝ кажа. Блестящите ѝ поли се плъзнаха по тревата и ръбовете им потъмняха от росата.

Сритах гневно същата тази трева и се насочих обратно към розовия, облят в светлина дворец. Проклинах обета си пред Дон Педро, клетвата си в една вярност, каквато вече не изпитвах. Както бяха тръгнали нещата, как щях да разкажа на Беатриче за подлия начин, по който той ни беше разделил? Как щях да ѝ обясня, че именно принцът е бил този, който ме бе завел да я видя в прегръдките на поета и че отново той бе подхвърлил онова тесте с карти в стаята ми, за да може тя да ги намери?

Не, нямаше смисъл. Щеше да се наложи да се опитам наново да спечеля благоволенieto ѝ, без да ѝ дам въпросните обяснения, защото нямаше как да ги дам, без да наруша клетвата си. Щеше да се наложи също така да разчитам на принца да сложи всичко по местата си — както и Клавдио преди мен, аз също трябваше да му се доверя да я спечели за мен. Но след всичко, на което бях станал свидетел тази вечер, макар и в крайна сметка завършило щастливо, не бях сигурен, че мога да му се доверя.

Дон Педро се беше възродил наново като бляскав герой, отново се беше превърнал в рицаря Роланд от кукления театър, който разиграваше. Зачудих се как ли си спомня той пътешествието на борда на „Флоренция“ в собствената си глава, докато някой не му напомнеше за реалността, както бях сторил аз тази вечер. Зачудих се дали в неговите спомени не беше извършил велики дела, вместо да се крие като страхливец в каютата си. И в тази нова представа за себе си, толкова съвършена и толкова непорочна, каква беше вероятността да си признае нищожеството на измисления си образ или да потвърди, че всъщност е човек, разделил двама влюбени с купчина лъжи и колода карти?

ТРЕТА СЦЕНА

ГРАДИНИТЕ НА ЛЕОНАТО

Беатриче: Беше денят преди сватбата на Херо и аз обикалях градините, надзиравайки подготовката за събитието.

Подготовката за сватбата течеше както вътре в двореца, така и отвън, но мерките, които се вземаха вътре и отвън, бяха коренно различни. Вътре в двореца трансформациите бяха нежни и деликатни — гирлянди с цветя, букети от цветна хартия, панделки и конфети. Но отвън, по стените, подобно на броеница, беше подредена стражата. Леонато беше удвоил охраната както при портите, така и по целия периметър на двореца. И между плещестите професионалисти се бяха подредили десетки селяни от околността, с които губернаторът беше подсилил стражата. Униформените имаха големи проблеми в привеждането на тези новобранци във форма — куците и сакатите, младите и старите. Колкото и да не беше за вярване, тази импровизирана стража имаше заповеди да задържи и принца, ако се налага.

Единствените украси извън двореца бяха знамената, увиснали над главите на тези нескопосни новобранци. Десетки знамена Тринакрия, решително демонстриращи верността на Леонато към Силиция — три крака, подредени около главата на Медуза. Никъде наоколо не се виждаха флагове на Арагон, нито гербове на Испания, нито медали на свети Яков. От историята с испанските коняри насам не бе имало нито едно нападение над губернаторския дворец, но със завръщането на испанците се беше върнал и страхът. Според мен чичо ми имаше пълното право да се страхува — защото през последната седмица неведнъж и два пъти бях усещала онова особено гъделичкане в тила, което подсказваше, че ме наблюдават, но се бях обръщала твърде късно, за да зърна наблюдателя в сенките. В нощта на бала с маски пак бях имала такова усещане, но тогава бях забелязала фигура с качулка, носеща маска на врана. Фигурата беше наблюдавала гостите като черен хищник, преди да се стопи в мрака.

Изхвърлих привидението от ума си и поех бавно по розовата алея, плъзгайки ръка по фонтана. За пореден път ми се налагаше да гледам как по-млада братовчедка ме изпреварва пред олтара. Наблюдавах суетнята на градинарите с преднамерено безразличие — за нищо на света не бих си признала, че копнеех за точно такава сватба. Бях прехвърлила Парис на Жулиета без капчица болка, но докато гледах как закачат фенерите и как разхвърлят цветята, вече ме болеше, защото сега, когато правилният за мен жених се бе завърнал, аз исках сватбата.

Обичах много Херо, а след завръщането ми двете бяхме възобновили близкото си приятелство така, сякаш никога не се бяхме разделяли. Радвах се за нея, че ще има мъжа на мечтите си, но дори пред нея не можех да призная чувствата си към Бенедикт. Но мисля, че тя се досещаше — защото всеки път, когато попаднех на Херо и Маргарита или на Херо и Урсула, ги чувах как на висок глас си говорят колко достоен бил Бенедикт и как не бил никак лош избор за съпруг. Ала аз не можех да изоставя толкова лесно образа си на Беатриче самотницата, Беатриче умницата, Беатриче момата, която по-скоро би слушала как куче лае срещу гарга, отколкото мъж да ѝ се къдне в любов. Ако тази Беатриче ме напуснеше, коя тогава щях да бъда аз? Трябваше да бъда напълно сигурна в Бенедикт — да го изгубя веднъж, беше най-трудното нещо, което ми се наложи да понеса, но да го изгубя втори път, щеше да ме убие. За пореден път той се беше появил в Месина, запленил от свой височайши другар — миналата година беше принцът, сега беше графът. И все така оставаше проблемът с горчивите му думи, които беше изрекъл на раздяла, и с картите, които открих в стаята му миналото лято. Нито една от тези две случки не беше обяснена, въпреки че му бях дала предостатъчно шанс, когато онази вечер го подкачих за *сетебелото*.

Иначе през последните няколко дена се бяха изговорили много думи, но винаги публично, постоянно в конфликт. Чудех се дали и той си даваше сметка като мен, че просто играем, че не сме в състояние да се простим с публичните си образи на хора, които са непрекъснато във война. А всъщност онова, което исках повече от всичко на света, бе да остана насаме с него, за да го попитам с искрена тъга какво го беше накарало да ме изостави така. Бях дала дума на баща си, че ще се върна във Вилафранка след месец, а ето че половината от това време

вече беше минало. Затова, докато вървах безцелно из градината, както правех напоследък, не спирах да се надявам, че случайно ще попадна на Бенедикт.

Но както изглеждаше, беше ми писано да срещна всеки друг, само не него. В тунела от зеленина попаднах на брата на принца — Дон Хуан, и неговата свита в лицето на Конрад и Борачио. Тримата разговаряха енергично за нещо, но когато ме видяха, прекратиха рязко приказките си и се поклониха учтиво. Аз ги поздравих, върнах се обратно и минах по другия път. Край подкастрените прасковени дървета зърнах Херо и Клавдио — гукаха си нещо един на друг като два гълъба. И накрая, облечен в износена дълга риза и стара сламена шапка, отнякъде се появи Леонато, раздавайки заповеди. Накрая видях един самотен мъж в цветовете на свети Яков да върви към мен и сърцето ми претупа. Но пак не беше той — когато човекът заобиколи алеята с лимоновите дръвчета, видях, че е Дон Педро. Пренаредих разочарованите черти на лицето си в изражение, подходящо за благовъзпитан поздрав. Винаги бях харесвала принца — изглеждаше ми благороден и достопочтен. Бях достатъчно честна, че да не го виня, задето Бенедикт беше предпочел да служи на него, отколкото да стои при мен.

— Лейди Беатриче! — възкликна принцът и се поклони, но когато се изправи, беше зачервен по начин, който не би могъл да се обясни само от навеждането му. Задиша толкова тежко, сякаш беше тичал дотук. Денят беше унищожително жарък, та вероятно това обясняваше състоянието му. — Лейди Беатриче — започна пак, но този път доста по-колебливо, отколкото някога го бях чувала да говори, — трябва нещо да ви питам и нещо да ви кажа.

— Какво ще кажете първо да потърсим подслон от слънцето, а? — попитах и посочих към римските бани от другата страна на розовата алея, сенчести зелени басейни, плоски като огледало, обрамчени от открита веранда с хладни каменни колони.

Насочихме се натам и седнахме край водата, върху камъни, по-древни от къщата. Някога леля ми беше разказвала, че по римско време тук са се къпали единствено младите неженени мъже, затова винаги ми беше доставяло удоволствие да седя на място, където преди векове никога нямаше да ми позволят да припаря.

Сега, когато вече бяхме седнали, принцът очевидно не бързаше толкова много да започне. Между колоните се носеха опиянени от цветовете на лятото пчели, между лилиите в езерото се стрелкаха водни кончета. Загледахме се в слугите от другата страна на баните, които сплитаха арки от върбови клонки в градината пред параклиса.

Накрая принцът заговори:

— Сватбата на братовчедка ви е утре, нали?

— Да — изрекох с шумна въздишка. — Това сполита всички останали по света, с изключение на мен и вас, нали, принце? А ние седим и ги наблюдаваме от този басейн на ергените — и веднага, щом изрекох тези думи, съжалих. Защото осъзнах истината в мига, в който те напуснаха устните ми. Сега вече разбрах защо Дон Педро ме наблюдава по този чудат, напрегнат начин. Разбрах смисъла на зачервените бузи, на тежкото дишане. Сведох очи към лишените от годежен пръстен ръце в скута си. — Това щеше да бъде въпросът ви, нали?

— Да — отвърна той. — Ще ме вземете ли, милейди?

И ето че там, върху камъните на римските бани, на мен ми предлагаха сватбата, за която мечтаех. За един-единствен миг си позволих да си представя физиономията на баща ми, ако се върнех във Вилафранка, следвана от Дон Педро. Но изобщо не се поколебах. Бях отказала на един граф на Верона, така че нищо не ми пречеше да откажа на принц на Арагон. Вгледах се в тъмните му очи — привидно излъчващи стеснителност, но с пламък в центъра на зениците. Възможно ли бе дори един принц да усеща онова, което бях усещала и аз тази сутрин — че целият свят навлиза по двойки в сенките на църквата, докато ние, ергените, оставаме да се пържим на слънце?

Очите му бяха толкова сериозни, че предпочетох да го обърна на шега.

— Принце, опасявам се, че престоят ви на кораба е бил толкова дълъг, та да ви наведе на мисълта, че всички създания трябва да се качват на борда по двойки. Моята братовчедка се омъжва за вашия приятел, затова сега всички трябва да се хващаме двама по двама за танца на Хименей, така ли? Не, милорд, но благодаря!

Този път беше ред на принца да сведе очи към ръцете си. И аз не пропуснах да забележа на тях герба на Арагон в червен и жълт емайл,

украсяващ пръстена с печата — пръстен, който, ако отговорът ми беше различен, сега щеше да краси моята ръка.

— Бихте ли могли да ми приведете една причина за този отговор?

Не бих могла. Замълчах сконфузено.

— В такъв случай ще отговоря вместо вас — изрече той и устните му потрепнаха в горчива усмивка. — Обичате Бенедикт.

Първата ми реакция беше да излъжа, да се пошегувам, да изтъкна някакво възражение. Но прецених, че му дължа истината.

— Да — прошепнах. Облекчението беше невероятно.

И той го забеляза.

— Като че ли се освободихте от голям товар, нали?

Кимнах.

— Вие сте първият човек, на когото го казвам — поясних, но после си спомних и друго. — С изключение на... един друг... миналото лято.

— Да, поетът — кимна Дон Педро. — Микеланджело Флорио Кролаланца.

Изрече името така, сякаш рецитираше стих.

— Но вие откъде... — започнах, но после си спомних. Конникът на плажа. Бил е принцът. И внезапно бях обзета от непонятен хлад. — Започнахте с това, че имате да ме питате нещо и да ми кажете нещо. Е, какво ще ми кажете? — завърших с непривично висок и равен глас.

Той си пое дълбоко дъх и отговори:

— Отнася се до същия този човек. Миналото лято въведох Бенедикт в заблуждението, че вие сте влюбена в онзи поет. Заведох го на плажа, за да ви види как се прегръщате. Аз знаех, че вие го утешавате заради загубата на майка му. Ала Бенедикт не го знаеше. *Точно затова* той ви отблъсна.

Вторачих се във водните кончета наред басейна, без да ги виждам. Значи Бенедикт е бил там. И ни е видял. Това вече обясняваше странното му поведение по време на прощалното пиршество и публичния начин, по който ме отхвърли на сбогуване. Осъзнах, че имам нужда от пространство и тишина, за да подредя мислите си, но засега очевидно нямаше да ги получа, защото Дон Педро заговори пак:

— И картите за *скопа* в стаята му — онази мръснишка колода. Бяха мои. Оставих ги с нарочната цел вие да ги намерите. Картата,

която той ви подари, не беше измамническа. Беше си съвсем истинска.

Песента на пчелите зажува в ушите ми в унисон с кръвта.

— Но защо, за бога, сте го направили? — отроних едва чуто.

— Защото исках той да дойде с мен, за да изпълни дълга си към своята рицарска клетва и към блажения свети Яков!

— А сетихте ли се за неговата клетва към мен? — извиках, преди да бях успяла да се спра. Глупачка!

— Каква клетва?

Отново беше мой ред да замълча. Нямаше никаква клетва. Нямаше никакъв предварителен договор, нито ред мастило, който да ни обвързва. Бенедикт не беше нарушил никакво обещание. Единствено клетвата, дадена чрез целувка от неговите устни на моите в онази нощ на дюните, клетвата между две тела, подписана от звездите и подпечатана от пясъка. Но няхах право да говоря за това, поради което предпочетох да задам на принца въпроса, който от няколко минути бе започнал да ме изгаря.

— Но защо не започнахте с това? Имам предвид, преди да ми предложите брак?

— Щяхте ли изобщо да обмислите предложението ми след подобно признание? — отговори той на въпроса с въпрос, гледайки ме право в очите.

Като че ли няхах отговор. Или по-точно — отговорът ми се преля в свеждането на очите ми.

— А ако бях приела предложението ви? Тогава щяхте ли изобщо някога да ми кажете останалото?

И пак върнах погледа си върху неговия, ала този път той сведе очи. И аз разбрах. Щях да стана принцеса на Арагон, но до сетния си дъх щях да смятам Бенедикт за измамник.

Загледах се в спокойните води на римските басейни. Мислите ми бяха тяхна пълна противоположност — като буреносни вълни. Не знаех как да се чувствам. Дали да бъда щастлива и благодарна, че двамата с Бенедикт просто сме станали жертва на подла заблуда, или да се ядосвам, че бяхме разделени от подобен номер. Дали да порицая Дон Педро за презрените му дела отпреди година, или да го поздравя за закъснялата откровеност. Дали да скърбя за годината, която бяхме изгубили с Бенедикт, или да се възрадвам за времето, което ни предстои.

Но преди да успея да изрека каквото и да било, пред портите се появи в галоп ездач и дръпна юздите на коня си сред огромен облак прах. Докато пратеникът се опитваше да обясни мисията си на стражата, Дон Педро скочи на крака и хукна натам.

— Каква работа ви води насам? — провикна се към ездача.

Аз също се изправих и последвах принца, изпълнена със злокобни предчувствия.

— Аз съм принцът на Арагон — изрече Дон Педро. — Можете да предадете съобщението на мен!

Пратеникът изгледа принца от горе до долу и бързо взе решението си.

— Много добре, ваше височество — кимна. Коленичи и му поднесе някакъв свитък. — Тази нощ архиепископът на Монреале е бил убит в постелята си, сир. Или по-точно е бил отровен.

* * *

Сега, когато вече нямаше никакви пречки за повторното ни събиране с Бенедикт, можех веднага да го издиря, за да се разберем. Ала богинята Фортуна, с жестока ирония и без никакво съчувствие към една своя посестрима, беше решила той да отсъства от двореца до края на деня.

Той трябваше да придружи принца и графа до Монреале, за да научат подробностите около ненавременната смърт на вуйчото на Клавдио. В тяхно отсъствие Дон Хуан, братът на принца, се прояви като изключително грижовен гост и с готовност предложи помощта си на Леонато за подготовката за утрешния ден. На чичо ми изобщо не му мина през ум да отложи венчавката — тъкмо обратното, изглеждаше по-скоро нетърпелив да я ускори. И Дон Хуан се втурна да му помага. Нито един детайл не беше твърде незначителен за този господин. Настояваше дори да разбере къде ще спи всеки от гостите на сватбата, а мен ме попита кой бил прозорецът на Херо, защото искал да уреди музикантите да й направят серенада. Изненадах се много, когато видях колко добре се справя с организацията и управлението на събитието, защото бях дочула, че се проявил като толкова лош пазител на именията на Дон Педро, че накрая провалът му като управник всял

раздор между тях там, където дори незаконното му раждане не било успяло.

С прискърбие съм длъжна да призная, че кончината на архиепископа ни най-малко не се отрази на нас, дамите, и не хвърли и най-дребна сянка върху предстоящата сватба. Ако изобщо се сетих за този прелат, то беше само за да отчета мрачно, че днес той си плати за смъртта на Гулиелма Кролаланца. Даже Херо, която беше искрено набожна, само отбеляза, че се надявала Клавдио да не скърби чак толкова горко за своя родственик, че да опорочи общата им радост от брака.

Следобед се заех да помогна на Херо и Маргарита с финалните щрихи на булчинската рокля, но едва се сдържах на едно място. Беше ми ту горещо, ту студено и ту се втурвах към прозореца, за да подложа глава на повее на вятъра, тук потреперах на шивашкото си столче. Изобщо не ме интересуваше разговорът им за най-новата рокля на херцогинята на Милано или кое ребато^[1] щяло да стои по-добре на булчинската рокля. Когато зърнах отражението си в огледалото зад Херо, забелязах, че бузите ми са трескаво поруменели, устните ми са червени и плътни, а очите ми са изгарящо сини. Нищо чудно, че момичетата започнаха да се страхуват за моето здраве.

— Болна ли си, Беатриче?

Ако беше сама, щях да ѝ кажа — за това как всичко вече е изяснено и как всичко би могло да завърши добре между мен и Бенедикт. Но на Маргарита изобщо не вярвах, защото беше лукава хитруша. Затова потвърдих, че страдам най-печално.

— Аз съм съвсем болна! — обявих. — Мисля, че главата ми е настинала.

И задържах погледа на братовчедка си, за да не ѝ позволя да се обърне и да види прекрасния ден навън. Преди време ѝ бях казала, че главата ми никога не изстива, защото съм отгледана във ветровит замък, така че сега щеше да ми бъде доста трудно да ѝ обясня как съм се сдобила с подобна болест наред горещ летен ден. И прекарах останалата част от следобеда в имитиране на кихавици, а после се престорих, че не мога да помириша изиящия парфюм на сватбените ръкавици, които Клавдио беше изпратил за Херо. Утешавах се с мисълта, че съвсем скоро и аз може би щях да получа подобни ръкавици.

— Може би имаш нужда от нещо тонизиращо — обади се невинно Маргарита. — Чувала съм да казват, че бенедиктинът е могъщ цяр!

Сразих я само с един поглед, но иначе тя казваше истината — Бенедикт действително беше моето лекарство. С приближаването на вечерта започнах да се тревожа, че той няма да се върне — че убиецът на архиепископа ще се разправи и с него, че конят му ще стъпи в канавка по пътя и ще го хвърли, че ще го причакат разбойници, за да го ограбят и убият. Този кратък следобед се оказа по-агонизиращ и от годината, която Бенедикт беше прекарал на борда на кораба от армадата.

Мъжете не се прибраха и за вечеря, така че, след като хапнахме набързо, не ни оставаше нищо друго, освен да се разотидем по леглата. Като главна шаферка, аз трябваше да спя в едно легло с Херо, както изискваше традицията в нощта преди сватбата. Не че очаквах да заспя — защото и без мислите за Бенедикт да държат сърцето ми разтуптяно, беше твърде горещо за завивка. Но по някое време трябва да бях заспала, защото сънувах дъжд — благословени тежки капки дъжд падаха по лицето и тялото ми. Събудих се в топлата нощ. Херо спеше блажено до мен. А после върху плочите на пода падна малко камъче и подскочи напред, след него друго падна върху завивката ми.

Отидох до прозореца, а оттам излязох на балкона. От мрака изплува фигура и за момент сърцето ми подскочи от страх — по същия начин се беше появил и непознатият с факлата в нощта, когато испанските коняри бяха разчленени. Но страхът ми бързо се изпари, заменен от облекчение. Там, долу стоеше Бенедикт, познавах дори силуета му.

— Лейди Беатриче! — повика тихо той. — Звездите изгряха! Слезте!

Наведох се над перилата и прошепнах:

— Не мога! Маргарита спи край вратата!

Той удари дланта си с юмрук и отвърна:

— Чаках цяла година, но вече не мога да чакам дори до зазоряване!

— Почакай! Идвам!

Върнах се обратно на пръсти в стаята на Херо и се приближих тихичко до вратата. Веднъж вече бях успяла да надхитря Маргарита и

да я прескоча — в нощта, когато бях избягала, за да участвам в тарантелата. И сега дръпнах внимателно резето и вдигнах бравата. Когато вратата се откряна, зърнах веднага рогозката на Маргарита, но не и нея. Къде ли се беше покрила хитрата лисичка?

Не че това имаше значение — изчезването ѝ просто ме улесняваше. След секунда вече хвърчах надолу по стълбите. Втурнах се към Бенедикт. Той ми подаде ръка. Поех я.

Плъзнахме се тихичко през градината. Вървах по същите пътеки и алеи, по които бях минала днес, толкова щастлива сега, колкото тъжна бях през деня. Бенедикт ме поведе към римските бани, до същото място, където тази сутрин бях седяла с Дон Педро.

— Виж! — посочи.

И пред очите ми се разкри чудо.

Бистрият зелен басейн от тази сутрин се беше трансформирал в звездно поле. Беше истинска карта на съкровищата, ярък турски килим от звезди, уловени и свалени на земята, отразяващи се съвършено в правоъгълния басейн. Нощта се бе просмукала в едно огледало. Бенедикт бе наредил тези скъпоценни камъни там за мен, подобно на конквистадор, достигнал до Америките и зашеметил горките местни жители с богатствата си. Беше преплавал множество морски мили, за да стигне до този остров и до мен. Аз бях неговият рай и той ми беше поднесъл съкровище.

Но всъщност ми беше върнал онова, което вече ми принадлежеше — защото там, наред всички съзвездия, се виждаше тронът на Касиопея и моята звезда под него. Можех да се закълна, че ако пожелаех, щях да стъпя върху този килим и да премина по него така, сякаш крача по небето, за да се настаня в този сребърен трон и да се разговоря с Касиопея и останалите божества в небесата.

Седнахме на ръба на басейна, на същото място, където бяхме седели с принца. Но сега се бяхме обърнали в другата посока — не към градината, а към басейна. Защото Бенедикт за пореден път беше трансформирал всичко — беше сменил едно небе за друго и беше преобърнал вселената. Камъкът беше все още топъл от слънцето през деня и ние поклащахме крака над водата, като внимавахме да не докоснем тази свещена повърхност. Защото и най-невинната вълничка би могла да създаде небесна вихрушка, а сега, когато звездите се бяха подредили, не желаех да ги разбърквам.

Бенедикт отвори уста, за да заговори, но аз поставих пръст на устните му. Трябваше да му кажа всичко, да изтрия училищната плоча и да започна наново.

— Дон Педро ми разказа как те е заблудил преди една година.

— Така ли? — изглежда ме слисано той. — Дон Педро лично ти го е казал?

— Да. Как нарочно те е довел на плажа и как после скрил едно тесте фалшиви карти за *скопа* в стаята ти.

Той млъкна и млъча толкова дълго, че реших, че е гневен на приятеля си. Затова се опитах да смекча престъплението на принца, като рекох:

— Признанието поправя първоначалната простъпка. Той се оказа не само почтен, но и храбър мъж — струваше му много да ми каже всичко това.

Бенедикт се усмихна през стиснати устни. Помислих си, че ревнува. Колко ли още щеше да ревнува, ако знаеше онова, което премълчах? Че принцът първо ми беше предложил брак?

— Но стига за другите мъже и за добрите им качества! — възкликна най-сетне Бенедикт с познатата веселост в гласа. Стисна леко ръката ми, която изобщо не беше пуснал. — Кое беше първото от моите прекрасни качества, в което се влюби?

— Кой е казал, че те обичам? — попитах с усмивка.

Той ме погледна по начин, от който се разтреперих.

— Казват го очите ти, защото са по-ярки и от онези храбри звезди там!

Днес бях признала пред принца, че обичам Бенедикт. Защо сега да лъжа пред него самия?

— Няма да го отричам тогава — отвърнах.

— Е, кажи тогава! Кое от добрите ми качества плени първо сърцето ти?

— Нищо, което другите мъже биха определили като такова.

Той се престори на отчаян.

— Тогава кое от *лошите* ми качества те накара да се влюбиш в мен?

Изгледах го с престорена сериозност и отговорих:

— Този въпрос е много по-лесен. В твоята глупост, твоята бърбуривост, твоята суетност, твоята наивност, твоята сговорчива

природа — направих пауза, за да си поема дъх, и добавих: — А ти в кое от добрите ми качества се влюби първо?

— Не мога да се сетя за нито едно такова.

Усмихнах се.

— Тогава кой от недостатъците ми привлече вниманието ти?

— О, това е лесно! Твоята самонадеяност, твоето презрително отношение към всички, упоритата ти гордост, инатливата ти природа, хапливият ти език — отговори той и също се усмихна.

Бих предпочела да слушам и други подобни обиди от неговия език, отколкото хиляди комплименти от когото и да било другиго.

— Ние двамата с теб май никога няма да можем да се държим любезно един с друг, а? — подметнах.

— Никога — съгласи се той. — И по тази причина утре ще помоля отца да свърже и нас, когато свързва моя брат и твоята братовчедка. Така ще можем да се държим нелюбезно един с друг през всеки ден до края на живота ни!

Това беше второто предложение за брак, което бях получила през този ден, при това на съвсем същото място. Но този път си знаех, че всичко беше така, както трябваше да бъде. Бенедикт отново бе върнал небето на мястото му. Сватбата на Херо щеше да бъде и моя сватба, точно както си бях мечтала.

— *Да!* — изрекох и тази едничка, твърде пестелива сричка струваше повече от всичките ми предишни разгулни остроумия. Щастие то ми беше пълно. Можех да лежа на рамото му завинаги.

Доста по-късно се сетих нещо.

— Наричаш Клавдио свой брат? Как така?

Той вдиша и шумно издиша.

— Свързано е с една клетва, която си дадохме на борда на кораба — отговори, докато гърдите му се повдигаха и спускаха под бузата ми. — След като разбрахме, че ще живеем — допълни.

Надигнах се, за да го погледна в очите, и попитах:

— Какво изобщо се случи там?

Погледът му се насочи не към мен, а към небето и звездите по него, като че ли не искаше да ги гледа във водата.

— Неща, които трябва да си останат там, където ги оставихме. Единственото, което мога да ти кажа, че в това приключение нямаше никаква слава, никакво благородство и никаква храброст. Но в Клавдио

ги открих — и благородството, и куража. Истинският, неподправеният кураж — и отново не спомена нищо за принца. — Дватамата с Клавдио си помагахме, за да се задържим над водата.

— Той ли те върна тук?

— Не, ти го направи — отговори той и посочи към трона на Касиопея. — Някога ти ми показва една малка звезда и ми каза, че двете сте родени в един и същи час. И когато всичко беше сякаш изгубено, тази звезда ми остана върна, така, както вече знам, че си ми била и ти — защото принцът призна всичко това и пред мен.

През небето на щастиято ми премина мъничък облак — не трябваше ли да ми върва просто защото ме познава? Защо е трябвало да чака потвърждение от господаря си, за да го направи? Но тогава той докосна лицето ми и аз забравих всичките си съмнения.

— Твоята звезда беше мой водач! Не откъсвах очи от нея от залез до зори, през всяка следваща нощ от Шотландия до Сантандер.

— Много се радвам, че съм ти била от такава помощ. Бих се скрила и на борда на кораба ти, ако можех, само и само да бъда с теб!

— Ти и без това беше с мен, през всеки ден от това пътуване! — изрече. — А сега вече няма да има повече плавания под звездите — хвана лицето ми в двете си ръце. — Защото съм си вече у дома!

Струваше ми се, че се целувахме часове наред, защото тъмният басейн постепенно стана по-блед, по-син, като пластовете на моята звездна рокля. Звездите вече не бяха като диаманти върху кадифе, а по-скоро като млечните перли върху плаща на Дева Мария.

— Ще трябва да се върна в стаята си — отбелязах по едно време с огромно съжаление. — Само след няколко часа Херо ще трябва да тръгне към църквата, а аз почти не съм мигнала!

Върнахме се бавно през нощните градини, а в цветния двор пак го целунах.

— За последен път като ерген! — прошепна той и ми върна целувката.

Не беше прав — *неговите* очи бяха най-ярките сред звездите.

По стълбите се разминахме с Борачио. При други обстоятелства щях да се усъмня значително в присъствието му тук, защото тези стълби водеха единствено към стаята на Херо. Но тази нощ бях в състояние да мисля единствено за Бенедикт и за нашето щастие. Когато се изкачих по стълбите, Маргарита отново се бе свила на

рогозката си. Бузите ѝ бяха поруменели, очите ѝ бяха здраво стиснати, дишането ѝ — равномерно. Преструваше се на заспала.

Поколебах се, застанала над нея. Безсъмнено беше ходила да върши някаква пакост, защото беше спала толкова, колкото и аз. Но ако сега се престорех, че съм се хванала на измамата ѝ, после може би тя нямаше да ми задава безочливи въпроси. Прескочих я най-нагло и влязох в стаята на Херо, оставяйки я да се прави на заспала.

[1] Ребато — широка, поръбена с дантела яка, обикновено колосвана, за да седи изправена отзад. — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА СЦЕНА

ДВОРЕЦЪТ НА ЛЕОНАТО

Бенедикт: Като шафер на Клавдио, аз имах задачата да подготвя графа за сватбата му.

Клавдио стоеше гол наред водопада от слънчева светлина в стаята си със строго склучени вежди и замислено лице. Реших да се пошегувам с него, подхвърляйки му няколко от онези вековечни закачки, с които шаферите подкачат бъдещите младоженци. Ала той не реагира по никакъв начин. Самият аз бях в неудържимо настроение — след нощта, прекарана с Беатриче под звездите, бъдещето вече ми изглеждаше застлано с диаманти. Не бях мигнал, но сърцето ми преливаше от радост. Искях да споделя щастието си с Клавдио, но неговото поведение беше толкова отблъскващо, че предпочетох да го оставя с мислите му. Предположих, че са свързани не толкова с предстоящата церемония в църквата, колкото с пътуването ни до Монреале, където посетихме трупа на вуйчо му. Сигурно това го беше потиснало толкова.

Когато предишният ден бяхме пристигнали в красивия хълмист град, бяхме моментално поканени да се запознаем с трупа на архиепископа, защото приставите се бяха разпоредили то в никакъв случай да не се мести. Затова, влизайки в обширния дворец с цвѐта на пясъка, ние се бяхме насочили право към драпираните с кадифѐта покойи на отровения прелат.

Архиепископът лежеше с отворени очи, с по една от традиционните му сълзи във всяко от тях, с черна струйка, стичаща се от устата му. Аз не питаех никакви топли чувства към този човек — не можех да забравя как безмилостно бе пратил смуглата дама на кладата. Но не можех да не призная, че за Клавдио сигурно беше шок да зърне родственика си в подобно състояние. Знаех, че беше планирал да дойде при вуйчо си, за да го помоли да води венчавката му с Херо, а ето че сега беше принуден да урежда погребение.

На изпроводяк началникът на стражата ни наля по чаша рейнско вино и рече:

— Беше самотен убиец. Закачулен. Беше облечен в расо на монах, но пълзеше по стените като маймуна!

Изсумтя на собствената си шега, но зърнал суровия поглед на Клавдио, побърза да поправи физиономията си.

— Чували сме да се говори за качулат убиец, подвизаваш се под прякора Карденио — Парцаливия. А през последната година приказките за него стават все повече — името ме стресна — приличаше много на подписа под памфлетите, които бях видял по време на Варата. — Отровата е от Мантуа, в по-голямата си част живак. Внимавайте, господа! — допълни, когато пресушихме чашите си. — И кажете на лорд Леонато също да внимава много на сватбата на дъщеря си! Тези разбойници стават все по-смели напоследък!

По обратния път обаче бях забравил за това предупреждение, защото към този момент звездите вече изгряваха една по една и мислите ми бяха само за Беатриче. Но сега си давах сметка, че убийството на архиепископа и заплахата за нападение по време на сватбата тежаха много на ума на Клавдио. Иначе не бих могъл да си обясня защо изобщо не приличаше на човек, на когото му предстоеше да се ожени.

Камериерът ме преведе през сложния процес на обличане на младоженеца, защото досега не бях правил подобно нещо. Изтърках здраво цялото тяло на Клавдио с ленена кесия — по-леко по гърдите и гърба, а после енергично по крайниците, докато кожата му не се зачерви. След това му поднесох стъклениците с парфюми и помади, за да омекоти с тях собствения си аромат, и той се зае да ги размазва по тялото си с напълно отнесено съзнание. След това му помогнах да облече дрехите си — пурпурното, с което никога не се разделяше, пурпурното на Медичите. Тази премияна беше заявление за несметни богатства, втъкано в платно — миналата година, когато беше все още по-скоро наперено хлапе, отколкото мъж, той ми беше казал, че за боядисването само на една унция от това платно били необходими трийсет хиляди рапана. Така той носеше наследството си на гърба си, а когато приключи с обличането си, го изгледах с нескрита гордост — новият ми брат беше доста приятен мъж, стига да се усмихнеше, разбира се. Успях да го убедя поне веднъж да се ухили, за да почистя зъбите му с клечка, направена от основата на перо, а след това ги излъсках с парцалче за зъби от ивичест лен. Но тази усмивка беше по-

скоро гримаса. После му поднесох сребърен леген, докато той плакнеше устата си с бяло вино, а накрая му връчих няколко семена кимион.

— Дъхът ти трябва да е сладък за целувките на Херо! — изрекох.

Той само изсумтя. Това определено не беше нормалната реакция на подобна шега, която можеше да се очаква. По стълбите, а после през двора той вървеше като сомнамбул.

* * *

Малката църквица, украсена до неузнаваемост за този красив ден, беше претъпкана от народ. По пейките се виеха гирлянди от цветя, колоните също бяха увити с такива. Пъстроцветните стъкла на прозорците превръщаха обикновената слънчева светлина в истинска цветна дъга, всяка една от розетките — чудодейна призма, разцепваща слънчевия лъч. Дори и онези от паството, пристигнали с обикновените си памучни дрехи, бяха нашарени с толкова ярки цветове, че изглеждаха като натруфени с кадифета.

Пред олтара стоеше булката в златна рокля, с воал от позлатен филигран, метнат върху лицето ѝ. А до нея — видение, което я затъмняваше така изцяло, както май затъмнява декември, беше Беатриче — в сребърен тоалет, с диамантени звезди, забодени в русите ѝ къдрици. Естественият ред на нещата се беше обърнал, защото звездите на Беатриче затъмняваха слънцето на Херо. Сърцето ми се разтуптя — защото тези добри хора, дошли да гледат една сватба, все още нямаха никаква представа, че ще станат свидетели на две. Защото когато след известно време напуснех това свято място, вече щях да бъда Бенедикт жененият мъж.

В ролята си на шафер аз вървах до Клавдио, който беше ням като камък. Сбутах го лекичко и се усмихнах, но неговата физиономия си остана каменна. Е, нищо. Когато приключим с формалностите, щяхме да вдигнем чаши, вече като съпрузи. За да отпразнуваме края на ергенските дни.

Пред нас вървеше Дон Педро, който после застана до брат си Дон Хуан. Днес принцът изглеждаше точно толкова кисел, колкото беше постоянната физиономия на брат му. И точно толкова

неразговорчив. Мислех си, че поне *неговото* настроение ми беше ясно — вероятно не му беше приятно да гледа как протежето му грабва трофея, който можеше да бъде негов. И въпреки това, днес поне имах причина да харесвам Дон Педро. Въпреки угризенията ми той беше удържал на думата си — беше казал на Беатриче за зловредната си намеса и така практически ме беше оженил за нея по всичко, само не по закон. Срещу двамата испански принцове стояха Леонато и брат му Антонио — двама благородни старци, като огледални отражения на принцовете, показващи им недалечното им бъдеще.

Отец Франциск излезе напред. Не бях виждал отец Франциско Мауролико от нощта, когато ме беше извлякъл от „Русалката“ в Месина и ме беше довел у дома — в навечерието на отпътуването ми оттук. Тогава ме беше слушал как се оплаквам от Беатриче. Днес щеше да ме чуе как ѝ се заклевам да я обичам и след смъртта.

Отчето вдигна книгата си и започна да нарежда латинските фрази на сватбената литургия, но Леонато, сякаш пред портите му се бяха подредили убийци, го пришпори.

— Кратката версия, отче! Кратката версия! — рече, триейки потното си чело. — Брачните напътствия после!

Във всеки друг ден щях да го помисля за груб и несъобразителен, та дори и за безчувствен да прекъсва по такъв начин лелеяния момент на дъщеря си. Но точно днес бързината му ми допадаше — съвпадаше отлично със собственото ми нетърпение да завършим венчавката на Клавдио, за да се заемем с моята и да ускорим нещата колкото бе възможно повече.

— Много добре — кимна свещеникът, но не успя да скрие неодобрението от гласа си. — Но вие знаете, господарю, че законът изисква изричането на определена формулировка.

— Да, да, разбира се — махна Леонато с кърпичката си. — Продължавайте!

Свещеникът прочисти гърло и започна:

— Кой дава тази жена на този мъж?

— Това съм аз — отговори Леонато.

— Момент, отче — звънна неочаквано гласът на Клавдио, млад, силен и самоуверен. — Нека първо видя този *безценен дар*!

Хвана воала на Херо и го метна назад през главата ѝ, ала не нежно, а като човек, който си е купил картина и иска да я разгледа

добре. Херо се усмихна сащисано, защото традицията гласеше, че воалът трябва да се свали след цялата церемония, а не в началото ѝ. Но Клавдио изобщо не се усмихна, само я огледа хладно. Гостите по пейките се смълчаха в очакване. След няколко мига младоженецът обърна гръб на булката и се качи по стълбите на олтара, докато не се изравни със свещеника.

— Бихте ли ми отстъпили за малко мястото си, добри ми отче?

Не по-малко слисан от булката, отец Франциск се отдръпна и Клавдио остана единствен пред олтара, обърнат към нас, като че ли водеше службата така, както беше правил вуйчо му архиепископът години наред.

— По време на неотдавнашното ни пътуване на борда на военния кораб „Флоренция“ ние преживяхме огромни страдания — започна той, изненадвайки всички ни. — *Огромни!*

Погледнах бързо към Дон Педро, който безсъмнено също се питаше какво ли се канеше да каже графът по повод злощастното ни пътешествие. Мина ми през ум да го прекъсна с някоя шега, но преди да успее да се намеся, тази работа я свърши Леонато.

— Всички знаем за героизма ви, графе. Но защо не оставим военните истории за по-късно, край огнището?

— Няма да изпитвам търпението ви още дълго, *татко* — отвърна Клавдио с натъртване на последната дума. — Приемете това вместо проповед, стига добрият отец да благоволи да ми угоди!

Това ме накара да си спомня за проповедите му на борда на кораба, звънливия му глас, искрената набожност. Ала тази проповед тук беше по-различна.

— Имахме цяла каца с портокали, за да поддържаме моряците в добро здраве. В Испания също имате портокали, ваша милост, нали? — обърна се към принца.

— Да, имаме — отговори със суров глас Дон Педро. — В големи количества.

И тогава разбрах, че съм грешал за принца — каквото и да се канеше да каже Клавдио, Дон Педро беше съучастник в това и очакваше всяка една дума.

— В деня, в който тръгнахме „на север“, разпределихме порционите на мъжете. В трюма имаше цяла каца с портокали. Извадих един и го хванах в ръка — изглеждаше красив, кръгъл и

златист като слънцето — и имитира действието, а гласът му беше толкова музикален и убедителен, че всички сякаш отново зърнахме портокала. — Но когато притиснах с пръст кората, вътре плодът се оказа черен и изгнил. Следващият беше същият, както и следващият. Трябваше да ги изхвърлим всичките, защото, докато здрав портокал можеше да спаси човешки живот, изгнилият спокойно можеше да убие болнав моряк.

Сега Клавдио се обърна към Херо, като че ли този урок беше единствено за нея. Но отново се обърна към баща ѝ.

— Леонато, ние бяхме ваши почетни гости и миналата година, и тази. Вие ни угощавахте царски, предлагайки ни деликатеси от Триполи, Рагуза и Оран. Снощи, на вечеря изядох повече храна, отколкото бях поел на борда на „Флоренция“ в продължение на месеци. Случвало ли ви се е някога във всички тези пиршества да ни предложите нещо изгнило?

— Никога, милорд! — извика объркано Леонато. — Никога не бих поднесъл на свой гост нещо изгнило!

— А ако ми сервирате изгнил портокал, какво очаквате от мен да сторя?

Изпълнен с ужасни предчувствия, аз внезапно осъзнах накъде води цялата тази проповед.

— Бих очаквал от вас да го откажете.

— В такъв случай, Леонато, аз отказвам вашата дъщеря! — Беатриче извика тихичко, гостите ахнаха. — Кожата ѝ е безупречна, няма спор — допълни Клавдио, плъзгайки ръка по бузата на Херо по начин, който би трябвало да бъде нежен, но не беше. — Но отвътре е напълно изгнила! — пръстите му се плъзнаха надолу и стиснаха Херо за гърлото. — И ако притиснеш с пръсти плътта, тя потъва, защото вътре е пълна с гниlost, като мушмула!

За момент всички присъстващи се вцепениха. А после настана голямо раздвижване. Беатриче сграбчи ръцете на графа, които се опитваха да изстискат живота от братовчедка ѝ. Леонато също се втурна към дъщеря си, макар да не беше ясно дали искаше да я защити, или укори, което си остана все така неясно, защото беше спрял от мечешката прегръдка на брат си Антонио. Най-странна от всички обаче беше реакцията на Дон Хуан — той просто напусна църквата, спокойно, дискретно, но целенасочено. Единственият, който не

помръдна, беше Дон Педро — той стоеше и наблюдаваше сцената, която се разиграваше пред очите му, сякаш беше на театър.

Аз скочих и веднага извих назад ръцете на Клавдио — винаги съм бил по-силен от него, ала днес той сякаш не беше от този свят и ме отхвърли назад със силата на левиатан. Накрая обаче аз го издърпах и го притиснах в една колона, докато Беатриче прегръщаше все още давящата се Херо до срещуположната колона. Така сега тези двама млади, в някакво зловещо преобръщане на тайнството на брака, държаха на раменете си църквата. Застанал в центъра на водовъртежа, свещеникът изрева, призовавайки към мълчание.

— Какво става тук? — извика и в този момент си спомних, че някога е бил войник.

— Само това! — извика Клавдио над рамото ми по посока на Херо. — Кажи с кого беседва снощи между дванайсет и един от твоя прозорец?

Пребледняла в лице, но червена на гърлото от пръстите на Клавдио, Херо само започна да клати глава и да плаче.

— Аха! — извика Клавдио. — Ето, вината се стича от очите ти! Кой негодяй беше онзи, който сподели леглото ти?

Леонато излезе напред и също извика:

— Милорд, допускате огромна грешка!

Но сега излезе напред и Дон Педро.

— Не, Леонато, не греши! Заклевам се в честта си, че ние видяхме и чухме дъщеря ти от балкона на стаята й да разговаря с някакъв мъж и да го прегръща! Кълна се в честта си, че е истина!

Тук вече не можех да си държа езика зад зъбите.

— По-добре недейте! — подметнах, мрачно ухилен. Защото никой не знаеше по-добре от мен колко непостоянен беше принцът и колко малко значеше честта в неговия случай. А Клавдио знаеше не по-зле от мен, че Дон Педро не беше в трюма, когато открихме развалените портокали, защото се криеше от страх в каютата си. И затова не можех да разбера как и защо те двамата бяха сформирали този странен съюз.

— Какво искате да кажете с това, синьор Бенедикт? — обърна се към мен Дон Педро със заплашителен тон.

— Само това, че не е никак малка работа човек да се кълне в собствената си *чест*! — отговорих. — А когато го прави принц, това е

все едно васал да се кълне във вяроност към господаря си!

И двамата впихме погледи един в друг като двойка наежени котараци, но в този момент се обади Леонато:

— Лично аз никога не съм се съмнявал в честта ви, принце. Но трябва да има някакво недоразумение. Защото племенницата ми, която е шаферка на Херо, спа при нея цялата нощ. Лейди Беатриче?

Сърцето ми се сви от грозни предчувствия. Нашата звездна разходка като че ли беше осъдила завинаги Херо. Аз бях този, който бе отделил Беатриче от задълженията ѝ към братовчедка ѝ. И сега не знаех дали да говоря, или да мълча. Инстинктите ми подсказваха да говоря, но не желяех да излагам Беатриче на същите грозни обвинения. Но моята дама на сърцето ми се изправи гъвкаво като върбова пръчка и отговори звънко:

— Съвсем случайно, чичо, снощи не бях в стаята си, но за последната седмица съм спала неотлъчно при нея!

— Потвърдено! — извика Леонато.

Настъпи напрегната тишина, в която единственото, което се чуваше, бяха жалките ридания на Херо.

— Току-що говорехме за чест — обади се накрая принцът, но много тихо. — И аз ще считам за свое вечно безчестие, че съм сватосал мой приятел за улична жена!

С тези думи Дон Педро хвана под ръка Клавдио и го изведе от църквата, в печална имитация на сцената, в която Клавдио трябваше да изведе Херо.

Едва след време осъзнах, че тогава изобщо не ми беше хрумнало да ги последвам. Без да се замислям, аз бях останал с Беатриче. Леонато издаде болезнен вик, прекоси олтара и зашлеви дъщеря си през лицето. Горката дама припадна, което беше по-добре, защото баща ѝ продължи да сипе ругатни върху безжизненото ѝ тяло — някаква несвързана пледоария за това как Херо му била единственото дете, как съпругата му Иноджен се била споминала твърде рано и как дъщеря му била единствената му надежда за бъдещето, но тази надежда била завинаги умряла. Мрачните епитети се изливаха от устата му като помия — пачавра, уличница, лека жена, греховна твар и какво ли още не. От църквата го изведе брат му Антонио, но докато вървеше към вратата, Леонато продължаваше да сипе обиди. След като

драмата свърши, гостите също се разотидоха, шептейки си по двойки и тройки.

Вратата се затвори зад паството и вътре останахме само четиримата — Беатриче и Херо на пода до колоната, свещеникът на колене, както беше прекарал целия си живот тук, и аз.

Загледах се в малката групичка. Херо беше толкова дребна на фона на моята любима, че, отпусната в скута ѝ, изглеждаше като скулптурата Пиета. Двете образуваха малкия кръг на опустошената женственост, а ние със свещеника седяхме отвън — добронамерени, но изключени от тази чисто женска болка. Клепките на Херо изпърхаха и тя отвори очи и Беатриче я прегърна облекчено.

Херо я загледа доверчиво, като дете, събудено от кошмар.

— Беатриче, омъжена ли съм вече?

— Не, скъпа моя — поклати глава братовчедка ѝ.

И тогава видях, всички видяхме, как реалността се стовари изведнъж върху Херо, как тя си даде сметка, че кошмарът всъщност е бил истински. И отново заплака.

— Но как може да говори такива неща за мен! — нямаше как да се разбере дали има предвид Клавдио или баща си. Беатриче започна да я успокоява като малко дете, но не разполагаше с отговор на въпроса ѝ. — Как сега ще се върна там? — прошепна Херо. — Как ще живея с такъв срам?!

— Не се налага — обади се за първи път свещеникът. — Мисля, че за теб сега е най-добре да останеш известно време тук. Права си, че подобен срам е твърде голям, за да бъде понесен от жива жена. Но мъртвата жена понася всичко. Ще разпространим сред народа, че след думите на графа си паднала бездиханна. Междувременно онези, които те обичат, ще въздадат справедливост и ще възстановят честта ти! — и плъзна многозначително поглед от Беатриче към мен. После се обърна пак към Херо и рече: — Хайде, ела! Ще те заведе при икономката си. Тя ще ти намери някакво расо.

Херо послушно пое ръката на свещеника и го последва към дъното на църквата.

Свел лице към нас, свети Яков ни гледаше радостно от розетката в купола, безсъмнено особено доволен от своите рицари и от техните благородни дела през днешния ден.

ПЕТА СЦЕНА

ПАРАКЛИСЪТ В ДВОРЕЦА НА ЛЕОНАТО

Беатриче: С Бенедикт останахме сами пред олтара.

Иронията на ситуацията не ми убягна — бяхме възнамерявали днес да стоим точно тук, за да бъдем свързани в свещен брак. Молитвеникът лежеше на стълбите, където беше паднал от ръцете на добрия монах, изгубил напълно ролята си в брачната литургия. Някъде из тези страници се намираха точните думи, които щяха да преплетат завинаги съдбите ни — специални, обвързващи знаци, които срещаха мъж и жена, за да ги превърнат в едно цяло до смърт. Но вместо тях тук бяха изречени други думи — мрачни, страховити думи. Обвинения, клевети.

— Думи, думи, думи... — изрекох замислено. — На този остров думите убиват.

— Но, Беатриче! — възкликна Бенедикт, приближи се до мен и плъзна пръсти в косите ми. — Херо не е мъртва наистина! Кончината ѝ е само измислица на свещеника!

— Не разбираш ли? Тя е повече от мъртва! — изтъкнах. — Честта на едно момиче е всичко, а сега нейната я няма! В Сицилия дори *намекът* за обезчестяване е напълно достатъчен, за да лепне петно върху жената за цял живот! А Херо беше обявена за уличница публично, тук, пред олтара! Кой ще я вземе сега? С нея е свършено, повярвай ми!

И се разтреперих. Онази варварска проверка на девствеността ми, която бях насилена да изтърпя в замъка на баща ми, дали не беше по-добра от този южняшки начин? На север благородничките се радваха на известни свободи, но преди брака бяха длъжни да изтърпят подобни проверки. А на юг безупречната *репутация* беше всичко и аз за нищо на света не можех да повярвам, че Херо беше опетнила своята дори и с най-дребната простъпка.

— Графът очевидно е допуснал грешка — изрекох с равен тон. Бенедикт плъзна пръст по грубата каменна колона и отбеляза:

— Той, принцът, Дон Хуан — всички те трябва да са видели нещо!

— Двама от тях принципно носят честта в кръвта си — рекох. Бенедикт не направи никакъв коментар. — За третия не знам, но той е като тях, а нищо не казва.

— И напусна църквата първи. Нищо чудно тъкмо той да е в корените на това зло.

— Но пък как принцът и Клавдио могат да говорят така?

— Ти сама го каза — носят *принципно* честта в кръвта си! — натърти загадъчно Бенедикт.

Но аз бях твърде разтревожена, за да реагирам веднага.

— Ако не разполагах с тази троица клеветници, върху които да стоваря вината — изрекох с нисък глас, — щях да стана четвъртата. Защото не трябваше да се отделям от леглото ѝ.

— Не ми казвай, че съжаляваш за срещата ни! — възкликна Бенедикт.

— Не, никога! Просто...

Той хвана ръцете ми в своите и рече:

— Що се отнася до принцовете, нямам представа как стоят нещата при тях. Но относно Клавдио чувствам с мозъка на костите си, че е сгрешил! А в грешката няма никакъв грях. Ще разпитам, обещавам ти!

Изведнъж усетих, че силите ме напускат и се отпуснах тежко на стъпалата пред олтара.

— Няма никакво значение — промърморих. — Грехът не е в грешката. Грехът е в изречените думи!

Бенедикт приседна до мен, опрял рамо в моето, и прошепна:

— Ще ми обясниш ли какво искаш да кажеш?

— Ако наистина е имало някакъв заговор и открием, че Клавдио е бил измамен, тогава какво? Каквото и да е открием, неговата вина не отпада! — скочих на крака и посочих свещените стъпала, върху които се намирахме, провиквайки се възмутено: — Как можа да я доведе тук, чак до олтара, за да я обвини публично, да хвърли върху нея позора на безчестието не само пред очите на най-близките ѝ, а и на прислугата?! Как можа да каже на всички, от баща ѝ до момчето, което лъска обувките ѝ, че тя е познала жара на сладното легло?! — започнах да крача напред-назад пред олтара. — Какво от това и да си признае, че е

сгрешил? Трябва ли братовчедка ми да го хване за ръката и пак да го поведе към олтара? Кой би могъл да бъде чак толкова всеопрощаващ? Кой би могъл да пренебрегне подобни обиди? Коя жена би могла да забрави как е била стискана за гърлото, докато пръстите на мъчителя ѝ не са се отпечатали върху кожата ѝ? Или че е била оплювана? Или че е била наречена с толкова много епитети за улиčníца? — тръснах глава и една малка диамантена звезда се изплъзна от косата ми и падна на пода. Не ѝ обърнах внимание. — Досега нямах представа, че съществуват толкова много и различни думи за един и същи грях! А думите бяха най-грозното от всичко, по-грозни и от шамара! Монахът го обобщи най-точно и не забравяй, че ни заръча да съобщим на Клавдио, че тя е издъхнала от думите му. Е, може би е точно така! Неговите клевети я пронизаха по-остро и от острието на меча! Херо девицата *наистина* е мъртва! И сега Клавдио трябва да си плати!

Отдръпнах се за момент от Бенедикт, уплашена от жарта на собствения си гняв. Сърцето ми биеше като обезумяло, но не припаднах. Чувствах се така, както сигурно се чувства един мъж, преди да влезе в битка. Дали и Бенедикт се е чувствал така, когато е скачал от кораб на кораб в онази армада, когато е виждал такива ужасни битки, че сега не може да говори за тях?

Загледах се в познатата статуя на Мария, държаща биещото сърце на сина си в гипсовата си ръка. Сърцето всъщност беше рубин, голям колкото яйце на чайка, изрязано, шлифовано и червено като съсирена кръв. Спомних си едно такова сърце от Варата — Святото сърце. През онзи ден Херо беше облечена като Мадоната. А сега непорочността ѝ беше поставена под въпрос. Не, дойде ми до гуша!

Знаех, че имам егоистичен характер и през последната година не се бях ръководила почти от нищо друго, освен от собствената си изгода. Бях седяла безмълвно в съдебната зала и бях наблюдавала как осъждат една добра жена като вещица. Бях простила на убиеца на Тибалт, но не от съжаление, а в името на мира, за което другата ми братовчедка Жулиета ми беше благодарила на колене. Но сега просто не можех да позволя на Клавдио да му се размине! Искаше ми се да можех да си затворя очите за деянията му, да се омъжа тайно за Бенедикт и да го отведа във Вилафранка. Но кой щеше да защити Херо оттук нататък, ако не го направех аз? Братовчедка ми съвсем наскоро беше изгубила майка си — последната и единствена силна жена в

нейния живот. Какво щеше стане с нея, ако я изоставех и аз, особено в това положение — опетнена, оклеветена, захвърлена? Знаех, че вече бях стигнала до предела си — до нещо, което беше много по-важно от съчетанието на нашите две сърца. И се налагаше да се опитам да заложа любовта на Бенедикт в името на доброто име на Херо, в името на всички същества от моя пол.

Поех си дълбоко дъх и започнах, стараяйки се да не покажа бурята в гласа си:

— Знаеш ли, че тук, в Сицилия, ядат сърца? Имат си традиция на кръвното отмъщение. Прави се бързо, без много шум. Заплахите се изричат тихо и без емоции, но винаги, *абсолютно винаги* се привеждат в действие! Когато заявиш на някого, че ще изядеш сърцето му, значи поръчваш смъртта му — загледах се в рубиненото сърце. — Убийството му, край на съществуването му. А когато изречеш тази страховита клетва, даваш обет — или че ти ще го направиш, или някой роднина ще го извърши от твое име. Но ще бъде извършено! — загледах се в Мария, скръбна, мила, с нищо не показваща, че се притеснява за сърцето в ръката си. — Гулиелма Кролаланца го каза, спомняш ли си?

— Коя?!

— Майката на поета, докато гореше на кладата. Каза го на вуйчото на Клавдио, архиепископа на Монреале. А сега аз ще го кажа на Клавдио!

Най-сетне се обърнах към Бенедикт и го погледнах. Гласът ми потреперваше леко, но изрекох заплахата по сицилиански — тихо, без емоции. Не говорех нито на Христос, нито на майка му, а на Клавдио — където и да бе заминал да овладява гнева си.

— *Ти манчу 'у кори, Клавдио!* Бих изяла наистина сърцето му, ако можех! — изрекох с невероятна наслада. — Бих изяла сърцето му наред пазарния площад, така че всички, от губернатора на Месина до последното ваксаджийче, да ме видят как го правя! Ще погълна всяка хапка плът и всяка артерия и ще изпия прилежащата им кръв!

Бенедикт сложи ръка на устата ми — нежно, както човек се отнася към проклинащо дете, за да прекрати пороя от ужасни думи.

— Шшшт, Беатриче! Не си на себе си, скъпа! Сега говорим за Херо, а не за смуглата дама!

Дръпнах ръката му от себе си, грубо, наранявайки го. Нямаше да позволя повече да ми затварят устата като на дете, да ми слагат намордник като на куче или желязна юзда, както някога са правили с жените!

— Да! — изкрещях. — Говорим за нея! Но и за двете! Защото е все едно и също — мъжът клевети, жената умира! Е, вуйчото на Клавдио вече си плати. Някой храбър убиец най-сетне е видял сметката на злия архиепископ! А сега трябва да си плати и Клавдио, стига да се намери достоен мъж, който да се захване с това!

Забелязах как загорялото му лице постепенно пребледнява.

— Какво точно казваш? Какво искаш от мен?

Стиснах ръцете му и прошепнах:

— Убий Клавдио!

Той ме изглежда така, сякаш ме виждаше за първи път.

— Кой, аз ли? За нищо на света!

Пуснах ръцете му.

— Казах ти, че думите убиват. Ето, сега ти ме убиваш, като отказваш.

— Но на кораба той ми беше приятел и утеха! Дори много повече, стана ми като брат!

Вирнах брадичка и заявих:

— За да останеш мой приятел и оттук нататък, трябва да предизвикаш врага ми! Иначе с нас е свършено! — приближих се до него и поставих нежно ръка на бузата му. — Някога и ти мислеше мен за невярна — прошепнах. — И ти предпочете да повярваш на думата на мъж, отколкото на тази, на жена. В случая няма дори разлика в ранга — единият беше принц, другата принцеса. Разликата беше само в нашия пол. И тогава сгреши, а сега дори и твоят принц си признава грешката. Сега те моля да извършиш това, за да можем навреме да поправим онова, което е грешно! Време е някой да повярва и на жена! Повярвай на Херо! Повярвай на Гулиелма Кролаланца! — сложих ръка на сърцето си. — Повярвай на мен!

Без да искаме, пак се бяхме озовали пред олтара. Той пое ръката ми от моето сърце и я постави върху своето.

— Вярваш ли в душата си, че думите на Клавдио са само клевета? — попита.

И тогава изрекох думата, която се надявах да кажа точно тук, но в един друг живот, преди небесата да се преобърнат:

— Да.

Той коленичи пред мен в жест на вяност и покорство, както вероятно беше коленичил многократно пред Дон Педро. И тогава аз разбрах, че ще предизвика Клавдио на дуел. После се изправи и тръгна надолу по пътеката към вратата, без да се обръща назад.

— Почакай! — извиках и хукнах след него.

Извадих *сетебелото* от корсета си. Въпреки неистовия си бяс аз си давах съвсем ясна сметка колко много искам от него. Притиснах картата в ръката му, защото той наистина беше най-достойният рицар. Бенедикт ме погледна в очите и кимна.

ШЕСТА СЦЕНА

ПОКОИТЕ НА КЛАВДИО В ДВОРЕЦА НА ЛЕОНАТО

Бенедикт: Запътих се право към Клавдио с решителна крачка.

Прекосих обляния в слънчеви лъчи двор, изкачих каменната стълба към покоите на графа, извадих меча си от ножницата и влетях като вихър при него.

Видях го веднага. Беше седнал под прозореца, разтворил крака, оборил глава в ръцете си. Вдигна очи към мен и слънцето позлати влажните му бузи. Плачеше. Военната ми крачка се препъна. Бях очаквал да го заваря наперен, да крачи ядосано из стаята си.

И тогава разбрах, че за него Херо действително беше умряла. Спомних си колко мислеше за нея, колко говореше за нея на борда на „Флоренция“. Тя беше неговата звезда, която го отведе у дома. С неудобство, подобно на чеп, пъхнат под ризница от метални плочки, си спомних как той ми беше разказвал за невярната си майка, която си хванала любовник зад гърба на баща му и изоставила сина си още като дете.

Седнал под рамката на прозореца, Клавдио сякаш се беше смалил. Вече не беше чудовището, което бях зърнал пред олтара, а по-скоро момчето, което бях довел в Месина миналото лято. Сърцето ми се сви, докато го наблюдавах. За първи път си дадох сметка, че като че ли се ядосваме много по-силно на онези, които обичаме, отколкото на останалите; че яростното избухване на Клавдио е породено от горчивата болка на въображаемата измяна — както на Херо, така и на майка му; и че бесовете му са по-скоро породени от умирането на една мечта. Сведох очи към оголеното оръжие в ръката си.

Нямах никакво желание да продължавам, но бях длъжен.

Погледнах към Дон Педро. Той изглеждаше строг и благочестив като онези портрети в Ел Ескориал, но всъщност беше много по-виновен от Клавдио. Може и да нямаше никаква вина за тази работа, но много добре си спомняше какво се бе случило на върха на горещата планина преди една година, когато бе нарекъл една танцуваща жена „вещица“ и с това я бе пратил на кладата.

— Кавалери — изрекох с жилеца ирония, — днес е тежък ден. И двамата пътувахте от Испания до Шотландия и обратно и не отнехте нито един войнишки живот. А сега, когато се върнахте, убихте една сладка и невинна жена!

Не бях много сигурен дали говоря за синьора Кролаланца или за Херо.

Видях как очите на Клавдио се разшириха — значи все още новината за смъртта на Херо не беше стигнала до него. Не че това имаше особено значение — поведението му не се влоши осезаемо след новината, защото нямаше накъде повече да се влошава. Краят на неговия свят вече беше дошъл — за него загубата на физическия живот на Херо не можеше да се сравни по нищо със загубата на целомъдрието ѝ. Както и бях предположил, той тъгуваше по-скоро за изгубената си мечта. И сега той отново отпусна глава в ръцете си, както беше, когато влязох.

— Да, давай! — подвикнах. — Не вдигай глава! Защото твоите хули я пронизаха по-сигурно и от сабя!

Заговори Дон Педро, неуверено:

— Искрено съжалявам! За цялата тази работа. Но, Бенедикт, ние я видяхме със собствените си очи!

— О, да! — кимнах саркастично. — По ваш съвет и аз веднъж повярвах на собствените си очи. Но вече знам, че видът може да лъже точно толкова, колкото лъжат и хората!

— Внимавай с езика, Бенедикт! Все още съм твой господар!

— Вече не! — отсякох. — Положих клетва, която напълно отменя тази пред вас! Длъжен съм да ви благодаря за множеството любезности, които ми оказахте, и да прекратя службата си при вас!

Свалих медала на свети Яков от врата си, грабнах дясната му ръка, поставих медала в дланта му и затворих пръстите му около него.

Той го остави да падне надолу, държейки го само за панделката, и медалът се залюля като махало. После ме погледна косо, очевидно смятайки, че не говоря сериозно. Бях се шегувал по този повод многократно преди, обаче днес бях изоставил шутовския си костюм и го бях заменил с бронята си.

След като схвана истината по изражението ми, той остави медала на една масичка встрани. Алената панделка се нави като змия. Все така загледан в купчинката, той заговори:

— Но, Бенедикт, този път няма грешка! Брат ми ни показва всичко!

— Вашият брат Дон Хуан ли? — възкликнах с нескрито презрение. — Човекът, на когото не можете да поверите даже именията си?

— Всички добре знаем, че една простъпка може да бъде простена — отвърна предпазливо принцът. — Знаеш, че лично бичувах брат си насред площада в Сарагоса! Не би ме предал втори път!

Изсмях се на тази нечувана глупост.

— И вие смятате, че човек, когото сте унижили публично, ще питае към вас топли мисли на вяност, а не на грозно отмъщение?

Дон Педро не отговори нищо.

— И къде е сега брат ви? — попитах мрачно.

— Замина си. След като знае, че вече няма да има сватба, реши да се върне в Арагон, за да поеме управлението, което беше изоставил.

Няма да има сватба. Думите прозвучаха като погребален камбанен звън.

— Накратко казано, той е избягал — заключих. — Това не ви ли подсказва съвест, опетнена от чувство за вина?

— Не, защото накарахме стражата да търси съблазнителя на лейди Херо. А когато го намерим, помни ми думата, че ще го накараме да си признае хилядите пъти, в които двамата са се срещали тайно!

— Откакто пристигнахме преди три дена? Откакто Беатриче е спала всяка вечер при нея, с изключение на снощи?

Тук принцът отново не успя да отговори нищо.

— Бог ми е свидетел, че вашите сънародници знаят много добре как да изтръгват признания от заподозрени с железата и огньовете си! — рекох. — Но подобни изявления няма да повлияят с нищо невинната почтеност на горката девица! Впрочем бихме могли да започнем съдебния процес веднага, защото нашият злосторник е тук! — прекосих стаята, озовах се пред Клавдио и вдигнах рязко брадичката му. — Изправи се като мъж! Обвиняеми, нямате ли какво да кажете? — говорех сурово, но гласът ми леко потрепна от разочарование.

Той не отговори нищо. Мълчеше и само ме гледаше с тъжните си очи. Сякаш беше изхабил всичките си налични думи пред олтара.

— Е, дамата е също толкова няма — изрекох с безизразен тон. — И тъй като твоите думи я убиха, никога няма да можем да чуем показанията ѝ. Но други ще говорят вместо нея!

— Ти ли? — възкликна изненадано принцът.

— Да! Аз ще говоря вместо нея, а вместо мен ще говори мечът ми! — придърпах Клавдио към мен, докато не опряхме носове. — Чакам те утре на зазоряване! — кимнах по посока на отворения прозорец. — Долу на двора, за да те накарам да отговаряш за деянията си! Бъди готов!

Пуснах челюстта му и се завъртях на пета. И точно когато поставих ръка върху бравата, Клавдио най-сетне заговори:

— Но каква ти е на тебе Херо? Или ти на нея?

Обърнах се бавно и го изгледах. В този въпрос се съдържаше цял свят от болка, болката на изоставеното от майка си дете. Почти го съжалих. Защото ревнуваше, ревнуваше от близостта ми с един труп.

— Тя е дама. И това е напълно достатъчно.

* * *

На следващата сутрин, докато слънцето едва започваше да наднича над морето, аз вече бях в двора с римската мозайка и чаках Клавдио.

Крачех по древните миниатюрни плочки, проследявайки с поглед красивите фигури, обикаляйки главата на Медуза. Тя ме гледаше с черните си очи, аз гледах нея.

Ходих на сутрешна литургия в параклиса, след което слязох в криптата, където моята любима се грижеше за братовчедка си. На сбогуване целунах Беатриче най-малко петдесет, ако не и сто пъти. Не се страхувах от меча на Клавдио. Впрочем не се страхувах от ничий меч, защото познавах възможностите си. Но бях точно толкова суеверен, колкото и всички останали на този остров, и не желях да вбесявам Фуриите. Затова чинно си взех последно сбогом с Беатриче и прощалните ми маниери добавиха нова страст към нейните целувки.

Рапирата ми удряше краката, докато крачех напред-назад, напомняйки ми непрекъснато за целта, с която бях дошъл тук. Бях попаднал в омагьосан кръг — ако не предизвикам Клавдио, Беатриче

щеше да се откаже от мен. Ако пък го предизвикам и той ме убие, пак щяхме да се разделим завинаги. Издишах шумно и дъхът ми образува облаче пара в хладния утринен въздух. И тогава с периферното си зрение забелязах движение. Клавдио ли беше? Не, беше някакъв парцаливец с пелерина с качулка, който се катереше по лозниците под прозореца на принца.

Прекоших двора за миг, сграбчих непознатия за глезена и извиках:

— Хей! Какви ги вършиш тук?

— Въпрос на чест! — развика се той, опитвайки се да ме изрита. — Пусни ме!

— Ако в теб имаше и капчица чест, щеше да използваш вратата! — извиках, сграбчих го с две ръце и го свалих на земята, а той повлече след себе си по-голямата част от лозниците. Настана кратка схватка, в която аз се озовах от другия край на опасна малка кама, остра като бръснач. Но бях въоръжен за дуел и отдавна настроен за битка, така че съвсем скоро вече го бях залепил в розовите стени на двореца между рапирата и кинжала си. Притиснах с лакът гръкляна му и отметнах качулката. И пред мен се разкри лице, което познавах — дълбоко сложени очи, тънка коса, къса тъмна брадичка и обеща с перла на едното ухо.

— Синьор Кролаланца?

— Вече не използвам това име! — изсъска поетът. — Сега съм! Карденио, Парцаливия!

Огледах се внимателно, защото стражата беше станала много усърдна от провалената сватба на Херо насам.

— Каква работа имаш тук? — попитах тихо.

— Същата като теб! — тросна ми се той. — Убийство!

В стаята над нас се чу някакъв шум и след малко прозорецът беше осветен от свещ.

— Ела! — подканих го тихо.

Хванах го за яката, увих края на дългата му качулка около ръката си и го подкарах пред себе си по каменните стъпала право към моята стая, сритвайки по пътя две дремещи хрътки. Хвърлих го в един стол и пуснах резето на вратата зад нас. Не запалих свещ, но слънцето вече беше стигнало прозореца ми и сега го виждах съвсем ясно.

Преди не го бях познавал много добре, но дори и така се виждаше, че е много променен. Брадата му беше станала по-гъста и неподдържана, косата по темето му беше още по-оредяла, а над ушите му се навиваше. Лицето му беше загоряло като моето и също толкова изпито. Очите му бяха нежни и мечтателни като на поет и любовник, но черни и бездънни като парчета обсидиан. Очи на отчаян човек, очи на убиец. Не разбирах как някога бях смятал, че той може да стане съпруг на Беатриче, и не можех да повярвам как съм могъл да бъда такъв глупак, че да пропиляя толкова часове от живота си в ревност от него.

Хвърлих му един мях с вода и се загледах в него как го пресушава. Той седеше в стола ми спокойно и уверено, а аз заставах над него като адвокат, за да го разпитвам.

— Ще те попитам отново: каква работа имаш тук?

— Казах ти вече — да убия, също като теб. Въпрос на чест, също като теб! Освен това изпълнявам желанието на една жена, също като теб!

— Дошъл си за живота на Клавдио?

— Не, не за неговия. Не бих ти отнел тази привилегия — това е твоя задача. Освен това моята заръка не ми е дадена от лейди Беатриче, а от една жена, която вече е мъртва.

— Майка ти — рекох. Не беше въпрос.

— Да. Тя хвърли проклятието на кръвта върху архиепископа, вицекраля и Дон Педро!

Спомних си виновно наведените глави на височайшите особи около кладата. Но имаше и още един трибун.

— Ами Леонато? — възкликнах.

— Него го пощади заради любовта си към съпругата му лейди Иноджен. Но той получи предупреждение.

Да, вече бях чул за това — тримата испански коняри били разчленени и положени в същия този двор, в който излових Кролаланца. Загледах се над главата му, през прозореца, по посока на Монреале. Сякаш зърнах отново прелата в леглото му, с ококорени очи и отрова, струяща от устата му.

— Ти ли видя сметката на архиепископа?

— Никога не питай месинец какво прави след залез-слънце! — отговори той.

Но аз вече имах отговора си. Тъкмо той беше самотният убиец с монашеската качулка. Парцаливия. *Карденио*. Карденио не беше човек, а по-скоро титла, предавана от поколения наред традиции в кръвната вражда. С нея се кичеха сицилианските народни герои. Разбойниците, убийците.

— Ами вицекралят?

— Той лежи много болен и никога повече няма да стане. Има някакъв израстък в дробовете си, който го разяжда като гангрена. За него се погрижи Господ. Или може би Дяволът. Един от двамата.

— Обаче... — заговорих, но по-скоро на себе си. — Дон Педро ще бъде следващият вицекал!

— Не, няма! — тръсна яростно глава Карденио-Кролаланца. И тогава разбрах.

— Значи ти искаш живота на принца!

— Покойната господарка на този дом го беше преценила най-добре! Моите приятели ми казаха, че в деня, в който сте потеглили за армадата, тя го прокудила от дома си заради престъплението му.

Да, помнех случая много добре. Лейди Иноджен действително заяви на Дон Педро, че не желае кракът му да стъпва в този дом, докато тя е жива.

— За жалост дамата го изпревари в гроба, но той съвсем скоро ще я последва!

Замислих се за принца. Вече не изпитвах никакви топли чувства към него, но и не ми се искаше да го видя мъртъв. В известен смисъл за мен той вече беше умрял, когато беше изгубил честта си. Съпоставката между неговия случай и този на Херо ме порази. Жените живееха единствено чрез целомъдрието си, мъжете — чрез честта си.

— Трябва ли непременно да стане така? — попитах тихо. — Той изгуби вече толкова много!

Кролаланца сви презрително устни и изрече:

— И въпреки това продължавам да го виждам тук, натруфен в кадифетата си, да се тъпче с дивечово месо като миналата година. Какво по-точно е изгубил?

— Войната си. Богатството си.

Честта си.

— О, да — кимна поетът. — Войната му. Е, моето семейство му измъкна тази победа изпод носа. Неговият нос и този на неговия крал.

Загледах се в него с присвити очи, заслепен от изгряващото слънце.

— Какво имаш предвид?

Известно време той мълча, загледан изпитателно в мен. Накрая заговори:

— В Лондон, където сега живее баща ми, има разказвачи на истории на всеки ъгъл. Срещу една сребърна монета всеки такъв бард ще ти разкаже история. Преди една година — добави — ти даде на мен и баща ми златен реал, за да си платим билета до Неапол. Той потегли, но аз не. Но заради добротата ти и онази монета, сега ще ти разкажа една история — може би последната, която ще разкажа. Няма да казвам дали историята е истинска или измислена, но ако я споделиш с твоите братя от ордена на свети Яков, ще отричам до сетния си дъх!

Изправи се и се загледа през прозореца по посока на пристанището. Аз продължавах да държа ръката си върху дръжката на меч, но не смятах, че той ще ми причини някакво зло.

— Това е историята на един старец — започна, — който взе нощния кораб за Неапол, оставяйки сина си. Прекара пътуването си в писане, в кабината на капитана, който беше негов приятел — гласът му беше станал внезапно нежен и мелодичен. Излъчваше някаква странна магия, от която историята сякаш оживяваше. И аз изведнъж видях стареца, стиснал перото си, наведен над масата, фенера как се люлее над главата му в камината, бурните вълни навън. — Пишеше на тесен пергамент, със симпатично мастило, писмо след писмо. Съобщението беше дълго колкото каютата. Накрая старецът го нави и капна върху него восък от свещта. Восъкът се разля като за печат и набъбна до купчинка и с негова помощ той оформи цялото писмо на топка със старите си ръце.

Кимнах. Бях чувал за подобни неща. Понякога по време на пътуването на армадата тайните заповеди между корабите се предаваха тъкмо по този начин.

— Получателят разтопява восъчната топка, за да прочете съобщението върху тесния пергамент. Така е сигурен, че той е първият, който го чете.

Микеланджело кимна и продължи:

— В Неапол старецът се прекачи на друг кораб, защото тази нощ трябваше да отплава за Англия. Стигна там след седем дена. В Лондон

се среща с неколцина от родствениците си, които го скриха докато му уредят много специална аудиенция. Беше отведен тайно в двореца Уайтхол, където той сложи топката восък в ръцете на мъж, наречен Франсис Дрейк, командирът на английската флота.

Веднага си представих съобщението — малка червена планета от восък, преминаваща от една ръка в друга.

— И какво се казваше в това съобщение? — попитах, макар вече да се досещах.

— Няма да ти кажа, защото, ако не ти кажа, няма да знаеш, ако те попитат. Но ще ти подхвърля няколко думи от него — името Филип, месеца август и думата армада!

Обърна се и ме погледна право в очите, и изражението в неговите очи изпрати хладни тръпки по гърба ми.

— Значи миналото лято ти си шпионирал за английската кралица — изрекох без заобикалки.

— В началото, не. Но събрах определена информация и анализирайки я, си оформих една теория. И реших, че ако баща ми започне пребиваването си в Англия, поднасяйки подобна разузнавателна информация, безопасността му там ще бъде гарантирана.

А парите за това пътуване му бях дал аз. Колелото на съдбата се завъртя над главата ми. Бях спасил същия онзи човек, който е предупредил навреме английската кралица за приближаването на армадата. Ако бях издал синьор Кролаланца-старши на испанците, дали корабите на Филип щяха да успеят да акостират в Кент и да спечелим битката? Но после си спомних бурните ветрове, дъжда, катастрофалната некомпетентност на испанските благородници и най-вече фанатичното тесногърдие на техния крал, забранил използването на карти. И стигнах до заключението, че Фортуна очевидно е знаела много добре какво прави.

Приключил с историята си, Микеланджело Кролаланца се отпусна тежко в стола ми и камата, която беше донесъл, за да се разправи с Дон Педро, изтрака в катарамите на кожената му препаска. Спомних си, че там, където сега носи нож, някога носеше перо.

— Не можеш ли да... ъmmm... да *напишеш* нещо срещу принца? — изрекох неуверено. — Защото репутацията на един мъж е важна колкото живота му!

Той се изсмя и отговори:

— Това е работа на баща ми. Под протекцията на английската кралица той е отприщил пороя на полемичното си перо срещу испанците. И сега създава легенда, черна като мастилото си!

— Това не те ли задоволява?

Той поклати глава, без да откъсва от мен черните си очи.

— Веднъж те спасих — рекох. — Какво те кара да смяташ, че този път няма да те отведе право при стражата?

Твърдият черен поглед леко поомекна.

— Мисля, че няма да го направиш — отговори. — И още мисля, че ти много добре познаваш истинската същност на принца!

Сведох очи.

— Вчера на сватбата той и графът направиха голям театър — добави поетът.

Не можех да го отрека.

— Освен това няма да спечелиш нищо, ако ме предадеш. Ако ме хвърлят в тъмницата, други ще заемат мястото ми — такъв е обичаят на кръвното отмъщение. Ще се появи нов Карденио. Островът е пълен с Аркирафи от рода на майка ми и с Кролаланци от рода на баща ми. Нашите родословни дървета са цели гори, а кръвта ни тече и в реките! — пхна камата под жакета си. — Освен това стражата е заета да търси по-голяма риба. Може да се каже, че влязох през портите напълно необезпокояван.

— Но каква работа имат толкова рано?

Микеланджело се загледа замислено в мен, очевидно опитвайки се да ме прецени.

— Заловили са престъпника, който е заговорничил да опетни честта на лейди Херо.

— Кой е той?

— Борачио, човекът на принца. А заедно с него и Конрад — издишах бавно. Тези арагонски братя по бутилка, единият тънък, другият дебел, но и двамата порочно зли! — Авторът на цялата завера бил Дон Хуан, който избягал, но това няма значение, защото Борачио си признал всичко. Как бил накарал прислужницата Маргарита да се облече в роклята на Херо и да го чака на балкона в стаята на господарката ѝ. Там той наричал нарочно Маргарита с името на Херо и двамата разиграли цял театър за наблюдаващата ги долу публика.

Веднага си представих как е станало — като куклен театър, разигран на терасата, докато двамата с Беатриче си гукахме в римските бани. Тази информация беше безценна. В главата ми бързо назря план как бих могъл да я използвам.

— Предлагам ти сделка — обърнах се към неканения си гост. — Ще те изведа през портите като мой родственик и ще те изпратя чак до пътя, за да се уверя, че си в безопасност. В замяна ти ще отложиш мрачната си задача за... — изчислих наум — три дена!

Той стана и се приближи до мен, опипвайки камата под дублета си.

— Защо? — попита. — Мога да го направя и веднага. Ще му клъцна гърлото, преди слънцето да е изгряло напълно!

Гласът му беше съблазнителен, убедителен, точно както звучеше, докато разказваше историята. Но сега нямах сили да приема убийството на Дон Педро, както впрочем и убийството на Клавдио.

— Ако го направиш сега — рекох, — всичко тук ще се обърне с краката нагоре, испанците ще си тръгнат и аз никога няма да мога да се ожена за...

Млъкнах.

— За лейди Беатриче — довърши услужливо той.

— Да.

— А тя отвръща ли на чувствата ти?

— Вече, да.

Той се замисли. После раменете му видимо се отпуснаха.

— Много добре — кимна. — Дон Педро печели отлагане на екзекуцията. Заради монетата, която ти дари на баща ми, и заради любовта, която Беатриче дари на майка ми!

След като се отдалечихме достатъчно от портите на двореца и от очите на стражата, той се обърна към мен на прашния път и стисна ръката ми за довиждане. За момент сякаш бяхме приятели. Погледна ме право в очите изпод качулката си и рече:

— Беатриче винаги е отвръщала на чувствата ти. Обичаше те постоянно — и тази, и миналата година. Попитай я за сонета, който написа веднъж на дюните, с помощта на един беден драскач.

Отново звучеше като мечтателен поет. Горчивината в гласа му беше отлитнала нанякъде.

И после отлитна и той в сивата зора, прихлупвайки ниско качулката над главата си, по посока на Виа Катания.

СЕДМА СЦЕНА

ПАРАКЛИСЪТ В ДВОРЕЦА НА ЛЕОНАТО

Беатриче: В утрото след деня на сватбата отидох да видя Херо в криптата под параклиса.

Когато се появих, икономката на свещеника излезе и ни остави насаме с братовчедка ми. Херо беше облечена в сиво расо и държеше дървена броеница. Нареждаше молитвите десет по десет, местейки зърната на броеницата: „Символът на вярата“, „Отче наш“, „Аве Мария“. Не бях много сигурна дали изобщо ме забеляза. Изчаках, докато не прехвърли два пъти малкото кръстче в средата, а после се приближих до нея и я хванах за раменете.

Когато вдигна очи към мен, лицето ѝ беше сиво като расото ѝ. Под очите ѝ имаше огромни тъмни сенки, кожата ѝ беше станала пепелява, а тъмната ѝ лъскава коса беше скрита напълно под монашеската шапчица. Не се виждаше дори кичурче. Веднага я видях така, както би изглеждала в бъдеще като монахиня. Какви други пътища ѝ бяха останали? Какво друго би могъл да предложи животът на една негодна за омъжване жена и нежелаеща да се омъжи? Това беше пътят, избран от братовчедката на Парис — Розалина Капулети, път, който и аз самата бях обмисляла някога. Вярно е, че Херо беше много набожна, но не това беше животът, който тя би избрала за себе си. Беше избран вместо нея. Защото беше отхвърлена от един мъж за такъв специфичен грях, че оттук нататък щеше да бъде отхвърляна от всички. Дори Леонато, единственият мъж, който трябваше да застане до нея, я бе отхвърлил и я бе зашлевил през лицето със собствената си ръка. Това ми напомни за собствения ми баща, заявяващ ми напълно безстрастно, че ако не съм била оценена като девствена, той щял да остане „бездетен“.

Мислите ми се бяха завъртели толкова упорито около темата за бащите, че когато Херо вдигна глава и прошепна дрезгаво: „Изгубих го“, реших, че има предвид Леонато.

Приседнах до нея на тясното дървено легло и рекох:

— Допусната е огромна грешка. Тази измислена смърт би трябвало да притъпи острието на гнева на чичо ми. Когато всичко стане ясно, той отново ще те приеме в дома си.

— Не баща ми! — повиши глас тя. — *Клавдио!* Изгубих Клавдио!

Бях толкова слисана, че буквално онемях.

— Искам го, Беатриче! — странно изявление от устата на една монахиня. — Спомняш ли си историите, които ми разказваше миналото лято? — усмихна се замечтано. — Тогава си мислех, че моята история ще завърши щастливо и ние двамата с Клавдио ще бъдем съчетани във вечността!

Това ми напомни за определението на Микеланджело Кролаланца за история, която завършва със сватба. Комедия.

— Миналата година бях още дете. А тази?

Не отговорих, но си помислих: „Тази година ти си сянка. Девица, която живее, но не съвсем, затворена в това каменно чистище“. В Сицилия никъде не беше студено, но в тази крипта тук цареше истински студ, като в гробница. А история, която завършва със смърт, се нарича трагедия.

Но дали тази история беше завършила наистина? Херо все още обичаше Клавдио, но каква полза би могла да има тя от подобно предпочитание към мъж, който я беше отхвърлил и беше говорил за нея с такава омраза? Но после, някъде около студените камъни, сякаш чух някакъв шепот. *Харпия Госпожица Презрение. Така те обвиняваше Бенедикт и те отхвърляше, но ти все още го обичаш!*

И сякаш призован от мен, на вратата се появи Бенедикт. Облегна се на касата и ни загледа съчувствено. Сърцето ми се преобърна.

— Простете, милейди! — рече той на братовчедка ми. — Лейди Беатриче, може ли една дума?

Качих се заедно с него в параклиса, а той ме привлече до себе си на една пейка.

— Значи все още го обича, а? — започна.

— Да — кимнах, без да си правя труда да крия объркването си.

— Е, може би все още би могла да го има. Клавдио е бил заблуден, а по-хитра подлост никога не бях чувал! Мошеникът Борачио прегръщал на балкона на Херо нейната прислужница Маргарита! И всичко това било измислено от Дон Хуан. Маргарита

била облечена в една от роклите на господарката си и с прическа, каквато носи Херо, а онзи престъпник я наричал нарочно високо „Херо“, та да могат всички долу да чуят!

— Маргарита значи!

Това вече обясняваше всичко. Изчезването и повторната поява на прислужницата, престореният ѝ сън.

— Не вини момичето! Била е подмамена за тази сцена!

— Не я виня. За тази трагедия са виновни единствено мъжете!

Той не го отрече, а продължи:

— И сега идва най-интересното — целият този план бил замислен, с цел да лиши *Дон Педро* от булката му! Значи Херо през цялото време е била предвидена за него!

— Значи принцът действително е предложил на Херо онази вечер на бала с маски?

— Да. И въпреки че трофеят се паднал на Клавдио, *Дон Хуан* не се отказал от изпълнението на заговора си, защото решил, че една подигравка с любимеца на брат му е подигравка с него самия.

Вдигнах удивено очи към него и възкликнах:

— Но как, за бога, научи всичко това?

— Разпитвах лично пажа мошеник в къщичката на охраната, където стражата го беше оковала във вериги. Сега, когато покровителят му избяга, той очевидно е решил, че е най-полезно за него да съобщи всичко, което знае по въпроса, и да се покаже като послушен престъпник. Но ядката на истината научих от човек, когото вече познаваш — *Микеланджело Флорио Кролаланца*.

— *Микеланджело*? Значи се е върнал?

— Никога не е заминавал. Но вече не се прави на поет. Сега е корав и отчаян мъж, истински разбойник.

— Тук ли е още?

— Замина — отговори *Бенедикт*. — Но днес можеше да има още една смърт, защото беше дошъл за главата на принца.

— *Дон Педро*?

— Да. Заради майка си.

Значи *Микеланджело* беше дошъл за сърцето на принца. Като истински сицилианец.

— Ти да не би да си успял да го разубедиш?

— Засега — отговори Бенедикт, но не се впусна в повече подробности, а побърза да смени темата. — Преди това обаче имаме да създаваме съюзи!

Аз хванах ръката му, защото трябваше да му кажа нещо, преди да бяхме забравили напълно темата за принца.

— Дон Педро предложи и на мен — рекох. — В онази сутрин в градината, когато ми разказа как те е подвел и за картите за *скопа*.

Бенедикт стисна ръката ми толкова силно, че едва не я счупи.

— Трябваше да оставя поета да му клъцне гърлото! — изсъска през зъби. — Щеше да бъде достатъчно само да вдигна резето и да го пусна! А после щях да му държа яката на принца, така че да му бъде по-удобно да забие острието в плътта му!

Извадих нежно пръстите си от неговите и прошепнах:

— Тихо, любов моя! Не смекчава ли признанието му за сторените злини предишния грях?

Той скочи развълнувано, на крака и започна да крачи напред-назад.

— Само един грях ли? Та неговите са толкова много! Толкова, че вече не знам... — но се овладя, обърна се и седна, но вече дишаше тежко като човек, който е пробягал много левги.

— Какво има, скъпи? Кажи ми!

Той стисна устни и поклати глава.

— Не мога. Прекратих службата си при него, обаче някога му дадох дума, а нея не мога да оттегля, въпреки че други биха могли. Единствено смъртта може да ме освободи от клетвата. Или...

Внезапно млъкна и пак хвана ръката ми.

— Или човекът, на когото си я дал.

Бръкна под жакета си и извади оттам *сетебелото*. Сложи го в дланта ми и двамата се загледахме в седемте пъстроцветни монети от лицевата страна. Още преди да беше заговорил, аз вече знаех какво означава този жест.

— Беатриче — рече, — не мога да убия Клавдио! Той допусна огромна грешка. Някога аз също допуснах такава и те засипах с множество обиди. Щеше ли тогава да позволиш да умра заради хулите ми?

— Не — прошепнах.

— И наистина ли искаш Клавдио да умре?

Сега, когато гневът ми се беше уталожил, аз си давах сметка, че не желяех смъртта на графа. Нямах апетит към сърцето му. Пъхнах *сетебелото* отново под корсета си, близо до моето сърце.

— Не, не искам той да умре. Но — вдигнах ръка, за да предотвратя прегръдката му, — той трябва да се покае! Бащата на Херо знае ли вече истината по този въпрос?

— Стражата вече му докладва, но всичките там са такива умници, че ми се наложи да му докладвам и аз, преди да разбере напълно фактите. Казах на Леонато всичко, както и че Херо е жива и здрава. В момента идва насам, за да утеши скъпата си дъщеря.

Долових иронията в тона му и се зачудих как да се изправа срещу чичо си. Бях го избягвала още от сватбената литургия, защото неговото поведение беше още по-непростимо и от това на Клавдио. Беше повярвал още на мига на клеветите на двамата господа и беше запартил Херо на земята с шамара си, без дори да поиска да чуе истината от нейните уста. Беше се доверил на думата на двама благородници, които познаваше от едно лято, и беше отхвърлил думата на дъщеря си, която знаеше от седемнайсет години. Беше поискал Херо да бе мъртва, а което беше още по-лошо — беше поискал тя никога да не се беше раждала. Една част от мен не можеше да не се зачуди как, след като грешката вече беше доказана, той смяташе да я дари отново с благоволенieto си, без да изгуби авторитета си пред нея.

И сякаш в отговор на моя въпрос Леонато влетя през вратите на църквата с развети след него пелерина и ръкави, мина като вихър покрай нас двамата с Бенедикт и се втурна бързо надолу по стълбите към криптата. По негласно споразумение ние го последвахме и стигнахме до вратата тъкмо навреме, за да го видим как вдига Херо от леглото като дете и я притиска до гърдите си.

— Моята Херо! — изрече задавено. — Невинното ми дете! През цялото време си знаех, че просто си злепоставена!

Неговият брадат брат Антонио, който се беше приближил зад нас, подсмръкна щастливо и една сълза навлажни старческите му очи.

— Прекрасно! — промърмори.

— О, да — изрекох от прага на криптата. — Крайно вълнуващо!

— Нали все още искаш да се омъжиш за графа? — беше първият въпрос на чичо ми към възкръсналата му дъщеря, което изобщо не ме изненада. — Той е невинен във всичко това, както и принцът! Виновен

е единствено онзи мерзавец Дон Хуан, незаконно роденият! Но за съжаление вече е избягал в Арагон.

Настана време да се намеся. Пристъпих напред и изрекох:

— Не и без покаяние ли, чичо?

Чичо ми вдигна озадачено очи.

— Но тя не е направила никаква грешка! Няколко молитви на колене в нейния случай са напълно достатъчни!

В този момент в криптата се появи свещеникът и Леонато моментално се обърна към него:

— Отче, дъщеря ми би искала да се изповяда преди сватбата си. Имате ли свободно време?

— *Не Херо!* — извиках аз. — *Графът* е този, който трябва да се покае!

— Клавдио ли? — продължи да се изненадва чичо ми. — Но той и принцът също са били заблудени от Хуан копелето! Той просто е допуснал честна грешка!

— Грешка може и да е било, но със сигурност не е честна! Наговори на дъщеря ти думи, които трябваше да те накарат да се хванеш за меча, а не и самият ти да ги повториш!

Леонато сведе засрамено очи, замислен (надявам се) за думите си пред олтара, които не падаха по-долу от тези на Клавдио по жлъч.

— В такъв случай, племеннице, какво предлагаш?

Приблжих се до леглото и някакъв инстинкт ме накара да заговоря тихичко:

— Нека засега да продължим да поддържаме илюзията, че Херо е мъртва. Да кажем на Клавдио, че трябва да се ожени за друга, но преди да го направи, не трябва нито да я вижда, нито да говори с нея!

— Да! — възкликна Леонато. — Ще му кажем, че трябва да се ожени за дъщерята на брат ми, която е наследница на богатствата и на двама ни! Брате Антонио, ще помогнеш ли?

— Не, чичо! — намесих се аз, усетила, че чувството му за вина ми дава над него власт, на каквато никога досега не се бях радвала. — Не трябва да му предлагаме нито богата наследница, нито красавица! Преди му беше предложена безупречна девица с богато наследство и красиво лице, която той отхвърли по най-жесток начин! Нека сега му предложим жена, която той изобщо не познава! Без наследство, без целомъдрие, без красота, без благороден произход. Просто жена. Под

воалите ѝ биха могли да се крият всякакви пороци, но той трябва да я приеме такава, каквата е! Тогава и само тогава ще има правото да си поиска обратно онова, което сам изгуби!

— И каква е целта на всичко това?

— Той иска красота и пари. Нека тогава да видим как ще реагира, когато не му се предлага нито едно от тях! Нека проверим колко съжалява! А преди това трябва да оплаче подобаващо онази, която вече я няма!

— Но, братовчедке, аз съм тук! — възкликна Херо, отново със светнали очи и румени бузи, напълно различна от сивия призрак, който беше преди четвърт камбанен звън.

— Напълно вярно. Но *Клавдио* не знае, че си жива! — хванах лицето ѝ с две ръце. Отново бликналата ѝ красота беше обрамчена между шапчицата като в огледало — без коса, без орнаменти, деликатно оформените черти на лицето ѝ бяха по-зашеметяващи от всякога. — Та кой мъж би изгубил подобна награда, за да се ожени още на другия ден за друга, напълно безстрастно? Не, тази вечер той трябва да посети гробницата ти, да извърши бдение пред костите ти и да те оплаква — *наистина* да те оплаква — от залез до зори. А после, на сутринта, ще трябва да избере между три забулени дами. Едната ще бъде аз, Маргарита, заради хитрините си — другата, а ти, братовчедке, ще бъдеш наградата!

Бенедикт излезе от сенките и изрече:

— Ще сторя всичко по силите си, за да помогна на лейди Херо отново да оживее!

— И аз! — отсече монахът, пристъпвайки до него.

Аз погледнах многозначително чичо си, който седеше на нара до Херо, прегърнал я през рамо. Той сви рамене и едновременно с това въздъхна.

— И аз — промърмори накрая.

— И още едно нещо! — продължих настъплението си. — *Цяла* Месина трябва да узнае, че тя е невинна и неопетнена! Всички видяха как я очернят на сватбата ѝ, а сега всички трябва да видят как я оправдават на погребението ѝ! Затова ще поканим на бдението цялото население на града, а *Клавдио* трябва да си признае грешката пред всички! Лично аз ще измисля думите, които трябва да изрече!

— Племеннице — опита се да шикалкави чичо ми, — налага ли се да засрамваме графа чак толкова?

— Да го засрамваме ли? — извиках, като се извъртях към него. — Ами срамът на Херо? Ще позволиш ли клеветата за нея да продължи да живее и да се разхожда наоколо, набъбвайки с всяко следващо повтаряне на долните злословия, докато непорочната памет за нея постепенно се смалява и умира? Не, чичо, не! Истината трябва да излезе наяве!

Както и предполагах, Леонато се съгласи с моя план. Бенедикт отиде да каже на Клавдио за помилването му и за условията на неговото покаяние, а аз се върнах горе при олтара, за да разменя няколко думи насаме с Мария.

Защото тази вечер щяха да се редят молитви не само за Херо, а и за една жена, чийто прах наистина лежеше в монумента — жена, която някога също беше покосена от жилото на клеветата и превърната в прах от пламъците на вярата. Вдигнах очи към гипсовата Мадона, която през цялото това време продължаваше да се държи неизменно за спомена за своя син. Докоснах рубиненото сърце. И то се оказа абсолютно студено.

ОСМА СЦЕНА

СЕМЕЙНАТА ГРОБНИЦА НА ЛЕОНАТО

Бенедикт: Процесията от факли продължаваше напред, докъдето поглед стига — златиста змия, виеща се нагоре по хълма, докато пламъците ѝ почти докоснаха звездите.

Нощта беше топла, но Клавдио беше облечен в пълен набор траурни дрехи, кадифени като мрака. Лицето му под качулката беше бледо като стъкло.

Вървахме бавно нагоре по хълма, потънали в печал, музикантите свиреха меланхоличните си песни, а аз се дивях на начина, по който измислената от нас сцена въздействаше върху духа. Беатриче, облечена също в черно, крачеше до Леонато, чиито старчески очи бяха плувнали в сълзи. Само за тази нощ за всички нас Херо беше мъртва. Нещо си беше отишло от нас, може би някаква невинност.

Накрая стигнахме до *Чимитерио Монументале* и заливът се ширна бляскав под нас. Но всички цветове бяха приглушени, като че ли самите те оплакваха Херо. Дърветата бяха ахатови, небето — индигово, вулканът — в охра. Краските им се прецеждаха в морето и земята около нас като възлияния на скръбта.

Спряхме край малката гробница от млечнобял камък. Решетката от ковано желязо беше отваряна съвсем наскоро, за да приеме майката на Херо, и изсъхналите цветя за Иноджен все още висяха по извивките ѝ. В самата гробница бяха запалени други оброчни свещи, предназначени за фалшивото бдение в памет на Херо.

Клавдио ми подаде факлата си и аз я поех със сурово изражение. След като му бях съобщил за помилването му, двамата се бяхме върнали не към отношенията си на кораба, а към онези от миналото лято. Той отново беше станал млад и зелен, аз — негов наставник, така че едно от нещата, които можехме да оплакваме тази нощ, беше нашето братство.

Но в замяна на това братство бях открил нещо далеч по-скъпо. Клавдио се насочи към любовта на живота ми и Беатриче, скрила лице под качулката си, му връчи някакъв свитък. Клавдио коленичи пред

решетките на гробницата, счупи печата на ръкописа, разгъна свитъка и прочете думите, написани там, с глас, едва сдържащ сълзите си:

*Жертва бе на хорска
злоба таз, която тук почива,
затова и подир гроба,
в паметта ни ще е жива:
подло я уби света,
но я слави след смъртта!*^[1]

Заби свитъка в една от декоративните извивки на решетката, така че словата да останат на гробницата, докато стихите не решат да ги вземат. Аз плъзнах поглед от тези знаци на тъгата към Дон Педро — директно, обвинително. Сякаш привлечени, очите му срещнаха моите, но той побърза да ги сведе.

— *Ти стой там, хвали я сам и когато бъда ням!* — завърши Клавдио.

Последната сричка окончателно го задави. Гласът му се разпадна и той онемя. Кимна към свещеника, който извиси силния си глас в тържествен упокоен химн. И тогава графът обори глава и се разплака. Дъхът му, същият онзи дъх, който беше убил Херо, бягаше от него със силни, разтърсващи ридания. Запитах се дали беше плакал по този начин и когато майка му си беше заминала, но можех да се обзаложа, че оттогава насам никога не беше плакал по този начин. Беше удивително странно, защото в тази проява на мъка нямаше нищо немъжествено даже точно обратното, защото сега той се издигна в очите ми.

Погледнах към Беатриче. Исках да знам дали и тя вижда това, което виждах аз. Качулката ѝ се беше плъзнала малко назад и лицето ѝ проблясваше в златисто под светлината на факлата ѝ. Макар и да не знаеше още, Клавдио съвсем скоро щеше да стане неин братовчед и аз се надявах някой ден тя да успее истински да му прости прегрешенията. Очите ѝ срещнаха моите. От всички променени цветове, които зърнах тази нощ, само нейните очи бяха съхранили невероятното си синьо, като лятното небе. Тя кимна незабележимо, безсъмнено трогната. Различаваше истинската скръб и истинските

угризения на съвестта. Клавдио беше направил едва първите крачки по пътя на покаянието си, но очевидно му предстоеше да заслужи прощката ѝ.

Тогава си казах: „Херо също трябваше да бъде с нас“. Не всеки получава възможност да присъства на собственото си погребение, но така в покаянието на Клавдио тя щеше да забележи нещо, което със сигурност щеше да я трогне. И въпреки това не можехме да рискуваме да вземем и нея, защото, ако някой я беше забелязал, с хитрия ни план би било свършено.

Упокойният химн на свещеника завърши с тежък рефрен, след което опечалените се обърнаха и златната змия се изви надолу по хълма. Помислих си, че принцът, който през цялата церемония беше свел засрамено очи, ще настоява да остане за бдението. Но той беше един от първите, които си тръгнаха. Стрелкайки уплашено очи насам-натам, той дръпна качулката ниско над лицето си и затътри крака след тълпата опечалени, скривайки се сред тях. Изглеждаше като преследвано животно.

С Клавдио останахме сами в нощта. На този тъмен хълм, със залива, проблясващ под нас така, сякаш всички звезди бяха паднали в него, аз разполагах с време и пространство за мислене. През дългите часове на бдение, които последваха, аз мислех за смъртта — моята и на Беатриче.

Веднъж ми беше разказвала за гробниците в града на баща ѝ, гробници, покрай които била минавала като дете с увереността, че някой ден и тя ще легне там. И въпреки че този южен монумент тук не беше никак лошо местенце за прекарване на вечния сън, особено със залива под него и димящата планина над него, аз си знаех, че всъщност единственото място, където исках да прекарам вечността, беше до Беатриче — да гнием заедно в северните земи на Верона, докато костите ни не се слепят.

Както съзерцавах нощния пейзаж, така оклюмах глава, докато Клавдио продължаваше да се моли. Моли се цяла нощ като истински разкайващ се човек — с приведена глава, ръце, стиснати пред гърдите до побеляване на кокалчетата, с непрестанно движещи се устни. И после, накрая небето избледня и с настъпването на зората всичко възвърна истинския си цвят, боядисано от усърдното слънце. Цялата сивота наоколо и цялата чернилка, заедно с всички мисли за смъртта

бяха прогонени надалече от цветовете. Настроението ми се върна. Беше денят на сватбата на Клавдио. Както и на моята.

Отидох да взема покаяния се и едва тогава видях, че изобщо не сме били сами. Забелязах още една фигура да се надига безшумно от храсталаците зад гробницата — един парцалив, качулат разбойник. Разбрах, че не ни грози никаква опасност, защото той вдигна ръка за поздрав и се отдалечи — нагоре, по посока на огнената планина. Тогава осъзнах кой е авторът на текста, който Беатриче беше връчила на Клавдио. И разбрах, че думите не са били написани за Херо. Микеланджело Флорио Кролаланца беше изкарал нощта в бдение не в памет на Херо, а в памет на майка си.

[1] „Много шум за нищо“, V действие, 3 сцена. Превод: Валери Петров. — Б.пр. ↑

ДЕВЕТА СЦЕНА

ПАРАКЛИСЪТ В ДВОРЕЦА НА ЛЕОНАТО

Беатриче: Следях насъбралите се изпод дантелен воал.

Херо, Маргарита и аз чакахме в сенките на малкия параклис, докато в градината отвън постепенно се събираше цяла Месина. И трите бяхме облечени в бяло, с воали от снежнобяла сицилианска дантела, изпъстрена с фигурки на пеперуди и цветя. Оглеждах сцената иззад една роза с кацнало водно конче.

През отворената врата видях, че пейките бяха изнесени навън и подредени по протежение на алеята с тисовете, украсени с венци от рози и други цветя. Всичко трябваше да бъде различно от ужасната, прекъсната сватба отпреди една седмица. Церемонията щеше да се извърши като в старите времена, на стълбите на църквата, и целият град щеше да стане свидетел на покаянието на Клавдио.

По едно време зърнах и него — идваше насам откъм двореца. За първи път, откакто го познавах, беше изоставил пурпурното. Беше облечен в най-обикновена риза, като селянин. Днес не си беше направил труда да се маже с помади и благоуханни масла, косата му беше разрошена, лицето му — небръснато. Изглеждаше като истински каец се и понасяше власеницата си забележително добре.

Днес най-красив от всички беше Бенедикт. За разлика от графа той си беше облякъл жакет от фина коприна в тревистозелен цвят като очите му, който не бях виждала досега. А после зърнах и златния жартуер с герба и осъзнах, че това трябва да са цветовете и символите на неговото херцогство Леон. Може и да беше само херцог, но изглеждаше като крал. Глупавото ми сърчице претупа от гордост и щастие. Ливреята на свети Яков си беше заминала, а заедно с нея и васалното му покорство. Вече не се покоряваше на никого.

Само Дон Педро все още беше облечен в одеждите си в аленочервено и черно, но те вече му бяха станали твърде широки.

Изглеждаше дребен и смален, а очите му непрекъснато се стрелкаха насам-натам. Тогава си помислих, че той сигурно не се радва

особено на съучастието си в това публично покаяние — може би не му се струваше много подобаващо за един бъдещ вицецрал.

Музикантите засвириха. Мигът беше настъпил.

Маргарита поизостана още малко в сенките на параклиса. Беше влязла в лоното на Църквата, която оттук нататък щеше да бъде неин дом. След онази позорна измама никой мъж в Сицилия не би я взел за жена, затова отецът ѝ беше предложил да стане, послушница в неговия орден. Тя беше приела с голяма благодарност, защото така щеше да продължи да живее в имението и да бъде близо до майка си Урсула. След днешното представление тя щеше да започне да носи воал всеки ден, обличайки същото онова расо, което Херо тази сутрин беше съблякла. „Булка, мома, монахиня — помислих си с кисела усмивка аз. — Светата троица, възможна за нашия пол.“

Когато Клавдио, принцът и Бенедикт стигнаха до стъпалата, свещеникът ни изведе от църквата и аз застанах на по-ниско стъпало, за да засиля объркването на мъжете относно височината ни. Всички стояхме неподвижно и мълчаливо и постепенно цялата тълпа наоколо се умълча. Все едно бяхме трите грации, явили се на земята, но аз бях по-склонна да сравня сцената с трите богини, които се предложили за оценка на Парис.

Но този Парис тук не беше нито принц, нито разглезен смъртен. Този Парис беше мъж, мъж в проста власеница, който коленичи пред нас и сведе покорно глава.

— Разбирам, че всички вие сте сирачета от този остров — промърмори Клавдио, — до една от ниско потекло, до една безимотна.

— Така е — потвърди със сериозна физиономия свещеникът.

— В такъв случай, добри ми госпожици — отвърна графът, все така забил поглед в земята, — не аз съм този, който трябва да избере една от вас! Всяка една от вас би била за мен много повече, отколкото заслужавам. Затова ви моля вие помежду си да решите коя ще ме вземе, но само ако ме харесва!

Бях очаквала днес да го мразя и презирам, но единственото, което се оказа, че изпитвам към него, беше съжаление. За човек с неговия произход и богатство да слезе толкова ниско беше нещо изключително. Нищо не би могло да смекчи ужаса на постъпките му отпреди една седмица, но с поведението му снощи на погребението и сега, на тази нова сватба, той се беше поправил донякъде. Радвах се,

най-вече заради Херо, разбира се, при това толкова много, че можеше и отново да започна да го харесвам.

Херо пристъпи напред. Изпод воала ѝ капеха сълзи и падаха върху роклята ѝ като диаманти. Подаде му ръка и му помогна да се изправи.

Клавдио вдигна очи и рече:

— Може ли да видя лицето ти?

— Не! — намеси се Леонато доста по-сурово, отколкото някога го бях чувала да говори на гост. — Не може!

Клавдио кимна послушно и рече:

— Ако ме искате, госпожице, аз съм ваш!

И брачната им церемония се състоя така, както си бяха — Клавдио във власеницата, Херо с дантеления воал. Дъхът ѝ повдигаше дантелата, издувайки я като корабно платно. Клавдио беше колеблив и неспокоен и всъщност Херо беше тази, която трябваше да го води — гордо изправена, със силен и самоуверен глас. Известно време си мислех, че тя се опитва да се прави на друга, за да поддържа илюзията, която бяхме създали. Но после се наложи да се поправа — това беше нова Херо. Херо, която живееше, беше различна от онази, която си беше отишла тази нощ. И това ме накара да си спомня за майка ѝ Иноджен и за Гулиелма Кролаланца, и за това колко горди биха били с нея.

И тогава, накрая, Херо свали воала си. Дантелата полетя като птица и кацна върху камъните. Този момент ме развълнува до краен предел. Защото, макар да знаех, разбира се, че това е тя, ми се стори истинско чудо как бе отместила надгробната си плоча, бе отворила онази желязна решетка и се бе върнала през вратата на смъртта.

— Херо? — прошепна Клавдио и докосна бузата ѝ, сякаш да се увери, че е истинска. — Ти си жива?

— Аз умрях, но сега съм по-жива от всякога — отвърна тя.

Клавдио я прегърна и я стисна толкова силно, че се изплаших, да не би да вземе този път наистина да секне дъхът ѝ.

— *Моята* Херо! — прошепна.

Тя го отблъсна нежно, за да може да бъда чути от всички.

— Твоята *съпруга*, но никога *твоята* Херо! Оттук нататък съм си само своя собственост!

Той се усмихна и се поклони, после се целунаха и хората избухна в радостни възгласи. Всички започнаха да се прегръщат един друг и за момент изгубих Бенедикт наред тълпата. Докато не чух гласа му.

— Отче, почакайте!

Отец Франциск се обърна, все така държащ молитвеника в ръце.

— Коя от тях е Беатриче?

Сърцето ми претупа.

— Не я ли познаваш? — попита с усмивка отчето.

Бенедикт тръгна нагоре по стъпалата и стигна до Маргарита.

— Това е жена — изрече тихо и нежно, — която допусна една голяма грешка, но тъй като Бог обича всички грешници, от нея ще излезе превъзходна невеста на Христос!

А после се приближи към мен. Все по-близо и по-близо. Задишах тежко и усетих, че бузите ми пламват, защото между неговите устни и моите остана само едно парче дантела.

— А това е жена — рече, — която е обладана от фуриите, чийто език препуска като подплашен кон и която по-често греши, отколкото да е права. И тъй като е пълна с недостатъци като зле издухано стъкло, от нея ще излезе превъзходна невеста на мъж!

Аз се вбесих. Гостите се разсмяха. Свещеникът се усмихна.

— И този мъж сте *вие*, така ли? — попита.

Зачаках заявлението на любовта му, излиянията на сърцето му, сладките думички, които ми редеше, докато бяхме сами на римските бани край басейна, пълен със звезди. Но нищо от тези неща не последва. Нещо не беше наред. Той се задави и започна да отрича, пелтечейки.

Побесняла, аз дръпнах рязко воала от главата си и разрошените ми къдрици нападаха пред лицето ми.

— По-добре попитайте коя жена би приела подобен мъж! Защото коя би взела жених, бърборещ непрекъснато като жена, но чиито изявления са с твърде малко ум и без никакъв смисъл? — обърнах му гръб, играейки за тълпата. — Лош актьор, който на репетиции си знае отлично думите, но не събира сили да ги рецитира, когато настане време да се качи на сцената! Върнете парите на тези добри хора и стига толкова!

Усмихнах се мрачно на аплаузите и виковете на тълпата, и се поклоних, сякаш бях актьор. Когато се изправих, Бенедикт се беше

озовал до мен, сякаш всеки момент щяхме да се женим, стига да можехме да разрешим това последно препятствие — безкрайния сининат. Вторачихме се един в друг със стиснати челюсти и пламнали очи. Свещеникът ни изгледа развеселено и попита:

— Значи вие също не го обичате, така ли?

Като се стигна до това, аз се оказах без отговор. Никога през живота си не бях имала проблем с думите, но сега просто не знаех как да кажа онова, което исках да кажа.

— Е — въздъхна свещеникът с престорено примирение, — за днес очевидно няма да има повече сватби, защото в случая няма любов.

Аз все така продължавах да мълча, макар че отчаяно исках да говоря. Истината беше, че просто не можех да направя последната крачка. Дали нямаше да изгубя себе си? Дали нямаше да изгубя всичко, което се съдържаше в името Беатриче? Нямах представа как да капитулирам, без да се предавам, как да дам съгласие, без да признавам поражение.

Но стана така, че не ми се наложи да търся думи. Херо, малката Херо, моята по-тиха от водата братовчедка, излезе напред и размаха някакъв лист. Изглеждаше ми познат и ръката ми веднага се стрелна към корсета ми — да, сонетът го нямаше, издайническият звук на смачкан пергамент не се чуваше, когато си поемах дъх. Моят сонет, съчинен на дюните с помощта на Микеланджело Кролаланца и посветен на Бенедикт, вече се намираше в ръцете на Херо.

— Смея да твърдя, че в случая *има* любов! — извика високо тя, щастлива с новопридобитата си увереност. — Защото тук има един лист, изписан от ръката на братовчедка ми и откраднат от корсета ѝ, съдържащ топлиите ѝ чувства към Бенедикт!

— А тук — обади се и Клавдио, възвърнал доброто си настроение, — тук има един сакат сонет, написан на борда на „Флоренция“, в полетата на звезден алманах. В посвещението пише: „На скъпата ми Беатриче“!

Втурнах се към братовчедка си, за да грабна сонета си от ръката ѝ, но дългите ми поли ме забавиха. Преди да успея да направя каквото и да било, Бенедикт вече го беше взел и го четеше и безпроблемно отблъсна ръката ми. След като нямаше никакъв друг избор, аз се насочих към усмихнатия Клавдио и грабнах другия сонет.

Беше ми необходимо известно време, докато свикна с почерка на Бенедикт, защото се оказа по-грозен и от този на ученик, а движението на кораба и пръските солена вода не бяха допринесли с нищо за подобренето на калиграфските му умения. Но постепенно очите ми се приспособиха към подскачащите извивки и думите запяха в ума ми, идващи от сърцето и истински, извикващи сълзи в очите ми. Тук беше цялата му любов, изрисувана с думи — с мастило, прекрасно, могъщо мастило, което можеше да отпечата под преса памфлет, да съчетае двама души чрез брачен договор или да подпише смъртна присъда. Същото това мастило можеше да опише любовта, като едновременно я улови и освободи.

Накрая двамата се спогледахме.

— Е — изрече нежно той, — като че ли собствените ни ръце...

— ... са написали доноси срещу сърцата ни — довърших аз.

И вече не ни беше нужно да търсим повече думи. Всички те бяха изписани в черното мастило на молитвеника. Свещеникът изрече формалните фрази, ние изрекохме отговорите. И той ни обяви за съпруг и съпруга.

И ние вече бяхме женени.

След това ни обгърна нова вихрушка от целувки и прегръдки. Бяхме понесени на раменете на гостите през градината и отведени в двореца — за пиршеството и танците и за неземната първа брачна нощ след това.

По някаква чудата случайност на процесията и поради факта че вратите на двореца бяха доста широки, ние влязохме двама по двама в голямата зала, като животните в Ноевия ковчег. Първо Клавдио и Херо, след тях Бенедикт и аз. Следваха ни свещеникът и Леонато, прислугата, паството. Даже музикантите влязоха по двойки. Преди да се насочим към масите, аз се обърнах само веднъж и видях Дон Педро в градината.

Беше съвсем сам.

* * *

Събудих се с възхода на слънцето, наред златно море от завивки.

И там, насред това море, под завивките, се надигаше един остров. Моето пристанище и моят дом. Моето съкровище. Моите Индий. Моят Бенедикт.

Неговата кожа също проблясваше в златисто и аз реших да се възползвам от спокойствието, за да го огледам — лакомо, отблизо, сантиметър по сантиметър. Забелязах леко наболата брада, позлатяваща бузите му, по-тъмните косми на гърдите му, изчезващи под завивката. Къдриците му бяха паднали над челото му, дългите му мигли се бяха разстлали като ветрила над лицето му, веселата му уста беше божествено сериозна в покой.

Побързах да скрия палавата си усмивка под завивката. Не бях имала никаква представа какво става, когато мъж и жена легнат заедно. И тази нощ ние преплавахме във всички посоки този океан, създавайки сами вълните — високи гребени, в състояние да ни преобърнат, дълбоки трапове, достойни да ни погълнат. А сега водите се бяха укротили и беше ден, а аз вече не можех да издържам и миг повече без него. Целунах нежно челюстта му там, където се срещаше с бузата. Той отвори очи.

Целувахме се в продължение на четвърт камбанен звън, преди да заговорим.

— Добро утро, херцогиньо Де Леон! — изрече усмихнато той.

И едва тогава се сетих, за първи път, че той всъщност беше благородник, при това много богат. Предположих, че не е твърде пресилено да се надявам, че баща ми ще остане особено доволен от зет, който съчетаваше херцогска титла на Испания, несметни богатства и произход от нашия роден регион Венето, и всичко това — все в един и същи човек.

— Добро утро, принце на Вилафранка! — отговорих, за да му напомня, че късметът не е единствено мой.

И после се усмигнахме един на друг.

Звукът на камбаните ме накара да извърна глава към прозореца. И ако не беше този звън, само един бог знае колко още щеше да ми трябва, докато осъзная, че всъщност не сме сами.

Върху парапета на балкона отвън седеше някаква фигура. Беше обърната към стаята ни и ни наблюдаваше. Прониза ме страх, спомняйки си за убийството на архиепископа.

Слънцето зад неканения гост беше толкова ярко, че в продължение на няколко минути не бях в състояние да различа чертите по лицето му. Придърпах нагоре завивката си, за да прикрия голотата си, и сбутах с лакът Бенедикт. Той примигна срещу светлината, но разпозна човека преди мен — защото го беше виждал по-скоро от мен.

— Кролаланца! — възкликна.

Микеланджело скочи леко на балкона и пристъпи тихо в стаята ни. Без никой да го покани, се настани на ръба на леглото ни така свойски, сякаш постелята на младоженците беше неговата. Нямах представа как да го поздравя, защото не само ситуацията беше необичайна, но и усещях, че вече изобщо не познавам този човек.

Безгрижният поет от миналата година го нямаше. Кожата му беше загоряла като тази на Бенедикт и аз за първи път забелязах по лицето му следите на мавърската му кръв. Изражението му вече издаваше единствено скръб — очите, устните, веждите, всичко беше обърнато с ъглите надолу. Загубата на майка му бе издялала нови и по-горчиви бръчки по челото му, между веждите му се бяха настанили двете успоредни дълбоки бразди на тъгата. Беше облечен в парцаливите кафяви дрехи на разбойник, а около врата му, на мястото на надиплената яка, сега беше спусната голяма качулка. Перото и стъкленицата с мастило бяха изчезнали от гърдите му, заменени от малка остра кама. Единственото нещо, което все още го издаваше, че е Микеланджело Кролаланца, беше перлената обеца, проблясваща от лявото му ухо. В този момент си дадох сметка, че тази перла вероятно му е била подарък от майка му, защото в противен случай щеше да се е отървал отдавна от нея.

Нито той ни поздрави, нито ние — него. Парадоксалността на сцената като че ли изчерпваше напълно необходимостта от любезности.

— И на третия ден той се въздигна — изрече Бенедикт с нескрита ирония. — Да прережеш гърлото на принца ли си дошъл?

Микеланджело поклати бавно глава и рече:

— Мислех за онова, което ми каза — че има и редица други начини да умреш. На пристанището се запознах с един човек — Гаспар да Суса. Познаваш ли го?

На мен името не ми беше познато, но Бенедикт видимо се сепна.

— Да, познавам го — отвърна. — Той беше лоцманът на кораба „Флоренция“.

— Същият. Запознах се с него случайно, в „Русалката“. Почерпих го и си поговорихме. Спомних си името на кораба му от списъка на тосканската флота и го попитах дали неговият командир не е бил благородният почитаем принц Дон Педро. Той ми отговори, че командирът му действително се е подвизавал под това име, но в него не е имало нито чест, нито благородство. Изслушах с интерес разказа му, а после дойдох при Дон Педро. И съобщих на добрия принц, че ако остане тук още един ден, всички на острова ще узнаят онова, което аз вече знаех.

Вече бях искрено заинтригувана. Какви ли мрачни тайни беше открил Микеланджело срещу принца? Поетът се обърна към мен и продължи:

— Вашата братовчедка, милейди, знае най-добре колко лесно се разпространява клеветата на този остров. Тук мълвата е побърза от свети Йоан, добродетелта — по-бавна и от пилигрим.

Извади камата си и започна да я подхвърля от ръка в ръка. Острието се въртеше във въздуха и проблясваше. Беше крайно изнервящо.

— Но Дон Педро няма да умре, нали? — възкликна Бенедикт.

— Някой ден ще му бъде отреден от Господ като последния — изрече Микеланджело, вече звучащ доста повече като старото си аз. — Но няма да е днес. Предпочетох просто да го прокудя оттук.

Прокуждане вместо смърт. Да, милостива присъда, която и аз бях използвала веднъж.

— Прокуждането значи смърт, ако си принуден да напуснеш онези, които обичаш — изрекох, мислейки си за Жулиета, която линееше във Верона по младия Монтеки, пратен в изгнание в Мантуа.

— Лейди Беатриче — рече той, обръщайки се за първи път директно към мен, — винаги сте имали способността да схващате по възхитителен начин същността на нещата! Дон Педро трябва да изостави Сицилия още днес, а с това и всичките си надежди за издигане. Казах му, че ако някога кракът му стъпи отново на този остров, лично ще го убия!

Не ми беше трудно да му повярвам.

— Значи сега никога няма да стане вицекрал — промърморих.

— Така е. Избра доста по-различен път. Реши да тръгне на поклонение, да измине пътя към Компостела.

С Бенедикт се спогледахме. Сантяго де Компостела, намиращ се в родната Испания на Дон Педро, беше духовният дом на неговия светец — Яков Велики. *Матаморос* — убиецът на маври.

— Какво? — ококори се моментално съпругът ми.

— Идеята беше негова. Мисля, че наистина иска да го направи. Но преди да потегли, иска да говори с теб — допълни Микеланджело, поглеждайки Бенедикт. — А сега и аз трябва да поема по своя път, преди твърде ревностните хрътки от стражата да са надушили миризмата ми.

— Къде ще отидеш? — попитах.

— В Англия, ако е писано. Ще отида при баща си. Той има къща в Лондон, на брега на реката.

Изправи се, а аз се изпълних с неочаквана болка. По-късно през деня със съпруга ми щяхме да потеглим за Вилафранка, за да се върнем при баща ми и аз да го запозная с причината, поради която не можех да се омъжа за избраните от него мъже. Беше крайно невероятно в бъдеще да срещна отново Микеланджело Флорио Кролаланца. Запознанството ни беше внезапно, както очевидно щеше да бъде и раздялата ни. И въпреки че вече не бяхме приятели, някога бяхме близки. Искях да му кажа нещо на сбогуване, нещо за майка му или за сонета, който написахме заедно. Но не се сещах за нищо смислено. Затова просто го попитах:

— Ще започнеш ли пак да пишеш?

Той се усмихна, почти като стария Микеланджело.

— Сега, когато кръвната ми вражда приключи, може отново да заменя камата с перото.

— А ще напишеш ли нещо за... майка си? — изрекох с глас, повече подобен на шепот.

— Все още не — отговори той, отново със сериозно лице. — Но някой ден ще го направя. Не смятам да започвам с трагедия, а с комедия. Защо не с вашата история, а?

Замислих се за нашата история — за сърдечната болка, за загубата, за раздялата. За смъртта и отчаянието. За неназованите тайни, които Бенедикт беше длъжен да пази в името на честта.

— Да не би поведението ни да е комично?

— Вече сте женени, нали? — изрече той. Изражението му като че ли започна да се разведрява, ъгълчетата на устните и очите му — да отиват нагоре. — В едно лято се влюбихте, скарахте се, разделихте се, а през следващото се оженихте. Изминахте стотици, хиляди мили, докато се намерите. Обиколихте земята, изписахте с душите си едно голямо кръгло „О“, за да се върнете там, откъдето тръгнахте. *Танто трафико пер ниенте!*

Това беше сицилианска поговорка, но аз я разбирах много добре. *Много шум за нищо.* Описана така, историята ни наистина изглеждаше глупава. Усмигнах се на Бенедикт и той се усмихна на мен. Загубата на цяла година се понасяше по-лесно с добавка от комичен привкус. И вече бяхме заедно, значи всичко беше завършило добре.

— Принцът ви очаква край портите — рече Микеланджело. — До скоро виждане!

Поклони ни се като актьор, напускащ сцената, прескочи леко парапета на балкона и се стопи в светлината на зората.

ДЕСЕТА СЦЕНА

ГРАДИНИТЕ НА ЛЕОНАТО

Бенедикт: Облякохме се колкото можахме по-бързо и, ръка за ръка, се запътихме през градината по посока на къщичката на пазача.

Слънцето едва сега се надигаше сънено, събуждайки цветята, които започваха едно по едно да излъчват своите ухания. Росата беше обсипала моравата с кристали, превръщайки стръкчетата трева в малки смарагдови копия. Отвъд стените на двореца морето беше сапфирено и пяната се носеше върху вълните подобно на мрежа от перли. Всичко наоколо сияеше.

А когато стигнахме до портите, наред цялото това великолепие на първото ми утро като „Бенедикт Семейния човек“, зърнахме един човек от пепел.

Там стоеше пилигрим, облегал се на крива тояга, по-висока от него самия. Носеше роба с цвета на пясъка и широкопола шапка със сребърна мида, забодена отпред. Въжето на кръста му беше завързано три пъти, за Светата троица. Беше с обикновени ниски сандали, наметнал груб кремав плащ с качулка над шапката. Надникнах под качулката — беше Дон Педро.

Той ни поздрави с раздвижване на тоягата си, но без усмивка. Беатриче, с интуицията, заради която толкова я обичах, изостана тактично назад, а аз отидох да поговоря с него. За втори път през този ден разговорът не започна с поздрави и любезности. Отдавна бяхме преплавали тези плитки води.

— Чувам ги, Бенедикт — започна тихо той без предисловия. — Чувам жената наред пламъците. Чувам войниците, които умират от глад. Греховете ми ме викат в съня ми. Всичко потъна в мрак, но се надявам, че в Компостела ще успея да си върна светлината.

— Ще се моля за вас — отвърнах.

И наистина го мислех. Не можех да му опростя греховете — това си беше Божия работа. Можех само да се надявам да намери известен покой от тези гласове. Но все пак държах да му задам един последен

въпрос, нещо, което не ми даваше мира от онзи безплоден сватбен ден насам.

— Разказвали ли сте някога на Дон Хуан, брат ви, за номера, който ми направихте? Когато ме заведохте на брега, за да видя моята любима в обятията на друг?

Защото оттогава насам сходствата между начините, по които бяхме измамани двамата с Клавдио от двама братя, бяха започнали да боботят в главата ми подобно на далечен гръм.

Той сбърчи чело и едва тогава видях, че беше покрил лицето си с пепелта на покаянието.

— Да, може и да съм му казал — отговори. — За да запълваме времето по пътя, като шега.

И тогава разбрах какво е станало — Дон Педро се е похвалил със злините си пред брат си, а после Дон Хуан беше измамил Клавдио по същия начин, отвеждайки го да стане свидетел на невинна прегръдка. Вдигнах очи към небето. Шега значи. Заради тази шега аз бях заминал на обречена мисия, плавайки от Испания до Шотландия и обратно, и така бях изгубил цяла година живот с Беатриче. Както се беше изразил поетът, ние бяхме изписали едно голямо кръгло „О“, за да се върнем там, откъдето тръгнахме. Но сега, докато гледах принца, сив като пепелта по лицето си, реших, че мога да му простя. Той имаше толкова малко, а аз имах всичко.

— Предай моите почитания на съпругата си — рече той, сякаш мислите му улавяха моите, и кимна по посока на градината, където Беатриче седеше в сянката на стената и се наслаждаваше на розовите храсти. — Вече можеш да й разкажеш всичко — допълни. — Оттук нататък няма значение.

Веднага разбрах какво има предвид, но не се сещах какво да отвърна.

Той се усмихна тъжно и прошепна:

— Корабът ми ме очаква — подаде ми ръка. В нея имаше медал с дълга панделка. На фона на невзрачните му одежди златото буквално запя, намигвайки на слънцето. — Ти ми върна този медал два пъти през живота си. Мога ли да те помоля този път да го задържиш като спомен от мен?

В гърлото ми се събра една предателска буца, когато изрекох с мъка:

— За мен ще бъде чест!

Той повдигна леко брадичка, за да ме погледне за последен път. Не мисля, че някога досега го бях виждал да излъчва толкова благородство.

— Веднъж рицар на свети Яков, завинаги рицар на свети Яков!
— рече.

Стисна леко рамото ми, поклони се на съпругата ми, която стоеше в сянката под арката, и излезе през портите.

Метнах панделката през врата си и пуснах медала под дрехите си. Дискът беше все още топъл от ръката на принца. Върнах се при Беатриче и двамата поехме през градината бавно и сериозно.

Свещеникът метеше стълбите пред параклиса, където се бяхме оженили предишния ден, и когато ни видя, се подпря на метлата си, за да ни пожелае щастие.

— Току-що си взехме сбогом с един пилигрим, който поема по сребърния път — казах аз.

— А, да. Дон Педро — кимна отчето с много по-малка доза изненада, отколкото бях очаквал. — Преди малко на сутрешната литургия благослових сандалите му. Потегля утре.

— Не, днес — поправи го съпругата ми. — Затова държеше да се сбогуваме още днес.

Пясъчните вежди на свещеника се сбърчиха.

— Но днес няма никакви кораби! Днес е Божият ден! Никой не плава.

И беше прав. Бяхме се оженили предишния ден, който беше събота. Значи днес беше неделя, а никой кораб не потегляше на път в неделя. Почувствах внезапен хлад, като че ли слънцето се беше скрило зад облак.

Хванах ръката на Беатриче и я дръпнах настойчиво.

— Къде отиваме? — попита тя.

— На място, което познаваш добре.

ЕДИНАЙСЕТА СЦЕНА ДЮНИТЕ КРАЙ МЕСИНА

Беатриче: Бенедикт беше прав — наистина познавах мястото много добре.

Тук бях наблюдавала един мавър как люби бялата си съпруга. Тук бях седяла с един поет, за да пишем сонет. Тук бях лежала с Бенедикт, който притискаше тялото ми към пясъка. Тук бях видяла една смугла дама как гори издайническите памфлети на съпруга си. Тук бях прегръщала сина ѝ и бях шпионирана от един принц.

Когато пристигнахме на дюните, бяхме останали без дъх, но Бенедикт не желаше да си почива. Изглеждаше притеснен, нетърпелив. Слънцето проблясваше по вълните и откриваше кристалите в пясъка. Насред този искрящ пейзаж имаше само едно мрачно петно — безрадостна купчина дрехи, където вълните срещаша брега. Някакъв труп?

Бенедикт се втурна напред толкова бързо, че аз трябваше да го пусна. Все пак го последвах с разтуптяно сърце. Но всичко беше наред — просто купчина дрехи. Бенедикт започна да ги прехвърля с трепереща ръка — роба с пясъчен цвят и пелерина, обикновени сандали. И широкопола шапка на пилигрим със сребърния знак на свети Яков, забоден на нея. Приведох се и хванах отново ръката му.

— Всичко е наред — започнах да изреждам като литания. — Всичко е наред!

Глупава литания. Защото тогава видях стъпките в пясъка. Перфектни отпечатыци на боси крака, които водеха към морето, а после... към нищото.

Бенедикт се втурна към вълните, навлизайки колкото можеше по-навътре. Аз останах на брега с единия крак на пясъка, другия — във водата, заслонила очи с ръка, отчаяно търсеца в тази позлатена пътека от светлина издайническата точка на подаваща се глава. Но нямаше нищо, с изключение на пилигримска тояга, която се носеше с прибор като отломка от кораб.

— Върни се! — изкрещях на Бенедикт, ужасена, че морето ще погълне и него.

И той се върна. Прегази обратно морето към мен. По лицето му беше изписана мъка. Спря и от безсилие удари с юмрук върху повърхността на водата. Издърпах го от прибоя и двамата седнахме на плажа, мокри и треперещи. И за първи път не знаехме какво да си кажем. Просто седяхме, потънали в гробовно мълчание. Слънцето грееше над нас и ни затопляше, бризът развяваше къдриците на Бенедикт и бързо ги сушеше. Само очите му останаха все така мокри. А после започна да говори.

За един принц, който не бил принц, а страхливец. За принц, който срязал котвата, изпращайки цял кораб хора на сигурна смърт, след което се скрил в каютата си. За принц, за когото животът на десетки красиви и здрави коне нямал никакво значение. Принц, който накрая накарал приятелите си да се закълнат да пазят всичко това в тайна, за да остане репутацията му неопетнена.

— В крайна сметка греховете му натежаха и го завлякоха на дъното — заключи съпругът ми.

А аз си спомних и други грехове на същия този принц — например Гулиелма Кролаланца. Сетих се и за Микеланджело. Дали той е знаел, че Дон Педро ще поеме по този път — не по сребърния път към Компостела, а по златния път към дъното на морето? Но както и да стояха нещата, кръвната вражда беше изплатена и Дон Педро бе срещнал своя заслужен край.

И внезапно се сетих какво да кажа.

— Но принцът наистина изкупи греховете си! Каза ми за заблудата, в която те е вкарал, както и за онези карти в твоята стая. Ако не ми беше казал, цял живот щях да се съмнявам в теб — хванах лицето му в ръце и го обърнах към себе си. — Мисля, че той те обичаше посвоему, а сега ще те обичам аз!

И го целунах, изпивайки солта от устните му, солта на морето, солта на сълзите му. Той ме обгърна с още влажните си ръце и ме притисна толкова силно към гърдите си, че едва не ми секна дъхът. Но за мен това нямаше значение. След малко обаче извиках, защото усетих, че в гърдите ми се забива нещо остро. Отдръпнах се леко от него и опипах корсета си. Извадих *сетебелото* от роклята си и му го показах — беше смачкано и подгизнало от вода.

Загледахме се в картата. Купена на север и подарена за първи път в Сицилия, тя беше преминавала от неговите ръце в моите и обратно десетки пъти. Беше пътувала до Испания, после до Шотландия, а сега се беше върнала в Сицилия. Тя беше символът на нашата весела война, но кой беше победителят в нея? Кой щеше да прибере плячката — тази поизтъркана и доста поизморена карта за игра?

Вдигнахме очи един към друг и се усмихнахме. Ръка до ръка, в пълно съгласие, ние разкъсахме картата точно на две — по три и половина монети на всеки.

И сложихме всяка от половинките в пазвите си, точно до туптящите си от обич сърца.

ПРИЛОЖЕНИЕ

СОНЕТЪТ НА БЕАТРИЧЕ^[1]

Макар отсъствал дълго, друже мил,
повярвай ми, неверности не крия —
по-трудно бих на теб изневерил,
отколкото на себе си самия.
Душата ми е в теб, със теб едно.
Загубих се, но върнах се веднага,
и ей ме, мия своето петно
със рукнала по бузите ми влага.
Недей мисли, че колкото и, знам,
в мен плътската ни слабост да злорадства,
могъл бих тъй, за нищо да отдам
сандъчето със твоите богатства.
Защото този свят, от теб лишен,
о, Розо моя, нищо е за мен!

СОНЕТЪТ НА БЕНЕДИКТ^[2]

Гадател съм, но моята наука
планети и комети не следи
и не предсказва на едни сполука,
на други — неуспехи и беди.
Не мога да предричам ясно време
или, обратно — дъжд и вихър зъл,
ни от князете кой превес ще вземе,

*по свода да предвидя бих могъл.
Но в тоя взор за мен по-ясно свети,
Отколкото в небесния чертеж,
че истина и хубост ще са слети
във тоз, когото ти ще създадеш.
А иначе със твоя край вещая
на хубостта и истината края.*

[1] Шекспир, Сонет №109. Превод: Валери Петров. — Б.пр. ↑

[2] Шекспир, Сонет №14. Превод: Валери Петров. — Б.пр. ↑

БЕЛЕЖКИ НА АВТОРА

В процеса на проучвателната ми работа по тази книга се разходих до един оживен малък град. Самият град не блести с нищо особено, освен с няколко исторически сгради в самия му център. Онова, което отличава този град от всички останали, е неговият най-прочут син. Гражданите говорят за него така, сякаш лично го познават, с обич и осезаема гордост. „О, да! — каза ми възрастен мъж на улицата. — Шекспир е от нашия град!“

Но това не беше Стратфорд на Ейвън. Ни най-малко.

Беше Месина, Италия.

Марк Райланс, шекспиров актьор и първият артистичен директор на театър „Глоуб“, казва: „Всеки, който твърди, че е написал пиесите на Шекспир, трябва да покаже някакви документи за пътуване из Италия“. Лично аз не храня никакви съмнения, че в така наречените си изгубени години Шекспир, който и да е бил той, е прекарал поне известно време в Италия.

Но ако направим още една крачка в тази посока? Ами ако Шекспир наистина е бил италианец? Точно това твърди спорната теория, изложена от професор Martino Ювара.

В книгата си „Шекспир е бил италианец“ (2002 г.) пенсионираният вече сицилиански професор Ювара твърди, че Шекспир изобщо не е бил англичанин, а сицилианец. Заключениета му се базира на изследване, проведено в периода от 1925 до 1950 година от двама професори от университета в Палермо. Ювара смята, че Шекспир е роден не в Стратфорд през април 1564 година, както се смята по традиция, а в Месина под името Микеланджело Флорио Кролаланца. И родителите му не са Джон Шекспир и Мери Ардън, а доктор Джовани Флорио и Гулиелма Кролаланца — сицилианска благородничка.

Според Ювара името Шекспир е буквален превод на двете съставни части на името Кролаланца — „shake“ = „crolla“ = „разтърсвам; раздвижвам“ и „spreare“ = „Lancia, lanza“ = „копие“. А

самият Кролаланца е учил в чужбина и е бил обучаван от францискански монаси, които са му преподавали латински, старогръцки и история.

Поради калвинистките си убеждения семейството на Микеланджело Флорио е било преследвано от Инквизицията в Месина (по онова време под испанско робство) с обвинения в протестантска пропаганда. Както става ясно, Джовани Флорио наистина е публикувал някакви нападки срещу Рим и Църквата. Смята се, че по време на Светата инквизиция семейството е напуснало Италия и се с преселило в Англия. Именно там Микеланджело Флорио Кролаланца решил да смени фамилията си с нейния английски еквивалент, а като първо име приел „англицизираната“ версия на името на майка си Гулиелма, превръщайки го в Уилям.

Доказателствата, които професор Ювара привежда, включват пиеса, написана от Микеланджело Флорио Кролаланца на сицилиански диалект. Заглавието на пиесата е *Танто трафико пер ниенте* (*Tanto traffico per niente*), което може да се преведе като *Много шум за нищо*. Споменава също така и сборник с афоризми на някой си Микеланджело Кролаланца — калвинист от Северна Италия от XVI век. Някои от афоризмите съвпадат напълно с редове от Хамлет. А бащата на Микеланджело — Джовани Флорио, някога притежавал къща, наречена „Каза Отело“, построена от пенсиониран венециански адмирал, познат като Отело, който в пристъп на грозна ревност убил съпругата си.

Микеланджело Флорио Кролаланца решил да избяга от Италия, защото Инквизицията вече започнала преследване срещу баща му. Така се озовал в Англия. Лондончаните от онези години дори съобщават, че Шекспир „е претърпял инцидент“, а портретите му го показват като тъмен мъж със средиземноморска външност.

През 2008 година управителят на Сицилия изпраща петиция до премиера Тони Блеър и кралица Елизабет II да признаят Микеланджело Флорио Кролаланца за истинския автор на пиесите на Шекспир.

Възможно е да приемете тази хипотеза като интересна история, възможно е изобщо да не ѝ повярвате. А може да изберете по малко и от двете. Може би историята на Микеланджело Кролаланца е вярна. Или може би с просто това — история, добавяща нов нюанс към

многовековния дебат за авторството, която задълбочава още повече мистерията, обгръщаща самоличността на Шекспир.

История, която истинският Шекспир, който и да е бил той, несъмнено би одобрил.

Марина Фиорато

Лондон, 2014 г.

БЛАГОДАРНОСТИ

Произхождам от Северна Италия, поради което бях значително притеснена от мисълта, че трябва да отида в „Юга“ и Сицилия, и за нищо на света не можех да си представя, че на този неповторим остров ще получа такъв прекрасен прием и безценна подкрепа. Там си спечелих приятели за цял живот и точно както Беатриче, винаги ще се връщам в Сицилия.

Благодаря на Катарина Дикс от изящния хотел „Вила Анджеа“ в Таормина, която неуморно организираше пътуванията ми до Сиракуза и Месина.

Благодаря също така на Анджело Греко от „Магията на Сицилия“, който ме заведе до връх Етна, както и на фермата на братовчед му (където децата ми браха портокали), и на пресата за маслини на приятеля му (и за бара на другия му приятел!).

В Палермо трябва да благодаря на фамилията Ардженто, чиито членове са изнасяли невероятни куклени представления в сенките на катедралата в продължение на стотици години. Те бяха така любезни да ми позволят да надникна зад кулисите и да управлявам една от куклите — войник, който беше висок почти колкото мен!

Също в Палермо дължа благодарности на Франческа Соматино от университета, която посвети цял следобед, за да ме разведе из Палацо Киарамонте, където се намират килиите, които жертвите на Инквизицията са украсили с великолепни рисунки по време на престоя си там.

В по-близък план съм задължена както винаги на прекрасната си редакторка Кейт Паркин от „Ходър“, която е винаги до мен, за да ме сръгва в гърба и да ме връща в пътя, когато покажа признаци на отклонение. Дължа вечни благодарности и на агентката си Тереза Крис, която ме води така уверено напред като звездата на Беатриче.

Също в „Ходър“ благодарностите ми отиват към Свати Гамбъл, задето приведе в приличен вид окончателния ми ръкопис, както и към Емили Фъргюсън, която разпространи новината за този роман.

От всички книги, които изчетох в процеса на подготовката на тази книга, най-голямо внимание заслужава една — „Шекспировият пътеводител из Италия — по стъпките на неизвестните пътешествия на Барда“ на Ричард Пол Роу (2011 г.). Тя представлява изумителен анализ на географските и културни детайли в италианските пиеси на Шекспир.

През годините съм гледала много прекрасни постановки на „Много шум за нищо“, но онази, която ползвах най-често по време на процеса на писането на този роман, беше филмът на Кенет Брана от 1993 година, който (поне за мен) си остава най-добрата филмирана версия.

Огромни благодарности на зет ми Ричард Браун, който знае за мореплаването повече от всяка книга.

Благодаря и на децата ми — Конрад („Аз съм благородник, господине, и името ми е Конрад“ — „Много шум за нищо“ IV, 2) и Руби, която никога не се уморява да бъде влачена по църкви и палати, стига в другия им край да има *джелато* — сладолед.

И накрая ще завърша тази книга така, както я започнах — с посвещение на Саша.

Разделям моето *сетебело* с теб.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.